

Täysistunto

Keskiviikko 19.12.2018 klo 10.01—1.56

Täysistunto alkoi klo 10.01. Täysistunto keskeytettiin klo 13.01. Täysistuntoa jatkettiin klo 14.03. Täysistunto päättyi 20.12.2018 klo 01.56.

Puhetta johtivat puhemies Paula Risikko (10.01—12.00, 16.03—17.31 ja 0.55—1.56), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (12.00—13.01, 19.00—20.58 ja 22.59—0.55) ja toinen varapuhemies Tuula Haatainen (14.03—16.03, 17.31—19.00 ja 20.58—22.59).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2019 talousarvioesityksen (HE 123/2018 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 123/2018 vp

Hallituksen esitys HE 232/2018 vp

Talousarvioaloite TAA 1-309, 311-617/2018 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2018 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 28/2018 vp. Asian käsittely keskeytettiin 18.12.2018 pidetyssä täysistunnossa.

Asian käsittely keskeytettiin.

2.1. Pääluokka 25 Oikeusministeriön hallinnonala

Puhemies Paula Risikko: Yleiskeskustelu päättyi 18.12.2018 pidetyssä täysistunnossa. Ryhdytään pääluokan 25 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskusteliansa kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

1. Toimi Kankaanniemi ps Sami Savion ps kannattamana 25.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lainsäädännön henkilökohtaisen konkursin mahdollistamiseksi Suomessa." (Vastalause 6)
2. Toimi Kankaanniemi ps Sami Savion ps kannattamana 25.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus pikaisesti ryhtyy toimenpiteisiin maksuhäiriöiden määrän vähentämiseksi esim. luomalla positiivisen luottorekisterin." (Vastalause 6)
3. Toimi Kankaanniemi ps Sami Savion ps kannattamana 25.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin 1990-luvun lamavelallisten vapauttamiseksi vastuistaan." (Vastalause 6)
4. Toimi Kankaanniemi ps Sami Savion ps kannattamana 25.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin seksuaalirikosten rangaistusten nostamiseksi." (Vastalause 6)
5. Päivi Räsänen kd Sari Essayahin kd kannattamana 25.01.03: Lisätään 1 000 000 euroa vanhusasianvaltuutetun viran perustamiseen. (Vastalause 5)
6. Olli Immonen ps Jari Ronkaisen ps kannattamana 25.01.03: Vähennetään 1 500 000 euroa yhdenvertaisuusvaltuutetulle ehdotetusta määrärahasta. (TAA 195)
7. Toimi Kankaanniemi ps Sami Savion ps kannattamana 25.01.03: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin oikeusministeriön alaisten valtuutettujen toimistojen yhdistämiseksi oikeusturvataloksi, jotta oikeusturvaan liittyvät palvelut voitaisiin tuottaa kansalaisille yhden luukun periaatteella." (Vastalause 6)
8. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 25.01.50: Lisätään 150 000 euroa Via-Dia ry:lle vankien ja vapautuneiden vankien yhteiskuntaan sopeutumista tukevaan työhön. (TAA 99)
9. Toimi Kankaanniemi ps Sami Savion ps kannattamana 25.01.50: Lisätään 200 000 euroa avustuksiin rikollisuutta ehkäisevää työtä tekeville yhteisöille. (TAA 220)
10. Toimi Kankaanniemi ps Sami Savion ps kannattamana 25.01.50: Lisätään 2 000 000 euroa vapautuvien vankien tuen parantamiseen. (TAA 221)
11. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 25.10.03: Lisätään 2 000 000 euroa tuomioistuimille harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 2)
12. Suna Kymäläinen sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 25.10.03: Lisätään 3 100 000 euroa tuomioistuimille harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 1, TAA 384)
13. Peter Östman kd Antero Laukkasen kd kannattamana 25.10.03: Lisätään 2 000 000 euroa tuomioistuinten toiminnan turvaamiseksi. (Vastalause 5)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

14. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 25.10.03: Lisätään 2 000 000 euroa harmaan talouden torjuntaan ja tuomioistuinten käsittelyruuhkan helpottamiseen. (Vastalause 3)
15. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 25.10.03: Lisätään 7 168 000 euroa tuomioistuinten toimintamenoihin, josta 3 500 000 euroa osoitetaan harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 4)
16. Toimi Kankaanniemi ps Sami Savion ps kannattamana 25.10.04: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla varmistetaan, että velalliset ja taloudellisessa ahdingossa olevat saavat välitöntä apua ja jonoja lyhennetään, kun talous- ja velkaneuvonta siirretään oikeusaputoimistoihin. Jonotusaikojen tulee olla kohtuullisia koko maassa." (Vastalause 6)
17. Toimi Kankaanniemi ps Sami Savion ps kannattamana 25.10: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus parantaa suomalaisten oikeusturvaa laskemalla oikeudenkäyntikulujen tasoa." (Vastalause 6)
18. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 25.20.01: Lisätään 1 664 000 euroa ulosottolaitoksen toimintamenoihin, josta 500 000 euroa osoitetaan harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 4)
19. Suna Kymäläinen sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 25.20.01: Lisätään 2 000 000 euroa ulosottolaitokselle harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 1, TAA 385)
20. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 25.20.01: Lisätään 2 000 000 euroa ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenoihin harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 3)
21. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 25.30.01: Lisätään 2 000 000 euroa syyttäjälaitoksen toimintamenoihin harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 3)
22. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 25.30.01: Lisätään 2 000 000 euroa syyttäjälaitokselle harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 2)
23. Suna Kymäläinen sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 25.30.01: Lisätään 2 100 000 euroa syyttäjälaitokselle harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 1, TAA 386)
24. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 25.30.01: Lisätään 3 168 000 euroa syyttäjälaitoksen toimintamenoihin, josta 1 000 000 euroa osoitetaan harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 4)
25. Peter Östman kd Antero Laukkasen kd kannattamana 25.30.01: Lisätään 5 000 000 euroa syyttäjän toimintamenoihin harmaan talouden torjunnan tehostamiseen. (Vastalause 5)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

26. Katja Hänninen vas Hanna Sarkkisen vas kannattamana 25.40.01: Lisätään 7 200 000 euroa ja lisätään momentin perusteluihin maininta, että määräraha osoitetaan Pelson vankilan uudisrakentamiseen. (TAA 182)

27. Suna Kymäläinen sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 25: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ulosottoon joutuneiden taloudellisen aseman parantamiseksi ja neuvonnan ja palvelujen kehittämiseksi. Erityinen huomio on kiinnitettävä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen perintätoimien tarkoituksenmukaisuuteen ja kohtuullisuuteen. Maksuista ja niistä aiheutuneen velan perinnästä on luovuttava, jos maksu johtaa kohtuuttomiin seurauksiin." (Vastalause 1)

28. Suna Kymäläinen sd Eeva-Johanna Elorannan sd kannattamana 25: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin oikeusturvan yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi niin, että oikeudenkäyntien kustannukset ja kuluriskit eivät vaaranna oikeusturvan toteutumista ja oikeuspalvelujen saatavuutta kenenkään kohdalla." (Vastalause 1)

Mietintö "jaa", Toimi Kankaanniemi ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 111, ei 74; poissa 14 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Toimi Kankaanniemi ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 85; poissa 14 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Toimi Kankaanniemi ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 77; poissa 16 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Toimi Kankaanniemi ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 78, tyhjiä 10; poissa 13 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsänen ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 77; poissa 14 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Olli Immosen ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 16; poissa 17 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Toimi Kankaanniemi ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 16; poissa 15 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayahin ehdotus 8 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 162, ei 21; poissa 16 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Toimi Kankaanniemi ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 55; poissa 14 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Toimi Kankaanniemen ehdotus 10 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 152, ei 33; poissa 14 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Ozan Yanarin ehdotus 11 ja Suna Kymäläisen ehdotus 12 koskevat samaa määrärahaa, joten ensin äänestetään ehdotuksesta 12 ehdotusta 11 vastaan ja sen jälkeen voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Ozan Yanarin ehdotus 11 "jaa", Suna Kymäläisen ehdotus 12 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 75, tyhjiä 3; poissa 14 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ozan Yanarin ehdotuksen 11.

2) Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 11 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 87; poissa 14 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Peter Östmanin ehdotus 13 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 88; poissa 13 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 14 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 88; poissa 15 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 15 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 88; poissa 13 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Toimi Kankaanniemen ehdotus 16 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 88; poissa 14 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Toimi Kankaanniemen ehdotus 17 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 87; poissa 14 (äänestys 17). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 18 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 87; poissa 14 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Suna Kymäläisen ehdotus 19 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 88; poissa 13 (äänestys 19). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 20 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 88; poissa 13 (äänestys 20). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Kari Uotilan ja Ozan Yanarin saman sisältöiset ehdotukset 21 ja 22 sekä Suna Kymäläisen ehdotus 23 ja Peter Östmanin ehdotus 25 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään ehdotuksesta 25 ehdotusta 23 vastaan ja sen jälkeen voittaneesta saman sisältöisiä ehdotuksia 21 ja 22 vastaan. Lopuksi äänestetään voittaneesta mietintöä vastaan.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Suna Kymäläisen ehdotus 23 "jaa", Peter Östmanin ehdotus 25 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 160, ei 23, tyhjiä 3; poissa 13 (äänestys 21). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Suna Kymäläisen ehdotuksen 23.

2) Kari Uotilan ehdotus 21 ja Ozan Yanarin ehdotus 22 "jaa", Suna Kymäläisen ehdotus 23 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 53, tyhjiä 1; poissa 13 (äänestys 22). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen 21 ja Ozan Yanarin ehdotuksen 22.

3) Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 21 ja Ozan Yanarin ehdotus 22 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 87; poissa 15 (äänestys 23). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 24 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 88; poissa 13 (äänestys 24). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Katja Hännisen ehdotus 26 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 139, ei 45; poissa 15 (äänestys 25). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Suna Kymäläisen ehdotus 27 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 88; poissa 13 (äänestys 26). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Suna Kymäläisen ehdotus 28 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 86; poissa 16 (äänestys 27). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraavat ilmoitukset: Antero Laukkanen /kd tarkoitti äänestää ”jaa” kohdassa 2 ja Riitta Mäkinen /sd ”ei” kohdassa 1.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 25 mietinnön mukaisena.

2.2. Pääluokka 26 Sisäministeriön hallinnonala

Puhemies Paula Risikko: Yleiskeskustelu päättyi 18.12.2018 pidetyssä täysistunnossa. Ryhdytään pääluokan 26 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskustansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Ville Tavio ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.10.01: Vähennetään 1 000 000 euroa vihapuheen torjumiseen ja sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan poliisityöajankäyttöön ehdotetusta määrärahasta. (TAA 586)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

2. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 26.10.01: Lisätään 2 000 000 euroa poliisille harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 2)
3. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 26.10.01: Lisätään 2 000 000 euroa harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 3)
4. Sirpa Paatero sd Joona Räsänen sd kannattamana 26.10.01: Lisätään 3 000 000 euroa poliisille harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 1, TAA 387)
5. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 26.10.01: Lisätään 5 000 000 euroa poliisitoimen toimintamenoihin harmaan talouden torjumiseksi. (Vastalause 4)
6. Mikaela Nylander r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 26.10.01: Lisätään 2 000 000 euroa poliisipalveluiden saatavuuden varmistamiseen Uudellamaalla. (TAA 366)
7. Päivi Räsänen kd Sari Essayahin kd kannattamana 26.10.01: Lisätään 10 000 000 euroa poliisin toimintamenoihin poliisimäärän lisäämiseksi ja harmaan talouden torjunnan tehostamiseksi. (Vastalause 5)
8. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 26.10.01: Lisätään 10 000 000 euroa raskaan liikenteen valvontayksikön perustamiseen. (Vastalause 3)
9. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.10.01: Lisätään 25 000 000 euroa poliisin toimintamenoihin. (Vastalause 6)
10. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus vahvistaa poliisin toimintaedellytyksiä niin, että sisäinen turvallisuus varmistetaan koko maassa ja rikosten selvitysaste nousee nykyisestä. Tämä edellyttää, että poliisien määrä nostetaan pysyvästi 7 500:aan vuoteen 2025 mennessä." (Vastalause 6)
11. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus panostaa voimakkaasti harmaan talouden torjuntaan tietojenvaihtoon perustuen ja mahdollisten väärinkäytösten edellyttämiin toimenpiteisiin sekä vastaavien ilmiöiden ennalta ehkäisemiseen." (Vastalause 6)
12. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa poliisille riittävän resursoinnin nettipedofilian ja verkkorikollisuuden torjuntaan." (Vastalause 6)
13. Mika Raatikainen ps Olli Immosen ps kannattamana 26.10.20: Lisätään 1 500 000 euroa maasta poistamisen tehostamiseen. (TAA 466)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

14. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.10.20: Lisätään 10 000 000 euroa tehostetun paluumuutto-ohjelman käyttöönottoa varten. (TAA 300)
15. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.20.01: Lisätään 5 000 000 euroa Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin. (Vastalause 6)
16. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.20.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii suunnitelman ottaa rajatarkastukset nopeasti käyttöön Suomen kaikilla ulkorajoilla, mikäli tilanne sitä edellyttää." (Vastalause 6)
17. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.30.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tutkii mahdollisuudet suomalaisen pelastusalan koulutuksen tuotteistamiseen ja koulutuksen aktiiviseen markkinointiin ulkomaalaisille toimijoille." (Vastalause 6)
18. Mika Raatikainen ps Olli Immosen ps kannattamana 26.30.02: Lisätään 2 000 000 euroa Häätäkeskuslaitoksen toimintamenoihin. (TAA 467)
19. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.30.02: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa häätäkeskuslaitoksen riittävän resursoinnin yhtäältä henkilöstön työssäjaksamisen turvaamiseksi ja toisaalta häätäpuheluihin vastaamisen vasteaikojen pitämiseksi sellaisella tasolla, jotta kansalaisten turvallisuus ei vaarannu." (Vastalause 6)
20. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 26.40.01: Lisätään 5 000 000 euroa turvapaikkaprosessin laadun parantamiseen. (Vastalause 2)
21. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää ja julkaisee viipymättä turvapaikanhakijoista aiheutuvat kokonaiskustannukset." (Vastalause 6)
22. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus kehittää kotoutumisen seurantaan mittarit, kriteerit sekä enimmäiskeston ja ryhtyy toimenpiteisiin, joilla vähennetään kotouttamisen kuluja merkittävästi sekä lisätään prosessien kustannustehokkuutta." (Vastalause 6)
23. Juho Eerola ps Arja Juvosen ps kannattamana 26.40.21: Lisätään 175 000 euroa Joutsenon säilöönnottoyksikön toimintamenoihin ja kielteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden palauttamisen tehostamiseen. (TAA 71)
24. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 26.40.21: Lisätään 3 200 000 euroa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon ja pakolaiskiintiön korottamiseen 750 pakolaisesta 2 500 pakolaiseen. (Vastalause 4)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

25. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 26.40.21: Lisätään 3 200 000 euroa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon pakolaiskiintiön korottamiseksi 2 500:aan. (Vastalause 3)

26. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 26.40.21: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa käyttöön viisumisäännösten mahdollistaman niin sanotun humanitaarisen viisumin turvallisen Suomeen matkustamisen mahdollistamiseksi kansainvälisen suojelun tarpeessa oleville henkilöille." (Vastalause 3)

27. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 26.40.21: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii ja tuo eduskunnan käsiteltäväksi kokonaisarvion kaikista viime vuosina tehdyistä, pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden asemaa heikentäneistä lainsäädäntöuudistuksista sekä Maahanmuuttoviraston kiristyneistä käytännöistä ja näiden muutosten yhteisvaikutuksista." (Vastalause 3)

28. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 26.40.21: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus peruuttaa tekemänsä päätökset turvapaikanhakijoiden oikeusavun rajaamisesta, valitusaikojen leikkaamisesta ja avustajien palkkiojärjestelmän muutoksesta." (Vastalause 3)

29. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 26.40.21: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin, jotta Suomi keskeyttää turvapaikanhakijoiden palautukset vakavien konfliktien keskelle ja ihmisoikeusloukkausten vaaraan." (Vastalause 3)

30. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 26.40.21: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnan käsiteltäväksi esityksen, jolla perutaan kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden perheen yhdistämisen edellytykseksi asetettu toimeentulovaatimus." (Vastalause 3)

31. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 26.40.21: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus mahdollistaa perheen yhdistämishakemuksen jättämisen missä tahansa Suomen edustustossa." (Vastalause 3)

32. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.40.22: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tehostaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden, luovuttomasti maassa olevien henkilöiden poistamista Suomesta." (Vastalause 6)

33. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.40.63: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin turvapaikanhakijoina tulevien henkilöiden vastaanottorahan vähentämiseksi sellaiselle tasolle, ettei se muodosta vetovoimatekijää muihin Euroopan maihin verrattuna, sekä ryhtyy toimenpiteisiin, joilla saavutetaan turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten vastaanoton kuluista merkittävät säästöt vastaanottotoiminnan palvelutarjontaa ja kustannustasoa karsimalla." (Vastalause 6)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

34. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.40: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että maassa laittomasti oleskelevien henkilöiden seurantaa ja maasta karkottamista tehostetaan sekä lakkautetaan maassa laittomasti oleskelevien henkilöiden kunnalliset palvelut." (Vastalause 6)

35. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.40: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus teettää puolueettoman ja perusteellisen selvityksen vuosina 2015—2017 perustettujen vastaanottokeskusten rahan käytöstä ja hallinnosta ja tuo selvityksen eduskunnan käsittelyyn." (Vastalause 6)

36. Mika Niikko ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 26.40: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa kokonaisuudessaan syksyllä 2015 laaditun turva- paikkapoliittisen toimintaohjelmansa." (Vastalause 6)

37. Sirpa Paatero sd Joona Räsäsen sd kannattamana 26: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin poliisin, suojelupoliisin, puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen, hätäkeskuksen, pelastustoimen ja tullin riittävien henkilöstöresurssien turvaamiseksi ja osoittaa tarkoitukseen 20 000 000 euron määrärahan vuoden 2019 lisätalousarvioesityksessä." (Vastalause 1)

Mietintö "jaa", Ville Tavion ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 16; poissa 15 (äänestys 28). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Ozan Yanarin ja Kari Uotilan samansisältöiset ehdotukset 2 ja 3 sekä Sirpa Paateron ehdotus 4 ja Thomas Blomqvistin ehdotus 5 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään ehdotuksesta 5 ehdotusta 4 vastaan, sen jälkeen voittaneesta samansisältöisiä ehdotuksia 2 ja 3 vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Sirpa Paateron ehdotus 4 "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 152, ei 31, tyhjiä 3; poissa 13 (äänestys 29). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Sirpa Paateron ehdotuksen 4.

2) Ozan Yanarin ehdotus 2 ja Kari Uotilan ehdotus 3 "jaa", Sirpa Paateron ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 63, tyhjiä 3; poissa 13 (äänestys 30). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ozan Yanarin ehdotuksen 2 ja Kari Uotilan ehdotuksen 3.

3) Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 2 ja Kari Uotilan ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 88; poissa 13 (äänestys 31). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mikaela Nylanderin ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 152, ei 34; poissa 13 (äänestys 32). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Päivi Räsäsen ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 88; poissa 13 (äänestys 33). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 8 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 42; poissa 14 (äänestys 34). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 167, ei 18; poissa 14 (äänestys 35). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 10 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 87; poissa 14 (äänestys 36). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 11 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 86; poissa 14 (äänestys 37). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 12 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 87; poissa 13 (äänestys 38). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Raatikaisen ehdotus 13 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 17; poissa 14 (äänestys 39). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 14 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 169, ei 17; poissa 13 (äänestys 40). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 15 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 133, ei 52; poissa 14 (äänestys 41). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 16 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 17; poissa 14 (äänestys 42). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 17 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 30; poissa 13 (äänestys 43). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Raatikaisen ehdotus 18 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 86; poissa 13 (äänestys 44). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 19 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 87; poissa 13 (äänestys 45). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 20 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 116, ei 70; poissa 13 (äänestys 46). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 21 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 20; poissa 14 (äänestys 47). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 22 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 169, ei 17; poissa 13 (äänestys 48). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Juho Eerolan ehdotus 23 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 163, ei 20; poissa 16 (äänestys 49). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Thomas Blomqvistin ehdotus 24 ja Kari Uotilan ehdotus 25 ovat samansisältöiset, joten niistä äänestetään yhdessä mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 24 ja Kari Uotilan ehdotus 25 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 148, ei 36; poissa 15 (äänestys 50). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 26 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 39; poissa 17 (äänestys 51). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 27 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 116, ei 69; poissa 14 (äänestys 52). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 28 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 69; poissa 15 (äänestys 53). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 29 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 68; poissa 18 (äänestys 54). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 30 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 145, ei 40; poissa 14 (äänestys 55). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 31 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 116, ei 62; poissa 21 (äänestys 56). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 32 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 48; poissa 15 (äänestys 57). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 33 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 18; poissa 15 (äänestys 58). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 34 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 167, ei 16; poissa 16 (äänestys 59). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 35 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 59; poissa 21 (äänestys 60). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 36 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 17; poissa 18 (äänestys 61). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sirpa Paateron ehdotus 37 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 88; poissa 14 (äänestys 62). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Pöytäkirjaan merkittiin seuraavat ilmoitukset: Tytti Tuppurainen /sd tarkoitti äänestää ”ei” kohdassa 30, Olli-Poika Parviainen /vihr tarkoitti äänestää ”jaa” ehdotuksesta 32 ja Riitta Mäkinen /sd tarkoitti äänestää ”ei” ehdotuksesta 30.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 26 mietinnön mukaisena.

2.3. Pääluokka 27 Puolustusministeriön hallinnonala

Puhemies Paula Risikko: Yleiskeskustelu päättyi 18.12.2018 pidetyssä täysistunnossa. Ryhdytään pääluokan 27 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskusteliansa kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Mika Niikko ps Arja Juvosen ps kannattamana 27.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että sotilas- ja tapaturmalainsäädäntöä kehitetään siten, että asevelvollisuutta suorittavien ja kertausharjoituksissa olevien korvauskäytännöt säädetään samalle tasolle kuin kriisinhallinnassa olevilla ja uusia korvauskäytäntöjä sovelletaan myös jo tapahtuneiden tapaturmien osalta." (Vastalause 6)
2. Mika Niikko ps Arja Juvosen ps kannattamana 27.10.01: Lisätään 40 000 000 euroa Puolustusvoimien toimintamenoihin. (Vastalause 6)
3. Mika Kari sd Riitta Mäkisen sd kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa riittävät resurssit reservin kertausharjoitusten tason ja määrän pitämiseksi riittävällä tasolla." (Vastalause 1)
4. Mika Kari sd Riitta Mäkisen sd kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin uusien vakituisten virkojen lisäämiseksi Puolustusvoimissa, jotta henkilöstövaje ja kouluttajapula saadaan korjattua pysyvällä tavalla." (Vastalause 1)
5. Mika Kari sd Riitta Mäkisen sd kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus pitää huolen siitä, että puolustusvoimien osallistuminen kansainväliseen koulutus- ja harjoitustoimintaan ei vaaranna perustoimintojen rahoittamista." (Vastalause 1)
6. Mika Niikko ps Arja Juvosen ps kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin reservin kasvattamiseksi 350 000 sotilaseen sekä kantahenkilökunnan lisäämiseksi tämän edellyttämälle tasolle." (Vastalause 6)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

7. Mika Niikko ps Arja Juvosen ps kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Suomen irtaantumiseksi jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta." (Vastalause 6)

8. Mika Niikko ps Arja Juvosen ps kannattamana 27.10.18: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus suuntaa puolustusvoimien hankinnat mahdollisimman laajasti kotimaassa tuotettuihin ja valmistettuihin tuotteisiin työllisyyden, yrittäjyyden ja huoltovarmuuden edistämiseksi." (Vastalause 6)

9. Mika Niikko ps Arja Juvosen ps kannattamana 27.10.18: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus toimittaa eduskunnalle selonteon hävittäjähankinnan kokonaistannuksista sekä niiden rahoittamisesta ja mahdollisesta innovaatiokumppanuusyhteistyöstä koneet toimittavan tahon kanssa." (Vastalause 6)

10. Mika Raatikainen ps Olli Immosen ps kannattamana 27.10.50: Lisätään 300 000 euroa maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen. (TAA 468)

11. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 27.10.50: Lisätään 300 000 euroa vapaaehtoisen maanpuolustuksen ja sen tekemän yleishyödyllisen työn turvaamiseksi myös jatkossa. (Vastalause 4)

12. Mika Niikko ps Arja Juvosen ps kannattamana 27.10.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa maanpuolustusjärjestöjen toimintaedellytykset." (Vastalause 6)

13. Mika Niikko ps Arja Juvosen ps kannattamana 27.10.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla edistetään nuorten liikuntaharrastuksia ja yhteistyössä maanpuolustusjärjestöjen kanssa pyritään kohottamaan asepalvelukseen astuvien kuntoa." (Vastalause 6)

14. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 27: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa jatkossa puolustusministeriön pääluokan päätösten valmistelussa lähtökohdaksi eduskunnan esimerkiksi ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon yhteydessä selkeästi ilmaiseman näkemyksen Suomen toimintaympäristöstä." (Vastalause 3)

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 128, ei 53; poissa 18 (äänestys 63). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 17; poissa 18 (äänestys 64). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Karin ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 76; poissa 16 (äänestys 65). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Karin ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 73; poissa 14 (äänestys 66). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Mika Karin ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 77; poissa 15 (äänestys 67). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 16; poissa 17 (äänestys 68). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 19; poissa 16 (äänestys 69). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 8 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 105, ei 78; poissa 16 (äänestys 70). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 77; poissa 15 (äänestys 71). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Raatikaisen ehdotus 10 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 155, ei 30; poissa 14 (äänestys 72). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 11 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 154, ei 31; poissa 14 (äänestys 73). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 12 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 63; poissa 17 (äänestys 74). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Mika Niikon ehdotus 13 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 162, ei 21; poissa 16 (äänestys 75). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 14 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 126, ei 58; poissa 15 (äänestys 76). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 27 mietinnön mukaisena.

2.4. Pääluokka 28 Valtiovarainministeriön hallinnonala

Puhemies Paula Risikko: Yleiskeskustelu päättyi 18.12.2018 pidetyssä täysistunnossa. Ryhdytään pääluokan 28 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskustansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus sisällyttää jatkossa talousarvion valmisteluun ja arviointiin sekä ilmiöpohjaisen budjetoinnin kokeiluita että vähintään yhden bruttokansantuotetta täydentävän kokoomahyvinvointimittarin (esim. aidon kehityksen mittari) ja että kestävä kehityksen budjetointia laajennetaan." (Vastalause 3)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

2. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus julkistaa keskeisten esitystensä taustaoletukset ja laskentaperusteet lähteineen kattavasti ja kansantajuisesti talousarvioesitysten ja julkisen talouden suunnitelmien yhteydessä." (Vastalause 3)
3. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 28.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus torjuu EU/EMU-alueen liittovaltiokehityksen ja laatii Suomelle suunnitelman EMU:n/euron hajoamisen varalle." (Vastalause 6)
4. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 28.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää omistusten julkisuutta, kuten eduskunta päätti säädettäessä uutta lakia arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta." (Vastalause 6)
5. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 28.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotka lisäävät omistusten julkisuutta erityisesti julkisesti listattujen yhtiöiden osalta. Omistustietoihin tutustumisen tulisi olla mahdollista nykyistä laajemmin ja kohtuullisin kustannuksin. Mahdollisuus tähän voitaisiin toteuttaa esimerkiksi aluehallintovirastojen yhteydessä." (Vastalause 6)
6. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.10.01: Lisätään 2 000 000 euroa Verohallinnon toimintamenoihin harmaan talouden ja aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaan. (Vastalause 3)
7. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 28.10.01: Lisätään 2 000 000 euroa verottajalle harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 2)
8. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.10.01: Lisätään 5 000 000 euroa Verohallinnon toimintamenoihin harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 4)
9. Antero Laukkanen kd Päivi Räsänen kd kannattamana 28.10.01: Lisätään 5 000 000 euroa Verohallinnon toimintamenoihin harmaan talouden torjunnan tehostamiseksi. (Vastalause 5)
10. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.10.01: Lisätään 3 700 000 euroa Verohallinnon toimintamenoihin. (Vastalause 1/TAA 388)
11. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 28.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää verohallinnon resursseja erityisesti arvonlisäverotuksen valvonnan kehittämiseksi ja talousrikollisuuteen puuttumiseksi. Valvonnan tehostamiseksi ja harmaan talouden torjumiseksi verohallinnossa on käynnistettävä hanke lohkoketjuteknologiaan perustuvan arvonlisäverotuksen valvontajärjestelmän ottamiseksi käyttöön ensi tilassa." (Vastalause 6)
12. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.10.02: Lisätään 2 000 000 euroa Tullin toimintamenoihin. (Vastalause 3)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

13. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.10.02: Lisätään 2 100 000 euroa Tullin toimintamenoihin. (Vastalause 1/TAA 389)
14. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.10.02: Lisätään 5 000 000 euroa Tullin toimintamenoihin harmaan talouden torjuntaan. (Vastalause 4)
15. Päivi Räsänen kd Sari Essayahin kd kannattamana 28.10.02: Lisätään 5 000 000 euroa Tullin toimintamenoihin harmaan talouden torjunnan tehostamiseksi. (Vastalause 5)
16. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.10.02: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin tullin riittävien henkilöstöresurssien turvaamiseksi." (Vastalause 1)
17. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 28.10.02: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla varmistetaan, että Tullilla on käytössään riittävät resurssit, jotta erityisesti rajat ylittävää talousrikollisuutta sekä sähköiseen kaupankäyntiin liittyvää rikollisuutta pystytään torjumaan tehokkaasti." (Vastalause 6)
18. Ville Tavio ps Ritva Elomaan ps kannattamana 28.20.88: Lisätään 10 000 000 euroa Turun vankilan laajentamiseen. (TAA 587)
19. Ritva Elomaa ps Leena Meren ps kannattamana 28.40.01: Lisätään 1 000 000 euroa eläintenpidon valvontaan. (TAA 85)
20. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.70.05: Vähennetään 145 000 000 euroa sote-uudistuksen valmisteluun ja toteuttamiseen ehdotetusta määrärahasta. (Vastalause 4)
21. Mats Löfström r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.80.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Ahvenanmaan tasoituskorottamiseksi." (Vastalause 4)
22. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 28.80.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla Ahvenanmaan tasoituskorotus lasketaan kohtuulliselle tasolle maakunnan velattomuus ja manner-Suomeen verrattuna erittäin hyvä taloudellinen tilanne huomioiden." (Vastalause 6)
24. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus jatkaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamista alkuperäisten tavoitteiden mukaisesti niin, että terveys- ja hyvinvointierot kaventuvat, palveluiden yhdenvertaisuus toteutuu ja palveluintegraatio turvataan niin, että kustannusten hillintä on mahdollista kansalaisten yhdenvertaisuutta vaarantamatta. Selkeimmin tämä voidaan toteuttaa, kun palveluiden tuottamisen ensisijainen vastuu säilyy julkisella sektorilla, jota yksityinen ja kolmas sektori täydentävät, ja luovutaan hallituksen esittämästä palveluita pirstovasta monituottajamallista." (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

25. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee esityksen siitä, että vammaisten elinikäiset palvelut rajataan hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle tai järjestetään lähtökohtaisesti muutoin kuin hankintalain mukaisella kilpailuttamismenettelyllä." (Vastalause 1)

26. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin turvatakseen vanhuspalveluiden laadun ja alan osaamisen ja houkuttavuuden. Vanhuspalvelulakia tulee toteuttaa johdonmukaisesti eikä laskea ikäihmisten hoidon ja hoivan tasoa. Vanhusten kuntouttamiseen on erityisesti satsattava." (Vastalause 1)

27. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lapsiperheellisten omaishoitajien toimeentulon turvaamiseksi." (Vastalause 1)

28. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin parantaakseen lapsiperheiden asemaa ja turvatakseen lasten oikeuksien toteutumisen lisäämällä rahoitusta etenkin sosiaalihuoltolain mukaiseen kotipalveluun ja turvaamalla lastensuojelun resurssit." (Vastalause 1)

29. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin, jotta avoterveydenhuollon lääkäri- ja hoitajavastaaanotto muutetaan maksuttomiksi." (Vastalause 1)

30. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin, jotta perustason terveydenhuollon vastaanottotoimintaan palkataan 1 000 uutta hoitajaa/lääkäreitä." (Vastalause 1)

31. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin, jotta hoito- ja hoivatakuun mukainen palveluun pääsy toteutuu aidosti ja nykyistä tiukempien määräaikojen puitteissa sote-palveluissa. Perustason palveluita pitää vahvistaa niin, että esimerkiksi lääkäriin, palvelutarpeen arviointiin tai kotihoidon palveluiden piiriin päästään nykyistä nopeammin, oikeaan aikaan ja tarpeen mukaisesti." (Vastalause 1)

32. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi siten, että kuntien peruspalvelujen järjestämiseen osoitettua valtionosuutta nostetaan indeksi-, kiky- ja muiden leikkausten perumiseksi, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen alentamiseksi ja uusien hoitajien ja lääkärin palkkaamiseksi sekä verotulomenetysten ja varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensoimiseksi. Lisäksi koulutuksen valtionosuuksien indeksikorotukset on toteutettava täysimääräisesti ja työllisyyden kuntakokeiluja on jatkettava." (Vastalause 1)

33. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta kaikki indeksileik-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kauksista ja kilpailukyky sopimuksesta aiheutuneet valtionosuuksien pienennykset perutaan." (Vastalause 3)

34. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta vasemmistoliiton esittämä viikossa hoitoon -hoitotakuu voidaan toteuttaa koko maassa." (Vastalause 3)

35. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta terveyskeskusmaksut voidaan poistaa koko maassa ja että tästä aiheutuvat kustannukset korvataan kunnille täysimääräisesti valtionosuuksina." (Vastalause 3)

36. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen parantamiseksi, ryhmäkokojen pienentämiseksi ja subjektiivisen päivähoido-oikeuden turvaamiseksi." (Vastalause 3)

37. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus peruu vanhuspalveluiden laatua heikentävät uudistuksensa ja varaa kuntien valtionosuuksiin riittävät määrärahat vanhuspalveluiden ja -hoidon parantamiseksi." (Vastalause 3)

38. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin muistisairaiden hoidon parantamiseksi." (Vastalause 4)

39. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin nuorten syrjäytymisen estämiseksi." (Vastalause 4)

40. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy konkreettisiin toimenpiteisiin mielenterveyden edistämiseksi ja laatii pitkän aikavälin kansallisen mielenterveysohjelman." (Vastalause 4)

41. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.90.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kolmen uuden raiskauskeskuksen perustamiseksi." (Vastalause 4)

42. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 28.90.32: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus kannustaa kuntia ja kuntayhtymiä edistämään hallinnon digitalisaatiota ja osoittaa valtionavustuksia hankkeisiin, joilla taloushallintoprosesseja yhtenäistetään ja pyritään yhtenäistämällä saavuttamaan taloushallintoprosesseissa digitalisaation mahdollistamat kustannussäästöt täysimääräisinä." (Vastalause 6)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

43. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 28.90.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin kevyen polttoöljyn verotuen leikkaamiseksi." (Vastalause 2)
44. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 28.90.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin tehottomien ja ympäristölle haitallisten verotukien, kuten energiantensiivisten yritysten veronpalautus, poistamiseksi." (Vastalause 2)
45. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 28.90: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin vauhdittaakseen kuntien korjausrakentamishankkeita." (Vastalause 2)
46. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 28.90: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin palauttaakseen varhaiskasvatuksen hoitajamitoituksen ennalleen." (Vastalause 2)
47. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 28.90: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ohjaa kuntia kohdentamaan varhaiskasvatuksen resursseja voimakkaammin päiväkoteihin ja alueille jossa tuen tarve on suuri." (Vastalause 2)
48. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 28.90: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tukee lasten hyvinvointia tuomalla psykologin palveluita kuntien varhaiskasvatukseen." (Vastalause 2)
49. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 28.90: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimeen maksuttoman varhaiskasvatuksen toimeenpanemiseksi alkaen 5-vuotiaiden ikäluokasta." (Vastalause 2)
50. Ozan Yanar vihr Krista Mikkosen vihr kannattamana 28.90: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin kokopäiväisen päivähoito-oikeuden palauttamiseksi." (Vastalause 2)
51. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28.91.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen energiantensiivisen teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmän uudistuksesta, jolla vahvistetaan vientisektorin kilpailukykyä ja innovaatiokykyä." (Vastalause 1)
52. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 28.91.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee osana elinkeinotukien reformia esityksen energiantensiivisen teollisuuden ja maatalojen verotuen keventämiseksi puoleen nykytasosta." (Vastalause 3)
53. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 28.91.41: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus selkeyttää energiantensiivisiä yrityksiä koskevaa tukipolitiikkaa ja vähentää niiden aiheuttamia ympäristö- ja ilmastohaittoja poistamalla"

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

la energiaintensiivisten yritysten veronpalautukset ja pienentämällä sähköveroa teollisuuden ja kasvihuoneiden sähkön alennetun verokannan sekä konesalien sähkön alemman verokannan osalta." (Vastalause 4)

54. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 28.92.69: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus toimii siten, että Suomen nettomaksuosuus Euroopan unionille ei kasva Brexitin myötä ja alenee seuraavalla rahoituskaudella. Suomen tulee ajaa neuvotteluissa toimenpiteitä, joilla pyritään keventämään Euroopan unionin hallintoa siten, että tavoitteena tulee olla vähintään 260 miljoonan euron alennus Suomen jäsenmaksusuuteen." (Vastalause 6)

55. Timo Harakka sd Pia Viitasen sd kannattamana 28: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin digitalisaation johtamisen parantamiseksi ja digitalisaation edellyttämien investointien tekemiseksi julkisella sektorilla, hankintaosaamisen parantamiseksi ja päällekkäisen työn vähentämiseksi ja osoittaa tätä varten riittävät resurssit." (Vastalause 1)

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 82; poissa 19 (äänestys 77). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 84; poissa 15 (äänestys 78). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 19; poissa 16 (äänestys 79). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 77; poissa 16 (äänestys 80). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 81; poissa 20 (äänestys 81). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 88; poissa 16 (äänestys 82). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Ozan Yanarin ehdotus 7 ja Thomas Blomqvistin ja Antero Laukkasen samansisältöiset ehdotukset 8 ja 9 koskevat samaa määrärahaa, joten ensin äänestetään samansisältöisistä ehdotuksista 8 ja 9 ehdotusta 7 vastaan ja sen jälkeen voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Ozan Yanarin ehdotus 7 "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 8 ja Antero Laukkasen ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 77, tyhjiä 1; poissa 15 (äänestys 83). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ozan Yanarin ehdotuksen 7.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

2) Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 88; poissa 15 (äänestys 84). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 10 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 88; poissa 16 (äänestys 85). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 11 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 54; poissa 15 (äänestys 86). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Kari Uotilan ehdotus 12 ja Timo Harakan ehdotus 13 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään ehdotuksesta 13 ehdotusta 12 vastaan ja sitten voitaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Kari Uotilan ehdotus 12 "jaa", Timo Harakan ehdotus 13 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 75, tyhjiä 2; poissa 16 (äänestys 87). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen 12.

2) Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 12 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 94, ei 88; poissa 17 (äänestys 88). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Thomas Blomqvistin ehdotus 14 ja Päivi Räsäsen ehdotus 15 ovat saman sisältöisiä, joten niistä äänestetään yhdessä mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 14 ja Päivi Räsäsen ehdotus 15 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 88; poissa 15 (äänestys 89). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 16 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 87; poissa 16 (äänestys 90). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 17 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 88; poissa 15 (äänestys 91). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Tavion ehdotus 18 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 162, ei 20; poissa 17 (äänestys 92). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ritva Elomaan ehdotus 19 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 74; poissa 18 (äänestys 93). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 20 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 129, ei 51, tyhjiä 1; poissa 18 (äänestys 94). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Mats Löfströmin ehdotus 21 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 14; poissa 19 (äänestys 95). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 22 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 167, ei 16; poissa 16 (äänestys 96). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 24 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 87; poissa 16 (äänestys 97). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 25 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 88; poissa 16 (äänestys 98). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 26 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 88; poissa 16 (äänestys 99). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 27 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 94, ei 87; poissa 18 (äänestys 100). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 28 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 86; poissa 18 (äänestys 101). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 29 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 126, ei 57; poissa 16 (äänestys 102). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 30 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 74; poissa 17 (äänestys 103). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 31 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 94, ei 87; poissa 18 (äänestys 104). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 32 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 74, tyhjiä 2; poissa 16 (äänestys 105). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 33 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 73; poissa 19 (äänestys 106). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 34 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 14, tyhjiä 1; poissa 18 (äänestys 107). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 35 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 125, ei 57; poissa 17 (äänestys 108). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 36 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 116, ei 67; poissa 16 (äänestys 109). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 37 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 87; poissa 17 (äänestys 110). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 38 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 87; poissa 17 (äänestys 111). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 39 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 88; poissa 16 (äänestys 112). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 40 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 88; poissa 16 (äänestys 113). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 41 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 87; poissa 16 (äänestys 114). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 42 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 82; poissa 18 (äänestys 115). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 43 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 24; poissa 19 (äänestys 116). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 44 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 154, ei 25; poissa 20 (äänestys 117). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 45 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 87; poissa 17 (äänestys 118). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 46 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 88; poissa 16 (äänestys 119). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 47 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 71; poissa 16 (äänestys 120). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 48 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 87; poissa 17 (äänestys 121). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 49 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 70; poissa 16 (äänestys 122). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ozan Yanarin ehdotus 50 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 114, ei 68; poissa 17 (äänestys 123). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 51 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 62, tyhjiä 1; poissa 19 (äänestys 124). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 52 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 22; poissa 20 (äänestys 125). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 53 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 161, ei 19; poissa 19 (äänestys 126). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 54 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 18; poissa 17 (äänestys 127). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Harakan ehdotus 55 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 87; poissa 16 (äänestys 128). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraavat ilmoitukset: Krista Kiuru /sd tarkoitti äänestää "ei" ehdotuksesta 19, Mika Niikko /ps tarkoitti äänestää "jaa" kohdassa 21 ja Peter Östman /kd tarkoitti äänestää "jaa" kohdassa 49.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 28 mietinnön mukaisena.

2.5. Pääluokka 32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Puhemies Paula Risikko: Yleiskeskustelu päättyi 18.12.2018 pidetyssä täysistunnossa. Ryhdytään pääluokan 32 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskustansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.01.01: Lisätään 1 000 000 euroa työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenoihin. (Vastalause 1/TAA 420)
2. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lakiesityksen yli 60-vuotiaiden pitkäaikais-työttömien eläketuen pysyvistä käyttöönotosta." (Vastalause 6)
3. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin laajennetun muuttoavustuksen pilottihankkeen käyttöönottamiseksi Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa esitetyn mukaisesti." (Vastalause 6)
4. Teuvo Hakkarainen ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.01.40: Lisätään 100 000 euroa Witas Oy:lle innovatiivisten hankkeiden ja elinkeinojen kehittämiseen pohjoisessa Keski-Suomessa. (TAA 123)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

5. Sami Savio ps Leena Meren ps kannattamana 32.01.40: Lisätään 100 000 euroa Ylöjärven Yrityspalvelu Oy:n toiminnan kehittämiseen ja erityisesti pienyrityksille suunnattujen neuvontapalvelujen tehokkaaseen lisäämiseen. (TAA 528)
6. Sami Savio ps Leena Meren ps kannattamana 32.01.40: Lisätään 250 000 euroa liiketoiminnan kehittämiseen Pirkanmaan Kolmenkulman ECO3-yritysalueella. (TAA 529)
7. Peter Östman kd Antero Laukkasen kd kannattamana 32.01.40: Lisätään 7 000 000 euroa pk-yritysten kansainvälistymisen edistämiseen. (Vastalause 5)
8. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.20.01: Lisätään 2 000 000 euroa Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenoihin. (Vastalause 3)
9. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.20.06: Lisätään 4 000 000 euroa Business Finlandin toimintamenoihin viennin ja matkailun edistämiseen. (TAA 330)
10. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 32.20.40: Lisätään 1 000 000 euroa puurakentamisen tutkimiseen (Vastalause 4)
11. Anders Adlercreutz r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 32.20.40: Lisätään 2 000 000 euroa sisäilman laadun arvioimiseen tarkoitettujen mittausmenetelmien kehittämiseen. (TAA 4)
12. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.20.40: Lisätään 3 000 000 euroa luovien alojen kasvuohjelmaan. (Vastalause 1/TAA 421)
13. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 32.20.40: Lisätään 10 000 000 euroa Itämeren vedenlaadun parantamiseksi suunnattuihin toimiin. (Vastalause 4)
14. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.20.40: Lisätään 20 000 000 euroa ja lisätään momentin perusteluihin maininta, että momentin määrärahasta kohdistetaan 2 000 000 euroa kiertotaloutta edistäviin hankkeisiin. (Vastalause 1/TAA 422)
15. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 32.20.40: Lisätään 25 000 000 euroa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen. (Vastalause 4)
16. Peter Östman kd Antero Laukkasen kd kannattamana 32.20.40: Lisätään 25 000 000 euroa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. (Vastalause 5)
17. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.20.40: Lisätään 60 000 000 euroa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen. (Vastalause 3)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

18. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.20.40: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus edistää kotimaista malminetsintää ja kaivosteollisuutta erityisesti akkutoimialan kehittämiseksi sekä takaa Suomen Malmijalostus Oy:n toiminnalle riittävät taloudelliset edellytykset." (Vastalause 6)
19. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.20.40: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus karsii viipymättä haitalliset, tehottomat ja kilpailua vääristävät elinkeinotuet." (Vastalause 6)
20. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.20.49: Lisätään 5 000 000 euroa Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan. (Vastalause 3)
21. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.20.89: Lisätään 10 000 000 euroa Business Finland Venture Capital Oy:n rahoitukseen. (Vastalause 6)
22. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.20.89: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että Business Finlandille luodaan fotoniiikan invest-in-ohjelma kotimaisen fotoniiikkaliiketoiminnan kehittämiseksi." (Vastalause 6)
23. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.20: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin julkisen tutkimus- ja kehitysrahoituksen nostamiseksi siten, että jo ensi hallituskaudella julkisen rahoituksen määrä on 1 prosentti bruttokansantuotteesta ja että nykyistä suurempi osuus tuista kohdennetaan uusien innovaatioiden ja toimintamallien kehittämiseen." (Vastalause 3)
24. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.20: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy valmistelemaan julkista kehityspankkia tai investointirahastoa, joka kokoaa ja kanavoi rahoitusta pitkäjänteisesti kokonaisvaltaisen, kestävästä rakennemuutosta edistävän missioajattelun ja yhteiskuntavision mukaisesti." (Vastalause 3)
25. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.30.01: Lisätään 5 000 000 euroa työperäisen maahanmuuton lupaprosessien nopeuttamiseen. (Vastalause 1)
26. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 32.30.01: Vähennetään 25 000 000 euroa työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin ehdotetusta määrärahasta. (Vastalause 4)
27. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.30.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen työperäisen maahanmuuton lupaprosessien tehostamisesta ja lisää TE-toimistojen resursseja lupien käsittelyyn viidellä miljoonalla eurolla." (Vastalause 1)
28. Ritva Elomaa ps Ville Tavion ps kannattamana 32.30.51: Lisätään 1 000 000 euroa ko-keiluun koulurauha-asiamiesten palkkaamisesta kuntiin. (TAA 93)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

29. Ritva Elomaa ps Ville Tavion ps kannattamana 32.30.51: Lisätään 1 000 000 euroa kunto-ohjaajien palkkaamiseksi kuntiin. (TAA 92)
31. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.30.51: Lisätään 4 800 000 euroa julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin kotoutumiskoulutuksen hankkimiseen kiintiöpakolaisille, joiden määrää tulee korottaa 2 500:aan vuonna 2019. (Vastalause 3)
32. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.30.51: Lisätään 5 000 000 euroa työllisyyttä edistävän kuntakokeilun jatkamiseen. (Vastalause 1/TAA 423)
33. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.30.51: Lisätään 10 000 000 euroa ammatilliseen työvoimapolitiittiseen kotouttamiskoulutukseen. (Vastalause 1/TAA 435)
34. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 32.30.51: Lisätään 15 000 000 euroa yksityisiin työnvälityspalveluihin. (Vastalause 4)
35. Antero Laukkanen kd Sari Essayahin kd kannattamana 32.30.51: Lisätään 20 000 000 euroa työvoima- ja yrityspalvelutoimien tehostamiseen ja kehittämiseen. (Vastalause 5)
36. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.30.51: Lisätään 25 000 000 euroa oppisopimuskoulutuksen lisäämiseen ja kehittämiseen. (Vastalause 6)
37. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.30.51: Lisätään 60 000 000 euroa, josta 30 000 000 euroa työvoima- ja yrityspalveluiden laadukkaiden perustoimintojen turvaamiseen ja 30 000 000 euroa palkkatukeen. (Vastalause 3)
38. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.30.51: Ehdotus: Muutetaan momentin perusteluita siten, että määrärahaa voi käyttää myös nuorisotakuun palauttamiseen alkuperäisessä muodossaan kaikissa Suomen kunnissa. (Vastalause 1/TAA 424)
39. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.30.51: Ehdotus: Muutetaan momentin päätösosaa siten, että järjestöihin työllistettävien enimmäisraja 4 000 henkilöä sekä palkkakatto poistetaan. (Vastalause 1/TAA 434)
40. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.30.51: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin poistaakseen momentin 32.30.51 päätösosassa mainitun 4 000 henkilötyövuotta koskevan rajoituksen kolmannen sektorin toimijoille maksettavasta palkkatuesta." (Vastalause 1)
41. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.30.51: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tehokkaampiin toimiin kotouttamisen edistämiseksi ympäri Suomea, osatyökykyisten työelämään osallistumisen helpottamiseksi sekä työkykyä edistävän kuntouttavan toiminnan parantamiseksi." (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

42. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.30.51: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus poistaa momentilta 32.30.51 yhdistysten ja säätiöiden palkkatukea koskevan rajoituksen." (Vastalause 3)
43. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.30.51: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus kasvattaa huomattavasti palkkatukeen osoitettuja määrärahoja ja alkaa valmistella automaattista palkkatukimallia ns. Myllykosken mallin mukaisesti." (Vastalause 3)
44. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.30.51: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus luopuu suunnitelmistaan työvoimapalveluiden laajamittaisesta ulkoistamisesta, joka ulottuisi myös nykyisiin viranomaistehtäviin. Julkisella sektorilla tulee olla jatkossakin päävastuu palveluiden järjestämisestä ja asiakkaiden palveluprosesseista. Sanktioiden ja valvonnan lisäämisen sijaan keskitytään parantamaan palveluiden tasoa niitä käyttävien ihmisten toiveiden ja tarpeiden mukaisesti." (Vastalause 3)
45. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnan käsiteltäväksi esityksen työajan lyhennyskoekilusta ja varaa siihen riittävän rahoituksen." (Vastalause 3)
46. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnan käsiteltäväksi esityksen, joka mahdollistaa vuorotteluvapaan 10 vuotta töissä olleille. Vuorotteluvapaan ajaksi tulee voida palkata kuka tahansa tehtävään soveltuva työtön työnhakija." (Vastalause 3)
47. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.40.01: Lisätään 1 500 000 euroa Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenoihin. (Vastalause 1/TAA 425)
48. Ilkka Kantola sd Katja Taimelan sd kannattamana 32.50.40: Lisätään 1 000 000 euroa siltasopimuksen toimenpiteiden toteutukseen. (TAA 218)
49. Toimi Kankaanniemi ps Teuvo Hakkaraisen ps kannattamana 32.50.40: Lisätään 2 000 000 euroa gondolihiisin rakentamiseen Jyväskylään. (TAA 228)
50. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.50.40: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin suomalaisen saunan ja saunomiskulttuurin edistämiseksi ja vientimahdollisuuksien kasvattamiseksi." (Vastalause 6)
51. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.50.40: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus jatkaa toimenpiteitä matkailualan digitaalisten sisältöjen luomiseksi sekä kansallispuistojen matkailukäytön lisäämiseksi tukemalla digitaalisen alustan luomista ja kehittämistä niiden palvelutarjonnan vahvistamiseksi." (Vastalause 6)
52. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.50.40: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Lapin matkailun kasvua

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

haittaavien pullonkaulojen poistamiseksi mm. lentokapasiteettia lisäämällä." (Vastalause 6)

53. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.50.40: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla alueellisenä pilottihankkeena yksinyrittäjien toimintaedellytysten ja aseman parantamista koskevan hankkeen." (Vastalause 6)

54. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.50.40: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää panostuksia Itä-Suomen taantuvien alueiden elinkeinojen kehittämiseen ja työllisyysasteen nostamiseen alueelta poismuuton hillitsemiseksi ja elinvoiman lisäämiseksi." (Vastalause 6)

55. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32.50.42: Lisätään 3 000 000 euroa Savonlinnan seutukunnalle. (Vastalause 1/TAA 426)

56. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.60.20: Lisätään 2 000 000 energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämiseen. (Vastalause 3)

57. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 32.60.20: Lisätään 3 000 000 euroa energiatehokkuuden ja ilmastoystävällisen energian käytön edistämiseen. (Vastalause 5)

58. Katja Hänninen vas Hanna Sarkkisen vas kannattamana 32.60.40: Lisätään 30 000 000 euroa Pyhäsalmen energiavarastohankkeen investointitukeen. (TAA 194)

59. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.60.44: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa vakavasti huomioon tuulivoimaloiden ympäristö- ja terveyshaitat tukipäätösehdoissa ja peruu myönnetyt kohtuuttomat tuulituet." (Vastalause 6)

60. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.60.44: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus pienentää metsähakkeen tukea vastaamaan vasemmistoliiton esittämää alennettua turpeen verotukea ja että hallitus kiirehtii metsähaketuen rajaamista niin, ettei sitä enää myönnetä korkealaatuiselle kuitu- ja tukkipuulle." (Vastalause 3)

61. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.60.46: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että nykymuotoisesta energiantensiivisen teollisuuden päästökauppa-kompensaatiosta luovutaan ja päästökauppatulot ohjataan jatkossa ilmastonmuutoksen torjuntaan." (Vastalause 3)

62. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 32.60.46: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus vähentää energiantensiivisten yritysten aiheuttamia ympäristö- ja ilmastohaittoja ryhtymällä toimenpiteisiin päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatituen poistamiseksi." (Vastalause 4)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

63. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.60: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ja tuo eduskunnan käsiteltäväksi energiaremonttityön, jolla tuetaan kotitalouksien, asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntien uusiutuvan energian pientuotantoa ja energiatehokkuuden parantamista." (Vastalause 3)

64. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.60: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus kasvattaa uusiutuvan energian tuella tuotettavan energian tavoitemäärää tuntuvasti ja tuo tarvittavat lisämäärärahat eduskunnan hyväksyttäväksi vuoden 2019 lisätalousarviossa." (Vastalause 3)

65. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.70.03: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa kokonaisuudessaan syksyllä 2015 laaditun turvapaikkapoliittisen toimintaohjelmansa" (Vastalause 6)

66. Thomas Blomqvist r Anna-Maja Henrikssonin r kannattamana 32.70.30: Lisätään 8 600 000 euroa valtion kotouttamiskorvauksiin. (Vastalause 4)

67. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 32.70.30: Lisätään 8 700 000 euroa valtion korvauksiin kotouttamisesta pakolaiskiintiön korottamiseksi 2 500:aan. (Vastalause 3)

68. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.70.30: Vähennetään 200 000 000 euroa valtion korvauksista kotouttamisesta. (TAA 333)

69. Ville Vähämäki ps Toimi Kankaanniemen ps kannattamana 32.70.30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää käytössä olevien kotouttamistoimenpiteiden tehokkuuden sekä luopuu sellaisista kotouttamistoimenpiteistä, jotka eivät edistä maahanmuuttajien integroitumista osaksi suomalaista yhteiskuntaa ja kannustavat ylläpitämään maahanmuuttajille kantaväestöstä erillisiä palvelumuotoja." (Vastalause 6)

70. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy välittömästi valmistelemaan poikkihallinnollista ohjelmaa, jolla edistetään kansainvälisten huippuosaajien rekrytointia Suomeen, jotta kasvuyritysten toimintaedellytyksiä parannetaan ja pk-yritysten vientiä lisätään. Erityistä huomiota on kiinnitettävä työntekijäperheiden palveluihin ja työnantajan maksamien muutto- ja muuttokustannusten korvausten vapauttamiseen verosta." (Vastalause 1)

71. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin aluetalouden, paikallisen elinkeinoelämän ja positiivisen rakennemuutoksen vahvistamiseksi tasapuolisesti koko maassa. Tällä luodaan mm. edellytyksiä työvoiman liikkuvuudelle ja työpaikkojen ja työntekijöiden paremmalle kohtaukselle." (Vastalause 1)

72. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen työllisyyden kuntakokeilun jatkamisesta ja sen laajentamisesta vähitellen valtakunnalliseksi niin, että siihen pääsevät osallistumaan kaikki

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

halukkaat kunnat. Kokeilun jatkamiseen on osoitettava riittävät määrärahat." (Vastalause 1)

73. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen työttömyysetuuden käyttämisestä työllistymisasetelänä Rinteen mallin mukaisesti." (Vastalause 1)

74. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus aloittaa kaivoslain uudistamisen valmistelun tavoitteena lisätä kaivostoiminnan paikallista hyväksyttävyyttä ja kunnan määräysvaltaa kunnan alueelle kaivosta suunniteltaessa sekä selkeyttää ennallistamisvastuita kaivostoiminnan loppuessa ja arvioida valtauseriaatteen toimivuus ja vaihtoehdot." (Vastalause 1)

75. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi Suomen jätelainsäädännön muutostarpeet kiertotalouden tehostamisen näkökulmasta." (Vastalause 1)

76. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus toimii aktiivisesti kiertotalouden tiekartan toimenpiteiden edistämiseksi kotimaassa ja nostaa kiertotalouden edistämisen yhdeksi kärkitavoitteeksi EU:n puheenjohtajuuskaudella. Kiertotaloustavoitteet tulee viedä yritysten ohella myös kuntien elinkeinostrategioihin." (Vastalause 1)

77. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee ripeästi pienten ja keskisuurten yritysten viennin tehostamiseen malleja, kuten kansainvälisiä kokonaistoimituksia tavoittelevat konsortiot sekä valtion ja yksityisen sektorin yhteistyönä perustettava erityisyhtiö." (Vastalause 1)

78. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus kiinnittää suurempaa huomiota pidemmän aikavälin kestävä kasvun edellytysten rakentamiseen ja energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttamiseen panostamalla leikkausten sijasta nykyistä enemmän tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatiotoimintaan sekä koulutukseen, mikä tukee myös tulevaisuuden työllisyyttä sekä parempaa tuottavuutta." (Vastalause 1)

79. Tarja Filatov sd Lauri Ihalaisen sd kannattamana 32: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallituksen tulee kiinnittää nykyistä suurempaa huomiota elinkeinopolitiikan uudistamiseksi erityisesti palveluiden, esimerkiksi matkailun, toimintaedellytysten tukemiseksi, millä on merkittäviä työllistäviä vaikutuksia." (Vastalause 1)

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 65; poissa 21 (äänestys 129). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 136, ei 44; poissa 19 (äänestys 130). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 16; poissa 19 (äänestys 131). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Teuvo Hakkaraisen ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 16; poissa 18 (äänestys 132). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sami Savion ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 161, ei 21; poissa 17 (äänestys 133). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sami Savion ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 161, ei 21; poissa 17 (äänestys 134). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Peter Östmanin ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 83; poissa 19 (äänestys 135). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 8 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 44; poissa 18 (äänestys 136). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 80; poissa 19 (äänestys 137). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 10 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 85; poissa 19 (äänestys 138). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Anders Adlercreutzin ehdotus 11 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 86; poissa 18 (äänestys 139). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 12 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 113, ei 67; poissa 19 (äänestys 140). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 13 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 68; poissa 21 (äänestys 141). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 14 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 66; poissa 18 (äänestys 142). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Thomas Blomqvistin ja Peter Östmanin samansisältöiset ehdotukset 15 ja 16 sekä Kari Uotilan ehdotus 17 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään ehdotuksesta 17 samansisältöisiä ehdotuksia 15 ja 16 vastaan ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Thomas Blomqvistin ehdotus 15 ja Peter Östmanin ehdotus 16 "jaa", Kari Uotilan ehdotus 17 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 155, ei 24, tyhjiä 2; poissa 18 (äänestys 143). Edus-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kunta hyväksyi tässä äänestyksessä Thomas Blomqvistin ehdotuksen 15 ja Peter Östmanin ehdotuksen 16.

2) Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 15 ja Peter Östmanin ehdotus 16 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 86; poissa 18 (äänestys 144). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 18 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 114, ei 65; poissa 20 (äänestys 145). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 19 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 138, ei 41; poissa 20 (äänestys 146). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 20 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 128, ei 52; poissa 19 (äänestys 147). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 21 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 124, ei 57; poissa 18 (äänestys 148). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 22 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 122, ei 59; poissa 18 (äänestys 149). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 23 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 82; poissa 18 (äänestys 150). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 24 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 26; poissa 17 (äänestys 151). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 25 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 71; poissa 18 (äänestys 152). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 26 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 172, ei 10; poissa 17 (äänestys 153). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 27 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 111, ei 70; poissa 18 (äänestys 154). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ritva Elomaan ehdotus 28 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 151, ei 29; poissa 19 (äänestys 155). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ritva Elomaan ehdotus 29 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 152, ei 30; poissa 17 (äänestys 156). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 31 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 41; poissa 18 (äänestys 157). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 32 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 109, ei 72; poissa 18 (äänestys 158). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 33 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 114, ei 66; poissa 19 (äänestys 159). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 34 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 171, ei 10; poissa 18 (äänestys 160). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Antero Laukkasen ehdotus 35 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 152, ei 30; poissa 17 (äänestys 161). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 36 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 135, ei 43; poissa 21 (äänestys 162). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 37 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 151, ei 26; poissa 22 (äänestys 163). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 38 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 94, ei 87; poissa 18 (äänestys 164). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Tarja Filatovin ehdotukset 39 ja 40 sekä Kari Uotilan ehdotus 42 ovat saman sisältöisiä, joten niistä äänestetään yhdessä mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotukset 39 ja 40 sekä Kari Uotilan ehdotus 42 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 69; poissa 18 (äänestys 165). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 41 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 111, ei 69; poissa 19 (äänestys 166). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 43 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 154, ei 27; poissa 18 (äänestys 167). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 44 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 109, ei 72; poissa 18 (äänestys 168). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 45 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 24; poissa 18 (äänestys 169). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 46 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 111, ei 69; poissa 19 (äänestys 170). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 47 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 83; poissa 17 (äänestys 171). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Ilkka Kantolan ehdotus 48 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 17; poissa 17 (äänestys 172). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Toimi Kankaanniemen ehdotus 49 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 16; poissa 18 (äänestys 173). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 50 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 111, ei 70; poissa 18 (äänestys 174). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 51 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 73; poissa 19 (äänestys 175). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 52 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 51; poissa 18 (äänestys 176). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 53 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 118, ei 62; poissa 19 (äänestys 177). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 54 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 65; poissa 17 (äänestys 178). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 55 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 128, ei 54; poissa 17 (äänestys 179). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Kari Uotilan ehdotus 56 ja Sari Essayahin ehdotus 57 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään ehdotuksesta 57 ehdotusta 56 vastaan ja sitten voitaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Kari Uotilan ehdotus 56 "jaa", Sari Essayahin ehdotus 57 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 162, ei 18, tyhjiä 3; poissa 16 (äänestys 180). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Kari Uotilan ehdotuksen 56.

2) Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 56 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 72; poissa 15 (äänestys 181). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Katja Hännisen ehdotus 58 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 161, ei 22; poissa 16 (äänestys 182). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 59 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 16; poissa 19 (äänestys 183). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 60 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 158, ei 23; poissa 18 (äänestys 184). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 61 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 148, ei 28; poissa 23 (äänestys 185). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 62 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 148, ei 33; poissa 18 (äänestys 186). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 63 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 102, ei 77; poissa 20 (äänestys 187). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 64 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 150, ei 29; poissa 20 (äänestys 188). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 65 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 17; poissa 16 (äänestys 189). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Thomas Blomqvistin ehdotus 66 ja Ville Vähämäen ehdotus 68 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään ehdotuksesta 68 ehdotusta 66 vastaan ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Thomas Blomqvistin ehdotus 66 "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 68 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 165, ei 16, tyhjiä 3; poissa 15 (äänestys 190). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Thomas Blomqvistin ehdotuksen 66.

2) Mietintö "jaa", Thomas Blomqvistin ehdotus 66 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 67; poissa 15 (äänestys 191). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 67 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 148, ei 34; poissa 17 (äänestys 192). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 69 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 166, ei 17; poissa 16 (äänestys 193). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 70 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 116, ei 68; poissa 15 (äänestys 194). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 71 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 87; poissa 15 (äänestys 195). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 72 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 80; poissa 18 (äänestys 196). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 73 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 126, ei 55, tyhjiä 3; poissa 15 (äänestys 197). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 74 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 103, ei 80; poissa 16 (äänestys 198). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 75 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 87; poissa 17 (äänestys 199). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 76 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 94, ei 87; poissa 18 (äänestys 200). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 77 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 84; poissa 15 (äänestys 201). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 78 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 88; poissa 15 (äänestys 202). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Tarja Filatovin ehdotus 79 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 96, ei 87; poissa 16 (äänestys 203). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraavat ilmoitukset:

Leena Meri /ps tarkoitti äänestää ”jaa” kohdassa 1. Laura Huhtasaari /ps, Rami Lehto /ps, Olli Immonen /ps, Sami Savio /ps ja Mika Raatikainen /ps tarkoittivat äänestää ”jaa” kohdassa 31. Antero Laukkanen /kd tarkoitti äänestää ”jaa” kohdassa 43. Kristiina Salonen /sd ja Krista Kiuru /sd tarkoittivat äänestää ”jaa” kohdassa 48. Anna-Maja Henriksson /r tarkoitti äänestää ”ei” kohdissa 63 ja 67.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 32 mietinnön mukaisena.

2.6. Pääluokka 35 Ympäristöministeriön hallinnonala

Puhemies Paula Risikko: Yleiskeskustelu päättyi 18.12.2018 pidetyssä täysistunnossa. Ryhdytään pääluokan 35 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskustansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 35.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee viipymättä asumisen halpuutusohjelman, jossa panostetaan mm. vuokra-asuntotuotantoon ja korjausrakentamiseen, asunnottomuuden poistamiseen, asumiskustannusten alentamiseen lämmityskustannuksia, kiinteistöveroja ja varainsiirtoveroja pienentämällä, sähkön siirtohinnan alentamisella, tonttimaakeinottelun estämisellä, kaavoituksen nopeuttamisella, kohtuuttomiin vuokriin puuttumalla sekä työ-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

paikan saamisen tai vaihtamisen johdosta tapahtuvien muuttojen tukemisella." (Vastalause 6)

2. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 35.01.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perustaakseen jokaisen yliopistosairaalan yhteyteen sisäilmasairauksien hoitoon erikoistuneen yksikön." (Vastalause 6)

3. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 35.01.04: Lisätään 5 000 000 euroa Suomen ympäristökeskuksen toimintamenoihin henkilöstön lisäämiseksi. (Vastalause 3)

4. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.01.65: Lisätään 200 000 euroa ympäristöjärjestöjen avustuksiin. (Vastalause 1, TAA 440)

5. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 35.01.65: Lisätään 400 000 euroa avustuksiin järjestöille. (Vastalause 3)

6. Jari Ronkainen ps Rami Lehdon ps kannattamana 35.01.65: Lisätään 200 000 euroa Hololassa sijaitsevan Hälvälän ampuma- ja harjoitusradan parannustöiden ja ympäristönsuojelun edistämiseen. (TAA 494)

7. Johanna Karimäki vihr Satu Hassin vihr kannattamana 35.10.21: Lisätään 2 000 000 euroa uhanalaisten lajien suojeluun. (TAA 240)

8. Johanna Karimäki vihr Satu Hassin vihr kannattamana 35.10.22: Lisätään 1 000 000 euroa Uudenmaan pienvesistöjä, niiden kunnostusta ja vaelluskalojen esteenä toimivien pienvoimaloiden patojen purkamista koskevan selvityksen laatimiseen. (TAA 241)

9. Johanna Karimäki vihr Satu Hassin vihr kannattamana 35.10.22: Lisätään 1 000 000 euroa Itämeren suojeluun Uudellamaalla. (TAA 242)

11. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.10.22: Lisätään 5 000 000 euroa Itämeren ja vesien suojeluun ravinnekuormitusta vähentämällä mm. kipsinlevityksellä. (Vastalause 1)

12. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.10.22: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi maatalouden ympäristötuen vaikuttavuuden ja esittää tarvittavat muutokset sekä laajentaa peltojen kipsikäsittelyn kaikille soveltuville alueille ravinteiden vähentämiseksi Itämerestä." (Vastalause 1)

13. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.10.22: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus vahvistaa Ilmastopaneelin asemaa asiantuntijaelimenä ja turvaa sen toiminnan riittävät resurssit." (Vastalause 1)

14. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.10.52: Lisätään 1 000 000 euroa Metsähallitukselle nuorten työllistämisen tukemiseen. (Vastalause 1, TAA 441)

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

15. Satu Hassi vihr Johanna Karimäen vihr kannattamana 35.10.52: Lisätään 4 000 000 euroa Metsähallituksen luontopalveluille luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja retkeilyalueiden ylläpitoon. (TAA 127)

16. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.10.52: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus aloittaa lainvalmistelun Porkkalan kansallispuiston perustamiseksi ja osoittaa tarkoitukseen 2 000 000 euron määrärahan vuoden 2019 lisätalousarvioesityksessä." (Vastalause 1)

17. Jari Ronkainen ps Rami Lehdon ps kannattamana 35.10.61: Lisätään 200 000 euroa Lahden Vesijärven hoito-ohjelman edistämiseen. (TAA 495)

18. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.10.63: Lisätään 5 000 000 euroa luonnonsuojelualueiden hankintaan. (Vastalause 1, TAA 443)

19. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 35.10.63: Lisätään 10 000 000 euroa luonnonsuojelualueiden hankintaan. (Vastalause 3)

20. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.10.63: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus aloittaa METSO-ohjelman uudistamisen tavoitteena vaikuttavuus, turvatut resurssit sekä laajentaminen." (Vastalause 1)

21. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.10.63: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että soidensuojeluohjelmaa jatketaan." (Vastalause 1)

22. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 35.20.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee toimenpiteet suomalaisten asunnottomuuden poistamiseksi samalla nopeudella kuin se järjesti asumisen suurelle turvapaikanhakijain joukolle." (Vastalause 6)

23. Sari Essayah kd Päivi Räsänen kd kannattamana 35.20.55: Lisätään 2 000 000 euroa energia-avustuksen palauttamiseksi pientalojen energiaremontteihin. (Vastalause 5)

24. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 35.20.55: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta momentilta 35.20.55 voidaan maksaa home-, kosteus- ja muista sisäilmaongelmista kärsivien päiväkotien, koulujen ja hoitolaitosten korjausavustuksia ja että hallitus varaa vuoden 2019 lisätalousarviossaan tarkoitukseen 50 000 000 euroa." (Vastalause 3)

25. Ville Vähämäki ps Juho Eerolan ps kannattamana 35.20.55: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin rakennusten sisäilmaongelmien ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi." (Vastalause 6)

26. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.20.60: Ehdotus: "Ehdotamme, että momentin päätösosaa muutetaan seuraavasti: vuonna 2019 saa valtion asuntorahaston varoista tuettaviksi korkotukilainoiksi hyväksyä vain vuokra-asuntolainojen ja asumisoi-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

keustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) mukaisia lainoja yhteensä enintään 1 410 000 000 euroa, korkotukilainojen omavastuukorko lasketaan 1 prosenttiin ja toteutetaan HE 12/2018 vp:n käsittelyn yhteydessä todetut puuttuvat kehittämistoimenpiteet, asuinalueiden kehittämisohjelmaa jatketaan ja asumisneuvontaan osoitetaan 1 900 000 euroa vuonna 2019, vuonna 2019 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää vuokra- ja asumisoikeustaloyhteisöjen talouden tervehdyttämisavustuksista annetun lain (1030/2008) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 3 100 000 euroa, josta Valtiokonttori saa käyttää enintään 200 000 euroa taloudellisissa vaikeuksissa olevien asuntoyhteisöjen talouden tervehdyttämisestä ja kunnossapidon suunnittelua edistävistä selvityksistä ja toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin, vuonna 2019 saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain nojalla myöntää asuntojen purkuavustuksia yhteensä enintään 3 500 000 euroa siten kuin aravavuokratalojen purkamiskustannuksiin myönnettävästä avustuksesta annetulla valtioneuvoston asetuksella (79/2006) on tarkemmin säädetty, aloitetaan tervehdyttämisohjelma väestöltään vähenevillä alueilla toimivien vuokratalo- ja asumisoikeustaloyhteisöjen talouden parantamiseksi." (Vastalause 1, TAA 444)

27. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 35.20.60: Ehdotus: Momentin 35.20.60 perusteluissa olevaa korkotukilainoituksen käynnistysavustusta muutetaan niin, että myöntämisvaltuus vuodelle 2019 on 30 000 000 euroa. (Vastalause 3)

28. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 35.20.60: Ehdotus: Momentin 35.20.60 päätösoosan kohdan Avustukset ensimmäinen kappale muutetaan seuraavasti: Vuonna 2019 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 120 000 000 euroa. (Vastalause 3)

29. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.20.60: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää nopeita ja tehokkaita toimia, jotta kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon kannustinten ja erityisesti pitkän korkotuen ehtojen uudistamista jatketaan sekä vaikuttavuutta seurataan, sillä kohdennetut rakentamisen tarjontatuet ovat tehokas keino lisätä kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon määrää ja sitä kautta hillitä asumistukimenojen nousua." (Vastalause 1)

30. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35.20.60: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että asuinalueita kehitetään ohjelman kautta, tavoitteina ehkäistä asuinalueiden eriytymistä, edistää asuinalueiden palvelutarjontaa ja elinkeinotoimintaa, vahvistaa asukkaiden osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia, parantaa eri asukasryhmien vuoro-vaikutusta ja luoda viihtyisiä, turvallisia ja kiinnostavia asuinympäristöjä. Asumisneuvontaa vahvistetaan." (Vastalause 1)

32. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 35.20: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee esityksen asumistakuulaiksi, jolla taataan jokaiselle oikeus turvalliseen, kohtuuhintaiseen asuntoon." (Vastalause 3)

33. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 35.20: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee esityksen, jolla edellytetään kunnilta kaavoituksessa

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ja asuntotuotannossa korkeampaa asumismenoiltaan säännellyn asuntotuotannon osuutta." (Vastalause 3)

34. Kari Uotila vas Li Anderssonin vas kannattamana 35.20: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lakiesitykset, joilla vuokralaisen oikeudet ja irtisanomissuoja turvataan vuokrankorotustilanteissa nykyistä vahvemmin, vuokranantajalle säädetään velvollisuus todistaa vuokrankorotuksen kohtuullisuus ja vuokrien kohtuuttomat korotukset estetään." (Vastalause 3)

35. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin asuntokaavoituksen merkittäväksi lisäämiseksi erityisesti kasvukeskuksissa sitomalla maankäyttö-, asumis- ja liikennepolitiikka tiiviisti yhteen ja laajentamalla MAL-sopimuksia myös uusille kasvaville kaupunkiseuduille." (Vastalause 1)

36. Riitta Myller sd Katja Taimelan sd kannattamana 35: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa viipymättä selvityksen kuluttajansuojan parantamiseksi asuntokaupoilla ja arvioi samalla mahdollisuudet puuttua ylisuuriin taloyhtiölainoihin." (Vastalause 1)

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 163, ei 18; poissa 18 (äänestys 204). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 62; poissa 18 (äänestys 205). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 120, ei 60; poissa 19 (äänestys 206). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 65; poissa 17 (äänestys 207). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 62; poissa 20 (äänestys 208). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Jari Ronkaisen ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 164, ei 20; poissa 15 (äänestys 209). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Karimäen ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 76; poissa 19 (äänestys 210). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Karimäen ehdotus 8 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 71; poissa 18 (äänestys 211). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Johanna Karimäen ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 104, ei 78; poissa 17 (äänestys 212). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 11 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 112, ei 72; poissa 15 (äänestys 213). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 12 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 116, ei 63; poissa 20 (äänestys 214). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 13 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 66; poissa 18 (äänestys 215). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 14 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 84; poissa 18 (äänestys 216). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Satu Hassin ehdotus 15 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 70; poissa 19 (äänestys 217). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 16 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 117, ei 60, tyhjiä 1; poissa 21 (äänestys 218). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Jari Ronkaisen ehdotus 17 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 155, ei 27; poissa 17 (äänestys 219). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Paula Risikko: Riitta Myllerin ehdotus 18 ja Kari Uotilan ehdotus 19 koskevat samaa määrärahaa, joten ensin äänestetään ehdotuksesta 19 ehdotusta 18 vastaan ja sen jälkeen voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Riitta Myllerin ehdotus 18 "jaa", Kari Uotilan ehdotus 19 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 25, tyhjiä 3; poissa 18 (äänestys 220). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Riitta Myllerin ehdotuksen 18.

2) Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 18 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 125, ei 57; poissa 17 (äänestys 221). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 20 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 119, ei 63; poissa 17 (äänestys 222). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 21 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 124, ei 57; poissa 18 (äänestys 223). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 22 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 163, ei 19; poissa 17 (äänestys 224). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Sari Essayahin ehdotus 23 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 94, ei 88; poissa 17 (äänestys 225). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 24 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 129, ei 54; poissa 16 (äänestys 226). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 25 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 83; poissa 21 (äänestys 227). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 26 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 124, ei 57; poissa 18 (äänestys 228). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 27 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 126, ei 57; poissa 16 (äänestys 229). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 28 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 126, ei 55; poissa 18 (äänestys 230). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 29 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 84; poissa 17 (äänestys 231). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 30 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 71; poissa 18 (äänestys 232). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 32 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 126, ei 54, tyhjiä 1; poissa 18 (äänestys 233). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 33 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 124, ei 56; poissa 19 (äänestys 234). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Kari Uotilan ehdotus 34 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 109, ei 74; poissa 16 (äänestys 235). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 35 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 110, ei 73; poissa 16 (äänestys 236). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Riitta Myllerin ehdotus 36 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 83; poissa 16 (äänestys 237). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraavat ilmoitukset: Aino-Kaisa Pekonen /vas tarkoitti äänestää "ei" kohdassa 17, Tuula Haatainen /sd tarkoitti äänestää "ei" kohdassa 3, Krista Kiuru /sd tarkoitti äänestää "ei" kohdassa 32, Jukka Kopra /kok tarkoitti äänestää "jaa" äänestyksessä 206 ja Mika Niikko /ps tarkoitti äänestää "ei" kohdassa 32.

Eduskunta hyväksyi pääluokan 35 mietinnön mukaisena.

2.7. Pääluokka 30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Esitellään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 30.

Keskustelu

12.01 **Harry Wallin sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunta käsittelee mietinnössään laajasti maatalouden kannattavuutta ja toteaa, että maatilojen akuutti kannattavuus- ja maksuvalmiusongelma on vakava. Vuonna 2018 maatalouden kannattavuus alenee 2000-luvun heikoimmaksi. Luonnonvarakeskus arvioi päätoimisten ja suurempien tilojen vuosittaisen yrittäjätulon laskevan tuntuvasti. Lisäksi kannattavuuteen ovat vaikuttaneet kasvukausien 2017 ja 2018 heikot sääolosuhteet.

Valiokunta pitää myönteisenä, että hallitus on päättänyt kansallisista toimista, joilla pyritään helpottamaan vaikeaa tilannetta. Kansallisiin tulotukityyppeihin toimenpiteisiin lisätään yhteensä 30 miljoonaa euroa, ja luonnonhaittakorvauksiin 37,5 miljoonaa euroa. Lisäksi maatilojen pankkilainojen saamista on tarkoitus helpottaa. Myönteistä on, että viljelijöiden tilannetta helpotetaan myös muiden hallinnonalojen toimenpitein. Välitä viljelijästä -projektilla esitetään 3 miljoonaa euroa jatkorahoitusta, ja maatalousyrittäjien eläkelain maksujen viivästyskoron tilapäistä alentamista jatketaan. Lisäksi maataloudessa käytetyn kevyen polttoöljyn energiaverosta maksettavaa palautusta korotetaan. Tarpeellisia ovat myös talousarvioesitykseen sisältyvät toimenpiteet, joiden tavoitteena on maatalouden kannattavuuden kohentaminen pitkällä aikavälillä. Alkutuottajan asemaa elintarvikeketjussa pyritään parantamaan sekä vahvistamaan elintarvikeviennin osaamista ja asiantuntijaverkostoa.

Valiokunta odottaa lisäksi konkreettisia toimenpiteitä maatalouden kannattavuutta selvittävältä työryhmältä. Valiokunta katsoo, että maatilojen kannattavuus- ja maksuvalmiusongelma on vakava ja sitä voidaan jonkin verran helpottaa hallituksen esittämien tukitoimin. Pysyvä ratkaisu kannattavuuden parantamiseen voidaan kuitenkin löytää vain maatalouden tuottavuuden kehittämisen, markkinahintojen nousun ja kustannuskehityksen kautta. Maatalouden kustannustasoa tulee pystyä alentamaan esimerkiksi parhailla tilakohteisilla ratkaisuilla. Muun muassa tästä syystä valiokunta palauttaa neuvontajärjestöille osoitettavan rahoituksen kuluvan vuoden tasolle lisäämällä määrärahaa 1,8 miljoonalla eurolla.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että Maatilatalouden Kehittämisrahaston Makeran varojen arvioidaan riittävän vuoden 2019 tarpeisiin, mutta sen jälkeen rahaston taloudellinen tilanne heikkenee nopeasti. Valiokunta pitää välttämättömänä, että Makeran pääomaa lisätään viimeistään vuonna 2021.

Valiokunta on huolissaan Luonnonvarakeskuksen rahoituksen riittävydestä ja ehdottaa hyväksyttäväksi lausumaa sen perusrahoituksen turvaamiseksi. Valiokunta lisää Luonnonvarakeskuksen rahoitusta 500 000 eurolla, joka osoitetaan muun muassa luomututkimukseen ja turvemaan hiilidioksidipäästöjen tutkimiseen.

Uusi määräraha osoitetaan myös Työtehoseura ry:n valmistelemaan Ruoka-akatemia-hankkeeseen, jonka tarkoituksena on lisätä suomalaisten päättäjien ja avainsidosryhmien kiinnostusta ja tietämystä suomalaisen ruokaketjun toiminnasta. Valiokunta pitää hank-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

keen käynnistymistä tarpeellisena ja korostaa erityisesti uudenlaista vuorovaikutusta ruokaketjun ja yhteiskunnan toimijoiden, myös median, välillä.

Valiokunta kiinnittää huomiota kuntien vesihuolto- ja ympäristöhankkeisiin, joihin ei ole enää viime vuosina varattu valtionavustusta. Valtiontuella voitiin vaikuttaa ratkaisevasti kokonaistaloudellisesti järkevien hankkeiden käynnistymiseen. Valiokunta katsoo, että valtion osittainen tukirahoitus alueellisille vesihuoltohankkeille on edelleen tarpeellista erityisesti alueilla, joilla väestö kasvaa tai teollisuuden tarpeet lisääntyvät, ja lisää määrärahan runkovesijohdon rakentamiseen Haapavedelle. Määrärahaa lisätään myös kolmeen muuhun vesistön kunnossapitohankkeeseen ja poistokalastukseen. Valiokunta nostaa esiin vesihuoltolaitosten toimintavarmuuden ja puhtaan veden saannin varmistamisen. Erityisen tärkeää on jatkossakin varmistaa vesihuoltolaitosten omistuspohjan säilyminen kotimaassa. Keskeistä on lisäksi edistää puhtaan veden ja vesiosaamisen vientiä.

Erityistä huomiota valiokunta kiinnittää susitutkimukseen ja -seurantaan ja pitää välttämättömänä, että susien aiheuttamat vahingot ja kansalaisten susia koskeva huoli otetaan vakavasti. [Reijo Hongisto: Oikein!] Valiokunta pitää välttämättömänä myös petoeläin-korvausten maksamista täysmääräisesti ja korostaa, että ministeriön tulee edelleen etsiä mahdollisuuksia korvausten nykyistä nopeampaan maksamiseen.

Lopuksi: Muita määrärahalisäyksiä valiokunta tekee 4H-toimintaan, metsätalouden kehittämishankkeisiin, Metsähallituksen erävalvontaan, kylätoiminnan valtionapuun, kalastuksentralvontaan sekä Ammattikalastajaliitolle. Kokonaismäärä on 5 miljoonaa euroa.

Haluan kiittää erityisesti ministeri Leppää erittäin hyvästä yhteistyöstä, [Puhemies koputtaa] sekä jaoston jäseniä aktiivisesta ja rakentavasta toiminnasta jaostossa sekä matkoilla ja vierailuilla. Parhaat kiitokset. Myöskin valiokuntaneuvos Mari Nuutilalle kiitokset.

12.07 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Arvoisa herra puhemies! Lämmin kiitos kiitoksista ja myöskin omalta puoleltani erinomaisen hyvästä yhteistyöstä jaoston kanssa sekä valiokunnan kanssa näissä kiperissä asioissa, joissa olemme tämän jo vähän reilun puolitoista vuotta yhdessä töitä tehneet.

Jaoston puheenjohtaja kuvasi erittäin hyvin sen tilanteen, joka maatalouden osalta on. On aivan selvää, että me emme ole pystyneet toteuttamaan sitä yhteistä tavoitetta, joka meillä on kannattavuuden osalta ollut. Sen eteen on tehty paljon töitä. On tehty monenlaisia uudistuksia. Olemme myöskin pystyneet tukijärjestelmän kanssa, yhdessä lisätalousarvion ja myöskin sosiaali- ja terveysministeriön kanssa jaksamisen osalta ja myös valtiovarainministeriön kanssa verotuksen osalta kokoamaan reilun 80 miljoonan euron potin, jolla pystytään tähän akuuttiin tilanteeseen jonkun verran vaikuttamaan, ja se on varmasti tarpeen. Mutta yhdyn siinäkin jaoston puheenjohtajan näkemykseen, että kestävä kannattavuus maataloudessa saavutetaan vain sillä, että me pystymme tuottavuutta kohentamaan, markkinat toimivat nykyistä reilummin ja että kustannusten nousua, sitä kasvukulmaa, kustannuksissa pystytään hallitsemaan. Se on tie kestävään kannattavuuteen.

Myöskin viennin panostuksissa olemme tehneet merkittäviä lisäyksiä, ja myöskin se on yksi tie kestävään kannattavuuden osalta. Se on täysin välttämätöntä. Ja kaikki tiedämme, että suomalaisilla puhtailla elintarvikkeilla on hyvät markkinat tuolla maailmalla, ja siksi vientiponnisteluja tarvitaan.

Puhemies! Muutama nosto myöskin omalta puoleltani samaan tapaan kuin äsken esittelyssä:

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Tulevaisuuden osalta Maatilatalouden Kehittämisrahaston, Makeran, pääomittaminen on täysin välttämätöntä. Vielä ensi vuonna pääomaa riittää täysin välttämättömiin investointeihin. Miksi ne investoinnit ovat välttämättömiä? Siksi, että maataloudesta luopujia on niin paljon ja rakenteet vanhentuvat niin, että säilyttääksemme nykyisen tasaisen ruuantuotannon me tarvitsemme uusia toimijoita ja uusia investointeja, ja siihen tarvitaan välineitä. Siksi tuo Makeran pääomittaminen on täysin välttämätöntä — toivon mukaan jo seuraavassa hallitusohjelmassa, heti 2020.

Samoin tutkimuslaitosten ja yleensäkin tutkimuksen rahoitus on äärimmäisen tärkeä tulevaisuuden kannalta. Siitä me emme voi tinkiä. Se on ihan selvä, ja olen mielissäni siitä, että jaosto ja valiokunta kokonaisuudessaan esittävät sinne lisäyksiä. Samoin neuvonnan osalta, vesihuollon osalta ja niin edelleen — nuo tutkimus- ja muut rahoituslisäykset, joita olette tehneet, ovat erittäin paikalleen osuneita. Luomun mainitsen vielä erikseen, että myöskin se on siellä mukana. Tulevaisuuden kannalta siis tarvitaan tekijöitä ja tarvitaan myöskin investointeja.

Tulevaisuudessa meidän kannattaa myöskin pohtia sitä, mikä meillä globaali tilanne on. Me olemme siirtymässä yhä enemmän biotalouden suuntaan, mikä on varmasti Suomelle etu — taloudellinen etu, alueellinen etu ja meidän ilmastomme ja ympäristömme kannalta ehdottoman välttämätön suunnanmuutos, jota me nyt olemme tekemässä Suomessa, Euroopassa ja globaalisti. Tilanne on nyt yksinkertaisesti se, että meillä paljon maailmalla biotalouden osalta tuotantopotentiaalia ilmastomuutoksen myötä häviää. Meillä vettä riittää, osaamista riittää, meidän metsiemme kasvu on erittäin kovalla tasolla. Meidän maataloutemme, ruuantuotantomme, on maailmankuulua, puhdasta, ja me osaamme sen tehdä. Se on kestävää kaikilla mittareilla.

No, mitä tästä seuraa? Varmasti se, että mielenkiinto suomalaista biotaloutta, biotalouden tuotantoa, raaka-aineita, tuotantopotentiaalia, jalostusta, teollisuutta, tuotantopanoksia, teknologiaa kohtaan tulee kasvamaan. Ja tässä meidän pitää kaikkien huolehtia siitä, että meillä ovat omissa käsissämme nämä asiat. Uskon näin, että paine hankkia suomalaisia osaamista, hankkia suomalaista raaka-ainetuotantoa, hankkia suomalaista tuotantopanosten valmistusta, hankkia suomalaista teollisuutta maailmalla kasvaa, ja siksi meillä pitää olla koko elintarvikeketjun, koko biotalouden ketjun osien niin hyvässä iskussa, että me pystymme itse nämä asiat tekemään. Muuten me emme pysty hyödyntämään niitä valtavia voimavaroja, jotka meillä on, ja tämä pitää meidän kaikkien ymmärtää, ihan niin kuin [Puhemies koputtaa] jaoston puheenjohtaja totesi. Meillä on uusille tuottajille, uusille toimijoille, uusille yrityksille paljon tilaa koko biotalouden alalla, [Puhemies koputtaa] ja on meidän yhteinen tehtävämme saada tämä toteutettua. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Käydään sopivan mittainen debatti. Pyydän edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

12.13 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oli musiikkia korville kuunnella jaoston puheenjohtajan esittelyä. Täytyy sanoa, että yhteistyö on ollut saumatonta, mutta erityisen ilahtunut olin siitäkin asiasta, kun johtavan oppositiopuolueen jaoston puheenjohtaja linjasi Makerasta siten, että tulevaisuudessa siihen täytyy rahoitusta saada lisää. Samoin linjasimme myös parlamentaarisessa työryhmässä. Makera on avain siihen, että tulevaisuudessakin maatilamme voivat menestyä, ja esimerkiksi Make-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ran kautta maksetaan nyt sitten ne valtiontakaukset, jotka ovat oleellinen osa kriisiapua. Makeran valtuudet ovat estäneet sen, että ylärajoja ei ole voinut oikein nostaa, mutta hyvä, että niihinkin nyt tulevaisuudessa palataan. Se oli hallituksen lupauksena.

12.14 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean ensin tästä ehkä suurimmasta ja keskustelua eniten yhteiskunnassa herättävästä maatilatalouden kannattavuuden ja kestävyys tilanteesta sen, että on aivan oikein tukea vaikeuksissa olevia. Tietysti samalla tulee muistaa se, että maatilatalous, ruuantuotanto, ruokajärjestelmä ei voi perustua jatkuvien kriisipakettien myöntämiseen, vaan meidän tulee kehittää myös systeemi- ja järjestelmätason uudistuksia. Pitää sopeutua, pitää kehittyä, pitää uudistua, ja maataloudella, ruuantuotannolla sen toimintaedellytysten turvaamiseksi pitää olla yhteiskunnallinen hyväksyttävyys. Se on ensiarvoisen tärkeää.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää erityisesti niistä panostuksista, joita on tehty tuonne Metsähallituksen puolelle myös maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Totean vain, että aivan siihen korjausvelan purkuun nuo lisäykset eivät riitä vaan meidän tulee satsata enemmän. Se on kaikkien suomalaisten etu.

12.15 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Suomalaisen elintarvikeklusterin kannalta on kaikkein tärkein asia, mitenkä Suomi onnistuu tavoitteissaan seuraavan ohjelmakauden rahoituksen osalta, ja sen tähden kaikki se tuki ja ne toimet, joita tässä neuvotteluprosessissa tarvitaan, ovat koko Suomen eduskunnan ja eri edunvalvontatahojen kannalta nyt merkittäviä, ja siksi suomalaisen yhteiskunnan pitää toimia niin, että tässä erittäin vaikeassa tilanteessa saadaan mahdollisimman paljon resursseja sekä itse perusmaatalouteen että myös kaikille näille alikehittyneille alueille.

Toinen tärkeä asia — niin kuin jaoston puheenjohtaja, ministeri ja myöskin valiokunnan puheenjohtaja totesivat — tuottavuuden kannalta on se, että Makeraa pystytään rahoittamaan myöskin seuraavassa hallitusohjelmassa samalla tavalla kuin aiempien hallitusten ohjelmissa.

Nämä ovat kynnyskysymyksiä.

12.16 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaoston puheenjohtaja nosti puheenvuorossaan esille, että maanviljelijöiden lainansaantia parannetaan. Haluaisin vielä, että ministeri vähän avaisi, kuinka tämä aiotaan varmistaa, sillä juuri äskettäin oli uutinen, jossa kerrottiin, että maanviljelijät joutuvat nykyään turvautumaan korkeakorkoisin pikavippeihin selvittääkseen arjessaan seuraavaan päivään.

Lisäksi toivoisin, että ministeri voisi myös avata sitä, millä tavalla tässä budjetissa on varmistettu Luomuinstituutin toiminnan turvaaminen. Meillä on siis yksi, valtakunnallisesti toimiva Luomuinstituutti, joka sijaitsee kotikaupungissani Mikkelissä, ja sen tehtävänä on hyvin monipuolisesti tukea niitä valtakunnallisia tavoitteita, joita meillä on luomutuotteiden käytön lisäämisestä ja ylipäätään kotimaisen ruuan käytön lisäämisestä.

12.17 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kannattavuus on kyllä ehdottomasti ykkösasia, ja siihenhän sekä jaoston puheenjohtaja että ministeri viittasivat. Tämä 80 miljoonan ratkaisu on tietysti äärimmäisen tärkeä, ja se, mihin edustaja Kalli viittasi, vieläkin tärkeämpi: se, että seuraavan rahoituskauden neuvotteluissa onnistutaan ja kaikki ne kontaktit, mitä on meillä mahdollista käyttää sen asian edistämiseksi.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

si, itse kunkin pitää tietysti käyttää. Se on äärimmäisen tärkeää, ja ministeri on siinä tehnyt hyvää työtä, kiitos siitä.

Oikeastaan otan kuitenkin esille tämän ihan uuden tutkimuksen VTT:ltä siitä, miten tämä halpuuttaminen on vaikuttanut. Tässä on muutama aika mielenkiintoinen kohta. Tietysti se on kuluttajalle ollut hyvä asia, ja tietysti on ollut hyvä asia se, että se pääosin on tullut kaupan omien toimintojen tehostamisesta. Mutta myös viljelijän saama osuus on pienentynyt tämän tutkimuksen mukaan. Eniten hätkähdyttävä tieto minulle siinä oli se, että voita ja margariinia on myyty koko vuoden ajan halvemmalla kuin mitä siitä itse on maksettu. Eli onko käynyt niin, että suomalaisesta ruuasta on tullut kaupalle joissakin taloissa semmoinen sisäänvetotuote, [Puhemies koputtaa] jolla vain haetaan väkeä sisälle? Silloin se bisneslogiikka on aivan toinen kuin tuottajalla, ja se vaikuttaa aika huomattavasti sitten siihen ajatusmaailmaan.

12.19 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on pari edellistä vuotta ollut ennen kaikkea maataloudelle erittäin haitallisia ja vaikeita vuosia. Luonnon tila ja sää ovat olleet semmoisia, että ne ovat aiheuttaneet kannattamattomuutta maataloudessa. Se on ollut todella hankala tilanne. Kuitenkin tilojen koko on lähtenyt kasvamaan koko ajan, ja ne tekevät isoja investointeja, ja siinä on paljon rahaa kiinni. On tullut paljon keskustelua siitä, mitenkä tätä tukijärjestelmää voisi kehittää. Kysyn ministeriltä: minkälaisia toimenpiteitä löytyy siihen, että tukijärjestelmä tukisi enemmän nimenomaan tätä yrittämistä ja työntekoa, jotta pystyisi paremmin pärjäämään siellä tilalla?

12.20 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on täysi aihe antaa kiitos niin ministerille toiminnasta kuin valiokunnalle ja jaostolle ja sen puheenjohtajalle asian esittelystä. On tehty oikeita toimenpiteitä. Elintarvikemarkkinlaki on niistä ensimmäinen, jonka haluan mainita, ja tämä tutkimusrahoitus on seuraava, joka pitäisi saada sen takia kuntoon, että ilmastonmuutos haastaa maatalouden joka päivä. Me olemme viime kesänä nähneet, mitä se tarkoittaa, kun on niin kuivaa, ettei mikään kasva, ja siihen varautuminen vaatii sen, että maataloudella pitää olla omat tutkimusrahat. Kiitos siitä ponnesta, joka valiokunnan mietintöön sisältyy.

Tässä on kaiken kaikkiaan kysymys siitä, että meillä ei ole varaa menettää oman ruuan tuottamisen mahdollisuuksia. Se on meidän kaikkein tärkein henkivakuutus ilmastonmuutoksen maailmassa jatkossa. Sitä taustaa vasten tarvitaan jatkossa toimia, joilla me luomme luottamuksen siihen, että viljelijät uskovat, että se elinkeino on myöskin tulevaisuuden elinkeino. Sen eteen tehdään nyt töitä, [Puhemies koputtaa] ja vielä on aikaa muutama kuu-kausi tehdä, ja hyviä selvityksiä on liikkeellä.

12.21 Lea Mäkipää sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän maatalouden kannattavuuden täytyy olla meidän kaikkien huolen aiheena. Kun tiedämme, että Suomi Euroopassa tuottaa puhtainta ja turvallista kotimaista ruokatuotantoa, niin kyllä meidän täytyy tehdä kaikki voitavamme, että nämä tuottajat saavat siinä elintarvikeketjussa oman osuutensa. Myös on turvattava ja täytyy tehdä voitava, että nuoret uskaltavat ottaa tilan haltuun.

Sitten ihan muutamasta pointista, mitä on maatalouden alalta: täällä on tosiaan, että esimerkiksi jos osoitetaan pieni määräraha kyläkauppaverkoston turvaamiseksi, niin kyläkaupat voisivat toimia monipalvelukeskuksina. Sitten toisena tämä 4H-toiminta, jonka haluan

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

tuoda esiin. Sinne myönnetään määrärahoja. Näin maaseudulla asuneena pidän hyvin tärkeänä, että 4H tuottaa siellä lapsille ja nuorille erilaista toimintaa. Se on monelle nuorelle ainut harrastus [Puhemies koputtaa] ja tuottaa myös kohtuuhintaista kotipalvelua vanhusväestölle. Nämä on hyvä huomioida.

12.22 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi yhdyin ministerille lausuttuihin kiitoksiin.

Maatalouden keskeisin ongelma on heikko kannattavuus, kuten täällä on moneen kertaan todettu. Kohonneista tuotantokustannuksista huolimatta tuottajahinnat eivät ole nousseet vuosiin lähellekään samassa tahdissa. Tuotantokustannuksien nousut, tuottajahintojen laskut yhdistettyinä todella haastaviin kesäsäihin aina viime vuosina ovat ajaneet yhä useammat tilat todella ahtaalle, ja näin ei voi jatkua.

Hallituksen alkusyksystä kasaama kriisipaketti oli hyvä ele ja hätäapu, mutta selvää on, että kestävä ratkaisu kannattavuusongelmiin voi tulla vain markkinoilta. Tätä taustaa vasten pidänkin erittäin tervetulleena ja hyvänä, että talousarvio sisältää elintarvikemarkkina-valtuutetun viran perustamisen ja siihen liittyvän budjetoinnin Ruokaviraston momentille. Kysynkin, arvoisa ministeri: näettekö, että uudella valtuutetulla on tarpeelliset resurssit ja toimivalta, jolla tasapainoa ja reilua peliä voitaisiin saada elintarvikeketjuun?

12.23 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaoston jäsenenä ja valiokunnan jäsenenä kiitän ministeriä ja erityisesti jaoston puheenjohtajaa ja valiokunnan puheenjohtajaa ja jäseniä hyvästä ja tasapuolisesta kokousten läpiviemisestä. Nyt on tapahtunut sellainen ilmiö, että eduskunta kokonaisuudessaan on suomalaisen elintarviketuotannon ja maatalouden asialla, ja näin sen pitää olla. Se on yleiseurooppalainen ilmiö, koska jokaiselle maalle oma elintarviketuotanto on ensiarvoisen tärkeä asia.

Kuten edustaja Satonen täällä hyvin mainitsi, kyllähän meillä kaikilla vielä haasteita riittää. Viljelijät saavat markkinoilta liian vähän rahaa, kulurakenne on liian korkea siihen nähden, mitä on markkinoilta saatava rahaa, ja näille pitää pyrkiä ja pystyä tekemään jotakin.

Erityisen iloinen olen siitä, että nyt on ymmärretty laajasti viennin merkitys juuri tästä näkökulmasta, että viljelijät saavat paremmin markkinoilta rahaa. Nämä ovat oikeita toimenpiteitä, että meidän edustustoihin on lisätty jo kolme elintarvikeasiantuntijaa edistämään suomalaista vientiä. [Puhemies koputtaa] Viennin edistäminen on pitkä tie. [Puhemies koputtaa] Se ei tapahdu hetkessä, mutta nyt on valittu oikea suunta.

12.24 Mats Nylund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan kiittää ministeriä, maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajaa, maatalousjaoston puheenjohtajaa erittäin hyvästä yhteistyöstä. Ja aivan kuten edustaja Eestilä sanoi, meillä on sama tilannekuva, meillä on sama huoli Suomen maataloudesta.

Kaksi asiaa haluan nyt nostaa esille:

Tänään Luke ja PTT esittelivät tutkimusraportin elintarvikkeiden hintamarginaaleista. Todella valitettavaa on, että heillä on niin vanhat tiedot, eli uusimmat ovat vuodesta 2016. Tämä kertoo jotain avoimuudesta, ja siksi on äärimmäisen tärkeää, että mahdollisimman pian saamme nyt elintarvikelain mukaisen asiamiehen, joka voi avata erityisesti tutkijoille sen hintamekanismin.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Ja toinen asia erittäin nopeasti: olen vähän huolestunut myös alkuperäismerkinnöistä. Uusi ilmiö on, [Puhemies koputtaa] että ne ovat niin pienet, että pitäisi olla suurennuslasi mukana kaupassa, jos haluaa tietää, mistä maasta tuote on tullut. [Arto Satonen: Pitää paikansa!]

12.26 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten useista puheenvuoroista on täällä jo käynyt ilmi, tämä kannattavuus on kaikista keskeisin asia, mikä pitää saada paljon paremmalle tasolle. Tuotantopanostehinnat ovat vuosi vuodelta nousseet mutta tuottajahinnat ovat pysyneet ennallaan.

Myöskin tulevaisuutta silmällä pitäen tämä investointien toteuttaminen pitää pitää kyllä keskiössä, ja Makeraan on sen johdosta panostettava lisää. Tällä hetkellä on se tilanne, että meillä on investointivaje oikeastaan kaikilla tuotantoaloilla, elikkä esimerkiksi maidontuotannossa tarvittaisiin noin 10 000 korvaavaa lypsylehmäpaikkaa tällä hetkellä, niin että saadaan alle 7 000. Meidän on lisäksi otettava huomioon se koko maataloustuotannon osalta, että oma alkutuotanto ratkaisee koko elintarviketuotannon tulevaisuuden, ja meidän elintarviketeollisuutemme ei missään olosuhteissa voi perustua tuontiraaka-aineisiin, ja siksi tämä ketju on pidettävä yhdessä koossa [Puhemies koputtaa] ja on yhdessä etsittävä kipukohtiin niitä keinoja, millä tämä alkutuotanto saadaan kannattavammaksi.

12.27 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, vertaisin, että alkutuotanto on kuin meriteollisuudessa telakka. Sen ympärillä syntyvät innovaatiot, se mahdollistaa kotimaisen ruoan ja koko ruokaketjun kehittymisen ja sen kehittämisen Suomessa, ja se on erityisen tärkeää. Mutta me olemme nyt siinä tosiasiallisessa tilanteessa, että ilmastonmuutos on eittämätön totuus ja säiden ääri-ilmiöt ovat arkipäiväistyneet ja niin tulee olemaan edelleenkin.

Olisin haastanut vähän ministeriä: kun me olemme nähneet nyt tämän järjestelmän, jolla sitten näitä korvaamme ja juoksemme apuun siinä vaiheessa, niin kuin nyt hallitus on viisaasti tehnyt, niin onko tämä meidän satovahinkojärjestelmämme remontti tehtävä pikaisesti, jotta se vastaisi suunnitelmallisesti ja loogisemmin siihen, mitä on? Tuntuu, että tässä kannattavuustilanteessa alkutuottajilla ei ole varaa vakuuttaa satoaan.

12.28 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös minä kiitän jaoston puheenjohtaja Wallinia erittäin hyvästä yhteistyöstä ja erittäin hyvästä esittelypuheenvuorosta. Asiat on viety reippaanlaisesti eteenpäin.

Tämä Makera-kysymys on tärkeä, ja se on sillä tavalla, että on hyvä, jos löytyy — niin kuin pitää löytyä — yli puoluerajojen yhteinen näkemys siitä, että tulevaan hallitusohjelmaan kirjataan se, että Makeraa pääomitetaan, koska se on aivan ratkaiseva tekijä.

Näistä jaoston lisäyksistä nostan kaksi tällaista strategista kysymystä esille:

Toinen on puhdasvesihankkeet. Nehän lopetettiin vuonna 2014, se momenttikin lopetettiin, mutta nyt sitten tämän Haapaveden keissin kautta saatiin erään toisen momentin käytötarkoitusta muuttamalla päätös aikaan, ja se oli tärkeä periaatteellinen asia — se palvelee Valion tehdasta erittäin merkittävällä tavalla.

Toinen on tämä Ruoka-akatemia-asia. Meillä on Metsäakatemia, Energia-akatemia ja niin edelleen, mutta myös tähän ruoan ympärille tarvitaan laajaa kansallista yhteistyötä ja eri sidosryhmien vuorovaikutusta. Tässä mielessä uskon, että tämä Työtehoseuran suo-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

jiin tuleva Ruoka-akatemia voi avata laajojen kansalaispiirien hyväksyntää [Puhemies koputtaa] kotimaisen ruoantuotannon ja elintarviketalouden hyväksi.

12.29 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että tämä Makera on täällä noussut näin keskeiseksi asiaksi. Meillähän tämä koko elintarvikeketju työllistää 340 000 suomalaista, ja siinä mielessä edustaja Eestilä totesi aivan oikein, että tämä on koko kansan asia. Tässä mielessä koko Eurooppa on nykyään oman elintarviketuotannon puolella. On äärimmäisen tärkeää, että tätä Makeran pääomitusta lisätään sen takia, että meillä on aika suuri rakennemuutos tälläkin hetkellä. Viimeisin tieto on, että sikatilojen määrä laskee alle tuhanteen, maitotilojen määrä tulee edelleenkin laskemaan, [Puhemies koputtaa] ja silloin tarvitaan investointeja, että voidaan turvata ruoantuotanto.

12.30 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituskauden alussa KD jätti tämän kauden ainoan välikysymyksen, ja se oli sydäntäkoskevaa se keskustelu, mitä silloin salissa käytiin, ja siihen välikysymykseen yhtyi koko oppositio. Minusta tämä oli uusi käänne Suomen maatalouspolitiikassa, että Suomen eduskunnasta löytyy tällaista yhtenäisyyttä ja yhtenäisyyden henkeä.

Hallitus on tällä kaudella tehnyt oikeastaan sen, mitä on tehtävissä. Voin kyllä maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenenä todistaa sen, että kyllä pyrkimys on ollut hyvä ja kova.

Edustaja Nylund mainitsi tässä muun muassa tämän alkuperäismerkinnän. Se on kyllä asia, mikä huolestuttaa minuakin. Yksi lyhyt konkreettinen esimerkki: Kävin eräässä kaupassa, kotimaisessa ketjussa. Siellä oli juusto tuotemerkillä ”Maatilan Parhaat”. Kun käänsin sen pakkauksen, niin valmistusmaa oli Hollanti ja se oli pakattu Virossa. Kuinka moni suomalainen ymmärtää sen, kun siinä lukee isolla brändillä [Puhemies koputtaa] ”Maatilan Parhaat”?

12.31 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri omassa puheenvuorossaan sanoi aivan oikein, että suomalainen maatalous tarvitsee teki-joita ja tarvitaan investointeja. Toki nyt kentällä mietityttävät monet, monet eri asiat. Uskalletaanko investoida? Uskalletaanko tehdä sukupolvenvaihdosta? Monet asiat painavat mieltä, ja myös varmaan pohditaan vähän rohkeudenkin perään.

Mutta, ministeri, tämä minun perinteinen joulunaluskysymykseni: kun tilanne on tämä ja monet nuoret viljelijät miettivät, mitä tilalle nyt tehdään — lähdetäänkö jatkamaan, investoidaanko, millä tavalla toimitaan — niin mikä arvostetun ministerin viesti nyt on näille nuorille, tulevaisuuttaan miettiville, maataloutta ja maatalouden jatkamista pohtiville nuorille?

12.32 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotimaisen ruoantuotannon edellytysten turvaaminen on keskeisiä tehtäviämme, ja on tärkeätä, että valiokunta tässä ponsilausumassaan haluaa vahvistaa Luonnonvarakeskuksen määrärahoja, jotta voidaan ohjata resursseja tutkimukseen, jalostustoimintaan ja vastata näin ilmastomuutoksen myötä muuttuviin viljelyolosuhteisiin. Tarvitsemme myös lisää kotimaista kasvisproteiinituotantoa ihan ihmisravinnoksikin.

Makeran pääomittamisesta puhuttiin, ja haluaisin itse asiassa kysyä, millä tavalla Make-
raa tällä hetkellä voi käyttää muun muassa biokaasuinvestointien tekemiseen. Maaseudulahan on paljon mahdollisuuksia biokaasun tuotantoon, ja nyt monet ihmiset ovat konver-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

toineet autojaan kulkemaan kaasulla, ja kotimainen biokaasu on tähän polttoaineena mitä parhain ja kannatettavin. Voiko Makerasta rahoittaa investointeja, tukea investointeja bio-kaasun tuotantoon maaseudulla?

12.33 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristökorvausta odottaa vuonna 2020 noin 60 euron leikkaus hehtaarilta. Myöskään ei voida ensi keväästä lähtien enää tehdä uusia luomusopimuksia. Ongelmat periytyvät edelliseltä hallituskaudelta ja myös siitä, että nykyisen rahastokauden varoja jouduttiin käyttämään edellisen rahoituskauden hoitamiseen.

Arvoisa ministeri, voitteko kuitenkin vakuuttaa meille, ettei kysymys ole pysyvästä muutoksesta maatalouden ympäristöpolitiikkaan, ja voitteko arvioida sitä, olisiko sopivilla hallituspuolueilla mahdollisuus parantaa tilannetta ensi keväänä.

12.34 Eero Reijonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tietysti hienoa, että kaikki olemme yksimielisiä siitä, että tämän kannattavuuden eteen täytyy tehdä voimakkaasti työtä, ja parhaat puheenvuorot varmaan siitä on jo käytetty.

Kemeran osalta totean vain sen, että kun nyt on paljon keskusteltu siitä, riittääkö puu metsissä ja kuinka teollisuus saa tarvitsemansa puun, niin Kemeran rahoitus on hyvällä mallilla tässä esityksessä ja sitä täytyy tukea.

Itse olisin tietysti toivonut vesihuoltohankkeitten momentin säilymistä, ja olen sikäli pahoillani, että kun täältä muutaman vuoden poissa olin, niin se on heti pyyhkäisty pois. Sillä on nimittäin maatalouteen iso merkitys, että saadaan puhdasta vettä myös kotieläimille.

Mutta varsinainen puheenvuoroni koskettaa yllättäen petoeläimiä, vaikka se nyt ei välttämättä ministerille kuulu. Olin Erätulilla, ja siellä Riistakeskuksen johtaja kertoi, että Brysselissä on tällä hetkellä semmoinen tilanne, että todennäköisesti karhun ja ilveksen metsästysten osalta tullaan tekemään merkittäviä muutoksia. Onko tilanne näin, että kannanhoidollista metsästystä ei jatkossa enää voi [Puhemies koputtaa] karhun osalta tehdä? Sehän johtaa siihen, että joka nurkassa pyörii karhuja varsinkin Itä-Suomessa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat! Myönnän vielä debatin tässä vaiheessa ennen ministerin puheenvuoroa vastauspuheenvuorot edustajille Laukkanen, Kääriäinen, Pylväs, Savola. Sitten ministerille kolme minuuttia, ja sitten vielä ennätetään jatkaa vähän ennen klo 13:a.

12.36 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maatalouden kehittäminen ja erityisesti viljelijän toiminnan kehittäminen alkaa olla siinä pisteessä, että viljelijä on kehittänyt toimintaansa niin pitkälle, että alkaa vyöstä olla reiät loppu. On usein niin, että jokainen toimenpide, joka heiltä odotetaan, johtaa siihen, että heidän toimeentulonsa lopulta heikkenee, ja tällainen kierre ei voi jatkua enää pitkään. Kysyisinkin ministeriltä, minkälaisia toimenpiteitä nyt on tulossa, ihan täsmätoimenpiteitä, siihen, että maatalouden kehittäminen ei aina tarkoittaisi sitä, että viljelijän suusta lähtee se viimeinenkin leivänpala.

12.36 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on semmoinen perinteinen tuholaiskysymys.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Herra ministeri, syksyllä ilmestyi Turussa väitöstyö aika ankarasti pelätyn havununnan levinneisyydestä myös täällä Suomessa. Sehän on semmoinen ankara tuholainen, joka kestää pakkastakin, jos sellaisia pakkasia olisi, eikä se ole meillä enää mikään harvinaisuus täällä mannermaallakaan. Nyt kun ilmasto lämpenee jonkin verran väkisinkin — toivottavasti lämpeneminen pysähtyy — niin se lisää sitä riskiä, että se rantautuu tänne kotimaahan meidän metsiimme ja tekee selvää jälkeä. Ja muitakin tuholaisia kuin tämä havunna on, kuten herra ministeri varsin hyvin tietää.

Minun perinteinen kysymykseni on ollut aina ministereille — ja sitä jatkan ihan huhtikuun loppuun saakka tai puoliväliin saakka näillä areenoilla, oikeastaan maaliskuun puoliväliin saakka — onko tämä tuholaiskysymys teidän mielestänne hyvässä hallinnassa. Tiedetäänkö asioista riittävästi, ja onko se hallinnassa? Ja millä tavalla te ohjeistatte metsäsektoria, jotta se tekee omalta osaltaan kaikkensa, että tuhot eivät leviäisi?

12.38 Juha Pylväs kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eilen täällä salissa käytiin varsin pitkästi keskustelua ilmaston lämpenemisestä ja sen lämpenemisen hillintään liittyvistä asioista. Yhtenä keskeisenä asiana näissäkin keskusteluissa ovat nousseet aina turvemaat ja niiden käyttö maatalousmaana. Turvemaita meillä on viljelysmaina noin kolmannes, elikkä sillä on varsin merkittävä, iso osa suomalaisessa maataloustuotannossa.

Valiokuntakin on todennut, että tutkimusta tarvitaan näiden turvemaiden hiilipäästöjen ja peltohiilen sidonnan osalta entistä enemmän, mutta määrärahoja ei ollut osoittaa tälläkään kertaa. Tiedän muun muassa, että Pohjois-Pohjanmaalla Ruukin tutkimusasemalla olisi valmius toteuttaa tällaisista tutkimuksista, kunhan rahoitus löytyisi. Kysynkin ministeriltä: onko mitään mahdollisuutta tällaisen rahoituksen löytämiseen, niin että tähän turvemaan-asiaan saataisiin tutkittua tietoa eikä oltaisi pelkkien puheiden varassa?

12.39 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ilmasto muuttuu ja luonnon katastrofit lisääntyvät. Se tarkoittaa sitä, että entistä tärkeämmässä asemassa on omavaraisuus, se, kuinka me kukin maa pystymme itse ruokaa tuottamaan, ja sen takia meidän pitää Suomessa myös pitää omasta tuotannostamme kynsin ja hampain kiinni. Kannattavuus on ongelma. Siihen on kriisitukea ja täsmätoimia saatu tällä vaalikaudella tehtyä, tärkeää toimenpidettä, mutta se ei pitkällä juoksulla ratkaise näitä ongelmia, jotka pitää markkinoiden kautta hoitaa.

Huoltovarmuus on mielestäni se aivan keskeinen asia. Huoltovarmuuteen liittyy myös se, että meillä on tuottajia jatkossa. Oikeastaan edustaja Korhosen kysymyksen jatkoksi kysyn nyt, mitä konkreettisia keinoja meillä sukupolvenvaihdosten edistämiseksi nyt tehdään. Ja erityisesti kun aloitustuesta puhutaan, sen tulorajavaatimuksesta, ja sitä tullaan tarkastelemaan, mitä konkretiaa tämä tulee pitämään sisällä silleen, että me saamme jatkajia tuottamaan puhdasta suomalaista ruokaa myös jatkossa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Leppä, 3 minuuttia olisi lähötkohta.

12.40 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia hyvästä lähtökohdasta. — Kiitoksia erittäin hyvistä kysymyksistä ja kommentteista. On kyllä ilo havaita se, että tilannekuva, niin kuin useampi edustaja täällä totesi, on meillä samankaltainen.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Tähän heti samaan sanon, että elintarvikeala on täysin mahdollista saada aidoksi, oikeaksi kasvualaksi ja se meidän pitää tehdä ja se on asia, joka ei tapahdu yhden vaalikauden aikana. Me tiedämme ja olemme nähneet, kuinka syvällä ala kyntää, ja siksi se vaatii monenlaisia toimenpiteitä lähtien alkutuotannon kannattavuudesta, huoltovarmuudesta huolen pitämisestä ja siitä, että meidän teollisuutemme toimii tehokkaalla tavalla, hyvällä tavalla, meidän kauppa ja elintarvikemarkkinat toimivat oikeudenmukaisella tavalla ja meidän vienti on sillä tasolla, millä sen ollakin pitää. Myös siitä täällä muun muassa edustaja Eestilä mainitsi ihan oikein, että viennin edistäminen on pitkäjänteistä työtä ja se ei onnistu hyvin lyhyellä aikavälillä, ja siksi toivon, että myöskin seuraava hallitus ottaa onkeensa nyt tehdyt toimenpiteet ja jatkaa myöskin vientiponnisteluja tältä osin.

Puhemies! Muutama vastaus vielä kysymyksiin, toteamuksiin tai kommentteihin:

Ainakin edustajat Kalli ja Satonen, molemmat valiokuntien puheenjohtajia, ja myös valiokunnan puheenjohtaja kiinnittivät huomiota siihen, että meillä seuraavalla kaudella elikkä yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisen yhteydessä riittävä rahoitus saadaan turvattua maataloudelle ja maaseudun kehittämiseen. Tämä on Suomen hallituksen lähtökohta. Me emme hyväksy sitä rahoitusleikkausta, joka näiltä otsikoilta on nyt esitetty, vaan me ajamme sinne vielä merkittävän paljon suurempia lukemia elikkä haluamme säilyttää sen nykyisellä tasolla. Se on hallituksen linja, ja toivon mukaan tämä linja sitten myöskin voittaa. Se on täysin välttämätöntä. Ei voi olla niin, että meillä vaatimukset viljelijöille kasvavat ja rahoitus samaan aikaan pienenee. Tämä on mahdoton yhtälö. Yhtä mahdoton yhtälö on se, että me vaadimme täällä maailman parasta ruokaa mutta emme ole samaan aikaan siitä valmiita maksamaan. Tämä on täysin mahdoton yhtälö, ihan yhtä mahdoton yhtälö on myöskin tämä.

Olen hyvin tyytyväinen siitä, että valiokunta antoi lisää rahaa Luomuinstituutin rahoitukseen. Se tekee merkittävää työtä ja Luken kanssa ja yliopiston kanssa hyvää yhteistyötä ehdottomasti.

Sitten edustajat Viljanen ja Nylund kysivät täällä elintarvikemarkkinalain osalta. On erittäin hyvä, että se nyt on eduskunnassa hyväksytty — kiitos siitä — ja puolen miljoonan euron resurssi on nyt sitten elintarvikemarkkinavaltuutetulle ja hänen toimistolleen, ja olen sitä mieltä, että se tässä vaiheessa riittää. On tärkeää myös avoimuuden näkökulmasta, jota elintarvikemarkkina tarvitsee, että siellä on viranomainen, joka pystyy näkemään aidosti ja oikea-aikaisesti, mitä markkinoilla tapahtuu ja mikä on eri toimijoiden osuuden taso siitä markkinatuotosta ja yhteisestä lisäarvosta, jota täällä tuotetaan. Alkuperämerkinnät ovat siinä merkittävä osa. Niitä on hallitus monin osin kohentanut, ja me saamme nyt toivon mukaan komissiolta alkuvuodesta hyväksynnän sitten siitä seuraavasta elikkä ravintolaruuan alkuperämerkintöjen osalta, mutta vielä se ei ole varmaa.

Edustaja Kiviranta kysyi ympäristökorvauksen tasosta ja uusista luomusopimuksista. Molempien osalta tuo suunniteltu raha, joka viime kaudella siihen on osoitettu, on käytetty. Se on käytetty etupainotteisesti ympäristökorvauksen osalta, jopa ylimitoitettusti, ja sen vuoksi tilanne on siellä se, että se rahoitus on tällä hetkellä vajaa. [Puhemies koputtaa] Siitä ei yli pääse eikä ympäri, ja siksi seuraavan hallituksen on tämä huomioon otettava, ja niin kuin edustaja Kiviranta totesi, se on meille perintöä edelliseltä hallitukselta.

Sitten viimeiset kaksi kommenttia, jos puhemies vielä sallii:

Luontodirektiivin tiukennusta ja vallan siirtämistä komissiolle emme hyväksy. Se on väärä toimenpide, ja Suomi ei sitä tule hyväksymään. Se on yksiselitteistä.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Sitten edustaja Kääriäinen kysyi näistä kasvintuhoajista ja yleensäkin kasvitaudeista, ja samaan syssyyn voi laittaa myöskin eläintaudit. Suomi pitää erittäin tarkalla sitä, että meille ei tänne pääse rantautumaan uusia eläintauteja eikä uusia kasvitauteja. Järjestelmä on meillä erittäin hyvä sen valvonnan osalta, ja me sitä teroitamme joka käännteessä. Metsätuhojen osalta yksi keskeinen asia on se, että me hoidamme metsiämme hyvin, ammattitaitoisesti ja ajallaan, [Puhemies koputtaa] jolloinka kaikenlaiset tuhot vähenevät ja pidämme terveyden kunnossa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kiitoksia, se oli suurin piirtein kolme minuuttia. — Äsken ennen ministerin puheenvuoroa olivat puheenvuoron pyytäneet mutta eivät vielä saaneet edustajat Jarva, Hoskonen, Ala-Nissilä ja Paloniemi. Myönnän nämä joka tapauksessa tästä ensiksi, ja sen jälkeen vielä pyydän nyt uudestaan kaikkia niitä, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta — siis niitä, jotka haluavat vielä käyttää lisäkysymyksen.

12.46 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän ministeriä hyvästä valmistelusta budjetin osalta, ja on erittäin hienoa, että Metsähallituksen retkeilyreittien kunnostamiseen todella saatiin rahaa. Tästä on tullut paljon kysymyksiä ja palautetta, ja nyt kiitoksia sitten myöskin alueelta. Meille pohjoisessa niin paikallisille asukkaille kuin matkailun näkökulmasta on erityisen tärkeää se, että retkeilyreittejä laitetaan nyt kuntoon.

Myöskin biotalouteen liittyvään innovointiin tuleva lisäraha on erittäin tarpeellinen, ja tuen vahvasti kyllä tuota edustaja Pylvään puheenvuoroa siitä, että erityisesti tuolla pohjoisessa olevilla turvemailla tapahtuvaan metsätalouden ja maatalouden tutkimukseen pitää lisätä määrärahoja.

Ajankohtaiseen keskusteluun esimerkiksi avohakkuiden osalta on todettava, että esimerkiksi Luken tutkimuksen mukaan suo- ja turvemaan metsissä jatkuvan kasvatuksen menetelmä voi tuoda puun lisäkasvua ja vähentää vesistöjen ravintopäästöjä. Muutenkin voimme auttaa turvemailla viljelijöitten toimia ilmastomuutoksen edistämiseksi, mutta tukimusta tarvitaan lisää. Kuitenkin kuivemmilla metsäalueilla avohakkuiden kieltä ja pelkkä harvennus vähentäisivät puuston kasvua [Puhemies koputtaa] ja lisääisivät hakkuita yhä suuremmalle alalle. Tarvitaan erilaista hoitoa erilaisille metsätyypeille.

12.47 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaksi asiaa. Ensinnä tämä kotimainen ruoka, puhdas ruoka: On käsittämätöntä, että meillä on maailman puhtain maaperä, vedet ja ilma, kaikki tuotantotekijät hallussa, hajautettu elintarviketuotantojen järjestelmä, joka on varmasti maailman kaikkein paras ja laadukkain, ja siitä huolimatta Suomeen tuodaan vuosittain 3—4 miljardin edestä erilaisia elintarvikkeita. Sitten samaan aikaan vaarannamme oman terveytemme erilaisilla taudeilla, erilaisilla jäämillä, esimerkiksi lääkejämillä, mitä ulkomaisesta ruuasta saa itseensä, taikka esimerkiksi jollakin MRSA-bakteerilla tai salmonellalla samalla tavalla— aika kohtuullisen vakavia tauteja. Toivoisin, että tässähän me pelintekijöinä olemme, jokainen kuluttaja itse, sillä, mitä me ostamme.

Toinen asia, suurpetotilanne varsinkin itärajalla ja Kainuussa, Ylä-Savossa: Susitilanne on täysin karannut käsistä. Esimerkiksi Kuhmon alueella syksyllä 2017 oli Luken virallinen susimäärä 5 kappaletta ja metsästäjät laskivat, kun hirvijahti alkoi, että oli 35 sutta.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Kun oli lumisadekeli, niin jäljet laskettiin. Onhan tässä hommassa jotakin pahasti vialla, [Puhemies koputtaa] kun tämä on tällä keinoin.

12.48 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Leppä on tehnyt pontevasti työtä esimerkiksi elintarvikemarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi, alkutuottajien aseman kohentamiseksi tuotantoketjussa ja julkisten ruokahankintojen vastuullisuuden lisäämiseksi. Nämä ovat vain esimerkkejä.

Mutta sitten tuo kannattavuus. Huolimatta kriisipaketista, josta täällä on jo puhuttukin monta kertaa, osa tuottajista on selvästikin edelleen ahdingossa. Siitä kertoo uutinen pikavippeihin turvautumisesta. Ja vaikka ministeri ei nyt olekaan täällä paikalla, esitän kuitenkin kysymyksen: mitähän ministeri ja ministeriö katsovat voivansa vielä tehdä tälle ongelmalle? Tämä tietenkin vaikuttaa myös tuottajien ja viljelijöiden jaksamiseen ja hyvinvointiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri joutui poistumaan valtioneuvoston istunnon vuoksi, mutta hän palaa tänne illalla tämän asian käsittelyn silloin jatkuessa.

Vastauspuheenvuoro, edustaja Kalli. — Anteeksi, edustaja Ala-Nissilällä oli vielä puheenvuoro, ja olin vähällä unohtaa hänet.

12.49 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Kyllä, puheenjohtaja, itse asiassa tärkeämpi puheenvuoro. [Naurua] Todella tuo ympäristökorvausasia, mihin edustaja Kiviranta viittasi, minuakin huolestuttaa. Se pitää hoitaa.

On oikeastaan kolme isoa asiaa, joissa ministeri voisi ottaa vielä vähän loppukiriä.

Yksi on nämä rahoituskehykset. Silloin kun mentiin tälle rahoituskaudelle, niin ajateltiin, että markkinat hoitavat kannattavuutta, mutta kun tulivat Venäjän vastapakotteet, eivät hoitaneet. Nyt meillä on tulossa brexit, joka sekin sekoittaa markkinoita, eli nyt ei voida missään tapauksessa rahoituskehyksiä leikata.

Toinen asia on sitten vuorineuvos Karisen työ. Se pitää nyt saada liikkeelle. Siinä on onnistumisen pakko — se on onnistumisen pakko nyt edessä.

Kolmas on sitten ilmastonmuutos, joka liittyy ehkä todella tähän carbon farmingiin eli siihen, että tutkitaan peltojen hiilen sidontaa. Mutta ennen kaikkea me tarvitsemme paremman riskinhallintajärjestelmän Suomeen. Tällä hetkellä meillä ei sitä ole, koska satovahinkojärjestelmä ei enää ole, 141-artikla ei Etelä-Suomessa toimi. Meillä ei ole välinettä, millä voitaisiin tehokkaasti ja ilman suurta byrokratiaa kohdistaa se mahdollinen satovahinko oikeaan paikkaan. [Puhemies koputtaa] Eli mandaatin antaminen EU:n kansallisille valtiolle pitää saada liikkeelle.

12.51 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Kääriäinen nosti erittäin tärkeän ja ajankohtaisen asian. Mitä terveemmät ovat Suomen metsät, mitä kasvukuntoisemmat ne ovat, sitä paremmin ne kestävät tuholaisien hyökkäyksiä ja sitä enemmän ne sitovat myöskin hiiltä, eli tässä nämä lantin molemmat puolet palvelevat sekä suomalaista metsänhoitoa, metsäklusteria että kaikkia niitä tavoitteita.

Pakko on todeta, että me puhumme valtavasti siitä, että pitää olla enemmän lahoppuuta, pitää olla enemmän kuollutta puuta. Mitä enemmän on hyönteisten saastuttamaa puuta ja mitä vähemmän sitä poistetaan, sitä enemmän on olemassa riski, että meidän metsien ter-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

veydentila ei kestä sitä, ja sen tähden tarvitaan ponnistuksia nuoren metsän hoitoon, jotta pystytään nuoria metsiä järeyttämään ja niiden kasvukunto pitämään kunnossa. Toivottavasti Kääriäisen jälkeen joku muukin huolehtii tulevaisuudessa tästä asiasta täällä.

12.52 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä haluan kiittää ministeriä siitä, että me olemme tällä kaudella mielestäni aidosti ja oikeasti päässeet puhumaan siitä, että elintarvikeala on aidosti Suomen kasvun ala ja tulevaisuuden ala. Siinä mielessä uskon, että meidän pitää myös tiivistää yhteistyötä ei pelkästään tämän ministeriön hallinnonalalla, vaan ihan kaikkien ministeriöiden kanssa.

Jos me ajattelemme elintarvikealaa globaalisti, meillä on valtava kysyntä, meillä on mielettömästi osaamista, mutta edelleenkin meillä on tosi pitkä matka siihen, että se on aidosti kasvun ala ja sinne syntyy arvoa siihen koko arvoketjuun siten, että se tuottajakin saa omansa. Tämä on helppo sanoa, mutta se vaatii vuosien, vuosien työn.

Minä olisin ministeriltä kysynytkin siitä, kun olemme puhuneet paljon siitä, että me aidosti otamme suomalaisen ruuan, suomalaisen elintarvikkeen Suomen tulevaisuuden kasvun alaksi, mutta se vaatii sen, että myös työ- ja elinkeinoministeriö tekee muutakin kuin yhden Food from Finland -ohjelman. Meidän pitää aivan eri lailla brändätä, tehdä ja myös toteuttaa, [Puhemies koputtaa] joten kysyn: ehtisimmeko me vielä tällä hallituskaudella tehdä tätä polkua kuntoon?

12.53 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maa- ja metsätalouden pääluokan osalta varmaan peruslähtökohta meillä kaikilla on se, että tulee arvonalisää elintarvikeketjuun, myös arvoa sille alkutuottajalle. Se on hirveän tärkeää. Se näkyy muun muassa tuolla budjetin teossa.

Ja edustaja Skinnarin puheenvuoroon liittyen täytyy kyllä todeta heti välittömästi, että meillä on äärimmäisen hieno osoitus nyt ihan eiliseltä päivältä siitä, miten työ- ja elinkeinoministeriö myöskin huomioi tämän koko elintarvikeketjun, kun ajatellaan sitä isoa satusta Nurmon biokaasulaitoksen rakentamiseen, 9 miljoonaa. Minä eilen siinä pääluokassa käytin puheenvuoron ja totesin, että se on myöskin osoitus siitä, että hallitus katsoo kokonaisuudessaan kaikki sivuvirtojen hyödyt myöskin elintarvikeketjun hyödyksi. Ja niin kuin, Skinnari, totesitte, tämä oikeasti voi tuoda ja tuo pitkällä aikavälillä arvonalisää myöskin tähän elintarvikeketjuun.

Kauppatavat pitää saada kuntoon, se on tärkeä asia. Elintarvikevaltuutettu aloittaa vuodenvaihteessa, se on äärimmäisen tärkeä asia. Hän seuraa elintarvikeyhtiöitten ja kaupan välistä toimintaa, ja alkutuottajan asema parantuu.

12.54 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 24—25 vuotta sitten oltiin liittymässä Euroopan unioniin, ja silloin jo nähtiin, että maatalous tulee olemaan äärimmäisen kovilla tämäntyyppisessä yhteisössä. Niinpä sitten on askel askeleelta, muutaman vuoden välein, asteltu siihen suuntaan, että perusmaatalous kriisiytyy Suomessa, ja nyt parin viimeisen vuoden aikana on kriisipaketeista puhuttu. Ne ovat tarpeen olleet, välttämättömiä. Kaikki on pitänyt kuitenkin kysyä Brysselistä, kaikkiin toimenpiteisiin lupa, valitettavasti. Eli meillä ei ole itsenäisyyttä, ja maalla, jolla ei ole omaa elintarviketaloutta, ei ole kyllä todellista itsenäisyyttäkään. Nyt tarvitaan pysyviä ratkaisuja, ei mitään kriisipaketeilla eteenpäin elämistä. Pysyvillä lainsäädännöllisillä ratkaisuilla voi-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

daan turvata maatalous Suomessa. Maataloudelle tarvitaan tulolaki, jolla viljelijöille taa-taan [Puhemies koputtaa] sellainen tulo, millä tulee toimeen.

12.55 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri aivan oi-kein totesi, että elintarvikealasta syntyisi ja siitä pitäisi syntyä ikään kuin uusi kasvuala Suomessa, ja edustaja Skinnari oli samaa mieltä. Itse tuon kuitenkin esille, että ei meidän lainsäädäntömme eivätkä asetukset välttämättä tue tätä päämäärää. Pienillä yrittäjillä on ai- van liian korkeat valvonta- ja tarkastusmaksut, ja se aiheuttaa suuriin toimijoihin verrattu- na sen, että maksut per kilo ovat aivan toista luokkaa kuin näillä suurilla toimijoilla. Sen ta- kia nämä viranomaismaksut, tarkastusmaksut, esimerkiksi lihantarkastusmaksut pienillä teurastamoilla, pitäisi pyrkiä miettimään niin, että ne ovat kilpailukykyisiä, jotta nämä startup-yritykset nimenomaan elintarvikealalla pääsevät sitten nousuun. Jos heti alussa ku- lurakenne on mahdoton, niin ei tässä tapahdu mitään uutta elintarvikealan nousua. Tämä on sillä tavalla vakava ja iso asia, ja tähän pitää varmasti ensi hallituskaudella [Puhemies ko- puttaa] kiinnittää huomiota.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, myönnän vielä tä- män aikaikkunan puitteissa vastauspuheenvuorot edustajille Heikkinen ja Halmeenpää, maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajalle Kalmarille, ja lisäksi, mikäli edustaja Wallin, joka ei ole pyytänyt, pyytää vastauspuheenvuoron, myös hän saa vuoron.

12.56 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hy- vin kasvava metsä on erinomainen hiilinielu, hyvin kasvava nurmi on erinomainen hiili- nielu. Iloitsen suuresti siitä viime viikkojen ja kuukausien muuttuneesta keskustelun sävy- stä, että maa- ja metsätalous ei ole ilmastopolitiikassa ongelma vaan ratkaisu. Suomessa esi- merkiksi Luken Maanigan-pisteessä tehdään kansainvälisesti merkittävää tutkimusta nur- mesta, ja uskon ja toivon, että meillä on yhteinen tahtotila, että myös tätä nurmiosaamista pystymme yhä laajemmin viemään niihin maihin, jotka Suomea laajemmin kärsivät ilmas- tonmuutoksesta eroosion ja muiden sään ääri-ilmiöitten myötä.

Tässä on tuotu teollisuuden hyvät ponnistelut esille. Haluan nostaa myös Valion teke- män merkittävän investointipäätöksen Nivalaan. Siellä lietelannasta tullaan tekemään [Pu- hemies koputtaa] vettä, lannoitteita ja biokaasua — erinomaista.

12.57 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kes- kustelussa esiin nousi tuhohyönteinen nimeltä havununna, ja on paikallaan tarkentaa havu- nunnan ekologiasta sellainen seikka, että havununna ei elä lahoppuulla. Havununnakannat ovat kasvaneet Suomessa aivan eksponentiaalisesti 80-luvulta alkaen, ja tuo muutos mitä ilmeisimmin liittyy ilmaston lämpenemiseen eli elinolosuhteiden paranemiseen tälle lajil- le sitä kautta, ei suinkaan lahoppumäärän runsastumiseen, joka ei ole siinä määrin kasva- nut lainkaan. Ilmastomuutoksen torjunta on siis tärkeää myös metsien tuhohyönteisten le- viämisen estämiseksi. Metsien merkitys on meille monin tavoin muutenkin suuri, eikä vä- hiten ilmastomuutoksen kannalta. Metsähallituksen tulostavoite kuitenkin ensi vuonna- kin nousee, mikä käytännössä lisää painetta hakkuiden kasvattamiseen, ja kun samaan ai- kaan tiedeyhteisö painottaa sekä hiilivarastojen että hiilinielujen säilyttämistä ja kasvatta- mista, niin tämä on kyllä meille merkittävä huolenaihe, [Puhemies koputtaa] ehkä mer- kittävämpi kuin lahoppuun määrä.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

12.59 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oli musiikkia korvilleni, kun ministeri Leppä kertoi, että myöskään ravintoloiden alkuperämerkinnoissa ei anneta periksi vaan sekin tulee entistä paremmin näkyväksi, ja toivon myös valvontaa sinne kauppoihin.

Julkisista ruokahankinnoista haluaisin ministeri Lepälle viettävän viestiä siitä, että nyt kun siirrymme maakuntahallintoon, niin yhtä tärkeä kuin periaatepäätös valtion ruokahankinnoista on oleva se periaatepäätös maakuntahallintojen ruokahankinnoista, että julkiset ruokahankinnat ovat kestäviä ja kotimaisia. Meillä on todella paljon mahdollisuuksia sekä peltojen että metsien puolella lisätä kestävästi meidän luonnonvarojemme käyttöä, ja kuten tässä muutamassa puheenvuorossa on hyvin esille tullutkin, se on oleva ratkaisu moneneen globaaliin haasteeseen, niin ilmastomuutokseen, ruokahuoltoon kuin uusiutuviin tuotteisiin. [Puhemies koputtaa] Meillä on hyvä tulevaisuus edessä, [Puhemies koputtaa] mutta meidän pitää tämä ylimenokausi nyt maatalouden osalta kestää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja viimeinen vastauspuheenvuoro jaoston puheenjohtajalle, edustaja Wallinille.

13.00 **Harry Wallin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella ollut hieno keskustelu tänään jälleen kotimaisen maatalouden tulevaisuudesta. Tänä päivänä voi todeta, että eduskunnassa ei ole sellaisia puolueita, jotka vastustaisivat kotimaista elintarviketuotantoa, ja se on äärimmäisen tärkeää sen takia, että se työllistää 340 000 suomalaista ketjun eri vaiheissa. Näinhän ei ollut 20 vuotta sitten, eduskunta on yhtenäistynyt mielipiteissään tästä. Meillä tulee olemaan suuria haasteita tulevaisuudessa, tämä CAP-uudistus ja sen johdosta rakenneuudistus. Metsäpuolella Kemera-rahojen käyttö on tällä hetkellä sellaista, että niitä, jotka on vuodelle varattu, ei käytetä, mutta ne onneksi saadaan siirrettyä [Puhemies koputtaa] seuraavalle vuodelle.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tämän asian käsittely keskeytetään valtioneuvoston yleisistunnon vuoksi. Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 14.00.

Täysistunto keskeytettiin kello 13.01.

Täysistuntoa jatkettiin kello 14.03.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Jatketaan tänään kello 13.01 keskeytettyä istuntoa.

Jatkamme keskustelua. Otetaan puhujalistaa jonkun matkaa, ja sitten voimme käydä debatin, jos siihen herää vielä tarvetta.

14.05 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Suomalainen maanviljely ja kotimainen ruokatuotanto ovat ajautuneet viime vuosina todelliseen kriisiin, ja hälyttävä piirre on se, että tilojen kannattavuuden keskiarvo on heikentynyt vuosi vuodelta. Kun tilamäärä laskee koko ajan ja heikoimmat tilat lopettavat tuotannon, pitäisi käydä päinvastoin: keskiarvoi-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

sesti tilojen kannattavuuden pitäisi nousta. Tämä osoittaa, että toiminnan kannattavuus heikkenee tällä hetkellä myös parhaimmilla tiloilla.

Maatalouden rakennemuutosta koskeva Luken ennuste yltää aina vuoteen 2025 saakka. Siihen mennessä Suomen maatiloista häviää ennusteen mukaan kolmannes. Nyt tiloja on kaikkiaan noin 45 000, vuonna 2025 niitä on ennusteen mukaan enää noin 37 000. Tämä tarkoittaa, että seuraavien seitsemän vuoden aikana joka päivä kolme maatilaa lopettaa tuotantonsa.

Arvoisa puhemies! Useimmiten tilojen alasajohankkeiden taustalla on myös monia muita syitä, jotka syventävät kannattavuusongelmia ja kriisiyttävät tuottajaperheitä. Moni maatalousyrittäjä potee syvää uupumusta, masennusta ja ahdistusta, ja niistä seuraa usein myös parisuhde- ja alkoholiongelmia.

Arvoisa puhemies! Luke arvioi maatilan kannattavaksi ensinnäkin, jos se tuottaa riittävän koron tilan omalle pääomalle, ja toiseksi, jos yrittäjä saa saman tuntipalkan kuin maataloustyöntekijä. Tavoite on 15 euroa tunnille. Siitä maatalousyrittäjät saavat keskimäärin neljäsosan, eli heidän tuntipalkkansa jää alle neljän euron. Luke tekee kannattavuuslaskelmat vuosittain 800 tilan tilinpäätöstietojen perusteella, ja tällä hetkellä kannattavuuskriisi iskee rajuimmin lypsykarjatiloihin. Laskelmien mukaan 1 100 lypsykarjatilaa lopettaa maidontuotannon vuoteen 20 mennessä. Se merkitsee, että 16,5 prosenttia lypsykarjatiloilta ajaa tuotantonsa alas kahdessa vuodessa.

Arvoisa puhemies! Suomessa ruuan hinta nousi vuosina 2008—2013, mutta sen jälkeen se on laskenut. Näitä vuosia vertailtaessa on muistettava, että ruokaketjussa eri osapuolten jaettavana oleva euromääräinen summa on viime vuosina pienentynyt. Kaupan osuuden pieneneminen antaa tuoreen tutkimuksen mukaan viitteitä siitä, että raaka-aineiden ja tuotantoketjun kustannusten laskun lisäksi kauppa on omilla toimillaan, kuten esimerkiksi tinkimällä katteista, nopeuttanut ruuan hinnan laskua.

Suomalaiset haluavat syödä terveellistä, lähellä tuotettua ruokaa. Mitä meidän pitää tehdä? Kriisitunnelmista pitää löytää tie kohti parempaa tulevaisuutta. Puhdas ruoka ja innovatiivinen biotalous ovat tulevaisuuden valttikortteja. Meidän pitää saada kotimaisen ruuan hintataso nousemaan ja myös menekki kasvamaan. Meidän pitää murtaa kauppaketjujen omien tuotemerkkien niin sanottuun private label -järjestelmään liittyvät huutokauppa-menettelmät — meidän pitää saada ne loppumaan. Suomalaiset haluavat syödä kotimaassa tuotettua ruokaa siksi, että se on paitsi terveellistä myös paras ilmastoteko.

14.09 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Se, että olemme tässä tilanteessa, on pitkän jatkumon tulos. Kannattavuus on heikentynyt, alkutuotanto ja yrittäjät ovat todella isossa ahdingossa. Hallitus on tehnyt edellisellä kaudella päätöksen tukea oikein sateisen vuoden vuoksi, tänä vuonna on tehty päätöksiä, joilla tätä ahdinkoa jollakin tavoin on pyritty helpottamaan. Toki ahdingosta auttamista näillä kriteereillä, että se kohdistuu fossiiliseen polttoaineeseen, tulee tarkastella. Toivonkin, että tämä hallitus jo nyt, vielä tämän vaalikautensa aikana keskittyisi tekemään sen, mitä pitäisi.

Eli kun meillä ilmastonmuutos tekee oman tehtävänsä niin, että säiden ääri-ilmiöt ovat arkipäivää ja useasti kohtelevat alueellisesti eri tavoin, olisi tärkeätä, että meillä olisi järjestelmiä — tuskin paluuta enää on satovahinkoon ja samanlaiseen järjestelmään, mutta esimerkiksi edustaja Hautala on tänne tuonut erilaisia hyviä käytännöllisiä vaihtoehtoja — joilla voisimme rahastoida niin, että valtio on myös mukana. Jos ajatellaan näitä 50—80:tä miljoonaa, mitä eduskunta on siunannut hallituksen esityksestä, että tulee niihin tukiin, jot-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ka johtuvat säiden ääri-ilmiöistä, niin tämä yhtälö pitäisi nyt ratkaista. Toivon, että hallitus pystyy vielä ministeri Lepän johdolla rakentamaan uuden mallin seuraavia vuosia varten, kestävän ja hyväksyttävän, kaikille hyväksyttävän mallin.

Täällä debatissa on käyty hyviä keskusteluja esimerkiksi alkuperäismerkinnöistä. Meillä on varmasti valiokunnassa ja eduskunnassa yhteinen tahto, että me todellakin haluamme tietää, mitä me syömme, jotta voimme tehdä sen arvovalinnan, syömmekö kotimaista ruokaa vai ulkomailla tehtyä ruokaa.

Yksi asia, mistä täällä keskustellaan, on myös se, että meidän vientiämme pitää edistää. No, sanotaanko, että tätä työtä on nyt tehty projektiluontoisesti. Nyt seuraavassa hallitusohjelmassa pitää olla pitkäjänteinen kaupallinen panostus nimenomaan niin, että ulkomaan vientiin satsataan niin, että toimijat voivat tietää sen pitkäjänteisyydestä ja suunnitelmallisuudesta. Markkinointi on oma taitolajinsa, ja siihen olisin toivonut, että tämän hallituksen aikana meillä olisi vähän laitettu rahaa niin, että eri alueiden tuottajat, yritykset olisivat lähteneet hakemaan nimisuojusta tuotemerkkiä omalle tuotteelleen. Meiltä jää hyödyntämättä se, että EU mahdollistaa omista rahoistaan nimisuojusten tuotteiden markkinoinnin. Se on jäänyt meillä käyttämättä. Meidän tarvitsee tuoda uusia elementtejä siihen, että jos meillä vaikkapa on neljän alkutuottajan yhteinen biokaasulaitoshanke, niin näitä pitää pystyä tukemaan ja siihen laittaa potentiaalia. Se on sitä uusiutuvaa energiaa, ja siellä ei saa olla verotuksellisia esteitä niin, etteikö sitten tämä osuuskuntamuodostelma voisi käyttää sitä ilman energiaveroa sillä tavoin kuin meillä tälläkin hetkellä on. Toivottavasti poistuu kaiken kaikkiaan se, että jos on väärällä tontilla laitos, niin joutuu maksamaan siirtohinnan energiasta, että on tämmöisiä esteitä. Se parantaa maaseudun kannattavuutta ja luo uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksia laajasti, edelleen tekee hyväksyttävämmäksi meidän alkutuotantomme.

Lopuksi se, mitä debatissakin sanoin: meidän on ymmärrettävä se, että alkutuotanto on niin kuin meriteollisuudessa telakka. Siellä syntyvät ne innovaatiot, se mahdollistaa kokonaisen ketjun ja meidän ruokaketjun syntymisen tähän maahan ja pysyvyyden. Meidän tulee huolehtia omavaraisuudesta, kuten taisi ministerikin tässä sanoa — no, joku kuitenkin sanoi, että emme voi turvautua siihen, että elintarviketeollisuus on tuontituotteitten varassa. Kyllä me tarvitsemme oman laadukkaan alkutuotannon.

14.14 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Maatalouden keskeisin ongelma on heikko kannattavuus. Kuten täällä on todettu jo useaan kertaan, kohonneista tuotantokustannuksista huolimatta tuottajahinnat eivät ole nousseet vuosiin. Tuotantokustannukset ovat nousseet. Tuottajahintojen lasku yhdistettynä haastaviin sääolosuhteisiin on ajanut useat tilat todella ahtaalle.

Hallituksen alkusyksystä kasaama kriisipaketti oli hyvä ele ja hätäapu, mutta on selvää, että kestävä ratkaisu kannattavuusongelmiin voi tulla vain vahvistuvien hintojen kautta markkinoilta, kuten täällä on jo todettu. Tilanne kuitenkin on ollut se, että kaksi markkinoita hallitsevaa kauppaa ovat hintojen vahvistumisen sijaan ajaneet ja markkinoineet lähinnä erilaisia ruuanalennuskampanjoita. Onneksi toinen näistä sentään on lanseerannut kampanjan, jonka tuotteita ostamalla kuluttajat voivat suoraan äänestää suomalaisen elintarviketuotannon ja viljelijän puolesta. Ja tämä kampanja on hiljattain vielä huomattavasti parantunut, kun kampanjatuotteiksi otettiin kotimaisten yritysten kotimaisista raaka-aineista kotimaisella työllä kotimaassa valmistettuja brändituotteita kaupan oman merkin sijaan.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Arvoisa puhemies! Kauppojen halpuutuskampanjat ota siis ajaneet tuotteet ja elintarviketodella ahtaalle. Tänään on kuitenkin julkistettu tutkimus — johon edustajat Sato-
nen ja Nylund ovat täällä tänään jo viitanneet — jossa on tutkittu elintarviketodellajako-
jakoa vuosina 2008—2016. Kysyisinkin nyt paikalle saapuneelta ministeriltä: onko tar-
peellista käyttää tutkimusvaroja tällaiseen tutkimukseen, ja mitä päämääriä mahtaa palvel-
la tällainen tutkimus, jossa tuorein tarkasteluajankaus on päättynyt yli kaksi vuotta sit-
ten? Maatalouden tutkimus on erittäin tärkeää, markkinoiden ja niiden toiminnan tutkimi-
nen on myös erittäin tärkeää, mutta tällaisten jo ajat sitten vanhentuneiden tietojen
tutkiminen ja etenkin se, että tulokset uutisoidaan ikään kuin ajankohtaisina, ei ole todel-
lakaan tärkeää elintarviketutkimusta. Tutkimus sinänsä on tuore, mutta tieto, data, johon
tutkimus perustuu, on jo auttamattomasti vanhaa, tilanne markkinoilla on muuttunut oleel-
lisesti, tilanne elintarviketodellajussa on muuttunut oleellisesti. Tällaisiin tietoihin pohjautu-
van tutkimuksen markkinoiminen tässä tilanteessa ikään kuin ajantasaisena tutkimustieto-
na, tutkimustuloksina, ei ole todellakaan tärkeää elintarviketutkimusta. Tämä ei ole edes
oikein, miten tässä on toimittu. Tutkimus voi olla sinänsä ansiokas, mutta kun lähtötiedot
ovat auttamattoman vanhat ja ne markkinoidaan uuden tutkimuksen myötä uusina, niin
tämä ei ole oikein. Tämä antaa väärän tilannekuvan tilanteesta, joka on elintarvikemarkki-
noilla, ja etenkin maataloustuotteen kannattavuustilanteesta.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Meillä on puhujalistalla täällä etukäteen varat-
tuja puheenvuoroja, joten mennään sitä vielä.

14.17 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Maatalouden pääluokka on käsit-
telyssä, ja aloitan sen sillä, että kun katsotte sitä budjettikirjaa, niin ensi vuoden budjetin
keskiössä on neljä tärkeää termiä: osaaminen, työllisyys, kasvu, ruoka. Tämä on ehkä mi-
nun silmälasiini läpi luettua tekstiä, mutta katsokaapa, löydätkö te nämä samat neljä
asiaa keskiössä.

Kun lähdetään katsomaan maataloutta, maatalojen tilannetta, lukumäärä on laskenut dra-
maattisesti viime vuosien aikana. Se on ollut jo pitkään jopa hälyttävä. Ja mistä se johtuu:
osittain siitä, että kannattavuus on ollut pitkään heikkoa — todella pitkään. Se on ollut, hy-
vät kollegat, liian pitkään äärimmäisen heikkoa. Täällä oli myöskin jo joku edustaja — ku-
kahan se oli, oliko Laukkanen vai kuka — todennut sen, että vyötä kiristetään reiästä rei-
kään. Tätä on vuosia tehty tiloilla, ja tämä kannattavuuden kehitys ei ole ollut millään ta-
valla kannustavaa. Kriisivuosia on ollut aivan liikaa, monta peräkkäin. Kriisipaketista
mennään kriisipakettiin. Kiitos ministerin kuitenkin viime vuodenkin osalta kriisipaketti
pystyttiin tekemään hyvin nopealla tavalla, ja erityinen kiitos, joka viljelijäkentältä voi-
daan tuoda tähän saliin, oli se, että ennen kuin kokonaisuudessaan kaikki sato oli viime
syksynä korjattu, niin ministeri Lepän johdolla oli jo kriisipaketti kasassa ja tiedettiin, mil-
lä tavalla kuivaa kesää voidaan kompensoida valtion tukemana.

Arvoisa rouva puhemies! Kriisipaketti ja kriisinsietokyky eivät voi lähteä siitä, että me
valtiona olemme valmiita ja pystymme tukemaan. Me emme pysty tukemaan sitä kehitystä
taloudellisesti, vaan meidän pitää löytää markkinoilta se euro ja löytää myöskin usko ja
luottamus ja tuottavuus sinne tiloille, jotta me saamme tulevaisuudessakin myöskin nuoria
tuottajia ja sukupolvenvaihdoksia tiloilla tehtyä. Osaamista, joka myöskin budjetissa nä-
kyy, löytyy äärimmäisen paljon tiloilta, sitä on kehitetty vuosien aikana. Työllisyyttä löy-
tyy tiloilta. Työtä siellä on riittävästi. Siellä olisi työllistettävääkin, mutta ei ole varaa työ-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

listää väkeä siinä määrin kuin töitä on. Siellä on kasvua, tilat haluavat kasvaa, kilpaillaan pelloista, mutta myöskin niin, että oman tilan optimointi ei aina välttämättä ole taloudellisesti kestävää. Ja ruoka: puhdasta, kotimaista, suomalaista elintarviketta tuetaan siellä meidän kymmenillä tuhansilla kotimaisilla tiloillamme. Näitä asioita ei voi korostaa liikaa, ja toivonkin, että me huomioimme näitä. Kun me puhumme Suomen kasvusta, niin puhumme myös siitä, miten meidän kotimaisen ruoantuotannon tulevaisuus on tässä kokonaisuudessa huomioitu.

Työllisyyden määrästä on pakko sanoa se, että myöskin siinä on tullut osittain pää vetävän käteen, ja tarvitaan vahvaa tukea. Välitä viljelijästä -hanke, joka sai myöskin lisärahoitusta, on hieno osoitus siitä, kuten myöskin se, että kaikki ne hanketyöntekijät, jotka tuolla kentällä toimivat viljelijöiden kanssa, niin MTK:n kuin Melan ja Työtehoseuran Välitä viljelijästä -hanketyöntekijät, yhdessä koordinoivat nyt syksyllä listan, jossa oli epäkohtia, joita on tullut tiloilla vastaan, ja luovuttivat sen ministeri Saarikolle, ja siitä on lähtenyt käyntiin työ niitten epäkohtien parantamiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Täällä on isot odotukset meillä myös sen suhteen, mitä uusia toimenpidemalleja ministerin asettama selvitysmies Karhinen meille myöskin tuo alkuvuodesta siihen, millä tavalla voidaan edesauttaa tulevaisuutta tiloilla. Varmaan tulee kertausta, mutta varmaan tulee myöskin uusia asioita, joista meidän pitää ottaa välittömästi koppia, pitää pystyä huolehtimaan vyörytyksestä eteenpäin niin, että me saamme niistä myöskin toimenpiteitä.

Edustaja Viljanen otti äsken hyvin esille Luken tänään tiedottaman asian, että kaupan osuus ruokaketjusta on pienentynyt ja teollisuuden kasvanut. Tämä on todellakin outoa, että me näin vanhoilla tiedoilla tuomme julki ikään kuin faktana sitä, mikä ei ole tätä päivää. Me tiedämme, että vuoden 2008, 2012, 2016 tutkimustieto ei kerro, arvoisa rouva puhemies, sitä faktaa, mikä tänä päivänä ruokamarkkinoilla on, ja siksi me tarvitsemme elintarvikevaltuutetun, ruoka-asiainvaltuutetun, joka alkaa myöskin näitä markkinaketjuja tutkimaan ja selvittämään.

Maatalouden tutkimus on sellaista työtä, jota me emme voi väheksyä. Siihen meidän pitää jatkossakin pystyä panostamaan, jotta se yhä pienempi joukko entistä sitoutuneempia, entistä osaavampia viljelijöitä saa myöskin tutkimuksesta sitä tukea, jota he ammatissaan tarvitsevat.

14.23 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Ilmastonmuutos ja sään ääri-ilmiöt, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja luontotyyppien jatkuva uhanalaistuminen, maaseudun tulevaisuus, kotimaisen ruuantuotannon kestävyys ja kannattavuus, rehevöitynyt Itämeri, rakennettujen jokien vaelluskalat, vieraslajit, vanhenevat ja vähenevät metsästäjät ja kalastajat sekä tasapainoilu lainsäädännön raamien mukaisessa petopolitiikassa. Lista on pitkä. Näihin haasteisiin vastaaminen vaatii pitkäjänteistä työtä. Olennaista on eteneminen oikeaan suuntaan.

Maatilojen akuutti kannattavuus- ja maksuvalmiusongelma on vakava. Vaikeuksissa olevia on oikein tukea, mutta myös järjestelmätason muutoksia tarvitaan. Kukaan ei voi olla tyytyväinen maatalouden ja ruuantuotannon nykytilaan ja olosuhteisiin. Tuotanto ei voi perustua kriisipaketista toiseen kulkemiseen. Kriisituesta osa on tehty energiaverojen palautuksen kautta, kuten myös viime vuonna, jolloin tuli luotua uusi tuki fossiilisille polttoaineille. Tukea olisi järkevämpää kohdentaa hakemusten perusteella juuri eniten satovahingoista kärsineille tiloille kuin tasaisesti kaikille.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Koko ruokajärjestelmän pitää muuttua, kehittyä ja parantua, jotta meillä tulevaisuudessakin on kotimaista ruokaa, jotta sitä ei haaskata jopa 160 kiloa vuosittain, jotta sen tuottaminen kuormittaa ympäristöä mahdollisimman vähän ja on eettistä ja jotta suomalainen ruuantuottaja pärjää hyvin ja voi olla ylpeä työstään. Vihreät julkistivat maatalouspoliittisen ohjelmansa syyskuun alussa. Odotamme muiltakin avauksia tällä saralla ja eteenpäin vievää maatalous- ja ruokapoliittista keskustelua.

On hyvä, että valtiovarainvaliokunta on lisännyt satsauksia ruokaketjun kehittämiseen sekä luomualan ja lähiruuan kehittämisohjelmien toimenpiteiden toteuttamiseen. On oikea tavoite, että pyritään lisäämään ruuan arvostusta ja huomioimaan kotimaisuus, ekologisuus ja terveellisyys. Kiitän maaseudun kehittämisrahoituksen, kylätoiminnan ja neuvontajärjestöjen toiminnan puolustamisesta. Samalla toivoisin vahvempaa tukea biokaasulaitosinvestointeihin, jotka voisivat monipuolistaa maatilojen elinkeinorakennetta ja edistää kiertotalouden tavoitteita.

Arvoisa puhemies! Luonnonvarakeskus on yksi tärkeimmistä yhteiskunnan toiminnan kestävyysarvioimisessa tarvittavaa tietoa tuottavista tutkimuslaitoksistamme. Valiokunnan huomio Luken perusrahoituksen vahvistamisesta on oikea, aivan välttämätön, jotta turvataan ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvä tutkimus ja pyritään vastaamaan muuttuviin olosuhteisiin niin maa- ja metsätaloudessa kuin riistataloudessa ja vesivarojen käytössä. Kannatettavia ovat myös lisäykset Luken luomututkimukseen ja turvemaan hiilidioksidipäästöjen tutkimiseen sekä susitutkimukseen ja -seurantaan Pohjanmaalla, missä ollaan susikannan länteen levittäytymisen vuoksi uudessa tilanteessa. Susikannan seuranta sekä osallistuminen keskusteluun kansalaisten kokeman turvallisuudentunteen lisäämiseksi sekä satsaus poliisin työn tukemiseen vahinkojen vähentämiseksi on tärkeää, ja vastavasta on hyviä kokemuksia Lounais-Suomessa.

Luke on joutunut supistamaan toimintaansa nopeassa tahdissa vuodesta 2015 alkaen. Määrärahaa on vähennetty yli 20 prosenttia, ja aktiivisuudestaan huolimatta Luke on saanut uusista rahoitusinstrumenteista, muun muassa Suomen Akatemian kautta, vain murusia, noin 2 miljoonaa vuosittain. Perusrahoitusta pitää vahvistaa siten, etteivät toiminta, tutkimus ja pitkäaikaisseurannat vaarannu. Tätä ei ratkaista valiokunnan joululahjarahoista. Tarvitaan pysyvämpi rahoitus budjetista.

Arvoisa puhemies! Vesi- ja kalataloushankkeissa vaelluskalojen elinolojen parantaminen tyssää kärkihankkeen päättyessä lyhyeen. Rahoitus tippuu 8,5 miljoonasta noin 4,5 miljoonaan euroon. Ei valtion kalateitä tarvitsekaan kustantaa — vesilakihan lähtee periaatteesta, jossa aiheuttaja maksaa myös kalataloushaitat — mutta kun hallituskauden alussa nuo kärkihankerahat otettiin perusrahoitusta vähentämällä, on tässä kyse leikkauksesta myös kaikkiin muihin vaelluskalavesistöjen kunnostustoimiin.

On erittäin tarpeellista jatkaa vaelluskalakantojen elinoloja ja luontaista lisääntymistä edistävien hankkeiden rahoitusta. Huomionarvoista muuten on, että eilen julkistetun oikeusministeriön arviomuistion johtopäätös on, ettei vesitalousluvan avaamiselle jälkikäteisen tai uusien lupamääräysten asettamiselle ole perustuslaista johtuvia esteitä.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Avataan aivan lyhyen lyhyt debatti, jonka jälkeen ministeri vastaa.

14.28 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Halmeenpää otti täällä esille tämän susitutkimuksen. Tilanne on tällä hetkellä se, että susi-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kanta on erityisesti läntisessä Suomessa kasvanut räjähdysmäisesti. Maa- ja metsätalousvaliokunta otti tämän susitilanteen omaksi asiakseen ja on kuullut paljon asiantuntijoita. Ministeriö esitti omassa talousarvioesityksessään 300 000 euron osoittamista susien pannoitukseen, mutta näyttää käyvän niin, että sille ei tule kovinkaan suurta tarvetta, koska metsästysseurat eivät ole suostuneet tähän pannoitukseen, ja näin ollen on nyt perusteltua, että sitä käytetään muuhun, muun muassa kenttätyöhön. Tämä susitilanne on tosiaan erittäin paha, ja olisikin toivottavaa, että ministeri voisi lyhyesti vastata siihen, miten tässä asiassa voitaisiin nyt edetä.

Ministeri on tehnyt tähän mennessä paljon töitä muun muassa EU-rintamalla, mutta tuntuu vähän siltä, että se on kuin afrikkalaisen miehen hiihto: lumi kyllä pöllyää, mutta maisema vaihtuu hitaasti. [Puhemies koputtaa] Eli olisi hyvin tarpeellista, että me saisimme konkreettisia toimenpiteitä, miten susikanta saataisiin hallintaan.

14.29 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kalatiet nousivat tässä esille. Kysyisin ministeriltä: voisiko pohtia sellaista toimenpidettä, että esimerkiksi näille voimaloille tulisi tiukempia velvoitteita kalateiden rakentamiseksi, kalaportaiden rakentamiseksi niihin koskiin, jotka on jo aiemmin valjastettu?

Suomalainen ruuantuotanto on erityinen, ja me olemme myös erityinen maa siitä tulokulmasta. Ruuan alkuperämerkinnät ovat yksi asia, jonka parissa te, ministeri Leppä, olette tehnyt hyvää työtä. Kaupassa sitä on laajennettu, mutta ravintoloissa näyttää siltä, että EU haraa tässä nyt jälleen vastaan. Millä aikataululla nämä ruuan alkuperämerkinnät saadaan myös ravintoloihin ja ruokaloihin, mitä te olette määrätietoisesti ollut ajamassa, ja minkälaisena näette meidän ruuan viennin? Uskon, että hyvä suomalainen ruoka kiinnostaa myös ulkomailla — nyhtökaura, villiruoka, nämä ovat esimerkkejä — siis ihan se hyvä suomalainen perusruoka: puhdas, maukas ja turvallinen. Uskon, että siitä tulevaisuudessa voidaan saada lisää vientiäkin.

14.30 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jaamme varmasti kaikki tavoitteen kotimaisen ruuan käyttöasteen nostamisesta, jotta voimme saada työtä niin maanviljelijöille kuin suomalaisen ruuan parissa muutenkin työskenteleville. Minusta kannattaa edelleen satsata myös teknologiaan tässä yhteydessä, nyhtökaura hyvänä esimerkkinä tuotteesta, joka on kotimainen innovaatio ja jolla varmasti on paljon kysyntää muuallakin.

Toisena asiana nostaisin esiin tämä susikysymyksen, josta täälläkin salissa aika-ajoin puhutaan. Haluaisin, että lähetämme ennen kaikkea sen viestin, että lainsäädännön puitteissa on pysyttävä, kun susikysymystä pohditaan, ja tietenkin samalla meidän kaikkien on syytä ottaa tosissaan se huoli, joka ihmisiltä tulee alueilta, ja pyrkiä löytämään ratkaisuja purkamaan niitä pelkoja, joita ihmiset esimerkiksi meille osoittavat ottaessaan yhteyttä susikysymyksiin liittyen. Aika moni susikysymykseen liittyvä asia on kuitenkin ratkaistavissa ennaltaehkäisyllä ja yhteisellä toiminnalla ja myöskin viranomaisten ja kansalaisten yhteistyöllä.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ja sitten valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalmari, ja sen jälkeen ministerin vastaus.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

14.31 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Hautala tuossa totesi, tulemme valiokuntana myös ottamaan kantaa näihin susikysymyksiin, ja jo ennakoon haluan sanoa, että myöskin turhat valittamiset tältä sektorilta pitää saada pois silloin, kun poikkeuslupia myönnetään. Nyt siitä on jo ennakkotapaus tehty. Ne myönnetään harkitusti viranomaispäätöksinä, ja niihin ei tule turhaa valittamista tehdä.

Kun edustaja Viljanen nosti tämän PTT:n ja Luken tutkimuksen, niin siinä jätettiin mainitsematta, että ruuan hintakehitys on mennyt ylöspäin vuodesta 2016 eteenpäin, ja tältä ajalta ei ole arviota siitä, miten tämä hinnanmuodostus on kehittynyt. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että saamme nyt luvan käyttää näitä tietoja siitä, mitä syödään ja miten se hinnanmuodostus jakautuu.

Edustaja Halmeenpää tuossa totesi, että satovahingot olisi pitänyt korvata niille henkilöille, jotka ovat kärsineet. [Puhemies koputtaa] Totean vain, että teidän hallituskaudellanne satovahinkolaki, jolla olisi voinut näin toimia, kumottiin.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ja nyt ministerin vastaus, kaksi minuuttia paikalta voi pitää. Olkaa hyvä.

14.33 **Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kiitos jälleen hyvistä puheenvuoroista. Valitettavasti oli presidentin esittely ja valtioneuvoston istunto, niin etten voinut ihan koko aikaa täällä paikalla olla.

Aloitan tästä edustajien Viljanen, Hakanen ja valiokunnan puheenjohtaja Kalmarin pohdinnasta liittyen siihen, että nyt tehty tutkimus on tehty vanhentunein tiedoin. Niin on. Tässä on hyvä osoitus siitä, että tämä elintarvikeketjun avoimuus ei ole sitä, mitä sen tällä hetkellä pitäisi olla, ja siksi me teemme töitä sen eteen, että me tiedämme ja erityisesti tutkijat tietävät. Nämähän ovat myöskin, se täytyy muistaa, tietenkin yrityssalaisuuksien piirissä, mutta tutkijoille pitää olla avoimempi väylä selvittää näitä tietoja, jotta se tieto elintarvikeketjun jakautumisesta ja sen tulon ja lisäarvon jakautumisesta on ajantasainen ja ennen kaikkea oikea. Se on ihan päivänselvä asia.

Useampi teistä mainitsi kriisipaketista kriisipakettiin menon. Olen täysin samaa mieltä: tämä ei ole kestävä, että me näin joudumme tekemään. Se vaan osoittaa sen, minkälaisessa perustilanteessa suomalainen maatalous, suomalainen ruuantuotanto on, ja siksi on ollut välttämätöntä tehdä näitä kriisipaketteja. Mutta se kestävä kannattavuus tulee vain markkinoilta. Sanon sen nyt tässä keskustelussa varmaan jo neljännen kerran, mutta se on mielestäni niin tärkeä asia. Siihen liittyvät vahvasti myöskin nuo alkuperämerkinnät — minkä täällä edustaja Heinonen otti esille — ja sen asian eteenpäinvieminen. Totesin jo aiemmin, että odotamme komissiolta alkuvuodesta vastausta tähän meidän viimeiseen ehdotukseemme ravintolaruuan alkuperämerkinnän esille tuomisesta selvemmin asiakkaille, kuluttajille, ja siihen palataan sitten.

Markkinoille sellainen asia, uunituore tieto, että myös komissiossa, parlamentissa on tällä hetkellä nyt päästy puheenjohtajamaa Itävallan kanssa yhteisymmärrykseen tuosta UTP-direktiivistä elikkä epäterveiden kauppakäytänteiden direktiivistä. Elikkä se on nyt myöskin hyväksytty siellä, ja sen me voimme erittäin suurella mielihyvällä kyllä panna merkille.

Puhemies! Vaelluskala-asia: Tällä vaalikaudella on laitettu ennennäkemättömän suuri summa vaelluskalojen reittien avaamiseen. Tätä linjaa pitää jatkaa. Sillä on saatu paljon hyvää aikaan. Tämä on erittäin tärkeä asia hoitaa myöskin jatkossa.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Viimeinen asia, puhemies: Susikysymys. On selvää, että me noudatamme lakia, kaikkien pitää noudattaa, mutta samaan aikaan pitää huolehtia myöskin siitä, että sekä ihmisillä, elinkeinoilla että harrastuksilla on turva, ja nämä kaksi asiaa pitää sovittaa yhteen. Siksi sanoin tuossa aiemmin, että Suomi ei hyväksy sitä, että me näissä asioissa siirtäisimme vielä lisää valtaa komissiolle. Me haluamme sitä päinvastoin jäsenmaille, ja tämä työ on vahvassa käynnissä Suomen johdolla tuolla Euroopan unionissa, ja katsotaan, mikä tästä saadaan seuraavan komission työohjelmaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään.

Keskustelu keskeytettiin kello 14.36.

Keskustelua jatkettiin kello 22.28.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 2.7 käsittelyä. Keskustelu tästä aiheesta jatkuu.

22.29 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Toivottavasti Honkonenkin kelpaa, vaikka edustaja Anttila ei ollut täällä nyt saapuvilla.

Tosiaan nythän metsätalouden osalta on eletty Suomessa aika voimakkaan kasvun aikaa viimeiset kaksi tai jopa kolmekin vuotta, ja varsinkin tuolla omassa maakunnassani Keski-Suomessa eletään siinä mielessä hyvää aikaa. Itse asiassa tänä vuonna taidetaan taas rikkoa kantorahatulon ennätys. Viime vuonna, siis vuonna 2017, kantorahatulo Keski-Suomessa oli yhteensä 230 miljoonaa ja rapiat päälle, ja siitä yksityismetsänomistajien osuus oli jopa 181 miljoonaa, ja nyt on tosiaan ennustettu, että mennään siitäkin vielä yli. Tämä on monella tapaa merkittävä asia. Olen siitä hyvin iloinen. Monet näistä yksityismetsänomistajista ovat varsin pienituloisia kotitalouksia, joilleka hyvin harvoin tulee ylipäättänsä mitään pääomatuloja, ja nyt he useiden vuosikymmenien uurastuksen jälkeen, kun ovat metsiänsä hyvin hoitaneet, saavat sitä tuloa vähän enempi, ja tämä on tietenkin erittäin hyvä asia. Sillä on paikallistalouteen erittäin iso vaikutus.

Mitä tulee metsäpolitiikkaan ja metsätalouteen laajemminkin, tämä on kansantalouden kannalta ensiarvoisen tärkeä kysymys. Suomen metsäteollisuuden tuotekehitys on myös mennyt eteenpäin: uutisoitiin Jyväskylästä Spinnova Oy:n aloittamasta uudesta laitoksesta. Heillä valmistuu piakkoin uusi tekstiilikuidun pilottilaitos. Tämä on myös hyvin iloinen uutinen. Metsäteollisuuden tki-panokset, tuotekehityspanokset, olivat vuosikausia 2000-luvun alussa hyvin alhaisia. Nyt ne ovat lähteneet nousuun. Vielä kuitenkin lisää tuotekehitystä mielestäni tarvittaisiin, ja siinä ei pidä laiskistua, vaikka sellun vienti nyt hyvin vetääkin. Siinä mielessä hyvä, että tulevan vuoden talousarviossa myös nämä tki-panostukset budjettitasollakin lähtevät nyt viimein nousuun, tarvittavaan nousuun, jotta niitä uusia tuotteita, uusia keksintöjä saadaan sitten myöhemmin markkinoille ja tuomaan hyvinvointia ja vientituloja Suomeen.

Nyt kuitenkin on keskusteltu aika paljon tästä nielupolitiikasta ja laajemminkin ilmastönäkökulmasta liittyen metsätalouteen. Luonnonvarakeskus julkaisi hiljattain uusia las-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kelmia, jotka varovaisesti ohjaavat siihen suuntaan, että metsähakkuutasot voisivat olla suurempiakin kuin nykyään. Pitää muistaa, että nämä meidän nieluthan — ja ensinnäkin se metsissä oleva varastoitunut hiili — ovat metsänomistajien tekemien panostusten, metsänomistajien tekemän työn ansiota. Tämä pitää aina muistaa, kun puhutaan tästä asiasta, ja se ansaitsee arvoisensa huomion. Nyt meillä on kuitenkin keinoja nielujen lisäämiseen siten, ettei tämä kansantaloudelle metsätaloudesta tuleva hyöty talousmetsien osalta laske. On tehtävä niin sanottuja ilmastoharvennuksia, nuoren metsän hoidon toimenpiteet on saatava ajallaan tehdyksi, jotta metsän kasvu ja hiilen sitominen säilyy tehokkaana, voidaan tehdä uudelleen metsitystä monilla alueilla. Esimerkiksi sähköjohtojen maakaapeloinnin ansiosta nämä johtoaukeat voidaan uudelleen metsittää. Näitä mahdollisuuksia siinä on todella paljon. Mutta pitää muistaa, että ratkaisut nielujen rakentamiseksi tulevat metsänomistajilta, suomalaisilta metsänomistajilta, ja ne tulevat myös maataloustuotteilta, mitä tulee viljelysmaahan. Tämä on aina hyvä muistaa.

Ja vielä kun puhutaan näistä nieluista, niin on syytä ottaa myös se vaihtoehto esille, että jos me lähtisimme kovin rajoittamaan puunkäyttöä nykyisestä, niin on selvää, että puun tuonti kasvaisi. Itse asiassa viime vuonnakin Suomeen tuotiin 7 miljoonaa kuutiota puuta jalostukseen. Huippuvuonna 2006 tuotiin 19,1 miljoonaa kuutiota puuta jalostukseen. 25 prosenttia sen vuoden puunkäytöstä tuotiin siis ulkomailta. Nyt jos Suomessa lähdetäisiin merkittävässä määrin rajoittamaan puunkäyttöä, on selvää, että se tulo valuisi ulkomaille, käytännössä Venäjältä tuotaisiin puuta, ja se nieluvaikutus, mikä siinä on, siirtyisi niin ikään Venäjällä kasvaviin metsiin. Eli tulos tässä mielessä olisi varmasti plus miinus nolla, paitsi että Suomen kansantalous siinä tulisi menettäjäksi.

Mitä tulee metsätalouteen, kun hakkuut lisääntyvät, niin on tietenkin tärkeää, että monimuotoisuudesta kannetaan huolta varsinkin Etelä-Suomen metsissä. Siinä on haasteita, kuten olemme tässä hiljattain kuulleet, ja siinä mielessä on erittäin hyvä, että nyt Metso-ohjelman rahoitusta on saatu paremmalle tasolle kuin se on näiden leikkausten johdosta ollut. [Puhemies koputtaa] Metso-ohjelma kuitenkin on vapaaehtoinen suojeluohjelma ja siinä mielessä hyvä, tärkeä keino monimuotoisuuden ylläpitämiseksi. [Puhemies: Aika!] Mutta metsätalouden hyvä kehitys tuo hyvinvointia Suomeen, ja uskon, että se jatkuu vielä useita vuosia eteenkinpäin.

22.34 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Maa- ja metsätalous on Suomen kannalta äärimmäisen tärkeä toimiala. Maatalouden puolella meidän on pidettävä huoli siitä, että tässä maassa pystytään tuottamaan itse omat elintarvikkeemme, oman maan rajojen sisällä. Se, että me olemme 60. leveyspiirin pohjoispuolella, koko Suomi, ei tarkoita tietenkään sitä, että me olisimme jollakin lailla vaikeassa tilanteessa omien elintarvikkeiden tuotannossa, ei suinkaan, senhän me olemme aina hoitaneet. Talvi- ja jatkosodastakin selvisimme sen takia, että meillä oli oma itsenäinen maatalous, ja Suomi oli niitä harvoja maailman valtioita, joissa kansakunta pystyttiin ruokkimaan koko sodan ajan ilman, että täällä minkäänäköistä nälänhätää olisi ollut. Totta kai niukkuutta elintarvikkeissa oli, mutta koko homma hoidettiin tyylikkäästi.

Nyt kun uudet CAP-neuvottelut alkavat, yhteinen maatalouspolitiikka on taas uutta kautta kohti menossa, niin on pidettävä huoli siitä lupauksesta, mikä EU-liittymissopimuksessa on, että maataloutta pitää pystyä harjoittamaan koko EU-alueella, siitä ei saa milläkään livetä. Koska se on meille luvattu ja se on liittymissopimuksen perusehto, niin siitä pidetään kiinni, ja pidetään myös siitä kiinni, että nämä luonnonhaittakorvaukset ja kaikki

niihin liittyvät korvaukset säilyvät ennallaan tai jopa vähän kasvavat, että pystymme maataloutta täällä harjoittamaan. On aika kummallinen tilanne, että meillä on käyty keskustelua jopa siitä, että meidän pitäisi elintarvikkeet tuoda tuolta Keski-Euroopasta ja se homma hoituisi sillä. Se olisi suurin virhe, mitä Suomi koskaan olisi tehnyt. Meillä on puhtain maa-perä, puhtain ilma ja puhtaimmat vedet, ja pystymme tuottamaan omat terveelliset ruokamme tämän maan rajojen sisällä ja tekemään niistä vielä vientivaltin, koska se on ihan varmaa maailmassa tulevana vuosina, että puhtaat elintarvikkeet ovat myyntivaltti lähivuosina. Siltä kohtalolta ei kukaan voi välttyä, eli pidetään maatalous kunnossa.

Toinen asia, metsätalous. Maa- ja metsätalous usein kulkevat käsi kädessä, koska monelle tilallehan metsätalouden puhdas tuotto edustaa vuodessa noin puolta, jopa enempää, tilan kokonaistuotoista. Elikkä metsän merkitys myös maataloudelle on erittäin suuri. Metsätalouden puolella on pidettävä huoli siitä, että meidän metsiä hoidetaan koko ajan. Puheet siitä, että metsien hakkuu on yhtä kuin metsien tuhoaminen tai että sen vastakohtana on suojele — sehan on ihan naurettava ajatus ajatuksenakin. Suomi on elänyt metsästä sodan jälkeen erittäin vahvasti. Otetaan nyt vaikka yksi esimerkki Pohjois-Karjalasta, kuvannee parhaiten tilannetta: Aikanaan, kun Kolin kansallispuisto oli vielä metsätalousmaata, silloin itsenäisyytemme alkuaikoina, niin se oli kaskeamisen jälkeen aivan aukkona koko alue. Nyt siellä huojuu iso, vanha metsä — tosin se kaikki on nyt suojeltu ja nyt se happens pystyyn, ja mitäs siitä sen jälkeen tulee, en tiedä. Mutta joka tapauksessa metsät kasvavat, kun niitä hoidetaan ja hakataan. Kirves on metsän paras ystävä, se on vain fakta, ja sillä sipuli. Suomen metsien kasvu on tällä hetkellä lähes 110 miljoonaa mottia vuodessa. Käytämme siitä tällä hetkellä noin 75 miljoonaa vuosittain, elikkä vieläkin sinne jää reilusti mahdollisuutta lisätä hakkuita. Tällä hetkellä kestävä hakkuumäärä on 85 miljoonaa mottia, ensi vuosikymmenellä pääsemme 95:een.

Ja nyt kun keskustellaan ilmastopolitiikasta, tässä Suomella on todellinen pelin paikka. Kun pidämme metsämme kunnossa, niin samalla hoidamme ilmastoa. Yhtenä esimerkkinä on mietitty, pitäisikö meidän metsittää niin sanottuja vähäpuustoisia alueita tai peräti aukeita alueita, mutta niitä toki on Suomessa kovin vähän. Ne maa-alueet, jotka poistuvat metsätalousmaasta, useimmiten jäävät joko rakentamisen alle tai teiden alle — siinä on se pääasiallinen metsien vähenemisen syy. Niitä semmoisia peltoheittoja tai muita alueita, joilla ei metsää kasva, on turkasen vähän. Mutta meillä on avautumassa ja on avautunut jo erittäin hyvä keino, millä voidaan metsien kasvua lisätä tehokkaasti ja taloudellisesti: Järkevällä lannoituksella, esimerkiksi tuhkalannoituksella, pystymme lisäämään suometsien kasvua vuosikymmeniksi eteenpäin kohdentamalla sen homman oikein. Ensiharvennuksen jälkeen tehty tuhkalannoitus turvemaille tuottaa jopa 1—2 mottia per vuosi lisää, ja kun Suomessa on kasvua lisää 1—2 mottia per vuosi ja kun niitä turvemaita Suomessa on kuitenkin lähes 10 miljoonaa hehtaaria, niin laskekaapa siitä. Kun järkevästi tämä lannoitus tehdään, niin se sekä parantaa sen metsän kasvua että hoitaa erittäin tehokkaasti ilmastoa. Ja se metsä on jo olemassa, ei tarvitse investoida mitään. Totta kai jokainen peltoheitto tai semmoinen käyttämätön alue pitää metsittää, ei siinä ole mitään ongelmaa. Toisaalta, suomalaisessa maaperässähän metsittyminen tapahtuu itsestään. Kun kymmenen vuotta on ollut viljelemättä, niin siinä joku metsä jo on, vaikka siihen ei mitään istutettaisi. Kysymys on vain siitä, onko se arvopuuta — siihen me voimme vaikuttaa.

Arvoisa puhemies, lopuksi: tärkeää on, että hoidamme sekä peltomme että metsämme itse ja pidämme ne hyvässä kunnossa, se on suomalaisten paras henkivakuutus.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

22.39 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Kyllä se kuitenkin on niin, että meidän pitää katsoa — meillä on kannattava metsätalous, ja metsätalous on ollut pitkään meidän vientitalousteollisuutemme kantavia voimia. Mutta kun puhutaan ilmastomuutoksesta, niin kyllä silloin meidän ratkaisumme, mitä vielä pystytään parantamaan toimenpiteillä, löytyvät paitsi metsästä niin myös sieltä maataloudesta. Ja maataloudesta löytyvät myös ne ratkaisut esimerkiksi Itämeren rehevöitymisen vähentämiseen. Ja on tosi hienoa, että hallitus onkin niihin ratkaisuihin jo päättäväisesti tarttunut ja laittanut paljon rahaa: nyt 15 miljoonaa euroa ensi vuodelle ja yhteensä 45 miljoonaa euroa pelloille levitettävien ravinteiden valumien estämiseksi mereen. Sitä työtä tulee päättäväisesti jatkaa.

On kuitenkin tosiasia, että maataloudessa kannattavuus on ollut pitkään heikkoa, ja on tosi hienoa, että nyt vuoden loppuun mennessä on valmistumassa vuorineuvos Reijo Karhisen selvitys, jossa etsitään ratkaisuja tähän ongelmaan. Hänen tehtävänään on laatia lista toimista, joilla maatalouden kannattavuutta voitaisiin parantaa ja löytää toimenpiteitä, joita yksittäiset ruokajärjestelmän osapuolet voivat omin toimin toteuttaa. Tämä on ehdottoman tärkeää, että löydämme monipuolisia keinoja kannattavuuden parantamiseen, sillä totta kai on niin, että jos me haluamme tulevaisuudessakin syödä suomalaista ruokaa, tässä on tapahduttava muutos.

Haluan kehua myös sitä, että maa- ja metsätalousministeriönkin puolelta on jo budjetin pohjissa merkittävä määrä rahaa kansallispuistojemme pitköspuiden ja reittien korjauksiin. Sitä nyt on sitten vielä eduskunnan käsittelyssä erittäin paljon lisätty, sillä määrärahoilla pystytään vähentämään tai pienentämään meidän suurta korjausvelkaamme, ja nämä kansallispuistot ovat erittäin tärkeitä kohteita paitsi retkeilijöille, myös matkailijoille, jotka tulevat ulkomailta katsomaan meidän upeaa luontoamme.

Haluaisin myös tuoda sen esille, että mielestäni ei ole millään tavalla väärin puhua sekä metsien suojelusta että metsätaloudesta, mutta on kuitenkin niin, että metsätaloudessa metsät eivät välttämättä aina ole niitä monimuotoisimpia. Sen vuoksi on hyvä, että meillä on myös täysin suojeltuja metsiä. Myös tämä Metso-rahoituksen nostaminen on siinä mielessä erittäin tärkeää. Tulevaisuudessa näkisinkin myös erittäin hyvänä sen, että Metsoa voitaisiin laajentaa myös muille luontotyypeille, ja nythän se lähteekin pienessä määrin käyntiin suo- ja muista luontotyypeistä ympäristöministeriön hallinnonalan puolelta.

22.42 **Hanna-Leena Mattila kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Jo vuosien ajan olemme opineet arvostamaan lapsiasiainvaltuutetun työtä lasten ja nuorten asioita kommentoivana arvoasiantuntijana. Viimeisimpänä oikeudenmukaisuuden toteutumista valvovien valtuutettujen joukkoon liittyi elintarvikemarkkinavaltuutettu, kun hallituksen esitys elintarvikemarkkinalaiksi saa lainvoiman. Tähän liittyvä määräraha on budjetoitu lisäyksenä Ruokaviraston toimintamomentille.

Voi ilahtuneena todeta, että alkutuottajat saavat osakseen edes jonkinlaista oikeutta elintarvikemarkkinavaltuutetun muodossa, kun viljely-, maito- ja lihan tuotanto on ollut kannattavuusrajoilla monella tilalla usean vuoden ajan. Vaikka maatalouden tuotantokustannukset ovat nousseet, ei niitä ole saatu siirrettyä eteenpäin elintarvikeketjussa aina kuluttajaintoihin saakka. Suomalainen tuottaja on tunnollinen ja tuottaa taatusti maailman parasta syötävää, vaikka tosiasiallisesti vähempikin riittäisi, kuten eteläeurooppalaiset kollegansa sen hyvin tietävät. Tämä on toisaalta meille myös kilpailuetu, sillä kasvava joukko maa-ilmalla on valmis maksamaan puhtaasti ja laadukkaasti tuotetusta ruuasta. [Kari Kulmala: Luomuruuasta!]

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Tulevan elintarvikemarkkinavaltuutetun tehtäviin kuuluu valvoa, että tuottaja- ja jalostusportaan välillä noudatetaan sovittuja sääntöjä ja kieltoja. Asetelma on ollut jo pitemmän aikaa tuottajien kannalta alisteinen. Markkina-aseman menettämisen pelossa moni tuottaja on vaiennut tilanteissa, joissa on ilmennyt selviä vääryyksiä. Viimeinkin tulee joku, joka valvoo tuotteiden toimittajien ja kaupan välisestä sopimuksesta irtautumista tai sen muuttamista kesken sopimuskauden, takaisinostovaateita, kohtuuttoman pitkiä maksuaikoja, katteettomia markkinamaksuja, kynnysrahoja ja kopiointimaksuja. Elintarvikemarkkinavaltuutetun tehtäviin kuuluu väärinkäytöksen vienti oikeuteen katsoessaan sen tarpeelliseksi.

Kannattaa tehdä työtä kaikilla rintamilla, jotta meillä olisi jatkossakin kotimaista elintarviketuotantoa. Kyse ei ole pelkästään siitä, että kuluttajina olemme tottuneet hyvälle, haluamme syödä kotimaista mahdollisimman puhdasta ja mahdollisimman edullista ruokaa. Kyseessä on myös huoltovarmuus, joka liittyy kansalliseen turvallisuuteemme. Kansallinen omavaraisuus suojaa meitä kriisiaikoina, kun liikenne ja huolto eivät suju normaalisti.

Vanha sanonta kuuluu, että työmies on palkkansa ansainnut. On siis pelkästään oikein, että tuottajalle maksetaan se hinta, mikä hänelle hyvästä työstä kuuluukin. Elintarvikemarkkinavaltuutettu osaltaan huolehtii oikeuden toteutumisesta ja näyttää samalla hyvää esimerkkiä koko Euroopalle.

22.45 Lasse Hautala kesk: Arvoisa rouva puhemies! Maatalouden pääluokan yhteydessä tänään monissa puheenvuoroissa on puhuttu maatalouden kannattavuudesta ja keskitytty siihen, ja sen osalta täytyy yksiselitteisesti todeta, että se ei ole tällä hetkellä kovinkaan kannattavaa. Mutta kun etsitään niitä ratkaisuja, miten maatalouden kannattavuutta voitaisiin parantaa, niin kovin helppoja keinoja siihen ei ole. Monissa puheenvuoroissa on mainittu Reijo Karhisen työryhmän työ, ja sen tavoite lisätä viljelijöiden tuloja noin 500 miljoonalla markalla. [Olavi Ala-Nissilä: Eurolla!] — Eurolla. — Jos se jaetaan suomalaisten kesken, niin se on 25 senttiä jokaista päivää kohden, eli kovin suuresta rahasummasta ei puhuta.

Kulunut vuosi oli kuivuuden johdosta satovahinkovuosi, ja MTK:n kanssa ministeriö pääsi sopuun siitä, kuinka 86,5 miljoonaa euroa jaetaan. Kuivuus kosketi erityisesti AB-alueita, mutta valtakuntaa silmällä pitäen noin yksi viidesosa sadosta menetettiin. Osalle kävi kuitenkin niin, että sadon määrästä tuli kohtuullinen, ja nyt viljan hinta on ollut yli 200 euroa per tonni, joten se on sitä kautta tullut takaisin.

Edustaja Myllykoski puhui tänään satovahinkokorvausjärjestelmästä. Olen aikaisemminkin puhunut siitä, että Suomen pitäisi luoda tällainen satovahinkorahasto. Esimerkkinä voisi käyttää sitä, että se olisi vaikka 5 euroa hehtaarilta valtion maksamana ja saman verran viljelijöiden maksettavana. Tästä kertyisi noin 10 miljoonaa euroa kummankin osapuolen kautta elikkä 20 miljoonaa euroa vuodessa, ja jos ajatellaan viiden vuoden välein toistuvaa satovahinkoa, niin 100 miljoonaa euroa olisi käytettävissä satovahinkojen korvaamiseen. Minä en valitettavasti usko vakuutus pohjaisen järjestelmän kaikkivoipaisuuteen. Silloin kun laitetaan liiketaloudellinen toimija tähän kuvioon mukaan, niin se ei ole mitenkään helppoa.

Maatalouden tulevaisuuden kannalta on äärimmäisen tärkeää seuraavan EU:n rahoituskauden osalta, että näissä neuvotteluissa menestytään. Meidän täytyy lähteä maataloutemme kannalta siitä, että maataloudellamme on investointikykyä, ja se merkitsee sitä, että maaseudun kehittämisrahastoa Makeraa tulee välttämättä pääomittaa.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Tulevaisuuden osalta on tärkeää myöskin se, että tutkimukseen ja tuotekehitykseen laitetaan lisää resursseja. Se on myöskin varautumista sääriskeihin, jotka ilmastonmuutoksen osalta ilmeisesti meillä lisääntyvät.

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan kuuluvat myös nämä petoeläinasiat. Maa- ja metsätalousministeriö esitti omassa talousarvioesityksessään, että susien pannoitukseen käytettäisiin 300 000 euroa. Kun kuulumme asiantuntijoita ja kun niin sanotulla kenttäkierroksella on tiedusteltu sitä, mitkä metsäystseurat ovat halukkaita tämän pannoituksen toteuttamaan, niin niitä on varsin vähän löytynyt, kun otamme huomioon sen, että sudet ovat tällä hetkellä tuolla länsirannikolla siten, että Oulusta Turkuun — jos rannikosta otetaan sadan kilometrin vyöhyke — ulottuvalla alueella on noin 68 prosenttia meidän susikannasta. Nyt kuitenkin jaosto arvioi omassa lausunnossaan, että tämä pannoitushanke ei toteudu ja siksi se tulee käyttää muihin susivahinkoja estäviin toimenpiteisiin. Harmillista tässä vaan kuitenkin on se, että maa- ja metsätalousministeriössä virkamiehet olivat jo tilanneet nämä pannat. No, toivottavasti niille jossain vaiheessa sitten löytyy käyttöä. [Naurua]

Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto lisäsi maatalouden pääluokkaan 5 miljoonaa euroa. Siitä osoitetaan 1,8 miljoonaa euroa neuvontaan, mikä on tietysti tulevaisuudenkin kannalta tärkeää. 4H sai 600 000 euroa eli saman summan, mikä sieltä talousarvioesityksessä leikattiin. Työtehoseuralle Ruoka-akatemian aloittamiseen lisättiin 200 000 ja sitten maatalouden tulevaisuudenkin kannalta tärkeisiin vesistöhankkeisiin 350 000 euroa. Myöskään kalastusta jaosto ei unohtanut vaan pitää myöskin kotimaisen kalastuksen osuutta esillä sillä, että lisäsi sinne määrärahoja.

22.51 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Maatalouden suurin yksittäinen ongelma on tuotannon heikko kannattavuus, jonka taustalla on tuottajahintojen jyrkkä lasku vuosina 2013—2014 ja niiden säilyminen sen jälkeen matalalla tasolla. EU:n Venäjä-pakkotteita ei voi myöskään unohtaa. Samaan aikaan tuotantokustannukset ovat pysyneet korkealla. Viime aikoina myös lannoitteiden ja polttoaineiden hinnat ovat nousseet. Kannattavuutta eivät ole lisänneet myöskään kahden viimeisen vuoden sääolosuhteet.

Tänä vuonna maatalouden kannattavuus alenee koko 2000-luvun heikoimmaksi. Päätoimisten ja suurempien tilojen vuosittainen yrittäjätulo laskee noin 7 200 euroon Luonnonvarakeskuksen mukaan. Voikin sanoa hyvällä omallatunnolla, että maatalous on kallis harastus, jonka vuoksi saa lisäksi tehdä paljon työtä ja pitkiä päiviä. Pelkästään tuotannon ylläpitäminen ennallaan vaatii jatkuvasti ulkopuolista rahoitusta.

Pidän hyvänä, että hallitus on jo syyskuussa 2018 päättänyt kansallisista toimista, joilla pyritään helpottamaan nykyistä vaikeaa kannattavuus- ja maksuvalmiustilannetta. Silloin kansallisiin tulotukityyppeihin toimenpiteisiin lisättiin yhteensä 30 miljoonaa euroa käytettäväksi myös ensi vuodelle ja luonnonhaittakorvauksiin 37,5 miljoonaa euroa, mikä mahdollistaa hieman tätä vuotta korkeamman tuen maksamisen. Hyvänä näen myös sen, että maatalojen pankkilainojen saatavuutta helpotetaan Makerasta myönnettävillä valtiontakauksilla. Nykyisin maataloja ymmärtäviä pankkeja on todella vähän koko Suomessa. Kuitenkin pankinjohtajatkin syövät joka päivä ja toivottavasti puhdasta suomalaista ruokaa. Erinomaisena näen, että Välitä viljelijästä -projektille on ymmärrystä. Tähän esitetään 3 miljoonan euron jatkorahoitusta. Tämän projektin kautta moni maataloustuottaja on saanut apua ja vertaistukea.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikka eduskunta ymmärtää maataloustuottajan hädän, ei näillä toimenpiteillä saada pelastettua suomalaista maataloutta. Maatalouden tuottavuuden

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kehittämällä, markkinahintojen nousulla ja kustannuskehityksen kautta on mahdollista saada pysyvämpi ratkaisu, ja tähän tulee pyrkiä myös päätöksenteossa.

Arvoisa rouva puhemies! Kuten edellinen edustaja juuri kertoi, olimme myöntämässä 300 000 euroa susitutkimukseen ja seurantaan. Sudet ovat levittäytyneet idästä länteen, joten tällä rahoituksella olisi ollut hyvä seurata, missä sudet liikkuvat. Muuta hyötyä en tästä rahoituksesta näe juuri olevan, vaikka samalla palkattaisiin henkilö osallistumaan paikallisten asukkaiden kanssa muun muassa keskusteluihin. Keskusteluilla eivät susiongelmrat ratkea eivätkä vähene, vaan vähentämällä susien lukumäärää.

Susien aiheuttamat vahingot ja kansalaisten susia koskeva huoli tulisi ottaa tosissaan. Tällä hetkellä susien pannoittamista katsotaan susialueilla asuvien keskuudessa lähinnä ihmisten aliarvioimisena. He eivät odota enää edes uudelta sudenhoitosuunnitelmalta kovin paljon, koska muistavat historian. Mielenkiintoista olisi myös nähdä, miten tämä suden pannoittaminen tapahtuu, ellei maanomistaja anna siihen lupaa. Toki järven jäällä voidaan ajaa moottorikelkalla suden perässä, mutta entäs kun se susi menee sinne rantaan?

Arvoisa rouva puhemies! Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen vähenee. En pidä tätä hyvänä kehityksenä, koska rahoitusta vähennetään koko ajan. Muun muassa neuvonnalla saataisiin moninkertainen vipuvaikutus maatalojen ja maaseutuyritysten kannattavuuteen. Määrärahan avulla autetaan maatilayrityksiä jaksamaan henkisesti taloudellisesti vaikeina aikoina. Viime vuosien sääoloista johtuva maatilatalouden kannattavuuskriisi on nykyistä suurempi ilman neuvonnan työtä, ei siis pienempi, kuten rahoituksesta voisi olettaa.

Arvoisa rouva puhemies! 4H-toiminta on erittäin tärkeää toimintaa. Se tukee lasten ja nuorten kasvua sekä kykyä ja halua ansaita rahaa omalla työllään. Samalla tämä toiminta estää ennalta muun muassa syrjäytymistä ja luo tulevaisuudenuskoa erityisesti maaseudun lapsille ja nuorille. 4H-yhdistyksissä on kaikkiaan noin 50 000 nuorisojäsentä. Voikin kysyä, missä muussa yhdistyksessä on tällainen määrä nuoria mukana. No, ehkä yli sata vuotta sitten perustettu partioliike on tällainen. Erittäin tärkeää toimintaa molemmissa järjestöissä.

22.56 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Tässä ilta joutuu, mutta on tärkeä käydä maatalous- ja metsätalous- ja ruokapoliittista keskustelua. Metsätalouden osalta näkymäthän ovat valoisat, niin kuin täällä todettiin. Sen sijaan maatalouden osalta kannattavuusnäkymät ovat heikot, ja siinä on ensi vuonna saatava käänne. On onnistumisen pakko.

Lähtisin liikkeelle EU:n rahoituskehityksistä, jonka itse asiassa tunnen tältä kaudelta aika tarkkaan. Silloin itsekin olin EU:ssa töissä. Silloinen komissaari Ciolos puolusti maatalousbudjetin kokoa ja perusteli lisärahoitusta ympäristönäkökohdilla. Hän jossain määrin siinä onnistuikin. Se sitten toi kylläkin monimutkaisuutta tähän järjestelmään. Silloin ajateltiin, että markkinat hoitavat myöskin kannattavuutta. Näin varmaan olisi tapahtunutkin, mutta sitten tulivat Venäjän pakotteet ja vastapakotteet, jotka sekoittivat markkinoita erityisesti Suomessa mutta myös koko EU:n alueella.

Tällä hetkellä olemme brexitin edessä, ja Britanniassa ei tiedetä, mitä tehdä brexitin kanssa. Kaikki vaihtoehdot ovat huonoja. Sekoittaako brexit myöskin maatalousmarkkinoita jossain määrin? Tämä riski on olemassa, ja kun riskeinä on olemassa, niin kuin tiedämme, vielä sääriskit, maailmankaupan epävarmuudet, niin minusta nämä kaikki seikat yhteensä saavat aikaan sen, että EU:n tulevaisu rahoituskehityksissä ei ole lainkaan leikkaamisen varaa. Eli tilanne on muuttunut osin siitä, kun komissio teki omia ehdotuksiaan. Suo-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

men pitää tässä olla hyvin tiukkana, koska se voi vaarantaa eurooppalaista ruuantuotantoa, ellei EU-rahoitusta tässä riskitilanteessa hoideta.

Tässä edustaja Hautala puhui maatalouden riskeistä laajemminkin, juuri sääriskeistä — mikseivät myöskin tautiriskit ja tilakoon kasvattaminenkin luo riskejä. Nyt tilanne on se, että kun EU:ssa ja Suomessa on luovuttu satovahinkojärjestelmästä, täällä Etelä-Suomessa A- ja B-alueella meillä ei enää ole toimivaa säädöspohjaa, kun vakavien vaikeuksien tuki 141 ei sillä tavalla enää toimi. Ja kun vakuutusjärjestelmällä — vaikka verokin poistetaan, mikä on hyvä asia — on rajoituksensa, niin me todella tarvitsemme toimivan riskienhallintajärjestelmän, ja silloin juuri tällaista mallia, mitä edustaja Hautala kaavaili, koko sektorin, myöskin valtiovallan ja ehkä vakuutusyhtiöiden yhteistoimin saamaa riskirahastoa, joka sitten huonoina vuosina — hyviäkin nimittäin totta kai vielä tulee — voitaisiin käyttää. Byrokratian pitäisi vain olla kevyempi kuin se tähän saakka on ollut.

Puhemies! Lopuksi: Odotuksia asetetaan todella vuorineuvos Karhisen työryhmälle. Se varmasti pureutuu markkinoiden ytimeen monellakin tavalla. Tässä todettiin aikaisemmin, että jos tulisi 500 miljoonaa yrittäjätuloa lisää, niin se olisi 25 senttiä päivässä suomalaista asukasta kohden. Muuten EU:n budjetti tällä hetkellä kaikkienensakin on vain 90 senttiä EU-asukasta kohden, eli puhutaan hyvin pienistä rahoista, kun ne suhteutetaan oikein.

Nyt meillä oli tällä vaalikaudella kilpailukyky sopimus. Tavallaan haettiin yhteiskuntasopimusta. Kun suomalaiset kuluttajat ovat valmiita maksamaan ruuasta enemmän ja kun markkinoillakin on oma vastuunsa, eri toimijoilla oma vastuunsa, niin ehkä me tarvitsemme jonkinlaisen ruokasopimuksen Suomessa. Ehkä tästä Karhisen sopimuksesta voisi syntyä laajempi yhteisymmärrys koko ruokasektorin markkinoiden välillä. Tällainen ruokasopimus voisi osaltaan luoda sen käänteen, mikä välttämättä tässä, arvoisa puhemies, tarvitaan.

23.01 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Kotimaisen viljelyn tulevaisuus on turvattava. Haluamme turvallista ruokaa, kestäväää maataloutta ja elinvoimaisen maaseudun. On tärkeää, että suomalainen viljelijä jaksaa työssään ja saa elannon perheelleen. Näin voimme jatkossakin suosia suomalaista lähiruokaa ostoksissamme. Maataloutemme on kohdannut monia kannattavuuskriisejä johtuen muun muassa vientiin vaikuttaneista Venäjän pakotteista ja sään äärioloista. Toissa kesänä jatkuvat sateet, viime kesänä kuivuus pienensivät satoja. Meidän on varauduttava ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Alkutuotannon kannattavuutta on parannettava, ja tarvitsemme uudistuksia.

Vihreät ovat julkaisseet syksyllä uuden maatalouspoliittisen ohjelman ”Kohti kestävämpää ja reilumpaa maataloutta”. Huoltovarmuus, omavaraisuus, kannattavuus, viljelijän hyvinvointi, ekologisuus, luomu, eläinten hyvinvointi, energiaomavaraisuus, innovatiivisuus ja ruokahävikin vähentäminen ovat ohjelman avainsanoja.

Haluamme myös inhimillistää maatalouteen liittyvää byrokratiaa. Maatalouden kaava- maista valvontaa pitää muuttaa riskiperusteisuuden suuntaan. Ilmaston muuttuessa on yhä tärkeämpää panostaa Luonnonvarakeskuksen tutkimustoimintaan. Myös innovaatioille ruokamarkkinoilla on tilausta. Kuluttajat haluavat yhä enemmän uusia kasvisproteiinipitoisia tuotteita. Nyhtökauran suosio on osoittanut tämän.

Myös työ puhtaiden vesien puolesta jatkuu. Haluamme tukea luomua, yhä leveämpiä vesistöjen suojavyöhykkeitä ja ravinteita sitovia kosteikkoja. Tehokas konsti on maan ravinnanalyysiin perustuvan ravinnetaseen käyttö, jolloin peltoa ei vuodesta toiseen ylilannoiteta. Myös kipsin levitys pelloille on osoittautunut lupaavaksi ravinnesieppariksi, ja

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

luomutuotanto on kestävä vaihtoehto, jossa ravinteet kiertävät. Luomun suosio kasvaa niin kuluttajien kuin tuottajienkin keskuudessa. On todella valitettavaa, kun ministeri totesi, että uusien luomusopimusten osalta rahat on jo käytetty. Viljelijöillä on valtavasti kiinnostusta luomuun siirtymiseen, eikä tämä saa tyssätä tuen tai neuvonnan puutteeseen.

Ravinteiden järkevä kierrätys ja maatilojen oma lähienergiantuotanto ovat molemmat kannatettavia tavoitteita. Maatilakokoluokan biokaasulaitokset tarjoavat hyvän ratkaisun. Lanta ja olkijäte mädätetään tiiviiksi lannoitteeksi ja samalla saadaan biokaasua. Tämän uusiutuvan energian edistämiseksi tarvitaan valtiolta jokin räätälöity tukiratkaisu. On tosi harmillista, että ympäristötukia on leikattu paljon juuri, kun niiden kysyntä on ollut kasvussa. Kun viljelijät kantavat ympäristövastuuta, heille tulee suoda siihen mahdollisuus. Ympäristötukia lisäämällä saamme puhtaampaa Itämerta ja kestäväälle tuotannolle kasvua.

Arvoisa puhemies! Nostan vielä hyviä asioita tästä valtion budjetista. Välitä viljelijästä -hankkeen rahoitus on tosi tarpeellinen viljelijöiden työssäjaksamisen tukemiseksi. Valio-kunta on tehnyt tärkeitä lisäyksiä lasten ja nuorten 4H-toimintaan, Mikkelin Luomuinstituutin rahoitukseen ja kylätoiminnan tukemiseen. Olisin kyllä toivonut lisämäärärahaa myös kalateiden rakentamiseen, jotta kalatiestrategian hankkeita saadaan nopeutetuksi. Vihreiden vaihtoehtobudjetissa esitämme tähän 4 miljoonan euron lisämäärärahaa.

Lopuksi iloitsen oikeusministeriön tuoreesta selvityksestä, jonka mukaan vaelluskaloja suojelevat kalatalousvelvoitteet voidaan asettaa myös vanhoille vesivoimaloille. Perustuslakimme ei tätä estä. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen vaatii meiltä nopeita toimia. Eilen julkaistiin luontotyyppien uhanalaisuuden kartoitus, jossa todetaan Etelä-Suomen virtavedet äärimmäisen uhanalaisiksi. Samassa selvityksessä myös perinnebiotoopit on todettu yhdeksi uhanalaisimmista luontotyypeistämme. Perinnemaisemien hoitoon on suunnattava enemmän tukea. Esimerkiksi niityt, kedot, ahot ja metsälaitumet ovat perinnebiotooppeja. Perinnebiotooppialueella on aina arvokasta kasvillisuutta. Aikaisemmin esimerkiksi karjan laidunnuksen ansiosta avoimina ja valoisina pysyneet perinnebiotoopit kasvavat helposti umpeen ja metsittyvät, ellei niitä hoideta. Hoitotapoja ovat laidunnuksen lisäksi raivaukset ja niitto. Näiden perinnemaisemien ylläpidon yhteydessä on potentiaalia myös maaseutumatkailun kehittämiseen.

23.06 Juha Pylväs kesk: Arvoisa puhemies! On näin aktiiviviljelijänä mukava kuulla tästä keskustelusta se, että koko sali tuntuu kantavan huolta maatalouden heikosta kannattavuudesta ja maatalouden säilymisestä täällä Suomessa. Kuten täällä useassa puheenvuorossa on kuultu, maatalouden taloudellinen tila on varsin heikko ollut jo pitempään. Kustannukset nousevat voimakkaasti, kun taas tuotot laskevat. Vaikkakin näitä uusia tuotteita hyvin innokkaasti halutaan tuoda ainakin puheissa esille, niin jos niistä ei saa riittävästi tuottoja kustannuksiin nähden, niin maatilat hyvin harvoin näitä lähtevät kumminkaan tuottamaan. Rahaliikenne ohjaa kumminkin loppujen lopuksi myös maataloustuotantoa hyvin pitkälle.

Täällä on kuultu useammassa puheenvuorossa myös maatalouden heikoista vuosista. Meillä on ollut useampi sadevuosi, jotka ovat aiheuttaneet märkyysongelmia tiloilla, ja nyt viime kesä oli kuivuuden suhteen poikkeuksellinen vuosi. Nyt sitten on erilaisilla kriisipaketeilla koetettu varautua siihen, että maatilat eivät taloudelliseen ahdinkoon sorru kovin voimakkaasti. Kriisipakettien ongelma on siinä, että ne ovat aina hetkittäisiä, kertaluontoisia erä, joilla ei voi sitä maatalouden kokonaiskannattavuutta korjata millään lailla, vaan

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

se perustaloudellinen toimivuus pitää tulla markkinoinnin kautta. Sitä ei budjettirahoituksella voida pitemmän päälle hoitaa.

Kuivuuksipaketti on tässä budjetissa kirjattu sisään. Nopein tie saada valtion budjetista rahaa tiloille on energiaveron palautusjärjestelmä, joka on hyvin epäoikeudenmukainen keino. Vaikkapa jos nyt ajatellaan märkyydestä kärsivää tilaa, niin kuivureissa käytettävän polttoöljyn kautta saatava energiaveron palautus kohdistuu juuri niille tiloille, jotka ovat saaneet normaalin sadon ja käyttäneet hyvin paljon sitä kuivuria, eikä niille tiloille, jotka eivät saa satoa pois ollenkaan. Samoiten kuivana vuonna kuivuuden vuoksi tiloilla on hyvin vähän polttoöljyn käyttöä, jolloin sitä kompensaaatiota ei sitten tämän veronpalautuksen kautta tule. Tähän järjestelmään pitäisi löytää parempi vaihtoehto, jolla pystytään tammöiseen kriisiin reagoimaan, jos niitä jatkossa tulee.

Tärkeä on myös tämä Välitä viljelijästä -hankkeen rahoitus, 3 miljoonaa euroa. Taloudellisesti hankala tilanne aiheuttaa monella tilalla erittäin vaikeita henkisiä ongelmia, joitten ratkaisemiseksi tällä hankkeella pyritään tuomaan apua sinne tiloille niin, että näitä ongelmia päästään purkamaan ennen kuin ne eskaloituvat hyvin paljon pahemmiksi.

23.09 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Tässä maa- ja metsätalouden budjettikeskustelussa on tullut tärkeitä puheenvuoroja nimenomaan tuottajien jaksamisesta ja siitä, miten tätä kannattavuutta voidaan lisätä. On ollut kyllä todella tärkeä tämä pääministeri Sipilän koolle kutsuman Reijo Karhisen työryhmän työ, ja on ollut tärkeää etsiä niitä keinoja ja sitä kautta saada pysyvämpiä ratkaisuja näihin rakenteisiin, jotka ovat todella kohdelleet ja kohtelevat edelleenkin tuottajia epäreilusti. Reilun kaupan säännöt pitää saada Suomeenkin. Näiden keinojen käyttöönottoa tässä sitten tietysti odotamme, ja näitä esityksiä on jo saatu kuulla ja tullaan kuulemaan.

Sitten näistä julkisista ruokahankinnoista on ollut myös paljon keskustelua. Valtioneuvostohan teki siltä osin periaatepäätöksen tuossa jo aikaisemmin tällä hallituskaudella, jotta kotimaista ruokaa käytettäisiin enemmän kouluissa ja kunnissa ja muilla julkisen sektorin tahoilla, jotka näitä hankintoja tekevät, jotta he ostaisivat kotimaista ja jotta näitä kriteereitä mietittäisiin sitä kautta, että hankinnoissa pitää olla kotimaisen ruuantuotannon kriteerit mukana. Tämä on ollut oikein järkijinja, mutta meillä on edelleen haastetta siinä, että nämä eivät etene sillä tavalla kuin pitäisi, ja tässä on tietysti virkamiehillä ja meillä kuntien päättäjillä iso rooli siinä, että nämä toteutuvat. Valtio ei voi suoraan päättää tavallaan näistä kaikkien julkisten toimijoiden ruokahankintojen hankintakriteereistä. Onneksi nyt tässäkin budjetissa on sitten osoitettu määrärahaa tähän tukeen ja tähän neuvontaan siitä, miten julkisella puolella tätä päätöksentekoa näistä hankinnoista voidaan edistää tältä osin.

Oli myös tärkeää, että etenkin näihin retkeilyreitteihin nyt sitten tätä kunnostusrahaa tulee. Tosin tämä tulee pääosin tuolta ympäristöministeriön puolelta, mutta myös maa- ja metsätalousministeriön puolelta tulee pieni osuus. Kyllä nämä ovat olleet tietysti tärkeitä meille paikallisille ihmisille tuolla, jotka lähellä ja keskellä luontoa asumme, meidän omaan virkistykseemme ja liikkumiseemme ja sitten meidän matkailutoiminnan osalta. Luontomatkailu on kasvava ala, ja näiden retkeilyreittien pitää olla sellaisessa kunnossa, että siellä on turvallista liikkua.

Se, mikä ehkä erityisesti vielä on semmoinen painotus tulevaan tämän ilmastomuutoksenkin osalta, on se, miten saamme niin maatalouden kuin metsätalouden tutkimukseen enemmän rahoitusta. Etenkin tuolla pohjoisilla alueilla olevaan, turvemailla olevaan maa-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

talouteen ja metsätalouteen — koska se on vähän erikoisempi alue, erilaista on se kasvatusta, metsänhoito ja kasvatusta siellä ja erilaista on se ruuantuotanto turvealueella — tarvitaan lisää tutkimusrahoitusta, ja se tulee palauttaa näitten aikaisempien, [Puhemies koputtaa] Kataisen hallituksen aikana tehtyjen merkittävien leikkausten jälkeen.

23.12 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Kun puhutaan kahdesta tämän hetken suurimmasta globaalista uhasta, ilmastonmuutoksesta ja monimuotoisuuden katoamisesta, niin aivan kuten edustaja Multala tässä aiemmin totesi ja aivan kuten eilen täällä puhuimme ympäristöministeriön pääluokan kohdassa, metsänomistajat ja maanviljelijät ovat näissä molemmissa todella tärkeässä roolissa. Onkin hyvä, että meillä on nyt alettu tehdä tutkimusta siitä, miten peltomaan hiilensidontakykyä voidaan lisätä. Siinä me tiedämme jo nyt, että viljelymenetelmien kehittäminen, kuten kasvipeitteisyyden lisääminen, pohjaveden nosto tai muokkauksen vähentäminen ovat sellaisia keinoja, millä tätä voidaan edistää. Me tiedämme myös, että turvepeltojen päästöt ovat merkittävästi suurempia kuin kivennäismaan päästöt ja vaikka meillä turvepeltojen osuus on vain 10 prosenttia peltomaasta, niin ne aiheuttavat maatalouden päästöistä puolet. Siksi olisikin tärkeää, että uusia turvepeltoja ei otettaisi käyttöön.

Jos me mietimme, mikä maataloudessa olisi tehokkain päästöjen vähentämiskeino, niin se olisi poistaa käytöstä sellaisia turvepeltoja, jotka eivät ole intensiivisessä viljelyssä. Luke onkin laskenut, että jos me poistaisimme 23 000 hehtaaria turvepeltoja, ennallistaisimme ne, niin voitaisiin saavuttaa 10 prosentin päästövähennys maatalouden päästöistä. Varmasti tämän verran peltoja voisi nimenomaan ehkä eteläisestä Suomesta löytää. Tiedämme, että pohjoisessa pellot ovat pääasiallisesti turvepeltoja, mutta niin kuin tämä Luke tutkijakin totesi, niin varmasti täällä Etelä-Suomessa olisi kyllä sen verran peltoja löydettävissä.

Metsistä me tiedämme, että ne ovat meidän vihreää kultaamme ja ne ovat meidän hyvinvointimme lähde niin taloudellisesti kuin henkisesti. Metsien käytön tulee olla kestävä. Meillä on hyvä metsänhoitokulttuuri Suomessa, mutta kun metsiä käytetään, on huolehdittava siitä, että se käyttö on kestävä niin taloudellisesti, ekologisesti kuin sosiaalisestikin. Hakkuumääriä ei voi arvioida vain sen perusteella, mikä on metsän kasvu, vaan on huomioitava myös ilmastovaikutukset, virkistyskäytön mahdollisuudet ja monimuotoisuus. Tällöin kyllä nykytasoisia hakkuita ei ole varaa lisätä.

Eilen julkaistiin luontotyyppiemme uhanalaisuus selvitys, niin sanottu punainen kirja, ja se kertoo, että peräti kolme neljäsosaa metsätyypeistä on uhanalaisia ja nämä monet luontotyytit sijaitsevat erityisesti Etelä-Suomessa ja ovat vaarassa hävitä. On hyvä, että Metsoonkin on nyt laitettu hieman lisää rahaa, mutta edelleen Metson kokonaisrahoitus on huomattavasti alhaisemmalla tasolla kuin viime kaudella. Tällä hetkellä eteläisen Suomen metsistä pysyvästi ja tiukasti suojeltuja on vain 3 prosenttia, kun Metso-ohjelmallakin tavoitellaan sitä 10:tä prosenttia.

On selvää, että suojelu ei kuitenkaan ole se ratkaisu, kun mietitään kokonaisuudessa metsien monimuotoisuutta. Meidän täytyy miettiä myös metsänhoitotoimenpiteitä, millaisia ne ovat, ja me tiedämme, että erityisesti säästöpuiden määrää tulisi lisätä. Erityisesti lahopuita, järeitä lahopuita, pitäisi jättää metsään enemmän. Riistatiheikköjä tarvitaan, riittäviä suojavyöhykkeitä ja totta kai niitä arvokkaita kohteita sieltä metsistä, joita metsäläkin nyt jo suojelee. Myös luonnonhoidollinen kulutus on yksi semmoinen metsänhoito-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

keino, joka on aika lailla hävinnyt mutta joka monimuotoisuuden näkökulmasta on erittäin merkittävä.

Aivan kuten peltomaidenkin kohdalla, metsien kohdalla turvemaat ovat ilmastonäkökulmasta kriittisiä. Turvemaiden kunnostusajatuksista tulisikin luopua, samoin kuin turvemaiden avohakkuista. Metsien osalta hiilinielun kasvattaminen on helppoa ja nopeinta siten, että pidennetään hakkuukiertoa. Tästä voisimme metsänomistajille maksaakin, kun se lisäisi hiilinielua ja hiilivarastoa.

Palaan tuossa myöhemmin muutamiin budjetissa oleviin ilonaiheisiin, kun tässä taitaa nyt aika käydä vähiin.

23.17 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Siinä, missä maatalous- ja elintarvikealalla menee valitettavan huonosti, metsätaloudella menee erittäinkin hyvin. Metsätaloudella menee niin hyvin, että vaalien lähestyessä on kummunnut ilmastoperusteisesti käytävä keskustelu siitä, hyödynnetäänkö metsiämme jo liikaakin, onko nykyinen hakkuumäärämme kestävä. On kestävä, metsiämme ei hakata liikaa, ei edes nyt huippusuhdanteessa, jossa hakkuut ovat lisääntyneet merkittävästi.

Hyvin hoidetut metsämme ovat hiilinieluja ja tulevat tällaisina jatkumaan tulevaisuudessaakin, kuten muun muassa edustaja Honkonen edellä jo vahvasti todisti. Tätä kehitystä tukee myös se, että tässäkin talousarviossa on jälleen huolehdittu kestävä metsätalouden rahoituslain mukaisista eli Kemera-tukivaroista pääomittamalla Kemeraa. Näillä Kemera-tuilla edesautetaan niiden metsänhoitotöiden suorittamista, myös niiden valitettavien hoitorästien tekemistä, joista metsänomistajalle kertyy kustannuksiin verrattuna myyntituloja vähän tai ei ollenkaan. Tällaisia ovat etenkin taimikon ja varhaisvaiheen metsänhoitoimet, toimet, joilla turvataan metsien maksimaalinen kasvukunto ja samalla maksimaalinen arvonalisä ja hiilen sidonta.

Metsien kasvu ja hyödyntäminen, koko metsäsektorin menestys, on meille myös mitä suurimmassa määrin kansantaloudellinen kysymys, yrittäjyyden, työn ja toimeentulon lähde, joka kerryttää myös miljardien suorat ja välilliset verotulot hyvinvointiyhteiskuntaamme pyörittämiseen. Tämä on todella hyvä meidän kaikkien pitää mielessä varsinkin mietittäessä milloin minkäkinlaisia metsänkäytön rajoituksia.

Arvoisa puhemies! Kansallisomaisuutemme monimuotoisuutta pitää toki myös vaalia. On erittäin hyvä, että tässä talousarviossa on turvattu myös vapaaehtoisuuteen perustuvan, määräaikaaisuuteen ja kohtuullisiin korvauksiin nojaavan Metso-ohjelman rahoitus. Metso-metsiensuojeluohjelma on menestystarina, josta soisi otettavan mallia, jos jotain uusia suojelujärjestelmiä tähän maahan jossain vaiheessa vielä tullaan luomaan.

23.20 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Maataloudesta, riistataloudesta, vesistöistä vaelluskaloihin sekä tämän hallinnonalan tutkimusrahoituksesta puhuin jo aiemmin tämän pääluokan käsittelyn yhteydessä, mutta nyt on puhuttavaa vielä metsistä, ja se hän illan teema tuntuu olevankin.

Metsien merkitys on meille suomalaisille monin tavoin suuri. Pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta olemme metsäkansaa. Metsät ovat meille tärkeä osa taloutta ja toimeentuloa, keskeisin luonnonympäristömme, maisema- ja matkailun valtti sekä levon ja virkistymisen paikka. Myös ilmastonmuutoksen torjunnassa metsillä on merkittävä rooli. Samaan aikaan kun tiedeyhteisö korostaa sekä hiilivarastojen että hiilinielujen kasvattamisen tärkeyttä, Metsähallituksen tulostavoitetta eli käytännössä painetta hakkuiden lisäämiseen

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kuitenkin nostetaan. Tässä on ristiriita, siitä ei pääse mihinkään. [Anne Kalmari: Ei ole nostettu!] Kun lisäksi eilen julkistetun uhanalaisuusarvion mukaan metsäluontotyypeistä peräti 76 prosenttia ja suoluontotyypeistämme lähes 60 prosenttia on uhanalaisia, tulee metsätalouden toimenpiteiden ei vain teknistaloudellista kestävyyttä vaan myös ekologista kestävyyttä tarkastella uudelleen.

Arvoisa puhemies! Aiemmin tänään tässä salissa sivuttiin ilmastomuutoksen myötä lisääntyviä metsätuhoja, kuten hyönteistuhon. Tässäkin on eräs syy tarkastella metsänhoitomenetelmiämme uudelleen. Monilajisen ja ikärakenteeltaan vaihtelevan metsän on todettu olevan vähemmän altis hyönteistuhon kuin yksilajisen ja ikärakenteeltaan monotonisen talousmetsän. Jatkuvan kasvatuksen menetelmiä ei pidä suinpäin tehlä. Niitä kannattaisi tutkia ja soveltaa lisää ja laajentaa niiden alaa valtion metsissä. Luontotyyppien uhanalaisuuden selvästi tärkeimmiksi syiksi tuossa eilen julkistetussa laajassa arviossa arvioitiin metsätaloustoimenpiteet. Muita selviä uhkia luontotyypeille ovat arvion mukaan ojitus, pellonraivaus, rakentaminen ja vesien rehevöityminen. Olisi aika ajattelematonta ja ehkä hieman ylimielistä väittää, että Suomen luonnossa ja erityisesti metsissämme kaikki on hyvin. On hyvä muistaa, että metsät ovat Suomessa uhanalaisten lajien tärkein elinympäristö ja metsätalous monista kansantaloudellisista hyödyistä huolimatta valitettavasti on suurin uhanalaisuuden aiheuttaja Suomen metsävaltaisessa luonnossa.

Tästä syystä nyt tarvittaisiin enemmän panostusta luonnon monimuotoisuuteen muun muassa Metso-suojeluohjelmaa kattavasti rahoittamalla. Metso-ohjelman rahoitusta ei ole edelleenkään palautettu hallituskauden alun merkittävien leikkausten jälkeen maa- ja metsätalousministeriön puolella ennalleen. Miljoona euroa puuttuu yhä. Myös valtiovarainvaliokunta totesi mietinnössään, että puun käytön lisääntyessä metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen on entistä tärkeämpää. Metso-ohjelmalle maa- ja metsätalousministeriön puolella asetetun tavoitteen saavuttaminen edellyttää 9 miljoonan euron vuositasen rahoitusta alkaen vuodesta 2020. Tätä vajetta olisi tarpeen ollut paikata reilummin jo nyt.

Arvoisa puhemies! Metsätalouden Kemera-rahoitus meidän tulisi puolestaan uudistaa kokonaan. Alkajaisiksi soiden ja turvemaiden ojitustuen maksaminen kannattaisi lopettaa. Suomen metsäpinta-alasta neljäsosa on ojitettu. Luonnonvarakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen tuoreessa yhteistutkimuksessa todetaan, että metsäojitus huuhtoo ravinteita vesistöihin paljon luultua enemmän. Ojitettu suo tai turvemaata tuppaa myös muuttamaan hiilivarastosta hiilen lähteiksi.

Lopuksi, arvoisa puhemies, kun Metsähallitus arvioi ylläpitämiensä retkeily- ja virkistysalueiden rakenteiden korjausvelan olevan maa- ja metsätalousministeriön hallinnon alalla yhteensä 6,7 miljoonaa euroa, jonka purkamiseen tarvitaan rahoitusta vuosittain 0,9 miljoonaa euroa, on nyt esitetty 0,4 miljoonan euron lisämääräraha oikeasuuntainen, mutta riittämätön. Tätä menoa korjausvelka vain kasvaa, sillä korjaaminen on sitä kalliimpaa, mitä huonokuntoisempia rakenteet ovat. Kaikkiaan, arvoisa puhemies, velkataloudelle pitäisi laittaa piste, ei vain euroissa, [Puhemies koputtaa] vaan myös luonnonvarojen ylikulutuksen ja luontoarvojen heikkenemisen suhteen.

23.25 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Keskityn puheenvuorossani hevostalouteen. Marraskuu toi erinomaisia uutisia hevosihmisille. Hevoslannan käyttö mahdollistettiin viimein energiantuotannossa. Vaikuttamistyömme tuotti tulosta. Tätä ennen lannanpolto oli Suomessa käytännössä tavalliselle hevosalan yrittäjälle, tallinpitäjälle mahdoton-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ta. Se vaati aivan kohtuuttomia investointeja. Tämä johti niin tallien kuin ympäristönkin kannalta järjettömiin tilanteisiin, joissa lantaa saatettiin kuskata kumipyörillä kaatopaikalle samaan aikaan, kun rakennuksia lämmitettiin öljyllä. Lannanpolton mahdollistaminen on hieno järkivihreä uudistus, kerrassaan työvoitto.

Valtion vuoden 2019 budjetissa hevosalan huomiointi on selkeä ilonaihe. Meidän päättäjien kannattaakin antaa hevosalalle mahdollisimman hyvät edellytykset kehittyä elinkeinona ja antaa harrastajille mahdollisuus harrastamiseen kohtuullisilla etäisyyksillä ja kustannuksilla. Hevostalouden kasvu on tärkeää työpaikkojen ja verotulojen näkökulmasta, puhumattakaan lasten ja nuorten, aikuisten sekä erityisryhmien tärkeistä liikunta-, terveys- ja harrastushyödyistä. Hevosharrastus on mitä parhainta nuorisotyötä. Hevonen on reilu kaveri, joka ei kiusaa, ei syrji.

Meitä hevosihmisiä on Suomessa paljon. Esimerkiksi ratsastusta harrastaa 170 000 suomalaista ja raviradoilta vuosittain elämyksiä hakee noin 650 000 katsojaa. Kasvava, monipuolinen hevosala työllistää suoraan noin 15 000 suomalaista ja välillisesti vieläkin enemmän. Raviurheilu on jääkiekon jälkeen toiseksi seuratuin urheilulaji.

Eduskunta lisäsi budjetin käsittelyn viime metreillä Hevostietokeskukselle 50 000 hevosalan kehittämistyöhön. Se oli vielä hyvä lisäys budjettiin. Lisäksi hevosala kehittyi tuoreiden koulutuspäätösten kautta. Uusi ammattikorkeakoulutasoinen koulutuslinja, hevosalan tradenomi, nostaa alan koulutustasoa ja yhdistää liiketaloutta hevososaamiseen. Kyse on siitä, että alan yrittäjyydelle luodaan yhä parempia edellytyksiä.

Kaikkiaan paljon hyviä päätöksiä hevosten ystäville. Meidän kannattaa jatkaa aktiivisesti työtä hevosalan ja esimerkiksi yhdenvertaisten harrastusmahdollisuuksien puolesta.

23.29 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! En nyt käsittele syvemmin metsäasioita, koska ne näyttävät olevan aika hyvin, mutta totean edustaja Hoskoselle, että huomenna pääsemme äänestämään lausumasta 19, jossa tämä tuhkan käyttö lannoitteena on esillä — erinomainen lausuma edustaja Vähämäeltä. Satovahinkokorvausjärjestelmän osalta meillä on myös lausuma numero 12.

Arvoisa puhemies! Lyhyt katsaus tähän, missä maatalouden osalta nyt ollaan ja miksi:

Suomi liittyi Euroopan unioniin vuoden 1995 alusta, ja sitä ennen kävi Ahon hallitus neuvottelut jäsenyydestä ja tehtiin sopimus, jolla päätösvalta maatalouden osalta siirtyi Euroopan unionille lähes täydellisesti. Saimme kuuluisan artiklan 141, joka oli alusta lähtien hataralla pohjalla ja on tänä päivänä käytännössä kuollut kirjain. Jotta päätös liittymisestä saatiin aikaiseksi, hallitus teki kansallisen tukipaketin. Se oli ratkaiseva siinä, että kansanäänestyksessä ja eräissä puolueissa saatiin myönteinen päätös jäsenyydelle. Hallitus vaihtui jo keväällä 1995, ja Lipposen hallitus heti kaatoi tämän kansallisen tukipaketin, ja maatalouden vaikeudet alkoivat. Viljelijät siis näin pettyivät — en sano, että petettiin, mutta pettyivät kuitenkin.

Sitten vuonna 2004 unioniin tuli kymmenen uutta jäsenmaata, muun muassa Baltian maat, Puola ja Unkari, jotka ovat viljelyolosuhteiltaan erinomaisen hyviä maatalousmaita. Niiden tilanne vain oli muutoin erittäin huono, koska kommunismin jäljiltä siellä oli laiminlyöty kaikki kehittäminen. Nuo maat saivat kymmenen vuoden siirtymäajan, tai joutuivat kymmenen vuoden siirtymäajan alle, ja vuodesta 2014 lähtien ne saivat täydet EU-tuet maataloudelleen, ja tuo 2014 on monessa mielessä Suomenkin maatalouden osalta se kriittinen vuosi, josta alasajo lähti oikein vauhdilla.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Mutta jo melko tasan kymmenen vuotta sitten neuvoteltiin CAP-uudistusta ja rahoituskehyksiä, jolloin Suomi joutui alistumaan siihen, että maataloudesta leikattiin tukirahoja voimakkaasti ja siirrettiin maaseudun kehittämiseen. No, kaikki ymmärrämme, ettei maaseudun kehittäminen sellaisenaan ole viljelijöille olevaa tuloa vaan se on kaikenlaista harrastustoiminnan tyypeistä tai muuta maaseudun kehittämistoimintaa, ja se oli raskas isku maataloudelle silloin Vanhasen ensimmäisen hallituksen aikana. Vuonna 2014 tuli voimaan maitokiintiö päätös eli luovuttiin maitokiintiöistä. Se jo iski rajusti maitotiloihin. Samana vuonna, 2014, tulivat Venäjä-pakotteet, jotka myös iskivät erittäin voimakkaasti, myös maitotalouteen mutta myös muuhun.

Tässä tilanteessa sitten ollaan nyt, mutta ei ihan tämäkään vielä riitä. Vuosi 2017 oli äärettömän märkä vuosi, satovahingot olivat suuret, ja 2018 kuivuus iski viljelijöihin ankarasti. Meillä ei ole satovahinkokorvausjärjestelmää, joten viljelijät ovat joutuneet sitten joidenkin tilapäisjärjestelyjen varassa saamaan joitakin korvauksia, jotka ovat minimaalisia ja hyvin epävarmoja ja kohdistuvat hyvin huonosti niille, jotka ovat eniten kärsineet. Eli järjestelmä on todella huono.

Nyt on edessä brexit ensi vuonna. Koko ajan kustannukset maataloudessa nousevat ja tulot vähenevät. Nyt myös käydään rahoituskehysneuvotteluja seuraavalle kaudelle, ja kommission ehdotus on kylmää kyytiä suomalaiselle maataloudelle.

Tilanne on erittäin surullinen. Suomalainen viljelijä joutuu nyt kärsimään tästä tilanteesta. Nyt on hankittava pysyvä järjestelmä, jolla Suomen maatalous, elintarvikeketjun työpaikat ja ruoka ja meidän turvallisuutemme taataan. [Puhemies koputtaa] Olen esittänyt, että palattaisiin aikaan, jolloin olisi maataloudelle tulolaki, [Puhemies koputtaa] jolla turvattaisiin viljelijöille toimeentulo ja kohtuullinen elämä.

23.34 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Muutama sana metsästyksestä, viljelystä ja Metsähallituksen korjausvelasta. Tässä ensi vuoden budjetissa on paljon erinomaisia asioita tällä hallinnonalalla, muun muassa ihan sellainen yksityiskohta, että nuorten metsästysharrastusta edistetään alentamalla riistanhoitomaksua alle 18-vuotiaiden osalta 39 eurosta 20 euroon. Tämä on tärkeää, sillä lisää nuoria täytyy saada metsästyksen ja metsänhoidon pariin. Tämä tämänhetkinen mittakaava ei todellakaan riitä. Metsästys ja metsänhoito yleensä on tärkeää senkin takia, että tällä tavalla hoidetaan vieraslajien poistoa, pienpetojen poistoa ja oikeanlaista riistakannan toimintaa ja hoitoa ja sillä tavalla myös sitten luonnon monimuotoisuutta ja hyvinvointia yleensä. Tälle täytyy taata hyvä tulevaisuus, ja nuorissahan se tulevaisuus on, joten nuoria on saatava lisää metsästyksen pariin.

Toiseksi haluaisin nostaa täältä esiin Metsähallituksen retkeily- ja virkistysalueiden luontokohteiden korjausvelan purkamisen. Toki täälläkin on jo mainittu useampaan otteeseen, että nämä panostukset eivät siihen vielä riitä, mutta kuitenkin tässä on lisää rahaa, ja se on erittäin tärkeää, että reitit ovat kunnossa, jotta nämä luontokohteet pysyvät sitten myös kunnossa. Matkailijat tulee ohjata oikeille reiteille, siellä ei voi ihan missä tahansa kulkea.

Lopuksi vielä asiaa viljelijöiden haastavasta tilanteesta. Varmasti paljon on tehty, mutta vielä enemmän voidaan tehdä, ja yksi näistä hyvistä liikkeistä on ministeri Lepän ajamana elintarvikemarkkinalain hyväksyminen ja tämän edellyttämän valtuutetun resurssien tuonti myös tänne budjettiin. Tavoite on todellakin kohtuuttomien ehtojen ja hyvän liiketavan vastaisten tai muuten toisen osapuolen kannalta sopimattomien menettelyjen käytön esto

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kaupassa, ja kyllä se niin on, että vaikka täällä meillä on Välitä viljelijästä -projekti, jolle on saatu 3 miljoonan euron jatkorahoitus, niin kyllä parasta välittämistä viljelijästä on se, että viljelijät saisivat oikean tuoton heidän tekemästään arvokkaasta työstä.

23.37 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täytyy jatkaa tuosta, mihinkä edustaja Kosonen lopetti. Paras viesti kuluttajalle tänä päivänä on nimenomaan: välitä viljelijästä, osta kotimaista alkuperää olevaa elintarviketta. Se on paras, koska markkinoilta meidän pitää kate saada, jotta me voimme turvata kotimaisen ruoantuotannon.

Muutama sana siitä, että elämme aika kovaa, haasteellista aikaa: EU:n maatalouspolitiikan uudistus on tulossa, rahoituskehyksistä neuvotellaan, ja Suomen puheenjohtajakaudella ensi vuoden loppupuolella tullaan niistä tekemään lopullisia päätöksiä. Mitä argumentteja meidän pitää pitää muistissa ja mielessä — yksi sellainen, joka meidän pitää koko Suomen kotieläintuotannon, elintarviketuotannon kannalta hyvin tärkeänä pitää mielessä: meidän pitää puolustaa loppuun asti tuotantoon sidottua tukea. Me saimme tämän kuluvan ohjelmakauden neuvotteluissa Saksalta mahtavan tuen lähteä myös siihen, että me saimme korotettua sitä tuotantoon sidottua tukea merkittävästi korkeammaksi. Se on ollut osaltaan myöskin turva siihen, että me olemme AB-alueella pystyneet kotieläintuotantoa jatkamaan tämän ohjelmakauden. Nyt pitää pitää mielessä, että se myöskin turvataan jatkossa.

Tässä edustaja Kankaanniemi toi esille myös sen, mikä oli tämä vakavien vaikeuksien 141-tuki. Minä kertaan vain teille, hyvät kollegat, muistin virkistämiseksi sen, että me elämme sen tuen viimeisiä häntävuosia. Tänä vuonna vielä sitä rahaa maksettiin AB-alueille, ensi vuonna sitä maksetaan 20 prosenttia vähemmän kuin tänä vuonna elikkä noin 9 miljoonaa euroa ensi vuoden aikana. Vuodelle 20 jälleen lasketaan, ja viimeinen summa on kuusi ja puoli miljoonaa 141-tukea sika- ja siipikarjasektorille AB-alueella. Vuonna 21 sitä ei ole enää euroakaan, ja tämä on tärkeä huomata, että tällä me olemme pitäneet sika- ja siipikarjasektorin vielä hengissä täällä etelässä, ja tämä on hirveän tärkeä puolustettava asia myös sitten tulevan ohjelmakauden neuvotteluissa ensi vuoden aikana.

Minkähän riskin me näemme tässä, jos tuotantoon sidottua tukea ei saada tämän nykyisen summan verran prosentuaalisesti maksaa ensi ohjelmakaudella? Se väistämättä tuo riskiä siihen, että etelästä kotieläintuotannon tilat vähenevät ja siirtyvät C-alueelle. Ja tähän kysymykseen liittyen minä vähän edustaja Mikkosta nyt kyllä haastan: mitä te tarkoittitte sillä, että etelän turvepeltoja pitäisi metsittää ensisijaisesti? Kuitenkin lähtökohta on se, että ei se kaikki tuotanto täältä pyörillä kulje vaan kyllä meidän pitää katsoa se, että jos me lähdemme metsitystä tukemaan, niin tuetaan tilakohtaisesti niitä heikkoja lohkoja, mitkä ovat hankalia nykyajan koneilla tuottaa ja toimia, mutta ei lähtökohtaisesti mitään aluerajaa tähän tehdä.

23.40 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Ajattelin puuttua tähän metsäkeskusteluun, kun muun muassa edustajat Mikkonen ja Halmeenpää nostivat sitä, että nyt kun olemme saaneet metsät kasvamaan 70-luvun alun 1,5 miljardista kuutiosta aina 2,5 miljardiin kuutioon, niin emme saisi sitä kasvua käyttää hyväksemme. Mielestäni tämä on kestämätön ajatus. Totta kai sitä mukaa, kun saamme metsien kasvua lisääntymään, meidän pitää sitä voida entistä enemmän hyödyntää. Totta kai se täytyy tehdä kestävästi ja luonto huomioiden, mutta sitä täytyy voida hyödyntää, aivan samoin kuin maatalouden puolella meidän kannattaa meidän luonnonvarojamme entistä enemmän hyödyntää.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Ensinnäkin, metsien kasvu viimeisen inventoinnin mukaan on jälleen lisääntynyt. Se on 107 miljoonaa kuutiota, ja kestävä hakkuumahdollisuus on 84 miljoonaa kuutiota, ja se vielä lisääntyy seuraavalle kaudelle yli 90 miljoonaan kuutioon, joten ihan tutkimustuloksillakin on voitu osoittaa, että hakkuumahdollisuuksia voidaan saada lisää. Näin ollen kun meidän tulee panostaa vielä siihen, että se kasvu tästä eteenpäinkin lisääntyy, voimme sitä kasvua sitten entistä enemmän hyödyntää. Se tarkoittaa sitä, että meidän tulee käyttää hyvää, jalostettua aineistoa, kun uudistamme metsiä. Siinä mielessä muuten hiilensidonta on parempaa kuin eri-ikäisrakenteisessa kasvatuksessa, koska parempi kasvuaines takaa paremman hiilensidonnan sitten, kun kasvu on suurempaa.

Meidän tulee hyödyntää lannoitusta, josta edustaja Kankaanniemi nosti tuhkalanhoituksen. Tämä hallitus onkin tehnyt tekoja niin, että lannoituksen käyttö silläkin puolella on helpompaa. Valiokunta kävi esimerkiksi Ecolanin tehtaalla, jossa pitkälle vietyä teollisuutta tällä sektorilla on. Meidän tulee myös huomioida se, että metsän kasvu kiihtyy, kun vesitaloudesta pidetään huoli.

Täällä tulivat keskusteluun uhanalaisuus ja erilaiset luontotyypit. Haluan muistuttaa, että uhanalaisista lajeista 421 on perinnemaisemissa ja esimerkiksi vanhoissa kangasmetseissä 144—166. Mitä tämä tarkoittaa? Se tarkoittaa sitä, että kun perinnemaisemia on muutama kymmenen tuhatta hehtaaria Suomessa ja metsää meillä on yli 20 miljoonaa hehtaaria, niin jos haluamme niitä uhanalaisia lajeja suojella, niin koko tämän porukan pitäisi tehdä kaikkensa, että kotieläintalous, hajautettu kotieläintalous, kannattaa koko Suomessa, niin että saamme näitä perinnemaisemia säilymään. On aivan hatusta vedetty, absurdi ajatus se, että niitä perinnemaisemia joillain trimmereillä siellä hoidetaan. Ei, kyllä se on karja, joka niitä hoitaa. Karjaan kytkeytyy myöskin erittäin paljon erilaisia uhanalaisia lintuja ja hyönteislajeja.

Mitä vielä tulee tuohon metsien käyttöön, niin tässä salissa kaikki vannovat puurakentamisen nimeen. Ymmärrämme sen, että paras paikka varastoida puuta on katon alla, ei taivasalla, ja puurakentaminen on hyvästä, mutta meidän täytyy ymmärtää, että emme saa sitä tukkipuuta aikaiseksi, ellemmme hoida metsiä. Meillä on lähes miljoona hehtaaria ensiharvennusrästejä odottamassa, eli nämä ilmastoharvennukset tulee tehdä ajoissa, samoin kuin taimikonhoito, että saamme sitä kasvua myöskin siltä puolelta tulemaan. Ja en tiedä hakkuumenetelmää, jossa pelkkä tukki voitaisiin ottaa pois ja jättää se muu osio kasvamaan. Koko puu kannattaa hyödyntää, ja siitä tulemme saamaan uusia tuotteita ja myöskin energiaa.

Vielä haluan lyhyesti puuttua siihen keskusteluun, mitä täällä käytiin Itämeren pilaantumisesta. Nimittäin on veikeä mantra, että erityisesti maataloutta ja kotieläintaloutta syyllistetään tästä asiasta. Haluan laittaa hieman mittasuhteisiin näitä asioita, kun esimerkiksi edustaja Multala nosti tämän pilaantumisen. [Puhemies koputtaa] Uudellamaalla on 291 nautatilaa, arvoisa puhemies, ja niillä 21 700 nautaa, jotka tuottavat 200 000 kiloa fosforia. Uudenmaan väkiluku on 1,6 miljoonaa, ja siellä tuotetaan 1,98 miljoonaa kiloa fosforia. Mittasuhteet: 200 000 ja 1,98 miljoonaa. Kannattaa miettiä, mihin kannattaa panostaa, kun haluamme Helsingin edustan vähemmän rehevöityneeksi.

23.46 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Pyrin nimenomaan asettamaan sanani niin, etten missään nimessä halunnut syyllistää maataloutta, vaan päinvastoin totesin, että ne ratkaisutkin sieltä löytyvät, ja pidän inhottavana sitä, että sanojani siinä väristeltiin aika pahasti. On kuitenkin valitettavasti niin, että nämä vanhat ravinnevalumat, jotka nyt viime

vuosinakin ovat edelleen jatkuneet, kun ei olla ravinnepäästöjä pystytty vähentämään, eivät ole ihan näiden vuosien aikaansaannosta vaan aikaisemman liikalannoituksen syytä tai ansiota, miten päin sen sanookin. Mutta nythän on pyritty nimenomaan siihen — sehän on tietysti, uskoisin, myös viljelijöiden tahto — että ravinteita, jotka ovat aika arvokkaita, ei pelloille levitetä enempää kuin kasvit tarvitsevat. Ja uskoisin, olen ainakin näin kuullut myös monen viljelijän sanovan, että se on aivan oikein ajatella, että pyrkisimme siihen, että levitämme pelloille vain sen verran ravinteita kuin on järkevää. Se on kaikkien etu.

Myös Itämeren tilan parantamisessa pitää muistaa, että mitkään toimenpiteet eivät vaikuta heti. Merenpohjaan on jo vuosien saatossa kertynyt äärimmäisen paljon sitä massaa, joka sieltä sitten välillä myös suolapulssien myötä pelmahtaa pintaan ja aiheuttaa — niin kuin viime kesänä nähtiin — nyt sitten varsinkin lämpiminä kesinä aivan äärettömän huonon tilanteen. Olisi kuitenkin mielestäni hölmöä, että me emme pyrkisi kaikin tavoin suojelemaan meidän Itämeremme tilaa parantamaan. Olen puhunut aikaisemmin tässä salissa myös siitä, että kyllä esimerkiksi Helsingin seudulla ja myös Turun seudulla, joka on vielä ehkä haasteellisempi, kun siellä saaristo on sokkeloista ja vesi ei siinä määrin pääse vaihtumaan, se on totta kai ikävä ja erittäin tärkeä ratkaistavissa oleva asia. Meillä on edelleen näitä ylivuotopaikkoja aika paljon ihan täällä pääkaupunkiseudulla ja kantakaupungin edessä. Se vaatisi satojen miljoonien eurojen investointeja, jotta saataisiin nämä viemäriverkot toisistaan eriytettyä, ja täten ei jätevesiä käytännössä mereen päätyisi myöskään silloin, kun tulee esimerkiksi pahoja sade- ja tulvakausia.

On siis paljon, mitä voidaan tehdä, mutta uskon, että tässä maatalouspuolella me olemme jo päässeet nyt tämän hallituskauden aikana hyviin nopeisiin toimenpiteisiin, ja meidän tulee vielä pohtia pidemmän aikavälin toimenpiteitä.

23.49 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Suomen maa-alasta kolme neljäsosaa on metsää ja näillä metsillä yli 600 000 omistajaa. Eli suomalainen metsänomistaja on merkittävässä roolissa, merkittävä päättäjä, kantaen vastuun hiilinieluista mutta myöskin vastuuta siitä, että metsäteollisuuden raaka-aine on hyvää. Metsänomistaja on siis paljon vartijana verrattuna moneen muuhun suomalaiseen, tuottaa arvokkaita ekosysteemipalveluja meille. Metsän uudistamisesta ja puuston kasvukunnosta kannattaa pitää huolta, kuten täällä on jo monta kertaa todettu.

Valitettavasti näyttää siltä, että osa talousmetsistä on unohdettu oman onnensa nojaan, ja tästä valiokunnan mietintöpaperista löytyy siitä kaksi huolestuttavaa tietoakin. Kemera-tukea jää käyttämättä tänä vuonna 8—10 miljoonaa euroa. Sehän tarkoittaa sitä, että yksityistaloudellisesti kannattamattomat metsänhoitotyöt jäävät tekemättä, vaikka siihen olisi tuki tarjolla. Toinen huolestuttava asia on, että taimikoiden varhaishoito on pudonnut puoleen vuodesta 2017, ja sehän vaikuttaa pitkällä tähtäimellä juuri äsken mainitsemiini asioihin.

Kuolinpesät omistavat noin 10 prosenttia yksityismetsistä ja tutkitusti ovat hyvin passiivisia metsänhoidossa. Tähän pitäisi kiireesti löytää ratkaisu, jolla vauhditettaisiin juuri näitten kuolinpesien metsänhoitotyitä, jotta turvattaisiin jatkossakin kasvava hiilinielu ja laadukasta puuta teollisuudelle. Mutta mitä pitäisi tehdä? Pitäisikö kuolinpesien yksimielisyysvaatimuksista asioiden hoidossa luopua, vai pitäisikö hakea porkkanaa verotukselli-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

sista eduista? Saattaisi olla, että se porkkana olisi tässä vaiheessa toimivampi ratkaisu. Tämä pitäisi viedä nopeasti eteenpäin.

23.51 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Pidän hyvänä, että Luonnonvarakeskus on onnistunut uudistumaan siten, että se on edelleen biotalouden johtava kansainvälisesti tunnustettu tutkimusorganisaatio. Tämä on edellyttänyt tulorahoituksen kasvattamista 31 prosentista 39:ään kokonaismenoista vuosille 2015–2018. Näen Luken yllä kuitenkin tummia pilviä. Mikäli ulkopuolisen rahoituksen kasvu ei toteudu tavoitteen mukaisesti ja tulevien vuosien talousarviorahoitukseen kohdistuvat leikkaukset toteutuvat, niin nykyistä toimintakykyä ei pystytä turvaamaan.

Suomen hallitus on sitoutunut toteuttamaan kansallista luomuhjelmaa. Ohjelman tavoitteena on nostaa luomun osuus 20 prosenttiin koko maan peltoalasta. Tällä hetkellä se on noin 13 prosenttia. Mielestäni hallituksen tulee tukea luomualaa tavoitteen saavuttamiseksi.

Pohjois-Karjala on luonnonmukaisessa viljelyssä edelläkävijä. Meillä luomun osuus peltoalasta lähentelee jo 30:tä prosenttia ja halukkuutta lisätä peltoa luomulle olisi, eikä syyttä. Ihmettelen päätöstä, jonka mukaan uutta luomutukea ei olisi enää ensi vuonna mahdollista saada luomualan lisäämiseksi. Luomulla on mahdollisuus parantaa maatalouden huonoa kannattavuutta sekä torjua sitä kuuluisaa ilmastonmuutosta ja lajikatoa. Viime vuonna luomutuotteiden myynti kasvoi Suomessa peräti 13 prosenttia. Minkä muun maatalouden tuotteen myyntikasvu vuodessa on parempi? Lisäksi luonnonmukaisesti tuotetulla ruualla on hyvä menekki myös viennissä. Valitettavasti tällä hetkellä vientiin ei riitä luomutuotteita riittävästi.

Tulevan ohjelmakauden rahoituskehityksen valmistelussa on luomutuen rahoitus turvattava. Kasvava luomutuotteiden kysyntä lisää viljelijöiden kiinnostusta lisätä luomutuotantoa. Rahoituskehityksen on mahdollistettava luomutuotannon lisääminen. EU:n luomusektuksen soveltamisessa Suomeen on huomioitava pohjoinen sijaintimme sekä vältettävä byrokratian ja kustannusten lisäämistä. Pidän myös itsestäänselvyytenä, että hallitus lisää Luonnonvarakeskuksen luomututkimuksen rahoitusta. Tällä tavoin saamme luomusta lisätietoa niin alkutuottajille kuin kuluttajillekin. Koska Suomen tavoite on lisätä luomuviljelyn pinta-alaa 20 prosenttiin, myös luomun tutkimusrahoituksen tulisi olla lähempänä 20:tä prosenttia kaikesta alan tutkimusrahoituksesta. Tällä hetkellä se on kaukana siitä.

23.54 Juha Pylväs kesk: Arvoisa herra puhemies! Maatalouden pitkän aikavälin kustannusrakenteen hillitsemiseksi tilusjärjestely on varsin keskeinen asia, ja on hyvä, että tässä budjetissa on tähän tilusjärjestelyyn varattu 1 miljoonan lisämääräraha. Tilusjärjestelytoimenpiteisiin kaivataan kuitenkin jatkuvuutta. Tämä on nyt viimeisien vuosien aikana ollut varsin poukkoileva järjestelmä: väliin rahaa on ollut riittävästi, ja väliin se on loppunut kesken. Se on sitten aiheuttanut tuolla kentällä toimintaan katkoksia, ja järjestelmä ei ole ollut kovin eteenpäin vievä. Toivon mukaan tämä 1 miljoonan lisäpanostus nyt aiheuttaa sen, että tätä järjestelmää voidaan kehittää rauhassa eteenpäin.

Hyvänä asiana ovat myös Makeran kautta tehtävät valtiontakaukset näille investoiville maataloille. Aika usein maataloilla pääomat on sidottu niin tiukasti, että vakuudet eivät tilalla enää riitä pankkirahoitukseen, ja tämän valtiontakauksen kautta on sitten mahdollista saada lisää vakuuksia, jotta näillä isoilla tiloilla pystytään investointeja toteuttamaan. Ongelmaksi näkyy kentällä entistä enempi muodostuvan pankkien haluttomuus varsin isojen

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

tuotantoeläinhankkeitten rahoittajiksi. Useita viestejä tulee kentältä, että pankkien rahoitus kaatuu sitten viime metreillä eli ne eivät lähdekään, vaikka kuinka olisi kannattava hanke kyseessä, eli rahoittajakaan ei enää usko maatalouden kannattavuuteen pitkällä aikajännteellä.

Hyvänä asiana budjetissa on maatalouden neuvontapalveluiden saama lisärahoitus. Toki tässäkin pitää markkinoiden muutokset ottaa huomioon. Tällä hetkellä markkinoille on tullut useita maatalouden neuvontapalvelujen tarjoajia, niin että tämä ei nyt sitten enää vääristä kilpailua vaan otetaan huomioon nämä uudetkin toimijat, koska ne ovat ketteritä ja hyvin nopeasti reagoivat markkinan kysyntään ja tiloilla oleviin erilaisiin tilanteisiin.

Kylätoiminnan valtionapua varsinkin vapaaehtoistyön osalta on myös nostettu 100 000 eurolla. Tämä on kylätoiminnan kannalta erittäin tärkeä raha, jolla kannustetaan kyllä tämänmoiseen vapaaehtoistyöhön.

Valtionapua 4H-toimintaan ei missään vaiheessa voi unohtaa. 4H-toiminta on erittäin tärkeä lasten ja nuorten yritystoimintaan ohjaamisen kanava, ja omankin yritystoiminnan osalta ensimmäiset askelmerkit on 4H-toiminnan piiristä kerätty.

23.57 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tulin tänne pönttöön, koska tässä oli myös pari minulle osoitettua kysymystä tai ihmettelyä, ja näin ehdin vastata kaikkiin tämän puheenvuoron aikana.

Ensin haluan jatkaa siitä, mitä budjetista sekä pohjista että varsinkin sitten valiokunnan lisäyksesityksen myötä sinne nostettuja ilonaiheita löytyi.

Ilman muuta ne lisämäärärahat, mitä oli laitettu vesistöjen kunnostushankkeisiin ja esimerkiksi hoitokalastukseen, olivat erittäin tervetulleita, ja erityisesti iloitsen Pohjois-Karjalaan suuntautuneeseen kalastuksen valvontatoimenpiteiden tehostamiseen. Se oli hieno juttu, sillä valitettavasti meidän maakunnassamme on viime aikoina tullut esille useampikin salakalastustapauksia, jotka ovat kohdistuneet vielä kaiken lisäksi uhanalaiseen Saimaan järvi-alueeseen, jonka säilymiseksi me toisaalta teemme siellä kovasti työtä. Tämä työ uhkaa valua hukkaan, kun siellä on salakalastusta, ja on erittäin tärkeää, että tähän saatiin nyt lisää resursseja, että valvontaa voidaan tehostaa. Kiitos paljon siitä. Olen ymmärtänyt, että edustaja Kulmalalla on ollut tässä myös iso rooli, ja haluan siitä kyllä kiittää.

Hienoa ovat myös nämä järjestötoimintaan kohdistetut lisäresurssit niin 4H-toiminnalle, kyläyhdistyksille kuin myös niille yhdistyksille, jotka haluavat lisätä luonnontuotteiden arvoketjua. Se on tärkeää työtä.

Ja totta kai Metsähallitukseen kohdistuneet lisämäärärahat liittyen retkeily- ja virkistysalueiden reittien korjaukseen ja kunnossapitoon: eilen täällä myös ympäristöministeriön pääluokassa saatiin iloa siitä, että vastaavasti kansallispuistoihin tähän samaan infran kunnossapitoon oli lisätty rahaa. Se on todella tarpeen, mutta valitettavasti, niin kuin tässä on tullut esiin, nämäkään eivät vielä riitä, mutta toki suunta on oikea.

Me vihreät olisimme halunneet luomupuolelle vielä lisää rahaa, luomun neuvontaan. Me tiedämme, että kysyntä on kovaa kuluttajien puolesta, ja myös monet viljelijät haluaisivat siirtyä luomuun entistä enemmän. Olisi tärkeää, että neuvontaa olisi riittävästi.

Myös vesi- ja kalataloushankkeisiin olisimme halunneet lisää rahaa, jotta kalatiestrategiaa päästään toteuttamaan ja näin varmistamaan vaelluskalakantojen säilyminen.

Niin ikään lisää vieraslajien torjuntaan. Se on kasvava uhka, ja ilmastonmuutoksen myötä yhä eteläisemmät lajit leviävät myös tänne meille. Siellä on myös monia tuholaisia,

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ja olisi tärkeää, että pystyisimme mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ne huomaamaan ja siihen puuttumaan.

Ja toki näitä metsiensuojelurahoja, joista jo aiemmin mainitsin, olisi tarvittu vielä lisää.

Viljelijöiden jaksamisesta on täällä puhuttu paljon. Se on erittäin tärkeää. Nyt kun on ollut kaksi peräkkäistä satokautta, joiden olosuhteet ovat olleet sellaiset, että satovahingot ovat olleet suuret, niin on ihan selvää, että meidän täytyy miettiä ja kehittää kestävä korvausjärjestelmä. Ei voi olla niin, että me vuodesta toiseen joudumme täällä sorvaamaan tukipaketteja, jotka sinänsä ovat tarpeen, vaan meillä täytyy olla sellainen kestävä järjestelmä, joka kohdistuu hyvin ja joka myös kannustaa siihen, että viljelijät itse tekevät toimenpiteitä, joilla edistävät satovarmuutta, ja toisaalta siirtyvät esimerkiksi erilaisiin ei-fossiiliin polttoaineisiin, koska tiedämme, että se taas vähentää ilmastonmuutosta ja päästöjä.

No, sitten edustaja Kalmari totesi nämä perinnebiotoopit. Aivan totta. Aivan kaikki perinnebiotooppimme ovat uhanalaisia, metsälaitumet, hakamaat, erilaiset niityt. Se johtuu siitä, että perinteinen niitto ja laidunkäyttö ovat vähentyneet. En ole ihan varma, että tämä nykyinen eläintuotanto suurine pihattonavettoineen, joista ei välttämättä mennä lainkaan laiduntamaan, auttaa nyt tässä perinnebiotooppien suojelussa.

Edustaja Hakanen kyseli tästä turvemaiden ennallistamisesta. Kerroin vain sen, mitä Lukan tutkija minulle kertoi, että kaikkein tehokkain keino viljelymaiden päästöjen vähentämiseen olisi, jos me kohdistaisimme sen nimenomaan näihin turvepeltoihin. Kivennäismaihin vaadittaisiin 1,3 miljoonaa hehtaariin liittyvää maanparantamista, ja jos ajatellaan, että 23 000 turvemaahan kohdistuvana ja ennallistamisessa saadaan sama tulos, [Puhemies koputtaa] niin ilman muuta se olisi tehokkainta. Mutta mistä ne sitten löydetään, [Puhemies koputtaa] se on varmasti se, mitä pitää miettiä.

0.03 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Aloitan itse asiassa tuosta, mihin edustaja Mikkonen lopetti. Minäkin hämmästelín hänen edellistä puheenvuoroaan, jossa hän totesi, että turvemaiden metsittäminen olisi hyvä keino hillitä valumia ja päästöjä, ja jatkoi ja antoi ymmärtää, että vaikka valtaosa turvemaista sijaitsee Pohjois-Suomessa, niin nämä metsitettävät turvemaat tulisi ehkä kuitenkin löytää Etelä-Suomesta. Tämä logiikka ei minulle avautunut, minkä takia ne turvemaat pitäisi nimenomaan Etelä-Suomesta löytää, varsinkin kun samalla todetaan, että valtaosa näistä turvepelloista sijaitsee aivan muualla. Edustaja Hakanen hyvin jo otti esille Etelä-Suomen kotieläintalouden vaikean tilanteen ja sen, ettei sitä pitäisi nyt entisestään hankaloittaa.

Arvoisa puhemies! Ajattelin muutamalla sanalla todeta hyvään suuntaan menneistä asioista koskien maataloutta, jotka tällä vaalikaudella ovat tapahtuneet. Se on selvää, että maatalous kamppailee ennennäkemättömän kannattavuuskriisin kourissa. Tuottajahintoja ei ole saatu nostettua tuotantokustannuksien nousun tahdissa. Monia muitakin haasteita viljelijöillä on, mutta monissa asioissa on päästy tällä vaalikaudella myös eteenpäin.

Liittyen jaksamiskysymyksiin ja lähinnä kannattavuuden aiheuttamiin jaksamisongelmiin on lääkkeeksi luotu hyvinvointihankkeita, järjestelmä, jota kautta viljelijät voivat saada apua niin fyysisen kuin etenkin henkisen jaksamisen ongelmiin, voivat saada apua ja tukea käytännön asioissa ongelmallisesta tilanteesta selviämiseen tavalla tai toisella. Ammattilaisten apua, riippumattomien ammattilaisten apua on nyt saatavilla. On erittäin hienoa, että järjestelmä on saatu aikaiseksi ja tällä vaalikaudella sen rahoitus on turvattu.

Samoin eteenpäin on menty alkuperämerkintöjen parantamisessa. Kuluttajan tekemään ratkaisuun liittyy kuluttajatutkimusten mukaan halu syödä kotimaista ruokaa, kannattaa

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kotimaista, vastuullista tuotantoa. On erittäin hienoa, että kuluttajien valinnanmahdollisuutta on parannettu sillä, että alkuperämerkinnät on saatu entistä kattavammiksi ja paremmiksi, jotta kuluttaja pystyy tekemään helpommin tämän vastuullisen valintansa ostospäätöksiä tehdessään.

Luvitusta on helpotettu, luvitusten hinnoittelua kohtuullistettu. On hienoa, että olemme menossa siihen suuntaan, että ison navetan rakentamisen ympäristöluvitus ei enää vertaudu hintaluokassaan ydinvoimalaan. Eläinten hyvinvointilainsäädännössä on päästy pitkän seesteisen ajan jälkeen eteenpäin. Eläinten hyvinvointilainsäädäntö pitää tällä vaalikaudella saada maaliin. Se pitää saada voimaan mahdollisimman pian. Uskon, että on saatavissa aika lailla alan kattava yhteinen näkemys siitä, miten eläinten hyvinvointia voidaan lainsäädännön avulla tukea, turvata.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu monisanaisesti tukipolitiikasta. Otan esille tukipolitiikan nyt hyvin pintapuolisesti. Vaalikauden alussa säästötoimenpiteenä hallitusohjelmaan jouduttiin kirjaamaan erinäisiä leikkauksia myös maatalouden tuotantotukiin. Nyt tässä vaalikauden edetessä nämä leikkaukset on kyetty pitkälti perumaan ja tukitasot on siltä osin kyetty säilyttämään ihan kohtuullisella tasolla. Tulevaisuudessa, tulevina vuosina meillä on haasteena se, miten saamme EU:n maatalouspolitiikan uudistuksesta sellaisen, että se istuu suomalaiseen maatalouteen, suomalaisiin olosuhteisiin, miten saadaan tukiehdot kohtuullisiksi ja tukitasot säilytettyä mahdollisimman korkeina. Myös LFA-tukeen kohdistuu paineita. Aivan oma lukunsa on se, että ympäristötuen rahoitusaukko, joka edellisellä vaalikaudella syntyi, pitää pystyä seuraavalla hallituskaudella täyttämään.

Mutta on erittäin hienoa, että maatalouden kannattavuusongelmien keskellä varsinkin säistä johtuviin kärjistyksiin on kyetty vastaamaan kriisipaketeilla. Kriisipaketit on koottu kattavasti, olkoonkin, että varsinkin tänä vuonna kootussa kuivuustuen kohdentamisessa oli hieman haasteita ja se olisi pitänyt pystyä kohdistamaan myös Etelä-Suomen kasvinviljelytiloille.

0.08 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Maanviljelyssä ja yleensä tuotannossa on todella iso merkitys EU-sääntelyllä, ja olemme iloksemme nyt kuulleet siitä, että myös EU:ssa on tänään saatu päätökseen neuvottelut neuvoston ja parlamentin välillä epäreiluja kauppapatoja suvaitsevan direktiivin suhteen. Ja siellä parlamentaarikkomme, Elsi Katainen, on tehnyt hyvää työtä sillä tavalla, että nyt myös EU:n tasolla on sinne nostettu tämmöiset keskisuuret kaupat, jolloin nämä Suomenkin kaksi isompaa kaupparyhmää ovat tämän sääntelyn piirissä. Eli meillä on nyt sitten pian tämän elintarvikemarkkinalain lisäksi myös EU-direktiivi tätä sääntelyä tuomassa.

Toisena asiana haluaisin nostaa antibioottiresistenssin, joka on nostettu EU:ssa yhdeksi kolmesta suuresta uhasta terveyspuolella. Tiedämme sen hyvin, että Suomessa ei antibiootteja ole käytettykään eläinten hoidossa kuin sairastapauksissa, mutta tässä on valtavat erot ollut Euroopan kesken, ja nyt tätä sääntelyä saadaan samalle tasolle. Varsinkin tuolla Etelä-Euroopassa antibiootteja on käytetty tämmöisessä joukkolääkinnässä aivan terveilekin eläimille. Tästä voi olla tuloksena se, että kohta meillä on sellaisia antibioottiresistenttejä alueita, joissa sitten mikään antibiootti ei enää pure, ja se voi olla erittäin vaarallista niin eläimille kuin ihmisillekin. Tämän takia on erinomaista, että EU:ssakin on tähän puututtu. Tämä vaikuttaa suoraan myös Suomen maanviljelyksen kannattavuuteen, koska vähitellen sitten EU:ssa päästään yhtä lailla samalle tasolle kuin Suomessa tämän puhtaan ruuan suhteen, mikä on pelkästään hyvä asia.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

On erinomaista, että Mikkelin Luomuinstituutille on saatu hyvää rahoitusta. Tämä on Helsingin yliopiston ja Luonnonvarakeskuksen asiantuntijaverkosto, ja on todella tärkeää, että saadaan lisätietoa ja lisätutkimusta aiheesta. Myös kyläyhdistysten ja 4H:n lisärahoitus on todella tarpeen — tekevät äärimmäisen hyvää työtä.

Edustaja Parviaisen kuolinpesien purkuajatukseen vielä sen verran, että Ruotsissahan on viiden vuoden määräaika niille, ja näkisin kyllä näin, että Suomessa voitaisiin mennä Ruotsin malliin samalla tavalla, [Puhemies koputtaa] jotta näitä metsätiloja voitaisiin päästä paremmin sitten hoitamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Halmeenpää. On piilossa, mutta sieltä tuli kuitenkin. [Naurua]

0.11 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Laskeskelin tuossa, että näin puolen yön tienoilla tässä salissa maa- ja metsätalouden pääluokan budjettikeskustelua on käymässä keskustan eduskuntaryhmästä noin 16 prosenttia vahvuudesta ja vihreästä eduskuntaryhmästä 20 prosenttia vahvuudesta ja on pari muutakin edustajaa muista ryhmistä. Minä pidän tätä positiivisena asiana. Maa- ja metsätalous ainakin meitä kiinnostaa, ja siitä on hyvä käydä keskustelua.

Haluaisin vielä palata tuohon turvepeltoasiaan ja toivoisin, että tässä nyt ei puheenvuoroja suodatettaisi minkään vinojen silmälasien kautta. Nimittäin se, mistä edustaja Mikko-nen täällä aikaisemmin puheli, liittyy myös muun muassa maa- ja metsätalousvaliokunnasakin jo esiteltyn Luken kehiteillä olevaan pelto-optimityökaluun. Siinähan tarkoituksena on, että peltojen ominaisuuksiin pohjautuen kehitetään kannattavuutta. Siinä yhteydessä on tullut ilmi muun muassa sellaisia viitteitä, että Etelä-Suomessa, missä valtaosa pel-loista ei kuitenkaan ole turvemailla toisin kuin vaikkapa meillä Pohjois-Pohjanmaalla, on ehkä kannattavuudenkin kannalta parempia mahdollisuuksia jopa metsittää joitakin kauka-na tilakeskuksesta turvemailla olevia, ehkä vähän alempituottoisia peltoja. Siinä ei ollut siis tarkoitus kertoa, että vain Etelä-Suomessa pitää turvepelloille tehdä toimenpiteitä ja muualla ei, vaan viitattiin tähän Luken jo kehiteillä olevaan viljelijöitten käyttöön tarkoi-tettuun tutkimukseen ja työkaluun. Minä ymmärsin tämän viestin Lukelta positiivisena.

Arvoisa puhemies! Ilahtuisin myös kovasti siitä, ettei muutoinkaan kuunneltaisi ehkä vain toisella korvalla tai millään vapaavalintaisilla tulkinnoilla, mitä puhutaan ja mitä met-sistä aiemmin tässä keskustelussa esiin nostettiin. Mielestäni on hieman vastuutonta väit-tää, että mikään poppoo tässä salissa olisi sitä mieltä, ettei metsiä saisi käyttää. Näin en ole kuullut minkään ryhmän esittävän.

Suurin piirtein tämä nykytason käyttö, 70—75 miljoonaa kuutiota, vuosittain saattaa hy-vinkin mahtua kestävyiden rajoihin, siis teknistaloudellisen kestävyiden ohella myös eko-logisen kestävyiden rajoihin, jos saamme myös monimuotoisuuden heikkenemisen ku-riin. Kuitenkin Suomen metsissä elää ympäristöministeriön mukaan yli 800 ihmisen toi-mien vuoksi uhanalaista lajia — yli 800, mukana muutkin kuin nisäkkäät ja linnut — lajit. Jos niiden elinolosuhteita ei korjata, jopa 200 eliölajia uhkaa kuolla sukupuuttoon seuraa-van 50 vuoden aikana.

Arvoisa puhemies! Kovasti toivon sellaista malttia, ettei lähdetäisi puhumaan totaali-sesta metsiensuojelusta tai totaalisesta rajoittamattomasta puunkorjuun mahdollisuuksista, kun sellaista vaihtoehtoa ei ole missään taidettu kannattaa kumpaankaan suuntaan. Sen si-jaan voisimme ja pakkokin kaiketi on keskittyä hakemaan sitä, että sekä metsien talous-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

hyöty että luontoarvot voitaisiin paremmin tasapainottaa ja turvata paremmalla suunnitellulla ja käytännöllä ja kehittämällä metsätalouden ja metsiensuojelun menetelmiä.

0.15 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Itsenikin oli tarkoitus puhua vielä tästä luonnon monimuotoisuudesta. Olemme tavanneet tutkijoita, ja olen keskustellut myös metsäteollisuuden yritysten kanssa, ja tällä saralla on tapahtunut paljon hyvää.

Esimerkiksi metsänhoitomenetelmät ovat kehittyneet nyt jo tähänkin asti, ja niitä tulee edelleen kehittää, mutta on ymmärretty myös se, että monimuotoisuuden kannalta äärimmäisen tärkeää on lahoppuun määrä. Sen vuoksi on hyvä, että myös sitä lahoppuun määrää pyritään näissä talousmetsissä lisäämään, sinne muun muassa tehdään tällaisia puupökölöitä, jotka sitten nopeasti lahoavat, ja sitä metsäteollisuuden yritykset itsekin edistävät näin. Myös esimerkiksi kantojen jättäminen metsiin edistää lahoppuun määrää metsissä. Olen ymmärtänyt myös niin, että kantojen poistaminen sieltä on kallista ja niiden hyödynnettävyys on melko heikko, joten sekin olisi kaikkien etu, että niitä ei sieltä ehdoin tahdoin poistettaisi, ja uskon, että tähän suuntaan ollaan muutenkin menossa.

Vielä kuitenkin on tekemättömiä toimenpiteitä, joilla voidaan tätä metsien monimuotoisuutta edesauttaa niin talous- kuin muissakin metsissä, ja uskon, että kaikki osapuolet ovat siihen valmiita. Kun tieto lisääntyy, niin tältä osin tuska ei lisäännä vaan kaikki voittavat. Meidän on todellakin tehtävä kaikkemme sen eteen, että monimuotoisuuden väheneminen ei enää jatkuisi, koska monilta osin olemme jo äärimmäisen hälyttävässä tilassa.

Haluan tässä kehua myös tätä aiemmin täällä jo mainittua oikeusministeriön selvitystä tästä kalateiden parantamisesta, ja toivon, että tämän myötä päästään myös siihen, että näihin vanhoihin vesivoimaloihin voidaan pikkuhiljaa palata ja myös saada näiden uhanalaisten kalalajien elpyminen entisestään vielä paremmalle tolalle.

0.17 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Suomessa syödään noin 6 prosenttia kotimaassa pyydetystä kalasta. Kaikki muu tulee ulkomailta. En näe tässä asiassa mitään mieltä, koska meillä on maailman puhtaimmat vedet ja mahdollisuus kasvattaa kalaa vaikka muille. Meillä on mahdollisuus lisätä kotimaisen kalan kulutusta, ja siihen tulee hallituksen panostaa jatkossa vielä enemmän. Suomessa pitäisi mielestäni ehdottomasti tehdä kaksi asiaa: Ensinnäkin vähempiarvoiset kalat tulisi ymmärtää paremmin hoitokalastuksena, poistettavana kalana. Toiseksi niitä pitäisi jalostaa paremmin vientituotteiksi. Molemmat edellä mainitut toimenpiteet ovat mahdollisia, ja niitä pitäisi valtion myös tukea.

Keskeistä on huolehtia koko kalastuselinkeinon kannattavuudesta ja siitä, että se houkuttelee myös nuoria yrittäjiksi kalastuspuolelle. Tällä hetkellä tällaista kehitystä ei ole näkyvissä. Saimaan lohen tila on saatu paranemaan tällä hallituskaudella. Tähän olennaisena kuuluu myös kalastuksen valvonta sekä uhanalaisten kalojen arvon määrittely. Pidänkin hyvänä, että Pohjois-Karjalan Kalatalouskeskus saa 100 000 euroa toimintansa tukemiseen. Tämä on toinen perättäinen vuosi.

Myös uhanalaisille kaloille on tulossa arvo, joka osaltaan toimii pelotteena ja vähentää salakalastusta muun muassa Pielisellä, Pielisjoella sekä Ala-Koitaajoella. On ymmärrettävää, että kerran menetettyjä lohikalojen geneettisiä yhdistelmiä ei enää saada takaisin. Seuraavan hallituksen onkin otettava vielä voimakkaampi ote uhanalaisten kalojen elinympäristön parantamisessa.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

0.19 Juha Pylväs kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kommentti liittyen tähän Luken kehittämään työkaluun näistä heikompiuottoisista lohkoista. Mallihan lähti siitä, että mitä kauempana on tila keskuksesta, mitä heikompi on tuottokyvyltään oleva lohko, ja siellä on monta eri mittaria, jotka vasta vaikuttavat siihen, mitä sille pellolle kannattaisi tehdä. Sitten loppukädessä on kumminkin sen maanomistajan päätös, mitä se maanomistaja päättää tehdä, niin että on toisaalta hyvin vaarallista lähteä nostamaan esille ajatuksia siitä kumminkin maanomistajan päätöksissä olevasta asiasta, jos ei siellä ole taloudellisia kannustimia.

Sitten se, mikä varsinainen huoleni on vielä tässä, on tämä maatalouden tutkimustoiminnan rahoittaminen. Nyt on hyvin paljon maatalouden tutkimustoiminnan rahoitusta kavennettu. Se on jatkunut jo pitemmän aikaa alentuvasti, ja se tutkimus keskittyy hyvin harvoille tutkimusasemille. Kun meidän maataloudessa varsinkin peltomaa on hyvin heterogeenistä, se on erilaista eri alueilla, niin nyt jos tutkimus tehdään vain yhdellä alueella, niin sitä samaa tutkimustulosta ei voi soveltaa ympäri maata. Tätä tutkimusta pitäisi pystyä jakamaan eri alueille huomattavasti enempi, ja tämä tutkimus eri peltomailla on entistä tärkeämpää, kun ruvetaan tästä hiilensidonnasta puhumaan, siitä, miten saadaan kaikkein parhaiten se hiili sitoutettua sinne peltomaahan ja mitkä ovat ne keinot. Tätä tutkimusta pitäisi tehdä, ja Pohjois-Pohjanmaa on varsin hyvä kohde siihen, koska meillä on erittäin paljon sitä turvemaata, joka siellä on aktiivisessa viljelykäytössä.

Sitten vielä, arvoisa puheenjohtaja, otan yhtenä asiana tämän biokaasun. Täällä on muutamassa puheenvuorossa biokaasu otettu jo esille. Biokaasu on erittäin läheisesti maatalouteen sopiva lisäenergiamuoto, jota siellä tilalla voidaan hyvin sujuvasti hyödyntää. Sitä energiaa pystytään käyttämään siellä tilalla ja sitä pystytään siirtämään liikennepolttoaineeksi. Tästä biokaasusta on puhuttu ainakin 20 vuotta maatalouden liitännäisenä, mutta käytännössä se ei vain lähde liikkeelle, koska taloudelliset kannattavuudet ovat siinä sen verran heikot. Tuki- tai verotusratkaisuilla tätä saataisiin liikkeelle, mutta valitettavasti siitä tälläkin hetkellä viesti on se, että kun maatila tekee investointihankkeen yhteydessä suunnitelmat siitä, että tilalle rakennetaan riittävän iso biokaasulaitos, jossa hyödynnetään synergiaetua sen energiantuotannon ja tilalla olevan energiantarpeen välillä, niin rahoittajat, riskirahoittajat, vetäytyvät välittömästi siltä hankkeelta, ja tämä on juuri päinvastainen viesti sinne maatalouteen kuin mikä sinne pitäisi olla.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Viljanen, ja edustaja Viljasen jälkeen — juuri näin päin — edustaja Maijala ja sitten vasta edustaja Hakanen. Tämä on tärkeä järjestys.

0.22 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Aloitan jälleen viitaten edustaja Mikkosen puheeseen, jota edustaja Halmeenpää nyt ansiokkaasti tulkitsi salille. Edustaja Halmeenpää, ei ollut suinkaan tarkoitus tulkita väärin edustaja Mikkosen puhetta, [Krista Mikkonen: Sinä et kuunnellut, mitä minä sanoin! — Naurua] vaan viittasin siihen, mitä edustaja Mikkonen totesi puheessaan, ja olin siitä aidosti hämmästynyt. Edustaja Halmeenpää sitä ansiokkaasti avasi, ja edustaja Pylväs äsken kertoi kyllä tarkasti, miten asia minunkin mielestäni on.

Tämä työkalu on hyvä. Me kaikki varmaan olemme siitä samaa mieltä, että heikompiuottoisia pelloja pitää voida tarkastella myös niin, että niitä tarvittaessa metsitettäisiin, tilusrakennetta parannettaisiin, saataisiin myös muita hyötyjä. Mutta se, miten se tehdään,

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

miten se määritellään, miten sen kohdistaa ja kuinka valinnanvapaus siinä toteutuu, siinä on ehkä vielä meillä keskusteltavaa. Näihin viimeisiin, edustaja Mikkonen... [Krista Mikkonen: Minä en puhunut mitään siitä! — Naurua — Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, annan arvoa vilkkaalle keskustelulle siellä, missä on sille sijansa, mutta juuri nyt on edustaja Viljasella tärkeä puheenvuoro. Toivon rauhallisuutta.

Ujo maalaispoika ihan häkeltyy, kun aletaan huutelemaan sieltä salista. Kiitoksia, arvoisa puhemies! — Mutta, arvoisa puhemies, varsinaiseen asiaan näiden tulkkausten ja välihuutojen, kommenttien lisäksi. Mielestäni kyllä kuuntelin keskustelua aika tarkasti, ja sen takia sitä äidyn kommentoimaan.

Viime puheenvuorossani jäin siihen positiivisten asioiden kertaamiseen tältä vaalikaudelta. — Koska kello käy, joudun hieman ehkä parantamaan tahtia. — Tällä vaalikaudella on päästy erinomaisen hyvin eteenpäin elintarvikeviennin edistämisessä. Elintarvikeviennissä ollaan saatu uusia avauksia, uusia tuoteryhmiä, uusia markkina-alueita, uusia viennin tapoja. Myös yrittäjän sosiaaliturvaan on saatu parannuksia. Juuri viime viikolla ja tällä viikolla täällä salissa on käsitelty ei-omistavan perheenjäsenen työttömyysturvan vahvistamista työttömyystilanteessa. Se on erittäin hyvä asia, että siinäkin on päästy eteenpäin. Samoin rakentamista on helpotettu.

Teiden korjausvelasta on tänään puhuttu paljon. Se koskee erittäin oleellisesti maa- ja metsätaloutta. Suomalaiset maatilat sijaitsevat edelleen koko Suomen laajan maaseudun jokaisessa nurkassa. Toimiva infrastruktuuri on meille äärimmäisen tärkeää. Toimivat tiet ja tietoverkot ovat elinehto maataloustuotannolle. Voisi ehkä kärjistäen sanoa, että jotta Suomen biotaloudesta saadaan kaikki voimavarat hyödynnettyä, niin sen viimeisenkin metsäautotien pitää olla kunnossa, jotta ne tuotteet saadaan sieltä eteenpäin jalostettavaksi ja aina markkinoille saakka.

Edelleen ollaan päästy hyvin eteenpäin veroratkaisuissa. On erittäin tärkeää, että henkilörytjät on tällä vaalikaudella asetettu verotuksellisesti samalle viivalle muiden yritysmuotojen, etenkin osakeyhtiöiden kanssa. Suuri osa maataloista on henkilöyrityksiä, ja tämä yrittäjävähennys on ollut erittäin merkittävä päätös suomalaisten viljelijöiden kannalta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi ajattelin sanoa muutaman sanan ja viitata maa- ja metsätalousvaliokunnan ansiokkaaseen jäseneseen, joka päivällä piti puheenvuoron. Harry Wallin totesi suunnilleen näin, että on erittäin hienoa, että suomalaisesta elintarviketuotannosta ja maatalouden tärkeydestä vallitsee tässä salissa laaja yhteisymmärrys siitä, että suomalainen maataloustuotanto pitää pystyä turvaamaan, suomalaista ruuantuotantoa pitää tukea ja pitää tehdä toimia molempien toimintaedellytysten parantamiseksi. Wallin totesi myös, että aina ei ole ollut näin. On erittäin hyvä, että tällainen tilanne on nyt saavutettu. Olen tästä edustaja Wallinin kanssa erittäin pitkälti samaa mieltä. Esimerkiksi tämän kesän kuivuuden aiheuttamat ongelmat olivat kansallisesti suuri uutinen, ja uskon, että kaikki suomalaiset olivat samaa mieltä siitä, että hädän alla olevia viljelijöitä pitää auttaa [Puhemies koputtaa] ja pitää kannattaa suomalaista maaseutua ja ruuantuotantoa.

0.27 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Pidän tämän puheenvuoron vain ka-
lasta ja porosta.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Ensinnäkin kala-asioista, elikkä se homma, että nyt kalastuslakia on jonkun verran päästy korjaamaan. Mutta toivon, että sitten kun uusi vaalikausi alkaa, niin siinä tilanteessa tämä kalastuslakiasia otettaisiin pikkusen enempi miettimisen ja työn alle. Tällä hetkellä vain 18 prosenttia kaupallisesta kalasta on kotimaista kalaa, ja sen eteen pitää todella paljon tehdä töitä. Nyt sitten seuraava asia on se, miten me saamme meidän tuhannet järvet käyttöön. Tämä niin sanottu roskakala elikkä oikeasti toisarvoinen kala pitää saada todellakin käyttöön, ja miten se tapahtuu, siinä meillä kaikilla on töitä, ja sen eteen aletaan töitä tekemään. Ja yksi asia on sitten kalastonhoitomaksu, mikä meillä tuotti ongelmia, ja nyt sitten vesialueitten hoitamiseen ei saatu näitä rahoja enää sillä tavalla kuin aikaisemmin. Nyt pitäisi miettiä, miten me saamme rahoitettua vesialueitten hoitamisen ja käyttämisen ja kokonaiset neuvonta-asiat ynnä muut.

Kala-asioista vielä: meidän pitää hauki saada meidän matkailutuotteeksi. Tällä hetkellä ihan suotta me puhumme taimen- ja lohijoista. Ne ovat ihan hyviä kotimaiselle matkailulle, mutta silloin kun puhutaan ulkomaisesta matkailusta ja matkailun kehittymisestä, niin kyllä se on hauki, joka meidän pitää matkailutuotteeksi saada. Sillä tavalla saadaan hoidettua myöskin meidän vesistöjämme.

Sitten nopeasti poronhoitoasioista, elikkä poronhoitolakia ei tule avata kovin paljoa enempää. Tällä hetkellä on työn alla peltovahinkoasia ja arvioimislautakunta-asia. Katson, että se on ainut asia, mikä siinä on jonkun verran korjattavissa. Siinäkään ei isoja asioita tarvitse tehdä, ainoastaan miettiä se, miten me saamme arvioimislautakunnat toimimaan entistä paremmin niin, että niiden toimintaan luotetaan. Todellisuudessaan niitä maataloilta tapahtuvia vahinkoja ei ole ollenkaan niin paljoa kuin julkisuudessa annetaan ymmärtää. Ainahan niitä inhottavia tilanteita tulee, mutta suurin osa niistä on aina saatu sovittua.

Ja sitten petoasioista: Riistavahinkolaki oli meillä vasta käsittelyssä, ja toivon mukaan niillä korjauksilla, joita siinä on, me saisimme aikaan sen, että kaikki petovahinkoja kärsineet saavat korvauksensa täysimääräisinä. Mutta jatkossakin pitää todella huolehtia siitä, että petovahinkokorvaukset maksetaan ajoissa ja mieluummin ne maksettaisiin jopa kaksi kertaa vuodessa. Maksetaan vaikka osa heti, kunhan maksetaan mahdollisimman pian kaikki nämä maksut. Petotilanne ei ole Suomessa parantunut juuri ollenkaan, vaan varsinkin poronhoitoalueilla karhujen määrä on todella paha. Pitää miettiä, mitä sen tilanteen kanssa aletaan tekemään. Hyvää on se, että ahmojen osalta me saimme sen, että erityisesti vahinkoja aiheuttavia ahmoja pystytään poistamaan, mutta sekään ei ole ratkaissut tilannetta vielä tarpeeksi. Elikkä petoasioitten kanssa tulee tehdä vielä paljon töitä.

0.30 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Maatalouden pääluokan viimeinen puheenvuoro on tänäkin vuonna budjettikeskustelussa koittanut, ja kuten perinteet velvoittavat, tämä on niin sanottu kuttuaiheinen puhe. Jotkut siteeraavat sitä myöskin kuttupuheeksi. Tämän on aloittanut aikoinaan Sastamalan vammalalainen SDP:n kansanedustaja Timo Roos, ja tätä on ansiokkaasti viety vuodesta toiseen eteenpäin, jokainen vähän eri tavalla, kuitenkin niin, että tässä myöskin tämä meidän kuttumme on keskiössä.

Arvoisa puhemies! Tällä kertaa tämä puheenvuoroni kunnioittaa pitkälti myöskin maataloutta, maaseudun, maatalouden vaikeita vuosia, ja siitä syystä olen rakentanut tämän tällä kertaa, arvoisa puhemies, hieman eri tavalla

Kuttu eli vuohi on hyvin sympaattinen kotieläin. Se on helppohoitoinen ja vähäruokainen ja kaiken lisäksi uskollinen kuin koira hoitajaansa kohtaan. Luonteeltaan sitä voidaan tosin pitää hieman oikukkaana. Onkin muodostunut sanonta: ”Jos haluat saada harmia it-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

sellesi, ota hoitaaksesi kuttu.” Oikukkuudesta huolimatta, ja juurikin sen vuoksi, tuo jalo pohjoisten laiturimme eläin opettaa meille elämästä enemmän kuin arvaammekaan, ja uskon myös, että kutuilla on oma ratkaisunsa useisiin polttaviin, maataloutta askarruttaviin kysymyksiin.

Siitä voimme olla varmoja, että kutuilla on ainakin yhteinen huoli meidän kaikkien kanssa, nimittäin ilmaston lämpeneminen ja sen tuomat muutokset luonnonolosuhteisiimme. Miten se vaikuttaa kasveihin, eläimiin, järviin ja meidän kaikkien vuorovaikutukseen toistemme kanssa? Mutta ennen kaikkea: onko tuolla salaa viisaalla eläimellä tähänkin ratkaisu? Odotukset yhteiskunnalla ovat ainakin mittavat. Onko kuttu ratkaisu? Aika näyttää.

Arvoisa puhemies! Otsaluista lähtevät kurtupintaiset, taaksepäin taipuvat sarvet ovat kutulle kuin talvisin paukkuvat pakkaset viljapellolle. Niillä sarvilla kuttu taistelee vaaroja vastaan ja puolustaa reviiriään, kun taas pakkanen tappaa kasvitaudit maasta ja pelastaa siten viljasadon monelta vaaralta. Mutta mitä jos pakkanen ei enää lainkaan näyttäytyisi — tippuisivatko kutultakin sarvet? Jos ilmasto lämpenisikin niin, että pakkasilta emme saisi apua kasvitautilien torjuntaan? Ja mitä jos vieraslajit ja rikkakasvit saavat suurempaa sijaa viljapelloissamme? Olisiko nurmirehua ja viljaa hyödyntävien eläinten, kuten kuttujen, osa ruoantuotannossa tuona lämpimänä aikana uhattu? Ei syyttä kuttu ollut huolissaan.

Miten kävisi tyrvääläiselle kutunmaidon tuottajalle? Siellä kuttutalous on ollut perinteikäs ja kukoistava tuotantohaara. Pitäjäämme pidettiin kuuluna kuttupitäjänä, ja Tyrvään vaakunassakin komeili Gustaf von Numersin piirtämä vuohipukki. [Naurua] 1800-luvulla kutunhoito oli yleistä torppareiden keskuudessa ja pienessä torpassa saattoi majailla jopa 20 kuttua ja taloissa jopa 40. Kesäisin omistajat veivät kuttunsa paimenille hoidettaviksi ja suuret, jopa 70 kutun laumat olivat tavallinen näky Tyrvällä vahvistaen kuttupitäjän mainetta vuodesta toiseen. Arvoisat kollegat, Tyrvään maine muuten täällä talossakin näkyy meidän kolmen kansanedustajan voimin.

Kutunmaidosta valmistetut juustot tulivat perinteiseksi osaksi tämän alueen ruokakulttuuria jo keskiajalla. Juustonvalmistuksen merkitys vahvistui vielä 1900-luvulla. Kuttujen pitäminen muualla Suomessa ei ollut yhtä suosittua kuin Satakunnassa ja Länsi-Pirkanmaan kunnissa.

Arvoisa puhemies! Kuten todistettu, kuttu on perinteikäs eläin, josta valmistuvat herkkuiset, maailmallakin korkeassa arvossa olevat juustot. Kuttu tulee säilyttää osana monipuolista elintarvikeketjua, ja siksi on todella hienoa todeta, että tuotannossa olevien kuttujen määrä on noussut yli 600 eläimen verran vuodesta 2016. Suomessa kuttuja on tällä hetkellä reilut 5 400 ja kuttutiloja 138. Tuotannon kasvua on ollut merkittävästi AB-alueella jo pidempään, vuodesta 2014 asti, ja viimeisen vuoden aikana alueen eläinmäärä nousi yli 400 kuttua. Trendinä on kuitenkin ollut, että osa kutuista on siirtynyt C-alueelta tänne AB-alueelle, mikä selittää C-alueen eläinmäärän äkillistä laskua. [Naurua] Ilmiö on aiheuttanut merkittävän ja yhtäkkisen yksikkötyön laskun AB-alueella, kun eläinkohtaisten tukien potti ei jousta tukirajan yli eläinmäärän kasvaessa. Olisiko jollakin aikavälillä tukialueiden välisien tukitasojen yhteensovittamisen tarvetta? Etelän AB-alueella siis kuttujen lukumäärä kasvaa silti, mutta kuitenkin täällä AB-alueellakin on useita kuntia, joissa ei ole yhtään kuttua.

Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Onko Vihti tuttu? Sielläkin on potentiaalia: kunnassa on vain kaksi kuttua tänään. [Naurua] Huhujen mukaan kollega Viljanen vähintäänkin

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

harkitsee lypsykarjasta luopumista ja suuntaisi voimaperäiseen kutunmaidon tuotantoon. Onnea ja menestystä, Viljanen! [Eerikki Viljanen: Kiitos!]

Arvoisa puhemies! Kutuilla on siis suuri huoli paitsi niiden sopeutuessa ilmastonmuutoksen haasteisiin myös taistellessa hyllytilasta tuontijuustojen kanssa. Juustot ovat suomalaisten mieleen, sillä niitä kulutettiin viime vuonna Suomessa melkein 10 kiloa enemmän kuin keskimäärin EU-maissa. Ruokatiedon mukaan juustontuotanto oli Suomessa viime vuonna 86 miljoonaa kiloa ja kulutus jopa 143 miljoonaa kiloa. Juustoja tuotiin kuitenkin viime vuonna yli 200 miljoonaa kiloa eli melkein tuplasti kulutukseen nähden.

Näiden lukujen valossa myöskin ruokahävikin suuruus on hälyttävä. Miten kotimainen kutunjuusto voi pärjätä tuonnin aiheuttamassa hintakilpailussa? Kohtuutonta kuormaa tuntuu yhteiskunta antavan tälle pienelle maidontuotantoujoukalle. Tuotantosuuntien eriarvoistuminen on nähtävissä juuri näillä pienillä ruuantuottajasektoreilla. Toivottavasti kutunjuusto on sinulle tuttu, ja jos se ei vielä kuulu aamiaispöytääsi, niin tavoittele sen saatavuutta. Ja miksei myös lihaa? Hyvää lihaa tavoittele omiin pöytiin, maukasta lihaa.

Arvoisa puhemies! Puheeni alussa esitin pohtivan kysymyksen siitä, onko tuolla salaa viisaalla kutulla ratkaisu tuohon niin maataloutta kuin maapalloa askarruttavaan aiheeseen eli ilmastonmuutoksen vaikutukseen ruokaturvamme takaamisessa. Ja vastaus tähän todella löytyy kutulta, uskokaa tai älkää. Kutun mielestä vastaus löytyy politiikasta. Se löytyy kansan ja päättäjien tahdosta. Meidän ei tule liikaa keskittää ja kasvattaa vain joidenkin tuotantosuuntien kapasiteettia, vaan meidän tulee säilyttää tuotannon monipuolisuus ja samalla ruokakulttuurimme.

Arvoisa puhemies! Meidän tulee kuitenkin olla hereillä ruoantuotannon tehostamisessa, jotta jokaiselle meistä sekä meidän lapsenlapsillemme riittää monipuolista, ravinteikasta ruokaa myös tulevaisuudessa. Tämän kaiken keskellä meidän tulee olla herkinä ahneuden ohjaamille päätöksille ja tehdä päätöksiä ainoastaan yhteiseen hyvään. Yhteistyö ja itse ansaittujen hedelmien jakaminen ei ole aina helppoa, mutta se on ollut ainoa keino, jolla voimme päästä kestävään lopputulokseen. Ilmastopolitiikassa ei ole pikavoittoja, vaan tähtäimessä ovat pitkän aikavälin ratkaisut, parempi tulevaisuus. Mutta kaikkea ei tästäkään voida jättää kutun harteille.

Arvoisa puhemies! Kiitän virkamiehiä, kaikkia eduskunnan työntekijöitä, teitä, kollegat, kuluneesta yhteistyöriikkaasta ja työntäyteisestä vuodesta ja toivotan rauhaa ja kotimaisen ruuan täyteistä joulua sekä kutunjuustollista uutta vuotta 2019.

0.40 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä erityisen siivistynyt, monipuolinen ja viisas puheenvuoro ansaitsee vain kiitoksen. Perinteet ovat tärkeitä, kulttuuri on tärkeätä, maatalous on tärkeätä, ja kiitos siitä, että edustaja oli nähnyt paljon vaivaa näin loistavan puheenvuoron rakentamisessa. Kiitos, ja hyvää joulua myöskin teille, edustaja.

Yleiskeskustelu päättyi ja pääluokan käsittely keskeytettiin.

2.8. Pääluokka 29 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Seuraavaksi esitellään opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 29.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Keskustelu

14.36 **Pia Viitanen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen siis sivistys- ja tiedejaoston osalta valiokunnan mietinnön. Otamme tässä kantaa moneen asiaan, ja lisäksiäkin on kosolti, niin kuin usein tässä pääluokassa on.

Kaiken kaikkiaan yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen osalta valiokunta toteaa, että koulutukseen on kohdistunut leikkauksia muun muassa valtionosuuksien leikkausten kautta sekä indeksijäädytysten kautta, ja toteaa myös, että samaan aikaan on tehty paljon uudistuksia.

Varhaiskasvatuksen uudistunutta lainsäädäntöä pidetään hyvänä ja kiinnitetään huomiota muun muassa varhaiskasvatuksen henkilöstön riittävyyteen ja siihen, että nyt lastentarhanopettajien koulutusta lisätään mutta myös jatkossa on kiinnitettävä huomiota tähän riittävyyteen. Hyvänä valiokunta pitää viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun laajentamista sekä myös sitä, että nyt näihin haasteellisempien alueiden päiväkoteihin esitetään lisärahoitusta. Eli nämä ovat varhaiskasvatuksen osalta huomioitamme.

Peruskoulutuksen osalta valiokunta puhuu paljon sen tärkeydestä, että koulut voivat olla tasavertaisessa asemassa, ja näistä avustuksista haasteellisten peruskoulujen osalta ja osaltaan lisää vielä tätä rahoitusta 2 miljoonalla eurolla.

Lukiokoulutuksen osalta todetaan se, että lainsäädäntöä on uudistettu, ja todetaan myös se, että jatkossa on arvioitava lukiokoulutuksen perusrahoituksen riittävyys, sillä nyt sinne on kohdistunut paljon supistuksia ja valitettavasti sitten on käynyt niin, että kuntien vastuut tätä kautta ovat lisääntyneet.

Myönteinen lisäys on kerhomäärärahoihin, eli sinne kohdistui 3 miljoonan leikkaus tämän vuoden tasosta, ja sen valiokunta esittää palautettavaksi. Samoin myös esimerkiksi Lukukeskukselle esitetään lisärahoitusta. Nämä ovat hyvin tärkeitä, lasten harrastusmahdollisuuksiakin tukevia lisäyksiä.

Vapaan sivistystyön osalta, puhemies: Valiokunta korostaa sen roolia muun muassa maahanmuuttajakoulutuksessa sekä sitten ihan kansalaisten digitaitojen edistäjänä. Tähän sisältyy sitten myös lisäyksiä järjestöille, muun muassa Etäkoulu Kulkurille, Suomi-kouluille, naisjärjestöille, Karjalan Liitolle sekä Sofian kannatusyhdistykselle.

Ammatillisen koulutuksen osalta toteamme tämän reformin ja sen, että sen toimeenpano vie kyllä vielä aikansa. Arviointi tässä vaiheessa on vielä ennenaikaista, mutta valiokunta toteaa myös, että toimeenpano vaatii osin vahvempaa tukea. Erityistä huomiota kiinnitetään lähiopetukseen sekä sitten opinto-ohjaukseen, ja siihen tarvitaan selvästi suurempaa tukea. Valiokunta toteaa, että on hyvä, että tätä toimeenpanoa tuetaan 15 miljoonalla, mutta muistuttaa, että aikaisempien säästöpäätösten ja reformin laajuuden vuoksi on vielä erittäin haasteellista päästä tässä uudistuksessa onnistuneesti maaliin, ja erityisesti painotetaan lähiopetuksen riittävyyttä sekä tukea.

Korkeakoulujen osalta valiokunta kiinnittää huomiota myönteisellä tavalla esimerkiksi siihen, että Suomen Akatemialle lisätään nyt rahoitusta muun muassa näihin lippulaivahankkeisiin, mutta toteaa kuitenkin huolestuneisuutensa siitä, että tki-menojen osuus bruttokansantuotteesta on laskenut viime aikoina. Nyt se on hieman nousussa, mutta kiinnitämme huomiota siihen, että jatkossa tarvitaan vielä lisää panostuksia. Ammattikorkeakoulutuksen osalta todetaan, että siellä on ollut mittavia säästöjä, ja kaiken kaikkiaan korostetaan tätä tietynlaista rahoituksen ennakoitavuutta ja riittävyyttä. Nythän se pirstaloitunut rahoitus saa usein paljon huolta aikaiseksi.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Taiteen ja kulttuurin osalta on tärkeä kirjaus VOSin uudistamisesta. Tässä esitetään ihan lausumaa siitä, että vietäisiin tämä tulevaisuudessa maaliin, ja nimenomaan edellytetään lisäresursseja, muuten tämä ei mene, ja erikseen vielä todetaan, että esimerkiksi asiaa ei saa hoitaa siten, että esitettäisiin vaikkapa Tampereen Työväen Teatterille säästöjä, niin kuin aikaisemmassa vaiheessa pieni pelko oli.

Kaiken kaikkiaan puhumme myös kärkihankkeista ja niiden vakiinnuttamisen tärkeydestä sekä tuotantotuista elokuville, mitkä ovat olleet tärkeitä, ja kirjastoille kohdistetaan digihankkeeseen erityinen määräraha.

Hyvitysmaksun osalta valiokunta ihan oikein toteaa sen, että leikkausta ei pidä tehdä. 2 miljoonaa sinne palautetaan ja kirjataan lausumalla, että tämä järjestelmä on nyt selvitettävä, uudistustarpeet kartoitettava ja seuraavassa hallitusohjelmassa asiaan palattava. [Timo Heinonen: Oikein!]

Kaiken kaikkiaan rahapelitoiminnan osalta tulee lisämäärärahoja lukuisiin kohteisiin, muun muassa Lukukeskukselle, Kuhmon Kamarimusiikki -tapahtumalle, Sorin Sirkukselle, Taide Boxissa -hankkeelle, Kemijärven kuvanveisto- ja kulttuurisäätiölle, Sata-Häme Soi -festivaalille, Hetan Musiikkpäiville sekä ruokatietonäyttelylle Suomen maatalousmuseo Sarkaan.

Liikunnan osalta todetaan hyvin tämä iso haaste väestön liikkumattomuudesta ja painotetaan sitä, että kun nyt Liikkuva koulu -hanke, joka on ollut hyvä ja erinomainen, loppuu, pitää jollain tavalla nämä käytännöt vakiinnuttaa, [Puhemies koputtaa] ja myös Liikkuva opiskelu -hanketta haluamme tukea. [Puhemies: Aika!]

Puhemies, jos sallitte, sanon ihan lyhyesti vielä loppuun, mitä tässä on lisäyksiä:

Eli seuratukeen miljoona vähävaraisten lasten harrastusmahdollisuuden edistämiseen, [Timo Heinonen: Hyvältä kuulostaa!] sekä sitten liikunnan koulutuskeskuksille.

Nuorisopuolella puhumme muun muassa haasteista työpajatoiminnan suhteen. Siellä on resurssipula ja huoli sote-maku-uudistuksen vaikutuksesta tähän. [Puhemies koputtaa] Määrärahoja esitetään niin etsivälle nuorisotyölle kuin työpajoillekin.

Puhemies! Tässä vaiheessa, koska aika loppuu, haluan esittää vielä kiitokset koko jaostolle hyvästä yhteistyöstä sekä myös ministereille hyvästä yhteistyöstä.

Ja tietenkin tähän sisältyy vastalauseita oppositiolta.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän pysymään aikarajoissa. Meillä on täällä paljon puheenvuoroja. — Nyt sitten ministeri Grahn-Laasosen esittelypuheenvuoro.

14.43 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa rouva puhemies! Lämpimät kiitokset valiokunnille ja jaostolle tästä perusteellisesta työstä ja hyvästä yhteistyöstä tänä vuonna.

Tasa-arvoinen ja laadukas koulutus on Suomen menestystekijöistä kaikkein tärkein, ja Suomi on onnistunut yhdistämään vuosien saatossa erinomaiset oppimistulokset ja tasa-arvon. Suomessa edelleenkin vanhemmat voivat luottaa siihen, että meillä ei tarvitse valita koulua, ja meillä ovat koulujen väliset erot maailman toiseksi pienimmät viimeisimmän Pisa-tutkimuksen mukaan. Heikosti osaavien osuus on Suomessa EU-maiden alhaisin, ja opettajamme tekevät kouluissa joka päivä erinomaista työtä.

Olemme eläneet viime vuosina monta vaikeaa ja niukkaa vuotta. Juuri nyt taloudellisen tilanteen koheneminen on tehnyt mahdolliseksi tutkimus- ja koulutuspanostusten tekemi-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

sen pitkästä aikaa. Ensimmäiset niistä nähtiin vuoden 2018 talousarviossa, ja ensi vuoden talousarvioesityksessä hallitus jatkaa samaa linjaa kohti parempia aikoja.

On huolestuttavaa tietenkin se, että viime aikoina on tullut viestiä siitä, että talouden kasvu olisi hidastumassa. Sen takia on entistä tärkeämpää se, että kiinnitetään huomiota työllisyyden edistämiseen ja tehdään niitä uudistuksia, jotka vahvistavat Suomen taloutta tulevana vuosina, koska se on myös koulutusjärjestelmän kannalta ihan keskeinen iso kuva ja asia. Joka tapauksessa on selvää, että kaikkina aikoina vahva osaamis pohja on muuttuvassa, epävarmassa maailmassa tärkein turva niin maallemme kuin jokaiselle ihmiselle yksilönä.

Määrätietoiset toimet ja koulutus uudistukset tällä hallituskaudella alkavat tuottaa tulosta. Olen erittäin iloinen siitä, että tällä hallituskaudella ammatillisen koulutuksen keskeyttäminen on laskenut ja se kehittyä hyvään suuntaan, koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten osuus on tilastoissa kääntynyt laskuun ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee. Isossa kuvassa, kun tänäänkin tietysti budjettia käsiteltäessä meillä on käsitellyssä rahaa ja se, paljonko sitä on käytettävissä, on tärkeää ja hyvä muistaa, että Suomi käyttää julkista rahaa koulutukseen, tutkimukseen ja sivistykseen kaikkiaan, kun lasketaan yhteen eri pääluokat, noin 15 miljardia euroa. Se on valtava summa, ja niin pitää ollakin.

Tässä budjettiesityksessä teemme useita tärkeitä lisäyksiä koulutuksen määrärahoihin. Hallitus on tehnyt koko ajan merkittäviä panostuksia eri lisätalousarvioprosesseissa pitkin matkaa jo parin vuoden ajan osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseen rahoittamalla täydennys- ja muuntokoulutusta. Samaan aikaan, kun vastaamme näihin korkeasuhdanteen tuomiin koulutustarpeisiin, olemme huolehtineet tulevan kasvun edellytyksistä. Viime viikolla julkistettu selvitys Tieteen tila 2018, jonka laati Suomen Akatemia, toi hyviä uutisia. Suomen tieteellinen vaikuttavuus eli käytännössä laatu on maailmanlaajuisessa vertailussa noussut. Tässä keskeisessä roolissa on tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta, johon on kohdistettu ensi vuoden talousarvioesityksessä merkittävä ja pysyvä 112 miljoonan euron lisärahoitus eli pysyvä määrärahojen tason korottaminen, mikä tuo uskottavuutta myös yhteisesti sovitulle Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030:lle, jossa tavoitellaan merkittävää tutkimus- ja innovaatiotoiminnan volyymin kasvua Suomessa.

Mainitsen myös muutamia tasa-arvoon liittyviä toimia, koska tasa-arvo on se keskeinen perusarvo, joka yhdistää meitä täällä eduskunnassa. Kannamme vastuuta maamme tulevaisuudesta huolehtimalla jokaisen lapsen ja nuoren mahdollisuudesta saada maailmanluokan koulutusta omassa lähikoulussa ja siten jatkaa opinpolkua eteenpäin, ja tuo polku alkaa jo päiväkodista. Varhaiskasvatuksen tasa-arvoa tuetaan uudella 10 miljoonan euron määrärahalla ensi vuoden budjetissa. Rahalla voidaan pienentää ryhmäkokoja ja palkata lisähenkilöstöä haasteellisilla alueilla toimivissa päiväkodeissa.

Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostoon tähtäävä viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu jatkuu ja laajenee. Tarkoitukseen esitetään myös jo olemassa olevan 5 miljoonan euron määrärahan lisäksi ensi vuodelle 5:tä miljoonaa euroa. Olemme jo avanneet kunnille tämmöisen haun, jolla valtion rahoitusosuus tässä kokeilussa kaksinkertaistuu edelliseen vaiheeseen verrattuna.

Tämän vuoden talousarvioon hallitus myöskin kaksinkertaisti peruskoulun tasa-arvohoituksen, jolla tuetaan haastavilla alueilla toimivia kouluja. Tähän tarkoitukseen esitetään ensi vuodelle kohdennettavan 32 miljoonaa euroa. Kiitos myöskin eduskunnalle 2 miljoonan euron lisäyksestä tähän.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Koulujen kerhotoiminnalla on tärkeä syrjäytymistä ehkäisevä rooli, ja myöskin siihen varataan ensi vuonna lisää resursseja. Kiitos eduskunnalle tässäkin yhteistyöstä.

Muun muassa näitä asioita sisältää ensi vuoden talousarvio, ja voimme kulkea kohti ensi vuotta myös koulutusjärjestelmän osalta hyvillä mielin, sillä isot, keskeiset lainsäädäntö-hankkeet on viety aikataulussa [Puhemies koputtaa] eteenpäin, ja sitä kautta suomalainen koulutusjärjestelmä kulkee kohti uutta aikaa.

14.49 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho: Arvoisa puhemies! Kulttuurin ja taiteen, urheilun, liikunnan ja nuorisotyön sekä opintotuen vastualueilla ensi vuoden talousarvioesitykseen sisältyy lukuisia uudistuksia ja kehittämishankkeita, joista keskeisimpiä ovat Liikkuva opiskelu -hankkeen käynnistäminen, opintotukeen tehtävät muutokset ja taiteen edistämiseen panostaminen.

Opintotukeen esitetään yhteensä 587 miljoonan euron määrärahaa, josta opintorahan osuus on 442 miljoonaa euroa. Opintotukeen esitetään sisällytettäväksi noin 46 euron kuukausittainen oppimateriaalilisä, johon on oikeus opintorahan vähävaraiskorotukseen oikeutetulla alle 20-vuotiaalla sekä vastaavasti pienituloisen perheen alle 17-vuotiaalla lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijalla. Lisäksi lukiokoulutuksen lukuvuoden tukiaikaa pidennetään kuukaudella, yhdeksästä kymmeneen kuukauteen, ja itseenäisesti asuva alle 18-vuotias opiskelija voi saada opintorahan perusmäärän sekä asumislisän ilman vanhempien tuloihin perustuvaa tarveharkintaa. Edellä mainittu muutos parantaa myös alaikäisten opiskelijoiden mahdollisuuksia saada yleistä asumistukea, koska asumistuen saamisen ehtona on yleensä opintotuen saaminen. Apurahat eivät enää ensi vuodesta lukien voi vähentää opintotukea nykyiseen tapaan. Tämä muutos lisää opiskelijoiden käyttövaroja ja helpottaa muun muassa opiskelun ja urheilun yhdistämistä.

Kulttuurille ja taiteelle esitetään 448 miljoonaa euroa, mistä rahapelitoiminnan tuottojen osuus on 246 miljoonaa euroa. Taiteen edistämiseen esitetään lisäystä rahapelitoiminnan voittovaroista yhteensä noin 8 miljoonaa euroa. Lisäykset kohdistetaan muun muassa esittävän taiteen niin sanotun vapaan kentän rakenteelliseen muutokseen, kansainvälisiin elokuvien yhteistuotantoihin, kuntien kulttuuritoiminnan strategiseen kehittämiseen ja eri taiteenalojen kehittämiseen. Lisäyksestä yhteensä 2 miljoonaa euroa kohdistetaan esittävän taiteen niin sanotun vapaan kentän tukeen, lasten ja nuorten tasavertaisiin mahdollisuuksiin osallistua taiteeseen ja kulttuuriin sekä prosenttiperiaatteen laajentamiseen. Ministeriö käynnistää kevään 2018 kehysriihessä vuosille 2020—2023 päätetyn VOS-uudistuksen toimeenpanon uudistamalla esittävän taiteen vapaan kentän rahoitusta jo vuonna 2019. Lisämääräraha 1 miljoonaa euroa kohdennetaan kolmevuotisiin toiminta-avustuksiin.

Lisäksi valtiovarainvaliokunta on lisännyt 2 miljoonaa euroa yksityisen kopioinnin hyvitysmaksuihin. Lisämäärärahalla varmistetaan, että tekijät saavat kohtuullisen hyvityksen teosten valmistamisesta yksityiseen käyttöön. Kiitan valiokuntaa näistä lisäyksistä. Ne ovat tärkeitä kulttuurin ja taiteen toimijoille.

Arvoisa puhemies! Liikunnalle esitetään 159 miljoonaa euroa, mistä 155 miljoonaa rahapelitoiminnan tuotoista. Liikkuva koulu -ohjelman tuki laajennetaan Liikkuva opiskelu -ohjelmaan, joka kattaa pääasiassa toisen asteen oppilaitokset ja liikuntaa edistävien hankkeiden pilotoinnin erityisesti varhaiskasvatuksessa. Hallituksen kärkihankkeena on vuosi- na 2015—2018 toteutettu Liikkuva koulu -ohjelmaa, jonka tavoitteena on ollut tuoda tunti liikuntaa päivässä jokaisen peruskoululaisen päivään. Ohjelma on onnistunut erinomaisesti.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ti, ja se on saavuttanut noin 90 prosentin kattavuuden kunnista, peruskouluista ja peruskoululaisista. Liikkuva opiskelu -ohjelmaan esitetään vuodelle 2019 rahoitusta yhteensä 3,8 miljoonaa euroa.

Nuorisotyön määrärahoihin esitetään 78 miljoonaa euroa, mistä 55 miljoonaa rahapeli-toiminnan voittovaroista. Ministeriön esityksessä turvataan nuorten työpajatoiminta ja et-sivä nuorisotyö koko maassa. Määrärahaa esitetään lisättäväksi työpajatoimintaan ja Nuot-ta-valmennukseen sekä haja-asutusalueille etsivään nuorisotyöhön. Nuorisotyö on muka-na monialaisen Ohjaamo-toiminnan kehittämisessä. Nuorisotyön määrärahoista tullaan myös kanavoimaan tukea nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen kehittämiseen sekä esitetään lisäkohdennusta kielipesätoimintaan, jolla on keskeinen merkitys inarin-, koltan- ja pohjoissaamen kielten säilymisen kannalta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Avataan debattikeskustelu. Pyydän niitä edus-tajia, jotka haluavat käyttää puheenvuoron debatissa, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Valiokunnan puheenjohtaja Puumala.

14.54 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Iso kuva on nyt positiivisempi koulutuksessa kuin moneen vuoteen aikaisemmin. Pääsemme ajamaan ko-neita ylöspäin, ja se on tietysti tervetullutta ja odotettua, kuten tässä ministeri kuvaili. Jaos-tossa on tehty myöskin hyviä täsmäkohdennuksia. Niistä kiitos kaikille, jotka ovat niihin vaikuttaneet.

Ehkä siellä huolipuolella, jos koulutuksesta lähdetään liikkeelle, on tämä perustan kun-toon saattaminen. Joka kerta hätkähdän sitä tietoa, että 10—11 prosenttia peruskoulusta tu-levista, kun he siirtyvät toiselle asteelle, tulee sinne heikolla luku- ja kirjoitustaidolla. Me emme kerta kaikkiaan voi hyväksyä tätä maassa, jossa on maailman paras peruskoulu. En syytä tästä koulua, eikä varmaan syyllistä etsimällä ylipäättänsä ratkaisuja löydy. Uskon, että kysymys on yhteiskunnallisesta ilmiöstä. Paljon on tapahtunut suomalaisessa yhteis-kunnassa. Meidän tehtävämme on laittaa perusta kuntoon, meillä on siihen mallikin, jota mielelläni myöhemmin vähän esittelenkin. Mutta kysyn ministeriltä: mitä ajattelette, mit-kä ovat ne seuraavat askeleet perustan laittamiseksi kuntoon?

14.55 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen tulevai-suuden kannalta kaikkein tärkein tavoite on se, että jokainen lapsi saa varhaiskasvatukses-ta ja perusopetuksesta riittävät tiedot ja taidot, oppimisen ilon, sellaisen oppimisen ilon, joka kantaa sitten jatko-opintoihin ja läpi koko elämän. Siksi varhaiskasvatuksen tasa-ar-voraha on todella tärkeä. On tärkeää, että panostamme sinne varhaisiin vuosiin ja näin tur-vaamme oppimisen yhdenvertaiset mahdollisuudet.

Esitän huoleni maahanmuuttajataustaisista lapsista ja nuorista. Vain noin muutama pro-sentti, onko se 6—7 prosenttia, maahanmuuttajataustaisista nuorista siirtyy lukioon, kun tavoitteemme on, että 50 prosenttia ikäluokasta kävisi korkea-asteen. Kysyn: mitä toimia ministerin mielestä vielä pitäisi tehdä, jotta tasa-arvo toteutuisi?

Esitän myös iloni siitä, että saamme Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeen liikkeelle. Sii-hen eduskunta lisäsi määrärahat. Lapset liikkuvat aivan liian vähän. Päiväkodissa on pari-kymmentä minuuttia ennen puoltapäivää terveyttä edistävää liikuntaa, ja istuva elämänta-pa [Puhemies koputtaa] tutkimusten mukaan muotoutuu jo 3-vuotiaana. Kysyn: Mitä tällä

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

miljoonalla eurolla saa? [Puhemies koputtaa] Saammeko tämän pilotin hyvin liikkeelle, kun siihen nyt rahat saimme?

14.56 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huoli varhaiskasvatuksesta on keskusteluttanut paljon. Ihan aluksi olitte hallituksessa nostamassa varhaiskasvatusmaksuja, mutta onneksi maksuja sitten lopulta alennettiin. On murheellista, että hallitus on heikentänyt varhaiskasvatuksen laatua suurentamalla ryhmäkokoja. Myös lasten oikeutta osallistua varhaiskasvatukseen on rajattu. Tämä on aiheuttanut epätasa-arvoa eri kunnissa asuvien lasten välillä, kun heikennykset on toisaalla otettu käyttöön ja toisaalla sitten taas ei. On ikävää, että Sipilän hallitus tullaan muistamaan siitä, että se heikensi pienten lasten tasa-arvoa.

No, varhaiskasvatustilaa on uudistettu tänä vuonna. Uudessa laissa on paljon hyvää, mutta sinne jäi myös korjattavaa, ja yksi tärkeimmistä koskee lapsen tuen järjestämistä. Varhaiskasvatuksessa tulisi saada samalla tavoin kolmiportaista tukea kuin perusopetuksessakin saadaan. Me tiedämme, että mitä varhemmin ja aikaisemmin ongelmiin puututaan, niin kuin äskeisessäkin puheenvuorossa sanottiin, sitä helpommin ne voidaan korjata. Pienelle lapselle varhain annettu tuki on kaikkein vaikuttavinta ja helpottaa lapsen myöhempää koulutietä. Arvoisa ministeri, hallituskautta on vielä jäljellä. Mitä aiotte tehdä, että myös pienet lapset saisivat riittävää tukea varhaiskasvatuksessa?

14.58 Kimmo Kivelä sin (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kun nyt on vaalikauden viimeinen budjetti käsittelyssä, niin kyllähän nyt on tilinpäätöksen aika, ja ei se, mistä lähdettiin koulutussektorilla, kovin mairittelevaa ole ollut, kun koulutussektori oli rajujen säästöjen kohteena ja vaalikauden aikana oppositio ei ole säästänyt hallitusta koulutukseen liittyviltä välikysymyksiltä. [Pia Viitanen: Mutta eikö ihan aiheesta?]

Mutta kuitenkin sen uskallan sanoa, että saldo on sittenkin plusmerkkinen, että tässä on tehty pitkälle 2020-luvulle luotaavia linjauksia: lukiouudistus, varhaiskasvatuksen uudistus, toisen asteen ammatillisen koulutuksen uudistus, korkeakoulu 2030 -visiotyö on käynnissä. Nyt vain on jatkossa turvattava ei pelkästään rahoitus vaan myös se, että pitkäjänteisesti, yli vaalikauden ulottuen, koulutussektorille [Puhemies koputtaa] turvataan toimintaa edellytykset.

14.59 Jani Toivola vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten ministeri puheensa alussa totesi, opettajat tekevät päivittäin erinomaista työtä, olen ihan samaa mieltä. Myös ministeri on mielestäni siinä mielessä tehnyt erinomaista työtä, että siinä työssä on ollut paljon semmoista uudistushenkeä ja on viety isoja, raskaita prosesseja eteenpäin, mitkä eivät koskaan ole helppoja. Ne toteuttavat varmasti niitä meidän koulutuksen perusarvoja, mutta haasteena ovat olleet ne leikkaukset, niin kuin salissa on mooneen kertaan todettu. Mitä enemmän me kohdennamme leikkauksia, sitä enemmän me ikään kuin unohdamme sen tosiasian, että oppijoita on hyvin erilaisia. Kun meillä on erilaisia oppijoita, niin tuen tarvetta on hyvin paljon, ja se taas liittyy resursseihin. Ja se liittyy myös siihen, mitä edustaja Puumala nosti esiin siitä, miten perusta saadaan kuntoon, niin että kukaan esimerkiksi perusasteelta ei siirry ilman [Puhemies koputtaa] lukutaitoa. Tämä on edelleen se konflikti, minkä keskellä me olemme, kun me katsomme tätä koulutuksen sektoria.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Olisin loppuun kysynyt vielä opettajankoulutuksesta ja monikulttuurisuudesta, yhteisöjen monimuotoisuudesta: Miten tällä hetkellä siinä asiassa mennään nimenomaan täydennyskoulutuksen suhteen? Sille on huutava tarve kouluyhteisössä sekä opettajien että rehtorien näkökulmasta. [Puhemies koputtaa] Miten siinä tänä vuonna edistytään?

15.00 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mediassa on paljon ollut puhetta tästä, että toisen asteen koulutuksessa oppilaat ovat paljon kotona eivätkä saa sitä ammatillista koulutusta. Nyt kumminkin tietyissä ammattioppilaitoksissa on kiltakouluja. Se on uudenlainen tapa kouluttaa. Kiltakouluissa uuden oppiminen ja toimeen tarttuminen on ennakkoluulotonta ja digitalisaatiota hyödynnetään oppimisen tukena. Teoriaa on vain 45 minuuttia päivässä, sen jälkeen loppupäivä ollaan käytännön harjoitteluissa eli tekemään, mennään heti opittua opettelemaan. Opettajat ovat yleensä yrittäjätaustaisia. He tietävät oikeasti, mitä siellä kentällä sitten tarvitaan, minkälaisia työntekijöitä he haluavat niistä ammattioppilaitoksista. Sitten vanhemmat oppilaat ovat ensimmäisen luokan oppilaitten tuutoreina, eli he muodostavat tiimejä ja yhdessä sitten harjoittelevat, eikä ketään jätetä yksin. Kukaan siellä koulussa ei jää yksin, hän kuuluu aina johonkin tiimiin. Kysyisinkin ministeriltä: oletteko käynyt [Puhemies koputtaa] tutustumassa tällaisiin kiltakouluihin, kun teidän vaalipiirissännekin [Puhemies koputtaa] Tavastian ammattioppilaitoksella on tällaista kiltakoulua?

15.01 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä olen äärimmäisen huolestunut, olen äärimmäisen huolestunut ammatillisen koulutuksen tilanteesta sekä ammatillisen koulutuksen puolella opiskelevien hyvinvoinnista.

En myöskään ole huoleni kanssa yksin, sillä myöskin maamme pääministeri Juha Sipilä on ilmaissut huolensa ammatillisen koulutuksen tilanteesta ja ehdotti taannoin, että 1 000 uutta opettajaa pitäisi palkata ammatilliseen koulutukseen paikkaamaan sitä 1 600 opettajan vähennystä, minkä hallituksen leikkaukset ovat aiheuttaneet. Tälle on selvästi kyllä tarvetta. Muun muassa tuoreen Amisbarometrin mukaan kaikille opiskelijoille ei ole henkilökohtaista opetussuunnitelmaa tehty, opettajat kantavat huolta lähiopetuksen vähenemisestä ja puutteet opiskeluterveydenhuollon puolella vaikuttavat olevan erityisesti ammatillisella puolella suuria. Haluaisin kysyä ministeriltä: Miksi hallitus ei ottanut vaaria tästä pääministerin ehdotuksesta lisärahoituksen ohjaamisesta nimenomaan 1 000 uuden opettajan palkkaamiseen? Oliko kyse siitä, että hän ei ollut tätä keksinyt [Puhemies koputtaa] vielä siinä vaiheessa, kun talousarviosta neuvoteltiin, [Puhemies koputtaa] vai eikö tälle nähty ministerin toimesta tarvetta?

15.02 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa esiin muutaman huolenaiheen, jotka liittyvät ehkä koko tähän kauteen:

Mielestäni ne varhaiskasvatuksessa tehdyt heikennykset kauden alussa ovat tämän kauden suurimpia häpeäpilkkuja, ja ne jäävät voimaan, kun lähdetään seuraavalle kaudelle.

Sitten kun puhutaan perusopetuksesta, niin kaikki ne panostukset, mitä olisimme voineet tehdä esimerkiksi kolmiportaisen tuen vahvistamiseen, jäivät tekemättä tällä kaudella.

Sitten, mitä tulee ammatilliseen koulutukseen ja reformiin, niin olen myös äärimmäisen huolestunut siitä, miten pystytään takaamaan riittävää opetusta, ohjausta, ja myös oppiminen työelämässä vaatii panostuksia.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Nyt kun katseet kääntyvät seuraavalle kaudelle, niin tarvitaan kokonaisvaltaisempaa, pitkäjänteisempää koulutuspolitiikkaa ja panostuksia [Puhemies koputtaa] perusrahoitukseen kaikilla koulutusasteilla.

15.04 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vakavin virhehän hallitukselta ovat olleet nämä miljardileikkaukset. Niitten vauriot ovat osin vakavia, esimerkkeinä nyt nämä varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen kasvattaminen ja ammatillisen koulutuksen leikkaukset. Siis hallituksen suunta keskeisissä asioissa on ollut väärä.

Olin eilen OAJ:n tilaisuudessa Tampereella, missä oli ammatillisen koulutuksen opettajia. He kertoivat mielestäni uutisen. On uusi piirre nyt monen suusta sanottuna, että nuoret eivät halua lähteä työelämään — ennen mentiin harjoitteluun — kun ”me emme osaa”. Näin kertoivat opettajat, ja minä en kysynyt tätä erikseen. Se oli virallinen OAJ:n asiantuntijoitien kokous.

No, täällä nyt nostettiin esille tämä pääministerin pari viikkoa sitten esittämä 1 000 opettajaa lisää, kun hallituksen toimesta on jouduttu vähentämään 1 600 ja osa nuorista tekee kolmi—nelipäiväistä työviikkoa. Nyt kysymys [Puhemies koputtaa] oikeasti kuuluu: Huomenna äänestetään ammatillisen koulutuksen resursseista. Miten te aiotte, [Puhemies koputtaa] ministeri Grahn-Laasonen, äänestää, ja miten pääministeri aikoo äänestää? [Puhemies: Aika!] Meillä on esitys huomenna.

15.05 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Budjettikäsittelyssä on todellakin nyt esillä ammatillinen koulutus, iso keskustelunaihe, ja oli todella tärkeä myös tämä avaus, miten meillä pitää jatkossa tukea ammatillisen koulutuksen uudistamista, [Li Andersson: Miksei nyt?] jolle on todellinen tarve myös opiskelijoitten ja työnantajien mielestä. Hyvä, että se on lähtenyt liikkeelle, nimenomaan tämä esitys siitä, että koulutussopimuksen ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäämiseksi saataisiin lisää uusia ohjaajia, opettajia, nimenomaan yrittäjiä, työnantajia, tueksi siihen ohjaukseen. Opettajat ovat tuoneet tätä vahvasti esiin, että tarvitaan apua nimenomaan työpaikoilla opettamiseen, kouluttamiseen, valmentamiseen ja auttamiseen, että tähän tulisi tämä täsmätoimi. Myöskin sivistysvaliokunta tässä budjettilausunnossa toi esiin, että opetusministeriö lähtisi oppilaitosten kanssa nyt tiiviimmin katsomaan reformin toteuttamista — tämä ei ole edennyt joka puolella samansuhtaisesti — miten voitaisiin nämä kokonaiset opiskelupäivät ja -viikot toteuttaa ennen kaikkea työpaikalla tapahtuvaa oppimista hyödyntäen.

15.06 Jaana Laitinen-Pesola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Grahn-Laasonen nosti tässä jokin aika sitten esille soveltuvuuskokeiden palauttamisen lähihoitajakoulutukseen. Tämä on erittäin hyvä idea, ja myös hoitoalan järjestöt ovat tukenut tätä ajatusta. Se kuitenkin tarkoittaa sitä, että oppilaitokset tarvitsevat taloudellisia resursseja soveltuvuuskokeiden palauttamiseen, eli se maksaa. Onko tähän jotenkin varauduttu? Mielestäni ministerillä oli ajatus, että voitaisiin aika pikaisestikin vielä tällä hallituskaudella palata tähän, jotta turvattaisiin se, että opiskelijat tietäisivät olevansa oikeaa alaa opiskelemassa, ja toisaalta sitten se, että ei tulisi tällaisia turhia keskeytyksiä.

15.07 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! OAJ:n arvion mukaan ammatillisesta opetuksesta on tämän hallituskauden, Sipilän hallituskauden, aikana leikattu vähintään 1 600 opettajaa. Nyt pääministeri Sipilä esittää 1 000:ta opettajaa

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

lisää. Kysymykseni kuuluukin: miten on käynyt niin, että 1 600 on leikattu, jos 1 000 tarvitaan nyt lisää? Onko niin, että kokoomus on yksin ajanut hallituksessa nämä leikkaukset, [Pia Viitanen: Siitähän voi äänestää huomenna!] kun pääministeripuoluekin sitä vastustaa? Huomenna onneksi keskustalaiset pääsevät äänestämään sen puolesta, että pääministeri Sipilän linjaus tulee toteutumaan.

Arvoisa rouva puhemies! Eduskuntakäsittelyssä tuli pari erittäin tärkeää lisäystä. Hyvitysmaksuihin tuli 2 miljoonaa euroa. Sillä paikattiin se leikkaus, jonka hallitus teki. Pidän huonona sitä, että ensin leikataan ihmisen toimeentulosta ja sitten täällä joudutaan palauttamaan. Toinen kehu eduskunnan työlle on se, että seuratuki — miljoona euroa lisää — palautetaan sille tasolle, millä se oli edellisen hallituksen jälkeen. Tämä hallitus on leikannut miljoonan seuratuesta, ja nyt se on vasta palautettu eduskunnan toimesta viime [Puhemies koputtaa] kauden tasolle. Siihen tarvitaan lisää.

15.08 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Gustafssonin puheenvuoroa kuunnellessa tuli mieleen se sananlasku, jossa sanottiin toiselle henkilölle, että sinulla on tikku silmässä, mutta ei huomattu, että se malka on omassa silmässä — vähän isompi, elikkä malkahan tarkoittaa tukkia. Jos muistellaan viime vaalikaudella sosiaalidemokraattien tekemiä leikkauksia, toki yhdessä myös kokoomuksen kanssa, niin kyllähän ne aika mittavia olivat. [Jukka Gustafssonin välihuuto] Kyllä ne olivat suurempia kuin tällä vaalikaudella, turha teidän on hurskastella, kun vaalit ovat tulossa.

Mutta, arvoisa puhemies, kysymys ministerille oli tästä, että nyt kun tämä ammattikoulureformi on tehty ja yritetään kannustaa, että opiskelijat valmistuvat sen rahoituksen keinoin, niin tässä on vaarana käydä nyt niin tämän uusimman uudistuksen johdosta, että oppilaitokset alkavat kouluttaa sellaisia opiskelijoita, mistä ne saavat enemmän korvauksia. Esimerkiksi Vantaalla on käynyt ilmi se, että pian ei tiedetä, saadaanko koulutettua niitä hoiva-alan henkilöitä, joille on huutava tarve, koska heistä saatava korvaus on hyvin paljon pienempi. Ja siinä mielessä, oletteko havainneet tällaisista epäsuhtaa? Oppilaitosten täytyy tulla toimeen ja pystyä elämään kouluttaessaan niitä tärkeitä hoitajia, joita vanhuksemme ja sairaat ihmiset [Puhemies koputtaa] tarvitsevat.

15.10 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme pitkään olleet huolissamme Suomessa varhaiskasvatuksen osallistumisasteesta, joka on Pohjoismaiden alhaisimpia. Hallitus onkin nyt monta kertaa laskenut varhaiskasvatuksen maksuja, ja se onkin näkynyt siinä, että osallistumisaste on lähtenyt kasvuun. Samanaikaisesti kuitenkin on tullut tarvetta tasa-arvorahoitukselle myös varhaiskasvatuksessa. Olen erinomaisen iloinen siitä, että hallitus on nyt aloittanut varhaiskasvatuksen tasa-arvorahoituksen 10 miljoonalla. Se on vaikuttava täsmätoimenpide, jolla pystytään resursseja keskittämään nimenomaan sinne, missä on paljon tarvetta, ja erityisesti voidaan esimerkiksi alueilla, joilla on paljon suomea toisena tai jopa kolmantena kielenä puhuvia, lisätä vaikkapa henkilökunnan määrää. Toivonkin, että tälle toimintamallille löydetään nyt jatkoa myös tulevin vuosina, sillä uskon, että tällä tavoin voimme, niin kuin peruskouluissa on jo todistetusti tehty, tasata oppimisen tasoa jo peruskouluun mennessä.

15.11 Ulla Parviainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikkumattomuus on tikittävä kansanterveydellinen aikapommi, jonka vähentämiseksi on tehtävä työtä kaikilla kouluasteilla ja varhaiskasvatuksessa, koska tiedetään, että liikunnallinen

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

elämäntapa luodaan lapsuudessa, ja siksi toimet ovat hyvin tärkeitä ja ne tulee aloittaa mahdollisimman varhain.

Liikkuva koulu -kehittämishanke on ollut tärkeä alku lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi ja tuottanut tulosta. Tätä hanketyötä on tehty jo pitkään. Vuonna 2010 aloitti 21 koulua, ja niin kuin ministeri tuossa äsken totesi, noin 90 prosenttia on rekisteröitynyt mukaan, ja se on todella hyvä luku. Mutta pelkkä rekisteröityminen ei riitä, vaan pitää sitoutua siihen enemmän. Yksi opettaja ei riitä, pitää koko kouluyhteisön sitoutua viemään sitä eteenpäin. Vasta kun toiminta on siirtynyt toimintakulttuuriksi, niin voidaan olla huolettomia siinä ja voidaan uskoa, että toiminta jatkuu. Mikä on arvionne, kuinka suuri osa kouluista on nyt todellakin sitoutunut niin, että toiminta jatkuu liikkuvana kouluna [Puhemies koputtaa] hamaan tulevaisuuteen?

15.12 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös kristillisdemokraatit ovat koko tämän vaalikauden olleet huolissaan koulutukseen liittyvistä leikkauksista, ja ne ovat johtaneet valtavaan alueelliseen eriarvoistumiseen koulutuksessa.

Sitten lause, jonka pääministeri yhdessä haastattelussaan totesi: ”Tulevan vaalikauden tärkeimpiä tehtäviä on koulutukseen panostaminen”. Tuntuu siltä, että on ikään kuin omatunto herännyt tässä matkan varrella ja ymmärretään, että Suomen kannalta, niin kuin EK:kin totesi, tämän vaalikauden yksi merkittävimpiä miinuksia tälle hallitukselle on ollut koulutuksesta ja tutkimuksesta leikkaaminen. Nyt on ehkä myöhäistä sitten antaa näitä meriselityksiä, mutta olisi toivonut, että tässä viimeisessä talousarviossa olisi sitten edes rehellisesti lähdetty korjaamaan ja paikkaamaan näitä valtavia puutteita. Ja vielä ei tiedetä, mitä ammatillinen reformi, uudistus, todella tarkoittaa. Sieltäkin kuuluu niin hurjia, huolestuneita viestejä, että ei oikein tiedä, mitä tässä tapahtuu.

15.13 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalainen peruskoulu on luotu ja tarkoitettu sellaiseksi, että se ei edellytä tietyn suuruista tulotasoa tai sosioekonomista asemaa tai osaamista lapsen vanhemmilta, vaan siellä jokainen lapsi perhetaustasta ja asuinpaikasta riippumatta saa ne tiedot, taidot ja valmiudet ja kaikki ne mahdollisuudet, mitä hyvän elämän rakentaminen edellyttää. Valitettavasti tämä kaikki on vaarantunut. Alueellisia eroja maan eri osissa on liikaa, ja alhainen koulutustaso näyttää periytyvän. Lisäksi kentältä tulee viestiä siitä, etteivät vaatimukset ja resurssit kouluissa vastaa toisiaan. Uusi ilmiölähtöisyys painottava valtakunnallinen opetussuunnitelma ja valtavalla vauhdilla edennyt digitalisaatio vaikuttavat osin johtaneen siihen, että peruskouluissa pärjääminen edellyttää sellaista vanhempien tukea ja osallisuutta lapsen koulunkäynnissä, ettei kaikilla tuota tukea ole saatavilla. Arvoisa ministeri, tunnistatko tämänkaltaiset huolet ja oletteko kohdentamassa näihin huoliin liittyen tarvittavia toimenpiteitä ja resursseja?

15.14 Kari Kulmala sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Karjala on suomen lähin sukukieli, ja sitä puhutaan Suomessa ja Venäjällä. Pidänkin hyvänä, että karjalan kielen elvytysohjelman jatkamiseen varataan nyt 200 000 euroa niin kutsutusta eduskunnan jakovarasta. Summa voi kuulostaa suurelta, mutta se ei sitä ole. Tällä summalla ei vielä voida pelastaa karjalan kieltä. Myös Suomalaisuuden Liitto on saamassa rahoitusta

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ensi vuodelle. Oikeastaan kysyisinkin ministereiltä: eikö tällaista rahoitusta voitaisi hoitaa muulla tavoin kuin eduskunnan jakovarasta?

Arvoisa puhemies! Yhtenä merkittävimmistä avustuksista pidän myös Helsingin juutalaisen seurakunnan synagogan ja seurakuntakeskuksen turvallisuuden parantamiseen ja ylläpitoon kohdistettavaa rahoitusta. Jokaisella meistä on uskonnonvapaus, ja yhteiskunnan on myös tämä turvattava. Tämä rahoitus osaltaan parantaa alueen turvallisuutta. Myös tässä kohdassa voisin kysyä ihan samalla tavalla: eikö tämä rahoitus voitaisi turvata jollain muulla tavoin?

15.16 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt täytyy sanoa, että tieteeseen ja tutkimukseen panostetaan oikein kunnolla. Hallituksen budjettiesityksessä on 112 miljoonaa euroa pysyviä lisäyksiä tieteeseen ja tutkimukseen. Tämä on meille kaikille tärkeää. Lisäksi korkeakouluihin on panostettu tänä vuonna muun muassa jatkuvaa oppimista edistävin lainsäädäntömuutoksien, ja myös korkeakoulujen 60 miljoonan suuruinen pääomittaminen on tärkeä asia. Eli hieno homma, mutta koulutuksen kehittämistä on toki jatkettava, sitä on jatkettava pontevasti. Mutta näyttää kuitenkin siltä, että vuoden 2019 budjetti on sivistyksen kentälle pitkältä aikaa varsin positiivinen.

Oma huoleni on tietysti myös näissä syrjäytymisvaarassa olevissa nuorissa, ja tietenkin meidän täytyy entistä enemmän panostaa heihin.

Mutta kysyisin ministeriltä: Mitä te ajattelette tuosta jatkuvan oppimisen linjauksesta, joka on äärimmäisen tärkeä? Millä tavalla se jatkuva oppiminen rahoitetaan? Siitä on vähän epäselvyyttä.

15.17 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luku- ja kirjoitustaidosta on tässä puhuttu, ja syytä onkin. Äidinkieli on ajattelun perusta ja lukutaito siinä mukana. Se on oppimisen perusta, ja lukeminen opettaa meille empatiaa, toisten ymmärtämistä, vuorovaikutustaitoja — kaikki sellaisia taitoja, joita tarvitaan elämässä selviytymisessä. On hienoa, että valtiovarainvaliokunta lisäsi Lukukeskukselle ja Auta-hankkeelle, tähän digihankkeeseen, lisärahoitusta, ja kiitän ministeri Sanni Grahn-Laasosta lukutaitofoorumin liikkeelle laitosta — tärkeitä asioita.

Ministeri Terholle tällainen ajatus: kun puhemiehet ovat tässä viimeisinä vuosina kehoittaneet kansanedustajia vierailemaan sekä päiväkodeissa [Puhemies koputtaa] että kouluissa viemässä ikään kuin demokraattista päätöksentekoa eteenpäin ja tuomaan sitä lähemmäksi oppilaita, niin voisiko ajatella, että edustajia kehoitettaisiin vierailemaan urheiluseuroissa ja liikuntapaikoilla, viemään liikunnan sanomaa eteenpäin? Uskon, että täällä on ihmisiä, jotka haluaisivat sitä tehdä.

15.18 Pilvi Torsti sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hälyttäviä signaaleja tosiaan tällä hetkellä on niin ammatillisessa koulutuksessa, poikien tilanteessa kuin perusopetuksessakin, ja on ihan selvää, että me tarvitsemme jonkinlaista koulutuksen ja tutkimuksen kunnianpalautusta pitkälläkin tähtäimellä Suomessa. Tähän olemme itse hahmotelleet SDP:ssä Osaamispolku 2030 -näkemystä, jota esittelen tänään myöhemmin laajemmin.

Nyt haluaisin ministeriltä kysyä tutkimuksesta. Sivistysradikaalin Suomen koulutushan on aina perinteisesti perustunut nimenomaan pitkäjänteiseen tutkimukseen ja tutkijoiden osallistumiseen. Täytyy sanoa, että viimeisen vuoden aikana tutkijat ovatkin osallistuneet

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

varsin hienosti meidän keskustelumme, varsin kriittisillä kommentailla. Meillä oli tammi-kuussa talouspolitiikan arviointineuvoston näkemys, kesällä saimme Tomperin ja Tervamäen vertaisarvioidun artikkelin ”Koulutuspolitiikan arvovalinnat ja suunta satavuotiaassa Suomessa”. Syksyllä Kanavassa oli laaja artikkeli, viimeisen parin viikon aikana pari mielipidekirjoitusta Hesarissa otsikoilla ”Koulun kehittämisen pitää perustua tietoon” ja ”Pikapolitiikka on rantautunut Suomen koulutukseen”, kirjoittajina dosentteja ja professoreita. Kysyisinkin ministeriltä: miten nämä arvioinnit ovat vaikuttaneet niin tämän budjetin [Puhemies koputtaa] valmisteluun kuin ylipäänsä työhönne suomalaisen koulutuspolitiikan [Puhemies: Aika!] pitkäjänteisessä valmistelussa?

15.19 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jokainen edustaja tässä salissa tarvitsee armoa siinä, mitä tulee koulutusleikkauksiin. Sekä edellinen että tämä hallitus tekivät 1,5 miljardin euron koulutusleikkaukset. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] Miksi sekä edellinen että tämä hallitus? Yleisen taloustilanteen vuoksi. Tähän varmasti haluaa oppositio puheenvuoroja pyytää, mutta tämä on se totuus.

Mitä tulee sitten liikkumattomuuteen, minkä tärkeän aiheen edustaja Parviainen tässä otti esille, niin on erittäin tärkeää, että tämä Liikkuva koulu -ohjelma nyt laajenee toiselle asteelle ja Liikkuva opiskelu -ohjelmaksi ja siihen tulee hyvä rahoitus.

Toinen tärkeä asia liittyy sitten tietysti huippu-urheiluun, se, että varaudutaan pääomittamaan olympiarahastoa jopa 20 miljoonalla eurolla. Myös tämä on hyvin tärkeää.

Ja kolmantena, hallituksen hyvä teko — siitä kiitän sekä ministeri Terhoa että Grahn-Laasosta — on tämä oppimateriaalilisä. Tämä on täsmäkeino siihen, että pystytään auttamaan toisen asteen vähävaraisia opiskelijoita, perheitä. Sen sijaan, että kaikille tulisi oppivelvollisuuden pidentäminen, missä se oppimateriaalilisä tulisi käytännössä myös vuori-neuvosten lapsille, tämä hallitus auttaa täsmätoimenpiteenä nimenomaan [Puhemies koputtaa] niitä vähävaraisia opiskelijoita ja perheitä.

15.20 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin kyllä tähän sanoa sen, että viime vaalien alla annettiin koulutuslupauksia ja kaikki puolueet sanoivat, että nyt riittää koulutuksesta leikkaaminen. [Eduskunnasta: Varsinkin demarit!] Tämän hallituksen ministerit ja puolueiden puheenjohtajat olivat lappujen kanssa, joissa kerrottiin, että ei enää leikkauksia. Ja mitä on tapahtunut? Miljardiluokan leikkaukset.

Yhdyn myös siihen edustaja Gustafssonin mielenkiintoiseen kysymykseen, jonka hän esitti, että mitä pääministeri nyt aikoo tehdä, kun huomenna äänestämme ammatillisen koulutuksen resursseista. Nimittäin on totta, että kun on nyt käynyt niin, että hallitus on säästöjänsä tehnyt ja ammatillisesta koulutuksesta on huolestuttavalla tavalla vähentynyt 1 600 opettajaa, ja kun me kaikki olemme keskustelleet näiden toimijoiden kanssa, niin se huoli näissä kouluissa on syvä, juuri tästä, että lapset eivät enää saa riittävästi lähiopetusta, kaikesta tästä. Tämä on iso huoli, ja siksi on erityisen outoa ja hieman korniakin, että kaiken tämän jälkeen pääministeri ilmoittaa, [Puhemies koputtaa] että tuhat lisää seuraavalla kaudella. Ei tämä näin voi mennä.

15.22 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen puheenvuoron inspiroimana vain yksi kysymys: he noitten lappujen kanssa siellä seisovat ja sosiaalidemokraatitkin siellä seisovat, mutta entäpä sitten sosiaalidemokraattien vaaliohjelma, edustaja Viitanen, olitteko te unohtaneet koulutuslupauksenne jo ennen

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kuin päästiin edes eduskuntakauteen? Jo teidän vaaliohjelmassanne te esitte ammatilliseen koulutukseen 270 miljoonan euron leikkauksia [Kokoomuksen ryhmästä: Ohhoh!] vuositasona, siis vuositasona 270 euron — niistähän tulee yli miljardi vaalikaudessa — siis isompia kuin hallitus teki. Minä vain kysyn: olitteko te unohtaneet tekemänne lupauksen jo ennen eduskuntakauden alkua? [Timo Heinonen: Olivat he!]

15.23 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on käyty monta kertaa keskustelua, ja tämä tuntuu olevan aina tällainen niin kuin hallituspuoleittain viimeinen kortti: kun ei mitään muuta enää keksitä, niin mennään tähän kysymykseen, jossa itse asiassa oli aikanaan kysymys koko toisen asteen rakenteellisesta kehittämisestä, [Sari Sarkomaa: Siitähän tässä on kyse!] siis koko toisen asteen rakenteellisesta kehittämisestä. Ja ajatuksena oli myöskin se, että tehdään ensimmäiseksi lainsäädäntö ja vaiheittain katsotaan sitten, miten voidaan edetä tämän rahoituksen suhteen. En ole itse koskaan killannut ja hyväksynyt tätä summaa, josta nyt puhutte. Minä olen todennut, että edelliskaudella tehtiin säästöt aivan piripintaan, ei senttiäkään enää. Näin puhuu sivistysihminen, joka on 30 vuotta tehnyt sydämellä tätä [Puhemies koputtaa] työtä. [Timo Heinonen: Mutta mitä puhui Rinne?] — Minä vastasin täällä tähän kysymykseen. Oli toisen asteen [Puhemies koputtaa] säästöt, joiden suuruusluokasta päättivät [Puhemies: Aika!] edellisen hallituksen [Puhemies: Edustaja Gustafsson, aika on täysi!] keskeiset... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

15.24 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä nyt olisi reilua myöntää, mikä sosiaalidemokraattien vaaliohjelma oli. Olisi reilua myöntää, kenen ministerin johdolla nämä säästöt valmisteltiin. Se oli opetusministeri Krista Kiuru. [Eduskunnasta: Ei!] Me kaikki tiedämme, että tässä on kysymys toisen asteen rakenteellisesta kehittämisestä ja kyllä ne teot sitten mitataan silloin, kun ollaan hallituksessa. Katsotaan sitten, kun sosiaalidemokraatit ovat hallituksessa, löytyykö rahaa koulutukseen. Mutta kun oppositiossa olette olleet, niin ei teidän vaihtoehtobudjetissa ole ollut lisäyksiä koulutukseen, ei ole ollut löydettävissä rahoitusta niihin. Siellä on ollut pelkkää tyhjää — ehkä Sitran taskuilla käynte, tai jotain muuta vastaavaa. Eli katsokaa nyt itseänne ja rehellisesti myöntäkää.

Mutta, arvoisa puhemies, teot ovat tärkeitä. Niin kauan kuin muistan, on puhuttu toisen asteen koulutuksen kustannuksista, ja tämä hallitus on tehnyt sen, että tulee oppimateriaalilisiä. Me teemme koko ajan työtä sen eteen, että yhdenvertaiset mahdollisuudet koulutukseen säilyvät. On todella hienoa... Toivon, että opetusministeri Grahn-Laasonen kertoo niistä piloteista, [Puhemies: Aika!] joilla pyritään laskemaan kaikkien toisen asteen oppilaiden kustannuksia... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

15.25 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olin itse sillä lavalla, jolla jokainen puolue antoi koulutuslupaukset. Siellä keskusteltiin siitä, että viime kaudella tehtiin liian suuret leikkaukset — siitä olivat kaikki yksimielisiä — ja sanottiin, että näiden liian suurten leikkauksien päälle ei tehdä enää lisäleikkauksia, annettiin koulutuslupaus. [Kari Kulmala: Sormet ristissä!] — Ilmeisesti sormet olivat ristissä niillä hallituspuolueiden edustajilla, jotka siellä lavalla olivat. Näen yhden heistä täällä salissa nytkin. — Mitä tehtiin? Kaikkien aikojen suurimmat koulutusleikkaukset. Yhdessä, esimerkiksi edustaja Puumalan kanssa, [Sari Sarkomaa väliliuhto] teimme viime kaudella

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

väläkysymyksen näiden koulutusleikkauksien tasosta. Mutta nyt on leikattu entistä enemmän.

Arvoisa rouva puhemies! Lisäksi on leikattu subjektiivista päivähoito-oikeutta. Täällä edustaja Multala toivoi, että osallistumisaste kasvaisi, mutta tähän rajaatte sitä osallistumisastetta sillä, että ette päästä työttömien lapsia enää [Puhemies koputtaa] täysipäiväisesti varhaiskasvatukseen piiriin. [Sari Sarkomaa: Ei pidä paikkaansa!]

15.26 Kimmo Kivelä sin (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kolme ja puoli vuotta on käyty tätä juupas—eipäs-väittelyä, kumpi hallitus on leikannut enemmän. On totta, että oli erittäin kipeää aloittaa tämä hallituskausi mittavien koulutusleikkausten vuoksi. Edellinen hallitus viimeiseen asti yritti pimittää, kuinka surkeassa tilanteessa valtiontalous on, ja on valitettavasti päivänselvää, [Jukka Gustafsson: Kokoomusko pimitti vai kuka?] että suurimmat menoluokat, sosiaali- ja terveystoimi ja opetusministeriön pääluokka, joutuivat kipeiden leikkausten äärelle, mutta nyt kun olemme parempaan suuntaan menossa, niin eikö olisi jo aika katsoa eteenpäin? [Paavo Arhinmäen välihuuto]

Ja se, mitä minä itse peräänkuuluttaisin, olisi se, että nyt puolueet sitoutuisivat yli vaalikauden menevään koulutustoimen rahoitusten järjestämiseen, ettei käy niin, että aina vaalikaudella [Puhemies koputtaa] keksitään jotain kivaa, mukavaa päälle [Puhemies: Aika!] mutta kokonaissuunnittelu puuttuu.

15.28 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin olen hyvin pettynyt tähän hallituksen budjettiin opetuksen osalta. Ja mitä tulee ammatilliseen opetukseen, niin olen hyvin pettynyt edelleen siihen, että hallitus on tehnyt tätä ammatillisen opetuksen reformia nimenomaan leikkaukset ja säästöt edellä. Pidän hyvin kestävämmänä sitä, että hallituspuolueiden jäsenet edelleen puhuvat siitä, kuinka ammatillista opetusta pitäisi siirtää yhä enemmän työpaikoille, työpaikoilla tapahtuvaksi. Edustaja Gustafsson täällä juuri hyvin kertoi saamansa terveiset Tampereelta: nuoret eivät enää halua mennä työharjoitteluun sen vuoksi, että se osaaminen, jota koulussa pitäisi antaa ennen työpaikoille siirtymistä, on jäänyt niin ohueksi, kun lähiopetusta ei enää ole. Olisin nyt kysynyt ministeri Grahn-Laasoselta: oletteko te ottaneet onkeenne nämä hätähuudot, joita kentältä tulee: lähiopetusta ei ole, opiskelijat eivät opi riittävästi mennäkseen edes niille työpaikoille, siihen uuteen opetusympäristöön, [Puhemies koputtaa] jota te olette niin innokkaasti ajaneet?

15.29 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pariisin terrori-iskut 7. tammikuuta 2015 nostivat suuren yleisön tietoisuuteen, että islamistit eivät taistele yksin länsimaisia arvoja ja sananvapautta vastaan vaan myös juutalaisia vastaan. Moni päätti jättää Ranskan. Vuonna 2015 Ranskasta muuttikin Israeliin ennätyselliset 7 900 juutalaista. Antisemitismi on saanut suhteellisen vapaasti kasvaa jo vuosia. Monen lähtöön varmasti vaikutti paljolti myös se, että vuonna 2014 palestiinalaismielinen marssi johti Pariisissa siihen, että väkijoukko sai rauhassa huutaa Israelin vastaisia iskulauseita ja tuhota useita juutalaisia kauppiaita. Kukaan ei kunnolla tuominut sitä.

Pariisin iskusta lähtien on myös juutalainen yhteisö Suomessa saanut kokea pelkoa ja vaatinut parempaa suojelua väkivaltaa vastaan. Helsingin juutalaisessa seurakunnassa on myös päiväkotia ja yhteiskoulu. Väkivallan uhasta johtuen he eivät uskalla kokoontua ilman, että turvallisuus on taattu.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Kiitos nyt tästä eduskunnalle, että 300 000 euroa osoitetaan juutalaisen seurakunnan suojeluun. [Puhemies koputtaa] Hakemus tuli hallinto- ja turvallisuusjaostoon, [Puhemies: Aika!] josta se ohjattiin sivistys- ja tiedejaostoon, ja tästä kiitos ministerille [Puhemies koputtaa] myös, että tämä asia on teidän mielessänne niin että myös tulevana hallituskausina [Puhemies: Aika!] se saataisiin budjettiin.

15.30 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi menestyy puulla ja päällä, ja pää on se meidän koulutuksen ja sivistyksen keino. Silloin on elintärkeää se, että peruskoulussa pystytään huolehtimaan siitä, että sieltä ei vuosittain tule 7 000:ta oppilasta, jotka ammatilliseen koulutukseen mennessään eivät omaa riittävästi niitä perustaitoja, kirjoitus- ja lukutaitoja.

Sitten toinen haaste on se, että vaikka nyt ammatillisen koulutuksen reformi on tarpeen, se tarvitaan, niin siihen toteutukseen menee enemmän aikaa, koska tällä hetkellä olemme noin 30 prosentissa sen uudistuksen käytäntöönviennissä. Se on valitettavasti osittain tapahtunut sillä, että lähiopetusta on leikattu sen takia, että uudistuksen suunnitteluun menee aikaa. Mutta siitä tulee varmaan ihan hyvä — tietysti viisainta olisi ollut, että siinä olisi ollut se pieni siirtymäaika.

Koulutukseen satsaaminen on se, jolla Suomi menestyy, ja sen takia niitä uudistuksia myöskin tehdään, että me olemme ajan hermolla. [Jukka Gustafsson: Olipa viisas puheenvuoro!]

15.31 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itse olen kohta kahdeksan vuotta ollut kansanedustajana, ja taitaa näinä päivinä olla ensimmäiset päivät, jolloin koulutusta ja terveydenhuoltoa ei rahoiteta ulkomaisen lainapääoman turvin. Ja silloin me pääsemme niihin leikkauksiin: eivät kai ne kenellekään kivoja ole, mutta niitä vain on jouduttu tekemään.

Ministeri Grahn-Laasonen, te mainitsitte kaksi minun mielestäni positiivista asiaa:

Tämä varhaiskasvatukseen panostus. Kysyisinkin teiltä ensimmäisenä kysymyksenä, mikä teidän mielestänne on kuntien rooli. Luen tästä Ylen uutisen viime elokuulta: ”Eka-luokkalainen Lauri pääsee koulun jälkeen päiväkotiin, kun äiti on vuorotyössä — vain harva kunta tarjoaa perheille samaa etua kuin Iisalmi.”

Ja toinen positiivinen seikka, minkä nostitte esille, jos kuulin oikein, oli, että keskeyttämiset ammatillisessa koulutuksessa ovat vähentyneet. Voitteko vähän analysoida, mistä tämä mahtaa johtua?

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Annetaan ministerille vastauspuheenvuoro. Ministeri Grahn-Laasonen, 3 minuuttia, olkaa hyvä, paikalta voi vastata.

15.32 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos hyviä huomioita. Ihan jokainen puolue eduskunnassa tässä salissa on joutunut osallistumaan koulutuksesta ja monista muistakin palveluista säästämiseen, [Paavo Arhinmäen välihuuto] ja sehän johtuu tietysti siitä, että meillä on ollut takana iso, pitkäkestoinen taantuma-aika ja on eletty vahvasti velaksi Suomessa. Sen takia on erittäin hyvä uutinen se, mikä nyt saatiin näin joulun kynnyksellä, että ensimmäistä kertaa kymmeneen vuoteen Suomi lyhentää valtionvelkaansa, ja työllisyys on paremmalla tasolla kuin kertaakaan 90-luvun laman jälkeen.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Elikkä tällä hallituskaudella hallituksen toimin ja muista syistä, maailmantalouden hyvästä tilanteesta johtuen, me olemme siinä pisteessä, että ensi vuonna pystytään budjettiin tekemään esimerkiksi nämä tutkimuksen isot lisäpanostukset, tasokorotus Suomen tutkimusmäärärahoihin, 112 miljoonaa euroa, pysyvästi. Eli tämä on se iso kuva, joka vaikuttaa koulutukseen.

Toinen asia, mikä siellä pikkuhiljaa alkaa vaikuttaa meidän koulutusjärjestelmäämme, on alhainen syntyvyys, ja sitä pitää seuraavan hallituksen ehdottomasti pohtia, onko jotain tehtävissä, esimerkiksi perhevapaaudistus tai vastaavaa.

Täällä on erinomaisia puheenvuoroja käytetty siitä, että pohja ja perusta pitää saada kuntoon, että jokainen saa sen hyvän pohjan, vahvat pohjatiedot, yleissivistyksen. Koko se pohja luodaan jo siellä pikkulapsivaiheessa. Kodin kasvatustehtävä on valtavan tärkeä, sitä pitää vahvistaa vanhemmuuden tuen kautta, mutta päiväkodit ovat ihan keskeisessä roolissa. Sen takia varhaiskasvatukseen on tällä hallituskaudella tehty paljon positiivisiakin toimia, ja haluan nostaa esiin muun muassa uuden varhaiskasvatuslain, jota tehtiin vahvasti tutkimustietoon pohjaten. Ja edelleen tänäkin päivänä ihmettelen sitä, miten saattoi olla niin, että sosiaalidemokraattinen ryhmä kokonaisuudessaan äänesti tätä edistyksestä lainsäädäntöä vastaan. [Ben Zyskiewicz: Sitä on ihmetelty!]

Samoin varhaiskasvatuksen maksuja on tällä hallituskaudella alennettu kymmenillä miljoonilla euroilla, kaikkiaan 70—80 miljoonaa euroa on maksuja alennettu. Se näkyy lapsiperheiden taloudessa, ja se on erittäin hyvä uutinen. Nyt tämä viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu laajenee. Siinä on mukana jo viidennes viisivuotiaista ja ensi vuonna toivottavasti vielä suurempi osuus. Eli tämmöisiä hyviä asioita ollaan pystytty tässä vaikeassakin taloustilanteessa edistämään, ja nyt tulee sitten liikkuva päiväkotijärjestelmä ja niin edelleen.

Paljon on kysytty näiden uudistusten toimeenpanosta. Siihen tällä hetkellä panostetaan, esimerkiksi uudella tutoropettajamallilla opetussuunnitelmien toimeenpanoon perusopetuksessa. Ja ammatillisen koulutuksen reformi on hyvä, yhdessä laadittu. Siinä ovat olleet mukana opettajajärjestöt, siinä ovat olleet mukana kunnat, siinä ovat olleet koulutuksen järjestäjät. Siihen lainsäädäntöön ollaan laajasti tyytyväisiä, ja se sai eduskunnalta laajan enemmistön tuen. Nyt sitten tarvitaan tietysti sen toimeenpanoon tukea, jotta se saadaan toimimaan ja tuottaa niitä hyviä tuloksia, joita varten se tehtiin. Siinä nyt teemme tällä hetkellä erittäin paljon töitä.

Sitten yhtenä huomiona haluan vielä sanoa, että opettajankoulutus on semmoinen, mihin tällä hallituskaudella on paljon laitettu lisäresursseja, kaikkiaan 60 miljoonaa euroa opettajankoulutuksen kehittämiseen. Saimme tällä viikolla arvioinnin tästä panostamisesta, ja se oli hyvin myönteinen. Ehdotan sitä, että tätä opettajankoulutukseen panostamista jatketaan myöskin tulevalla hallituskaudella — eli opettajat ihan keskeiseen rooliin.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ministeri Terho, vastauspuheenvuoro, 3 minuuttia.

15.36 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho: Arvoisa puhemies! Jos aloitan liikuntapuolesta näiden huomioiden purkamisen.

Edustaja Kiuru otti esille idean, että edustajat ylipäänsä voisivat vieraila urheiluseuroissa. Tähän, totta kai, urheiluministerinä kehotan ja kannustan. Idea on hyvä jo pelkästään tunnustuksena tälle seuroissa tapahtuvalle toiminnalle. Siis aivan massiivinen määrä va-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

paaehtoistyötä tehdään jatkuvasti, viikosta toiseen, tavallisten kansalaisten, usein vanhempien, toimesta, mikä on todellakin yhteiskunnalle ja kansanterveydelle erittäin myönteinen asia.

Myös Sarkomaa otti esille liikuntaan liittyen, että mitä saadaan miljoonalla aikaiseksi varhaiskasvatuksen pilotissa. Yksityiskohdista ei ole vielä tarkkaan päätetty, mutta joka tapauksessa hanke saadaan täällä käynnistettyä. Tavoite on aivan sama kuin näissä muissakin eli saada pysyvä toimintatapamuutos, kuten Liikkuva koulu -hankkeessakin on ollut.

Parviainen kysyi siitä, kuinka paljon tiedämme siitä, että Liikkuva koulu jatkuu, ja kuinka laajasti se jatkuu. No, olen hyvin toiveikas, että se jatkuu laajasti, koska tähän on todella saatu mukaan kunnat. Ja alusta lähtien on ollut selvää, että tarkoituksena on nimenomaan pysyvä toimintatapamuutos ja että tämä valtion rahoitusosuus on määräaikainen, ikään kuin käynnistävä. Joten olen siinä toiveikas, mutta aika näyttää, ja tätä on varmasti seuraavan hallituksen hyvä seurata tarkkaan.

Edustaja Arhinmäki otti esille hyvitysmaksun. Varmaan tiedättekin, ettei se ollut hallitukselta mikään leikkauspäätös, vaan noudatimme sitä edellisellä vaalikaudella rakennettua järjestelmää, [Pia Viitanen: Se olisi pitänyt päättää 11 miljoonaan!] joka perustuu siis siihen, että vuosittain tehdään tällainen selvitys siitä, mikä on kopioinnin määrä, ja kopioinnin määrä on laskenut, joten sitten maksukin laski. Mutta pidän itsekin tätä suuntaa huonona ja oikeastaan tätä edellisellä vaalikaudella rakennettua järjestelmää jo nyt vanhentuneena. Olen käynnistänyt virkamiestyönä valmistelun siitä, että rakennetaan kestävämpi hyvitysmaksujärjestelmä jollekin muulle perustalle kuin tälle vuosittaiselle kopioinnin selvitykselle. Toivon, että sitä kautta saadaan sitten tämä tulovirta kulttuurialalle tasaiseksi tältäkin osin.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: No niin, debatti nähtävästi jatkuu edelleenkin.

15.38 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi ammatillisen koulutuksen reformin virheistä oli aikuiskoulutuksen ja aikuispedagogiikan ikään kuin alasajo. On toki hyvä, että tutkinnon perusteet ja näytöt ovat samanlaisia nuorilla ja aikuisilla, mutta aikuisten oppimistavat ja tuen tarve ovat aivan erilaisia kuin nuorilla peruskoulusta päässeillä. Vaikka ammatillinen aikuiskoulutus poistui laista, niin aikuisopiskelijat eivät ole kadonneet. Ammatinvaihtajat, täydennyskoulutusta hakevat, maahanmuuttajat ja niin edelleen tarvitsevat edelleen aikuispedagogiikkaa ja mahdollisuutta opiskella aikuisten kanssa.

Aikuisopettajien liiton kyselyssä puolet vastanneista oli huolissaan omasta jaksamisestaan. Yhdellä opettajalla voi olla jopa sata opiskelijaa ohjattavanaan: osa yhteishausta tulleet, osa jatkuvan haun kautta tulleet ja hyvin paljon henkilökohtaistamista tarvitsevia, osa oppisopimuksella ja osa koulutussopimuksella. Mukana on myöskin vakuutusyhtiön rahoittamat, koulutustuella olevat, työttömyysrahalla tulevat. [Puhemies koputtaa] Jokainen ymmärtää, että tällaisissa olosuhteissa laadukas toiminta [Puhemies koputtaa] on mahdollonta ja viimesijainen kärsijä on opiskelija ja tulevaisuuden työelämä.

15.39 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että juutalaisen seurakunnan turvallisuus taataan, mutta kyllä se pitää hoitaa ennen muuta sisäministeriön puolelta tulevaisuudessa eli poliisin voimin eikä tämän tyyppisen rahoituksen kautta.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

On hyvä, että tekijänoikeuskorvausten hyvitysmaksuselvitys tehdään nyt, ja se on seuraavan hallituksen hallitusohjelmaneuvoittelussa päätettävissä, ja sen mukaan voidaan sen jälkeen edetä.

Nyt urheiluministeri ei ole salissa tällä hetkellä, mutta nostan kuitenkin rahapelitoiminnan esille. Veikkauksen pelihaitat ovat itse asiassa nyt olleet laskussa. Eli meillä on tehty suomalaista sääntelyä, mikä on laskenut kotimaisten pelien pelihaittoja, mutta samaan aikaan ulkomaalaiset pelihaitat ovat nousseet. Ja nyt meillä on tapahtumassa se, että me sääntelemme oman peliyhtiömme tuottoja koko ajan alaspäin mutta meidän pelihaittamme kuitenkin pahenevat. Tämä on asia, jota pitäisi nyt laajasti suomalaisessa yhteiskunnassa pohtia, miten voimme puuttua niihin peliongelmiin, mitkä tulevat nimenomaan netin [Puhemies koputtaa] ulkomaalaisten pelien kautta.

15.40 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todella todettava, että ammatillisen koulutuksen leikkaukset, 190 miljoonaa euroa, ovat todella paljon — onkin hyvä, että nyten on reformin täytäntöönpanoon 15 miljoonaa tarjolla ensi vuodelle — mutta onhan sekin totta, että se 270 miljoonaa olisi ollut vielä enemmän.

Silloin vuonna 2015 puhuimme talouden kuntoon laittamisesta. Meillä oli kilpailussa lähinnä leikkauslistoja, kuka leikkaa eniten vaaleissa, ja onkin tärkeää, että nyt voimme puhua aivan muista asioista kampanjoissa.

Edustaja Puumala nosti erittäin tärkeän asian esiin, nimenomaan sen, että perustat on laitettava kuntoon. Suomalaisissa lapsissa on eriarvoistumista, oppimiseroja, syrjäytymistä, ja lähtökohdat elämälle tehdään hyvin varhaisessa vaiheessa. Siksi tällainen pienten lasten koulu, mitä keskusta on ehdottanut, on meidän ratkaisumme siihen, että tästä päästäisiin [Puhemies koputtaa] paremmilla eväillä eteenpäin.

15.42 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiontaloutta suunniteltaessa on muistettava, että sivistys, koulutus ja tutkimus luovat pohjaa maamme hyvinvoinnille ja taloudelliselle menestykselle. Tietoon perustuvia ja maailman muutokseen vastaavia koulutusreformia tarvitaan, mutta perusrahoituksen tulee olla kunnossa kaikilla koulutustasoilla, se on ennakkoehto.

Erytisesti ammattikoulutus on kärsinyt valtavista leikkauksista. Byrokraattisella hanke-rahoituksella ei tule eikä sillä voi paikata riittävää perusrahoitusta, joka on saatava kuntoon. Ammatillisen koulutuksen reformissa on hyviä elementtejä. Ongelmana on se, että ensin leikattiin ja sitten tehtiin reformi. Mutta reformiin kuuluva opetuksen yksilöllistäminen, joka sinänsä on hyvä, ei saa johtaa ryhmien hajoamiseen, sillä erityisesti nuorille sosiaalinen kiinnittyminen ryhmään on tärkeää niin hyvinvoinnin kuin opiskelumotivaationkin kannalta. Ja kysyisin ministeriltä, joka ei ilmeisesti ole enää paikalla, kuinka hän näkee asian, uhkaako reformi ryhmään kiinnittymistä [Puhemies koputtaa] nuorten ammatillisessa koulutuksessa

15.43 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, että pitkältä koulutusleikkausten tieltä ollaan nyt selvästi astumassa pois kohti hetkeä, jolloin pystymme palauttamaankin koulutukseen jotakin. Tämä on ollut varsin hankala vuosikymmen, suoraan sanottuna, suomalaiselle koulutukselle. Todellakin nämä pienet askeleet, joita nyt otetaan, ovat erittäin tervetulleita, mutta tällä menolla meillä menee tietenkin jopa vuosikymmeniä, että saamme koulutuksen Suomessa kuntoon. Sellaista aikaa

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

meillä ei tietenkään käytettävissä ole. Tarvitsemme seuraavalla kaudella satojen miljoonien satsaukset.

Muutamina valopilkkuina nostaisin esiin nyt esimerkiksi Liikkuva opiskelu -ohjelman laajentamisen, harrastustakuuta kohti menevät askeleet ja prosenttiperiaatteen laajentamisen. Nämä ovat tärkeitä asioita.

Mutta täälläkin paljon puhuttaneen ammatillisen koulutuksen reformin osalta mielestäni olisi hyvä nyt todeta, että reformi on osin epäonnistunut ja hyvä tarkoitus on johtanut säästökärjen vuoksi suuriin ongelmiin. Toivoisin, että lähtisimme hakemaan ratkaisuja reformiin nyt kyllä paljon suuremmalla vaihteella kuin sillä 15 miljoonalla, mitä tässä nyt on esitetty.

15.44 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Terho, olette vastuussa opintotukiasioista, ja kun jokin aika sitten puhuitte siitä, että ministeriössä teetetään selvitystä opiskelijoiden tulojen nostamisesta, niin onko tämä selvitys missä vaiheessa ja mitkä ovat ne tulokset tästä selvityksestä, jos se on valmistunut?

Sitten vielä kaksi kysymystä ministeri Grahn-Laasoselle:

Tavoite, että t&k&i-menot olisivat noin 4 prosenttia bkt:stä, on hyvä. Mutta tarvitsimmeko jonkinnäköistä tiekarttaa, miten päästään tähän, koska on kyse sekä julkisesta että yksityisestä rahoituksesta?

Ja sitten toinen kysymys liittyy tähän jatkuvan oppimisen rahoituspohjaan: onko teillä ministeriössä joitain ajatuksia, miten voitaisiin turvata laajempi rahoituspohja jatkuvalla oppimiselle tulevaisuudessa?

15.45 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymykseni ei pitäisi aiheuttaa kovin suuria kustannuksia, mutta pyydän ministeriä kuuntelemaan tarkalla korvalla. Nimittäin Yle uutisoi tänään, että vanhemmat ovat oppineet vaatimaan uskonnottoimia joulujuhlia ja koulujen juhlissa nähdään Jeesus-lapsen sijaan metsäneläimiä ja tonttukojoja. [Välihuutoja] — Ne maksavat ainakin. — Monissa kunnissa on tehty Opetushallituksen aikaisemman ohjeistuksen perusteella vääriä tulkintoja. Opetushallituksen tarkennetun ohjeen mukaisesti perinteiset juhlat linjataan kuitenkin niin, että ”voidaan viettää perinteisiä juhlia, kuten joulujuhla ja kevätjuhla”. Ja ”yksittäisen virren laulamisen johdosta juhlaa ei voida uskonnollisen suvaitsevaisuuden nimissä pitää uskonnon harjoittamisena”, vaan se on osa suomalaista kulttuuria. [Outi Alanko-Kahiluoto: Tämä nyt on tärkeää, ollaan koulutuspolitiikan ytimessä!] Kysyn ministeri Grahn-Laasoselta: eikö Opetushallituksen uusittu ohjeistus lähde nimenomaan positiivisen uskonnonvapauden näkökulmasta, jossa ketään ei saa toisaalta pakottaa uskonnon harjoittamiseen mutta tarkoituksena ei ole myöskään [Puhemies koputtaa] estää muiden positiivisen uskonnonharjoittamisen [Puhemies: Aika!] vapautta?

15.46 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sain tammikuussa kunnan osallistua Helsingin synagogassa tilaisuuteen, jossa muisteltiin kansalaisoikeuksien myöntämistä Suomen juutalaisille sata vuotta sitten, 12. tammikuuta 1918. Tässä tilaisuudessa piti silloinen eduskunnan puhemies Maria Lohela hienon puheen, jossa hän totesi: ”Viime aikoina olen kuitenkin paljon joutunut miettimään, riittävätkö sanat ja symboliset teot juutalaisen vähemmistön puolustamiseksi.” Totuus on eri mittarein ja tutkimuksin, että antisemitismi on ollut eri väestöryhmissä kasvussa Euroopassa, ja se näkyy juutalais-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

yhteisön tilanteessa myös Suomessa. Esimerkiksi Pittsburghin isku Yhdysvalloissa vaikutti välittömästi tilanteeseen myös Suomessa. Tämä kysymys ei ole pelkästään kysymys juutalaisyhteisöstä vaan siitä, että kun yhden uskonyhteisön uskonnonvapautta kavennetaan, se kaventaa kaikkien uskonnonvapautta.

Siitä kiitän hallitusta ja eduskuntaa, että tämä 300 000 euroa Helsingin juutalaisseurakunnan turvallisuuden ylläpitämiseksi tulee. Ja kysynkin saman kysymyksen kuin edustaja Kulmala: eikö tämä voitaisi tulevaisuudessa ottaa osaksi [Puhemies koputtaa] valtion budjettirahoitusta, niin kuin kaikissa muissa Pohjoismaissa tehdään?

15.47 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä hallitus useammalla suulla toteaa, että koulutuksen ja oppimisen perusta on laitettava kuntoon, mutta samalla te kuitenkin teette hyvin eriarvoistavaa politiikkaa: olette asettaneet lapset eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, ovatko heidän vanhempansa töissä vai työttöminä, ja siltä osin tämä perusta, oikeus, ei tule kaikille tasa-arvoisesti.

Minä kannan suurta huolta myös ammatillisesta koulutuksesta, kuten täällä moni muukin. Lähitunteja on karsittu, opettajia on irtisanottu, ja opetuksen laatua on näin heikennetty. Tämän seurauksena eriarvoisuus myös ammatillisessa koulutuksessa on oppilailla lisääntynyt. Edustaja Anttila puhui erittäin viisaasti äsken, kun hän totesi, että reformi vaatii aikaa, mutta samanaikaisesti tämän ajan kuluessa meillä on suuri joukko nuoria, joille tämä aika on ensiarvoisen tärkeää, eikä heillä olisi aikaa odottaa tähän. Ja opettajat ovat todenneet [Puhemies koputtaa] useaan kertaan, että hyvä oppilas pärjää hyvin mutta niiden oppilaiden, jotka tarvitsevat tukea, tilanne tulee heikkenemään tämän [Puhemies: Aika!] ajan kuluessa tämän reformin seurauksena.

15.49 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi asia, mikä tässä salissa on tullut tämän koko neljän vuoden ajan esille hyvin usein, on oikeus subjektiiviseen varhaiskasvatukseen. Mielestäni hallitus teki ihan hyvin ja rajasi sitä, koska se ei ollut perusteltua, että kaikki lapset pääsevät vaikka kymmeneksi tunniksi päivähoitoon, jos molemmat vanhemmat ovat kotona. Ja millä minä perustelen tämän? Vantaalla, kun tämä rajaus ensin tehtiin, siitä huolimatta 94 prosenttia niistä vanhemmista sai lapsille lisätunteja sen 20 tunnin varhaiskasvatuksen päälle, jos oli tarvetta. Se toimi erittäin hyvin, mutta kuitenkin poliittisista syistä vasemmanpuoleiset ryhmät halusivat sen muuttaa, ja nyt sen takaisin muuttaminen maksaa meille vuodessa viisi ja puoli miljoonaa euroa. Niillekin rahoille olisi paljon täsmällisempiä toimia, millä voitaisiin syrjäytymistä ehkäistä nuorten ja lasten parissa ja perheiden parissa. Ei tällainen mustavalkoinen puhe vain siitä, että kaikilla tulee olla oikeus johonkin asiaan, joka ei ole välttämättömyyttä, ole oikein niitä ihmisiä kohtaan, joilta me leikkaamme rahaa jatkuvasti.

15.50 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on mainittu oppimateriaalilisä useissa puheenvuoroissa. Ja tietenkin kaikki eurot, mitä saadaan lisää opintotukeen, ovat jättileikkausten jälkeen tervetulleita, mutta oppimateriaalilisä ei kuitenkaan ole ratkaisu toisen asteen maksullisuuteen ja siihen liittyviin ongelmiin.

Ministeri Grahn-Laasonen on aikaisemmissa keskusteluissa sanonut muun muassa, että opiskelijat voivat hakea tukea sosiaalitoimen kautta. Mutta yli 18-vuotiaiden kohdalla Kela edellyttää, että opintolaina on nostettu kokonaisuudessaan ennen kuin vähävarainen opiskelija voi saada esimerkiksi toimeentulotukea opintojen rahoittamiseksi. Onko tämä tei-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

dän mielestänne, ministeri Grahn-Laasonen, oikeanlainen linjaus, kun puhutaan toisen asteen opiskelijoista, eli se, että Kela edellyttää, että opintolaina kokonaisuudessaan nostetaan ennen kuin on mahdollista saada tukea vähävaraisen opiskelijan kohdalla opintojen rahoittamiseksi?

15.51 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikunta ja terveellinen syöminen ovat yksinkertaisia mutta silti niin vaikeita asioita, joilla vaikutetaan elämänhallintaan. Elämme aikaa, jolloin syntyy historiallisen vähän uusia lapsia Suomeen. Meidän on panostettava entistä pontevammin lapsiimme ja nuoriimme valituksella ja hyviä vaihtoehtoja tarjoamalla, jotta heistä kehittyisi terveellisiä elämäntapoja noudattavia, aikanaan yhteiskuntaa pystyssä pitäviä aikuisia.

Syrjäytymiseen tai ennenaikaiseen työkyvyttömyyteen ylipainon ja siihen liittyvän sairastavuuden vuoksi ei ole varaa menettää yhtään lasta tai nuorta. Liikunta tarjoaa foorumin tavata kavereita, saada hyvää mieltä ja hyvä kunto, jotka ovat hyvän elämän perusedellytyksiä. Näitä perusedellytyksiä hallituksen Liikkuva koulu -hanke ja siitä poikineet uudet pilotit tukevat hienosti. Olen oikein tyytyväinen, että näihin hankkeisiin on kasvavassa määrin panostettu, ja toivon, että niihin satsataan tulevaisuudessa vielä enemmän. [Puhemies koputtaa] Kysyisin vastuuministeriltä: miten patistelisitte [Puhemies: Aika!] ammat tioppilaitoksia mukaan Liikkuva opiskelu -hankkeeseen?

15.52 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella hyvä tavoite on tämä 4 prosentin tutkimus- ja tuotekehityspanostus bkt:stä. Siinä on ajateltu, että 3 prosenttia siitä olisi yksityiseen sektoriin ja 1 prosentti julkiseen sektoriin. Täällä olivat aikaisemmin esimerkiksi nämä SHOKit ja vastaavat. Siinä oli minusta mielenkiintoinen kombinaatio, että kun siinä yritykset lähtivät tekemään tutkimusta ja tuotekehitystä, niin pakotettiin ottamaan mukaan myös pienempiä yrityksiä mutta myöskin tutkijaporukkaa. Nyt sellainen aika oleellinen kysymys olisi, pitäisikö jatkaa vähän tämältyylistä mallia, jossa olisivat perustutkimus ja soveltava tutkimus, tuotekehitys, jotenkin lähempänä toinen toisiansa. Tällä hetkellä tuntuu, että meillä on vähän tällainen vastakkainasettelun henki siinä, että perustutkimus tiettyä ja soveltava tutkimus tiettyä. Jokin tällainen malli, joka voisi olla moderni SHOK-malli, voisi kenties sopia siihen ja toimia siinä, että me saisimme yksityisen ja julkisen yhteensä takaisin siihen 4 prosenttiin. Olisin kysynyt ministeri Grahn-Laasoselta: [Puhemies koputtaa] miten tällainen ajatusmalli voisi kenties edetä?

15.53 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Sarkomaa kysyi olennaisen kysymyksen: mitä kaikkea tuolla miljoonalla eurolla seuratuksella vähävaraisten lasten harrastusten tukemiseksi voi saada. Se on hyvin tärkeä lisäys ja tarpeellinen. Jokaisen lapsen ja nuoren pitää saada voida harrastaa perheen varallisuudesta riippumatta.

Tulee mieleeni liikuntapoliittinen selonteko ja siinä esitelty harrastuspassi, mistä olemme jo pitkään kuulleet, että hallitus on tällaisen tuomassa. Ilmeisesti kehittämistyö on käynnistynyt syyskuussa, mutta onko tästä tullut mitään konkretiaa? Olisi todella hienoa saada tämä oikeasti käytäntöön. Onko budjetissa mitään tämän harrastuspassin edistämiseksi: milloin kunnissa voidaan ottaa se käyttöön ja millä tavalla se otetaan käyttöön, miten se toimii, miten lapset voivat harrastaa tämän harrastuspassin avulla?

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

15.54 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt oikeastaan kolme ja puoli vuotta aiheuttanut keskustelua — ja ihan ymmärrettävää keskustelua — tämä petetty koulutuslupaus ja oikeastaan kahdesta syystä. Siihen liittyy se, että mikäli poliitikkojen sanat ennen vaaleja ja teot vaalien jälkeen eivät ole yhdensuuntaisia, niin se rapauttaa politiikan uskottavuutta, ja sitten toinen, ehkä vieläkin tärkeämpi asia, että kyllähän niin tämän vaalikauden leikkauksilla kuin edellisen vaalikauden leikkauksilla on myös ollut haitallisia vaikutuksia meidän kansallisen menestyksemme kivijalkaan eli koulutukseen. Siltä osin nyt toivoisin, että suunta muuttuu, ja kun tässä näitä hyviä, perusteltuja puheenvuoroja on kuunnellut, niin näyttää nyt käyvän niin, että näihinkin vaaleihin jokainen puolue on lähdössä sillä, että aikamoisia panostuksia sinne koulutukseen ollaan lupailmassa. Ehkä on hyvä muistutuksen sana meille kaikille, että tulee se paikka vaalien jälkeen, kun uusi hallitus ottaa taas ohjat käsiinsä ja nämä lupaukset ja erilaiset ajatukset pitää sitten pystyä lunastamaan. Toivon mukaan me kaikki nyt sitten [Puhemies koputtaa] muistamme nämä asiat myös vaalien jälkeen. [Ben Zyskowicz: Koskeeko tämä myös teidän lupauksia eläkeläisille? — Pia Viitanen: Koskee!]

15.55 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sivistysvaliokunta on ottanut budjettilausunnossaan kantaa tähän Suomen Akatemian kohdennukseen, jossa myönnetään noin 25 miljoonaa euroa nuoren tutkijasukupolven tutkimushankkeisiin. Tämä on erittäin tärkeä asia ja hyvä kannanotto. Nythän, jos katsotaan akateemista tutkijan uraa, varsinkin nuoren tutkijan niin sanottu postdoc-tutkijavaihe on erittäin haastava vaihe rahoitushakuineen, ja kovaa kilpailuakin siellä akateemisessa maailmassa totta kai rahoituksesta joudutaan käymään.

Kannamme huolta myöskin siitä, kuinka hyvin pystymme hyödyntämään tämän nuoren tutkijasukupolven panoksen yliopisto-opetukseen. Mielestäni se opetuspanos palvelee kulloinkin meneillään olevia tutkimushankkeita, niitä eteenpäinvievästi. [Puhemies koputtaa] Mielestäni se voitaisiin tähän tässä yhteydessä myös nostaa vahvemmin keskusteluun.

15.56 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Osana yliopistolain muuttamista toissa päivänä Lahden kaupungista tuli yliopistokaupunki, kun Lappeenrannan teknisen yliopiston nimi muutettiin Lappeenrannan—Lahden tekniseksi yliopistoksi, LUTiksi, lyhenne on LUT. Tämä on tietenkin iso asia meille päijäthämäläisille, lahtelaisille, valtavan iso harppaus myös meidän oman koulutustasomme nostamisessa, tietenkin myös valtakunnallisesti iso asia. Olisin kysynyt ministeriltä: miten näette, olisiko tällaisesta LUT-mallista, -toimintatavasta, laajemminkin työkaluksi suomalaisten osaamistason nostamiseksi näiden perinteisten yliopistokaupunkien ympärille ja vähän laajemmin tasavaltaan? Samalla haluan kyllä tässä saada valtiopäiväasiakirjaan yhden henkilön nimen, jonka koen hyvin tärkeäksi henkilöksi huomioida, eli LUTin hallituksen puheenjohtaja Tuomo Rönkön nimen. Hän on varmasti yksi niistä henkilöistä, monien muiden lisäksi, joka on keskeisesti vaikuttanut siihen, että tämä LUT on nähnyt päivänvalon ja Suomeen on syntynyt uusi yliopisto.

15.58 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta edustaja Östman otti erittäin tärkeän asian esiin aiemmin keskustelussa. Suomessa on ollut ainakin koko itsenäisyytemme ajan uskonnonvapaus, ja jokaisella on vapaus uskoa tai olla uskomatta ja kuulua erilaisiin uskonnollisiin yhdyskuntiin, mutta kyllä tuntuu erikoiselta ja

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

aivan maalais- ja kaupunkilaisjärjen vastaiselta, jos tavanomaisia luterilaisia, protestanttisia, meidän kulttuuriperintöön kuuluvia juhlia ei enää koulussa voi järjestää. Varmasti löytyy tyylikäs tapa uskonottomille lapsille ja nuorille olla pois näistä juhlista. Ei tämä ole ennenkään ollut iso ongelma. Vähän ihmetyttävät nämä uudet viranomaisten ja virkamiesten linjaukset. Lisäksi tähän halua todeta sen, että monestihan tämän asian ongelmaksi tekevät juuri nämä niin sanotut ateistiset ihmiset, eivät vaikkapa muslimit tai hindut tai jonkun muun uskonnon tunnustajat.

Arvoisa puhemies! Kun sain puheenvuoron, niin totean myös sen, että kyllä me ammatilliseen koulutukseen tarvitsemme tätä työelämälähtöisyyttä, mutta nyt ollaan vähän vaikeassa nivelvaiheessa. Paljon huolta ja kritiikkiä tulee kentältä, ja kyllä tämä ajatus opettajista ja ohjaajista sinne työpaikoille [Puhemies koputtaa] mukaan olisi aika hyvä.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Sitten jaoston puheenjohtaja Viitanen.

15.59 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä haluan tässä hyvitysmaksuasiassa sen verran kyllä kerrata historiaa ministerille, että viime kaudella tämä hyvitysmaksujärjestelmä muutettiin budjettipohjaiseksi, jolloin se taso tuplattiin 11 miljoonaan, ja silloin nimenomaan lähdettiin siitä, että sitä ei pidä sitten lähteä muuttamaan ennen kuin tehdään puolueeton arviointi, mikä on se kohtuullinen korvaus. Jo silloin tiedettiin, että tämä 11 miljoonaa on varmasti kohtuullisen matala, eikä varmasti ollut tarkoitus, että mennään laskemaan sitä. Ja hyvä niin, että nyt ministeri ja eduskunta ovat samaa mieltä siitä, että tarvitaan tämä tietynlainen näkemys siitä, miten jatkossa toimimme, jotta näille tekijöille nämä hyvitykset korvataan.

Puhemies! Sitten ihan tähän loppuun haluan omalta osaltani sanoa myönteisen asian, hyvän idean. Eli meillä on täällä vaihtoehtobudjetissamme paitsi se, että torjumme nämä julmat koulutusleikkaukset, mitä hallitus tekee, myös esitys siitä, että kaikille lapsille, Islannin ihmeen kaltaisesti Suomen mallin kautta, tarjottaisiin mahdollisuus harrastaa, ja 50 miljoonaa euroa [Puhemies koputtaa] tähän olisimme laittamassa.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Haluavatko ministerit vastata? — Ministeri Grahn-Laasonen, 2 minuuttia, olkaa hyvä.

16.00 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Arvostan tätä vastausmahdollisuutta. Täällä oli hyviä puheenvuoroja jatkuvasta oppimisesta. Eli tavoitteena pitää olla, että jokaisella suomalaisella on mahdollisuus osaamisen kehittämiseen ja kehittymiseen ihan läpi koko työuran ja elämän. Elinikäisestä oppimisesta, hyveestä, on tulossa välttämättömyys työmarkkinoilla, kun uudet teknologiat mullistavat monia ammatteja, ammatteja katoaa pois ja uusia syntyy, ja siihen tarvitaan muunto- ja täydennyskoulutusta. Ja siihen hallitus on kyllä panostanut kymmeniä miljoonia euroja, ihan kaikissa lisätalousarvioprosesseissa, mitä meillä on ollut, ja vielä ennen joulua saamme myönteisiä päätöksiä myöskin näistä: muun muassa koodaripulaan vastaaminen ja myös sote-alan koulutuksen kehittäminen, siihen vastaaminen. Eli näihin liittyen hyviä uutisia tulossa.

Täällä puhuttiin myöskin tutkimuksesta. Tosiaan ensi vuoden budjetissa tutkimusmäärärahat nousevat isosti, eli 112 miljoonaa euroa kaikkiaan on se pysyvä tasokorotus tutkimukseen. Se on hyvä uutinen, ja se tuo uskottavuutta tälle 4 prosentin bkt-tavoitteelle, joka on yhdessä asetettu, ja sitä kohti pääsemme kulkemaan tämän päätöksen myötä. Edus-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

taja Nylander ehdotti tiekarttaa, ja sen tyyppistä meillä on tulossakin: on työryhmä, joka pohtii vision toteuttamista myös tutkimuksen ja tieteen osalta, ja siinä yhteydessä voidaan tätä hahmotella tarkemmin.

Koska aikaa on vähän, totean myöskin ihan joulun kunniaksi sen, että Enkeli taivaan -virttä saa laulaa joulujuhlissa päiväkodeissa ja kouluissa nyt ja tästä eteenkinpäin. Tähän liittyen olen muun muassa tänään asiasta lausunut, jos haluatte tarkemmin perehtyä. [Kimmo Kivelä: Hyvä niin!]

Lukutaidon edistäminen on ihan keskeinen yhteinen tehtävä, tavoite, myös seuraavalle hallitukselle. Se on tärkeä asia paitsi kouluissa ja päiväkodeissa myöskin kodeissa. Isovanhemmat ja vanhemmat voivat — me kaikki voimme — osallistua tähän, ja joulun aika on tietysti tosi hyvää aikaa yhteisille lukuhetkille.

16.02 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho: Arvoisa puhemies! Edustaja Nylander kysyi tästä opintotuen tuloarajojen selvityksestä. Selvitys on käytännössä valmis ja julkaistaan tammikuussa, ja palataan silloin sitten tuloksiin ja keskustellaan niistä oikein mieluusti. [Mikaela Nylander: Hyvä!]

Karimäki otti esiin harrastuspassin — yksi lempiaiheistanikin — ja se tulee tosiaan ensi vuonna käyttöön, ei aivan 1.1. mutta alkuvuodesta. Se tulee valtakunnallisesti saataville, mutta sen käyttöönotto on sitten kuntien päätös. Eli meidän valmistelemana tulee tämä alusta, joka on siis käytännössä kännykkäsovellus, mitä sitten nuori vaivattomasti voi käyttää, ja tähän tarvitaan sitten yhteistyökumppaneita itse kussakin kunnassa, joka tarjoaa sitä sisältöä.

Kovin montaa kysymystä ei tullut minun toimialalleni, mutta edustaja Andersson otti esille asian, joka on minun alaani, vaikka osoitti kysymyksen Grahn-Laasoselle, eli tämän oppimateriaalillisään liittyvän, onko se ratkaisu vai ei. No, ainakin se on helpotus ja kustannustehokas täsmätoimi, joka... [Li Andersson: Onko lainapakko perusteltua?] — Ja sen Kelan linjauksen otitte esiin. Se on tosiaan Kelan linjaus. Mielestäni se on ikävä linjaus ja huono linjaus, ja tästä käydään OKM:n, STM:n ja Kelan välillä vielä keskustelua.

Puhemies Paula Risikko: Ja vielä debatti jatkuu.

16.04 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuun nyt vielä kertauksenomaisesti se — tämä ammatillisen koulutuksen kysymys on megaluokan kysymys Suomessa — että hallituksen suuri virhehän oli se, että ekaksi vietiin iso summa rahaa ja sitten tuli lainsäädäntö. Tätä muun muassa sivistysvaliokunta yksimielisesti kritisoi, mutta hallituspuolueitten kantti ei kestänyt tarttua tähän. Ja siitä seurasi, että kun pari kolme viikkoa sitten valiokunta antoi lausunnon valtionvaroilta, niin täällä on kaksi ponsilausemaa, jotka ovat just sen tyyppisiä, mistä oppositio äänestyytti, kun lakia käsiteltiin. Eli nyt me edellyttämme, että tämä hoks tehdään jokaiselle nuorelle ja sen päivittäminen toteutuu lain edellyttämässä muodossa. Näin ei nyt tapahdu, ja se on ihan peruskivi tälle oppimiselle.

Samaten myöskin kiinnitämme huomiota ponnenomaisesti, että tällaisten kokonaisten opiskelupäivien ja -viikkojen järjestäminen pitää toteuttaa, [Puhemies koputtaa] vähintäänkin niille, jotka ovat sen kaltaisen viikkorytmin tarpeessa. [Puhemies koputtaa] Tämä oli kuulkaa, opetusministeri, suoraan sanoen pieni laiskanläksy teille, [Puhemies koputtaa] että näitä pitää nyt puskea tosissaan ja nopeasti.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Minuutti vain.

16.05 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä hankerahoituksesta vielä, kun budjetista puhutaan ja se täällä vilahteli. Itsekin näkisin yhtenä isoimmista asioista, että päästäisiin vakaaseen perusrahoitukseen mahdollisimman monella koulutuksen sektorilla, ettei oltaisi erilaisten hankkeitten varassa. Mutta sitten samaan aikaan pitänee tunnustaa meille itsellemme, että meidän olemme aika ihastuneita näihin hankkeisiin, koska niillä on otsake. Otetaan nyt sitten vaikka Perusopetus paremmaksi -hanke: jos sieltä ne rahat lähtisivät, niin aika iso meteli täällä salissa siitä nousisi. Mutta tästä huolimatta ajattelen niin, että vakaaseen perusrahoitukseen meidän tulee satsata.

Mutta kysymykseni tällä kertaa ministeri Terholle — ettette kylmene sinne maalin suulle, niin kuin teidän yhdessä lempilajissanne sanotaan, etteivät kysymykset mene vain toiseen suuntaan — nuorison syrjäytymisen osalta. Mielestäni siitä puhutaan nyt vähän liian vähän, muutama vuosi sitten siitä puhuttiin koko ajan. Ongelmahan ei ole poistunut: yli 60 000 kadonnutta nuorta. Mikä on meidän seuraava yhteinen askelemme? Miten saisimme kolmannen sektorin [Puhemies koputtaa] koottua valtion kanssa yhteiseen rintamaan vähentämään ja poistamaan syrjäytymistä?

16.06 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan esittää ensin kiitokseni valtiovarainvaliokunnalle, että sivistysvaliokunnan kantojen mukaisesti nyt päätitte jo myöntää rahoitusta liikkuvalla varhaiskasvatukselle, joka on myös liikuntapoliittisen selonteon yksi toimenpide-ehdotuksista. Tiedämme, että liikuntatottumukset lähtevät muotoutumaan jo varhaislapsuudessa, jo kolmevuotiaana, ja sen vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että jo varhaiskasvatusikäisien lapsien on mahdollisuus muodostaa terveet, liikkuvat elämäntavat.

Meillä Vantaalla itse asiassa tämän vuoden aikana ollaan toteuttamassa tätä toimintamallia yhteistyössä varhaiskasvatuksen, liikuntatoimen ja tutkijoiden kanssa, ja tavoitteena on jo tänä vuonna saada kaikki päiväkodit liikkuviksi päiväkodeiksi. Annankin nyt vinkin ministeri Terholle, että kun ministeriössä lähдете pohtimaan näitä toteutustapoja, niin tulkaa vaikka tutustumaan siihen Vantaan malliin, jolla olemme saaneet hyviä tuloksia ja aikoja. Paitsi varhaiskasvatuksessa myös perusopetuksessa kaikki koulut ovat Liikkuvia kouluja.

16.07 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin kun uudistettiin varhaiskasvatustalakeia — joka on todella hyvä uudistus, ja me kannatimme sitä uudistusta — niin puhuttiin lastentarhanopettajien koulutuksesta ja luvattiin lisätä, oliko se, tuhat uutta opiskelupaikkaa. Missä vaiheessa tämä on nyt? Se tarve on huutava. Meillä on myös ruotsinkielisellä puolella huutava pula päteivistä lastentarhanopettajista. Missä vaiheessa tämä hanke nyt on?

Sitten toinen kysymys, joka liittyy kotouttamiseen. Ruotsissa se on perusoikeus, koska se on osa opetusta. Suomessa se on osa työmarkkinoita, ja jos sinulla ei ole kotouttamissuunnitelmaa, niin sinulla ei ole oikeutta saada opetusta. Pohditaanko tällaista, että tämä siirtyisi kokonaan OKM:n piiriin, jotta kaikilla [Puhemies koputtaa] maahanmuuttajilla olisi oikeus saada opetusta riippumatta statuksesta?

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

16.09 **Kimmo Kivelä sin** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Tämän keskustelun alussa sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Puumala aivan oikein peräänkuulutti koulutuksen perustaa, ja näihin puheenvuoroihin liitettiin myöhemmin ja aivan oikein. Syventäisin tätä asiaa myös sillä, että olisi äärimmäisen tärkeää, että vuorovaikutteisuus kotien ja koulun välillä syvenisi. Kyllähän on äärimmäisen omituisia ilmiöitä, että puhutaan siitä, että kodeissa on hyvin kielteinen asennoituminen koulua, koulutusta kohtaan lisääntynyt ja että oppilaat kiusaavat opettajia. Opettajilla ei ole resursseja puuttua erinäisiin ilmiöihin. Kyllä tällaiset asiat luonnollisesti ovat jatkumoa sille, että pojat käyvät peruskoulun läpi käytännössä ilman lukutaitoa. Että kyllä tässä tarvitaan nyt paljon syvempää hallintokunnat ylittävää yhteistä ongelmanratkaisukeskustelua.

16.10 **Marisanna Jarva kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään on käyty laajasti keskustelua tästä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan budjetista. Haluaisin tästä vielä muutamia nostoja tehdä, erityisesti opintotukeen liittyen, mistä ehkä vähän väärää tietoa monesti leviää siitä, minkälaisia päätöksiä tällä kaudella siitä on tehty. On erittäin hyvä, että opintotukeen nyt tuli tämä lisäosa. Huoltajakorotushan tuli jo aikaisemmin, palautettiin, se oli erittäin hyvä, ja nyt tuli tämä oppimateriaalilisä, jolla nyt sitten tasataan toisen asteen opiskelijoitten kustannuksia. On myös hyvä huomata, että toisen asteen opiskelijoitten opintotukea on pelkästään parannettu tällä kaudella, ja niidenkin säästöjen osalta, jotka jouduttiin tekemään ja jotka kohdistuivat korkeakouluopiskelijoiden opintotukeen, oli erittäin tärkeää, että pystyttiin opintotukimallia muuttamaan niin, että pienituloisten opiskelijoitten tuki valtiolta on noussut uuden asumistuen myötä, kun opiskelijat siihen siirtyivät. Tämä on ollut tärkeää, että me painotamme sitä, että pienituloisille nyt tehdään tulonsiirtoja enemmän. Tämä on varmaan vasemmistollekin toimiva malli.

16.11 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toimin viime kaudella opintotuesta vastaavana ministerinä. Viime kaudella opintotuesta ei leikattu senttiäkään, päinvastoin opintotuki sidottiin indeksiin, mikä oli opiskelijaliikkeen pitkäaikainen tavoite ja vaatimus. Mitä tämä hallitus on tehnyt? Ensi töikseen se ei vain jäädyttänyt indeksiä vaan poisti koko indeksin, ja sen lisäksi opintorahaan on tehty neljäsosan leikkaus. Opiskelijoille, jotka valmiiksi olivat kaikkein pienituloisin ihmisryhmä, on tehty kaikkein suurimmat leikkaukset. Nämä ovat ne tosiasiat, joita sitten laastareilla vähän paikkaillaan, ja yritetään puhua jotain aivan muuta.

Arvoisa rouva puhemies! Toinen kysymys — tämä jäi täällä ilmaan: On perustellusti esitetty huoli ammatillisesta opetuksesta, ja itse pääministeri on sanonut, että 1 000 opettajaa tarvitaan lisää. Nyt kun 1 600 opettajaa on leikattu hallituksen toimesta ja kun huomenna on esitys, että lisätään määrärahoja, niin mitä keskusta tekee? [Pia Viitanen: Se on tärkeä kysymys!] Toimiiko se niin kuin pääministeri Juha Sipilä on itse esittänyt ja lisää opettajia? Äänestättekö sen puolesta? Vai jääkö pääministeri Juha Sipilä yksin tukemaan opposition esitystä, ja hylkääkö muu keskusta pääministerin ja hänen linjauksensa? [Olavi Ala-Nissilän välihuuto]

16.12 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kari nosti tässä esille hyvän uudistuksen, nimenomaan Lappeenrannan ja Lahden teknillisen korkeakoulun. Hän myös toi esille sellaisen mallin, että eikö voitaisi tätä yliopistokau-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

punkiajatusta levittää lähikaupunkeihin. Se on todella merkittävä asia aina näille kaupunkikeskuksille, ja varmasti keskustasta tälle tukea löytyy.

Liikkuva opiskelu -ohjelma: On hyvä lisäys, että ohjelma leviää toiselle asteelle ensi vuonna. Jos mietitään niitä keinoja, mitä liikunnalla on laajasti, niin esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisyssä se on aivan vallattoman hyvä keino. Haluan nostaa esille esimerkiksi Icehearts-toiminnan, jota ei kyllä tehdä kylmällä sydämellä vaan todella lämpimällä sydämellä, ja siinä on hyvä malli, jota on hyvä levittää myös ympäriinsä.

16.14 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Varhaiskasvatukseen on toteutettu nyt monia pieniä positiivisia askelia. Haluan kuitenkin muistuttaa siitä, että kunnissa tällä hetkellä myös varhaiskasvatus on suurissa paineissa. Jotkut kunnat ovat pystyneet säilyttämään subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden, jos heidän taloudellinen kantokykynsä on siihen riittänyt. Mutta tämä tietenkin asettaa valtakunnallisesti lapsia eriarvoiseen asemaan asuinpaikan perusteella, ja toivoisin, että tähän kiinnitetäisiin huomiota.

Ja haluan myös huomauttaa, kun täällä on nyt keskusteltu uskonnosta ja varhaiskasvatuksesta, että nähdäkseni uskonnonvapaus on tietenkin yhteiskunnan perusta ja meidän tulee kunnioittaa ihmisten hengellisiä valintoja mutta itse uskonottomana pienten lasten isänä lähtisin myös siitä, että kulttuurihistorian ja uskonnon harjoittamisen välinen raja on varsin veteen piirretty viiva. Toivon ymmärrystä myös esimerkiksi teiltä evankelisluterilaiseen kirkkoon kuuluvilta siinä, että koetetaan huolehtia tästä asiasta dialogissa ja niin, että huomioimme toinen toisiamme, emme sulje ihmisiä pois.

16.15 Pilvi Torstila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:n Osaamispolku 2030 on lähtenyt siitä, että tulevaisuudessa on tavoiteltava tilannetta, jossa Suomen menestys ja globaali asema edelleen rakentuvat koulutuksen, sivistyksen ja tutkimuksen varaan ja näin rakennamme kestävä kehityksen yhteiskuntaa. On selvää, että jotta tähän päästään, tarvitaan investoivaa ajattelua, tulevaisuusinvestointeja nyt, koska ennen kaikkea koulutus, tutkimus ja osaaminen ovat sellaisia asioita, joissa kaikki vaikutukset näkyvät vasta viiveellä, usein aika pitkälläkin viiveellä. Sen takia haluaisin nostaa tässä vaiheessa keskusteluun vielä kaksi uudistusta, jotka olisi mahdollista tehdä nyt ja heti ja jotka vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen: Ensinnäkin meidän todella pitäisi taata kaikille lapsille kokopäiväinen oikeus varhaiskasvatukseen. Se on se subjektiivinen oikeus, jota me sosiaalidemokraatit ajamme, se uudistus, jota me ajamme. Ja sitten me tosiaan tarvitsemme kaikille nuorille toisen asteen tutkinnon, ja sen takia oppivelvollisuuden laajentamisen suhteen olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin nyt.

16.16 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin tarttua tähän sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Puumalan ajatukseen siitä, miten me saisimme syrjäytyneet ja siinä riskissä olevat nuoret mukaan tähän yhteiskuntaan. Meillä on nytten arvoisan ministerin kautta saatu nämä Ohjaamot vakinaistettua, mutta siihen on vielä matkaa, että me saisimme järjestöt mukaan tähän toimintaan. Ohjaamothan vain nimenomaisesti ohjaavat, suorittavat jonkunäköistä arviointia ja tekevät muutamia toimenpiteitä, mutta väitän, etteivät edes ne tuhat opettajaa pysty missään suhteessa välttämättä kovin paljon pienentämään tätä kierrettä, mikä nuorten keskuudessa on, jos me emme ota järjestöjä mukaan.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Esitin vaalikauden alussa, ja hallitusyhteistyössä mentiin rintamassa eteenpäin, että otettaisiin tähän rinnalle myös tällainen niin sanottu Korjaamo-malli, että Ohjaamosta Korjaamoon päin. Korjaamo olisi tällainen järjestöjen toteuttama yksikkö, missä aloitettaisiin koulutus ja kaikki muu tuki, kuten asumisen tuki ja kaverituki ja vapaa-ajan tuki ja sitten pois päin päihteistä, jos sitä tarvitaan. [Puhemies koputtaa] Tämä ei maksaisi paljon mutta toisi varmasti meille hyviä tuloksia, ja pyytäisin opetusministeriltä, voisitteko tällaisista asioista harkita ja lähteä lämmittelemään ensi vaalikautta ajatellen sitä, että tehtäisiin tästä hankkeesta edes joku pilotti joidenkin ruohonjuuritason järjestöjen ja vaikka jonkun kunnan kanssa [Puhemies koputtaa] ja katsottaisiin, mitä ne tulokset ovat. Ei tämä ole muuten mitään viisasta työtä, jos me emme tee toimenpiteitä sinne suuntaan, missä tuloksia voisi löytyä. [Jukka Gustafsson: Kyllä Ohjaamon toimintamalliin kuuluu tuo!]

16.17 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kansalaisten osaaminen ja sivistys ovat tietenkin perusta yhteiskunnan ja kulttuurimme olemassaololle. Tällä hetkellä Suomeen vaikuttavat vahvasti globaalit muutosvoimat, kuten kaupungistuminen, teknologinen kehitys ja työn murros, ja nämä kaikki edellyttävät ja mahdollistavat muutoksia koulutuksen nykyisiin rakenteisiin. Me tarvitsemme taitoja ja tietoa, joiden avulla ratkomme ihmiskunnan olemassaoloon ja hyvinvointiin liittyviä suuria haasteita ilmastonmuutoksesta lähtien.

Koulutusjärjestelmä muodostaa kokonaisuuden, jonka osat ovat toisistaan riippuvaisia. Tämän vuoksi koulutuksen toimivuutta on arvioitava ja kehitettävä kokonaisuutena, ei vain osauudistuksia tehden. Mitä mieltä ministeri on tästä?

16.18 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos ministereille siitä, että lainannoston pakkoa selvitetään toisen asteen opiskelijoiden osalta. Jos tavoitteena on, että kaikki suomalaiset nuoret suorittavat vähintään toisen asteen tutkinnon, ei ole syytä asettaa esteitä vähävaraisten opiskelulle, kuten lainannoston pakko ennen kuin toimeentulotukea on mahdollista saada.

Arvoisa puhemies! Jotta totuus ei unohdu liittyen näihin koulutuslupauksiin, edelleen pieni kertaus: Suomessa on vain yksi eduskuntapuolue, jolla on kontollaan kaikki edellisen vaalikauden koulutusleikkaukset ja kaikki tämän vaalikauden koulutusleikkaukset, ja se puolue on kokoomus. Suomessa on myöskin vain kaksi eduskuntapuoluetta, joiden puheenjohtajat antoivat lupauksen olla leikkaamatta koulutuksesta mutta silti tekivät juuri näin, ja ne puolueet ovat kokoomus ja keskusta. Sitten on vain yksi eduskuntapuolue, joka vielä on antanut uuden koulutuslupauksen samaisen puolueen vielä ollessa pääministeripuolueena, ja se on Suomen Keskusta, joten uskon, että me kaikki huomenna jännityksellä seuraamme, äänestävätkö keskustalaiset ammatillisen koulutuksen resurssien ja tuhannen uuden opettajan puolesta vaiko eivät.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan vielä Alanko-Kahiluoto ja sen jälkeen valiokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, ja sen jälkeen mennään ministereitten vastauksiin.

16.20 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Harmillista tässä opetus- ja kulttuuriministeriön budjetissa on se, että korkeakoulujen indeksijäädytykset pysyvät, mikä leikkaa niiltä myös tulevana vuonna, sillä tila- ja henkilöstökustannukset kasvavat mutta määrärahat siis pienenevät.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Pakko suhtautua vähän kriittisesti hallituspuolueiden edustajien kehuihin koskien tätä tki-rahoituksen pientä lisäystä, sillä korkeakoulujen menetettyä perusrahoitusta se ei kyl-läkään paikkaa. Nyt myönnettävä tki-rahoitus ei näy yliopistojen riippumattomassa perus-tutkimuksessa, sillä se kohdistuu kuitenkin pääosin yrityksille.

Korkeakoulujen ja tutkimuksen visiossa korkeakouluille ollaan taas säilyttämässä uusia tehtäviä muun muassa täydennys- ja tilauskoulutuksen myötä, mutta lisärahoitusta ja re-sursseja niille ei kuitenkaan haluta tarjota.

Olisin kysynyt ministeriltä: Oletteko nyt tutustunut yliopistojen lausuntoihin koskien tätä rahanjakomallia? Esimerkiksi Oulun yliopisto huomauttaa, että tämä nykyinen rahoi-tusmalli on kansainvälisesti verrattuna jo äärimmäisen tulosperusteinen, ja nyt sitä tässä hallituksen rahoitusmallissa sitten vain lisättäisiin. Että onko tässä järkeä, kun nytkin jo [Puhemies koputtaa] menee tutkijoiden aika hakemusten tekemiseen ja hankkeiden vään-tämiseen?

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tähän neljä vastauspuheenvuoroa vielä, sen jälkeen mi-nistereitten vastaus. Aikatauluhan meillä painaa päälle. Edustajat Kiljunen, Viitanen ja sit-ten valiokunnan puheenjohtaja Puumala ja varapuheenjohtaja Multala. Sen jälkeen minis-tereitten vastaus, ja sitten siirrytään toiseen asiaan.

16.21 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kysyisin mi-nisteri Grahn-Laasoselta: Te olette panostaneet työpajatoimintaan — kiitos siitä — ja ke-hittäneet sitä, mutta teidän hallituskumppaninne TEMin puolelta on valitettavasti rajoitta-massa sitä, sillä työpajatoiminta ei ole mahdollista enää kunnissa eikä kuntasidonnaisilla toimijoilla, työpajoilla, eivätkä ne voi tuottaa palveluita enää tulevaisuudessa kuin ainoas-taan markkinapuutetilanteessa. Tämän lisäksi myöskään sosiaalista kuntoutusta ei voi enää näillä työpajoilla tuottaa vaan nämäkin palvelut siirtyvät yrityksiin. Nyt te olette mahdol-listaneet kuitenkin työpajojen toiminnan, voisiko sanoa, tämän fokuksen, mutta käytännös-sä teidän hallituskumppaninne eri ministeriössä tekevät tämän toiminnan mahdottomaksi. Mitä te ajattelette tästä kokonaisuudesta?

16.22 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun on kyllä ihan pakko tähän alkuun todeta, ettei se ole vähäpätöinen kysymys, mikä on huomenna päämi-nisterin ja pääministeripuolueen äänestyskäytös, koska onhan se ihan oikeasti niin, että on-han se aika merkillinen lausunto, jos pääministeri, jolla on valtikka kädessä, esittää, että ensi kaudella lisätään 1 000:lla opettajia ammattikoulutukseen, kun ensin tällä kaudella niitä on vähennetty 1 600, ja siksi tietenkin äänestää pitäisi sen mukaisesti.

Mutta, puhemies, haluan tähän loppuun kyllä osaltani kiittää hallituspuolueita. Nimit-täin nämä lisäykset, mitä täällä eduskunnassa on tässä jaostossa tehty, ovat hyviä. Olen sen sanonut myös hallituspuolueille, että ne menevät tärkeisiin kohteisiin: hyvitysmaksun leik-kauksen purku, nämä tasa-arvorahat kouluihin, kirjastojen digikokeilu, avustuksia useille järjestöille, muun muassa rauhantyölle [Jukka Gustafsson: Sorin Sirkukselle!] — Sorin Sirkukseen — ja monille järjestöille, myös Ikaalisten Sata-Häme Soi -järjestölle. Eli täällä on ihan oikeasti hyvä lisäyksiä tarpeellisiin kohteisiin. Iso linja on mielestäni väärä, mutta nämä lisäykset ovat oikein hyviä. Kiitos yhteistyöstä.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

16.24 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Ei kai tämä ensi vuoden iso linja nyt voi valtavan väärä olla, nimenomaan tämä ensi vuoden, koska täällä nyt kuitenkin ajetaan sitten koneita voimakkaasti ylöspäin ja on tutkimukseen ja tieteeseen muun muassa 112 miljoonan euron pysyviä panostuksia. Toivottavasti voisimme ajatella, että se olisi nyt se oikea linja ja se saisi myös jatkoa seuraavalla vaalikaudella. Eli tässä on todella tapahtunut iso käänne tämän vaalikauden aikana.

Jatkan vielä tuota syrjäytymistematikkaa, siis sitä, mistä lähdin ihan aluksi liikkeelle. Tärkeintä on mielestäni ja keskustan mielestä seuraavalla vaalikaudella se, että saamme perustan ja pohjan kuntoon, niin että sinne seuraaville asteille tullaan riittävillä valmiuksilla ja kaikilla on mahdollisuudet asuinpaikasta, varallisuudesta riippumatta.

Sitten toinen asia on se, että me muun muassa tähän syrjäytymisongelmaan, joka on aika suomalainen ilmiö — iso pudokkuus, yli 60 000 nuorta — saisimme maksutonta harrastustoimintaa sinne iltapäivään kaikille. Se voisi olla yksi eväs. Toivoisin, että ministeri ja me kaikki yhdessä lähtisimme etsimään tähän vielä uusia innovaatioita kolmannen sektorin mukaan saamiseksi.

16.25 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että kuitenkin, vaikka nyt kritiikkiäkin tulee, suunta on ensi vuonna koulutuksen saralla kokonaisuudessaan ylöspäin, kuten puheenjohtajakin tässä totesi.

On kommentoitava myös näitä tutkimusmäärärahoja, että Suomen Akatemialle tosiaan kohdistetaan myöntövaltuuksia, joilla tuetaan erityisesti nuoria tutkijoita. Ne ovat usein kyllä niitä samoja tutkijoita, jotka meidän yliopistoissamme tutkivat, niin että kyllä niistä yliopistotkin ja ihan se perustutkimuskin pääsevät mahdollisesti hyötymään. Sitähän ei ole millään tavalla rajattu perus- tai soveltavaan tutkimukseen. Akatemiassa kriteereinä ovat kansainvälisesti vertaisarvioidut tutkimukset. Siellä menestyvät ne, joilla on hyviä suunnitelmia ja hakemuksia.

Haluan kuitenkin vielä todeta, että on totta kai aivan äärimmäisen huolestuttavaa, jos meillä peruskoulusta valmistutaan puutteellisin tiedoin ja taidoin, erityisesti luku- ja kirjoitustaitoihin pitää pystyä panostamaan tulevina vuosina. Uskon, että ne panostukset lähtevät ihan sieltä varhaiskasvatuksesta, varhaislapsuudesta, ja sitten totta kai peruskouluunkin pitää kiinnittää huomiota.

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten ministerit. Ministeri Grahn-Laasonen voi siitä paikalta puhua, 3 minuuttia.

16.26 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Pääministeri vastaa itse omista sanoistaan, ja en ota siihen kantaa, [Jukka Gustafsson: No miltä se tuntui?] mutta sen sijaan otan kantaa varhaiskasvatuksen kysymyksiin, joita nousi esille, muun muassa koulutusmääriin.

Varhaiskasvatuksen opettajien koulutusmääriä on nostettu tuntuvasti, ja muutenkin meillä on nyt käynnistymässä varhaiskasvatuksen koulutusfoorumi, laaja foorumi, jossa toimeenpannaan uuden, erinomaisen varhaiskasvatuslain uutta henkilöstörakennetta niin, että siinä onnistutaan tavoitevuoteen 2030 mennessä. Tällä kaudella on kahteen otteeseen lisätty opettajien koulutusmääriä varhaiskasvatuksessa: ensin kolmanneksella pysyvästi sopimusneuvotteluissa ja sen jälkeen sitten puoliväliriihessä 28 miljoonan euron lisäresursseilla, josta merkittävä osa nimenomaan tähän tarkoitukseen. Tätä kehitystä meidän täy-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

tyy tietysti jatkaa, jotta saadaan uuden lain mukainen uusi henkilöstörakenne toteutumaan ja sitä kautta sitten panostuksia varhaiskasvatuksen laatuun.

Varhaiskasvatuksessa tasa-arvorahoitus on ensimmäistä kertaa ensi vuoden budjetissa. Se on hyvä avaus. Se mahdollistaa ryhmäkokojen pienentämisen nimenomaan niissä päiväkodeissa, joissa tarve on suurin, eli päästään kokeilemaan perusopetuksessa hyväksi havaittua mallia myöskin päiväkodeissa.

Tällä hallituskaudella varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut, mikä on merkittävä tasa-arvouutinen, eli se, että yhä useampi lapsi, suomalainen lapsi, pääsee varhaiskasvatukseen ja päiväkoteihin. Ja tätä työtä pitää jatkaa alentamalla edelleen maksuja, niin kuin nyt on tehty, ja sitten myös muin toimin, joita on muun muassa tämä viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun jatkaminen.

Ensi vuodelle tulee — tätä ei ole mainittu tässä keskustelussa — myös se hyvä uutinen, että kielenopetus varhaistuu alkamaan jo ensimmäisellä luokalla niin, että ensi syksynä koulupolkunsa aloittavat ekaluokkalaiset ovat ensimmäinen ikäluokka Suomessa, joka pääsee varhaistetun kielenoppimisen piiriin eli opettelemaan ensimmäistä vierasta kieltä jo ekaluokalla. Se on myös tasa-arvoteko, koska aikaisemmin tämä on ollut mahdollista lähinnä ainoastaan isoissa kaupungeissa ja sellaisille lapsille, joiden vanhemmat ovat näitä valintoja tietoisesti lapsillensa tehneet. Nyt se on mahdollista ihan jokaiselle.

Oppimateriaalilisä, mistä ministeri Terho vastaa, on hyvä uutinen, ja siihen liittyvät myöskin juuri käynnistyvät pilotit, joilla pyritään madaltamaan oppimateriaalikustannuksia lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa kaikkien opiskelijoiden osalta. Se on myöskin iso kuva.

Ja tähän vielä viimeisenä asiana nostan maahanmuuttajien koulutuksen, josta kysyttiin. Maahanmuuttajien koulutukseen Suomen täytyy panostaa tulevina vuosina ihan siksi, että on osoitettu se, että meillä Pisa-tuloksissa maahanmuuttajataustaiset oppilaat jäävät valitettavasti jälkeen oppimistuloksissa, eli pitää pystyä jo ihan varhaiskasvatuksesta lähtien vahvistamaan myös heidän oppimisensa tukea ja oppimistuloksiaan. Ja tavoitteeksi pitää asettaa se, että yhä useampi maahanmuuttajataustainen nuori myöskin valitsee lukiokoulutuksen, aivan niin kuin edustaja Sarkomaa hyvin täällä kuvasi. Kotoutumiskoulutusta on tarpeen kehittää. Siitä vastaa ministeri Lindström [Puhemies koputtaa], mutta hyvällä yhteistyöllä tähänkin liittyen on paljon kehittämistä vireillä ja käynnissä. [Puhemies koputtaa]

Talouden iso kuva on se, että parempaan suuntaan mennään, ja erityisesti lämmittää ensi vuoden budjetissa nämä isot tutkimuspanostukset. Kiitos yhteistyöstä.

16.30 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho: Arvoisa puhemies! Täällä opintotukeen viitattiin muutamassa puheenvuorossa ja käytiin tätä historiaa läpi. Todella, opintorahaahan leikattiin, en sitä mitenkään kiertele. En ollut silloin ministeri, mutta olin tekemässä sitä päätöstä muun hallituksen mukana. Ja että tulee kokonaiskuva asiasta, niin muistutan, että toisaalta opintolainan valtiontakauksen määrää nostettiin vastaavasti, ja näin itse asiassa saatavilla olevan, käytössä olevan opintotuen määrä nousi. [Li Andersson: Lainaa!] Samoin asumisen tuki parani korkeita asumismenoja maksavilla pienituloisilla opiskelijoilla, kun asumislisän piirissä olevat opiskelijat siirtyivät pääsääntöisesti yleisen asumistuen piiriin. Samoin opintotuen tarveharkinta lieveni tämän vuoden alusta, kun vanhempien tulojen vähentävästä vaikutuksesta opintorahaan luovuttiin itenäisesti asuvien 18—19-vuotiaiden toisen asteen opiskelijoiden osalta. Ja huoltajakorotus-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kin tehtiin: lasta huoltavien opiskelijoiden toimeentuloa parannettiin 75 euron huoltajakorotuksella. Eli myös myönteisiä asioita kuuluu tähän kuvaan.

No sitten, edustaja Puumala otti sen suurimman, miljoonan euron kysymyksen. Se onkin kirjaimellisesti miljoonan euron kysymys — jokainen syrjäytynyt nuori, joka jää työelämän ulkopuolelle ja muuten, sekä inhimillisenä että taloudellisena tragediana. On oikeastaan yhteiskunnan suurimpia ratkaistavia ongelmia, miten me tämän estämme, ettei nuorisoa syrjäydy. Tässä Ohjaamot ovat nyt hyvä, vakiintunut — nyt voi jo sanoa, että vakiintunut — uusi toimintatapa, jossa nuoret saavat neuvontaa ja jossa on yhteistyökumppaneita, juuri näitä mainitsemiani kolmannen sektorin toimijoita [Jukka Gustafsson: Kyllä, näin on!] ja yritysmaailmaa. [Anneli Kiljunen: Mutta missä ovat työpajat?] Tämä on varmasti semmoinen, mistä kaikki ovat valmiita pitämään kiinni — ja työpajat myös, osana kokonaisuutta, ovat ehdottomasti tärkeitä.

Myös nuorisoasiain neuvottelukunta on antanut aivan vastikään minulle ehdotuksia siitä, miten nuorison syrjäytymistä tulisi jatkossa estää. Heidän ehkä keskeisin ajatuksensa oli se, että kun tämä kenttä on varsin sirpaleinen näiden erilaisten hankkeiden ja toimintatapojen ja mallien kanssa, niin he ehdottivat tällaista poikkihallinnollista toimielintä, jota he kutsuivat ”tilannehuoneeksi”, tällaisella Puolustusvoimain termillä. Se ikään kuin koordinoisi jatkossa niin, että kaikista hankkeista on joku yhteinen suuri suunnitelma, ja se ei mielestäni ole ollenkaan huono ajatus.

Edustaja Niikko puhui myös tästä aiheesta, ja vastaan lyhyesti vain, koska aika loppuu, että oikeastaan lähes kaikkea tätä, mitä mainitsit, Ohjaamoissa jo tehdään. Eli tämä on juuri se sama ajatus, mitä itse toitte esille.

Ja mainittakoon vielä, että etsivän nuorisotyön rahoitus kasvaa ensi vuonna eli siltä osin tilanne kohenee. — Kiitos.

Puhemies Paula Risikko: Tässä vaiheessa yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään.

Keskustelu keskeytettiin kello 16.33.

Keskustelua jatkettiin kello 00.41.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 2.8 käsittelyä. Keskustelu siis jatkuu.

0.41 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Sipilän hallituksen leikkaukset koulutuksesta ovat olleet massiivisia. Kun koulutusrahat oli jo edellisellä kaudella leikattu hyvin tiukalle, olivat nykyhallituksen leikkaukset sen päälle aivan kohtalokkaita. Tällä hallituskaudella koulutuksen pysyvästä rahoituksesta on leikattu lähes 900 miljoonaa euroa. Suurimmat yksittäiset leikkaukset ovat kohdentuneet ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi perusrahoitusta on kaikilla koulutusasteilla hivutettu pikkuhiljaa alaspäin muun muassa indeksijäädytyksillä ja muilla kustannusleikkureilla. Tämä näkyy koulutuksen arjessa. Päiväkotien ja koulujen ryhmäkoot ovat kasvaneet. Opettajilla ei ole riittävästi aikaa oppilailleen. Tukea tarvitsevat oppilaat jäävät liian usein oman onnensa nojaan. Opetustunteja on

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

karsittu. Ammattikouluissa lähiopetuksen määrä voi paikoin olla niin vähäinen, että on huoli siitä, oppivatko kaikki tarvittavat ammatilliset perustaidot.

Hallituksen leikkaukset koulutuksesta ovat olleet kohtalokkaita. Olemme tilanteessa, jossa koulutustasomme laskee ja oppimistulokset ovat heikentyneet. Maailmalla kehuja ja kiitoksia saanut koulutusjärjestelmämme on murenemassa rajujen leikkausten seurauksena. Myös koulutuksen ammattilaisten — opettajien, varhaiskasvatuksen työntekijöiden, tutkijoiden ja professorien — hyvinvointi on murenemassa. Opettajat kaikilla koulutusasteilla ovat ahdingossa. Esimerkiksi opettajien työolobarometri osoittaa, että viime vuonna 59 prosenttia opettajista koki työtä olevan usein liikaa. Luku on lähes kaksinkertaistunut pari vuotta aiemmasta, jolloin se oli 33 prosenttia. Koulutusleikkaukset ovat jättäneet opettajat selviämään arjesta miten taitavat. Työmäärä ja vaatimukset opettajia kohtaan kasvavat koko ajan, mutta resurssit sen kuin pienenevät. Moni on tullut jaksamisensa rajoille. Usea opettaja kertookin harkitsevansa alanvaihtoa, ja moni on jo niin tehnytkin. Samoin olemme saaneet lukea uutisia siitä, kuinka tutkijoita ja professoreita on lähtenyt ulkomaille, missä työskentelyolosuhteet ovat merkittävästi paremmat.

Arvoisa puhemies! Vaikka hallitus on tehnyt pieniä paikkauksia koulutuksen rahoitukseen kautensa aikana, eivät ne kata niitä massiivisia leikkauksia, mitä koulutukseen on kohdistunut. Nyt pientä lisärahoitusta on tulossa esimerkiksi koulujen kerhotoimintaan, koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, nuorten työpajatoimintaan, lasten liikunnan edistämiseen varhaiskasvatuksessa ja sisäilmasairauksien tutkimukseen, ennaltaehkäisyyn ja hoitoon. Hyviä kohteita kaikki, mutta niillä ei korjata leikkausten aiheuttamia pahoja vahinkoja.

Totuus edelleen kuitenkin on, että koulutuksen rahoitus laskee myös ensi vuonna. Monen kärkihankkeen päättyessä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus on ensi vuonna yli 160 miljoonaa euroa pienempi kuin tänä vuonna. Tähän summaan ei ole edes laskettu mukaan indeksileikkauksia, jotka entisestään nakertavat esimerkiksi korkeakoulutuksen ja tutkimuksen toimintaedellytyksiä.

On selvä, että näin emme voi jatkaa. Tarvitsemme koulutuksen ja sivistyksen kunnianpalautuksen. Sen on oltava Suomen seuraava tavoite. Seuraavan hallituksen on korjattava ne vauriot, mitä koulutuspolkuunne taaperosta tohtoriin on syntynyt. Seuraavalla kaudella koulutukseen on satsattava merkittävästi. Puhutaan miljardiluokan panostuksesta koulutukseen ja tutkimukseen, jotta saamme nostettua osaamisemme jälleen sille tasolle, jolla sen kuuluu olla, sillä koulutus ja tutkimus, osaaminen ja sivistys — ne ovat Suomen voimavaroja ja mahdollisia kilpailuvaltteja, joita emme saa hukata.

0.45 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Jatkan vähän siitä, mihin täällä aikaisemmin päivällä jäin, ja silloin kehuin tätä Liikkuvaa varhaiskasvatusta ja panostuksia siihen. Täytyy tässä vielä nyt erikseen kehua sitä, kuinka paljon tällä kaudella muutenkin on tehty liikunnan ja urheilun eteen. Liikkuva koulu on ollut menestystarina. Se on saatu jalkautettua yli 90 prosenttiin suomalaisista kouluista, ja oppilaat ovat päässeet nauttimaan lisääntyneestä liikkeestä. Sen lisäksi tosiaan nyt laajennetaan Liikkuvaa koulua toiselle asteelle ja päästään myös aloittamaan Liikkuva varhaiskasvatus, mikä on aivan äärimmäisen hieno juttu, sillä liikuntatottumukset lähtevät muotoutumaan jo aivan varhaislapsuudesta asti.

Sen lisäksi nyt on pysyvästi ensi vuonna ensimmäistä kertaa korotettu urheilija-apurahojen määrärahoja ja myös URA-säätiön eli Urheilijoiden Ammattienedistämissäätiön apurahoja ja lisätty rahoitusta urheiluakatemiatoimintaan, jotta erityisesti nuorilla urheili-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

joilla on paremmat edellytykset harjoitella. Näiden toimenpiteiden lisäksi on tehty paljon muutakin, ja yksi niistä viimeisistä hienoista asioista oli se, että tulevaisuudessa apurahan saaminen ei enää pienennä opintotukea eli sitä ei lasketa enää jatkossa tuloksi, kun katsotaan opintotukien tuloarvoja, ja näin ollen opiskelun ja urheilun yhdistäminen tulee olemaan entistäkin helpompaa. On tärkeää, että me Suomessa ymmärrämme sen, että panostaminen liikuntaan ja urheiluun on pitkän päälle investointi tulevaisuuteen, ja olen erittäin iloinen siitä, että ministerimme, molemmat tällä alueella toimineet ministerit, ovat aivan äärimmäisen hyvin tätä asiaa hoitaneet.

Vielä täytyy sanoa, että olen myös iloinen siitä, että meillä on nyt koko kevät aikaa käsitellä liikuntapolitiittista selontekoa, joka sisältää kymmenittäin toimenpiteitä, joilla vielä entisestään voisimme lisätä ja pyrkiä lisäämään ihmisten liikkumista. Meillä aikuisista tällä hetkellä noin neljä viidestä liikkuu liian vähän suosituksiin nähden, ja lapsistakin vain noin kolmannes liikkuu suositusten mukaan riittävästi — itsekin valitettavasti kuulun nykyään siihen porukkaan, joka ei näitä suosituksia täytä. Mutta sen sijaan että puhuisimme jatkuvasti siitä, että meidän pitäisi päästä niihin suosituksiin, toivon, että pääsemme puheissa siihen, että jokainen askel on aina askel oikeaan suuntaan ja aina pienikin liikkeen lisääminen kannattaa. Välillä on ihan hyvä, että me täällä salissakin joudumme näitä puheenvuoroja pyytämään ja seisomaan nousemaan, sillä pienikin istumisen katkaiseminen on hyväksi.

0.49 Pilvi Torsti sd: Arvoisa puhemies! Havahduin tänään siihen, että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan käsittely osuu samaan päivään kuin 15 vuotta sitten itse väittelin tohtoriksi, ja olen ehkä vähän samanlaisissa tunnelmissa kuin edustaja Multala, että tutkimuksen lukeminenkin tekee tiukkaa näinä päivinä, mutta muistuttakoot nyt kuitenkin nämä ponnistelut menneisyydessä meitä näiden asioiden harrastamisen tärkeydestä.

Mutta itse asiaan. SDP:n Osaamispolku 2030 on ollut puolentoista vuoden työ, jossa olemme rakentaneet näkemystä siitä tilannekuvasta, joka meillä tällä hetkellä on. Ja kyllähän meillä paljon hälyttäviä signaaleja on kertynyt vuosien, jopa vuosikymmenienkin, kuluessa ammatillisen koulutuksen tilanteesta perusopetuksen osaamistasoon ja ehkä erityisesti poikien tilanteeseen. Silti koulutuksen kokonaisrahoituksen taso siis myös alkavana vuonna esityksen perusteella laskee. Sen takia olemme tehneet johtopäätöksen, jossa toteamme, että tarvitsemme tutkimuksen ja koulutuksen kunnianpalautuksen Suomessa. Osaamispolku 2030 on ohjelma, jolla tavoitellaan sitä, että tulevaisuudessa meillä olisi edellytykset korkealle työllisyydelle ja oikeudenmukaiselle kestävän kehityksen Suomelle.

Arvoisa puhemies! Tuossa alussa viittasin tutkimukseen, ja lähtökohtana koulutuksen kehittämisessä tosiaan täytyy olla tutkimus. Se on ollut sivistysradikaalin Suomen vahvuus aina. Viimeisen vuoden aikana olenkin ollut ilahtunut siitä, kuinka paljon tutkijat ovat alkaneet osallistua meidän koulutuskeskusteluun, niin talouspolitiikan arviointineuvosto alkuvuodesta kuin sitten Niin & näin -lehdessä Koulutuspolitiikan arvovalinnat ja suunta -artikkeli viime kesänä. Syksyn mittaan olemme nähneet artikkeleita niin Kanava-lehdessä, Suomen Kuvalehdessä, Helsingin Sanomien Vieraskynä-palstalla kuin uudessa edistysraportissakin. Tutkijoiden viesti on kaikissa ollut aika vahva: koulutusta on uudistettava ja kehitettävä pitkäjänteisesti, koska koulutus- ja osaamispolitiikka ovat luonteeltaan sellaisia, että vaikutukset tulevat aina viiveellä. Sen takia me korostaisimme tulevaisuusinvestointeja nyt.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Erityisesti haluan nostaa kaksi uudistusta, jotka pitäisi toteuttaa heti: Kaikille lapsille on taattava kokopäiväinen, tasa-arvoinen lähipäiväkotipolku. Se on se varhaiskasvatusuudistus, jota me ajaisimme. Sitten tarvitsemme kaikille nuorille ammatillisen tai lukiokoulutuksen, koska pelkän peruskoulun varassa nykymaailmassa ei pärjää. Professorivetoinen talouspolitiikan arviointineuvostohan suositti oppivelvollisuuden laajentamista toiselle asteelle eli käytännössä maksutonta lukio- ja ammatillista koulutusta. SDP siis kannattaa lähipäiväkodista toisen asteen tutkintoon johtavaa eheää koulupolkua kaikille lapsille ja nuorille.

Arvoisa puhemies! Juuri nämä kaksi merkittävää uudistusta hallituksen esityksestä puuttuvat. Käyttäakseni valtiovarainministeri Orpon itse käyttämää ilmaisua ”hallitus tyytyy ja hyytyy” hallitus tyytyy tekemään pikkukorjauksia mutta hyytyy isojen uudistuksien edessä. Varhaiskasvatuksessa lasten luokittelu vanhempien töissäkäynnin mukaan jatkuu ja osuu kaikkein eniten varhaiskasvatuksesta eniten hyötyviin lapsiin. Esimerkiksi nyt esitetty 10 miljoonan täsmäpanostus hankerahoituksena ei korjaa megatasa-arvo-ongelmaa. Samaan tapaan kovin väkinäiseltä tuntuu malli, jolla toisen asteen kustannuksia ja niistä vähävaraisille perheille seuraavia ongelmia pyritään ratkomaan. Hallituksen oppimateriaalillisä vaikuttaa väkisin keksityltä ja on esimerkiksi Kelan mielestä byrokraattinen ja ei-toimiva ratkaisu, jos sitä nyt oikeastaan ratkaisuksi voi kutsua. Universaali koulutusratkaisu se ei ainakaan ole.

Arvoisa puhemies! Myönteistä hallituksen esityksessä on pieni suunnanmuutos tki-rahoituksen kokonaisuudessa. 4 prosentin tavoite edellyttääkin tiekartan valmistelua mitä pikimmiten, ja olen iloinen, kun ministeri totesi, että valmistelu olisi jo aloitettu. Korkeakoulujen perusrahoitukseen ilomme ei kuitenkaan yllä, koska indeksijääditys jatkuu täysimääräisenä. Viimeksi tänään Helsingin yliopiston rehtori Jari Niemelä kirjoitti viisaasti sivistyksen merkityksestä yhteiskunnalle. Korkeakoulut ja tiede ja nimenomaan perusrahoitus ovatkin sivistysyhteiskunnan ytimessä.

Lopuksi, arvoisa puhemies, kiitoksia: Sivistys- ja tiedejaoston tekemä työ on ollut arvokasta, ja lisäpanostuksien kohdennuksista voi olla tyytyväinen, vaikka ne eivät mittakaavassa massiivisia leikkauksia tietenkään paikkaa. Yksityisen kopioinnin hyvitysmaksu muun muassa kirjailijoille ja muusikoille nostetaan lisärahoituksella sille tasolle, millä se aiemmin on ollut. Itselleni rakas asia eli urheiluseuratoiminta lasten tasa-arvoa lisäämässä on myös huomioitu. Nuorten työpajoille tehdään niin ikään lisäys, joka on nuorisotakuun kannalta arvokas. Nostaisin vielä budjetissa pieniä mutta toiminnalle merkittäviä [Puhemies koputtaa] summia, kuten lisäykset Lukukeskukselle ja Ihmisoikeusliitto ry:lle tai 100 euron lisäys kielipesien toimintaan.

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Huomenna, tai tarkkaan sanoen tänään, meillä on kuitenkin onneksi mahdollisuus äänestää myös kunnon Osaamispolku 2030 -suunnasta, joka olisi todellinen suunnanmuutos ja kunnianpalautus tieteelle [Puhemies koputtaa] ja koulutukselle.

0.54 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus on leikannut koulutuksesta 900 miljoonaa euroa, mikä on rapauttanut suomalaista osaamista. Yliopistojen perusrahoitusta on leikattu ja yliopistoindeksit jäädytetty. Kauden alussa tehtyjä leikkauksia on peruttu vain osittain. Suuret leikkaukset vaikeuttavat yliopistojen perustoimintaa: opetusta, tutkimusta, koulutusta, sivistyksen tason ylläpitoa. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat joutuneet yt-neuvotteluihin. Pelkästään yliopistoilta on hävinnyt tuhansia työpaikkoja. Yli-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

opistoilla on nyt hätä työpaikoista, tutkimuksen ja tieteen tulevaisuudesta, Suomen tulevaisuudesta.

Täytyy muistaa sekin, että kun Aalto-yliopisto aikoinaan perustettiin, sille luvattiin huomattavasti suuremmat määrärahat kuin Aalto-yliopisto on tähän mennessä saanut. Yliopistot tuottavat tulevaisuuden siemenperunoita, mikäli tutkimuksen laatuun ja tutkijoiden työhyvinvointiin panostetaan. Tutkijat kaipaavat työrauhaa. Luovuutta kasvattaa se, ettei tarvitse jatkuvasti olla huolissaan rahoituksen jatkuvuudesta. Tutkijalla pitää olla myös mahdollisuus epäonnistua. Haluan täsmentää tätä, sillä myös epäonnistumisesta voi seurata jotakin uutta ja yllättävää.

Perustutkimuskin on sitä, mikä on kaikkien uusien innovaatioiden ja keksintöjen taustalla. Ihan loistava esimerkki perustutkimuksen vahvuudesta on Millennium-palkitun Tuomo Suntolan kehittämä ALD-teknologia. Tuomo Suntola keksi ja patentoi tämän atomikerrosteknologian vuonna 1974. Hyvin johtavaa ohutkalvoa hyödynnetään tänä päivänä muun muassa mikroprosessoreissa, aurinkokennoissa, led-lampuissa ja litiumioniakuissa. Suntola luennoi täällä eduskunnassa, ja oli vaikuttavaa kuulla keksinnön vaiheista. Ensimmäinen sovellus oli Helsinki-Vantaan lentokentän näyttötaulut 80-luvulla, mutta teknologian läpimurto elektroniikkatuotteisiin alkoi vasta vuonna 2007. Me emme voi tietää, mihin tulevaisuuden menestystarinoihin tämän päivän tutkimus tulee johtamaan. Emme voi valita voittajia, eikä munia kannata laittaa yhteen koriin.

Hallitus on kaventanut vapaan tieteen ja perustutkimuksen mahdollisuuksia ja valinnut rahoituskohteita kärkihankkeilla. Monet niistä ovat olleet ihan hyviä, mutta ne ovat olleet vain laastaria jättimäisille leikkauksille koulutuksesta ja tieteestä. Hallituksen rajut koulutusleikkaukset kurittavat myös peruskoulutusta, ammatillista koulutusta ja lukiokoulutusta.

Sivistyksen pohjan murentaminen kaventaa nuorten mahdollisuuksia ja lisää nuorisotyöttömyyttä. Ammatillisen koulutuksen 190 miljoonan euron leikkaukset ovat johtaneet ammattikoulutuksen vähenemiseen ja lähiopetuksen heikkenemiseen. Vailla koulutusta jäävien nuorten määrä kasvaa. Tänä päivänä peruskoulu ei riitä työllistymiseen. Maailma on muuttunut monimutkaisemmaksi, ja monet työt edellyttävät ammattitaitoa ja osaamista. Tästä kertoo sekin, että pelkän peruskoulun varassa olevien ihmisten työllisyysaste on vain 40 prosenttia. Heidän syrjäytymisriskinsä on suuri. Meillä ei ole varaa hukata lapsia ja nuoria. Siksi tarvitaan maksuton toinen aste, jotta myös vähävaraisilla on varaa käydä lukio tai ammattikoulu. Siksi tarvitaan oppivelvollisuusiän pidentäminen, jotta jokaiselle nuorelle voidaan taata koulutus.

Myös varhaiskasvatuksen tilanne on heikentynyt. Työttömien lapsilla ei ole oikeutta kokopäiväiseen päivähoitoon niissä kunnissa, jotka ovat ottaneet rajauksen käyttöön. Lapset ovat eriarvoisessa asemassa riippuen siitä, missä kunnassa asuvat. Hallitus ei ole huomionnut varhaiskasvatuksen lastensuojelullisia vaikutuksia, kuten sitä, että nyt sellaiset perheet, joissa on uupumusta tai mielenterveysongelmia, voivat saada tukea arkeensa sillä, että lapsen päivähoito on järjestynyt.

Lopuksi haluan nostaa valiokunnan tekemän miljoonan euron lisäyksen seuratukeen vähävaraisten lasten liikuntaharrastusten tukemiseksi, kiitokset siitä. Vähävaraisten lasten harrastamista on tuettava korvamerkityin varoin, jotta jokaisella lapsella on mahdollisuus harrastaa.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

0.59 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Ehkä eduskunnan pöytäkirjoihin kannattaa todeta, että kello on noin yksi yöllä ja eduskunta on jo käynyt iltapäivällä kahden tunnin debattikeskustelun opetus- ja kulttuuriministeriön budjetin pääluokasta ja nyt on menossa vähän niin kuin tämmöiset jälkilöylyt.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattien mielestä koulutuksen alasajo ja osittainen ideologinenkin näivettäminen on lopetettava. Kun julkista koulutusjärjestelmää heikennetään, tehdään tilaa yksityisille markkinavetoisille koulutuspalveluille. Tästä nyt on puhuttu esimerkiksi varhaiskasvatuksen kohdalla. Sosiaalidemokraateille koulutuksellinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ihmisten kesken ovat keskeisiä arvoja. Me uskomme siihen, että koulutuksen ja oppimisen mahdollisuuksien tasainen jakautuminen edistävät suomalaisen yhteiskunnan kehitystä kohti sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävää tulevaisuutta. Ilman tasa-arvoista koulutusta ei ole tasa-arvoista yhteiskuntaa. Koulutus ja läpi elämän jatkuva osaaminen ja kehittäminen ovat paras vakuutus työmarkkinoiden riskejä vastaan, ja samalla ne ovat pitkällä aikavälillä parhaita keinoja vähentää eriarvoisuutta.

Arvoisa puhemies! Mutta mitä nyt on tapahtunut? Mitä Sipilän hallitus on tehnyt? Vakavin virhe on mielestäni ollut tehdä miljardin säästöt ja pettää koulutuslupaus. Vakavimmat haavat ja jäljet näkyvät varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen kasvattamisesta, peruskoulun tasa-arvorahojen ja ammatillisen koulutuksen leikkauksista. Myös korkeakoulut ovat saaneet osakseen kylmää kyytiä. Mielestäni koulutuspolitiikan ytimessä pitäisi olla korkea osaaminen ja Suomen nostaminen takaisin maailman yhdeksi johtavaksi koulutusmaaksi. Se paikka muuten kuuluu Suomelle. Sipilän hallituksen suunta on vienyt toiseen suuntaan. Suunta on ollut väärä.

Toin jo aiemmin iltapäivän keskustelussa esille sattumalta toissa päivänä kohdalleni osuneen tapaamisen Tampereella, kun minut oli kutsuttu OAJ:n Pirkanmaan-piirin ammatillisten opettajien jaoksen kokoukseen. Minulle kerrottiin useammasta suusta, että osa nuorista ei halua mennä työpaikoille — ”kun me ei osata”. Opettajat sanoivat, että tämä on aivan uutta, ei tällaista ole ollut aiemmin. No, nuorilta on vähennetty opetusta viidenneksellä OAJ:nkin tutkimuksen mukaan, 20 prosenttia. Tiedämme, on käyty keskustelua siitä, että työviikko on kolmi—nelipäiväinen, ja se nyt on tietysti monille 16-vuotiaille aivan siedämätön tilanne. Hälytyskellojen pitäisi soida vielä tänäänkin, kun äänestetään ensi vuoden budjetista.

No, jonkunmoinen yllätys oli se, että pääministeri Sipilä parisen viikkoa sitten esitti 1 000 opettajan palkkaamista. Jos pääministeri on sanojensa mittainen, niin välttämätön korjausliike alkaa tänään aamupäivällä, kun äänestetään ministeriön budjetin pääluokasta. Kysyin eilen myöskin opetusministeri Grahn-Laasoselta, mitä hän miettii siitä, että pääministeri on tällaista esittänyt, kun samanaikaisesti oppilaitokset ovat vähentäneet 1 600 opettajaa. Eli olisiko ollut aika opetusministerin tunnustaa ja myöntää, että on tehty virheitä, todella virheitä? No, opetusministeri ei diplomaattisesti tai muuten halunnut kysymykseeni vastata.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Osaaminen, tiede ja tutkimus ovat seuraavan hallituksen tärkein teema. Hetki sitten sivistysvaliokunnan arvostettu jäsen Pilvi Torsti toi karkeasti esille SDP:n valmistelemaa Osaamispolku 2030 -ohjelmaa, joka tuo Suomen takaisin koulutustason nousuun. Eli toivo elää.

1.05 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomessa syrjäytymisen ehkäisemiseen ja syrjäytyneiden auttamiseen kohdennetaan merkittävä määrä julkisia varoja ja nykyisin yhä enemmän myös yksityistä rahaa. Painopiste on usein kuitenkin ongelmien ratkaisemisessa eikä niiden syiden ehkäisemisessä. Tiedämme tutkimuksen pohjalta riskitekijöitä, jotka ovat yhteydessä nuorten syrjäytymiseen, mutta vielä ei ole ilmeisesti kovin tarkkaa kuvaa siitä, miten riskit vaikuttavat toisiinsa. Alkaa olla se tilanne, että tiedon pohjalta olisi mahdollista suunnata tuki juuri heille, jotka sitä eniten tarvitsevat. Rajallisia resursseja olisi tulevaisuudessa mahdollista kohdentaa tarkasti, mikäli yksilön tietosuoja ei tätä estäisi.

Resurssit ovat rajalliset, joten kohdennettu tuki on viisasta tukea. Budjetista löytyy koulun näkökulmasta monta mukavaa asiaa, esimerkiksi perusopetuksen tasa-arvon vahvistamiseen ja laadun kehittämiseen osoitettuja avustuksia, sillä koulujen välillä on selviä alueellisia eroja ja kunnilla erilaiset mahdollisuudet rahoittaa opetusta. On hieno asia, että valtiokunta lisäsi 2 miljoonaa euroa koulutuksen tasa-arvon ja laadun edistämiseen esi- ja perusopetuksessa.

Toinen syrjäytymistä ehkäisevä koulussa tapahtuva toiminta on kerhotoiminta. Kerhotoiminnalla on todettu olevan monia suotuisia vaikutuksia lasten hyvinvointiin ja koulumenestykseen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn. Toiminta on myös alueellisesti kattavaa ja osallistujille maksutonta matalan kynnyksen toimintaa, jonka puitteissa on helppo harrastaa tai aloittaa uusi harrastus. Sieltä se 3 miljoonan euron potti löytyy nyt perinteisen kerhotoiminnan tukemiseen.

Valiokunnassa saimme kuulla asiantuntijoilta paljon kritiikkiä harrastustoiminnan rahoitusjärjestelmästä. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tilannut vuonna 2017 selvityksen valtionhallinnon toimenpiteistä lasten ja nuorten harrastustoiminnan edistämiseksi. Selvityksestä käy ilmi, että välillisesti tai välittömästi harrastustoimintaa tuetaan vuosittain noin 253 miljoonalla eurolla. Vaikka tämä rahasumma on merkittävä, se kohtaa heikosti lapsen tai nuoren. Yksinomaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla on vähintään 15 eri valtionavustusmuotoa, joihin liittyen tehdään vuosittain noin kaksi- ja puolituhatta erillistä rahoituspäätöstä, joihin liittyy tietenkin rahoituksen, haun ja raportoinnin prosesseja. Kerhotoiminnan valtionavustus on vain yksi näistä. Lisäksi kritisoitiin sitä, että tuetut harrastustoiminnan muodot ja rahoitus kohdentuvat ensisijaisesti lapsille ja nuorille, joilla on jo ennestään harrastuksia. Tuettu toiminta kohdistuu yksille ja samoilta lapsille ja nuorille, sellaisten lasten jäädessä harrastustoimintojen ulkopuolelle, jotka erityisesti hyötyisivät toiminnasta ja olisivat sen tarpeessa. Tällä hetkellä järjestelmä ei siis huomioi lasten ja nuorten harrastustoiminnan tosiasiallisia tarpeita, ja koska harrastuspalveluja tuottavien etu ja toimintalogiikka ovat resurssienjaossa ensisijaisia, järjestelmä on vahvasti tuottajalähtöinen, ei asiakaslähtöinen.

Eli tuossa tuli pohdituksi sitä, että tämän avustusjärjestelmän kokonaisuutta olisi tarkasteltava ja erityisesti koulussa tapahtuvaa harrastamista edistävät erityisavustukset tulisi koota laajemmaksi kokonaisuudeksi, jotta säästyttyisiin siltä ylimääräiseltä byrokratialta, jota tällä kaudella on yritetty kovasti torjua ja poistaa.

Mutta sitten vielä hiukan katsetta tulevaisuuteen. Julkinen talous on saatu tällä vaalikaudella huomattavasti paremmalle tolalle, joten tulevaan vaalikauteen voidaan lähteä paremmasta asennosta ja sinne tehdä erilaisia ehdotuksia. Keskustan kärkitavoitteita on vakaut-tavan perusrahoituksen vahvistaminen eri kouluasteilla. Tärkein painotuskohde on koulutuksen perustan laittaminen kuntoon. Eriarvoisuus, oppimiserot ja syrjäytyminen uhkaavat

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

suomalaisen peruskoulun menestystarinaa, ja me olemme esittäneet yhtenä vaihtoehtona tähän, tai yhtenä tärkeänä asiana, pienten lasten koulua, jossa olisi tarkastuspiste, joka ajoittuisi toisen luokan loppuun, ja eteenpäin pääsisi vain, kun tavoitteet on saavutettu, vähi-... vähimmäistavoitteet on saavutettu. — On tämä aika hankalaa yöllä yrittää puhua selkeästi. [Jukka Gustafsson: Kyllä se tuli selville!] — Perusopetuksen jälkeiselle ajalle esitämme oppioikeutta eli itse asiassa oppivelvollisuuden takarajan nostamista nykyisestä 17 ikävuodesta 18 ikävuoteen. Ja tärkeänä asiana on sitten jatkuva ja rajaton oppiminen — tästä ratkaisu työelämän murrokseen — eli esitämme, että jokaiselle suomalaiselle pitää olla osaamisturva. — Kiitoksia.

1.11 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Tästä opetusministeriön budjettikohdasta — sitä on käyty läpi jo aikaisemmin aika laajastikin useammassa vaiheessa keskustelua — ajattelin nyt tässä vaiheessa nostaa esiin näitä lisäyksiä, mitä erityisesti valiokunnissa on haluttu tehdä OKM:n hallinnonalalle, ja kohteita, missä on ollut semmoisia täsmätarpeita, joihin on haluttu vastata. Erityisen tärkeitä tällaisia vahvistavia lisäyksiä ensi vuodelle ovat 112 miljoonan euron pysyvät määrärahat tieteeseen ja tutkimukseen, 10 miljoonan euron lisäys osaajapula-alojen koulutuksen laajentamiseen, myös 15 miljoonaa euroa ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoon ja 10 miljoonaa euroa lukion ja ylioppilastutkinnon uudistamiseen — nämä ovat tärkeitä ja odotettuja lisäyksiä. 10 miljoonaa euroa laitetaan myös maahanmuuttajien koulutukseen.

Se, mikä myöskin on ollut erityisen tärkeää, on se, että OKM:n hallinnonalalle on saatu toisen asteen koulutuksessa olevien nuorten oppimateriaaleihin esimerkiksi tämä oppimateriaalilisä, ja myös se, että haetaan näitä keinoja myös erillisellä hankkeella näitten kustannusten alentamiseksi yleensä koulutuksessa. Tätähän erityisesti opiskelijajärjestöt ovat itse nostaneet tärkeänä toimena, että näitten oppimateriaalien hankintoja pystyttäisiin tekemään merkittävästi edullisemmin ihan toimintatapoja muuttamalla ja hankintatapoja muuttamalla, lainaustapoja kehittämällä ja näin edespäin. Aina ei välttämättä tarvita lisärahaa, mutta sitäkin nyt tässä vaiheessa pystytään lisäämään, kiitos parantuvan talouden.

Mitä sitten tulee erityisesti näissä eduskunnan niin sanotuissa joululahjarahoissa lisää, lisäpanostuksina, niin näissä on erityisen tärkeää tämä nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Nuorten työpajatoimintaan esitetään miljoona euroa lisää ja Nuotta-valmennukseen [Ulla Parviainen: Se on hyvä!] 500 000 euroa erityisesti harvaan asuttujen alueiden nuorille. Nämä ovat tärkeitä lisäyksiä, mitä myös on pystytty tekemään.

Sitten tietysti omalta alueeltani haluan mainita erityisesti Kuhmon kamarimusiikkijuhliin tulevan avustuksen. 50-vuotias Kuhmon kamarimusiikkijuhla on merkittävä omalla taiteen ja kulttuurin alalla oleva musiikin alan, miten sen sanoisi, kokoontumisajo, ihan kansainvälinen tapahtuma — tietysti merkittävä tapahtuma myöskin alueellisesti, mutta näille taiteentekijöille, musiikintekijöille, myös ihan keskeinen [Puhemies koputtaa] vuoden tilaisuus. — Kiitoksia.

1.15 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Liikkuva opiskelu -ohjelma jalkautuu tästä lähtien toiselle asteelle, ja tässä on varmasti todella tärkeää sitten miettiä, millä tavalla tämä raha kohdentuu. Siihenhän on jo todella paljon kiinnostusta tullut eri oppilaitoksilta, siihen on hakeuduttu jo tässä vaiheessa hyvin, ja onkin hyvä, että oppilaitokset ovat tästä innostuneita.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Liikunnalla pystytään torjumaan monenlaisia haasteita. Kuten tiedämme, se todella vilkastuttaa aivoverenkiertoa, ja oppimistulokset paranevat, ja varmaan myös väsymys häviäisi, jos liikkuisi enemmän — esimerkiksi näin yöaikaan. Ajattelen niin, että tässä toisen asteen Liikkuva opiskelu -ohjelmassa olisi hyvä miettiä tapoja myös esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisyn suhteen, koska erityyppisellä liikunnalla voi vaikuttaa siihen, millä tavalla kaikki ovat mukana. Kun pelataan sellaisia pelejä, joissa oikeasti kaikkien on helppo tulla pelaamaan, niin se on aivan erilainen asetelma kuin sitten sellaisissa, joissa tarvitaan joi-tain spesiaalitaitoja. Tämä vaatii näiltä ohjaajilta ja tältä ohjelmalta asiantuntemusta, ja sitä onneksi Suomesta löytyykin.

Täällä on puhuttu aikaisemmin päivällä useankin puolueen edustajien puheissa siitä, että perusta on saatava kuntoon lapsilla ja nuorilla, jotta lähtökohdat elämälle ovat hyvät. Edustaja Parviainen tuossa toi esille keskustan mallia kuten myös minä aikaisemmassa puheenvuorossani tänään. Vielä lisäisin siihen, että on äärimmäisen tärkeää jälleen se — meillä on kyllä maailman parhaat opettajat maassamme, ja täällä on hyvää osaamista — kuinka me löydämme nuorista ja lapsista innostuksen ja motivaation siihen opiskeluun. Se on äärimmäisen tärkeä taito sitten ihan sille elämän mittaiselle oppimiselle, koska on aivan selvää, että sitä se tulee olemaan joka tapauksessa. Myös kirjoitus- ja lukutaito saivat lisärahoitusta.

Nostan vielä: Seuratuki — äärimmäisen tärkeä asia. Koulujen kerhotoimintaan lisärahoitusta — hyvä niin.

Tässä keskustelussa [Puhemies koputtaa] ei ole varmaan noussut esiin av-tuotantokannustinjärjestelmä. Sehän saa vielä ensi vuonna tukea ja toivon mukaan sitten jatkoa, koska siitä on niin hyvät tulokset Lapissa — Lapissa on ollut jo näitä elokuvatuotantoja — ja nyt myös Saimaalla suunnitellaan tuotantoa. Tässä on maabrändin luomisen suhteen erittäin hyviä puolia, tietenkin elokuva-ala pääsee aivan uuteen kukoistukseen, ja sitten tietysti paikallisesti paljon käytetään palveluja: pitopalveluja, majoituspalveluja, kuljetuspalveluja. [Puhemies koputtaa] Se on äärimmäisen tärkeä asia sitten alueellisestikin.

1.18 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Vaikka täällä on ehkä päinvastaisiakin puheenvuoroja kuultu, niin ensi vuonna kuitenkin suunta on kohti parempaa ja koulutukseen panostetaan taas uusia resursseja, esimerkiksi tutkimukseen ja kehitykseen, tuotekehitykseen, innovaatiotoimintaan 112 miljoonaa pysyvinä uusina panostuksina budjettiin, mikä on äärimmäisen hieno asia.

On myös nostettava esille muutama asia, jotka ensi vuonna toteutuvat. Esimerkiksi ensimmäisen vieraan kielen oppiminen aloitetaan jo ensimmäisellä luokalla — perusopetuksen ensimmäisen vuoden keväällä vuodesta 2020 lähtien tämä rahoitus lähtee käyntiin. Myös viisivuotiaiden maksutonta varhaiskasvatusta koskevaa kokeilua laajennetaan. Tämä on aika laajalti herättänyt kiinnostusta, ja se on hienoa, että saamme siitä kokemuksia tulevaisuutta varten, sillä me kokoomuksessa näemme, että kyllä se koulutuksen tasa-arvo lähtee jo varhaiskasvatuksesta ja varhaiskasvatuksella voidaan kaventaa oppimiseroja tultaessa peruskouluun.

Sen lisäksi kuitenkin olen jonkun verran keskustellut tutkijoiden kanssa oppimisvaikeuksista, ja on todella tärkeää, että oppimisvaikeudet tunnistetaan jo hyvin varhaisessa vaiheessa, viimeistään peruskoulun ensimmäisellä luokalla. Silloin kun lapsi saa riittävästi tukea ja apua paitsi koulussa myös omalta perheeltään, lapselle ei muodostu huonon oppijan identiteettiä, ja hyvinkin nopeasti, jos saa oikeanlaista apua ja tukea, voidaan päästä

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ihan normaaliin opetustahtiin mukaan. Sen vuoksi on tärkeää tunnistaa haasteet aikaisessa vaiheessa.

Haluan myös todeta, että sivistysvaliokunnassa käsittelemämme ja täällä hyväksymämme lukiolaki astuu voimaan ensi vuonna elokuun alussa ja lukiokoulutus uudistuu. Sinne tulee korkeakoulukurkistuksia ja kansainvälistymisen mahdollisuuksia ja opinto-ohjausta lisätään, mikä on erittäin hyvä asia, sillä lukiolaiset ovat jo nyt kokeneet kuormitusta opinnoissaan, ja uskon, että opinto-ohjaukselle on suuri tarve, kun vielä nyt pääsykoeuudistuksen on yliopistojen ja korkeakoulujen toimesta toteutettu.

Luku- ja kirjoitustaidosta ei voi riittävästi puhua. On hyvä, että meillä on ihan erillisiä ohjelmia sitä varten, että saamme lukutaitoa kehitettyä. Päivittäinen lukeminen yhdessä lasten kanssa on tosi tärkeää. Minulta se nyt valitettavasti tänään jäi väliin, kun täällä teidän kanssanne olen keskustelemassa, mutta muuten kyllä joka ilta luemme lapsillemme iltaasadun, ja toivottavasti mahdollisimman moni vanhempi tekee niin.

1.21 Jukka Gustafsson sd: Edustaja Multala, toivottavasti huomisiltana saatte lukea lapsellenne sadun, se on tosi arvostettava asia.

Tässä on nyt mielenkiintoinen tilanne näin opposition ja hallituspuolueitten välillä ja kesken. Täällä edustaja Pilvi Torsti lainasi sitä, että tässä koulutuspolitiikan isossa kuvassa on tapahtunut nyt tietynlaista hyytymistä. Se johtuu pääosin näistä merkittävistä säästöistä, mutta sen rinnalla hallitus on tehnyt nyt viimeisen vuoden aikana tiettyjä pieniä paikkauskeleitä, joita ei sinällään pidä myöskään vähätellä, mutta siitä nyt ei päästä mihinkään, että ne eivät sitä isoa kuvaa nyt valitettavasti muuta, ja tähän nyt matkan varrella ovat puuttuneet niin taloustieteen nobelistit kuin EK ja niin edelleen. Hallituksen koulutuspolitiikka on saanut erittäin huonon arvion asiantuntijoilta.

Tässä on ihan oikein nostettu muun muassa edustajien Multala ja Kosonen taholta liikkunnan merkitys ja arvo. Olen siitä asiasta samaa mieltä. Minä olen oikeastaan viimeisen kymmenen, viidentoistakin vuoden aikana jo itsekseni ajatellut näin, että peruskoululla on itse asiassa neljä viisi tällaista ydintehtävää, visiota, joista tärkein tietysti liittyy oppimiseen, toinen kasvatukseen, kasvatustehtävään, kolmas hyvinvointiin, lasten hyvinvoinnista huolehtimiseen, ja sitten neljäntenä minulla on ollut aina liikunta, mutta näen siinä yhteydessä myöskin taito- ja taideaineiden kasvavan roolin ja merkityksen, että liikunta sinällään tanssin ja muun kautta mahdollistaa aivan valtavia ulottuvuuksia, musiikinkin ja näin. Ja sitten viidentenä on tällainen yleisempi ihmisenä kasvaminen, kansalaisena kasvaminen, kansalaistaidot. Näitä pitäisi meidän peruskoulun tavoitteissa seurata, vahvistaa, ja hyvä rehtori katsoo näitten perään ja sitouttaa opettajat, lasten vanhemmat ja lapset tähän mukaan.

Arvoisa puhemies! Oli mielenkiintoista kuulla keskustan koulutuspoliitikkojen näkemyksiä eilen ja tänään. On helppo olla samaa mieltä, että peruskoulun perustehtävää tulee vahvistaa. Siihen jo äsken myöskin itse viittasin. Mutta se ei sulje pois sitä, etteikö peruskoulun kehittäminen ja oppivelvollisuus oikeuden, oppivelvollisuusiän, jatkaminen ole osa sitä koulutuspolkua. Ja minä toivon, että keskustapuolue ja myöskin kokoomus tulisivat tähän keskusteluun aidosti mukaan, onhan myöskin OAJ merkittävänä asiantuntijajärjestönä tukemassa tätä oppivelvollisuusiän nostoa.

Minulle henkilökohtaisesti sopii hyvin se ajatus, joka tuossa hetki sitten esitettiin, että pienten lasten koulun kohdalla, siinä kakkosluokan vaiheessa, pitää katsoa myöskin niitä oppimisedellytyksiä. Mutta se on minusta tällaista normaalia koulun toimintaa, minä en

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

siinä nyt tekisi tämmöistä isoa jakoa sitten kuitenkin. Mutta ymmärrän sen ajatuksen, etenkin jos ja kun lähdemme siitä, että tämä varhaiskasvatus tulee jo 5—6-vuotiaana enemmän tai vähemmän pakolliseksi tai esikoulunomaisesti, sillä nämähän myöskin muodostavat sitten tämmöisen jatkumon ja arviointikohteen.

Kyllä meillä aineksia nyt varmaan on niin vaalikeskusteluihin kuin sitten vaalien jälkeenkin. Katsotaan, ketkä sitten vaaleissa pärjäävät, ja tehdään sitten hyvä hallitusohjelma ja nostetaan koko kansan koulutustasoa ja osaamista ja palautetaan Suomi maailman kärkeksi, mitä tulee tähän koulutusosaamiseen ja tasa-arvoon.

1.26 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On vähän pakko puuttua tähän edustaja Torstin toteamukseen siitä, että hallitus ”hyyytyy isojen uudistuksien edessä”. En kyllä täällä koulutuspuolella niin voi mitenkään sanoa, koska tällä kaudellahan on uudistettu lähes kaikki asteet peruskoulua lukuun ottamatta. Esimerkiksi tämä kauan kaivattu varhaiskasvatuslakikin saatiin tehtyä ja muun muassa ammatillisen koulutuksen reformi, jota on odotettu 30 vuotta, ja näin poispäin, eli en puhuisi hyytymisestä.

Jos katsotaan vähän tuonne tulevaisuuteen ja sitä, mitä kaikuja tuolta opettajapuolelta oppilaitoksista olen kuullut, niin ehkäpä ensi kaudella voisi olla vähän semmoisen pinta-kaasun paikka uudistamisessa eli annettaisiin hieman tilaa niille uudistuksille, joita on tehty paljon. Toki tietenkin tietynlaista viilaamista varmasti on, ja parannuksia voidaan koko ajan tehdä, mutta esimerkiksi juuri tuolla peruskoulun puolella näiden erilaisten uudistusten sisäänjaminen tuollaisiin isoihin koulutuslaitoksiin, joissa niillä on paljon pidempi siirtymä kuin täällä meillä vaalikausikaan, vaatii aikaa, niin että esimerkiksi tämmöinen ilmiöoppiminen sitten menee esimerkiksi kaikissa oppiaineissa läpi, että opetellaan ne tavat, kuinka se sitten parhaiten toimii. Mutta tulevissa hallitusneuvotteluissa nähdään, miten sitten käy juurikin heidän kesken, jotka täällä sattuvat olemaan.

Vielä nostaisin nämä tki-panostukset. Tuossa aikaisemmassa keskustelussa eilen edustaja Jaskari nosti tätä soveltavan tutkimuksen osuutta ja sen tärkeyttä juurikin yliopistojen ja korkeakoulujen ja yritysten yhteistyön suhteen. Vielä ehkä nostaisin siihen semmoisen näkemyksen, että koska yritykset tekevät kuitenkin globaalia kauppaa, toimivat kansainvälisessä ympäristössä ja tekevät usein kehitystyötä näiden asiakasyritystensä kanssa, niin meidän olisi syytä miettiä myös tältä pohjalta tätä meidän rahoituspuoltamme, että ei vain poissuljeta sitten mitään mahdollisuutta. Näitä rahoitusmalleja täytyisi joustavoittaa siten, että todella myös tämä [Puhemies koputtaa] vientivetoinen yrityspuolellemme pääsee tähän tutkimusrahoitukseen käsiksi.

1.30 Pilvi Torsti sd: Arvoisa puhemies! Ehkä tähän voisi todeta, että ”o tempora o mores”. Kai se suomalaisesta koulutusmaailmasta jotain kertoo, että viisi päivää ennen joulua kello puoli kahdelta yöllä todellakin käymme ehkä ihan laadukasta ja tulevaisuuteen orientoitunutta koulutuspoliittista keskustelua, ja sen takia otin vielä itsekkin puheenvuoron. Todettakoon, arvoisa puhemies, että juhlistan itse samalla sitä, että 15 vuotta on siitä, kun tanssin väitöskaronkassani kutakuinkin samaan kellonaikaan.

Keskustan ja kokoomuksen puheenvuoroissa on useammankin kerran todettu, että ollaan lähdetty kohti parempaa suuntaa, ja toisaalta ehkä keskustan leirissä toistuu tämä fraasi ”perusta kuntoon”. Näistä on tietysti helppo olla samaa mieltä. Sen ikään kuin ehkä riskitiriidan tai havainnon kuitenkin haluaisin vielä nostaa, että nyt kun me luemme tutkijoiden arvioita — kun esimerkiksi edustaja Kosonen nyt nosti esiin tämän uudistuskysymyksen

— niin on pitänyt kysyä, mikä on uudistus, mitä tarkoitetaan milloinkin uudistamisella, mitä on leikkaus, mikä on merkittävä muutos, mikä on innovaatio ja niin edelleen. Ehkä tämä kritiikki on nimenomaan liittynyt tällaisen pikapoliittisen toimintakulttuurin hankkeisiin. Se ei ole ollenkaan ollut pelkästään tämän hallituskauden ilmiö, vaan se on ollut pidempi suomalainen koulutuspoliittinen ilmiö, josta meidän on ehkä hyvä jollain tavalla tulla tietoiseksi ja sitä sitten tarkastella kriittisesti, kun tästä lähdetään eteenpäin.

Itse pidän ehkä kaikkein hankalimpana nimenomaan varhaiskasvatukseen kohdistunutta hyvin tempoilevaa politiikkaa, jossa on ensin leikattu subjektiivinen oikeus, sitten on tehty nyt hyvin monia niin kuntatasoisia kuin valtiotasoisia kokeiluja — ihan hyvistä asioista, mutta kokonaisuuden hahmottaminen ja vaikutuksien arviointi tulee silloin erittäin vaikeaksi, kun on samanaikaisia ja muutaman vuoden välein vähän vaihtuviakin suunnitelmia.

Näin ollen, kun lähdemme tästä katsomaan eteenpäin tulevia vuosia — ehkä tässä joukossa, joka täällä tähän aikaan koulutuspolitiikasta haluaa keskustella — pidin kiinnostavana, kun viime viikolla julkaistiin Tomi Kiilakosken ja Tommi Hoikkalan raporttiartikkeli, jossa he pohtivat, olisivatko esimerkiksi jatkuvan oppimisen ja digitalisaation aiheuttamat kysymykset sen kaltaisia, joissa jonkinlainen komiteatyypinen työskentelytapa olisi hyvä rakentaa, nimenomaan sekä poliittisessa ylivaalikautisessa hengessä että myöskin niin, että tällainen tutkimuksellinen ja vaikutusarviointien läpinäkyvyys olisi koko ajan olemassa. Tätähän meillä ei rehellisesti sanottuna viime vuosina oikeastaan koulutuspoliittisissa uudistuksissa ole ollut. Niitä eivät ole pystyneet kovinkaan objektiivisesti arvioimaan muut kuin ne toimijat, jotka ovat hallituksessa niitä olleet tekemässä. Eli tämän ajatuksen jättäisin tässä kohtaa itämään.

Ja kyllä yhdyin tässä kohden edustaja Multalan arvioon, että nimenomaan tki-puolella minusta tämä suunnanmuutos oli merkittävin, jos kohta se kohdistuu aika voimakkaasti yritysvetoiseen tki:hin. Eli se, mihin meidän pitää todella pistää kovasti panoksia, on se, että pohditaan, millä tavalla me huolehdimme meidän korkeakoulujemme tutkimuksen ja tutkijoiden mukanaolosta, jotta innovaatioita syntyy myös tulevaisuudessa, että me emme tavallaan tyhjennä pankkia ja ihmettele, että mitäs sitten seuraavaksi. — Kiitos.

1.33 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Tästä on ihan hyvä jatkaa. Tässä lisäyksessä — hän oli myös Suomen Akatemialle kohdennettavaa rahaa nuorille tutkijoille, ja se on ollut äärimmäisen haasteellinen kohta. Olen ymmärtänyt, että tutkijan uralle ei välttämättä löydy rahoitusta, ja nyt tähän on löydetty tällainen kohdennus, joka toivottavasti ainakin osaltaan vähän auttaa tässä. Ja sitten jos me kuitenkin ajatellaan, että meillä on tavoitteena — ainakin kokoomus on sitoutunut siihen Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030:een, ja siinä tämä on yhtenä tavoitteena — 4 prosentin osuus bkt:stä tki-rahoituksessa, niin sitä ei millään saavuteta vain julkisella rahoituksella eikä yliopistojen rahoituksella vaan me tarvitsemme nimenomaan yritykset siihen mukaan. Sen vuoksi on erittäin tärkeää, että tässä nyt otetaan askelia siihen suuntaan, että päästään eteenpäin tässä tavoitteessa. Business Finlandin kautta tuleva rahoitushan ei toivottavasti jää yksinkertaiseksi rahoitukseksi, vaan se generoi lisää tki-rahoitusta yritysten puolelta, ja siten toivottavasti tämä raha kertyy sitä kautta. Muuten me emme millään tule pääsemään tähän, ainakin uskoisin, suurimman osan meistä allekirjoittamaan tavoitteeseen.

Täytyy tässä todeta vielä, että me olemme hyvin monesta asiasta samaa mieltä. Ehkä joistakin toimenpiteistä, ainakin tavoitteiden tasolla, meillä sitten saattaa olla erilaisia nä-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kemyksiä. Ja kun täällä monesti peräänkuulutetaan tätä tutkittua tietoa, niin kuitenkin on myös sellaisia tutkijoita, jotka toteavat muun muassa näin: ”Oppivelvollisuusiän nostamista en kannata. Se on poliitikoille helppo ratkaisu, perinteinen hallinnollinen näennäisratkaisu. Kolme vuotta lisää koulussa istuttamista ei kohenna niiden nuorten tilannetta, joiden kyky kiinnittyä jatko-opintoihin on heikko.” Tämä on juuri se meidän huolenaiheemme kokoomuksessa, kun yli 10 prosenttia peruskoulun päättävistä valmistuu riittämättömillä luku- ja kirjoitustaidoilla, ja se vaatii nimenomaan sitä perustan laittamista kuntoon ensisijaisesti. Tällä hetkellä meillä on koulutustakuu, joka tarkoittaa, että kaikille on opiskelupaikat olemassa. Suurempi ongelma on se keskeyttäminen, ja siihen me emme pysty puuttumaan sillä, että me pidennämme oppivelvollisuutta, jos tiedot ja taidot eivät ole kunnossa. Meidän pitää ensisijaisesti pystyä antamaan kaikille ne perustaidot siellä perustasteella ja sitten totta kai auttamaan niitä, jotka ovat vaarassa pudota sieltä toiselta asteelta. Ja ainakin itse ulottaisin sen jälkiohjausveloitteen niin peruskouluun kuin sitten ammatilliseen koulutukseen. Sen lisäksi me olemme myös valmiita pidentämään oppivelvollisuutta, mutta peruskoulun puolella, niin että peruskoulussa tosiaan saavutetaan ne peruskoulun tavoitteet eli riittävät jatko-opintovalmiudet ja tiedot ja taidot pärjätä myös elämässä.

1.36 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Olin jo luovuttamassa, mutta edustaja Gustafssonin puheenvuoro kirjoitti pyytämään vielä yhden puheenvuoron.

Tähän pienten lasten kouluun liittyy kyllä merkittävä muutos nykyiseen. Nykyisinhän on tilanne, että lapset pääsääntöisesti etenevät ikätovereittensa mukana vuosiluokalta toiselle. Nykyisin on hyvin harvoin tilanne, että luokkaa kerrataan. Tähän pienten lasten kouluun liittyy juuri se, että lapselle annetaan aikaa siinä esiopetuksen, ykkösen, kakkosen aikana niin, että joku lapsista voi edetä, mikäli taidot on, tämän kolmen vuoden kokonaisuuden kahdessa vuodessa, mutta jos tarvitaan enemmän aikaa, niin on neljä vuotta, joillekin ehkä viisi vuotta, ehkä se siihen sitten loppuukin. Eli silloinhan se tarkoittaa, että lapset eivät enää etene peruskoulua ikäluokittain. Se on minusta aika iso muutos, ja se on kulttuurinakin muutos tuossa.

Meillä on mieletön haaste tulevaisuudessa nyt sitten tämän koulutuksen suhteen. Meillä pitää samaan aikaan alkaa rakentaa sieltä pohjalta kestäväää perustaa — ”perusta kuntoon” ei ole vain fraasi nyt tässä yhteydessä — ja samaan aikaan meillä pitää myös varmistaa, että meillä ei enää siirry uusia oppilaita toiselle asteelle puutteellisin taidoin. Eli sehän tarkoittaa sitä, että meidän täytyy jo peruskoulun muilla luokilla ryhtyä vahvempaan tukeen ja kenties hakea uusia apuja sinne kouluun ja sitten viimeistään kahdeksannella luokalla alkaa jo tukea sitten sitä polkua, mihin suuntaan on etenemässä, antaa mahdollisuutta näille oppilaille, joilla on kykyjä, suorittaa vaikka enemmän ja taas antaa lisää valmiuksia niille, jotka ovat suuntaamassa ammatilliselle puolelle. Mutta se ei riitä, kun meidän pitäisi kouluttaa vielä ne, joilta puuttuu kokonaan se toisen asteen tutkinto tällä hetkellä. Ja sitten vielä: meillä tulee työn muutoksen ja murroksen kautta uusia koulutettavia, joille pitää luoda uusia valmiuksia uuteen työhön.

Eli aikamoinen haaste on tulevina hallituskausina saada tämä koulutuksen kokonaisuus järjestykseen.

1.38 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä edustaja Parviainen hyvin avasi tätä keskustan ajatusta koulutus uudistuksista ensi kaudella. Ehkä vielä näihin taitoihin liittyen, mitä hän tuossa ansiokkaasti jo kertoi, mitä näillä nuorilla tulisi olla, lisäksi sen,

että tietenkin luku- ja kirjoitustaidot, matematiikkataidot, koulunkäyntitaidot, mutta tällä hetkellä on myös paljon niitä nuoria, joilta puuttuvat semmoiset peruselämäntaidot, eli ei osata tulla oikeaan aikaan kouluun, ei nukuta riittävästi, ei syödä hyvin, sitten varsinkin liikunta sieltä puuttuu. Eli ihan tällainen elämänhallinta ja ihan tällaisien perusasioidenkin huomioiminen on äärimmäisen tärkeää monen nuoren kohdalla.

Arvoisa puhemies! Sitten vielä tähän yliopisto- ja korkeakoulumaailmaan. Aika paljon on kuulunut yliopistoista ja korkeakouluilta kritiikkiä tällaisesta hankerahoitusta kohtaan, ja myös näissä kärkihankkeissa, joihin ehkä tuossa edustaja Torstikin viittasi, on hyvin tempoilevaakin ollut. Me keskustassa kyllä näemme, että tämän yliopisto- ja korkeakoulurahoituksen tulisi olla hyvin läpinäkyvää ja myös sellaista, että mahdollisimman vähän olisi näillä laitoksilla byrokratiaa hoidettavana ja että olisi enemmän sitä perusrahoitusta, jolla he voivat sitten toteuttaa niitä tavoitteitaan, mitä ovat strategioissaan luoneet. Tähän osin vastaakin tämä yliopisto- ja korkeakoululain muutos, joka meillä tässä on ollut jo hyväksyttyinä. Siellähän juuri tämä hankerahoitus sitten tulee vähenemään tämän jatkuvan oppimisen puolella, mikä on todella hyväkin asia.

Vielä sitten tästä korkeakoulurahoituksesta yleensä: Suomen korkeakoulurahoitus, nimenomaan julkiselta puolelta, on OECD-maiden kärkeä. Niin kuin tuossa edustaja Multalakin totesi, meidän täytyisi nyt tutkimus- ja kehityspuolelle saada yrityksiä vahvasti mukaan ja sitten myös tänne koulutuspuolelle. Nyt täytyy iloksi todeta, että Supercell on vastannut yhteen haasteista. Suomea vaivaa koodaripula, ja nyt he ovat perustaneet yksityisen koodauskoulun, joka tarjoaa korkeakoulutasoista opetusta. [Puhemies koputtaa] Minusta tämä on erittäin tervetullut liike — toivottavasti moni muukin yritys lähtee tällaisiin hyviin innovatiivisiin panostuksiin mukaan.

1.42 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Rupean kyllä omalta kohdaltani jo päättämään keskustelua ja kunnioitan puhemiehenkin ajankäyttöä. Tiedän, että teillä on ollut rannat viikot.

Itse asiassa kohdennan puheenvuoroni vain sitten yhteen kohtaan. Tämä oli nyt hyvä, että tätä pienten lasten koulua ja sitä ajatus- ja arvomaailmaa avasitte. Siinä on varmaan äliä, ja katsellaan sitä sitten jatkossa.

Mutta sitten oppivelvollisuusiästä: Tässä edustaja Multala viittasi yhteen asiantuntijaan. No, pidän tässä kysymyksessä myöskin itseäni koulutusasiantuntijana. Minulla on lukuisia tutkimuksia ja muita, joita olen käynyt läpi. Minusta parasta oli se, kun talousneuvoston puheenjohtaja, arvostamani professori Roope Uusitalo, hyvin vakuuttavasti on perustellut, miksi se on tarpeen ja välttämätön, ja kysyy jotenkin retorisesti, että miksi 16-vuotiaalla, alaikäisellä, on oikeus päättää näin, että jää kotiin sohvalle istumaan.

No, asia ei ole tietystikään näin yksinkertainen, ja yhdyn siihen arvioon — minä olen paljon puhunut siitä — että oppivelvollisuusiän nosto ei ole mikään automatic vaan se vaatii vahvan peruskoulun uudistamisen, erityisesti yläasteen, jolloin nuorille ikään kuin muodostuu itsestäänselväksi se, että opinpolku jatkuu.

Ja kun luin ammatillisen koulutuksen reformilainsäädäntöä ja siellä on aina näitä eri maiden järjestelmien kuvailuja, niin Tanskassa 60 prosenttia lapsista käy vielä peruskoulun jälkeen tällaisen, jota voidaan kutsua nyt sitten vaikka kymppiluokaksi — kuulitte oikein, 60 prosenttia. He täydentävät opintojaan, kypsyvät ja niin edelleen. Meillä merkittevä osa peruskoulun päättävistä lapsista ja nuorista on jotenkin hyvin epätietoisia siitä, mihin mennä, mihin suunnata ja niin edelleen. No, yksin sen takia ei oppivelvollisuusiän

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

nostoa tarvita, ja sen takia minä just korostan myöskin peruskoulun toiminnallista ja sisällöllistä kehittämistä. Mutta muun muassa kun Amerikassa on osavaltioita, joissa on 18-vuotiaisiin ulottuva oppivelvollisuusikä, niin siellä tehdyt tutkimukset — vertailevat tutkimukset, kun on muitakin — sanovat, että he menestyvät ja pärjäävät elämässään paljon paremmin kuin ne, joilla sitä oppivelvollisuutta ei ole. — No niin, riitti.

1.45 Pilvi Torsti sd: Arvoisa puhemies! Jatkan lyhyesti oikeastaan siitä, mihin edustaja Gustafsson päätti, ja totean myös omalta osaltani, että sen jälkeen — ellei oikein provokatiivisesti joku käyttäydy tai esitä kysymyksiä — saatan olla pyytämättä puheenvuoroja.

Mutta kaksi kommenttia liittyen tähän edustaja Multalan puheenvuoroon.

Ensin tämä koulutustakuu. Sehän on sillä lailla kiinnostava — entinen opetusministeri Gustafsson muistaa sen valmistelun huomattavasti allekirjoittanutta tarkemmin — että siinä nimenomaan on ollut kysymys siitä, että on käsitelty koko ikäluokka, ei ole siis tehty täsmätoimia vaan käsitelty koko ikäluokka, ja silloin on saatu tuloksia: aika merkittävästi saatiin lisääntymään toisen asteen aloittaminen koko ikäluokan tasolla. Eli siinä mielessä se oli juuri sen kaltainen toimi, jota tavallaan sitten taas oppivelvollisuuteen kriittisesti suhtautuvat vastustavat, ja ehkä itse sanoisin, että se jopa yllättävänkin nopeasti vaikutti useiden prosenttiyksiköiden tasolla.

Ja toisena kommenttina, liittyen nyt tähän tutkimukselliseen evidenssiin: Se kaikkein keskeisinhän on ollut yksi väitöskirja, siis taloustieteilijä Hanna Virtasen väitöskirja, jonka tutkimusasetelma on harvinainen koulutuspolitiikassa. Yleensä meidän on vaikea löytää tutkimusta, joka voisi tavallaan tulevaisuuteen katsovaa vaikuttavuutta arvioida, mutta siinä pystyttiin nyt arvioimaan sitä toisen asteen aloittamista tai aloittamatta jättämistä ja sitä, miten se vaikuttaa ikään kuin samanlaisella lähtötasolla tulevalle. Ja sen evidenssi oli niin merkittävä, että talouspolitiikan arviointineuvosto päätyi siihen johtopäätökseen, jonka edustaja Gustafsson tuossa totesi. Tämähän sitten tavallaan jättää täysin avoimeksi koko tämän meidän muun keskustelumme, joka on tietenkin superrelevantti liittyen peruskoulun tarjoamiin osaamistasovalmiuksiin ja niin edelleen, mutta se iso kuva, jonka kai kaikki vielä jakavatkin, on, että peruskoulutus tänä päivänä on myös toisen asteen sisältävä. Ja Hanna Virtasen väitöskirjan puitteissa on kohtuullisen vakuuttava evidenssi tarjolla siitä, että se, että se tulee kaikille myöskin velvoittavaksi koulutukseksi, on perusteltu liike, kaikkien näiden muiden liikkeiden ohella. Näihin me varmaan palaamme sitten ensi keväänä, mutta minusta on tärkeää muistaa tämä Hanna Virtasen väitöskirja tässä keskustelussa.

1.47 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Minäkin ajattelin kyllä tähän päätellä, enkä nyt enää palaa tähän oppivelvollisuuskeskusteluun. Me varmaan pääsemme näistä vielä moneen otteeseen keskustelemaan, mikä on aivan erinomaista. Mutta se, mikä on tietysti hienoa, on se, että koulutuksesta jaksetaan kuitenkin täällä keskellä yötä keskustella. Varmaan me kaikki olemme sitä mieltä, että ilman osaamista tämä kansakunta ei pärjää nyt eikä tulevaisuudessa. Vaikka täällä toki on tapahtunut myös valitettavia leikkauksia ja pidän niitä erittäin ikävinä — tietysti kaikki me, jotka sivistysvaliokunnassa istumme, olemme kuulleet myös niiden vaikutuksista — täytyy myöntää, että olen sen vuoksi äärimmäisen iloinen siitä, että nyt kuitenkin suunta on parempaan päin. Toivottavasti talous ja työllisyys jatkavat kehittymistään hyvään suuntaan, jotta tätä samaa voidaan sitten ensi hallituskaudella jatkaa eikä tarvitse puhua koulutuksen osalta — ainakaan koulutuksen osalta — leikkauksista.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Vielä tässä totean kuitenkin sen, että meillä on ilmeisestikin kohtuullisen yhtenäinen näkemys siitä, että varhaiskasvatuskin on tärkeä osa koulutuspolkua. Haluan nyt vielä kerran tätä nostaa esille, että olen silti, vaikka täällä sitäkin on jo kritisoitu, että tämä tasa-arvorahoitus ei paikkaa kaikkea — ei varmasti kaikkea paikkaakaan — äärimmäisen iloinen siitä, että varhaiskasvatuskin nyt saa oman tasa-arvorahoituksensa.

Esimerkiksi meillä Vantaalla on paljon sellaisia alueita, joilla enemmistö lapsista, jotka ovat varhaiskasvatuksessa, on vieraskielisiä, ei puhu välttämättä suomea juurikaan tai puhuu sitä toisena kielenään, vanhemmat eivät välttämättä puhu suomea. Näillä alueilla on jo aiemmin todettu tarve enemmälle henkilöstölle ja erityisesti sellaiselle henkilökunnalle, joka puhuu suomea. Nyt kun valtiokin tähän tarjoaa apuaan, niin uskon, että pystymme myös jo varhaiskasvatuksessa parantamaan koulutuksen tasa-arvoa ja täten kaikkien valmiuksia aloittaa peruskoulussa ja siellä oppia niitä tärkeitä tietoja ja taitoja.

Vielä haluaisin nostaa myös kerhotoiminnan — tuossa luettelini näitä hyviä asioita liikunnan ja urheilun saralta mutta unohdin tosiaan sen. Hyvä, että nyt kerhotoiminnan määrärahat eivät tipu.

Ja toinen asia, jonka unohdin mainita, on yksityisen kopioinnin hyvitys. Täällä salissa siitä aikaisemmin keskusteltiin, ja on hyvä nyt, että valtiovarainvaliokunta päätyi nostamaan sen rahoituksen sille tasolle, jolla se on ollut. Mutta se tarve ei poistu, ja tämä rahoitusmalli kyllä tulevaisuudessa katsotaan, että mikä se kohtuullinen korvaus oikeasti on, ja niin, että tämä korvaustapa olisi tulevaisuudessa teknologianeutraali eikä ikään kuin katsoisi aina historiaan. Tästäkin varmasti jatkamme keskustelua sitten tulevinä päivinä ja vuosina.

Yleiskeskustelu päättyi ja pääluokan käsittely keskeytettiin.

2.9. Pääluokka 24 Ulkoministeriön hallinnonala

Puhemies Paula Risikko: Esitellään seuraavaksi ulkoministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 24.

Keskustelu

16.33 **Mika Niikko ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset hallinto- ja turvallisuusjaoston jäsenille hyvästä yhteistyöstä ulkoministeriön hallinnonalan käsittelyssä. Lisäksi täytyy antaa kiitos ulkoministerille ja ulkoministeriön henkilöstölle hyvin joustavasta ja asiantuntevasta lähestymistavasta valiokuntatyöskentelyssä.

Esittelen tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnön pääkohtia.

Ulkoasiainhallinnon toimintamenot: Momentille esitetään 225,1 miljoonaa euroa, joka on 5,6 miljoonaa euroa enemmän kuin vuodelle 2018 olevassa talousarviossa. Tästä noin 135 miljoonaa euroa kohdistetaan 90 edustuston edustustoverkoston kustannuksiin.

Suomelle on tärkeää, että kaikki laittomasti maassa oleskelevat henkilöt palaavat tai palautetaan mahdollisimman nopeasti kotimaahansa. Suomessa on useita tuhansia paperittomia henkilöitä, jotka ovat vaarassa joutua muun muassa kansainvälisen rikollisuuden uhreiksi tai osaksi terrorismijärjestöjen toimintaa. Myös järjestelmän uskottavuuden kannalta henkilöiden palauttaminen lähtömaahan tulee saada toimimaan.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Valiokunta pitää myönteisenä myös sitä, että EU ja Irak ovat solmineet elokuussa 2018 voimaan tulleen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen. Sopimus velvoittaa ottamaan takaisin kansalaiset, jotka eivät täytä voimassa olevia edellytyksiä päästä toisen osapuolen alueelle tai oleskella siellä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että sopimus saadaan toimimaan myös käytännössä.

Arvoisa puhemies! Kansainvälinen turvallisuustilanne on viime vuosina selvästi heikentynyt eurooppalaisesta näkökulmasta katsoen. Turvallisuushkia kasvattavat osaltaan myös digitaalisuuden myötä lisääntyneet vakoilu- ja häirintämahdollisuudet. Turvallisuushat ovat kuitenkin kasvaneet kaikkialla, ja valiokunta pitää tärkeänä, että talousarviossa varataan riittävät resurssit kaikkien edustustojen turvallisuuden varmistamiseen.

Ulkoministeriö on eduskunnan lisärahoituksella toteuttanut viime vuosina muuttoliikkeen lähtöalueelle kohdistettua kansainvälistä viestintää, jossa on käsitelty muun muassa paluumuuttoa sekä ihmissalakuljetusta ja siihen liittyviä humanitäärisiä riskejä. Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa laitonta maahantuloa koskevaan viestintään.

Arvoisa puhemies! Talonrakennuksesta vain sen verran, että valiokunta korostaa, että ulkomaan rakennuskannasta tulee huolehtia oikea-aikaisesti.

Sitten kansainvälinen kehitysyhteistyö: Valtion kehitysyhteistyön menojen arvioidaan olevan 988,6 miljoonaa euroa vuonna 2019. Tämä vastaa ennusteiden mukaan noin 0,41:tä prosenttia bkt:stä. Valiokunta korostaa kehitysyhteistyön toimeenpanossa kansalaisjärjestöjen osaamista, jota osoittavat muun muassa vuosina 2016 ja 2017 tehdyt evaluointihankkeet, ja pitää tarpeellisena, että vuonna 2016 leikattua rahoitusta voidaan palauttaa järjestöjen rahoitukseen. Valiokunta katsoo naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman vahvistamisen olevan yksi avainhaaste kestävän kehityksen näkökulmasta.

Valiokunta nostaa lisäksi esiin kehitysyhteistyövarojen sitomisen entistä voimakkaammin kehitysyhteistyön tavoitteisiin ja painottaa, että kohdemaiden tulee tunnistaa kehityshaasteensa. Suomen pitää pystyä selkeästi ilmaisemaan oma tahtonsa ja tarvittaessa myös keskeyttämään tuki, jos kohdemaan toiminta ei vastaa yhteisesti sovittuja tavoitteita. Tärkeää on esimerkiksi selvittää puolueettomasti Palestiinassa tuotetun opetusmateriaalin sisältö ja arvioida sen perusteella edellytykset tuen jatkamiselle. Valiokunta pitää tarpeellisena arvioida myös kehitysyhteistyövarojen sitomista palautussopimuksen solmimiseen ja toteuttamiseen.

Arvoisa puhemies! Tässä ehdin vielä Finnfundista sen verran sanoa, että valiokunta pitää Finnfundin toimintaa tarpeellisena ja perusteltuna. Yksityissektorin rooli Suomen kehitysyhteistyössä on kasvanut Finnfundin pääomittamisen ja kehitysyhteistyön finanssiraioitusten myötä kehityspoliittisen selonteon linjausten mukaisesti. — Kiitos.

16.38 Ulkoministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Ensimmäiseksi kiitokset valtiovarainvaliokunnalle ja ulkoasiainvaliokunnalle, molemmille, vuoden 2019 talousarvioesityksen perusteellisesta käsittelystä ja siitä saaduista arvokkaista huomioista. Myös kuulemiset ovat olleet hyvin tarpeellisia. Meillä on ollut niissä hyvin aikaa keskustella ja tuoda näitä ongelmia ja ratkaisuja esiin. Tämä on just semmoinen tapa, millä Suomessa asioita pitää hoitaa: keskustella, puhua halki ja läpi ja etsiä yhteisiä näkökohtia. Se on hyvin arvokasta. Monimutkaisessa maailmassa yksinkertainen on arvokasta, ja silloin on parasta, että nämä asiat katsotaan myös kasvokkain ja keskustellaan ja varataan siihen tarpeeksi aikaa. Kiitos siitä molemmille valiokunnille.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämäärä on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata itsenäisyytemme ja alueellinen koskemattomuutemme sekä parantaa suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia ja ylläpitää yhteiskunnan toimivuutta. Kestävällä pohjalla oleva talous, toimiva sääntöperusteinen kauppajärjestelmä ja kansainvälinen kilpailukyky tukevat näiden tavoitteiden saavuttamista.

Geopolitiikka on tehnyt paluun. Muuttuneelle toimintaympäristölle on ominaista hybridi-vaikuttamisen voimakas lisääntyminen. Kansainvälinen turvallisuustilanne on eurooppalaisesta näkökulmasta heikentynyt viime vuosien aikana. Ilmastokysymykset, luonnonvarojen riittävyys, ruokaturva, köyhyys sekä muutokset energiantuotannossa vaikuttavat globaaliin toimintaympäristöön. Tarve tehokkaammalle kansainväliselle yhteistyölle on entisestään kasvanut.

Arvoisa rouva puhemies! EU:n toimintaa leimaa yhtäältä Ison-Britannian eroprosessi, toisaalta EU:n oman toiminnan tehostamispyrkimykset. Muuttoliike ja terrorismin ja radikalisaation uhka lisäävät odotuksia EU:n toimintakykyä kohtaan, ja on suoraan sanottava, että tässä toimintakyvyssä on kyllä huomattavasti parantamisen varaa.

Ympäristön muutosten myötä pohjoismainen yhteydenpito ja erityisesti yhteistyö Ruotsin kanssa on tärkeää, ja on tiedostettava, että vaikeuksista ja näkemuseroista huolimatta transatlanttinen yhteistyö on meille äärimmäisen tärkeää. Kun aloitin ulkoministerinä kolme ja puoli vuotta sitten, minulla oli viisi prioriteettia, jotka ovat korostuneet ulkoasiainhallinnon työssä. Ne olivat arktiset alueet, Itämeren turvallisuus, Suomen ja Ruotsin yhteistyön vahvistaminen, transatlanttinen yhteistyö ja rauhanvälitys. Marraskuussa alkanut Suomen puheenjohtajuuskausi Euroopan neuvoston puheenjohtajana, toukokuuhun jatkuva Arktisen neuvoston puheenjohtajuus ja loppuvuodesta 2019 alkava EU-puheenjohtajuus antavat Suomelle vaikuttamismahdollisuuden ja myös -velvollisuuden kansainvälisessä yhteistyössä myös meille itsellemme tärkeissä kysymyksissä.

Arvoisa puhemies! Toimintamenoihin, aivan kuten edustaja Niikko totesi, esitetään 225:tä miljoonaa euroa. Laaja ja toimiva edustustoverkko on meille erittäin tärkeä. Tämä hallitus linjasi kautensa alussa, että edustustoverkkoa ei aikaisempien vuosien tapaan supisteta — eikä ole supistettu. Valtiovarainvaliokuntakin toteaa perustellusti, että edustustoverkkokysymys on tärkeä ja tämä otetaan huomioon myös uutta hallitusohjelmaa laadittaessa.

Hallitus on nähnyt tarpeelliseksi laajentaa edustustoverkkoa, ja ensi vuonna on tarkoitus avata uudelleen Suomen suurlähetystö Bagdadissa. Näin edistetään tehokkaimmin kahdenvälisten suhteiden kehittämistä Irakin kanssa ja myös keskustelua kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden paluun vauhdittamisesta. Ja aivan kuten valtiovarainvaliokunta toteaa, on välttämätöntä, että EU:n ja Irakin välinen niin sanottu PCA-sopimus saadaan toimimaan myös käytännössä, mukaan lukien kansalaisten paluuta koskeva lauseke. Haluan kiittää molempia valiokuntia siitä tuesta, että tämä edustusto voidaan uudelleen avata.

Olen myös täysin samaa mieltä valtiovarainvaliokunnan kanssa siitä, että tulevaa hallitusohjelmaa laadittaessa digisäästöt on syytä kohdistaa niin, että ne on mahdollista toteuttaa supistamatta nykyistä edustustoverkkoa, ja kiitän valiokuntaa tästä linjauksesta, joka myös ulkoministeriössä on syytä ottaa huomioon.

Myöskin ulkoasiainhallinnosta vastaavana ministerinä jaan valiokuntien huolen kansainvälisen turvallisuustilanteen heikentymisestä. Kansainvälisen toimintaympäristön muutokset lisäävät edelleen Suomen edustustoverkon tietoturvaan ja turvallisuuteen liittyviä menoja. Niin kuin olette huomanneet, nämä asiat ovat hyvin akuutisti esillä jokapäiväi-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

sesti, myös tänään koskien EU:n turvaverkkoja ja niitten mahdollista hakkerointia ja vaakoilua. Myös henkilöstön turvallisuuden ja jaksamisen varmistaminen alueilla, joilla uhkataso on korkea, on tärkeää. Team Finland -toimijoiden yhteistä viestintää ja käytännön vienninedistämisen osaamista ulkoasiainhallinnossa kehitetään yhteistoiminnassa Business Finlandin kanssa.

Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti kriisinhallinnasta. Suomi jatkaa aktiivista osallistumistaan kansainväliseen kriisinhallintaan. Näin vahvistamme myös omaa turvallisuuttamme, kansallista puolustuskykyä ja valmiuksia. Tämä on myös tärkeä osa maahanmuuttokysymyksiä. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenoihin esitetään 51:tä miljoonaa ja henkilöstöä arvioidaan vuonna 2019 enimmillään olevan noin 500 henkilötyövuotta. Mahdolliset uudet operaatiot joudutaan jatkossakin tuomaan käsittelyyn lisätalousarvioissa. Rauhanvälityksen merkitys Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle on aivan keskeinen, ja olen iloinen, että tämä on tuotu selvästi esiin myös valiokunnan mietinnöissä. Ministeri Virolainen puhuu sitten tarkemmin kehitysyhteistyöstä.

Haluan tähän aivan lopuksi puhua vielä alueellisen yhteistyön rahoista, Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen rahoituksesta. On tärkeää, että me hoidamme myös meille tärkeitä asioita, meidän seutukuntamme asioita emmekä vain pelkästään ota kantaa maailman ongelmiin ja maailman asioihin, ja tässä mielessä meidän lähialueemme ovat äärimmäisen tärkeitä. Meidän on myös huomiotava se, että Krimin laittoman Venäjään liittämisen seurauksena myös meidän alueemme turvallisuustilanne on heikentynyt ja sisältää haasteita, ja meidän on aktiivisesti toimittava niin, että meidän omat etumme tulevat myös huomioon otetuiksi näissä asioissa.

16.46 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Anne-Mari Virolainen: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn myös kiitoksiin siitä työstä, jota on tehty ulkoasiainvaliokunnassa, hallinto- ja turvallisuusjaostossa sekä valtiovarainvaliokunnassa kokonaisuudessaankin. On aivan selvää, että Suomen pitää kantaa globaali vastuunsa kehityskysymyksissä, koskee se sitten ilmastopolitiikkaa taikka maailman köyhimpien auttamista särkymisvaarassa olevissa valtioissa taikka keskellä akuuttia humanitaarista kriisiä, jota olemme Jemenin osalta todistaneet. Me paitsi teemme oman osamme myös lisäämme tällä toiminnalla omaa turvallisuutta, kun me pelastamme ihmishenkiä, poistamme köyhyyttä ja taistelemme ilmastomuutosta vastaan.

Kehitysrahoitus on tärkeä osa Suomen ulkopolitiikkaa ja kansainvälistä sekä pohjoismaista profiilia, mutta tärkeää rahoitus on ennen kaikkea siksi, että tarpeet maailmalla ovat huutavat. Kehitysyhteistyöllä pystymme vivuttamaan merkittäviä summia yksityistä rahaa investointeina tukemaan kehitysmaiden työpaikkoja, yritystoimintaa, ilmasto- ja energiaratkaisuja. Näiden yksityisten pääomien kanavoiminen sijoituksiin on välttämätöntä, sillä lahjumuotoista rahaa ei ole koskaan riittävästi.

Arvoisa puhemies! Nyt käsitellyssä olevassa budjettiesityksessä valtion kehitysyhteistyömenojen arvioidaan olevan yhteensä 989 miljoonaa euroa, ja varsinaisen kehitysyhteistyön osuus siitä on 584 miljoonaa euroa. Meidän on tunnustettava, että emme ole päässeet tavoitteeseemme, johon olemme sitoutuneet, elikkä 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta ja 0,2 prosenttiin kaikkein heikoimpien maiden osalta.

Yhä suurempi osa kehitysmaista tarvitsee yhä vähemmän perinteistä kehitysyhteistyötukea, mutta juuri nämä vähiten kehittyneet ja hauraat valtiot ovat hyvin paljon riippuvaisia perinteisestä kehitysyhteistyöstä. Tämän 0,7 prosentin tavoitteen saavuttaminen edel-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

lyttää vaalikaudet ylittävää sitoutumista. Olen iloinen, että kun me olemme tässä syksyn aikana käyneet keskustelua kehityspolitiikasta, salin molemmilta laidoilta ja keskeltä on tullut vahvaa tukea sille, että me tarvitsemme kattavan yhteisen sitoutumisen ja pitkäjänteisen ohjelman, jolla me pääsemme tavoitteeseemme. Iloinen olen myös siitä, että olemme pystyneet ulkoasiainvaliokunnan kanssa käymään keskustelua, miten tähän tavoitteeseen päästään niiden esimerkkilaskelmien pohjalta, joita ulkoministeriössä on tehty. Sehän tähtää vuoteen 2028, kahden ja puolen hallituskauden päähän, silloin olisimme tavoitteessa. Mutta me tiedämme, että summat ovat valtavan suuria, ja senpä takia meidän pitää saada tähän laaja poliittinen sitoutuminen.

Meidän kehityspolitiikkamme painopisteet ovat nykypäivän suurimpien haasteiden näkökulmasta oikeita. Meillä on edelleen erittäin paljon annettavaa naisten ja tyttöjen aseman edistämiseksi, työpaikkojen luomisessa, opetuksen kriisiin vastaamisessa ja ilmastotyössä. Rahan lisäksi kehityspolitiikassa tarvitaan ennen kaikkea vaikuttamistyötä. Tulevaisuudessa onkin syytä panostaa entistäkin enemmän naisten ja tyttöjen asemaan, koulutukseen, yksityisen sektorin työpaikkojen luomiseen sekä ilmastotyöhön. Ja maantieteellisessä fokuksessa meillä on entistäkin vahvemmin Afrikka.

Mainitsin, että naiset ja tytöt ovat olleet meidän kehityspolitiikkamme keskiössä pitkään. Suomen tuella on edistetty — ja tullaan jatkossakin vähintään yhtä vahvasti edistämään — naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia. Ja kun meillä on fokuksessa Afrikka, niin meidän pitää ymmärtää se, että väestönkasvu ei tule hidastumaan, elleivät yhä useammat afrikkalaiset naiset saa itse päättää ehkäisystään. Samoin koulutuksen voi sanoa olevan varsin hyvä keino hillitä väestönkasvua. Koulutus on nimittäin avain siinä, kun puhutaan nuorten naisten ja miesten työllistymismahdollisuuksista. Koulutuksen suurvaltana Suomella on varsin paljon annettavaa myös opetuksen laadun parantamisessa maailmalla.

Ilmastotyöstä sen verran, että meidän on kehitysyhteistyövoimavaroin tuettava ilmastomuutoksen ehkäisyä mutta meidän on myös tehtävä ilmastomuutoksen sopeutumistoimia, koska juuri nämä ihmiset, jotka ovat näissä kaikkein vähiten kehittyneissä maissa, ovat altteimpia ilmastomuutokselle. — Kiitos.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia esittelyistä, ja sitten mennään tosiaan debattiin muutamaksi ajaksi. — Aloitetaan ulkoasiainvaliokunnan edustajista. Varapuheenjohtaja Salolainen on paikalla, olkaa hyvä.

16.51 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja ei ole nyt paikalla, joten totean, että valiokuntamme kannalta kehitysyhteistyö tuli erittäin vahvasti esille. En lähde toistamaan niitä perusteluja, joita tässä on tullut muun muassa äsken ministerin toimesta. Nyt on vain oleellista se, että vuoden 2028 tavoite on kerta kaikkiaan naulattava kiinni, sillä muuten se menee jälleen siihen, että joka vuosi lepsuillaan eikä tavoitteessa pysytä.

En toista näitä ulkoasiainvaliokunnan mietinnön kaikkia yksityiskohtia. Ne ovat tarkkaan punnittuja, ja jokainen voi lukea ne sieltä. Sen sijaan nostan nyt esille pari ajankohtaista kysymystä.

Ensinnäkin sen, että Ukraina on tällä hetkellä erittäin vakavassa tilanteessa. Jopa pelätään, että siellä voisi tulla uusia sotilaallisia yhteenottoja Asovanmeren tilanteen seurauksena. Asekeskittymiäkin on sinne alueelle jo siirretty. Joten kysyn seuraavasti: millä taval-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

la Suomi ja Euroopan unioni ovat nyt ajatelleet, että Ukrainaa pystyttäisiin vahvemmin tukemaan tässä tilanteessa, jossa se nyt tällä hetkellä on?

Toinen ajankohtainen kysymys, jonka otan esille, koskee sitä, että suomalaiset yritykset ovat suurissa vaikeuksissa Iranissa. Se johtuu siitä, että Yhdysvallat on määrännyt Iranin uudelleen kauppasaartoon ja suomalaiset yritykset, vaikka ne voivat siellä periaatteessa käydä kauppaa, eivät uskalla käydä kauppaa, koska jos ne käyvät kauppaa, silloin Yhdysvallat asettaa niille vaikeuksia Yhdysvaltain [Puhemies koputtaa] markkinoilla, jotka ovat paljon suuremmat kuin konsanaan nämä [Puhemies koputtaa] suoranaiset Iranin markkinat.

16.53 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoministeri korosti puheenvuoronsa alussa keskusteluvaisuutta ja yhteisymmärryksen hakemista Suomen puolueitten kesken ulkopoliittikan linjakysymyksissä. Vaikka se voi tuntua vähän fraseoologiselta, kyllä se on erittäin elävä ja tärkeä, ajankohtainen periaate nyt ja jatkossakin, että koettaisimme hakea aina yhteistä linjaa, kuten olemme tähän mennessä hyvin onnistuneet.

Maailmanpolitiikassa on tapahtumassa, niin kuin kaikki tiedämme, isojen norsujen tanssi — Kiina, Yhdysvallat ja Venäjä — sen kustannuksella, että kansainvälinen järjestelmä vastaisi enemmän turvallisuudestamme, ja pienillä aina silloin on kysymys siitä, että kuinkas meille käy tässä isojen norsujen tanssissa.

Herää kysymys Euroopan unionin roolista maailmanpolitiikassa, mihin myös varapuheenjohtaja Salolainen viittasi. EU:n olemme kokeneet turvallisuusyhteisönä, ja semmoinenhan se joka tapauksessa jossakin mielessä on. Kysynkin, arvoisa ulkoministeri: mikä on teidän arvionne Euroopan unionin oikeasta toimintakyvystä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, ja mitä pitäisi tehdä, että se otettaisiin varteen maailmanpolitiikassa vakavammin kuin nyt tehdään? [Pertti Salolainen: Hyvä pointti!]

16.55 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me elämme kansainvälisesti hyvin epävarmaa ajanjaksoa, ja tuntuu siltä, että voimapolitiikka on valitettavasti tehnyt paluun kansainväliseen yhteisöön ja monenkeskisestä sääntöperustaisesta yhteistyöstä ainakin nämä tanssivat norsut, johon edellinen puhuja viittasi, vähät tuntuvat enää välittävän.

Suomella on monella tapaa tärkeä rooli ensi vuonna kansainvälisessä yhteistyössä. Nimitettiin Suomi toimii Euroopan neuvoston puheenjohtajana, puheenjohtajuus on paraikaa käynnissä, ja Suomi toimii ensi vuonna myöskin Euroopan unionin puheenjohtajana. On hyvin valitettavaa, että Suomi on viime vuosina joutunut leikkaamaan, tehnyt sen valinnan, että se on leikannut kansainvälisestä yhteistyöstä, muun maussa YK-järjestöjen avustusta. Nyt on tärkeää muuttaa suuntaa niin, että kun ensi vuonna toimimme puheenjohtajana näissä kahdessa tärkeässä organisaatiossa, niin pystymme myöskin vahvistamaan monenkeskisen yhteistyön rahoitusta. Olisinkin mielelläni kuullut, ovatko ministerit valmiita myöskin tätä tukemaan.

16.56 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Suomen edustustojen verkko on erittäin tärkeä. Ei yksistään sen takia, että suomalaiset saavat palveluita ja apua kriisitilanteissa, kuten kävi tässä Malesian tapauksessa, jossa neljä suomalaista oli vangittuna ja ulkoministeriö sitten omalta osaltaan edesauttoi heidän vapauttamistaan,

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

vaan toisekseen heitä tarvitaan myös yritysten markkinoille pääsemiseksi. Olisin kysynyt näistä kahdesta asiasta.

Onko missään vaiheessa tutkittu, onko lähetystöillä riittävästi resursseja esimerkiksi vastaamaan riittävän nopeasti avunpyyntöön? Kuten ministeri itsekkin mainitsi eräässä haastattelussa, noin 200 suomalaista vuodessa joutuu pidätetyksi tai kiinniotetuksi ulkomailla, ja siellä tarvitaan apua, nopeaa apua, koska ilman nopeaa toimenpidettä he joutuvat mahdollisesti väärin tuomituiksi. Ja sitten toinen kysymys: saavatko yritykset riittävästi tukea kaupoille pääsemiseksi ja verkottumiseksi kyseisissä maissa?

16.57 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkäpä ulkoasiainvaliokunta ja puolustusvaliokunta ovat siinä suhteessa eduskunnassa esimerkillisiä, että muissa valiokunnissa ei samanlaista kansallista yhteistä näkemystä ole kuin näissä kahdessa. Siitä kannattaa pitää kiinni, yhdyn kollegan näkemykseen.

Kaksi kysymystä, herra ulkoministeri.

Toinen on se, että me olemme vähän paukutelleet henkseleitämme läpi historian vuosikymmenten korkealla rauhanturvaprofililla. Enää emme voi niin tehdä. Katson silmiin ja kysyn: olisiko ministerinkin mielestä aihetta nostaa Suomen profiilia rauhanturvakysymyksissä monistakin eri syistä, jotka ovat hyvin ilmeiset, ei vain hyväntahtoisuudesta vaan myöskin meidän omista kansallisista lähtökohdistamme lähtien?

Ja toinen kysymys, herra ulkoministeri, on se, että kun Ruotsissa käydään parhaillaan rauhanneuvotteluja, niin en ole voinut välttää siltä käsitykseltä, eikö olisi järkevää yhdistää pohjoismaiset voimat rauhanvälitystoiminnoissa ja hakea myöskin meidän ulkopoliittikkamme nimissä yhteistä pohjoismaista lähtökohtaa tässä hyvin tärkeässä kansainvälispoliittisessa asiassa ja sillä tavoin [Puhemies koputtaa] lisätä pohjoismaista painoarvoa kansainvälisesti.

16.58 Lea Mäkipää sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä on mainittu, meillä on huoli tulevaisuudessa turvallisuustilanteen heikentymisestä. Tietysti lähialueet ovat tärkeitä, Itämeren vakaus ja Barentsin, Arktisen alueen vakaus, ja samoin pitää sitten kyllä pitää jatkuvasti yllä keskusteluja Venäjän kanssa, mikä on Suomen edun mukaista.

Lyhyesti: Suomi on kiitettävästi osallistunut kriisinhallintaan ja pyrkii omalla osuudellaan vahvistamaan, että se muutaman vuoden takainen maahanmuuttoaalto ei enää toistuisi.

Ja kehityspolitiikasta: Se on myös osa ulkopolitiikkaa, ja kehityspolitiikan tulee tähdätä siihen, että kohteen oma tulopohja ja demokraattinen hallinto vahvistuvat, eriarvoisuus vähenee ja sitä mukaa ihmisoikeudet vahvistuvat. On hyvä, että me saimme syksyllä tämän tulosraportin, ja siinä painotetaan sitä, että keskityttäisiin vain muutamaan tärkeään kohtaan, jotta sitä mukaa nähdään, minkälaisia tuloksia saadaan. Yhtenä tärkeänä asiana on tietysti naisten ja tyttöjen tasa-arvo ja sitten koulutuksen ja osaamisen vieminen. Tältä pohjalta on hyvä jatkaa.

17.00 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että edustustoverkkoon ei negatiivisessa mielessä kajota vaan päinvastoin sitä vahvistetaan. On tärkeää, että pieni maa näkyy ja kuuluu, ja harva tänne asti tulee meitä kuuntelemaan, elleimme itse ole jossakin ääntämme tarjoamassa.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Korostaisin myös sitä, että digitalisaatiota ei kannata tarkastella tässä yhteydessä säästöjen tuojana vaan täydentävänä palveluna. Digitalisaatioon liittyy myös riskejä. Viimeksi tänään on uutisoitu kiinalaisten harjoittamasta laajamittaisesta vakoilusta YK-tasolla.

Toivotan erittäin tervetulleeksi ajatuksen yhteispohjoismaisesta rauhantyöstä, jota edustaja Kanerva väläytti puheessaan. Tätä kannattaisi edistää laajasti myös valtioneuvoston taholta, ja toivon, että siitä otetaan koppi.

Viimeisenä haluaisin muistuttaa siitä, että me puhumme paljon kokonaisvaltaisesta kriisinhallinnasta mutta käytännössä, jos euroja katsotaan, on sotilaallinen kriisinhallinta edelleen aivan eri mittaluokassa siviilikriisinhallinnan kanssa. Tätä railoa meidän kannattaisi ehkä kuroa, jotta saisimme enemmän irti.

Ja viimeisenä korostaisin sitä, että kv-järjestöt ja kansainvälinen moninapainen yhteistyö ovat pienen valtion etu. Niitä kannattaa tukea.

17.01 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulko- ja turvallisuuspolitiikka on yksi itsenäisen valtion tärkeimpiä kulmakiviä. Suomen ylimmälle poliittiselle johdolle ihan presidentistä alkaen, ulkoministerille ja hallitukselle, voidaan antaa suuret kiitokset siitä tilanteesta, missä Suomi on tänä päivänä. Meillä on suhteet joka suuntaan kunnossa, ja niitä pitää jatkossakin vaalia.

Olemme samaan aikaan kuitenkin erittäin suurten haasteiden edessä. Euroopan neuvosto, Suomi sen puheenjohtajamaana, on tänä päivänä aikamoisten haasteiden edessä. Puhutaan ihmisoikeuksista, demokratian edistämisestä ja oikeusvaltiokehityksen edistämisestä. Kaikissa näissä on haasteita myöskin Euroopan neuvoston uusimmissa omissa jäsenmaissa.

Suomi on Euroopan unionin puheenjohtajamaa ensi vuoden heinäkuun alusta. Kysyisinkin ulkoministeriltä: minkälaisia suunnitelmia on puheenjohtajuuskauttamme ajatellen liittyen siihen, pystyttäisiinkö Euroopan unionin kautta rakentamaan parempia Venäjä-suhteita Suomen puheenjohtajuuskaudella?

17.02 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyö on sektori, josta on leikattu suhteellisesti eniten viime vuosina. Suomen kehitysyhteistyö on tuloksekasta, mutta tuloksia haittaavat suuret leikkaukset. Sinänsä Suomen kehityspolitiikan painopisteet ovat kunnossa, ja hyvien painopisteiden ja periaatteiden tulee näkyä myös rahoituspäätöksissä. Nyt pitää tietysti katsoa eteenpäin. Olisi tärkeää, että kehityspolitiikalle saataisiin pysyvä pohja ja uskottava suunnitelma rahoitustason nostosta kohti 0,7:n bruttokansantuoteosuutta. Kysyisinkin kehitysministeriltä: miten näette, että tämä voitaisiin parhaiten toteuttaa?

Arvoisa puhemies! Kansalaisjärjestöt ovat merkittävä kehityspolitiikan toimija. On tärkeää, että järjestöt eivät pelkisty pelkästään ministeriön palveluntuottajiksi, vaan tulee mahdollistaa moninaisten järjestöjen osallistuminen kehitysyhteistyöhön. Myös kansalaisjärjestön vaikuttamistyön ja globaalin tiedotustyön rahoitus on järjestöille äärimmäisen tärkeää. Kysyn ministeriltä: onko tämä rahoitus turvattu myös tulevana vuosina?

17.03 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänä jouluna ihmisoikeuksien julistus täyttää 70 vuotta, ja siinä mielessä on ehkä korkea aika pohtia sitä, minkä takia tällä hetkellä ihmisoikeudet eivät ehkä ole niin arvostettuja ympäri maailmaa kuin olisi syytä, jos muistaa, miksi ne on alun perin perustettu. Täällä me keskustelemme hyvin

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

paljon Kiinan taloudellisesta vallasta mutta ehkä vähemmän niin sanotuista uudelleenkuultautumisleireistä. Ja kun Yhdysvaltoja johtaa presidentti, joka ei ehkä ole niin kiinnostunut tästä alasta, niin tuntuu, että esimerkiksi tämä kiinnostus on hyvin vähäistä. Me puhumme hyvin vähän kuolemantuomioista, me puhumme hyvin vähän sodista muutoin kuin tällaisella oman tilanteemme turvaamisperustaisella ajattelutavalla. Täällä kävi EU:n Fundamental Rights Agencyn johtaja ja haastoi meitä kyllä puhumaan ihmisoikeuksista aivan uudella tavalla, niin että se olisi ymmärrettävissä. Kysynkin, arvoisa ulkoministeri ja myöskin arvoisa kehitys yhteistyöministeri: millä tavoin Suomi aikoo [Puhemies koputtaa] nyt nostaa tämän 70-vuotisjuhlan niin kuin kansallisesti keskiöön? Meidän profiilimme on kutistunut tämän hallituskauden aikana, [Puhemies koputtaa] ja se liittyy tietenkin hyvin paljon rahoitukseen mutta myös siihen, millä tavoin puhumme maailmalla.

17.04 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä edustaja Sarkkinen nosti esiin, kehitys yhteistyöleikkaukset ovat olleet merkittäviä, ja tämä hallitus jää kyllä historiaan siitä, että hyvänäkin aikana tämä taso on pidetty matalana, ei ole nyt muutamaan vuoteen sitä juurikaan nostettu, ja tänäkään vuonna kansalaisjärjestöjen rahoitukseen ei tullut yhtään euroa lisää. Kun samaan aikaan Finnfundia pääomitetään 10 miljoonalla eurolla, niin olisi ollut oikeudenmukaista ja reilua, että vaikka ei haluttaisi kokonaispottia kasvattaa, niin olisi otettu vaikka tästä Finnfundin rahasta muutama miljoona näille järjestöille, jotta hekin kokisivat, että heidän työtänsä arvostetaan. Kun viime vuodesta tämä 0,389:stä nyt nousee 0,41:een, niin se ei järjestöjen tuessa näy millään tavalla. Kysyisin: miksi tällaista kohtuullistamista ei tässä toteutettu, vaikka siihen oli mahdollisuus?

17.06 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkään Finnfundia ja järjestöjen työtä ei pidä asettaa vastakkain, ne molemmat tekevät ihan samaan suuntaan tähtäävää hyvää työtä kehitys yhteistyössä.

Mutta varsinainen asiani on se, että Suomi on noussut merkittäväksi opetusalan kehityskumppaniksi Mosambikissa, Etiopiassa, Nepalissa, Palestiinalaisalueella, Afganistanissa ja Myanmarissa. Suomi tukee näissä maissa opetussektorin uudistamiseen ja kehittämiseen tähtääviä ohjelmia. Tulosten taustalla on pitkäjänteinen yhteistyö maiden opetusviranomaisten ja toisten avunantajien kanssa. Me olemme siis erittäin haluttu kumppani opetussektorilla, ja nyt monet järjestötkin ovat nostaneet tämän asian esille, muun muassa Kirkon Ulkomaanapu, että Suomen kannattaisi vielä vahvistaa koulutuksen roolia yhtenä kärkiteemana kehityspolitiikassamme. Ja kaiken lisäksi on aika vanha tuo koulutuslinjaus kehityspolitiikassa, sekin varmasti kannattaisi jo uusia. Tehdäänkö näin, ministeri Virolainen?

17.07 Paavo Väyrynen tl (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on meneillään koko kansainvälisen järjestelmän muutos. Hallitsemattoman globalisaation ja ylikansallisen yhdentymisen aika on ohi. Tämä vaikuttaa hyvin monilla aloilla. Yksi esimerkki tästä on se, kuinka suhtautuminen YK:n siirtolaisuussopimukseen on muuttunut eri maissa. Viimeksi Belgiassa hallitus on kaatunut tämän asian vuoksi. Monessa maassa on päätetty, että tätä asiakirjaa ei tueta. Kysyisin ulkoministeriltä: Eikö näissä oloissa olisi viisasta, että YK:n yleiskokouksessa ei vahvistettaisi tätä sopimusta sellaisena kuin se nyt on neuvoteltu vaan pyrittäisiin sitä muuttamaan muun muassa siten, kuten kansanedustaja Sari Es-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

sayah on esittänyt, että eri valtioiden velvollisuus ottaa vastaan kielteisen turvapaikan saaneita kansalaisiaan kirjattaisiin tähän julistukseen ja sopimukseen? Eikö tätä kannattaisi nyt harkita, kun mielialat eri puolilla ovat niin kovasti muuttuneet?

17.08 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaisen kriisinhallinnan vahvuuden arvioidaan olevan ensi vuonna sotilaallisen kriisinhallinnan puolella noin 500 henkilön vahvuudella liikkeellä, ja siviilikriisinhallinnan puolella osallistujia on noin 120. Kuitenkin, niin kuin tässä salissa useampikin kokenut kansanedustaja on todennut, uutta linjanvetoa suomalaiseen kriisinhallintaan varmasti tullaan tarvitsemaan. Osaltaan ministeri tuossa viittasikin siihen, että jo tällä hetkellä ollaan tilanteessa, että jos joihinkin asioihin nopeasti pitää lähteä, niin nämä rahoitetaan lisäbudjeteilla.

Ymmärrän oikein hyvin, että sirpalemaisista operaatioista on erityisesti siviilikriisinhallinnan puolella, jossa monenlaista osaamista ja monenmittakaavaistakin osaamista tarvitaan. Mutta sotilaallisen kriisinhallinnan puolella olen hieman huolestuneena seurannut tätä ikään kuin sirpalemaisuuksia, joka on vain kasvamaan päin. Arvoisa ulkoministeri, pitäisikö täällä sotilaallisen kriisinhallinnan puolella enemmänkin lähteä hakemaan isompia kokonaisuuksia ja ennen kaikkea myös johtovaltion roolia Suomelle niissä operaatioissa, joihin Suomi tulevaisuudessa tulee osallistumaan? [Ilkka Kanerva: Erinomainen puheenvuoro!]

17.09 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoministeri Soini täällä jo mainitsikin Suomen EU-puheenjohtajakauden. Se tuli myöskin muutamien edustajien puheissa. Näyttää siltä, että oikeastaan kaikki isot asiat ovat jäämässä siihen meidän puheenjohtajakautemme. Jo nyt me tiedämme, että EU:n rahoituskehiksestä päättäminen tulee olemaan siellä, maahanmuuttoon liittyvät ratkaisut. Niihin liittyen Afrikan kehittämiseen liittyvät asiat ovat meidän puheenjohtajakaudellamme. Ympäristö, ilmasto, kunnianhimoinen ilmastopolitiikka ovat siellä agendalla, epäilemättä myös eurooppalaisen puolustuksen kehittäminen, kauppapolitiikka — se, mitä siinä tapahtuu USA:n ja Euroopan, toisaalta USA:n ja Kiinan osalta — koko monenkeskisen järjestelmän puolustaminen, niin kuin täällä on puhuttu, sitten tietenkin brexit, mahdollisesti Ranskan ja Italian aiheuttamat alijäämäongelmat, Unkarin ja Puolan oikeusvaltiokysymykset ja sitten vielä tämä jo mainittu Venäjän ja Ukrainan välinen tilanne. Eli tuntuu siltä, että valtavia odotuksia kohdistuu tähän meidän puheenjohtajakautemme, mutta toisaalta se on tietysti myöskin iso mahdollisuus. Onko näin?

17.10 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että Team Finland -toimijoiden yhteistä viestintää ja käytännön viennin edistämistä kehitetään yhdessä Business Finlandin kanssa. Nimenomaan viennin edistämiseen meidän tuleekin panostaa. Naapurimaamme Ruotsi on tässä aina ollut hieman edellä, ja taitaa heillä tälläkin hetkellä olla tuplamiehitys viennin edistämisessä niissä maissa, missä Suomikin vientiä harjoittaa.

Tänään puhuttiin aiemmin päivällä muun muassa maatalouden kannattavuudesta. Viennissä on siinäkin mahdollisuuksia: Elintarvikkeita tarvitaan Aasiassa niin Kiinassa kuin Japanissa. Kysyntää on, tarvetta on, ja Suomella on maailman puhtain ruoka. Isot yritykset ovat tässä jo päässeet alkuun, ovat mukana, mutta pienille tarvitaan lisää mahdollisuuksia päästä tähän vientiin mukaan myöskin, sitä käytännön apua ja tietoa. Kysyisinkin ministeri

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Virolaiselta: ovatko teidän mielestänne tehdyt satsaukset meidän vientiverkostoomme ja vientimme osaamiseen meidän lähetystöissämme riittäviä, ja kuinka teidän mielestänne pienet yritykset tällä hetkellä pääsevät mukaan yhteiseen viennin edistämiseen?

Puhemies Paula Risikko: Tällä hetkellä on seitsemän pyyntöä, ja otetaan ne tässä järjestyksessä kuin olette pyytäneet. Nämä ovat Östman, Kulmala, Kiuru, Jaskari, Ala-Nissilä, Multala, Semi. Sen jälkeen ministereitten vastaukset.

17.11 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Suomi on viimeisten vuosikymmenten aikana tukenut palestiinalaishallintoa monella eri tavalla, muun muassa palestiinalaisten koulutusjärjestelmää ja opetussektoria. Uudet palestiinalaiset oppikirjat eivät rakenna rauhaa ja rinnakkaiseloä israelilaisten kanssa vaan kasvattavat nuoria palestiinalaisia uhraamaan itsensä marttyyriudelle, edistämään vihaa ja liittymään jihadistiseen sotaan.

Viime vuoden lokakuussa jätin ensimmäisen kirjallisen kysymyksen aiheesta. Se ei johtanut toimenpiteisiin. Helmikuussa jätin toisen kirjallisen kysymyksen. Sekään ei johtanut mihinkään. Mutta huhtikuussa, kun Ilta-Sanomat teki laajemman artikkelin aiheesta, UM:n virkamies vastasi, että UM tutkii ja selvittää. Kahdeksan kuukautta on kulunut. Tänään Saksan Bild-lehdessä on iso artikkeli samasta aiheesta. Nyt mietinnössä oleva kirjaus velvoittaa teitä perehtymään asiaan kunnolla. Milloin eduskunta saa tietää tästä UM:n selvityksestä?

17.13 Kari Kulmala sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen lähi-alueiden tilanne on muutoksessa. Myös kansainvälinen turvallisuustilanne on koko eurooppalaisesta näkökulmasta heikentynyt viime vuosien aikana. Pidänkin erittäin tärkeänä, että lähiympäristön muutosten myötä pohjoismainen yhteydenpito ja yhteistyö erityisesti Suomen ja Ruotsin välillä kehittyvät. Meillä on jo nyt hyvät lähtökohdat yhteistyön kehittymiselle.

Meillä on alkanut jo tämän vuoden marraskuussa Suomen puheenjohtajuuskausi Euroopan neuvoston puheenjohtajana sekä edelleen toukokuuhun jatkuva Arktisen neuvoston puheenjohtajuus, ja loppuvuodesta 2019 alkaa EU-puheenjohtajuus. Nämä ovat sellaisia puheenjohtajuuksia, jotka tulee käyttää hyväksi. Näistä meidät joka tapauksessa maailmalla lähivuosina tunnetaan, joko hyvässä tai sitten pahassa. Nämä puheenjohtajuudet antavat Suomelle vaikuttamismahdollisuuden kuten myös -velvollisuuden kansainvälisessä yhteistyössä meille tärkeissä kysymyksissä. Korostan vielä, että näitä ei kannata niin sanotusti missata vaan niihin tulee panostaa. Edustaja Satosen tavoin kysynkin ministeriltä: onko näihin tarkoitus todellakin panostaa?

17.14 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin ministeri Virolaiselle kiitos, että otitte väestönkasvuasian esille ja olette ymmärtänyt syvästi sen, mistä siinä on kysymys. Väestönkasvu, ilmastonmuutos ja pakolaisuus liittyvät väijäämättä isoon ongelmapakettiin, mikä meillä on ratkaistavana. Ministeri Soini viittasi PCA-sopimukseen. Hieman siihen taustaa: Suomella ei ole palautussopimusta Irakin kanssa. Ruotsilla se sopimus on, mutta Irak ei sitä noudata. Ja nyt, jotta pääsisimme eteenpäin, niin EU ja Irak ovat tehneet tällaisen PCA-sopimuksen, ja tavoitteena on, että he ottavat omia kansalaisiaan takaisin. Apu siis kelpaa, mutta omat kansalaiset eivät kelpaa takaisin.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Vielä varmistan: miten tämä sopimus on lähtenyt eteenpäin, ja miten näette sen, että kun olemme nyt perustamassa Bagdadiin lähetystä, niin tuleeko se hivuttamaan sopimuksen henkeä eteenpäin ja saadaanko näitä palautusasioita teidän näkemyksenne mukaan vietyä eteenpäin oikealla tolalla?

17.15 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yleensä globaali ja kansainvälinen kauppa on ollut erittäin tärkeä rauhan tae ja tietyllä tavalla yhteistyön tae tai sitten muutenkin. Ei helposti riidellä muissa yhteyksissä, kun tehdään paljon kauppaa ja ollaan sidoksissa toisiinsa. Nyt kun tämä kauppamalli, jopa kauppasotamalli on yleistynyt ja erilaisia riitoja on tosi paljon, niin silloinhan viime kädessä palataan helposti WTO-maailmaan. Ja nyt kuitenkin on aika paljon huolestuneita piirteitä myöskin jopa WTO:n puolelta, että sen järjestelmät ovat selkeästi murenemassa. Olisinkin kysynyt arvoisilta ministereiltä: Miten näette tällä hetkellä WTO:n tilanteen? Missä tilanteessa ja kuinka toimintakykyinen se on, ja kuinka suuret riskit siinä on?

17.16 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi todella on EU:n puheenjohtajamaa eurovaalien jälkeen. Suuren valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Satonen luetteli hengästyttävän määrän asioita, mitä meillä on pöydällä, eivätkä siinä olleet kaikki. Lisäksi me tiedämme, että brexit voi aiheuttaa markkinahäiriöitä. Me tiedämme, että monissa Euroopan maissa on peruutusvaihe päällä ja päätöksentekokyky heikko — tällä tarkoitan Ranskaa, Italiaa, Britanniaa, Ruotsia ja niin edelleen. Nyt me joudumme jo vähän Romaniaa konsultoimaan ilmeisesti heti vuoden alusta. Antaako tämä budjetti nyt riittävät resurssit tähän isoon haasteeseen, ja onko meillä virkamieskunnassa, kun se on hyvin pitkälle sidoksissa nyt tähän EU-puheenjohtajuuteen vuoden 2019 jälkimmäisellä puoliskolla, tähän riittävät valmiudet? Tätä tässä kyselen.

17.17 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä aiemmin puhuttiin opetuksen ja koulutuksen roolista kehitysyhteistyössä, ja se on äärimmäisen hienoa, että sillä sektorilla meillä on annettavaa.

Kuitenkin meillä on annettavaa siinä ihan vientimielessäkin. Nyt tällä hetkellä viennin edistämisessä jatketaan mallia, jossa Business Finland ja suurlähettiläät Team Finland -maajohtajina ovat keskeisessä roolissa, ja meillä on opetusalan viennin kuusi erityisasiantuntijaa, jotka sisältyvät tähän ensi vuoden budjettiin. Silti on hiukan haasteita ollut koulutusviennin käynnistymisessä, vaikka me olemme tällä hallituskaudella opetusministeriönkin puolella säännönmukaisesti purkaneet niitä viennin esteitä. Kysyisinkin nyt, onko tässä hyvä yhteistyö ministeriöiden välillä ja uskotteko, että koulutusvientikin lähtee vielä vauhdittumaan lähivuosina.

17.18 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun katsoo tällä hetkellä tuota maailman tilannetta ja miettii, miten paljon siellä rauhattomuutta on, niin on havaittavissa selvästi, että pakolaismäärät ovat lisääntyneet, sotilaita on tarttunut aseisiin eri puolilla maailmaa, lähes jokaiselta mantereelta löytyy jonkunlaisia pakolaisreaktioita ja myös aseellisia konflikteja.

Jäin miettimään sitä, kun Suomelle on tulossa tämä EU-puheenjohtajuus, että minkälaisen roolin Suomi tulee ottamaan siinä, että se lähtee EU:n avulla viemään globaalia maa-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ilmanrauhaa eteenpäin, vähentämään tämmöistä ihmisten välistä eriarvoisuutta ja huolehtimaan kehitysavusta.

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten ministereitten vastaukset. — Ministeri Soini, olkaa hyvä, 5 minuuttia.

17.19 Ulkoministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies, kiitos! Ja kiitos hyvistä kysymyksistä ja havainnoista.

Aloitan tästä Ukrainasta, jonka varapuheenjohtaja Salolainen nosti esiin ja johonka monet muutkin viittasivat. Tämä on kyllä hyvin ongelmallinen tilanne, kun puhutaan suoraan, myöskin EU:n rooli siinä. Kun ajatellaan esimerkiksi tätä Normandian ryhmää, jonka kautta monia asioita yritetään saada eteenpäin, Minskin sopimusta ja muuta, sieltä puuttuu EU:n edustus. Siellä ei ole korkea edustaja Mogherinia, siellä ei ole EU:n edustusta. Kuka siellä edustaa esimerkiksi Suomea tai Puolaa?

Kävin Puolassa eilen. Puola on muuten paljon mainettaan parempi maa, aivan erinomainen maa. Täytyy sanoa, että 5 prosenttia talouskasvua ja työttömyys 6 prosenttia kelpaisi varmaan kaikille muillekin. Joka maassa on ongelmia, sielläkin, mutta kaikki ei ole niin tummasävyistä. Ja tästä juuri puhuttiin, eli mikä on sitten EU:n vaikutusvalta ja myöskin, että Ukrainan asia uhkaa unohtua. Moni epävakaus, joka tästä Ukrainasta johtuu, vaikuttaa meihin kaikkiin. Jatkossa on kyllä huolehdittava siitä, että koko EU tulee edustetuksi, eivät vain pelkästään suuret maat. Hyvä, että Saksa ja Ranska ovat tärkeitä, mutta koko tämä yleiskuva on tärkeä. Sanktiopolitiikalla on merkitystä, kyllä se täytyy sanoa. Kun nyt katsotaan Asovanmeren kriisiäkin, niin kyllä se peruskysymys on se, että Ukrainalta otettiin laittomasti Krim vuonna 2014. Tästä kaikki johtuu. Tämä on se tilanne.

Mutta kun me sitten katsomme meidän omaa toimintaamme, niin Suomi on ollut aktiivinen. Otan tähän rauhanvälityksen ja rauhanturvaamisen. Esimerkiksi ISAF-operaatiossa Suomi on ollut aktiivisesti Afganistanissa mukana alusta asti. Nyt se on muuttunut Resolute Supportiksi, ja eduskunnan hyvin suurella enemmistöllä me tuplasimme käytännössä merkityksemme siellä. Me olemme Irakin vakauttamiseen, Isisin lyömiseen osallistuneet peshmerga-joukkoja kouluttamalla. Me olemme läsnä Libanonissa. Me olemme lähettäneet pieniä edustuksia, ne ovat pieniä, meillä on Kosovossa, meillä on Malissa, muutamassa paikassa.

Sitten se yhteistyö, mitä me teemme kansainvälisissä järjestöissä: Edustaja Kanerva tuntee Etyjin syystä sattuneesta erittäin hyvin. Euroopan neuvoston tuntee edustaja Anttila erinomaisesti. Nämä ovat niitä, missä meidän pitää olla ja missä me vaikutamme. Minä otan tässä tämän Euroopan neuvoston, joka nyt on tosi tärkeä, koska meillä on nyt kysymys siitä, jääkö Venäjä sinne vai eikö se jää ja mitä se sitten merkitsee. Me emme voi olla taikureita, mutta me teemme kaikkemme. Minä olen tällä viikolla, maanantaina, soittanut PACEn sveitsiläiselle puheenjohtajalle, ja etsimme polkuja koko ajan, jotta saataisiin keskustelut ja ratkaisut käyntiin, koska tämän asian kanssa alkaa olla kiire, paitsi sen taloudellisen mutta myös toiminnallisen puolen kautta. Jos me ajattelemme, mitä me Euroopan neuvostosta ja ihmisoikeustuomioistuimesta saamme, me saamme sen, että kaikkien maiden kansalaiset ovat sitten tämän ihmisoikeusturvan piirissä, ja se on tärkeätä kansalaisjärjestöille, se on tärkeätä ihmisten oikeusturvalle varsinkin sellaisissa maissa, joissa se kansallisesti ei tule tarpeeksi hyvin turvatuksi. Tämä on hyvin tärkeätä.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Sitten tästä PCA:sta ja pakolaisasiasta. Irakin kanssa tämä homma ei ole helppoa, mutta ei se auta, että sanotaan, että se ei ole helppoa. Sen takia me koko ajan teemme kahdenvälistä raidetta. Aivan kuten edustaja Kiuru totesi, Ruotsilla on kyllä sopimus, mutta ei ikävä kyllä tapahdu palautuksia kuin tusinan verran. Nyt kävin kahdenväliset keskustelut Saksan ulkoministeri Maasin kanssa, joka on matkustamassa Irakiin. Sen takia on tärkeää, että me saamme Euroopan tasoisen vääntömomentin, että he ottavat näitä omiaan vastaan. Tämä liittyy myös siihen siirtolaishommiin, jonka edustaja Väyrynen otti esille. Se lienee tänään päätöksessä YK:ssa, ja Suomi tekee oman äänestysesityksensä. Se on tässä salissa ollut kyllä syvästi tarpeen, että tämän asian todellinen pohja on selitetty, koska siinä on ollut perille menon kanssa hieman haasteita kauniisti sanottuna.

Arvoisa puhemies! Sitten näihin muihin: Edustaja Niikko otti minun mielestäni hyvin olennaisen asian, avunpyynnöt ja konsulipalvelut ja nämä. Yksi asia on, ja se on tärkeä, että me autamme meidän kansalaisiamme, kun he joutuvat vaikeuksiin. Tässä haluan sanoa, että niin meille kuin muillekin suomalaisille meillä on paljon hyviä palveluita, esimerkiksi matkustusilmoituksen tekeminen. Mutta kyllä se vain tuppaa sitten unohtumaan. Kun tulee kriisi, niin siihen tulee piikki, ja sitten kun ei ole kriisiä, niin sitten meillä ei olekaan yhtäkkiä yhteystietoja, ihmiset eivät ilmoita niitä. Se kannattaisi todellakin tehdä. Me teemme parhaamme, kun tilaisuus tulee.

Meidän pitää olla aktiivinen, Suomi—Ruotsi-yhteistyö, monenkeskinen yhteistyö. Ja sitten kun me katsomme, mitä me voimme tehdä tämän EU-puheenjohtajuuden kanssa, minä olen aika optimistinen. Sitä eilenkin kysivät Puolassa, että kuinkas te nyt pärjätte, kun teillä on arktinen ja teillä on Euroopan neuvosto, sitten teillä on kahdet vaalit ja sitten teillä on EU-puheenjohtajuus. Minä sanoin, että me selvitään aina. Kyllä minä uskon, että meillä on poliittinen hallitus 1.7., mutta ei se välttämättä vielä ennen eurovaaleja ole. Siihen väliin se runnataan ja sitten mennään eteenpäin.

Pidän erittäin tärkeänä myös sitä, että meillä on yhteistä keskustelua hallitus-oppositio-ajan yli siitä, mitä me sillä EU-puheenjohtajakaudella teemme, ettei ole niin, että jos tässä nyt sattuisi jotenkin käymään niin, että tämä hyvä hallitus ei jatkaisi tässä kokoonpanossa, mikä tietysti olisi vahinko mutta mahdollisuutena merkittävä, niin ei se siihen voi katketa, että meidän vaikutusvaltamme menee pois, vaan että meillä on tiettyjä asioita, mitä me viemme yhdessä eteenpäin. Sen takia tämä ulko- ja turvallisuuspoliittinen näkökulma, kauppapoliittinen näkökulma.

Ministeri Virolainen puhuu varmasti kehitysyhteistyöstä, mutta tästä WTO:sta. Sääntöperusteisuus on pienen maan etu, koska toinen vaihtoehto sille on voimankäyttö ja sanelu-poliitiikka. Nämä ovat ne vaihtoehdot. Sen takia meidän täytyy olla tässä multilateraalises-sa systeemissä voimakkaasti mukana.

Arvoisa puhemies! Paljon oli muitakin hyviä kysymyksiä, kuten edustaja Östmanin kysymys. Tähän kyllä vielä palataan. Tiedän, että edustaja Östman on Israelin ystävä, ja voin sanoa, että tämä hallitus huolehtii siitä, että Suomen juutalainen väestö pystyy olemaan paremmin turvassa. Sitä ei muuten mikään edellinen hallitus tässä mittakaavassa rahoituksellisesti ole turvannut.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. Sitten ministeri Virolainen. Miltäs näyttävät minuuttimäärät? Viisi minuuttia, olkaa hyvä.

17.27 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Anne-Mari Virolainen: Arvoisa rouva puhemies! Aloitan edustaja Salolaisen kysymyksellä Iranista. Tilanne on todellakin erittäin hankala. 70 suomalaisyritystä on etabloituneena siellä, tavaraviennin arvo oli viime vuonna 115 miljoonaa euroa. Rahaliikenne on jumissa. Ja tässähän Euroopan unioni teki aika pikaisesti sen antiboikottiasetuksen, ja sitä on nyt päivitetty, mutta tietyllä tavalla yritykset ovat valinkauhassa: kummat markkinat he valitsevat?

Saksa, Ranska ja Iso-Britannia ovat tekemässä väliaikaista rahoitusinstrumenttia euro-määräiseen rahaliikenteeseen. Se on vielä vaiheessa, ja me teemme tietysti päätöksemme sitten siinä vaiheessa, kun se on valmis, lähdemmekö siihen mukaan vai emme. Ja itse asiassa yksi murheellinen asia on se, että siellä on suomalaisilla firmoilla vielä saatavia. En uskalla ennustaa, mitä reittiä ne sieltä saadaan takaisin, mutta tilanne on erittäin hankala.

Edustaja Urpilainen, monenkeskisestä yhteistyöstä ja YK-järjestöjen roolin vahvistamisesta olen kanssanne täysin samaa mieltä, mutta varmasti tiedätte, että rahoitus on seuraavan hallituksen päätettävissä.

Edustaja Sarkkinen, kysyitte, millä saadaan se uskottava pohja, jotta päästään 0,7:ään. Lähetän teille sen paperin, jossa on tämä laskuharjoitus tehtynä. Mutta korostan silti: kysymys on ennen kaikkea poliittisesta sitoumuksesta. Jos me sen saamme tässä talossa aikaiseksi, niin sen jälkeen eteneminen on helpompaa.

Edustaja Biaudet, ihmisoikeuksista: Puhumme niistä aina ja kaikkialla. Ja olemme saaneet kiitosta siitä, että Suomi nostaa myös omat ongelmansa esiin. Me nostamme esiin myös lähisuhdeväkivallan, jolla sektorilla meilläkin on murhe.

Edustaja Laukkanen, kansalaisjärjestöjä ja Finnfundia en missään mielessä pistäisi vastakkain. Niillä on molemmilla oma roolinsa. Finnfund pystyy vivuttamaan aika lailla rahoitusta ja saamaan erittäin hyviä kehitystuloksia aikaiseksi. Kansalaisjärjestöillä on oma tärkeä roolinsa, mutta muistutan, että se rahoitustaso sovittiin tämän vaalikauden alussa ja monivuotisia päätöksiä on tehty. Ellen nyt ihan väärin muista, niin helmi—maaliskuun vaihteessa annettiin ohjelmatuki järjestöille, 206,5 miljoonaa euroa, nelivuotiseksi. Silloin sen rahoituksen pitää olla pitkäjänteistä, kun me haluamme niitä tuloksia aikaiseksi.

Sitten täällä monet edustajat, Paloniemi, Multala, Savola, Niikko, kysyvät koulutusviennistä ja yritysyhteistyöstä. Tässä budjetissahan on panostettu opetusalan ammattilaisiin, elintarvikesektorin ammattilaisiin ja viennin edistämisen erityisasiantuntijoihin nimenomaan sellaisilla valituilla markkinoilla, joilla on kysyntää suomalaiselle osaamiselle. Tästä Paloniemi kysyi, tehdäänkö sitä yhteistyötä, kun on kysyntää ja on kiinnostusta. Myös edustaja Multalalla oli sama kysymys. Meillä on ministeri Grahn-Laasosen kanssa työn alla yhteinen hanke, jossa on mukana myös Opetushallitus ja eri koulutusalan toimijat. Me pyrimme tuossa, ellen nyt ihan väärin muista, 7. helmikuuta saamaan aikaan sellaisen yhteisen näkemyksen siitä, miten tämä homma niin sanotusti pistetään oikein rokkaamaan. Että sillä saralla ollaan tekemässä aika paljonkin.

Sitten vielä kysymys Palestiinasta: Meillähan on sen opetusmateriaalin suhteen kaksi eri aloitetta. Suomi on mukana siinä, että on ulkopuolinen toimija, joka tekee täysin puolueettoman analyysin. Siinä on rahoittajina Suomi, Saksa, Irlanti, Belgia ja Norja. Se on tarkoitus saada valmiiksi helmikuussa 2019, niin että siinä ei enää kovin pitkä aika ole. EU on suunnitellut myös, että tehtäisiin vertaileva tutkimus Israelin ja palestiinalaishallinnon, molempien opetussektoreiden, materiaaleista, koska me tiedämme, että... [Peter Östmanin välihuuto] — No, se on eri asia. — Tämmöinen on suunnitteilla. Se ei ole vielä työn alla, ja tiedätte varsin hyvin, että mehän haemme kahden valtion rauhanomaista ratkaisua.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Olin toukokuussa Ramallahissa ja tapasin palestiinalaishallinnon opetusministerin, edustaja Östman, ja välitin hänelle nämä varsin vakavat huolet, jotka meillä olivat.

Parilla sanalla vielä edustaja Jaskarille WTO:sta. WTO on todella suurissa vaikeuksissa. Riitojenratkaisumekanismi ja valituselin ovat aivan jumissa. On uhka siitä, että ne lakkaavat toimimasta joulukuussa 2019. Tapasin pari viikkoa sitten pääjohtaja Roberto Azevedon, ja hän oli erittäin huolissaan, että Yhdysvallat ei ole mitenkään rakentava toimija siinä, kun pyritään eteenpäin ja löytämään niitä oikeita polkuja. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Jatkamme debattia, joten pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää puheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

17.33 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta on erittäin hyvä asia, että ministeri Virolainen on aktivoitunut tässä suunnitelmassa nostaa kehitysyhteistyömäärärahat 0,7 prosenttiin bkt:stä. Ja niin kuin tässä totesitte, varmaan kannatusta tälle tavoitteelle on täällä eri puolueissa vasemmalta oikealle ja varmaan keskelläkin. Mutta ehkä nyt se, mitä mielelläni kuulisin vielä ministeriltä, on se, onko teillä konkreettisesti tavoitteena löytää tällainen poliittinen yhteisymmärrys ennen eduskuntavaaleja, koska ajattelen niin, että sen yhteisen tavoitteen pitäisi syntyä ennen vaaleja, jotta se sitten vaikuttaisi myöskin seuraavaan hallitusohjelmaan. Ja mielelläni vielä kuulisin, mitkä ovat ihan ne seuraavat konkreettiset askeleet, miten aiotte tässä edetä.

Toinen asia, joka nousi tässä keskustelussa esille, on Afrikan tilanne. Afrikassahan on tällä hetkellä 1,2 miljardia ihmistä, joista puolet on alle 25-vuotiaita nuoria. Pelkästään Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan pitäisi joka vuosi synnyttää 18 miljoonaa uutta työpaikkaa, jotta voitaisiin pelkästään työmarkkinoille tulevat nuoret työllistää. Ja näin ollen voi sanoa, että Euroopan näkökulmasta Afrikan tulevaisuus on aivan kohtalonkysymys. Suomalle tulee tosiaan puheenjohtajuuskausi EU:ssa ensi vuonna, ja nyt selkeästi nähdään, että EU:ssa on myöskin tällaisista konsensusta ja momentumia tehdä yhteistä Afrikka-politiikkaa. Olisin mielelläni kysynyt, mikä on se linja, jota Suomi edustaa puheenjohtajuuskaudella ja ennen sitä liittyen Afrikan unioniin ja Euroopan unionin strategiseen kumppanuuteen ja yhteistyöhön.

17.34 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan tarjota ulkoministerille uuden mahdollisuuden vastata kysymykseen siitä, miltä tämä rauhanvälityksen osalta näyttäisi: Minä olen koko lailla tosissani sen osalta, että olisi yhteispohjoismainen strategia rauhanvälitysasioiden profiilin merkittäväksi voimistamiseksi, ei vain Euroopassa, jossa sielläkin meillä on, niin kuin todella tiedämme, rauhanvälitykseen tarvetta, vaan tietysti myös laajemmin kansainvälisesti. Minä näkisin siinä merkittävän mahdollisuuden toimia. Enkä pidä niin tärkeänä, että se on vain Suomi yksin, joka pyrkii rauhanvälityksessä näyttämöllä nostamaan profiiliaan, vaan väitän, että yhteispohjoismaisella strategialla olisi mahdollisuuksia myöskin tulosten suunnassa saada enemmän aikaan.

17.35 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ulkoasiainvaliokunta kiinnitti huomiota meidän lähetystöverkostoon ja toi esille huoltaan siitä. Meilähän on hyvin moni keskeinenkin lähetystö vuokratiloissa, ja on todettu, että olisi omana omistuksena sekä edullisempaa että myöskin tehokkaampaa pitää nämä kiinteistöt kunnos-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

sa. On hyvä, että lähetystöverkosta pidetään huolta ja ensi vuonna jopa avataan yksi uusi lähetystö, Bagdadiin. Irakin kanssa käytävä keskustelu ja kanssakäyminen tiivistyy, joten siellä on tärkeää myöskin olla niin sanotusti henkilökohtaisesti paikalla, kun puhutaan näistä turvapaikan saaneiden kysymyksistä. Oikeastaan kysymyksen liittyikin siihen, onko ulkoasiainhallinnossa käyty läpi tätä meidän edustustoverkkoa nimenomaan omien omistusten osalta. Ja tulisiko meidän määrittää strategiaa paremmin, niin että nämä olisivat jatkossa omassa omistuksessa? Tähän tietysti liittyvät valtiovaroissa [Puhemies koputtaa] olevat kysymykset, mutta kysymyksenä se nyt teille, [Puhemies koputtaa] herra Soini.

17.37 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän siirtolais-sopimuksen taustahan on oikeasti se, että kun maahanmuuttokriittisyys lisääntyi, niin nyt tarvittiin tällainen vastaveto, että massasiirtolaisuus saisi jatkua. Sen takia ne maat, kuten Yhdysvallat, Australia, Itävalta ja monet muut, jotka ovat tehneet kansallisia ratkaisuja ja saaneet jo sen maahanmuuton hallintaan, eivät tulleet tähän mukaan. Tämä ei ole oikeudellisesti sitova, mutta totta kai tällä on tosiasiallisia vaikutuksia, ja tähän niiden maiden parlamenteissa tullaan vetoamaan, jotka ovat tässä mukana.

Ja palautussopimuksethan ovat sitten ihan erikseen. Eli kun tätä Irakin palautussopimusta Suomi ei ole onnistunut saamaan aikaiseksi, se tietysti lisää houkuttelevuutta laittomaan siirtolaisuuteen. Että siinä mielessä hyvin harmillista, että sitä ei ole saatu aikaiseksi.

Oli muuten niin tärkeää Suomelle tähän ”sitoutua”, että jopa hallintovaliokunnassa ei päästy äänestämään, kun muut puolueet pitivät huolta siitä, [Puhemies koputtaa] että varajäsenet olivat läsnä, ja sen jälkeen päätösvalta hävisikin. [Puhemies: Aika!] Että tämä tuntuu olevan muille puolueille erittäin tärkeä asia.

17.38 Ari Jalonen sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kohtalaista demokration halveksuntaa tuoda tämmöistä väärää viestiä tänne. [Kari Kulmala: Todellakin!] Oikea viestihän on se, että siellä oli aktiivinen jäsenistö paikalla ja sitä kautta sitten heillä ei ollutkaan kannattajaa esityksilleen.

Mutta tämä väärä viestintä on ollut hyvin laajaa myös EU-tasolla ja kaikkialla muuallakin. Mikä on ministeriön ja ministerien arvio, kuinka paljon tässä väärässä viestissä on äärioikeiston vaikutusta ja Venäjän vaikutusta?

17.39 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En lähde nyt tähän provosoitumaan, ja haluaisin kiittää ministeriä siitä, että on ollut hyvä keskustelu. Haluaisin erityisesti kiittää ministeri Virolaista siitä, että hän on oikeasti tuonut tämän tiekartan kaikkiin eduskuntaryhmiin. Ainakin minä voin luvata, että RKP on mukana niiden kanssa, jotka haluavat olla sitoutumassa tällaiseen 0,7:n tiekarttaan. Mielestäni se olisi erittäin keskeistä nyt ennen eduskuntavaaleja saada kuulla myöskin muilta puolueilta.

Puhuitte myös siitä, miten tärkeätä on, että sitoudumme kansainväliseen sääntöperusteiseen järjestelmään ja että me myöskin arvioimme omaa toimintaamme kriittisesti. Haluaisinkin kysyä ulkoministeriöstä Afganistanin tilanteesta. YK:n pakolaisjärjestö, joka valvoo pakolaisten oikeuksia ja sopimuksen noudattamista, on nimenomaan suositellut, että ketään ei palauteta tällä hetkellä Afganistaniin, että Afganistanin turvallisuustilanne on erittäin huono. [Puhemies koputtaa] Myös Amnesty varoittaa siitä. Miksi me vielä palautamme ihmisiä Afganistaniin?

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

17.40 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyö on yksi keino tukea kestävästä kehitystä, edistää ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, vähentää köyhyyttä ja näin ehkäistä myös konflikteja ja pakolaisuutta. Kuitenkin muutakin tarvitaan, ja olennaista on politiikkajohdonmukaisuus. On tärkeää, että esimerkiksi Suomen kaikki vaikuttamistyö kansainvälisillä foorumeilla ja EU:ssa on johdonmukaista kehityspoliittisten tavoitteidemme kanssa. Tämä täytyy ottaa huomioon esimerkiksi kansainvälisen kaupan säännöistä päätettäessä. Otetaan huomioon kehitysvaikutukset köyhille maille. Otetaan huomioon kansainvälisen verotuksen rakenteet, miten ne kohtelevat kehitysmaita, joista virtaa enemmän laittomia pääomavirtoja veroparatiiseihin ja rikkaisiin maihin, kun sinne annetaan kehitysyhteistyörahoja. Otetaan huomioon kestävä kehityksen edistävä diplomatia kaikessa toiminnassamme. Kysyisinkin: miten muut hallinnonalat saadaan sitoutettua kehityspoliittikan tavoitteisiin?

Sitten haluaisin kysyä vielä nopeasti: miten Suomi EU-puheenjohtajana edistää kehityspoliittisten [Puhemies koputtaa] päämääriemme edistämistä myös EU-tasolla?

17.41 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me vihreät olemme olleet hyvin pahoillamme siitä, että tällä kaudella kehitysyhteistyörahoja on leikattu niin rajusti. Toki nyt on ollut hyvä viesti se, että on ollut yhteisymmärrystä siitä, että kuitenkin siihen 0,7:n tavoitteeseen tulisi pyrkiä. Valitettavasti me vain olemme nyt menneet takapakkia, ja on todella tarpeen, että me yhteisesti pystyisimme sitoutumaan siihen ja laatimaan sen tiekartan, kuinka me saavutamme tämän tavoitteen, sillä me tiedämme, että panostaminen kehitysmaihin, siellä varsinkin naisiin, lapsiin, koulutukseen, on se kestävä tie, mitä me tarvitsemme.

Entistä enemmän meidän pitäisi myös kehitysyhteistyössä huomioida, kuinka me toimimme ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, ja kehitysyhteistyössä myös ilmasto ja meidän vaikuttaminen siihen tulisi ottaa yhdeksi painopistealueeksi. Toivon, että kun [Puhemies koputtaa] me mietimme tätä tiekarttaa, niin me myös näitä painopistealueita siinä yhdessä määrittelemme.

17.42 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä ministeri Virolainen totesi, ettei kannata vastakkainasettelua. Minä en myöskään kannata, enkä ole asettanut vastakkain Finnfundia ja kansalaisjärjestöjä, vaan pikemminkin näen niiden kulkevan rinnakkain. KPT:n jäsenenä en missään tapauksessa tällaiseen lähtisi olenkaan.

Ehkä enemmän puhun tästä yhdenvertaisuudesta ja siitä, kun kuitenkin meillä on yhteinen näkemys tästä tason nostamisesta ja ministeri Virolainenkin on hyvin sitoutunut tason nostamiseen ja on paljon käyty keskustelua, että kun se ei nyt näy tässä talousarvioesityksessä kansalaisjärjestöjen osalta, niin se minua tässä vähän harmittaa, ja se ei varmaan ole mitenkään, miten nyt sanoisi kauniisti... Aina välillä voi joku asia harmittaa, mutta silti en tästä nyt riitaa rakenna, vaan yhdyn edustaja Biaudet'n näkemykseen, ja kristillisdemokraatit kyllä ovat tätä tiekarttaa yhdessä suunnittelemassa, jotta tähän hyvään [Puhemies koputtaa] tulokseen päästään, niin kuin Ruotsi on päässyt.

17.43 **Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Palaan vielä koulutukseen. Minun ensimmäinen kysymykseni ei kohdistunut koulutusvientiin, se on toki tärkeä asia, mutta minä puhun tästä oppimisen kriisistä ja sen taustasyistä ja ratkaisuis-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ta, joista nyt on viime aikoina ruvettu kovasti puhumaan. Elokuussa 2018 valmistunut selvitys totesi ykskantaan, että Suomella olisi paljon annettavaa opetuslalla ja esitti Suomen kansainvälisen roolin vahvistamista jatkossa. Eli siis vähän vahvemmaksi kärkiteemaksi vielä tämä sivistys ja koulutus, koska se on ihan olennainen asia. Opetuksen laatuun voidaan, kuten tiedämme, vaikuttaa esimerkiksi opettajien koulutuksella, opettajien määrän lisäämisellä niin, että opetusryhmiä voidaan pienentää, ja laadukkaammilla opetusmateriaaleilla ja oppimistulosten seurannalla. Tämä kokonaisuus varmaan olisi sellainen, johon meidän oikeasti kannattaisi jatkossa vähän syvemmin paneutua ja vahvistaa vielä tätä koulutuksen roolia.

17.44 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Palaisin vielä tähän Iranin-kaupan tilanteeseen, johon ministeri Virolainen täällä kiinnitti huomiota ihan ansiokkaasti. Siellä on tosiaan suomalaisia yrityksiä, jotka ovat suurissa vaikeuksissa, ja ne eivät tiedä, mistä heinäkasasta ne syövät, Iranin-kaupasta vai Yhdysvaltojen-kaupasta. Jos Iranin-kaupasta, niin Yhdysvallat asettaa heidät boikottiin. Tämä on aika hankala tilanne. Mutta minä kysyn tämän osalta sellaisesta yksityiskohdasta, että näin sellaisen tiedon, että näillä suomalaisilla yrityksillä olisi mahdollisuus hankkia kompensatiota, korvauksia, niistä menetyksistä, joita ne nyt tässä kaupassa menettävät. Onko tämä nyt etenevässä johonkin suuntaan?

17.45 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen saanut työskennellä hallintovaliokunnassa kahdeksan vuotta, ja voin sanoa, että henki hallintovaliokunnassa on vuosien aikana kehittynyt vain parempaan suuntaan ja myös aktiivisuus osallistua eduskunnan tärkeään valiokuntatyöhön, siitä kiitos kyllä eduskunnan kollegoille myös valiokunnassa.

Täällä aikaisemmin joku edustajista puhui tästä EU-puheenjohtajuuskauden yhteisestä agendasta, että millä tavalla tasavallassa ei vain hallitus vaan koko eduskunta voisi rakentaa tällaista yhteistä suomalaista tavoitetta, sinivalkoisia tavoitteita, EU:n puheenjohtajuuskaudelle. Siitä kuulisin vielä ulkoministeriltä ja kehitysyhteistyöministeriltä mielelläni lisää.

Ottaisin sitten vielä esiin tämän asevientiasian, joka hallituksessakin on linjattu nyt näitten kansainvälisten kriisien kautta uudella tavalla. Herra ulkoministeri, miten huoltotoiminta, jonka Suomi on sitoutunut hoitamaan asevientiasioissa niidenkin maiden kanssa, jonneka enää ei uusia aselupa anneta, Suomen puolelta varmistetaan?

Ja viimeisenä kysymyksenä edellisen kysymykseni [Puhemies koputtaa] uudistaisin: nämä sirpalemaisat [Puhemies koputtaa] harjoituskokonaisuudet, pitäisikö Suomen lähteä johtovaltion rooliin [Puhemies koputtaa] myös tällä kansainvälisen kriisinhallinnan sotilaallisella puolella?

17.46 Kari Kulmala sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kehitysyhteistyön keskeisimpänä päämääränä on äärimmäisen köyhyyden poistaminen, köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentäminen sekä ihmisoikeuksien toteutuminen.

Pidän hyvänä, että panostamme myös rahallisesti tulevana vuonna tätä vuotta enemmän kehitysyhteistyöhön. Kun nämä rahat menevät oikeaan kohteeseen, ne tulevat moninkertaisesti takaisin.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Pidän hyvänä myös, että eduskunta myöntää ulkoministeriölle radikalisoitumisen ja terrorismin vastaiseen viestintään 150 000 euroa eduskunnan niin sanotusta jakovarasta, mikä kohdistuu muuttoliikkeen lähtöalueille. Tätä työtä on tehty jo vuodesta 2016, ja se on tuottanut erinomaisia tuloksia.

On kuitenkin muistettava, että koska Suomi elää edelleen velaksi, niin myös kehitysyhteistyön määrärahataso on suhteutettava Suomen talouden tilaan. Emme voi koko maailmaa pelastaa, vaikka mielestäni ehkä niin haluaisimmekin, Vai mitä, arvoisa ministeri?

17.48 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä meillä Suomessa on ainakin omasta mielestään viisaita virkamiehiä ja ministereitä, kun meillä tämä paljon puhuttu maahanmuuttosopimus ei merkitse yhtään mitään, mutta useissa Euroopan maissa se suoralta kädeltä torjutaan ja muutamassa muussa se on aiheuttanut hallituskriisin ja jopa hallituksen kaatumisen. Monetkin parlamentit saavat siitä äänestää muttei suinkaan Suomen eduskunta. Ja monessa maassa ollaan huolissaan sen sopimuksen vaikutuksista muun muassa lehdistönvapauden kannalta.

Sopimus ei tuota yhtenäistä linjaa globaalisti näissä maahanmuuttokysymyksissä, ei edes EU:n tasolla. Silti Angela Merkel julistaa, että sopimusta täytyy noudattaa myös niiden, jotka eivät siihen ole sitoutuneet, sopimusta, jolla ei ole mitään merkitystä tai vaikutusta Suomen ulkoministeriön virkamiesten mielestä.

Arvoisa ulkoministeri, älkää nyt syöttäkö eduskunnalle aivan näin paksua pajunköyttä. Me kaikki ymmärrämme, ettei asia ole näin yksinkertainen. Kertokaa, miksi tämän sopimuksen saaminen läpi on teille ja virkamieskunnalle niin tärkeä. Mitä te saatte siitä?

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ja nyt annetaan ministereille vastauspuheenvuorot. Ministeri Soini, 2 minuuttia, olkaa hyvä.

17.49 Ulkoministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Aloitan tästä edustaja Kanervan rauhanvälityksestä. Tämä on hyvä idea. Itse asiassa meillä on molemmilla, meillä ja Ruotsilla, nyt tämä Jemen-asia, meillä on ollut näitä raiteiden 1.5 ja 2 keskusteluja, on fasilitoitu korealaisia ja muita. Tämä on erittäin hyvä idea, että kootaan, vaikkapa poolataan, ja tehdään yhdessä. Tämähän on täysin avoin. Mutta tämä on hyvä asia.

Mitä sitten tulee Afganistaniin, mistä edustaja Biaudet kysyi, niin tapasin Nato-kokouksen yhteydessä ulkoministereitä ja sain aika ajankohtaista tietoa. Siellä Afganistanissa kuitenkin on pystytty järjestämään vaalit, joissa ihmiset uhmasivat todella terveytensä uhalla terrorismia ja muuta ja kävivät äänestämässä. Siellä todella valittiin uusia edustajia ja paljon myös naisia. Sen maan turvallisuustilanne on hyvin epätasainen. Ja minä luotan kyllä suomalaisen virkakunnan integriteettiin ja moraaliin, eli kun meillä tehdään nämä päätökset palautuksista ja muista, niin ne tehdään rehellisesti ja moraalin mukaisesti, ja sitten meillä on oikeuslaitos sitä varten, että se sitten on valitusten kohteena.

Aseviennistä: Suomi on vastuullinen toimija. Meillä on erittäin tarkka se tapa, millä meidän asevientä käsitellään. Se tehdään sekä ulkoministeriössä että puolustusministeriössä, tapauskohtaisesti harkitaan nämä asiat. Mutta Suomi on myös sellainen toimija, että kun se on sitten toimitukset tehnyt ja sitoutunut esimerkiksi tämän huollon kohdalta, niin me myös sitten pidämme näistä sitoumuksista kiinni. Ja minun mielestäni se on tärkeää.

Nyt on esimerkiksi Saudi-Arabian ja Emiraattien kohdalta tilanne se, että uusia kauppota ei tule mutta huoltotoimia ja varaosia edelleen menee. Ja me emme ole pitkään aikaan

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

myyneet sellaisia tuotteita, jotka ovat edustaneet suht suoraa tappavaa voimaa, vaan enemmän suojaterästä ja muuta tämäntyyppistä.

Tämä siirtolaiskompakti saa tänään huipennuksensa New Yorkissa, ja se asia on sitä myöten loppuun käsitelty. Eli kansainvälisessä yhteisössä, YK:n yleiskokouksessa, tämä menee päätökseen, ja siellä sitten kukin hallitus päättää, miten siellä maat toimivat. Tässä on niin paljon ollut väärää tietoa, että se ei oikene tässä minuutissa eikä kahdessa, mutta, edustaja Mäkelä, minä en saa siitä yhtään mitään muuta kuin hyvän mielen, koska teen työtä niin hyvin kuin osaan enkä pelkää ketään enkä alistu minkään näköiselle painostukselle enkä väärrien tietojen levittämislle. En ole sitä tehnyt koskaan, [Puhemies koputtaa] on sitten kysymys kristillisestä vakaumuksesta tai tästä, jossa puolustetaan myös heikkojen ihmisten oikeuksia.

17.52 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Anne-Mari Virolainen: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Urpilaiselle näistä konkreettisista askeleista 0,7:n tavoitteen saavuttamiseksi: en usko, että parlamentaarinen työryhmä on siihen oikea, vaan valistustyötä pitää jatkaa eri puolueiden johdon kera. Meidän ministeriön virkamiehet ovat ilmoittaneet, että he ovat valmiina avaamaan niitä laskelmia. Minä uskon myös siihen sanaan — niin kuin täällä on tullut RKP:ltä ja KD:ltä jo tänään, ja vihreiltäkin — että he ovat sitoutuneita tähän tiekartan tekemiseen, ja minä luotan siihen, että me olemme tässä poliittisessa järjestelmässä yleensä tottuneet siihen, että kun jotain sovitaan, niin se myös pidetään.

Edustaja Sarkkinen, korostitte politiikkajohdonmukaisuutta. Se on todellakin tärkeää, ja kun olitte huolissanne siitä, miten muut hallinnon alat sitoutuvat näihin kestävän kehityksen tavoitteisiin, niin eiköhän se mene tämän kestävän kehityksen budjetoinnin kautta. Se on ehkä se ensiaskel mutta myös sitten se, kun omassa toiminnassa aina katsotaan, että varmasti saavutetaan ne Agenda 2030 -tavoitteet.

Edustaja Paloniemi, ehkä vastasin aiemmin vähän epäselvästi, nimittäin oppimisen kriisiin ratkaisuja haetaan nimenomaisesti tämän meidän yhteisen projektimme kautta, missä on ulkoministeriö, opetusministeriö, Opetushallitus ja eri sidosryhmien toimijoita, ja siihen on eräs suurlähettilästaustainen ihminenkin otettu projektin vetäjäksi. Eli siitä valmis on tulossa.

Vielä yksi konkreettinen kysymys edustaja Salolaiselta tästä kompensatiosta. En ole ollut sellaisissa pöydissä, mistä siitä oltaisiin keskusteltu. En tiedä, liittyykö se tähän väliaikaiseen, tilapäiseen rahoitusmekanismiin ja olisiko se mahdollisuus. Mutta kyllä ne ovat ennen kaikkea niiden yritysten omia päätöksiä, että jäädäkö markkinoille vai tulla pois. Ja meillä on jo esimerkkejä, että esimerkiksi Ranskan Total-öljy-yhtiö on jo pakannut laitteensa sieltä.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan sitten myöhemmin.

Keskustelu keskeytettiin kello 17.55.

Keskustelua jatkettiin kello 01.50.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 2.9 käsittelyä. Kysymyksessähän on ulkoministeriön pääluokka 24.

Keskustelu jatkuu.

1.51 Sari Multala kok: Juu, näköjään olen tähänkin pyytänyt puheenvuoroa, pidetään se nyt, kun sellaisen kerran olen pyytänyt.

Puhuin täällä aiemmin koulutusviennistä, ja ministeri siihen vastasikin silloin, että koulutusvientiäkin edesautetaan myös ulkoministeriön hallinnonalalla. Heillä on siellä budjetissa tällä hetkellä muistaakseni kuusi erityisasiantuntijaa, jotka yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa pyrkivät koulutusvientiä vauhdittamaan, mikä on äärimmäisen hieno asia.

Itse kävin tuossa alkusyksystä maanpuolustuskurssin ja siellä tulin huomattavasti sivistyneemmäksi myös sen osalta, kuinka tärkeää meille meidän edustajistoverkko maailmalla on. Sitä kautta saamme jatkuvasti ajankohtaista tietoa siitä, mitä eri maissa tapahtuu, ja toisaalta saamme omia viestejämme vietyä ulkomaille. Nythän myös Business Finland on lähtenyt vahvistamaan toimintatapaansa näiden maajohtajien kautta, ja sitä kautta pystymme myös vauhdittamaan ja avittamaan suomalaista vientiteollisuutta. Se on hyvää työtä ja sitä tulee jatkaa tulevaisuudessakin.

1.52 Pilvi Torsti sd: Arvoisa puhemies! Tartun vielä lyhyesti tuohon edustaja Multalan esiin nostamaan asiaan, että meiltä on maailmalle lähetetty kuusi asiantuntijaa lisää, jotka käsittelevät nimenomaan koulutusasioita meidän kansainvälisessä verkostossamme tänä vuonna, kuluneena vuonna.

Tässä on ollut kyseessä semmoinen ongelma, joka Suomella on ollut, että meillä on esimerkiksi Unescon hallintoneuvostopaikkoja, Maailmanpankissa erilaisia luottamustehtäviä mutta meillä ei oikein ole ollut kauhean yhtenäistä näkemystä siitä, mitä viestiä me viemme. Ja nyt se, että me olemme nimenneet nimenomaan ulkoministeriön kautta koulutukseen, tutkimukseen, tieteeseen erikoistuneita henkilöitä, toivon mukaan vahvistaa sitä, ettei ole kyse vain koulutusviennistä, vaan suomalaisen koulutuksellisen vaikuttavuuden merkittävästä lisäämisestä. Se, että Suomi pyrkii olemaan johtava koulutusmaa, tarkoittaa sitä, että meillä on myös velvollisuus maailmaa kohtaan, mikä on huomattavan paljon laajempi kuin pelkästään vientiin tiivistyvä näkökulma. Näin ollen tämä on ollut hieno lisäys ja avaus ulkoministeriöltä, ja toivottavasti tässä suunnassa jatketaan mutta myöskin niin, että tätä työtä sitten johdetaan hyvin johdonmukaisesti ja viedään sellaista yhtenäistä suomalaisen koulutuksen tarinaa eteenpäin. — Kiitos.

1.53 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Sanon minäkin sanasen tästä ulkoministeriön hallinnonalasta, nimenomaan viennin ja investointien edistämisen osalta. On ollut todella tärkeää, että Suomen kasvua on tuettu, nimenomaan näitä taloussuhteita ja suomalaisyritysten osallistumista kansainväliseen kauppaan. Tätä on aktivoitu muun muassa Team Finland -toimijoiden avulla, ja nimenomaan tämä, että kun on yhdistetty Finpro ja Tekes yhdeksi toimijaksi, niin on pystytty sitten tukemaan yritysten vientiponnisteluja. Tietysti kun on ollut haasteita tässä kansainvälisessä toimintaympäristössä — ne meidän perinteiset vientimaat ovat olleet niin sanotusti vähän suljetumpia — niin olemme joutuneet hakemaan uusia kauppakumppaneita. Tässä on pitänyt sitten tehdä aktiivista yhteis-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

työtä valtionhallinnossa. Tämä on oikeastaan ollut hyvä asia, että otetaan käyttöön niitä toimivia tahoja, mitä meillä on.

Mikä ulkosuhteiden osalta on tietysti tärkeää, niin puolustusvaliokunnan jäsenenä haluan nostaa sen, että suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenoihin satsataan rahoja jatkossakin. Olemme tunnettu, globaalisti tunnettu rauhanturvaajamaa. Vaikka Suomen operaatiot ovat vähentyneet maailmalla, niin meitä edelleen pidetään ammattimaisina, huippuammattilaisina kriisinhallinnassa, ja meidän kouluttajista ollaan kiinnostuneita, siitä, miten he pystyvät osaamistaan välittämään myös muitten maitten kriisinhallintajoukoille.

Siviilikriisinhallinta on myöskin tärkeä, ja molemmissa, myös sotilaallisella puolella, painottuu se, että naisia tarvitaan yhä enemmän näihin joukkoihin. Tämä on myös Suomen puolustusvoimien tahtotila, mutta on haastetta siinä, että saadaan riittävästi lähtijöitä. Meillä ei saada naisia mutta ei myöskään miehiä riittävästi tällä hetkellä, koska Puolustusvoimilla on edelleen määrärahoista puutetta, ja kun tavalliseen varusmieskoulutukseenkin tarvitaan väkeä, niin on haastetta löytää riittävästi hakijoita myöskin rauhanturvaajiksi. Tämä on haaste, joka meidän pitää ratkaista ensi kaudella. Vaikka sotilasvirkoja lisätään sata kappaletta nyt ensi vuodelle, niin se ei ole missään nimessä riittävästi, että nämä molemmat tehtävät voidaan hoitaa jatkossa.

Yleiskeskustelu päättyi ja pääluokan käsittely keskeytettiin.

2.10. Pääluokka 31 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Esitellään liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 31.

Keskustelu alkaa. — Edustaja Eestilä, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä, jonka jälkeen ministeri Berner käyttää puheenvuoron.

Keskustelu

17.55 Markku Eestilä kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintäministeriön määrärahat ovat noin 2,9 miljardia euroa, joista noin puolet käytetään liikenneverkon ylläpitoon ja kehittämiseen ja vajaa viidennes viestintäpalveluihin ja -verkkoihin. Talousarvioesitykseen sisältyy myös toimenpiteitä kansallisen energia- ja ilmastostrategian toteuttamiseksi. Näitä ovat muun muassa sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatukeen ja konversioihin kaasu- ja etanolikäyttöiseksi tarkoitettu 6 miljoonan euron tuki sekä junaliikenteen ostoihin esitetty 2 miljoonan euron lisäys. Myös kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa jatketaan ja siihen osoitetaan yhteensä 7 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Perusväylänpitoon esitetään noin 1,04 miljardia euroa, josta on tarkoitus käyttää tienpitoon 569 miljoonaa, radanpitoon 364 miljoonaa ja vesiväyliin 104 miljoonaa euroa. Kun juuri voimaan tulleen lisäbudjettirahoituksen käyttö jää suurelta osin ensi vuoden puolelle, nousee perusväylänpidon rahoitus käytännössä noin 1,09 miljardiin euroon. Rahoitustaso jää kuitenkin noin 300 miljoonaa euroa kuluvaan vuoteen pienemmäksi, koska kolmivuotinen korjausvelkaohjelma ja siihen liittynyt lisärahoitus päättyvät. Suomen liikenneverkossa on arvioitu olevan 2,5 miljardin euron velka. Noin 100 miljoonan euron vuosivauhdilla edennyt korjausvelan kasvu saatiin lisärahoituksella pysähtymään,

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

mutta jos rahoitustaso jää jatkossakin vuoden 2019 tasolle, korjausvelan määrän arvioidaan kasvavan nopeasti.

Valiokunta katsoo, että hallituksella on oltava valmiutta arvioida perusväylänpidon rahoitustarpeita jo vuoden 2019 lisätalousarviossa, minkä lisäksi on välttämätöntä, että seuraavassa hallitusohjelmassa ja julkisen talouden suunnitelmassa varmistetaan perusväylänpidon riittävä rahoitus. Valokunta lisää perusväylänpidon rahoitukseen 25,3 miljoonaa euroa, jolloin perusväylänpitoon on ensi vuonna käytettävissä yhteensä noin 1,1 miljardia euroa. Hankkeiden kustannusarviot vaihtelevat 50 000 eurosta 5,75 miljoonaan euroon.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös rataverkon kuntoon, johon kohdistuu noin 1 miljardin euron korjausvelka. Muun muassa turvalaitejärjestelmät ovat monin osin vanhoja ja elinkaarensa päässä, mikä on omiaan hidastamaan liikenteen toimivuutta ja lisäämään junaliikenteen myöhästymisiä. Valiokunta kiirehtii myös tasoristeysten turvallisuuden parantamista, sillä valtion rataverkolla on edelleen lähes 2 000 vartioimatonta tasoristeystä.

Valiokunta on tyytyväinen, että liikenne- ja viestintäministeriö on antanut marraskuussa asetuksen maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta. Asetuksen mukaisesti kaikkiin maakuntakeskuksiin ulottuu maanteiden ja rautateiden valtakunnallinen pääväylä, jota pidetään hyvässä kunnossa läpi vuoden.

Valtionavustusta yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen esitetään korotettavaksi 4 miljoonalla eurolla, jolloin määräraha nousee 17 miljoonaan.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää raideyhteyksien kehittämistä erittäin tärkeänä muun muassa liikenteen päästöjen vähentämiseksi ja korostaa Turun ja pääradan kehittämistarpeiden rinnalla myös itäradan eli Itä-Suomeen suuntautuvien nopeiden ratojen merkitystä sekä alueellisen kehityksen että Venäjälle suuntautuvien raideyhteyksien parantamiseksi.

Valiokunta pitää niin ikään välttämättömänä, että infrahankkeiden rahoitusta kehitetään ja löydetään myös uusia malleja, sillä valtion budjettirahoitus ei riitä kaikkiin niihin kehittämishankkeisiin, jotka ovat muun muassa liikenteen sujuvuuden, elinkeinoelämän kuljetusten ja työllisyyden kannalta perusteltuja. Uusien kehittämishankkeiden osalta valiokunta korostaa teollisuuden ja elinkeinoelämän käyttämien kuljetusketjujen toimivuutta. Valiokunta nostaa esille erityisesti Ylivieska—Iisalmi-radän sähköistykseen. Rata palvelee raskasta liikennettä, ja sen käytön arvioidaan edelleen kasvavan muun muassa metsä- ja kaivosteollisuuden kuljetusten takia.

Valiokunta kiinnittää myös huomiota Kyberturvallisuuskeskuksen rahoituksen riittävyyteen. Toistaiseksi resurssit eivät ole olleet riittävällä tasolla, mutta talousarvioesitykseen sisältyy nyt kehyspäättöksen mukainen 2 miljoonan euron määrärahakorotus.

Joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen esitetään noin 89 miljoonaa euroa, mikä vastaa edellisvuosien tasoa. Määräraha käytetään pääosin junaliikenteen ostoihin, alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin sekä suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen.

Arvoisa puhemies! Saadun selvityksen mukaan laajakaistan saatavuus ulottuu noin 83 000 kotitalouteen, kun hankkeen tavoitteena oli laajakaistan ulottaminen 130 000 kotitalouteen. Hankkeet ovat edenneet ennakoitua hitaammin. Valiokunta pitää tärkeänä, että jatkossa selvitetään vielä mahdollisuudet tukea niitä laajakaistahankkeita, jotka ovat joutuneet kohtuuttoman suuriin taloudellisiin vaikeuksiin.

Arvoisa puhemies! Kiitän ministeriä, jaoston jäseniä ja parlamentaarisen liikennetyöryhmän jäseniä hyvästä yhteistyöstä ja myös siitä, että liikenteen merkitys nähdään tänä

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

päivänä ei pelkästään liikkumisena vaan myös taloudellisia investointeja johdattavana. Eli liikenteellä on suuri merkitys siinä, miten Suomi makaa ja elää tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ministeri Berner, 5 minuuttia, olkaa hyvä.

18.01 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Rouva puhemies! Liikenne- ja viestintäministeriön talousarvioesityksen loppusumma on noin 2,9 miljardia euroa, josta valtaosa eli 1,6 miljardia kohdistuu väylien ylläpitoon ja kehittämiseen.

Perusväylänpidon tavoitteena on valtion väyläomaisuuden säilyttäminen liikennöitävässä kunnossa. Tämä on tärkeää niin kansalaisten jokapäiväisen liikkumisen kuin elinkeinoelämän tarpeiden kannalta. Perusväylänpidon rahoitus on ensi vuonna hieman yli miljardi euroa. Vaikka hallitusohjelman mukainen kärkihankerahoitus näin vaalivuonna päättyikin, vuonna 2019 summa sisältää 100 miljoonaa euroa korjausvelan vähentämiseen osoitetusta rahoituksesta.

Kuluvalla hallituskaudella korjausvelkarahoitukseen on käytetty ennätyksellisen paljon määrärahaa, yhteensä lähes miljardi euroa. Tällä rahoituksella korjausvelan kasvu on pysäytetty ja sitä on jopa pienennetty. Korjausvelkaohjelman kohteet valittiin asiantuntijamennettelyssä asiakaskyselyn perusteella. Siten valituilla kohteilla on paras vaikuttavuus elinkeinoelämän kuljetustarpeiden ja työmatkaliikenteen sujuvuuden kannalta. Ilman tulevan hallituksen päättäväisiä toimia velka uhkaa kuitenkin lähivuosina jälleen kääntyä kasvuun.

Vuoden 2019 talousarvio sisältää myös budjettiriihessä sovitun lisärahoituksen. Yhdessä kuluvan vuoden toisessa lisätalousarviossa päätettyjen lisäysten kanssa kyseessä on tärkeä panostus väyläverkkoihin ja turvallisuuteen. Tämä 65 miljoonan euron paketti kohdennetaan muun muassa seuraaviin tarkoituksiin: siltojen korjaukseen runsas 16 miljoonaa euroa; noin 3 miljoonaa euroa liikenneturvallisuustyöhön, johon siten on käytettävissä yhteensä 9,1 miljoonaa euroa; teiden talvikunnossapidon parantamiseen ja kelirikon hoitoon 25 miljoonaa euroa; tasoristeysten turvallisuuden parantamiseen 10 miljoonaa euroa; ja yksityisteiden kunnossapitoon 4 miljoonaa euroa.

Valiokunta on omassa mietinnössään esittänyt, että momentille lisätään runsaat 25 miljoonaa euroa perusparannushankkeisiin maan kaikkiin osiin. Kiitän lämpimästi valiokuntaa näistä lisäyksistä.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietinnössä kiinnitettiin huomiota rataverkon kuntoon ja raideyhteyksien kehittämiseen. Aiempina vuosina päätetyillä määrärahoilla on käynnissä useita suuria ratojen perusparannushankkeita. Talousarvioon sisältyy myös miljoonan euron lisäys pääradan hankesuunnitteluun.

Liikenteen suurten infrahankkeiden rahoituksen niukkuus on herättänyt keskustelua jo pitkään. Ongelmaan pyritään löytämään valiokunnankin toivomia uusia malleja, joista yksi voisi olla eri osapuolten muodostama hankeyhtiö. Hankkeiden suunnittelussa pitkäjänteisyyttä parantaa 12-vuotinen valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma. Sen valmistelu on ministeriössä alkamassa.

Ensimmäistä kertaa varsinaisessa talousarviossa on mukana myös määräraha kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Vuoden 2018 toisessa talousarviossa kuntien kävelyä ja pyöräilyä edistäviin infrahankkeisiin osoitettiin 3,5 miljoonan euron määräraha, ja sama summa on myös vuoden 2019 talousarviossa.

Joukkoliikenteen palveluiden ostoihin käytetään vuonna 2019 yhteensä 65,5 miljoonaa euroa. Tästä junaliikenteen ostoihin kohdennetaan noin 32 miljoonaa euroa. Maaseudun

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

peruspalveluluonteisen joukkoliikenteen sekä seudullisen liikenteen hankintoihin käytetään samoin runsas 32 miljoonaa euroa. Joukkoliikenteen kehittämiseen MAL-aiesopimuksen mukaisesti tai muilla toimin sitoutuneille kaupunkiseuduille osoitettava tuki on noin 21 miljoonaa euroa.

Ensi vuoden budjetissa kansallisen ilmastopolitiikan tavoitteita edistetään tukemalla raiteliikenteen ostoja sekä kehittämällä suurten kaupunkien joukkoliikennettä. Viimeksi mainittu tähtää varsinkin liikenteen digitalisaation ja uusien palveluiden edistämiseen. Näihin toimiin on yhteensä varattu 5,5 miljoonaa euroa, josta 3,5 miljoonaa euroa käytetään joukkoliikenteeseen ja 2 miljoonaa euroa junaliikenteen ostoihin.

Arvoisa puhemies! Tässä keskeiset asiat liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalta ja pääluokasta. Määrärahojen vaikuttavuuden suhteen liikenne- ja viestintäministeriö on kokoaan huomattavasti merkittävämpi, sillä tämä lähes 3 miljardin euron pääluokka luo toimintaedellytyksiä koko yhteiskunnalle. Kyseessä on hallituksen viimeinen talousarvio, joka jatkaa samalla tulevaisuuteen katsovalla linjalla, kuten aikaisempina vuosina. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Avataan keskustelu. Pyydän niitä, jotka haluavat käyttää puheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Valiokunnan puheenjohtaja Jalonen.

18.06 Ari Jalonen sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on aikaan tehnyt paljon hyvää työtä, ja paljon on hyvää jälkeä tullut, mutta tietysti jotain korjattavaakin on. [Kokoomuksen ryhmästä: Teissä!]

Yksi näistä korjattavista asioista on se, että tämän parlamentaarisen ryhmän rahoitusta ei ihan saatu kasaan seuraavalle vuodelle. Kun katsoo opposition tekemiä ehdotuksia eri hankkeista, niin hankkeita toki riittää, mutta pohja on pois, jos ei ole edes varjobudjetissa rahoitusta niille. Mutta tämän oikean hankkeen ja oikean rahan eteen tarvitsisi tehdä vielä töitä. Itse olen kovastikin hakemassa vielä seuraavalle vuodelle rahoitusta, että saadaan se parlamentaarisen ryhmän rahoitusvaje kasaan. Oletteko tässä yhteistyössä, haetaanko tämä raha vielä yhdessä?

18.07 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toivon, että tämä hallitus ja ensi vuoden alkuaika muistetaan erityisesti perusväylänpidon rahoituksesta, jossa tämä hallitus osoitti esimerkillisyyttä. Niin kuin tuossa ministerin puheenvuorossa kuultiin, lähes miljardi euroa pistettiin perusväylänpitoon, ja se on semmoinen verisuoni Suomessa, joka antaa mahdollisuuden kaikille alueille ja maakunnille kehittymiseen liikenneväylissä.

Toinen iso ja merkittävä asia oli parlamentaarisen työryhmän aikaansaama yhteinen näkemys 12 vuoden investoinneista ja investointisuunnitelmasta. Toivon, että tällä hallituskaudella päästään tekemään siitä vielä pohjaesitys tulevia hallituskausia varten. Työryhmä teki hyvää yhteistyötä ja saavutti parlamentaarisen yhteisymmärryksen. Tällä viikolla on muissakin asioissa todettu, että vain parlamentaarisesti yhteisesti sovituilla asioilla on mahdollisuus mennä yli hallituskausien eteenpäin.

18.08 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on tällä eduskuntakaudella panostanut esimerkillisellä tavalla väylänpitoon ja, kuten kuulumme,

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

lähes miljardi euroa erityyppisiin hankkeisiin. On tietysti harmi, ettei tulevalle vuodelle saatu sitä 300:aa miljoonaa, jota parlamentaarinen liikennejärjestelmätyöryhmä suositti, mutta siltä osin siis tehtävää riittää. Toivottavasti rahoitusta saadaan paremmaksi.

On kuitenkin hyvä, että ministeri on tehnyt hyvän esityksen ja valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto ja valiokunta ovat sitä jalostaneet. On saatu kuitenkin perusparannushankkeisiin vähän lisää rahaa, ja hankkeet etenevät, ja tältä osin työt maanteillä jatkuvat. Parlamentaarisen liikennejärjestelmätyöryhmän suositus tulisi jatkossa kyllä huomioida. Sitä me todellakin toivomme ja sen eteen olemme valmiit tekemään töitä.

Parista yksityiskohdasta vielä kysyisin. Kyberturvallisuuskeskus ja sen rahoitus: se tarvitsisi käsittääkseni vieläkin enemmän rahaa kuin sen 2 miljoonaa, joka tässä juuri lisättiin. Ja kuinka voisimme edistää vielä näitä laajakaistahankkeita, [Puhemies koputtaa] jotta mahdollisimman moni suomalainen sellaisen saa? Ja jos puhemies sallii vielä yhden lauseen, niin kysyn: Mitä kuuluu Mytönmäen mutkalle? [Puhemies: Aika!] Joko se saataisiin kuntoon? [Naurua]

18.10 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toki tähän edelliseen puheenvuoroon viitaten olisi ollut toivottavaa, että ne työt olisi tehty nyt sen osalta, että tuo perusväylänpito on parlamentaarisesti päätetty, kustannussumma olisi toteutunut. Nythän korjausvelka kääntyy kasvuun jälleen vuonna 2019, mikä on kyllä murheellista ottaen huomioon sen, että vaikka tässä perusväylänpitoon on laitettu isoja summia — miljardista puhutaan — niin tosiasiaassa investointivelkaa on kertynyt aiempiin hallituskausiin nähden yhdestä puoleentoista miljardia.

Liikenteen kokonaismerkitys tässä budjetissa laskee. Toimivat väylät ovat kuitenkin meidän Suomen toimivuuden ja elinvoiman takaaja, ja sen vuoksi väylien kunto ja niitten toimivuus vaikuttavat myöskin moneen. Kysyisin ministeriltä: miten tässä pääsi käymään näin, että perusväylänpitoon tarkoitetut parlamentaariset rahat jäivät uupumaan ensi vuoden budjetista?

18.11 Jari Ronkainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainvaliokunta on jakanut niin sanotut joulurahat, joista suurimmat määrärahalisäykset tulivat liikenneväylien korjausvelan vähentämiseen. Tämä on tietysti hyvä asia.

Jos tiehankkeet asetetaan osumiksi kartalle, näyttää se ikään kuin haulikolla olisi ammuttu. Valitettavasti vaan yksikään hauli ei osunut omaan kotikuntaani, [Sinuhe Wallinheimo: Ehkä ensi kerralla!] vaikka sielläkin olisi ollut kipeää tarvetta. Vähäiset määrärahat on mielestäni järkevä käyttää suunnitelmallisesti. Ehkä tässäkin on harkintaa tarkasti käytetty. [Välihuutoja] Kysyisin, arvoisa liikenneministeri: kuinka suuressa roolissa arvioitte poliittisen harkinnan olevan suhteessa tiestön tarpeisiin näissä hankevalinnoissa?

18.12 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedämme, että ilmastonmuutoksen hillitsemisessä liikenteen päästöjen vähentäminen on avainasemassa. Siksi meidän täytyykin panostaa ennen kaikkea raideliikenteen lisäämiseen, ja se, että junaliikenteestä tulisi kilpailukykyinen suhteessa niin henkilöautoihin kuin kotimaan lento-liikenteeseen, on tärkeä tavoite. On äärimmäisen hyvä, että pystyisimme nopeuttamaan meidän junayhteyksiämme kaupunkien välillä. Erityisesti haluan nostaa tässä esiin itäradan. Jos me saisimme kolmen tunnin junayhteyden Joensuun, Kuopion suuntaan, niin se olisi todellinen vaihtoehto lentämiselle.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Myös kaupungin sisäisiä ratayhteyksiä on syytä kohentaa. Esimerkiksi raitiovaunuhankkeet suurissa kaupungeissa ovat sellaisia, mihin kannattaa panostaa. Ne vähentävät työmatkaliikenteen päästöjä merkittävästi. Ja olen iloinen myös siitä, että kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma saa jatkoa.

18.13 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oli ilahduttavaa kuulla niin jaoston puheenjohtajan käyttämä puheenvuoro kuin ministerin, joka otti myös nimenomaan raideliikenteen korjaushankkeet keskiöön.

Nyt kuitenkin haluaisin kysyä siitä, kun me monesti, kun olemme kuluttajia, aina moitimme sitten VR:ää ja VR:n toimintaa, että taas oli VR myöhässä ja VR sitä ja VR tätä. Kuitenkin me tiedämme, että hyvin paljon liikenteen myöhästymisestä johtuu turva- ja ohjauslaitteitten vanhanaikaisuudesta ja toimintakyvttömyydestä. Kysyisin ministeriltä, olisiko nyt vielä mahdollisuutta tässä tämän hallituskauden aikana koordinoida sitä, mihinkä kohdistetaan sellaisia tarpeellisia rahoja, varsinkin kun meillä päärataliikenteen sujuvuutta halutaan edistää, ja kun TEN-T-rahoitus on tulossa. Voisimmeko me sieltä kautta saada apua vielä tähän särkyyn ja murheeseen?

18.14 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella korjausvelkojen lisäksi liikennesektorilla on tällä vaalikaudella todella tekemisen meininki. Todella mittavia uudistuksia on laitettu liikkeelle. Voi olla jotain pientä korjattavaa, mutta suuri kuva on erittäin, erittäin hyvä.

Se, mitä me emme ole saaneet riittävästi aikaan, on rahoitus, ja tässä minä kyllä suoraan sanottuna katson valtiovarainministeriön patavanhoillisia virkamiehiä. Siellä ei ole vielä kukaan pystytty uudistamaan sitä rahoitusta. Siellä käsitellään käyttömenoja ja kannattavia investointeja suurin piirtein samalla tavalla. Ei ole Suomessa niin pientä kuntaa, etteikö se erottaisi investointimenot ja käyttömenot toisistaan.

Me tarvitsemme välttämättä uusia välineitä, jotta voimme EU-rahaa ja eläkerahaa hyödyntää, jotta voimme parantaa suomalaista liikenneverkkojärjestelmää.

Arvoisa puhemies! Koskaan ei liikenteellä ole ollut niin suurta merkitystä ihmisten asuminen ja yrittämisen kannalta kuin tänä päivänä. Miten näette, ministeri Berner, joko saamme valtiovarainministeriöön liikettä näissä asioissa?

18.15 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos puheenjohtaja Eestilälle, jaoston puheenjohtajalle, joka on toiminut erittäin tasapuolisesti ja ripeästi.

Kahteen asiaan haluan kiinnittää huomiota. Päärata tarkoittaa Helsinki—Tornio-väliä, ei ainoastaan Helsinki—Tampereä. Sitä koko väliä pitää kehittää.

Toinen asia on se, että tuossa mietinnössä otamme kantaa tähän Ylivieska—Iisalmi-radan sähköistykseen. Se on äärimmäisen välttämätöntä. Se on päätetty tehdä jo 2014, mutta sitä ei vain ole toteutettu. Nyt kun 2017 Helsinki—Oulu-väli on 200 kilometriä tunnissa, sinne eivät sovi nämä raskaat pellettijunat enää. On täysin välttämätöntä, että tämän vuoden 2016 selvityksen mukaan me sähköistämme ensi vaalikaudella Ylivieska—Iisalmi-välin ja kierrätämme kaivosteollisuuden-, metsäteollisuuden- ja pelletin kuljetukset sen kautta.

18.16 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun liittyen nopeisiin junayhteyksiin katsoo, mitä tehdään muissa Pohjoismaissa: siellä puhutaan Ruotsin ja Norjan ja Tanskan välisistä erittäin nopeista yhteyksistä. Nyt onneksi Suomessa on alettu puhumaan myöskin aika paljon näistä kolmesta nopeasta ratayhteydestä. Nythän tietysti täytyy miettiä sitä, miten me saisimme ne pääomitettua mahdollisimman nopeasti, niin, ettei ole kysymys kymmenien vuosien hankkeista, vaan muutamien vuosien hankkeista. Silloin täytyy tietysti miettiä myöskin sitä, miten VR jakautuu eri yhtiöihin ja miten raiteille saadaan kenties sekä yksityistä että julkista pääomaa. Missä vaiheessa ja tilanteessa nyt on tämä niin sanottu perusrakenteen luominen siinä, että saadaan erilaisia pääomia nopeasti — vaikka tätä pääratapuolta tietysti itse ajan tosi aktiivisesti?

18.17 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenneverkko ja sen kunto ovat ratkaiseva tekijä kasvun kannalta. Yhdyn niihin näkemyksiin, joissa on korostettu sitä, että tämän vaalikauden aikana tähän korjausvelkaan on pystytty osoittamaan merkittävästi määrärahaa. Se, että tässä mietinnössä valtiovarainvaliokunta ei kyennyt osoittamaan tämän enempää rahaa liikenneverkkoon tai korjausvelkaan niin kuin tämä parlamentaarinen liikenneverkkotyöryhmä ehdottaa, johtuu siitä, että eduskunta on keväällä hyväksynyt kehyksen eikä valtiovarainvaliokunnalla ole mahdollisuuksia lähteä tekemään sellaisia säästöpäätöksiä, jotta tämä olisi mahdollista. Sen tähden minusta tässä keskustelussa kannattaa keskittyä siihen, mitenkä saamme syntymään hankeyhtiön, jota kautta siten tulevaisuudessa voidaan rahoittaa näitä tarpeita. Tällä menolla tämä ei parane.

18.18 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On toki ikävää, että tämä 300 miljoonan vuotuinen potti tähän korjausvelan lyhentämiseen loppui eli hallitus hytyi ennen kuin siihen olisi ollut syytä, ja toinen ikävä asia on, että tätä hankeyhtiötä tai vastaavaa uutta rahoitusmallia näille suurille hankkeille ei ole löydetty. Näihin pitää päästä, muuten tämä meidän yhteinen omaisuutemme, väylästä, ajautuu sellaiseen tilaan, että remontit tulevat maksamaan kohtuuttoman paljon, onnettomuudet lisääntyvät ja elinkeinoelämä kärsii, samoin kuin ihmisetkin. Eli tällä on kiire, ja seuraavan hallituksen ohjelmaan se tulee saada.

Totean, että jäin jaostossa yksin puolustamaan Tampere—Jyväskylän kaksoisraidetta. On ikävää, että tämä, maan yksi tärkeimmistä, jäi pois. Edelleen totean, että tämä laajakais-tahanke on kyllä pahasti kesken ja siellä ovat monet kunnat ahdingossa. Siihen toivoisin nopeita parannuksia.

18.19 **Satu Taavitsainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ronkaisen tavoin ihmettelen valiokunnan jakotapaa ja kysynkin ministeriltä, mitä hän ajattelee siitä. Nimittäin siis omaan maakuntaani, Etelä-Savoon, oli valiokunta päättänyt antaa puoli miljoonaa euroa Harjunmaan—Luusniemen tien parantamiseen, joka on pari vuotta sitten ojitettu ja sorastettu, eikä kelirikkokaan ei ole tällä tiellä ollut mikään paha ongelma. Tämä tie ei ole ely-keskuksen, maakuntaliiton eikä kuntien listoilla, ja olemme kuitenkin maakuntahallituksen pöydän ääressä käyneet läpi kaikki yhteiset tavoitteet ja ne ovat kaikkien tiedossa, mutta kenenkään virallisten toimijoitten tiedossa ei ole mitään erityisiä liikenteellisiä perusteita sille, että tämä tie pitäisi nopeasti korjata, [Anne Kalmarin välihuuto] mutta sellaisia perusteita voi olla, että tie sattuu lienee olemaan erään sinisen vaikuttajan mökkitie, ja mielestäni tällainen rahan jakaminen on kyllä moraalitonta. Tuolle puolel-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

le miljoonalle eurolle olisi ollut parempi kohde esimerkiksi Etelä-Savossa sijaitsevan Euroopan suurimman UPM:n vaneritehtaan tien parantaminen. Se kuitenkin työllistää 650 ihmistä, ja sen tien korjaamisella olisi ollut heti positiivinen vaikutus työllisyyteen.

18.21 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän ministeri Berneriä kahden liikennetyöryhmän ansiokkaasta johtamisesta. Se työ on varmasti ollut haastavaa meidät kansanedustajat tuntien.

Tässä budjetissa on paljon hyviä pieniä asioita, kuten kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma, ja myös se on erittäin tärkeää, että me pääsemme 12-vuotiseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun Suomessa. Se on varmasti kaikkien etu.

Tämän työryhmätyön aikana vihreät kiinnittivät huomiota siihen, että liikenteen päästövähennystavoitteita joudutaan todennäköisesti tarkistamaan vielä uudelleen aika nopeastikin. Sen jälkeen on tullut uutta tietoa muun muassa kansainväliseltä ilmastopaneelilta, ja LVM:stäkin on esitetty erilaisia vaihtoehtoja siihen, miten liikenteen päästöjä voitaisiin vähentää. Toki osa politiikasta on nämä asiat ehtinyt jo ampua alas siitä huolimatta, että yleisesti kyllä hymistelemme sen puolesta, että päästöjä olisi vähennettävä. Kysyisin, ministeri Berner, teiltä: miten te näette tästä eteenpäin LVM:n mahdollisuuden kirittää myös Suomen seuraavaa hallitusta liikenteen päästövähennysten edistäjänä?

18.22 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin pitää kiittää hallitusta siitä, että se sijoitti tähän korjausvelkaan tuntuvasti rahaa ja korjausvelkaa on saatu kurottua kiinni, koska kaikki, mikä on tehty ja korjattu, on aina eteenpäin. Se, että ehkä ensi vuodelle ei tullut niin paljon rahaa, johtuu tietenkin siitä, että rahaa ei ole ollut, mutta on tärkeää, että tätä on hoidettu.

Mutta tähän työryhmätyöhön. Jäin miettimään sitä, olisiko tarpeen kerätä yhteen meidän elinkeinoelämän edustajia eri puolilta Suomea ja ministeriön edustaja ja ruveta tekemään semmoista pitkäjänteistä suunnitelmaa, mitenkä huolehditaan meidän liikennejärjestelyt — niin rautatiet, maantiet, vesiliikenne kuin lentoliikenne — jotta se palvelisi meidän elinkeinoelämää mahdollisimman tehokkaasti ja nämä elinkeinoelämän yrittäjät uskoisivat oman alueensa menestykseen ja tulevaisuuteen, jotta saadaan verotuloja sitä kautta ja saadaan maksettua ne tieremontit.

18.23 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todellakin kiistämättömät saavutukset hallituksella siinä, että lähes miljardilla on korjattu näitä perusväyliä, ja nyt se projekti on sitten loppumassa. Tosiaankin tulevaisuudessakin täytyisi olla vähintäänkin se 300 miljoonaa, niin kuin parlamentaarinen työryhmä on laatinut tavoitteeksi.

Mutta miten päästään perustamaan väyläyhtiötä ja saadaan nimenomaan budjetin ulkopuolista rahoitusta näihin meidän suuriin hankkeisiin, kuten päärataan? Sehän on selvä, niin kuin Wallin tässä mainitsi, että pitäisi Tornioon asti koko päärata korjata, mutta sekin helpottaa, jos me saamme myös tämän lähiliikenteen elikkä Tampere—Helsinki-välin parannetuksi ja mahdollisesti sen tunnin junan. Mutta se ei pelkästään budjettirahoituksella onnistu. Meillä on myös tiehankkeita, valtatie kolmonen ja Hämeenkyrön ohitustie. Nämä ovat kaikki sellaisia hankkeita, joihin pitäisi myös olla tulevaisuudessa rahaa. Eli kyllä me peräänkuulutamme tässä nimenomaan tämän väyläyhtiön toimintaa.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Kysyisin vielä kuitenkin ministeriltä tästä laajakaistasta. Miten me saamme todellakin toimivan infran myös maaseudulle moniin paikkoihin? Sieltä elinkeinoelämä suorastaan huutaa, että pitäisi saada toimivammaksi nämä tietoliikenneyhteydet.

18.24 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääradan kapasiteetti ja kunto eivät nyt vastaa tämän päivän, saati tulevaisuuden, vaatimuksiin. Paras tapa korjata akuutti tilanne ja ratkaista asia kestävästi on parantaa pääradan liikennöintiä ja rakentaa Tampereen ja Helsingin väliselle rataosuudelle lisää raidekapasiteettia.

Budjettiesityksessä positiivista on Helsinki—Tampere-välin alle tunnin junan suunnitteluun ja valmisteluun varattu miljoonan euron määräraha. Suunnittelu olisi saatava ripeästi maaliin, jotta rakentamisvaiheeseen päästään. Erilaisiin rahoitusvaihtoehtoihin on syytä suhtautua avoimesti ja niitä selvittää. Myös EU-rahoitus on meidän nyt onnistuttava hyödyntämään. Kysyisin tässä ministerin näkemystä näihin erilaisiin rahoitusvaihtoehtoihin ja siihen, miten nyt päästäisiin mahdollisimman ripeästi eteenpäin tässä koko Suomen kannalta vaikuttavimmassa ja tärkeimmässä suuren mittakaavan raidehankkeessa.

18.25 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitää esittää ministeri Bernerille kyllä kiitokset. Te olette toimikautenne aikana uudistanut ja kehittänyt tätä liikennesektoria enemmän kuin kukaan edeltäjänne, uskallan näin sanoa. Siitä kiitos teille.

Korjausvelan pienentämisestä: Tästä on puhuttu varmaan parinkymmenen vuoden ajan, että pitäisi alkaa kuromaan sitä kiinni, mutta nyt tällä kaudella sitä on miljardilla eurolla kurottu kiinni, ja on hienoa, että myöskin oppositio antaa tunnustuksia ja tuen hallitukselle. Sehän on valtavan hieno saavutus. Totta kai pitää jatkaa ja pitää saada myöskin tuleviin budjetteihin rahaa, jotta nämä pystytään hoitamaan.

Täällä käytti edustaja Wallin hyvän puheenvuoron Ylivieska—Iisalmi-radan sähköistämisestä. Se on varmasti toivon mukaan yhteinen hanke jatkossa, että saamme sen työn alle — sehän oli aikanaan listoilla, mutta että myöskin jatkossa.

Ja valtiovarainvaliokunnan asenteesta kertoo se, että yli kolmannes jakovarasta käytettiin liikennesektorin hankkeisiin. Sehän kertoo siitä, että pidetään tärkeänä, että liikenteen korjaustarpeita hoidetaan. Siinä on myöskin ministerillä tärkeä rooli ollut, [Puhemies koputtaa] että me olemme saaneet hyvässä yhteistyössä nämä hankkeet aikaan.

18.26 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy muistuttaa nyt hallituspuolueen jäsentä siitä, että perusväylänpidon parlamentaarinen työryhmä työskenteli ja teki nämä päätökset jo edellisellä hallituskaudella ministeri Kyllösen aikana, ja siitä toki nykyiselle hallitukselle ja ministerille kiitokset, että tämän parlamentaarisen työryhmän tahtotilan mukaisesti on toimittu. Ja ylipäätänsäkin kiitokset siitä, että liikennesektorilla ja liikennepuolella ollaan ymmärretty se, miten tärkeää parlamentaarinen suunnittelu ja yhteinen osallistuminen ovat pitkäjänteisen toteutumisen kannalta, jotta hallituskausista huolimatta pystytään ehkä vaikuttamaan niihin hankekohtaisiin rahoituksiin tai jo suunnitteluihin siten, että ne hillitsevät kustannuksia. Se on ehdottomasti positiivista. Nyt olemme liikenneverkkotyöryhmässä juuri saaneet raamit 12 vuoden suunnittelulle, joka on meidän yhteinen tahtotila [Puhemies koputtaa] ja jokaisen hallituksen tuleva tehtävä.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

18.28 **Ari Jalonen sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sinänsä edustaja Kymäläinen on oikeassa, että tässä on kahden kauden aikana ollut nyt kolme parlamentaarista ryhmää, joista yksi oli viime kaudella. Kaikilla on ollut oma tärkeä merkityksensä, ja tämä on ikään kuin jatkumo, jota ollaan seurattu, ja nyt tosiaan on saatu tämä 12-vuotinen suunnitelma sinne pohjalle, mikä on pitkäaikainen ja järkevä päätös.

Aikaisemmassa puheenvuorossa edustaja Kymäläinen nosti esille sen väitteen, että nyt korjausvelka lähtee taas kasvuun. Kuitenkin aikaisemmissa budjettipäätöksissä on tullut jokin summa pohjalle, ja nyt näissä niin sanotuissa joululahjarahoissa on toinen summa, ja ollaan kohtalaisen lähellä, uskoakseni, sitä pistettä, että se korjausvelka ei kasva. Onko tässä ajattelumallissa perää vai ei? [Satu Taavitsainen: No ei ole! Ihan höpöhöpö!]

18.29 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiasia on, että väylärahoitus tarvitsee totaalisen uudistuksen. Tulevaisuudessa etenkin isoja väylähankkeita ei pystytä toteuttamaan normaalin budjettirahoituksen kautta, mikäli emme halua ottaa jatkuvasti lisää velkaa, ja sitä me emme halua. Tällä kaudella on satsattu historiallisen paljon olemassa olevan perusväylästömme kunnostukseen. Se on ollut hyvä valinta, sillä liikenneväylästömme korjausvelka on näistäkin satsauksista huolimatta edelleen liian suuri. Nyt korjausvelkaohjelman kautta on korjaushankkeita joka puolella Suomea, hyvä niin, ja korjausvelan kasvu on saatu pysäytettyä.

Me olemme huolissamme, aidosti huolissamme, kaikenasteisista teistä. Myös yksityistiet tulee pystyä pitämään kunnossa. Siksi on hyvä, että ensi vuonna niiden korjauksiin on varattu 17 miljoonaa euroa, ja itse toivon, [Puhemies koputtaa] että vähintään tämä sama summa on myöskin tulevaisuudessa joka vuosi niihin käytettävissä.

18.30 **Katja Hänninen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minun täytyy kiittää siitä, että on saatu rahoitusta myös sellaisille tienpätkille, jotka muuten ehkä eivät olisi rahoituksen piiriin päässeet. Edelleen täytyy ministeriä kiittää siitä kasitien saamisesta runkoverkkoon, eliikkä aina kun tulee mahdollisuus jostakin kiittää, niin myös kiitään.

Mutta tietysti sitten se kritiikki. Joukkoliikenteen palveluiden ostoon kyllä tietysti tarvittaisiin enemmän resursseja. Nimenomaan raideliikenteen kehittämisessä valitettavasti näyttää siltä, että seuraava hallitus joutuu siihen laittamaan enemmän panostuksia, sillä tällä hetkellä tilanne on se, että valitettavasti emme ole näitä Iisalmi—Ylivieska-sähköistyyksiä nähneet emmekä päärataa ole päässeet kunnolla kehittämään, vaikka saavutettavuus ja Suomen kilpailukyky tätä edellyttäisivät.

Kysyisin myös ministeriltä Laajakaista kaikille -hankkeesta, onko siihen nyt tulossa lisäpanostuksia. Tämä hankeaikahan on tavallaan päättynyt, mutta kuitenkin meillä ei ole sitä tavoitetta saavutettu. [Puhemies koputtaa] Eliikkä jos me haluamme koko Suomen pitää asuttuna — digitalisaatio ja muut mahdollisuudet — niin tarvittaisiin [Puhemies: Aika!] tämä Laajakaista kaikille -hanke edelleen.

18.31 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen korjausvelan torjuntaohjelma on ollut erittäin hyvä. Niin kauan kuin sitä rahoitusta oli, se kyllä pysäytti korjausvelan kasvun, mutta ikävä tosiasia on se, että nyt kun se raha on käytetty, niin kyllä vaan se korjausvelan määrä kääntyy kasvuun. Sen takia rahoitusta tarvitaan tulevaisuudessa lisää, ja juuri tämän takia edellinen parlamentaarinen liikennejärjes-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

telmätöryhmä yksimielisesti linjasi, että tätä rahaa tarvittaisiin noin 300 miljoonaa euroa vuodessa nykyisen tason päälle. Tähän olemme parlamentaarisesti kaikki sitoutuneet, tätä mieltä olemme olleet, ja toivon, että pääsemme tässä yhteistyössä eteenpäin. Kokoomus on ainakin valmis ja kiinnostunut etsimään ratkaisuja, joilla tämä 300 miljoonaa saataisiin jatkossa budjettiin ja voitaisiin korjausvelan kasvu pysyvästi pysäyttää ja kääntää se pysyvään laskuun.

18.32 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joku täällä aiemmin sanoi, että liikennettä on tällä kaudella mullistettu — näinkö se meni? Sen voi kyllä allekirjoittaa, mutta onko se mullistus aina mennyt parempaan suuntaan, kun markkinahäiriöitä on aiheutettu lukuisia ja taksiliikenne on saatu suorastaan sekaisin?

Näihin laajakaistahankkeisiin täytyy sanoa sen verran, että vaikka onkin hyvä, että haja-asutusalueille saadaan laajakaistainen verkko, niin siinä voitaisiin hieman enemmän käyttää järkeä kuin ideologiaa ja esimerkiksi suorittaa se loppujakelu langattomana siinä tapauksessa, kun se toimii, sen sijaan, että jokaisen savupiipun juureen vedettäisiin se kallis valokuitu. Muistetaan kuitenkin tasapuolisuus, eli kaava-alueilla ollaan kaupallisten yhteyksien varassa, jotka eivät läheskään aina toimi kovin ihanteellisesti.

Näiden tieverkkorahojen suhteen jaan pettymyksen siitä, että nyt tulee vähintäänkin väli vuosi korjausvelan lyhentämisessä. Mitä järkeä on perustaa työryhmiä, jollei niiden työllä ole suorastaan vaikutusta? Tämä teiden kunnossapidon vaje näkyy suoraan meillä maakunnissa suorastaan vaarallisten tieyhteyksien muodossa, kuten tämän mainitun valtatie 13 Lappeenranta—Mikkeli-välillä.

18.33 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Saavutettavuus tulee varmistaa tässä muutoksessa, jossa työpaikat ja ihmisten asuinpaikat ovat mahdollisesti erillään. Enää semmoiseen siirtotyöläismarkkinaan ei mennä kuin aikaisemmin, ja sen takia olisi erittäin tärkeää, että nämä meidän pääväylät olisivat kunnossa ja ihmisillä olisi mahdollisuus liikkua. Ja tähän liittyen äsken on mainittu jo edustaja Mikkosen osalta itärata, mutta myöskin rantaa kulkeva rantarata, mikä menisi Helsingistä itään, olisi vähintäänkin selvitettävä samanaikaisesti, sillä Kotka, Hamina, Loviisa, Porvoo ja kaikki suurimmat satamat Suomessa sijaitsevat tällä rannikolla ja niitten saavutettavuus sekä työmatkalaisten saavutettavuus on varmistettava tänne suuntaan — erityisesti, kun tänään huomasin, että VR on päättänyt lopettaa liikennöinnin elikkä Pohjolan Liikenne lopettaa pikavuorobussit. Elikkä nyt sitten tästä eteenpäin, kun meillä ei ole sitä junarataa, meillä eivät kulje myöskään linja-autot, ja tämä on aika surullinen tilanne.

18.34 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kansainvälinen kilpailukyky, alueellinen saavutettavuus, liikenneturvallisuus ja liikenteen päästötömyys ovat keskeisiä asioita liikennepolitiikassa, ja se meidän aina täytyy muistaa. Tämä vaalikausi jää todellakin historiaan siinä, että panostukset ovat olleet aiempaa suurempia. Korjausvelka on edelleenkin olemassa, mutta tämä on hyvä suunta. Ensi vuosi on hoidettu kutakuinkin puoleenväliin. Pystyykö uusi hallitus sitten tekemään jatkossa jotain? Aika näyttää, ja toivottavasti mennään tämän parlamentaarisen ryhmän mukaan.

Tämä pitkäjänteisyys on meille eduskunnan ykköskysymyksiä, ja 12-vuotinen liikennejärjestelmäsuunnitelma antaa tähän kyllä hyvän pohjan kaiken kaikkiaan. Itse olen ollut kolmessa parlamentaarisessa työryhmässä ja nähnyt kyllä tämän asian eteenpäin menemi-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

sen. Minun toivomukseni on, että eduskunta ei laita päätään pensaaseen tulevaisuudessa ulkopuolisen ja lisärahoituksen hankkimisessa. Tämä keltainen kirja ei tule riittämään rahoitukseen, vaan siihen tarvitaan mielestäni valtioenemmistöinen yhtiö, [Puhemies koputtaa] joka lähtee rakentamaan ja ylläpitämään.

18.36 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perusradanpidosta huolehtiminen on keskeisen tärkeää. Kun täällä on puhuttu paljon perusväylänpidosta, niin täytyy muistaa, että siinä ovat myös ne raiteet, jotka ovat monilta osin rapistuneet ja junat myöhästelevät, ja tällä on vaikutusta myös turvallisuuteen. Esimerkiksi Uudellamaalla rantarata länteen on yksi kiireellisimmän kunnostettavista osioista. Kannatan myös sitä, mitä edustajat Mikkonen ja Paatero esittivät, että myös raiteet Helsingistä itään pitäisi saada nopeasti suunnitteluun ja toteutukseen.

Arvoisa puhemies! Haluaisin kysyä myös biokaasuautoilun edistämisestä. Mikä on tilanne tällä hetkellä liittyen biokaasuautoilun verottamiseen? Autoilijat ovat olleet hieman tuotuneita siitä, että autoverotus ei ole juurikaan kannustanut siihen, että kannattaisi tehdä tämä kaasukonversio autoon, vaikka on toki hyvä, että hallitus on tähän ohjannut tukea.

18.37 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn näihin ajatuksiin, että liikenneministeri on kyllä laittanut tehoja ministeriöönsä ja monenlaisia esityksiä on sieltä tullut. Osa niistä, jotka ovat jääneet tekemättä, on ollut hyviäkin, mutta ehkä sitten tulevat sukupolvet niitä ottavat sieltä käyttöön.

Rahoitusratkaisuihin meillä on paljon malleja ja tietoa. Nyt olisi vain päätösten aika. Ei kannata enää yhtään tutkimusryhmää rahoituksesta perustaa, kyllä on riittävä ymmärrystä. Elinkeinoelämä tarvitsee selkeän viestin, jotta investoinnit todella käynnistyvät ja pysyvät Suomessa nyt, kun on kasvun aika.

Sitten nämä kustannukset, kun ajatellaan, että on miljardin velka: kyllä sellainenkin hyötylaskelma pitäisi tehdä, että jos näitä hankkeita lähdetään nopeimmassa tahdissa erilaisilla rahoitusratkaisulla viemään eteenpäin, niin ei se ole pelkkää menoa, vaan kyllä siitä työllisyyden ja muiden investointien kautta tulee tulojakin, eli nämä ovat niin sanottuja tuottavia investointeja. Se pitäisi myös laittaa tähän mukaan eikä pelätä sitä velkaa, mikä näistä syntyy.

18.38 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenneinfraan kehittämiseen kohdistuvat panokset ovat hitaita ja loivia liikkeitä, ja siitä on jo kuusi vuotta aikaa, kun tämä ensimmäinen korjausvelkaryhmä pantiin alulle liikenne- ja viestintävaliokunnassa. Sen takia on hyvä, että eduskunta keskustelee näistäkin tulevista kehityshankkeista. Ne eivät tule yhtäkkiä. Me pääsimme liikenneverkkokorjausvelkaryhmän ansiosta tälle historialliselle tasolle, mikä tänä vuonna on, eli 1,4 miljardiin. Totta kai se on näille infrayrityksille, jotka näitä tiehankkeita sitten korjaavat käytännössä, ikävä, kun pudotus on nyt 300 miljoonaa, mutta täällä kaikki puolueet ovat sitoutuneet, ja minä uskon, että seuraava hallitus välittömästi ottaa oman korjausvelkaohjelmansa käyttöön.

Mutta yksi kysymys, jonka haluan nostaa esille, on, että mietittäisiin parlamentaarisesti — jota työtapaa itse arvostan kovin — sitä, että koko Suomi kuitenkin haluaa, että saavutettavuus on kunnossa. Se koskee Pohjois-Suomea, Länsi-, Etelä- ja Itä-Suomea, ja kun me sen saavutamme nimenomaan ulkopuolisella rahoituksella, niin se kyllä tavallaan kiittää myös talouden nousulla.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

18.39 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tieverkosto on meidän verisuonistomme, ja liikennepolitiikka on valitettavasti ollut, kuten täällä on moni todistanut, liian tempoilevaa. Ei ole päästy esimerkiksi EU-rahoitukseen siinä määrin kiinni kuin Ruotsi, ja toivon, että tämä 12-vuotinen liikennesuunnitelma auttaisi siinä suhteessa, että myös muihin EU-rahoihin päästäisiin kiinni ja siirryttäisiin pitkäjänteisempään politiikkaan.

Meillä Lapissa on myös monia tarpeita rataliikenteen osalta. Toivotaan Kolarin radan sähköistystä, samoin Tornio—Laurila-rata on ollut paljon esillä. Se on pieni pätkä eikä kovin kallis, 22 miljoonaa, eli sillä saataisiin yhteys tuonne Ruotsin puolelle sekä henkilöliikenteen että tavaraliikenteen osalta. Mutta siitä kiitän ministeriä, että valtatie 21:llä ja valtatie 4:n Kemi—Oulu-välillä saatiin tällä vaalikaudella pää niin sanotusti auki. Valmiiksihan se ei vielä tullut, mutta siitä on hyvä sitten seuraavalla hallituskaudella jatkaa.

18.40 **Juha Pylväs kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset tosiaankin ministeri Bernerille varsin räväkästä toiminnasta. On paljon tullut uudistuksia, ja ainakin tuolla pohjoisemmassa Suomessa ollaan varsin tyytyväisiä näihin ratkaisuihin.

Näihin ratahankkeisiin haluaisin kanssa esittää vähän kommenttia. Täällä valiokunta on nostanut Ylivieska—Iisalmi-radon sähköistykseen esille hyvin merkittävänä kohteena. Tämän kustannusarviohan on noin 45 miljoonaa euroa, ja se aikaisemminkin oli jo listoilla ja rahoituksessa, mutta se ei silloin toteutunut. Tämän Iisalmi—Ylivieska-radon tärkeys on korostunut Äänekosken tehtaan myötä, kun tämän puutavaran kuljetus on Keski-Suomen rataa pitkin ruvennut kulkemaan. Kysynkin ministeriltä: minkälainen arvio teillä on siitä, milloin mahdollisesti rahoitus löydetäisiin tälle ratapätkälle?

18.41 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on tulevaisuudessa melko paljon haasteita täällä liikennepolitiikan sektorilla. Kun meidän yhteisesti tavoittelemamme päästövähennystavoitteet aiheuttavat paineita sille, että paitsi että tulisi kehittää rataverkostoa kaupunkien ja kaupunkiseutujen välillä ja tietysti myös raideyhteyksiä kaupunkien sisällä, niin samanaikaisesti meidän tulisi pystyä jollain tavalla siirtymään päästöttömään tai vähäpäästöiseen liikenteeseen ja toisaalta pitämään yllä myös tieverkostoa. Tätä varten meillä onkin nyt sitten tehty paljon parlamentaarista työtä ja työtä myös ministeriössä. Kuitenkin ehkä nyt näyttää siltä, että erityisesti tämä sähköautoihin siirtyminen ei vielä ole sillä vauhdilla lähtenyt liikkeelle, ja hallitus on siihen nyt tehnyt pienen kannustimen. Samoin kaasukonversiota autojen osalta on pyritty rahallisesti kannustamaan, mutta erityisesti näiden kaasukonversioiden osalta tuntuu, että ehkä tieto ei ole kovin hyvin levinnyt. Miten tätä asiaa voitaisiin vielä paremmin vauhdittaa?

18.42 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Satakunnalla on aihetta iloon, ja kiitän siitä hallitusta.

Kuitenkin samanaikaisesti kannan suurta huolta liikennehankkeiden rahoituksesta jatkossa ja erityisesti investointien rahoituksesta. Me tiedämme kaikki — useat edustajat ovat kantaneet huolta siitä — että rahoitus ei valitettavasti pysy alueen kehityspotentialin tasolla, ja se on iso ongelma myöskin työllisyyden ja talouskasvun näkökulmasta, ei pelkästään liikennehankkeiden näkökulmasta. Esimerkkinä valtatie 8: Odotamme rahoja kahden merkittävän risteysalueen parantamiseen, Eurajoella ja Laitilassa, mutta itse asiassa koko yhteysväli, Turku—Rauma—Pori-väli, pitäisi nelikaistoittaa. Se on jo koko alueen elinkei-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

noelämänkin tavoite. Toiseksi: tunnin juna on tärkeä sekä Turun että Tampereen osalta, mutta ilmastonmuutoksen torjumiseksi on kysyttävä, miten on varaa olla hyödyntämättä toimivaa rataa. [Puhemies koputtaa] Esimerkiksi Rauma on edelleen ilman henkilöliikennettä.

18.43 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jyväskylä—Tampere-raideyhteys on Keski-Suomen saavutettavuuden ja kasvun kannalta keskeinen liikenneyhteys. Rataosuuden käyttömäärät ovat kasvussa, eivät vähiten Äänekosken biotuotetehtaan ansiosta, jonka kuljetukset Vuosaaren satamaan, kuten tiedetään, kulkevat tätä kautta. Raideyhteys on häiriöherkkä ja ruuhkautunut. Liikenneviraston tuoreessa selvityksessä rataverkon kokonaiskuvassa Jyväskylän kytkentä etelän kasvukäytävään nähdään perusteltuna Helsingin ja Tampereen välisen päärataosuuden lisäksi. Samassa selvityksessä todetaan, että henkilöjunien vuorotarjonnan ja rautatieliikennematkustamisen lisäämiselle on eniten kysyntää ja potentiaalia Helsinki—Tampere—Oulu-, Helsinki—Turku- ja Tampere—Jyväskylä -väleille. Jyväskylän ja Keski-Suomen saavutettavuus paranee huomattavasti kehittämällä Tampereen ja Jyväskylän välistä rataa tavoitellen yhteyden muuttamista kaksiraiteiseksi. Toivottavasti tähän suunnitteluun päästään pian.

18.44 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun sijoitamme Suomen infraan, niin se on todellinen sijoitus, joka taatusti maksaa itsensä takaisin. Meillä valitaan jokaisesta vaalipiiristä tänne ihmisiä, ja sitähän he meiltä odottavat, elinkeinoelämä ja asukkaat odottavat sitä, että saavutettavuus toimii, ja tällä tavalla voimme edistää vientiä ja asukkaiden hyvinvointia. Paikoittain meillä on kyllä tiestö todella, todella huonossa kunnossa, ja meidän pitää jatkossa panostaa paljon enemmän, mutta hyvä, että tällä kaudella on tämänkin verran panostettu.

Pori—Tampere-rata on merkittävä henkilö- ja tavaraliikenteen väylä, ja rataosuuden turvallisuuden lisäämiseksi ja Pori—Helsinki-henkilöraide liikenteen matka-ajan lyhentämiseksi radan tasoristeykset tulisi poistaa. Kysyn: mitä tälle hankkeelle kuuluu?

18.45 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tieverkosto on Suomen valtakunnassa verisuoniverkosto, jonka kautta kulkevat niin metsätuotteet, maataloustuotteet kuin myöskin teollisuuden tuotteet. Siksi siitä pitää pitää hyvää huolta, ja lausunkin parhaat kiitokset ministerille siitä, että olette tällä hallituskaudella ottanut sen asian todella tosissanne ja hoitanut asiaa hyvin.

Nyt kun eletään talvikautta, niin tämä talvikunnossapito alkaa taas puhuttaa erityisesti raskaan kuljetuksen autoilijoita. Juuri tänään sain yhden viestin Peräseinäjoelta. Siellä tie oli erittäin liukkaassa kunnossa ja kesti tuntikausia, ennen kuin sinne hiekoitusta saatiin. Ongelmana lienee se, että urakat on ely-keskusten osalta tarjottu ja sitten urakoitsijat jakavat ne aliurakoihin ja sitten omavalvontana hoitavat tätä valvontaa. Ja olisikin tärkeää ohjeistaa nyt sitten ely-keskuksia siitä, että ely-keskukset ottaisivat vahvemman roolin ties-tön valvonnan osalta.

18.46 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin toivonut, että Keski-Suomen ja miksei muidenkin alueiden kansanedustajat kiinnittäisivät jatkossa enemmän huomiota siihen, että pääradasta olisi välitön yhteys Vantaan lentoasemalle. Euroopassa ei liene toista kansainvälistä maan päälentoasemaa, joka olisi välittömässä yhtey-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

dessä rataverkkoon siten, että saataisiin kaikki liikenne suunnattua niin, että ihmiset ehtivät suoraan ilman pysähdyksiä kansainvälisille lennoille. Nyt puuttuu 20 kilometriä. Samassa yhteydessä pitäisi sitten vielä pohtia Finnairin ja Suomen lentoliikenteen kannattavuuden jatkoa, sitä, että Pietarin rata rakennettaisiin. Sieltä tulisi ehkä 5 miljoonaa ihmistä kysynnän kautta Helsinki-Vantaan lentoasemalle, mikä olennaisesti toisi lisää työtä ja kannattavuutta Suomen lentoliikenteeseen.

18.47 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan ensinnäkin ministeriä kiittää, että talousarvioesitykseen sisältyy määräraha kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Tällä on erittäin suuri merkitys ihmisten hyvinvoinnin kannalta, ja hyvin toimiva ja turvallinen pyöräilyväylä kannustaa ihmisiä liikkumaan ja siten myös huolehtimaan itsestään. Tämä on erittäin hyvä, myönteinen asia.

Samalla haluaisin kiinnittää huomiota siihen, että Itä- ja Kaakkois-Suomelle toimiva raiteliikenne on erittäin tärkeä, jopa, voisiko sanoa, elinehto alueen tulevaisuuden kannalta. Metsä, bioteollisuus, tutkimus- ja kehittämistoiminta, rajan läheisyys ovat alueelle mahdollisuus, mutta se edellyttää myös hyvää raiteliikennettä ja logistiikkaa. Tästä syystä toivoisin, että kaksoisraide Imatra—Luumäki saatetaan loppuun mahdollisimman nopeasti ja että tästä itäratayhteydestä saataisiin suunnitelmat hyvään vauhtiin — tai ne on saatu jo vauhtiin, mutta että saataisiin niistä myös myönteisiä päätöksiä, [Puhemies koputtaa] ja sitä kautta tällä vahvistettaisiin koko Itä- ja Kaakkois-Suomen elinvoimaisuutta ja annettaisiin myös sille alueelle paremmat tulevaisuuden mahdollisuudet.

18.49 Kari Kulmala sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelmaan sisältyy kirjaus vinjetistä eli raskaan liikenteen tienkäyttömaksusta. Pidän ihmeellisenä, että se ei ole vielääkään voimassa. Se tasaisi kustannuksia... [Eduskunnasta: Tänään on annettu!] — Hienoa. Perun tältä osin puheeni. Kannatti tulla tänäänkin töihin. [Naurua]

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on osoittanut teiden kunnostuksiin rahoitusta myös ensi vuodelle. Pidän kuitenkin hyvänä myös sitä, että valiokunta osoitti jakovarasta rahoitusta varsin tasaisesti koko Suomen alueelle. Pohjois-Karjalassa rahoitusta tulee muun muassa Porokylänkadun ja Pappilansuoran liittymän parantamiseksi, Valtimontien peruskorjaukseen sekä kevyen liikenteen väylän parantamiseksi Kontiolahdella. Näihin tulee rahoitusta — ihan näin kateellisille tiedoksi sanottuna — 1,5 miljoonaa euroa. Mielestäni varsin hyvä summa.

Pidän positiivisena myös, että valtionavustukseen yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen esitetään tasokorotusta. Korotus on erittäin tarpeellinen, koska erityisesti viime talven vaikea kelirikko on lisännyt tuntuvasti monen tien kunnostustarpeita.

Ehkä jossain vaiheessa iltaa keskustelemme myös vesiliikenteestä.

18.50 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pitää sanoa, että ministeri Berner, te olette kyllä tällä vaalikaudella toteuttanut äärimmäisen hienosti liikenneturvallisuutta ja kokonaisuutta, ikään kuin tätä koko liikenneverkkoa, niin että on välillä tullut jopa sellaista, että hyviä ideoita lyödään liian aikaisin alas, kun niitä ei keretä suunnittelemaan riittävästi. Elikkä tästä iso kiitos, että on aidosti katsottu koko ministeriön toimialaa läpi ja liikenneturvallisuus todella edellä.

Korjausvelkaa on todella pienennetty merkittävästi tällä kaudella, mutta sitä vielä jää. Valitettavasti se kasvaa koko ajan eteenpäin. Jos meillä olisi tilanne, jossa meillä olisi kaik-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ki Suomen tiet aivan niin kuin tiptopkunnossa, niin silloin minä ymmärtäisin sen, että ruvetaan kadehtimaan, kun jokin tienpätkä saa rahaa. Eli kyllä tässä pitää olla tosi tyytyväinen siitä panostuksesta, mitä on pystytty mihinkin laittamaan.

Minä haluan kiittää tässä kohtaa myöskin, ministeri, teitä erityisesti siitä, että sääntelyn keventäminen, normien purku, on ollut teille sydämen asia tällä vaalikaudella. Te olette johtanut valtioneuvostossa sitä hanketta. Sillä on todella paljon saatu aikaan, suomalaisten eteen tehty työtä, ja siitä iso kiitos.

Tähän loppuun voisin vielä sanoa tiehankkeista, että Arttu Wiskarin Mökkitie on muuten hyvä kappale.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Olli-Poika Parviainen, olkaa hyvä. — Ei ole varasta? Anteeksi. — Sitten edustaja Hoskonen, olkaa hyvä, ja sitten ministeri vastaa. [Naurua]

18.52 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, kiitoksia arvoisa puhemies. Kyllä todella minunkin kannatti tänä päivänä tulla töihin. Hieno juttu.

Ministeri Bernerille erittäin suuret kiitokset siitä ennakkoluulottomasta työstä, mitä hän on tehnyt. Voisi sanoa, että hän on rohkeasti vastatuuleen kävellyt ja nostanut teittemme kuntoa ja liikenneväylien kuntoa. Tällä keinoin pitää jatkaa, ja siitä 300 miljoonasta, mikä parlamentarisessa ryhmässä on sovittu, pitää pitää kiinni.

Aivan kuten Olavi Ala-Nissilä aikanaan omassa puheenvuorossaan mainitsi, niin onhan se kummallista, että meillä edelleen nämä investoinnit ja käyttötalous ovat samassa pake-tissa. Nämä pitää kyllä saada erilleen ja tähän infrarakentamiseen lisää potkua, koska se on välttämättömyys. Katsokaapa, arvoisat kollegat: meillä on tilanne, jossa metsien biotalou-den käyttömäärät lisääntyvät koko ajan, raskas liikenne lisääntyy. Meidän on pidettävä jat-kossakin nämä väylät yhä paremmassa kunnossa, koska metsien kasvu lisääntyy. Koko ajan mahdollisuudet paranevat ja pitkäkuituisen pohjoisen sellun ja muun puutavaran käyt-tömäärä kasvaa, mikä luo lisää kuljetustarpeita jatkuvuosiinkin.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ministerille vastauspuheenvuoro, 5 minuuttia, olkaa hyvä.

18.53 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää teitä edustajia siitä, kuinka paljon me olemme tällä kaudella pystyneet kaikesta kes-kustelusta huolimatta tekemään yhteistyötä, kuinka monesta asiasta olemme pystyneet keskustelemaan ja hakemaan niihin ratkaisuja, ottaen huomioon, että liikenteen infrarahoituksesta tein massiivisen esityksen tammikuussa 2017, josta sain myös erittäin kovaa pa-lautetta kaikilta puolueilta ja koko salista. Tänään moni teistä on nostanut esille sen, että me tarvitsemme uusia rahoitusmalleja. Me tarvitsemme hankeyhtiöitä. Me tarvitsemme keinoja, joilla me pystymme nostamaan kykyämme saada EU-rahoitusta lisää. Meillä tar-vitsee olla kykyä, jolla me myöskin rohkeasti kutsumme muita mukaan rahoittamaan inf-raamme.

Lähes kahden vuoden aikana me olemme onnistuneet edistymään valtavasti tässä kes-kustelussa. Se on ollut mahdollista vain parlamentaarisen yhteistyön, dialogin ja vuorovai-kutuksen kautta, ja uskon, että meidän molempien ymmärrys on kasvanut valtavasti tänä aikana, ehkä nyt niin pitkälle, että me pystymme ensimmäiset hankeyhtiöt myös käynnis-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

tämään ja että me pystymme myös viemään aitoja uusia ratkaisuja eteenpäin tulevalla hallituskaudella. Mahdollisesti vielä tällä hallituskaudella pystytään jotain saamaan aikaiseksi, rakenteita, niin että hankkeita voidaan myös aidosti käynnistää.

Olen myöskin kiitollinen siitä, että valtiovarainministeriön kanssa työt ovat edistyneet, yhteisymmärrystä on entistä enemmän ja nähdään se, että me tarvitsemme ratkaisuja, joilla rahoitusta saadaan meidän järjestelmään lisää.

Suomi tarvitsee lisää raideliikennettä. Me tarvitsemme nopeita yhteyksiä kaupunkien välille. Me tarvitsemme parempia yhteyksiä kasvattaaksemme työssäkäyntialueita. Me tarvitsemme myös lisää raideliikennettä, jotta me voimme torjua ilmaston osalta niitä muutoksia, joista meidän on syytä kantaa huolta. Tätä varten ministeriössä, tasapuolisin lähtökohdin, viedään eteenpäin niin Turun tunnin junaa, päärataa ei ainoastaan Helsingin ja Tampereen välille, vaan pohditaan aina sinne Tornioon saakka, katsotaan itärataa ja katsotaan myöskin sitä, millä tavalla saadaan nopeutettua nopeaa yhteyttä Pietarin ja Helsingin välillä, mutta myöskin rataa koko itäisellä alueella. Tämä vaatii pohdintaa siitä, mikä meidän infran merkitys on paitsi meidän kansantalouteen työssäkäyntialueiden kasvattamisen osalta, niin myöskin maan arvonnousun, kiinteistötalouden ja monen muun vaikutuksen kautta. Siten me pystymme rakentamaan uskottavia rahoitusmalleja, jotka ovat sitten ulkopuolisille rahoittajille tai EU:lle tai investointipankeille kiinnostavia.

Minä haluan myös luottaa teihin kaikkiin siinä, että se, mitä parlamentaarisesti on sovittu, myöskin kantaa eteenpäin. Meillä on nyt 100 miljoonaa käytettävissä korjausvelkaan ensi kauden aikana. Se on ensimmäiset neljä kuukautta, jotka tämä eduskunta vielä istuu. Toivottavasti seuraava hallitus, nojaten tähän parlamentaariseen yhteistyöhön, pystyy sitoutumaan siihen, että se puuttuva osa saadaan ensi vuodelle ratkaistua, ja siinä minä luotan teihin kaikkiin, jotka olette sitoutuneet tähän yhteiseen tavoitteeseen.

Laajakaistan osalta yhdyin täysin siihen, että senkin infra on meille välttämätöntä infraa. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että meidän täytyy huolehtia siitä markkinoiden avulla, mutta myöskin siten, että meillä on riittävästi yhteiskunnallisia ohjauskeinoja, jotta sitä infraa tulee rakennettua. Sen takia on ollut tärkeätä, että ministeriö on ollut varsin aktiivinen taajuuspolitiikassa. Se ei ole minun ansiotani, vaan se on pitkä historia, jota ministeriössä on ollut. Me olemme ensimmäinen maa Euroopassa, joka on jakanut 5G-taajuutensa kaupallisille toimijoille, ja myöskin ensimmäinen maa, joka on aidosti huolehtinut siitä, että kaupallisilla toimijoilla on riittävästi kykyä ottaa tämä kaikki vastaan ja myöskin investoida. Meidän rahat tuskin tulevat riittämään.

IPCC-ilmastokysymykset ovat meidän kannaltamme kriittisiä, ja näiden osalta tullaan tarvitsemaan rohkeita ratkaisuja. Muistutan eduskuntaa myöskin siitä, että eduskunta on keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikassaan päättänyt sen, että liikenne on hiilineutraali vuonna 2045. Yhteisymmärrystä ja ratkaisuja meillä ei vielä ole siitä, miten se toteutetaan. Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriö on tehnyt asiantuntijoiden avulla sitä vastuullista selvittämistä, jota sen kuuluu tehdä, mutta päätöksiä se ei ole tehnyt, vaan ne se jättää tuleville kausille, muistuttaen kuitenkin siitä, että ne on tehtävä ja niistä on vastuuta myös kannettava ja niihin on erilaisia keinoja. Niistä erilaisista keinoista me voimme ja meidän pitääkin käydä vielä laajasti keskustelua, ennen kuin niistä yhteisymmärrys löytyy.

Talvikunnossapito tulee olemaan meille tärkeä nyt tämän tulevan talven aikana. On tärkeää nähdä, miten meidän uudet urakointimallit niillä alueilla, joissa ne ovat, tulevat toimimaan, [Puhemies koputtaa] miten maantielain vaatimus valvonnasta tulee kehittymään

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

ja miten tältä osin myöskin huolehditaan siitä, että pystytään turvallisempaan liikenteeseen myös talviolosuhteissa.

Ja tosiaan, vinjetti oli tänään listalla. — Kiitos.

18.59 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Voi sanoa, että tällä vaalikaudella olemme nähneet osittain liikenteen yhdessä tehdyn rakenteellisen ihmeen. Se kertoo siitä, että silloin kun visio on riittävän suuri, yleensä rahat löytyvät, mutta toisaalta kun ymmärrys tarpeesta lisääntyy, silloin halutaan myös etsiä yhteisiä ratkaisuja.

Minulla oli mahdollisuus tässä viime keväänä olla Kiinassa puhemies Lohelan kanssa, ja siellä menimme useaan kertaan näillä niin sanotuilla luotijunilla. Tuolla junassa istuessa ihmettelimme sitä, kuinka Kiina on niin lyhyessä ajassa pystynyt uudistamaan rautatiensä ja rakentamaan verkoston lähes kaikkialle. Tietysti ymmärrämme, että heidän talousresursinsa ovat eri luokkaa kuin meillä, mutta se pisti miettimään. Nyt puhumme näistä tunnin junista, jotka eivät oikeasti ole tunnin junia, vaan jotain muuta, mutta kuitenkin ajatus on se, että työssäkäyntialueet laajenisivat sitä kautta, että yhä nopeammin voitaisiin siirtyä paikasta toiseen. Tämä tuo mieleen sen, että meillä pitäisi olla sellainen raideliikenteen suunnitelma, jossa olisi raideliikenne säteittäisesti ja suunnitelma perustuisi tavallaan luotijuna-ajatuksen ja sen tapaiseen kulkemiseen.

Mitä tästä maailmasta voisikaan tulla, jos Oulusta Helsinkiin pääsisi vaikka kahdessa ja puolessa tunnissa? Kaikilta näiltä alueilta, lähdetään vaikka tuolta Joensuusta ja Lappeenrannasta, ja kaikista näistä paikoista pääsisi muutamassa tunnissa pääkaupunkiseudulle tai muihin suuriin kaupunkeihin. Tämä mullistaisi työelämän. Ehkä tämä voisi olla vastaus jopa siihen, että kun meillä on tällä hetkellä noin 70 000 työpaikkaa avoinna, niin niihinkin löytyisi sitten enemmän hakijoita. Tämä on tietysti rahoituksen miettimisen kannalta tärkeä, iso kokonaisuus, mutta toivon, että tuleva parlamentaarinen liikennetyöryhmä ottaisi nimenomaan näiden nopeiden junien pohdinnan yhdeksi asiakseen.

Sitten toinen asia ovat nämä nykyiset tärkeät väylähankkeet, jotka liittyvät pääkaupunkiseutuun. Kun tiedämme, että tänne on ihan muutamassa kymmenessä vuodessa tulossa 500 000 asukasta lisää, niin se muuttoliike tänne on niin suuri, että se vaatii myös pitkäjänteisiä liikenneratkaisuja, jotka on tehtävä nyt, koska ne eivät hetkessä rakennu. Näitä ovat nämä kaupunkiradat, Jokerit ynnä muut, joita parhaillaan tässä suunnitellaan.

Sitten vielä eräs asia. Täällä nousi esille lentokentän rataliikenne. Kyllä täytyy sanoa, että on ihmeellistä, että emme pysty saamaan aikaan päätöstä siitä, että lentokentälle, päälentokentälle, joka on huikea, kansainvälinen lentokenttä ja jolla on yhteys Aasiaan, ei saada näitä junayhteyksiä toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla. Olin Prahassa ja ihmettelin sitä joustavuutta, mikä siellä on. Jatkuva bussiliikenne muutaman minuutin välein lähimmälle metroasemalle, joka oli rakennettu sitä varten, että siitä helposti pääsee joka puolelle. Todella joustava ja todella edullinen. Koko päivän julkisen liikenteen lippu maksoi 2 euroa. Se olisi ollut yli kuusikymppisille vain euron, mutta en huomannut pyytää sitä. Ihmettelin tuota hintatasoa siellä. Kyllä näkisin näin, että jos ei Suomi tule olemaan vain näiden suurten kaupunkien asutuskeskus vaan jos Suomi halutaan nähdä kokonaan asuttuna, niin paljon kuin se on mahdollista, niin se vaatii sitten sellaisia liikenneratkaisuja, jotka mahdollistavat sen. Ja sitten teollisuuden investoinnit: jos näitä liikenneratkaisuja ei ole kirjoitettu selkeästi, niin kyllä nämä investoinnit täältä hiipuvat. Elinkeinoelämä tarvitsee näitä. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

19.04 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin — no, nyt edustaja Kopra kerkesi lähtemään, mutta kiitän häntä selkärankaisuudesta puhuttaessa korjausvelasta. On hienoa, että meillä on edustajia, jotka, vaikka hallituspuolueessa ovatkin, eivät eksy sille samalle polulle, jolta nyt valitettavasti valiokunnan puheenjohtaja sokeasti koetti toista todistaa.

Yksi erityinen asia, joka tulee olemaan varmasti seuraavan hallituskauden asioita ja jonka valmistelua tehdään jo tämän hallituksen toimesta, on se, että meillä Virve-verkko tullaan uusimaan niin, että meillä ollaan mobiiliyhteyksissä ja korvataan tämä vanha teknologia. Ja minä haluaisin nyt tässä puheenvuorossani, jotta tämä tulee historiankirjoihin, ainakin sanoa sen varoituksen, ettemme luo toista ja perättäistä Carunaa tähän maahan niin, että olisi yksi operaattori, jolleka tulee myös kuuluvuusvaatimus ja investoinnit, jotta Virve voi todellakin tavoittaa jokaisen viranomaisen ja voi kuulua jokaisessa niemessä ja notkossa. Silloin me annamme taas hallitsemattoman tilanteen hinnoitteluun. Me päästämme yksittäisen toimijan luonnolliselle monopolille ja olemme siinä mahdollisessa kriisissä, mitä meillä nyt aika monesti on nähty, että kun luonnollinen monopoli avataan yksittäiselle yritykselle, niin rahastus alkaa. Toivoisin, että tässä hallituksessa olisi nyt näkemystä siihen, että nämä mahdollisuudet suljettaisiin pois, koska tässä myös positiivisena puolena on se, että mobiilitavoitettavuus myös sitten lisääntyy kansalaisten käyttöön paremmin. Eli tässä on plussia, mutta peitetään se iso miinus, peikko, joka liittyy kylläiseen rahastamiseen, niin kuin kävi Carunan osalta.

Perusväylien kunnossapidosta ja korjausvelasta on varmasti syytä todeta, niin kuin täällä monissa puheenvuoroissa on todettu, että kyllä meidän rahoituksen osalta pitää avautua. Ei meillä ole kyllä mahdollisuuksia, jos me emme tee jotain aivan uutta poliittista suunnanmuutosta niin, että lopetamme vaikkapa perhepäivähoidot ja sosiaaliturvut ja emme laitaakaan sinne rahaa vaan laitamme sen kaiken väylästön. Mutta voi olla jonkintapainen Liikenneinfra Oy, mistä keskustelimme viime kaudella, tai sitten se, että meillä tulee alueellisia investointeja, mutta niissäkin pitää olla sitten tarkkana siinä, kenellekä jää sitten ylläpito, kun se investointi on tehty. Ja ei pidä olla sokea sille, kun yritykset lähtevät mukaan, etteivätkö ne halua sijoitukselleen tuottoa, ja siinä mielessä pitää pohtia, mihinkä asti kannattaa tavallaan sitten lähteä siihen suurempien kustannusten vyörytykseen.

Minä ymmärrän, että raideliikenteen osalta esimerkiksi kuntien ja yritysten mukaantulo olisi helpompaa vaikkapa nyt Pori—Haapamäki-radan osalta, koska siellä voitaisiin luvata yrityksille ja kunnille, jotka ovat lähteneet mukaan siihen hankkeeseen, vaikkapa 20 vuodeksi alempia ratamaksuja, jolloin se kiihoke tulisi siitä, että yritys voisi tähän investointiin mukaan lähtiessään laskea sen taloudellisen hyödyn jatkossa, jolloin sitten meidän raihahallintoviranomaisille jäisi radan ylläpito.

Mutta näissä asioissa pitää uskaltaa nähdä se, kuinka me rahoitamme sen tulevan Infra Oy:n: käytämmekö esimerkiksi vaikkapa Senaatti-kiinteistöjen omaisuusmassaa sen pääomittamiseen niin, että se on siellä sitten vakuutena, kun lainoitetaan, vaikka tällä hetkellä ei varmasti mikään muu kuin Suomen valtio saa niin halvalla lainarahoitusta.

Me joudumme nyt katsomaan peiliin, kuten tuossa debattipuheenvuorossa sanoin: meidän turvalaite- ja ohjauslaiteteknologia on auttamattomasti vanhentunut, ja sitten pitää katsoa, että siihen pitää satsata. Totta kai ratojen ja ylikäytävien ja nopeiden yhteyksien mahdollistamisen täytyy olla etusijalla, mutta tämä asia pitää kuitenkin hoitaa.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

19.09 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Minäkin yhdyin täällä tänään esitettyihin kiitoksiin ja kiitän hallitusta ja ministeri Berneriä rahoituksen löytämisestä ja kohdistamisesta moniin tärkeisiin kohteisiin. Erityisesti haluan nostaa esille myös tämän korjausvelan lyhentämiseen tehdyn noin miljardin satsauksen, mikä täällä on jo monessa puheenvuorossa erittäin aiheellisesti nostettu esille ja mitä on kovasti kiitelty.

Myös monia uusia hankkeita on saatu liikkeelle tällä vaalikaudella. Esimerkkinä uusista hankkeista tässäkin yhteydessä on hyvä nostaa esille Uudellemaalle, Lounais-Suomelle ja koko Suomelle erittäin tärkeä Helsinki—Turku-välin tunnin juna -hankkeen liikkeelle lähteminen. Radan suunnittelu etenee sille myönnetyn 40 miljoonan määrärahan turvin toivotun ja suunnittelun rivakasti. Toivottavasti pian koittaa myös rakentamispäätösten ja rakentamisen aika.

Kiitän myös valtiovarainvaliokuntaa, jonka jakovarasta löytyi rahoitus talousarvioaloitteeseeni. Määrärahoja osoitettiin hirvieläinonnettomuuksien ehkäisemiseksi Turun moottoritieellä paikassa, jossa hirvieläinonnettomuuksia nyt sattuu aivan liikaa, toiseksi eniten koko maassa. Onneksi tähän nyt saadaan parannusta.

19.11 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täällä on todella käyty laajaa keskustelua LVM:n osalta, ja haluan korostaa vielä nimenomaan sitä, mitä äsken myöskin ministerin läsnä ollessa toin esille: sääntelyn ja normien purkua. Se ei tunnu ehkä sillä tavalla hetkessä, tässä ja nyt, mutta se tuntuu meille kaikille, lainsäätäjille ja ennen kaikkea meidän kansalaisillemme, aika merkittävästi myöskin arjen sujuvoittamisen kautta, ja sitä työtä ministeri Berner on tehnyt ansiokkaasti valtioneuvostossa. Se jäi kysymättä äsken ministeriltä, millä tavalla näissä ministeriöissä on eroja, mutta minä uskon, että niissä on myöskin jonkun verran suorituskykyeroa siltä osin, että kaikissa ministeriöissä ei ole päästy ihan siinä asiassa vielä kovinkaan pitkälle. Mutta työtä on tehty joka ministeriössä.

Tästä turvallisuuspaketista, joka tähän budjettiin sisältyy liikenneturvallisuuden osalta, minä nostan kyllä erityisen tärkeäksi myöskin tuon tasoristeysohjelman, joka edelleen jatkuu 10 miljoonan osuudella ensi vuonna. Se ei ole tietenkään riittävä, kun me tiedämme, kuinka paljon meillä on vielä vartioimattomia tasoristeysasioita, ja siltä osin sitä työtä pitää viedä vahvasti eteenpäin, ja kun mietitään näitä tasoristeysasioita, niin tasoristeykset ovat monta kertaa myös sillä alueella, jolla me toivomme niiden junavuorojen lisäämistä. Otan nyt esimerkkinä vaikka työmatkayhteyden niin Pori—Helsinki-väliltä kuin Pori—Tampere-väliltä Tampereelle ja myöskin pidemmälle, elikkä siinä matkan varrella kuitenkin niitä risteysasioita vielä on korjaamatta, ja näitä junavaroja me tarvitsisimme entistä enemmän, jotta ne vahvat seutukaupungit pystyisivät myöskin kasvamaan sillä tavalla, että sinne väkeä tulisi, kun ne työssäkäyntimahdollisuudet olisivat selkeästi paremmat.

Ja tähän turvallisuuspakettiin oleellisesti liittyvät vielä nämä jo edustaja Viljasenkin esille nostamat riistanhoitokysymykset. Niihin on merkittävästi nyt panostettu, ja kyllä täytyy sanoa, että siinä kyllä ministeri aidosti kävi tutustumassa myöskin paikkakuntiin, missä sitä valkohäntäpeuraongelmaa ja missä sitä hirviongelmaa on eniten — tuossa, sanotaan, Pirkanmaalla, Pohjois-Hämeessä ja myöskin Uudellamaalla. Kyllä nyt oikeasti panostettiin valtatie 12:een, valtatie 9:ään ja myöskin Vihtiin Uudellemaalle.

Elikkä nämä ovat niitä asioita, joissa me saamme moninkertaiset panostuksemme takaisin, koska me kaikki, hyvät kollegat, maksamme myöskin niitä liikennevakuutusmaksujamme, ja kun tulee liikennevahinkoja, vaikkei henkeä menisikään, niitä peltihevosia jou-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

dutaan korjaamaan. Siltä osin tämä tulee maksamaan yhteiskunnalle takaisin merkittävän paljon. Tämä on tärkeä panostus.

Totta kai liikenneturvallisuutta lisätään monella muullakin asialla, ennen kaikkea kasvatuksella, kuten eilen kerroin siitä kevytautosta, [Puhemies koputtaa] ja myöskin sen ministeri Berner ansiokkaasti vei maaliin. Kyllä kevytautonkin nopeus edellyttää nimenomaan kasvatusta siihen, [Puhemies koputtaa] että ne nuoret pystyvät kuuttakymppiä ajelemaan.

19.14 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun en tuossa debatissa saanut tilaisuutta kommentoida tätä rataverkon kehitystä, niin teen sen nyt.

Tämä on aivan selvää, että päärata ja siihen tehtävät panostukset ovat meidän koko ratajärjestelmän ykkönen ja ykkösasia. Täällä oli debatin aikana paljon puhetta itäradasta. Itäradan ohella vähintäänkin yhtä tärkeä hanke on kyllä tämä Päärata plus, johon sisältyy tunnin juna kolmeen merkittävään maakuntakeskukseen, Poriin, Vaasaan ja Jyväskylään. Tätä hanketta ei tule unohtaa puhuttaessa Suomen rataverkon kehittämisestä ja niistä isoista kokonaisuuksista ajatellen Suomen elinkeinoelämää ja sen kehitystä ja myöskin sitä, minkälaiset väestön liikkumistarpeet rataverkon kautta ovat.

Nyt jos vähän heijastan Keski-Suomen tilannetta tätä ajatellen, niin tässä jo debatin aikana mainittiinkin tämä Orivesi—Jämsän-kaksoisraiteen rakentaminen. Keski-Suomen metsäteollisuuden kuljetukset, niin Äänekosken kuin Jämsänjokilaakson metsäteollisuuden kuljetukset, ovat todella riippuvaisia toimivasta raitainfrasta Satakunnassa. Pohjanmaalla on omat merkittävät teolliset klusterinsa. Siitä syystä tätä Päärata plus -hanketta ei tule missään tapauksessa jättää unholaan, vaan se on pidettävä ja edettävä määrätietoisesti kohti hankkeen läpivientiä ihan investointeihin saakka.

19.16 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Liikenneverkot ovat tulevaisuudessa, niin kuin tänäkin päivänä, aivan ensiarvoisen tärkeitä Suomen kehityksen kannalta. Kun pidämme liikenneverkot kunnossa, niin se on varmaa, että Suomi menestyy. Esimerkinähän voi mainita, että kun Keski-Euroopassa aikanaan lähti teollisuus kehittymään, niin minne se kehittyi? Se kehittyi jokien varsille, sinne, missä liikenneväylät hoidettiin tehokkaasti sinä aikana vesiteitä pitkin ja hoidetaan muuten edelleen. Se on meille edelleen erittäin tärkeä mahdollisuus, joka pitäisi vain rohjeta käyttää.

Se, että tällä vaalikaudella olemme yli 900 miljoonaa euroa pistäneet hoitorästien korjaamiseen suomalaisella tie- ja rataverkolla, on erittäin hyvä asia. Siitä ministeri Bernerille erinomaisen hieno kiitos. Hän on tehnyt pelkäämättä töitä, arvosteluja kestäen, mutta siitä huolimatta on ajanut läpi uudistuksia ja tällaisia merkittäviä linjanmuutoksia, joista äsken saimme kuulla monissa puheenvuoroissa kiitoksia. Minunkin puolestani lämpimät kiitokset vielä kerran.

On aivan välttämätöntä, että vähintään parlamentaarisen työryhmän asettamasta tavoitteesta — plus 300 miljoonaa nykyisen perusväylänpidon rahoitukseen lisää vuosittain tästä eteenpäin — on pidettävä kiinni. Aivan yhtä välttämätöntä on se, että tähän maahan perustetaan se infrayhtiö. Millä nimellä se sitten tuleekaan, sen viisaammat mieltikööt, mutta joka tapauksessa infrayhtiö tarvitaan, jotta pystymme rakentamaan tähän maahan isoja liikenneinvestointeja niin, että se ei ole suoraan budjettirahoituksesta riippuvainen, ja sitä paitsi sehän mahdollistaisi erilaisten innovatiivisten rahoituskeinojen käytön. Näinhän toi-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

mitaan Euroopassa ja maailmassa laajemminkin. Pitää nyt Suomessakin tähän tilanteeseen päästä, ei sekään nyt mitään rakettitiedettä ole.

Runkoverkkojen määrittely ja niiden kunnossapito on meille myös välttämätöntä, se, että pidämme ne valtakunnan pääverisuonet hyvässä kunnossa ja nopeasti liikennöitävinä. Siihen kuuluvat totta kai tiet, radat, laajakaista, mutta nostan siis esille nämä nopeat tietoverkot ja tietenkin nostan esille myös vesitiet. Pitää muistaa, että Suomihan on ainoa Euroopan unionin maa, jossa on näin mittava sisävesireitistö käytössämme, ja vesitie tekee poikkeuksen kaikista muista reiteistä siinä, että se on täysin kulumaton tie. Vaikka sata laivaa peräkkäin ajaa samaa väylää pitkin, se reitti ei kulu yhtään. Muutama reittimerkintä joudutaan ehkä joskus uusimaan, mutta ei muuta. Tämän takia nämä tärkeät asiat pitäisi laittaa järjestykseen, tiet, radat, laajakaistat kuntoon, ja myös vesitietä lähteä kehittämään. Olen näkemässä sieluni silmin sen unelmatilanteen, että Suomessa olisi oma suoraan Suomenlahdelle vievä sisävesireitti, joka yhdistäisi sekä Saimaan että Päijänteen. Mäntyharjun kanava olisi äärimmäisen tärkeä ja Kymijoen kanava siinä samalla. Se nostaisi meillä kuljetuskapasiteetin aivan tähtiin, pudottaisi rajusti kustannuksia ja avaisi matkailulle aivan uskomattoman hienot mahdollisuudet. Se avaisi sen kasvun, jota me olemme pitkään kaivanneet ja johon nyt olemme päässeet pikkuhiljaa mukaan.

Ilmastopolitiikan kannalta on tärkeää, että autokanta uusiutuu. Liikenne on kiinni siitä, onko meillä hyvät verkot, mutta se on kiinni myös siitä, onko meillä hyvät liikennevälineet, onko meillä autot kunnossa, onko meillä nopeasti kulkevat, hyvät junat, pystymmekö laajakaistat rakentamaan ja vesitietä hyödyntämään.

Autopuolella olemme menneet jättiharppauksia eteenpäin. Nykyiset autot ovat hyvin vähäpäästöisiä, sen me tiedämme, mutta kun Suomessa on käyty sitä keskustelua, että nämä kaikki vanhat autot pitäisi romuttaa, niin sehän ei ole kansantaloudellisesti kannattavaa eikä se ole järkevääkään. Ajatelkaa kymmenen vuotta vanhaa autoa, jossa on kaikki katalysaattorit ja kaikki nykyaikaiset välineet. Niissä kymmenen vuotta vanhoissa autoissa on todella nykyaikaisia välineitä edelleen ja ne toimivat. Ei sellaisia autoja kannata mennä romuttamaan, koska niihin on käytetty aikanaan valtavasti luonnonvaroja ja varallisuutta, paljon materiaalia, on metalleja ja muita materiaaleja. Totta kai ne kannattaa käyttää siihen pisteeseen, kun se ei enää ole taloudellisesti kannattavaa, sen jälkeen romuttaa ja ostaa sitten se taloudellisesti kannattava, vähäpäästöinen auto.

Biotalouden puolella on tärkeää päästä eteenpäin. Se vaikuttaa liikenteeseen. Kuten ministeri Tiilikainen mainitsi, jos vaikka emme heti saakaan kaikkia autoja uusituksi, niin meidän tulisi toimia niin, että pystymme polttoaineisiin tuomaan bioaetta lisää, jolloin se uusiutuva energia tulisi sitä kautta hyödynnettyä. Ei välttämättä tarvitse heti autokantaa uusia nopeasti, mutta tuokaamme sitä bioaetta sinne polttoaineisiin, joka on ympäristöteko sinällään. Meillä on siihen loistavat mahdollisuudet. Jos me haluaisimme tässä maassa itse tehdä semmoisen tilanteen, että esimerkiksi kaikki dieselpolttoaineet on kotimaassa tehty ja omista raaka-aineista, se olisi täysin mahdollista, mutta se on vain kumma, kun se on meidän ajatusmaailmassa, että puusta saatikka turpeesta ei saa mitään biodieseleitä tehdä. [Puhemies koputtaa] Tästä ympyrästä meidän pitäisi päästä ulos, koska molemmat raaka-aineet ovat meille elintärkeitä. Jos emme niitä käytä, niin sitten me köyhdyimme.

19.21 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Tästä on ihan hyvä jatkaa. Se on tosi hienoa, että meillä on esimerkillisiä yrityksiä täällä Suomessa, kuten esimerkiksi Neste, jossa oli kunnia vierailla tuossa vähän aikaa sitten. Siellä jo 80 prosenttia liikevoitosta tulee siitä uu-

siutuvasta biodieselistä — tai heillä oli sille ihan oma nimensäkin — ja sillä on varmasti tulevaisuus ainakin raskaassa liikenteessä ja varmaan myös lentoliikenteessä, joka on myös varmasti aika isojen paineiden edessä siinä, että päästövähennyksiä sielläkin pitäisi pystyä tekemään. Ja kuitenkin me olemme yhteisesti todenneet täällä, aika iso enemmistö puolueista on sitä mieltä, että esimerkiksi mitään lentoveroja ei kannata ottaa käyttöön, se ei ole Suomen edun mukaista. Mutta tämäntyyppisiä keinoja pystytään, totta kai, käyttämään, ja on hienoa, että meillä on siinä edelläkävijäyhteyksiä.

Kuitenkin, kuten tuossa jo aikaisemmin totesin, meillä on erittäin merkittävät päästövähennystavoitteet myös liikenteen osalta, ja sinne tarvitaan totta kai paljon lisää vielä toimenpiteitä, jotta me saamme suunnan kääntymään. Tämä nyt jo käyttöön otettu sekoitevelvoite on varmasti yksi toimenpide siinä, ainakin siirtymäajan toimenpide, vaikkei sillä koko maailmaa välttämättä pelastetakaan.

On tosi hienoa, että tosiaan tässä keskustelussa ollaan edistytty erittäin paljon tässä nyt muutaman vuoden aikana, kuten tuossa jo ministeri aikaisemmin totesi. Voi olla, että jotkut asiat vaan vaativat vähän keskustelua ennen kuin ne hyväksytään, mutta ainakin minun mielestäni on ihan täysin itsestäänselvää, että me tarvitsemme uusia rahoitusmalleja, me tarvitsemme yhtiöitä ja me tarvitsemme vähän uudenlaista ajattelua siihen, millä tavalla meidän liikenneverkko ja tarvittavat raideinvestoinnit tullaan tulevaisuudessa rahoittamaan. Ja liikennöinnin puolella tarjotaan varmasti myös lisää kilpailua, jotta me saamme ne kustannukset pysymään alhaisina myös käyttäjille.

19.23 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun puhutaan liikenneasioista, niin silloin puhutaan asioista, joista ainakin allekirjoittanut saa ylivoimaisesti eniten yhteydenottoja maakunnasta. Liikenteen haasteet puhututtavat monellakin tapaa, ja perustienpito on niistä se kaikista keskeisin asia. Väylien kunto, teiden montut, ne näkyvät ihmisten arkipäiväisessä elämässä, ja ne ovat niitä konkreettisia asioita, joihin meidän toivotaan tekevän täällä parannuksia.

Korjausvelkaan on satsattu tällä vaalikaudella noin miljardin euron verran. Sillä on saatu monia hankkeita kuntoon. Jos omasta kotiseudusta puhutaan, niin Alavudelle, Soiniin, Alajärvelle, Ähtäriin, näihin kaikkiin, on saatu uutta pintaa teihin ja on saatu perusparannuksia tehtyä. Nämä ovat elintärkeitä reittejä tietysti puuhuollon kuljetuksille, maataloustuotteiden kuljetuksille ja niin edelleen ja tietysti ihmisten arkipäiväiseen liikkumiseen tuolla maakunnissa.

Nyt kun syksy ja talvi ovat tulleet ja ovat käsillä, niin talvikunnossapitoa puhututtaa. En tiedä, onko se meidän eteläpohjalaisten erityinen ongelma ja ovatko yhteydenotot suuntautuneet eniten juuri meihin, mutta ainakin yhteydenottoja niistä paljon tulee. Kun keli on se, mikä on, eli kun nollan puolin ja toisin sahaa lämpötila ja räntää tulee, lunta välillä, niin tiet ovat silloin liukkaita ja ihmiset ovat huolissaan kulkemisestaan. Hiekoituksia tarvitaan, ja sitä kautta myöskin turvallisuutta pitää pystyä parantamaan.

Ely-keskus on tietysti se, joka huolehtii näistä alueellisesti kilpailuttamalla urakoitsijaita, ja he sitten käyttävät omia aliurakoitsijoitaan. Hyvin paljon tulee huomautuksia nimenomaan tästä aliurakoitsijoitten toiminnasta, ja nämä ovat niitä, missä Tienkäyttäjän linjan tavalla kansalaisilla on sitten ahkerassa käytössä. Ainakin itse olen pyrkinyt näitä yhteydenottoja aina ohjaamaan suoraan ely-keskukseen, ja monta kertaa parannuksia on sen jälkeen näihin saatukin, kun valvonta on suoritettu. Asia ei ole yksinkertainen, mutta siihen pitää

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kiinnittää huomiota ja saada parannusta. Onkin hyvä, että tienhoitoluokituksia on nyt ministerin johdolla katsottu.

Herra puhemies! Haluan oikeastaan nostaa puheenvuorossani esiin Suomen poikittaisliikenteen, mitä liian vähän käsitellään tässäkin salissa. Me puhumme pääväylistä, niin maanteiden kuin rautateiden osalta, mutta ne poikittaisyhteydet unohtuvat liian monta kertaa. Valtatie 18 on yksi keskeisimmistä poikittaisliikenteen väylistä. Tässä oli muutama vuosi sitten oma hankekin, Keskipohjan vihreä kuljetuskäytävä -hanke, jonka yhtenä osana vt 18 oli mukana, ja nimenomaan Myllymäki—Multia-välin oikaisuna, joka on ainut vielä rakentamaton valtatieyhteys Suomessa. Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen eli Seinäjoen ja Jyväskylän välistä liikenneyhteyttä ei ole vielä saatu, mutta sen eteen pitää jatkossakin ponnistella.

Se, mikä on toinen tärkeä yhteys poikittaisliikenteen osalta, on junaliikenne. Me paljon puhumme pääradasta, sen tärkeydestä, enkä yhtään väheksy sitä. Niiden pitää olla kunnossa, koska massat liikkuvat siltä osin, mutta jotta me pystymme syöttämään liikennettä tälle pääradalle, jotta me pystymme mahdollisimman laajasti hyödyntämään meidän rataverkkoamme, meillä pitää olla myös nämä poikittaisradat kunnossa, joista taas Haapamäen rata on yksi keskeinen, ja tässä puhutaan nimenomaan jälleen Seinäjoen ja Jyväskylän kautta Seinäjoen ja Tampereen välisestä liikenneyhteydestä, joka kulkee Haapamäen kautta. Juna on ympäristöystävällinen kulkumuoto. Liikenteen päästöjä kun on päätetty vähentää vuoteen 2030 mennessä, niin silloin raideliikenne on siinä keskeisessä osassa. Olen hyvin tyytyväinen siitä, että tälle Haapamäen radalle on saatu tällä vaalikaudella lisävuoroja, ja onhan matkustajamäärätkin nousseet, siitä tietysti kiitos matkailun, joka tämän radan varrelle on tullut Ähtärin eläinpuiston kehittymisen ja pandojen tulon myötä. Tämän kesän aikana matkustajamäärät ovat nousseet 63 prosenttia radalla, eli se on erittäin merkittävä asia. Radan hyödyntäminen entistä paremmin pendelöintiin eli työssäkäyntiin pitää mahdollistaa. Silloin kun on junavuoroja, silloin on käyttäjiä, ja silloin myöskin, kun on käyttäjiä, sille junaliikenteelle tulee kannattavuutta. Pidemmällä tähtäimellä pitää olla tavoitteena, että myös tämä rata saadaan sähköistettyä. — Herra puhemies, kiitos.

19.28 Mikko Alatalo kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin, hallituksella on kiistämättömät saavutukset sen suhteen, että on panostettu korjausvelan hoitoon, väylien hoitoon, lähes miljardilla. Nyt se sitten loppui tämä ohjelma, ja todellakin, ei ole enää niitä määriä, vaikka parlamentaarinen työryhmä silloin aikoinaan linjasi, että 300 miljoonaa pitäisi olla. Mutta joka tapauksessa on hoidettu. Edellisellä hallituskaudellahan alempiasteinen tieverkko jousti. Eli hyvä näin, että on korjattu teitä.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on kohtia, jotka puoltavat sitä, että valtatie 3:n ja Hämeenkyrön ohitustien aloittamiselle vuonna 2019 ja toteuttamiselle vuodesta 2020 lähtien on hyvät perustelut. Valiokunnan mukaan hallituksella on oltava valmius arvioida rahoitustarpeita jo 2019 lisätalousarviossa. Samoin hallitusohjelmassa on varmistettava riittävä rahoitus.

Ja todellakin, toinen tärkeä asia on tietysti pääradan parantaminen. Tuossa edustaja Lehti puhui siitä, että lentoasemalle pitäisi olla suora yhteys ja nimenomaan se tunnin juna Tampereelle. Senhän pitäisi kulkea Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta, ja näin sitten vapautuisi kuljetuskapasiteettia myös tälle vanhalle pääradalle. Se olisi tärkeä, mutta nyt täytyy kysyä sitten sitä, että millä tämä rahoitetaan. Tuolla keltaisella kirjalla sitä ei pystytäkään kokonaan rahoittamaan. Silloin me tarvitsemme hankeyhtiöitä tai väyläyhtiöitä, ja

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

silloin sijoittajat, muun muassa eläkeyhtiöt, tulevat siihen mukaan. Se on tietysti hidasta tuottoa, mutta kuitenkin uskon, että sijoittajia löytyisi.

Arvoisa puhemies! Ranskassa duunarit ja köyhät mellakoivat keltaliiveissään dieselve-ron nostoa vastaan, ja aikoinaanhan dieseliä pidettiin hyvänä aineena, nyt se on kuulemma myrkky. Suomessa suuri yleisö taas toivoo dieselve-ron poistoa, ja on totta, että käyttövoimavero on ajanut tiensä päähän. Autoilun kustannukset ovat muutenkin korkeita, ja joukkoliikennettä ei kaikkialla ole, ja ihmisten on päästävä töihin sorateiltäkin. Jotta autokantamme voisi uudistua vähäpäästöiseen suuntaan, auton omistamisen verottamisesta tulisi siirtyä käytön verottamiseen, ja sieltä myös rahaa pitäisi ohjautua takaisin väylien hoitoon. Romutusmaksukin on mielestäni kohdistunut liikaa parempituloisiin: ei kaikilla ole varaa uuteen autoon. Moni pienituloisen voisi kyllä romutusmaksun saadessaan ostaa uudemman käytetyn auton, jos pienempiä päästöjä oikeasti halutaan.

Mannermailla uhkaillaan jo dieselautojen kieltämisellä, mutta esimerkiksi Neste kehittää nyt uusia biodieselnesteitä, ja olen kyllä sitä mieltä, että siksi meidän ei tule dieseliä lähteä kieltämään kokonaan autojen polttoaineena. Me voimme käyttää entistä enemmän uusiutuvia biopolttoaineita lähes kaikissa dieselautoissa. Kuluttajille pitää antaa lisää tietoa eikä lietsontaa ja epävarmuutta. Raskas liikennekin tarvitsee vielä pitkään polttomootoreita. Totta kai sähkö, kaasu ja vety tulevat täydentämään valikoimaa autojen energianlähteinä. Sitä paitsi, ei Saksassakaan vuoden 2014 jälkeisen ajan Euro 6 -luokan dieselaita olla kieltämässä, ne saavat tulla kaupunkiin. Mutta voisin sanoa näin, että toistaiseksi, vähään aikaan kalliisiin sähkö- ja hybridi-autoihin vähävaraisilla tuskin on varaa, ainakaan ilman hankintatukea. Sitä paitsi jos litium- ja kobolttivarat eivät riitä miljooniin akkuihin, biokaasua-autot ja myös nämä kaasukonversioautot olisivat monella tapaa ympäristölle parempia.

Tosiaan tänään tuli uutinen, että hallitus esittää tienkäyttöveroä raskaille kuorma-autoille. Näin ulkomaisetkin rekat saadaan maksamaan tosiaan teiden käytöstä, ja suomalaisille autoille tämä kompensoitaisiin, ja se on minusta erittäin hyvä asia.

Sen verran on pakko taksiuudistuksesta sanoa, että liikennepalvelulakihan vapautti kilpailua poistamalla hintasääntelyn ja asemapaikkavelvoitteen, ja se ei ole ihan mennyt niin kuin Strömsössä, jos ollaan rehellisiä. Tuossa tapasin Pizpalan grillillä hämeenkyröläisen taksimiehen. Kysyin, että mitäs sinä täällä teet. Sanoi, että hän on tullut tänne kaupunkiin hakemaan kyytejä. Samoin Orivedeltä soitettiin, että ei ravintolasta enää pääse yöllä tak-silla kotiin, kun ne ovat kaikki Tampereella jonottamassa. Eli kyllä tälle täytyy jotain korjausliikettä tehdä. Ja toisaalta halusin kiinnittää huomiota myös siihen harmaaseen talou-teen, mitä saattaa tämän kilpailun avaamisen myötä tulla. Todellakin siinä on varmasti ol-lut hyviä tarkoituseriä, mutta kaikki ei ole mennyt ihan niin hyvin, ja nimenomaan kau-punkiin ovat kaikki taksit mielellään tulossa.

Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Tämä oli viimeinen täysimittainen budjettipuheeni minun kansanedustajan urallani, ellei sitten hallitus vielä tee ennen vaaleja niin sanottua vaalilisäbudjettia. Haluan kiittää sekä opposition että hallituspuolueiden edustajia ja toi-vottaa teille mitä parhainta joulua! [Keskeltä: Kiitos, kiitos!]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kiitokset ja onnittelut edustaja Alatalle.

19.34 **Eero Lehti kok:** Arvoisa herra puhemies! Pari merkittävää hanketta ovat mielestäni sellaisia, jotka olisi syytä katsoa myös taloudelliselta näkökulmalta. Aikanaan tsaari halusi, että Pietarin ja Helsingin ratayhteys siirretään niin kauaksi rannikosta, että laivatykki ei sille radalle kannu, minkä johdosta se sijoitettiin sitten Riihimäen ja Kouvolan kautta. Tänä päivänä sitä tarvetta ei enää ole. Sen sijaan tarve on saada Pietari ja Helsinki-Vantaan lentoliikenne niin sopusoinnuksi, että Suomen lentoliikenne saa merkittävää lisäkysyntää Pietarin alueelta.

Jos Vantaalta lähtevä Pietarin rata pannaan kulkemaan, niin kuin järkevää tuntuu olevan, niin se kulki Porvoon ja Kotkan kautta, jolloin tämä Itä-Suomen rannikkoalue saataisiin myös tehokkaaseen yhteyteen pääkaupungin kanssa. Se on minun mielestäni Suomen edun mukaista. Jokainen, joka Pietarista lähtee tälle radalle, melkein aina ostaa myös Vantaalta jatkoyhteyden joko Eurooppaan tai varsin usein myös Aasiaan. Se tarkoittaa matkustajakohtaisesti ehkä noin 500—1 000 euron tuloutusta Suomelle tavalla tai toisella. Se on kannattava, se olisi niin kannattava, että takaisinmaksuaika on varmasti alle 10 vuotta, joka liikenneinvestoinneissa on hyvä suoritus.

Sen sijaan mielenkiintoisempi ehkä julkisuuden kannalta on tunneli Helsingistä Tallinaan. 15 miljardia on teknisesti varmasti mahdollinen, mutta onko se taloudellisesti mahdollinen? Tunneli on ollut pitkään jo Pariisin, Brysselin ja Lontoon välillä, ja on mennyt varmaan kolme kertaa konkurssiin. Ei se tunneli ole tässä Helsinki—Tallinna-välillä se, jota tässä kaivataan. Kyllä Helsingin—Tallinnan välillä oli myös pikayhteys aikanaan helikopterilla, kesti 20 minuuttia, tunnin välein, 14 henkeä, hinta nykyrahassa edestakaisesta matkasta ehkä joku 600—700 euroa. Niitäkin asiakkaita on, jotka halusivat vaihtaa 2,5 tunnin laivamatkan tähän. Joko pelkäsivät lentämistä tai halusivat nauttia laivamatkasta. Helsinki—Tallinna-välillä on vuosittain yli kaksi miljoonaa matkustajaa laivoilla. Se on vilkkaan laivayhteys Suomesta, se voittaa jo Helsinki—Tukholmankin mennessä tullen. Ihmiset, jotka menevät laivalla, eivät välttämättä näe sitä matkana muuten kuin että siellä on kiva olla — ollaan perillä, kun päästiin laivaan: nautitaan ruuasta, ostetaan tuliaisia, mikä näkyy kyllä saapuvien varustuksessa, kun he laivasta ulos tulevat.

Mutta jos lähdetään siitä, että puolet kahdesta miljoonasta ottaisi sitten vaihtoehtoisesti junan tunnelissa, niin kuinka paljon siitä voisi sitten laskuttaa? Jos investoinnit ovat 15 miljardia, mahdollisesti enemmän, yhtälö on mahdoton. Se, että Suomessa kahta hanketta tällä samalla saralla pohditaan, osoittaa, että liikennesuunnitelmia ja kannattavuuslaskelmia ei ilmeisesti ole tehty lainkaan.

Liikennesuunnitelmissa on aika helppo tehdä kannattavuuslaskelmia, koska liikennetutkimukset osoittavat tavaravirtojen määrän, laadun ja aikataulutkin, minkä johdosta liikenneinvestoinnit kyllä Suomessa on tehty tällä kannattavuus- ja tarpeellisuusperiaatteella.

Suomessa tarvitaan erilaisia kulkumuotoja. Ei voida lähteä siitä, että julkinen liikenne kattaisi kaiken, mitä Suomessa tarvitaan liikkumiseen. Täällä tarvitaan polkupyöriä, täällä tarvitaan henkilöautoja, täällä tarvitaan linja-autoja, ja jokaisella näistä liikennemuodoista on oma vahvuusalueensa. Sen, joka Suomessa pärjää ilman henkilöautoa, täytyy asua todennäköisesti ihan Helsingin keskustassa tai vastaavassa ja olla sellaisessa työtehtävässä, jossa hän ei tarvitse autoa, hänellä ei todennäköisesti ole jääkiekkoa harrastavia lapsia tai balettitunnilla käyviä lapsia, joita joutuu kuljettamaan.

Todennäköinen tilanne on, että dieselaivot ja bensa-autot muuttuvat vähitellen sähköautoiksi tai vetyautoiksi. Vedyssä on se ominaispiirre, että sitä voidaan tehdä tuulisähköllä ja tuulen voima voidaan varastoida vetyyn. Vanhaa kalustoa voidaan modifioida vetykäyttöi-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

seksi, ja se on oikeastaan ensimmäinen vaihtoehto akun lataamisen ohella, mikä tietysti edellyttää taas sähköautoa, mihin tuulivoimaa voidaan järkevästi säilöä.

Helsinki on mielenkiintoinen. Helsinki lähtee siitä, että se voi itsenäisesti päättää, kuinka ahdasta ja liikennesumppumaista liikkuminen täällä on, mutta kansallisesti se on huono juttu, jos asiakkaat eivät pysty tulemaan kohtuullisessa ajassa Helsinkiin ja pääsemään täältä kohtuullisessa ajassa muualle. Tässä on kyseessä valtakunnallinen etu, tämä ei ole pelkästään Helsingin asia: jos siellä vielä suunnitellaan sitten liikenneruuhkamaksuja, niin se rasittaa koko talouselämää.

19.39 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Liikenneverkon rahoituksen arviointia varten asetettiin parlamentaarinen työryhmä, joka antoi loppuraporttinsa keväällä 2017. Eduskuntapuolueet olivat yksimielisiä siitä, että liikenneverkkoa tulee kehittää pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti ja että väylien korjausvelka on taklattava. Olen tyytyväinen siihen, että suuria liikennepoliittisia linjauksia pystytään tekemään yhdessä. Toimiva liikenteen infrastruktuuri on välttämätöntä, ja työ- ja elinkeinoelämän tarpeet on otettava huomioon. Ei ole kuitenkaan itsestäänselvää, että eduskuntapuolueet löytävät yhteisen sävelen — esimerkiksi toimikoon yritystukien parlamentaarinen työryhmä. Parlamentaarisen päätöksenteon periaatetta kuitenkin murentaa se, että yhteisen neuvottelun tulokseen ei hallituksella ollut antaa resursseja ensi vuoden talousarviossa. Tuntuu siltä, että työryhmän työvaluu hukkaan. Olen ehdottomasti sitä mieltä, että työryhmän esittämän 300 miljoonan euron rahoituksen nosto korjausvelan selättämiseksi olisi pitänyt tehdä jo ensi vuonna.

Noin viikko sitten toinen parlamentaarinen työryhmä antoi yksimielisen raporttinsa. Siinä päätettiin laatia 12-vuotinen suunnitelma liikenneverkostamme. Tämä on äärimmäisen hyvä, että tehdään tällaisia yhteisiä, pitkäjänteisiä suunnitelmia, ja kun ne tehdään parlamentaarisesti ja päätetään yksimielisesti, niillä on luonnollisesti oma painoarvonsa. Nyt kuitenkin herää kysymys: Kun ensimmäisen liikenneverkkotyöryhmän päätökset vesitetään, niin mikä tulee olemaan painoarvo tällä jälkimmäisen työryhmän 12-vuotisen suunnitelman toteuttamisella? Mikä on se tulevaisuus ja painoarvo?

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen vastaiset toimet ovat korostuneet hallituksen toimissa viimeisten vuosien aikana. Liikenne- ja viestintäministeriö julkaisi oman ilmasto-politiikan asiantuntijaryhmänsä näkemyksen siitä, miten liikenteen päästöjä saadaan vähennettyä ja hiilineutraaliksi vuoteen 2045 mennessä. Sen toteuttaminen tulisi vaatimaan ennennäkemätöntä Suomen henkilöautokannan uudistamista vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkevilla autoilla. Tällä hetkellä tiellämme liikkuu noin 2,7 miljoonaa bensiini- tai dieselkäyttöistä ajoneuvoa. Näiden fossiililla polttoaineilla käyvien autojen verotus kiristyi tuntuvasti jatkossa. Onpa jopa bensiini- ja dieselautojen tuonnin lopettamistakin välytely villeimmissä tulevaisuudenkuissa.

Hallituksella on roppakaupalla idealismia, mutta siitä puuttuu realismi. Suomi on pitkien välimatkojen maa. Suuri osa Suomesta on vielä laajamittaisen joukkoliikenteen ulkopuolella. Henkilöauto on monille elinehto, ja autoilijoihin kohdistuvaa kuritusta on vaikea ymmärtää. Henkilöautoliikenteen päästöt muodostavat vain noin 9 prosenttia Suomen kokonaishiilidioksidipäästöistä. Pienen kansan hyvin marginaalisiin päästöihin keskittymisessä uhkaa mennä lapsi pesuveden mukana. Siksi toivon jatkossa malttia liian pitkälle menevässä ilmastohumpassa.

Sähkö tuntuu olevan se, joka tulevaisuudessa ratkaisee lähes kaiken, liikenteessäkin. Kuitenkin, jos lämmität talosi sähköllä, se on erittäin huono asia, se pitäisi tehdä joko maa-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

lämmöllä tai ilmalämmöllä, mutta jos ajat sähköautolla, pelastat maailman. Olisin kiitollinen, jos joku pystyisi kertomaan minulle sen, mitä eroa näillä sähköillä on, lämmityssähköllä ja käyttövoimasähköllä.

19.45 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Kansainvälisten ilmastositomusten tavoitteiden täyttäminen edellyttää Suomelta päästöjen merkittävää vähennystä vuoteen 2030 mennessä. Maailman johtavat ilmastotutkijat ovat varoittaneet, että ilmaston lämpeneminen on ryöstäytymäisillään hallinnasta peruuttamattomasti. Jään sulaminen, meren lämpeneminen ja merivirtojen muutokset lisäävät lämpenemistä entisestään.

Yhtenä keskeisenä keinona muutoin vääjäämättömän kehityksen estämiseksi on ilmastotutkijoiden mukaan fossiilisten polttoaineiden käytön raju vähennys. Kuluttajat kokevat suurta huolta siitä, millaiseksi maapallon ilmasto on muuttumassa, ja haluavat vaikuttaa huolestuttavaan kehitykseen vähentämällä omia päästöjään. Ilmastoystävällisiksi mielletty sähkö- ja hybridautot ovat monille kuluttajille nykyään liian kalliita, mutta biokaasua käyttövoimana käyttävän auton hankinta on varsin edullinen ekoteko. Myös hallitus tukee nestemäisiä polttoaineita käyttävien autojen konversiota kaasuautoiksi. Silti vähäpäästöisten kaasuautojen omistajia rangaistaan korkealla käyttövoimaverolla, joka on merkittävästi suurempi kuin bensiiniä polttoaineena, käyttövoimana, käyttävien autojen autovero. Kaasuautojen käyttövoimaveroa tulee nopeasti pienentää, jotta se olisi oleellisesti lähempänä autoveron tasoa. Pyrkimyksenä tulee olla, että biokaasuautojen käyttövoimavero poistuisi kokonaan. Hallituksen tulee toimia biokaasun käytön edistämiseksi myös siten, että yhä useampi kuluttaja valitsee tankatessaan maakaasun sijasta biokaasun. Tällä hetkellä fossiilinen maakaasu on edullisempaa kuin uusiutuva energianlähde biokaasu.

Arvoisa puhemies! Hallituspuolueet ovat jakaneet liikenteen joululahjarahat tiehankkeisiin. Mielestäni tämä yli 25 miljoonan euron lisäpotti on jaettu alueellisesti epätasa-arvoisesti. Uudellamaalla rahoitusta on saanut vain yksi hanke: riista-aita välille Vihti—Kirkkonummi—Turku—Helsinki-moottoritie. [Timo Heinonen: Paljonko meni Länsimetrolle?] Se parantaa liikenteen turvallisuutta, ja tarpeita on enemmänkin. Uudenmaan alueen kevyen liikenteen hankkeiden rahoitus on ollut pitkään riittämätön. Hankkeita on olennaisesti nopeutettava monivuotisen teemapaketin kautta. Se parantaisi työ- ja koulumatkojen turvallisuutta sekä lisäisi arjen hyötyliikuntaa.

Rataverkkomme kunto rapistuu, sillä rautateillä on miljardin euron korjausvelka. Muun muassa turvalaitejärjestelmät ovat monin osin vanhoja ja elinkaarensa päässä, mistä aiheutuu junaliikenteen myöhästymisiä. Ilmastomuutoksen torjunnan kannalta liikenne on saatava paremmin raiteille. Uudellamaalla tarvitaan raiteita länteen, itään ja pääkaupunkiseudulle. Rantaradalle tarvitaan Karjaalla kunnostusta sekä kaksoisraiteita. Hankkeen ensimmäinen vaihe on Espoon kaupunkirata. Myös Porvoon suuntaan kaivataan lähijunaliikennettä: itäisen rantaradan suunnittelu on aloitettava pikimmiten. Hanko—Hyvinkää-radan sähköistys on tärkeä hanke myös teollisuuden kuljetusten ja viennin kannalta. Näiden hankkeiden edistäminen jää tulevalle kaudelle.

Hallituksen budjetissa sen sijaan on rahoitus Länsimetron jatkolle, Raide-Jokeri-pikaraitiotielle, tunnin junan suunnitteluun Turkuun ja aloitusraha pääradan nopeuttamisen suunnitteluun. Tunnin juna Turkuun tuo lähijunaliikenneyhteyden myös Lohjalle, mikä on tärkeä ja odotettu uudistus. Helsingistä Karjaan suuntaan menevään rantarataan on myös ehdottoman tärkeää panostaa, sillä tämä liikenneyhteys on länsi- ja itäsuomalaisille asukkaille tärkeä. Yhteys on hyvin vilkkaassa arjen työmatka- ja koululiikenteen käytössä.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

19.49 Juha Pylväs kesk: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen aikana on varsin merkittäviä liikennehankkeita saatu vietyä eteenpäin. Siitä nyt on varmaan yksi osoitus se, että liikenne- ja viestintäministeriö sai marraskuussa 2017 kansainvälisen tunnustuspalkinnon ansioistaan edistyksellisen liikennepolitiikan ja lainsäädännön edistäjänä.

Tämän hallituksen aikana on liikenne- ja tietoliikenneväyliin sijoitettu rahaa yhteensä noin 3 miljardin euron arvosta, ja se kyllä näkyy tuolla tiestössä. Varsinkin tämä yksityisteiden valtionavustusten 10 miljoonan euron tasokorotus on ollut varsin hyvä, se on tuolla alemmalla tieverkostolla näkynyt ja on metsätalouden puuhuollon kannalta ollut oleellinen summa, jotta sieltä saadaan metsäteollisuudelle puuta liikkeelle.

Ensi vuoden budjettiin on vähäisistä, vaatimattomammista määrärahoista onnistuttu saamaan enempi tänne liikenneturvallisuuden puolelle. Talvikunnossapitoon on tulossa se yli 20 miljoonaa euroa, joka on tärkeä. Kentältä olen palautetta saanut, että varsinkin talvikunnossapito ja kelirikkoajan tiestön kunnossapito on ollut vähän heikompaa, ja nyt siihen sitten tämmöinen täsmäisku tulee, mikä on erittäin hyvä varsinkin tuolla sorateitten varsilla.

Myös tasoristeysten poistamiseen ja rataturvallisuuteen liittyvät hankkeet ovat erittäin tärkeitä. Siellä, missä ei ole puomeja radan varrella, näillä saadaan ratojen risteäminen turvallisemmaksi kuin se on tähän asti ollut.

Lisäksi varsin hyvänä pidän, minkä ministerikin täällä omassa puheenvuorossaan toi esille, 3,5 miljoonan euron kävelyn ja pyöräilyn väylähankkeita. Toisaalta se lisää kansalaisten hyvinvointia, tämmöistä omaehtoista liikkumista, kun on hyvät reitit ja väylät, joita pitkin voi liikkua, ja se on toisaalta myös kansanterveydellinen asia.

Kolmantena haluan nostaa vielä esille tämän ratahankkeen, joka kulkee Ylivieskasta Iisalmeen. Tätä rataa on jo pitempään oltu sähköistämässä, ja varsinkin Äänekosken biotuotetehtaan myötä puuhuolto sinne tehtaalle on huomattavasti lisännyt tämän radan käyttöä. Se rata on käytännössä täynnä, ja onneksi valiokunta on siihen nyt voimakkaasti ottanut kantaa, että tätä sähköistämistä pitäisi saada, koska liikenne on sitten toisaalta pois pääradalta. Äänekosken tehtaan puuhuollon turvaaminen on erittäin tärkeää, ja kun saadaan ensinnäkin tämä Ylivieska—Iisalmi-rata ja sitten Keski-Suomen rata parempaan kuntoon, niin siinä pystytään tätä teollisuuden puuhuoltoa sitäkin rataa pitkin hoitamaan.

19.52 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Toimivat ja kunnossa olevat liikenne- ja tietoliikenneyhteydet ovat aivan välttämättömiä maan tasapainoiselle kehittämiselle. Viime vuodet ovat viimeistään osoittaneet, että väylärahoitus tarvitsee uudistuksen. Tulevaisuudessa etenkin suuria väylähankkeita ei pystytäkään toteuttamaan normaalilla budjet-tirahoituksella, ja toivon vilpittömästi, että kaikki puolueet yhteisymmärryksessä löytävät tähän asiaan ratkaisun.

Tällä kaudella on satsattu historiallisen paljon olemassa olevan perusväylästömme kunnostukseen. Se on erittäin hyvä linjavalinta, sillä liikenneväylästömme korjausvelka on vieläkin aivan liian suuri ja parlamentaarisen työryhmän 300 miljoonan euron määräraha tulee saada myöskin tulevana vuosina budjettiin. Nyt näillä korjausvelkarahoilla on saatu korjaushankkeita joka puolelle Suomea, ja hyvä niin. Me keskustassa olemme aidosti huolissamme kaikenasteisista teistä Suomessa.

Kiitos valtiovarainvaliokunnalle tuosta 25 miljoonan euron lisäyksestä perusväylänpitoon, jolla saadaan parannuskohteita, kaikkiaan 45 tiehanketta, kunnostukseen eri puolilla maatamme, nimenomaan koko Suomessa. Siellä on muun muassa oman kotiseutuni lähel-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

tä Ylämaantie, 800 000, erittäin hyvä asia, mutta Ylämaantie tarvitsee vielä miljoonan euron lisärahoituksen, jotta koko tieosuus tulee kunnostettua. Myöskin valtatie 13, etenkin Savitaipale—Myttiömäki, tulee saada kunnostukseen. Se on isompi hanke, noin 8 miljoonaa euroa, ja itse vilpittömästi toivon, että vielä tällä vaalikaudella löydetään nuokin rahat ja tie pääsee kunnostukseen. Myös yksityistiet tulee pystyä pitämään kunnossa. Siksi on hyvä, että ensi vuonna niiden korjauksiin on tuo 17 miljoonaa euroa, ja tuo taso on pidettävä myös tulevina vuosina olemassa olevana. Yksitystiet ovat se hiussuonisto Suomen tieverkostossa.

Kun puhutaan raideyhteyksien kehittämisestä, niin Turun tunnin junan ja niin sanotun pääradan kehittämistarpeiden rinnalla myös itäradan nostaminen samalle viivalle edellisten väylien kanssa on erittäin tärkeää. Sillä on sekä alueellisen kehityksen että myös Venäjälle suuntautuvan liikenteen kannalta suuri merkitys.

Pitkien etäisyyksien Suomessa myös lentoliikenne on turvattava. On hyvä, että myös Finavian ulkopuolisten lentokenttien toiminnan tukemiseen on varattu euroja. Siksi esimerkiksi Lappeenrannan lentoasema tarvitsee vielä tukea, vaikka se onkin lähtenyt suhteellisen hyvin toimimaan ja reittilentoja on kolmeen Euroopan kohteeseen.

Viime päivinä on puhuttu paljon autoilusta ja ilmastotavoitteista. Mielestäni tässäkin asiassa on pidettävä jalat vielä kiinni maassa. Pitkien etäisyyksien Suomessa on realismia, että ihmiset tarvitsevat omaa autoa. Autokantaa on pyrittävä nuorentamaan, mutta kaikilla ei ole vielä varaa hankkia ainakaan kalliita sähköautoja. Me tarvitsemme vielä pitkään biopolttoaineita, myös lähes kaikissa dieselautoissa sellaisenaan myös uusiutuvia biopolttoaineita. Realismia on myöntää, että esimerkiksi lentokoneet ja raskas liikenne käyttävät vielä pitkään polttomoottoreita. Ilmasto ei pelastu pelkästään sillä, että autoilusta tehtäisiin kalliimpaa.

Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että nyt myös kävelyn ja pyöräilyn edistäminen on vihdoin saatu valtion talousarvioon konkreettisesti.

Kun puhutaan kansalaisten yhdenvertaisuudesta ja liikenneyhteyksistä, niin emme saa unohtaa nopeita ja toimivia verkkoyhteyksiä. Siksi on hyvä, että laajakaistahankkeita jatketaan käyttämättä olevien määrärahojen turvin.

Lopuksi haluan vielä kiittää liikenneministeriä sinnikkyudesta vinjettiasiaissa. Vihdoin myös valtiovarainministeriö tuli mukaan ja hallitus pääsi antamaan eduskunnalle esityksen raskaiden kuorma-autojen tienkäyttöverosta. Näin saadaan ulkolainen raskas liikennekin maksamaan tiestömme käytöstä. Muutokset eivät tietenkään saa lisätä kotimaisen raskaan liikenteen kokonaisverotusta.

Edustaja Hoskonen otti esille vesitieasian, ja siinä haluan sanoa, että Saimaan kanavan sulkujen jatkaminen on erittäin tärkeää myös tulevaisuudessa.

19.58 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Keskustelu sähköautoista ja niiden roolista ilmastomuutoksen torjunnassa käy Suomessakin kuumana. On pakko todeta, että monen vakavasti otettavankin tahon ennusteet ja visiot ovat yltiöpäisen kunnianhimoisia. Erilaisissa hahmotelmissa on Suomeen kaavailtu 600 000—700 000 sähköautoa siten, että ne olisivat liikenteessä 2030-luvulla. Yhtälö on käytännössä mahdoton.

Muistutan, että tieliikenteen hiilidioksidipäästöt Suomessa ovat 17 prosenttia kokonaispäästöistä, eli noin 10,8 miljoonaa tonnia. Henkilöautoliikenteen hiilidioksidipäästöt ovat 9 prosenttia, mikä tarkoittaa 5,9:ää miljoonaa tonnia. Vertailun vuoksi kahden yksittäisen suurimman hiilidioksidipäästöjä ilmakehään tuottavan yrityksen eli Raahan terästehtaan ja

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Helsingin Energian tuottamat päästöt ovat 7,1 miljoonaa tonnia vuodessa, eli noin 20 prosenttia korkeammat kuin koko Suomen henkilöautoliikenteen päästöt yhteensä. Edelleen on hyvä tietää, että 20 energiasektorin suurimman päästölähteen päästöt ovat yhteensä noin 20 miljoonaa tonnia, eli lähes kaksinkertaisesti Suomen koko tieliikenteen päästöt vuoden 2017 tietojen perusteella. Näin ollen Suomen henkilöautoliikenteen vuosittaiset hiilidioksidipäästöt ovat häviävän pienet globaaliin kuormitukseen verrattuna. Käytännössä on niin, että vaikka Suomessa lopetettaisiin liikkuminen kokonaan, ei sillä olisi tosiasiallista vaikutusta globaaliin hiilidioksidikuormaan.

Ilmastopaneeli ja Sitra julkaisivat visionsa, että Suomessa tulisi olla 850 000 sähköautoa vuonna 28. Liikenne- ja viestintäministeriön työryhmä asetti maaliksi 670 000 täyssähköautoa ja 130 000 kaasuautoa vuoteen 2030 mennessä. Näiden tavoitteiden saavuttaminen tarkoittaisi sitä, että Suomessa myytäisiin 60 000—85 000 uutta täyssähköautoa tästä hetkestä eteenpäin joka vuosi. Tällä hetkellä Suomessa on reilusti alle 10 000 täyssähköautoa liikenteessä ja uusia autoja ylipäättään kaiken kaikkiaan myydään reilu 100 000 vuodessa. Vuonna 2017 maailmassa kokonaisuudessaan valmistui 780 000 täyssähköautoa. Tästä tuotannosta pitäisi siis Suomeen saada kymmenesosa tästä hetkestä eteenpäin.

Kiinassa astuu vuonna 20 voimaan laki, jonka mukaan 12 prosenttia Kiinassa uutena myytävistä autoista tulee olla täyssähköautoja. Kiinan myyntiluvuilla tämä tarkoittaa 3,6 miljoonaa sähköautoa pelkästään Kiinan markkinoille joka vuosi. Voi siis käydä niin, että lähivuosina Suomen markkinoille ei yksinkertaisesti riitä sähköautoja, vaikka kuinka haluaisimme niitä ostaa.

Arvoisa puhemies! Edellisen perusteella mitään teknologiaa ei tule tuomita. Bensiinimoottorit, dieselmoottorit, kaasumoottorit, sähkömoottorit kehittyvät kaikki voimakkaasti ja ovat vuosi vuodelta ympäristöystävällisempiä ja ovat kaikki käytössä maailmalla myös 2030-luvulla. Viime aikoina on erityisesti demonisoitu dieselautoja. On kuitenkin niin, että dieselmoottorin hiilidioksidipäästöt ovat lähtökohtaisesti noin 20 prosenttia bensiinimoottoria pienemmät. Dieselteknologia, ja polttomoottorit muutoinkin kehittyvät autonvalmistajien toimesta kovaa vauhtia ja ovat vuosi vuodelta nekin ympäristöystävällisempiä. Vuonna 21 Euroopassa rekisteröityjen autojen keskimääräinen hiilidioksidipäästö saa olla maksimissaan 95 grammaa per kilometri.

Arvoisa puhemies! Sähköautojen tekniikan on kehityttävä vielä reilusti ja myyntimäärien kasvettava, jotta niistä tulee tavallisen kuluttajan kukkarolle sopivia. Tällä hetkellä ne ovat hinnaltaan liian kalliita eikä mallivalikoima täytä muun muassa normaalin perheen tarpeita. Edellisen perusteella lienee helppo ymmärtää, ettei ihmisten liikkumisen suhteen äkkinäisiä ratkaisuja voida tehdä. Polttomoottoriautoja, niin dieseleitä kuin bensa-autojakin, myydään ja on pakko käyttää vielä pitkään. Niiden käyttämistä ei saa tehdä suomalaisille kohtuuttoman kalliiksi tai hankalaksi. Uusien teknologioiden käyttöönottoa liikenteessä tulee porkkanaperiaatteella edistää sitä mukaa kun teknologia kehittyy ja tulee hinnaltaan tavallisen tienkäyttäjän ulottuville ja toiminnallisilta ominaisuuksiltaan vastaa niitä tarpeita, joita ihmisillä Suomessa on.

Yleisesti ottaen Suomen liikenteen vuosittaiset hiilidioksidipäästöt ovat pienemmät kuin kehittyvien maiden aiheuttama vuosittainen päästöjen kasvu. Tämä mittakaava on hyvä tiedostaa. Vaikka luvut näyttävät pahoilta, ei tietenkään pyyhettä saa heittää kehään, vaan meidän on tehtävä voitavamme ilmastomuutoksen estämiseksi. Työ ilmastomuutoksen estämiseksi pitää kuitenkin tehdä realiteetit huomioiden, fysiikan ja kemian luonnonlait huomioiden siten, [Puhemies koputtaa] että säilytämme kansainvälisen kilpailuky-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kymme. Siksi on tärkeää, arvoisa herra puhemies, että suomalaisten kyky liikkua kohtuullisin ehdoin taataan eikä sitä aleta hankaloittaa liikaa, vaikka ilmastonmuutoksen torjunta onkin äärimmäisen tärkeä asia. [Puhemies koputtaa] On haettava keinoja, jotka aidosti vaikuttavat. Näin toimien voimme vaikuttaa asioihin, kuten ilmastonmuutoksen torjuntaan, jatkossakin emmekä joudu kyyristelemään metsien perukoilla miettien, mitähän maailmalla mahtaa tapahtua. [Olavi Ala-Nissilä: Ei me kyyristellä! — Kari Kulmala: Eikä nöyristellä! — Olavi Ala-Nissilä: Ei!]

20.04 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tuossa edellä kuultiin erittäin hyvä tilannekatsaus, missä sähköautojen suhteen tässä vaiheessa mennään, ja voin sen sanoa, että allekirjoitan edustaja Kopran puheen siltä osin täysin. Se on tulevaisuutta, mutta maltilla siinä pitää edetä.

Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala on tänään käsitelty täällä salissa, ja monessa puheenvuorossa puhuttiin korjausvelasta. Toki korjattavaa vielä suomalaisissa väylissä on. Erityisesti korjattavaa on tiestössä ja tässä rahoituksessa. Toivon, että tulevalla hallituksella on jo selkeä näkemys, miten uudet isot investoinnit Suomessa rahoitetaan tulevaisuudessa. Tämä niin sanottu budjettivetoinen rahoitusvaihtoehto isojen investointien kohdalla on tullut tiensä päähän. Korjausvelkaa todellakin on se kaksi ja puoli miljardia. Siitä on tälle hallitukselle annettava iso kiitos, että sitä lyhennettiin sen 300 miljoonan euron verran vuositasolla joka vuosi. Toivottavasti myös tulevaisuudessa päästään samaan.

Parlamentaarinen työryhmä teki hyvää työtä 12-vuotisessa suunnitelmassaan, ja sille työryhmälle toivon tuki jatkoa. Näin ollen saadaan pitkäjännitteisyyttä suomalaiseen liikenne- ja väyläinvestointiohjelmaan. Uusien hankkeiden osalta tämmöinen pitkäjänteisyys on välttämätöntä, ja toivon, että se menee yli hallituskausien, niin kuin tässä parlamentaarisessa työryhmässä asiaa linjattiin.

Tärkeitä saavutuksia tälle vuodelle oli myös tämä pääväylien asetus, että määriteltiin, mitkä Suomen väylistä kuuluvat pääväylään. Siinä voi olla maakunnittaisia eroja, ja varmaan joiltakin osin jossain maakunnassa podettiin vähän ehkä tyytymättömyyttä, mutta kokonaisuudessa pidän sitä hyvänä ja varsin tasapuolisena koko maata ajatellen. Siinähan tärkeimpänä ajatuksena olivat elinkeinoelämän tavoitteet ja tarpeet, ja siltä pohjalta tämä runkoverkkoselvitys hyvin pitkälle tehtiin.

Äsken kuultiin tosiaan erittäin ansiokas puheenvuoro sähköautoista. Myös itse olen samaa mieltä, että meidän pitää ottaa vastaan ilmastonmuutoksen haasteet ja tavoitteet, mikä on asetettu. Ne ovat kunnianhimoiset, ja niihin pitää tuki pyrkiä, mutta toimenpiteissä pitää olla realismia, ja pitää miettiä, mitä suomalainen liikenne tällä hetkellä on. Itse näkisin, että biodiesel- ja etanolivaihtoehdot ja kaasuvaihtoehdot ovat niitä, mihin tällä hetkellä Suomessa pystytään järkeviä ratkaisuja tekemään. Ne ovat kohtuuedullisia, ja kun tällä hetkellä Suomessa on noin 3 miljoonaa autoa, niin toivon, että ne polttoaineratkaisut ovat sellaisia, millä tämä koko 3 miljoonan autokanta saataisiin käyttämään näitä biovaihtoehtoja. Silloin nämä sekoitevelvoitteet ja tämä etanolivaihtoehto ynnä muut tulevat lähes ainoaksi vaihtoehdoksi. Toki sähköautot — sitten, kun ne aikanaan tulevat markkinoille hinnoiltaan edullisemmin ja ne ovat kaikkien meidän saatavilla — tulevat olemaan yksi merkittävä puhtaan liikenteen vaihtoehto.

Raideliikenteestä täällä on puhuttu ja käytetty hyviä puheenvuoroja. Pidän tärkeänä, että Suomi linjaa nyt kolme isoa pääväylää raiteissakin, ja siinä haluan nostaa tätä itäratakes-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

kustelua, mikä tämän vuoden aikana on noussut tässä talossa. Tarpeelliset selvitykset on tehtävä ja siltä pohjalta mietittävä, mikä niistä on taloudellisin vaihtoehto, ja huomioitava tietysti suomalaisten kansainväliset yhteydet.

Edustaja Alatalo kommentoi täällä taksiuudistusta ansiokkaasti, ja allekirjoitan hänen mielipiteensä siinä. Toivon, että tulevan vuoden tai lähivuosien aikana käydään railakas keskustelu siitä uudistuksesta ja sen hyödyistä ja haitoista ja tehdään sitten tarpeellisia muutoksia, mikäli näin todetaan.

Haluaisin vielä toivoa, että eduskunta tulevanakin talvena kiinnittää talvikunnossapitoon erityistä huomiota.

20.09 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Liikenneväylien korjausvelka on kasvanut koko 2000-luvun noin 100 miljoonan euron vuosivauhtia aina vuoteen 2015 asti. Kun sitten Sipilän hallitus muodostettiin — perussuomalaiset olivat mukana — niin hallitusohjelmaan otettiin tämä korjausvelan lyhentäminen 300 miljoonalla eurolla kolmena vuonna. Näin siis pantiin edellisen vaalikauden parlamentaarisen työryhmän linjaukset täytäntöön. Tämä oli tavattoman tärkeää, ja näin saatiin pysäytettyä, ehkä hieman jopa lyhennettyä, korjausvelkaa. Nyt on kuitenkin ikävä todeta, että tämä jakso on poissa — no, eivät ole perussuomalaisetkaan enää hallituksessa, ja se kai tässä sitten näkyy.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että ensi kevään hallitusneuvotteluissa ja kehysriihessä ja eduskunnan kehyspäätyksessä otetaan korjausvelka jälleen vakavasti ja siihen satsataan niin, että meidän jälkeemme tulevat sukupolvet saavat tiestön, tämän arvokkaan kansallisvarallisuuden, paremmassa kunnossa kuin mitä me olemme sen saaneet. [Kari Kulmala: Entäs vesiväylät?] Tämä on tärkeä asia.

Arvoisa puhemies! On kyllä aivan käsittämätöntä, että nämä suuret liikennehankkeet rahoitetaan edelleen vuotuisilla valtion budjeteilla. Ne ovat pitkäjänteisiä investointeja, sijoituksia. Niihin pitää luoda rahoitusjärjestelmä, joka ottaa tämän näiden luonteen huomioon. Vuotuisissa budjeteissa pitää rahoittaa kunnossapito, pienet hankkeet, mutta suuret kohteet on irrotettava ja toteutettava investointeina niin käytännössä kuin myös valtion kirjanpidossa. Tässä yhdyn edustaja Ala-Nissilään oikein voimallisesti ja toivon, että te ensi kaudella hoidatte tämän asian kuntoon. [Olavi Ala-Nissilä: Yhdessä hoidamme!]

Nämä suuret investoinnit, toki pienemmätkin, ovat tuottavia sijoituksia. Ne lisäävät liikenteen sujuvuutta, nopeutta ja turvallisuutta. Ne vahvistavat elinkeinopolitiikkaa ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, ne nopeuttavat työmatkaliikennettä ja muuta liikennöintiä, ne lisäävät kansantalouden tuottavuutta, ne parantavat työllisyyttä, eli ne luovat bruttokansantuotteen kasvua. Tästä kaikesta seuraa se, että ihmisten elämä, yritysten elämä paranee ja julkinen sektori saa lisää verotuloja, joilla verotuloilla voidaan sitten pitää muita toimintoja yllä. Tämä on sellainen perusasia, että on käsittämätöntä, että se on vuodesta toiseen, vuosikymmenestä toiseen, laiminlyöty tai jätetty unholaan. Niin kuin edustaja Ala-Nissilä totesi, ei pienimmässä kunnassakaan tehdä tällä tavalla. Jo on aika korjata tämä epäkohta mahdollisimman pian. Malleja löytyy, ja pääomiakin Suomesta löytyy, ei tarvitse edes ulkomaille lähteä näitten asioiden kuntoon saattamiseksi.

Arvoisa puhemies! On todella ikävä, että liikennejaostossa jäin täysin yksin, kun pääratakohtaan mietinnössä esitin Tampere—Jyväskylä-ratayhteyden toisen raiteen rakentamista Orivesi—Jämsä-välille. Tämä olisi pitänyt ehdottomasti saada. Äänekosken ja Jämsän-jokilaakson metsäteollisuuden tuotteet tuodaan Vuosaareen ja Raumalle tuota rataa pitkin, traktorit Suolahdesta tuodaan suurelta osin — Valmetin, Metson tai mikähän se on nyt,

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Rautpohjasta tuodaan ja niin edelleen — valtavat, arvokkaat kuljetukset, ja on yksiraiteinen rata. Tähän piti olla miljoona jossakin, mutta sitä miljoonaa ei mistään löytynyt.

Arvoisa puhemies! Vielä totean, että Kirri—Tikkakoski-moottoritie sai rahansa taanoin, Palokanorren ja Kirrin alue sai viime lisäbudjetissa, nyt Uuraisille johtava tie Jyväskylästä Lintukankaan—Rannilan välillä saa kevyen liikenteen väylän. Tämä on erinomaista ja osuu [Puhemies koputtaa] omille kotikylilleni. [Kari Kulmala: Rumpupolitiikkaa!] Vaajakoskella on Nelostie, Ysitie, 13-tie ja 23-tie, valtatiet samassa kohdassa ja pullonkaula. Siihen pitää myös saada rahoitus mahdollisimman pian.

20.15 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Tampereen ja Helsingin välinen alle tunnin juna on 2020-luvun tärkein ja vaikuttavin raideliikennehanke Suomessa. Junayhteyden nopeuttaminen helpottaa suuren ihmisjoukon arkea joka päivä. Pääradan kapasiteetti ja kunto eivät tällä hetkellä vastaa nykypäivän, saati tulevaisuuden vaatimuksia.

Paras tapa ratkaista tilanne kestävästi ja parantaa pääradan liikennöintiä on rakentaa Tampereen ja Helsingin väliselle rataosuudelle lisää raidekapasiteettia. Lisäraiteet mahdollistavat palvelun parantamisen ja matka-ajan lyhentämisen sekä vähentävät junien myöhästelyä. Lisäraiteet mahdollistavat myös paikallis- ja lähiliikenteen kehittämisen. Palveluita on mahdollista parantaa monipuolisesti, kunhan raiteilla vain on tilaa. Se, että rakennettaisiin lisää kapasiteettia, tarkoittaisi sitä, että nykyinen ruuhka hellittäisi.

Pirkanmaalla olemme työskennelleet alle tunnin junan puolesta määrätietoisesti. Tampereen ja Helsingin välisen pääradan osuuden vaikutusalueella asuu puolet suomalaisista, joten hyödyt jakautuisivat laajalle. Matka Helsingistä sujuvoituu tämän hankkeen myötä Tampereen lisäksi esimerkiksi Ouluun, Seinäjoelle, Vaasaan, Jyväskylään ja Poriin. Suomen on otettava loikka nopeiden junayhteyksien aikaan, ja päärata on perusteltua laittaa kuntoon ensimmäisenä. [Timo Heinonen: Oikein! — Olavi Ala-Nissilä: Väärin!]

On aika toimia erityisesti nyt, kun työn perässä matkustamista halutaan edistää. Kaukunkien väliset nopeat yhteydet ovat siihen hyvä keino. Kun Tampereen ja Helsingin välinen matka-aika saadaan lyhennettyä alle tuntiin, niin raideyhteydestä tulee huomattavan kilpailukykyinen vaihtoehto omalla autolla tällä hetkellä tätä väliä työssä käyville. Ja myös ilmasto ja ympäristö kiittävät.

Budjettiesityksessä positiivista on alle tunnin junan suunnittelun valmisteluun varattu miljoonan euron määräraha. Suunnittelu on saatava ripeästi maaliin, jotta rakentamisvaiheeseen päästään mahdollisimman pian. Perusteltua on toki myös selvittää erilaisia rahoitusmahdollisuuksia budjettirahoituksen vaihtoehtona. Myös EU-rahoitus on onnistuttava hyödyntämään. Loistava asia on se, että päärata on pääsemässä osaksi Euroopan liikenneverkon ydinverkkokäytäviä. Muutos mahdollistaa EU-rahoituksen hakemisen ja myös saamisen pääradan investointeihin, kunhan vaan täällä koti-Suomessa saamme suunnittelun ripeästi maaliin ja rakentamispäätökset pidemmälle.

Eli kaiken kaikkiaan tämä Suomen tärkein ja vaikuttavin raideliikenteen hanke on saatava eteenpäin. Se mahdollistaa sitten edelleen myös näiden muiden päärataa koskevien kehityshankkeiden eteenpäin menon, kunhan tämä liikennöidyin ja tällä hetkellä ruuhkaisin pala Helsingistä Tampereelle laitetaan ensin kuntoon rakentamalla lisää raidekapasiteettia.

20.19 Thomas Blomqvist r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Som vi alla vet har vi en ganska stor reparationsskuld i vårt trafiknät. Den uppgår nu till 2,5 miljarder euro, och

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

den här skulden har uppstått under många års tid för att vi helt enkelt inte här i riksdagen — och inte flera regeringar efter varandra — har lyckats avsätta tillräckliga medel för att sköta den här saken.

I den trafikpolitiska redogörelsen som riksdagen godkände under förra valperioden slogs det fast att vi ska satsa på att förbättra befintlig infrastruktur innan vi börjar bygga nytt, och det tycker jag fortfarande är klokt. Jag tycker att vi ska satsa på de vägar och järnvägar som vi alla vet att är i dåligt skick. Sedan när vi har satt dem i skick kan vi fundera på att bygga nytt. Till exempel behöver kustbanan grundförbättras och banans kapacitet ökas med dubbla spår. Om man ska bygga nya tågbanor tycker jag att man borde bygga österut från Helsingfors längs kusten, Borgå och Lovisa och så vidare.

Arvoisa puhemies! Hanko—Hyvinkää-rata on Etelä-Suomen ainoa merkittävä tavaraliikenteen rata, jota ei ole sähköistetty, vaikka sähköistämistä on suunniteltu ja jopa luvattu jo vuodesta 1985. Liikenneviraston sähköistämissuunnitelma radalle ehti vanheta vuonna 2016, mutta Liikennevirasto käynnisti 2017 työn radan sähköistämissuunnitelman päivittämisestä. Kun tämä suunnitelmatyö nyt on käynnistetty, tulisi varmistaa, että suunnitelma nyt myös johtaa sitten tähän Hanko—Hyvinkää-radan sähköistykseen.

Tämän rataosuuden sähköistys tehostaisi rahtikuljetuksia rautateillä ja parantaisi liikenneturvallisuutta. Se vähentäisi myös päästöjä maanteilla, kun rahtia siirtyisi maanteiltä rautateille. Hangon satama kasvaa, ja se toimii tietysti Länsi-Uudenmaan talouskasvun veturina, mutta se on myös ihan kansallisella tasolla todella tärkeä vientisatama, vienti- ja tuontisatama. Ja voimme todeta, että myös Suomelle vaikeiden liikenteen päästöjen vähentämisen tavoitteiden saavuttaminen helpottuu, jos Hanko—Hyvinkää-radan sähköistys tehdään.

Värderade talman! Det finns många vägar i vårt utbredda land som behöver förbättras. I Nyland hittar jag två livligt trafikerade vägar — och säkert också flera — men jag nämner två: riksväg 25 och stamväg 51. Där rör sig en stor mängd trafik, också tung trafik. De är av stor betydelse för näringslivet och godstrafiken som rör sig utanför huvudstadsregionen, i synnerhet västerut. Trafiksäkerheten på båda vägarna, kanske i synnerhet på riksväg 25, är dålig och behöver förbättras med det snaraste.

Arvoisa puhemies! Liikenneyhteydet ovat usein ratkaisevassa asemassa, kun ihmiset valitsevat asuinpaikkansa ja yritykset arvioivat, minne heidän kannattaisi toimipaikkansa sijoittaa. Toimivat liikenne- ja viestintäyhteydet ovat edellytys yhteiskunnan ja sen alueiden kehitykselle. Myös alempi tieverkko on tärkeä. Sen kunto ratkaisee, miten etenkin metsäteollisuuden, maatalousyrittäjien ja elintarviketeollisuuden raaka-aineiden logistiikkaketjut tehtäisiin ja jalostamoihin toimivat.

20.23 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Liikennepuolella on tällä vaalikaudella tapahtunut paljon, kiitos siitä nykyiselle hallitukselle ja liikenneministeri Anne Bernerille. Tiestön korjausvelkaan itse asiassa ensimmäistä kertaa lähdettiin paneutumaan toden teolla. Sitä oli kertynyt 2,5 miljardia, ja sitä on tällä kaudella lyhennetty määrätietoisesti. Myös ensi vuodelle on rahoitusta korjausvelan pienentämiseen. Ja on äärimmäisen tärkeää, että myös seuraava hallitus sitoutuu vastaavalla tavalla tä-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

hän kokonaisuuteen, että laitamme meidän tieverkkoa kuntoon, myös sitä pienempää tieverkkoa.

Valtiovarainvaliokunnassa nostimme esille pieniä sorateita esimerkiksi. Meillä on omaa kelirikkorahoitusta ensi vuodelle tulossa ja niin poispäin. Sellaiset tiet, joita kuitenkin tänä päivänäkin Suomessa tarvitaan jopa jokapäiväiseen liikkumiseen ja myös suomalaisen ruoantuotannon, muun muassa maidontuotannon, turvaamiseen, pitää saada kuntoon.

Haluan antaa kiitosta alueellisesti kollegoilleni siitä, että saimme rahoituksen Riihimäen liityntäpysäköinnille, joka helpottaa isolta alueelta myös linja-autoliikenteen käyttöä työmatkaliikennöinnissä. Tärkeänä näen myös kantatie 54:n riista-aitarahoituksen. Se on yksi Suomen pahimpia peurakolariteita, tällä tienpätkällä tapahtuu noin 100 peurakolaria vuositasolla, ja siitä nyt läntinen osuus saadaan laitettua kuntoon.

Arvoisa puhemies! Autoverosta en tänään yksityiskohtaisesti käy keskustelua. Tuon kuitenkin saman esityksen, joka löytyy eduskunnan muutamien päivien takaisista pöytäkirjoista laajemmin, että autoverosta mielestäni olisi syytä ensi vaalikaudella tehdä ratkaisu, sen luopumisesta esimerkiksi neljän tai viiden vuoden ohjelmalla, niin että siitä ensimmäisenä luovuttaisiin vähäpäästöisten ja päästöttömien autojen osalta ja sitten kokonaan. Se olisi myös ympäristöteko.

Pidän myönteisenä myös tämänpäiväistä ratkaisua vinjettimaksusta [Eduskunnasta: Jo oli aikakin!] ulkomaalaiselle raskaalle liikenteelle. Kotimaiselle kuljetusalalle se tullaan korvaamaan käyttövoimaveron alennuksella, eli tämä ei tule rasittamaan suomalaista raskasta liikennettä.

Arvoisa puhemies! Pääradasta on puhuttu paljon. Muun muassa Tampereen kansanedustaja Sofia Vikman hetki sitten puhui pääradasta hyvin ja toi esille sen tärkeitä vaikutuksia, muun muassa sen, että tämän pääradan varrella asuu jopa 3 miljoonaa suomalaista. Ja nyt on saatu aikaiseksi ratkaisu, että päärata pääsee mukaan yli 30 miljardin euron EU:n investointikokonaisuudesta kilpailemaan, hakemaan tätä rahoitusta osana EU:n ydinverkkokäytävää, johon se on pääsemässä Verkkojen Eurooppa -ohjelman kautta.

Pääradalla on tehty paljon, vaikka meilläkin maakunnassa tietyt tahot haluavat levittää täysin vääränlaista tietoa. Ykkösvaihe käynnistyi vuonna 2016. Silloin parannettiin liikennepaikkojen toimivuutta, rakennettiin ensimmäiset lisäraiteet Ainola—Purola-välille. Tällä hetkellä tehdään Riihimäen asemapihan remonttia, työt jatkuvat siellä aina vuoteen 2020 asti. Ja aiemmin on jo tehty tämän kokonaisuuden kannalta tärkeä, vaikkakin aika pieni, hanke, kolmioraide, joka oli edellytys pääradan vaihde- ja raiteistomuutoksille. Tämä helpotti muun muassa tätä ruuhkaista risteysasemaa. Toisessa vaiheessa, joka valmistui nyt siis tänä vuonna ja jossa hanke on lähdössä toteutukseen, rakennetaan lisäraiteet Kerava—Jokela-välille. Näin syntyy 20 kilometrin mittainen yhtenäinen neljän raiteen osuus pääradalle. Ja lisäraiteet rakennetaan myös Kytömaa—Ainola- ja Purola—Jokela-välille ja tavaraliikenneraiteet Hyvinkään ja Riihimäen välille sekä Keravalta Lahden oikoradalle.

Eli pääradalla on tehty. Nämä toimenpiteet ovat olleet välttämättömiä sen eteen, että seuraavassa vaiheessa pystytään tekemään päätöksiä Riihimäeltä kohti pohjoista, Hämeenlinnaan, Hämeenlinnasta Tampereelle, ja äärimmäisen tärkeää on se, että se hanke etenee myös siitä kohti pohjoista, sillä tämän EU-rahoituksen yhtenä tärkeänä saantikriteerinä ja siihen merkittävästi vaikuttavana asiana on se, että on liikenneyhteyksiä, jotka ovat kahden EU-maan välillä. Näin meillä syntyy tästä pääradasta tällainenkin yhteys. Ja toivottavasti tulevaisuudessa raideyhteys sitten voisi jatkua, vaikka sinne Tallinnaan, ja avata sitä kautta sitten vielä pidemmänkin yhtenäisen [Puhemies koputtaa] reitin Euroopasta tänne

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

pohjolan perukoille. Kyllä meidän Suomen elinvoima ja menestys on hyvin pitkälti kiinni siitä, miten [Puhemies koputtaa] hyvään kuntoon pääradan saamme. [Olavi Ala-Nissilän välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Ala-Nissilä, teille on varattu oma puheenvuoro.

20.28 Olavi Ala-Nissilä kesk: Kiitän siitä ja totean, että on käytetty erinomaisia puheenvuoroja. Nähdään, että liikenne on koko Suomessa tärkeä asia. Joka puolella on tärkeitä hankkeita. Siinä mielessä on tärkeätä, että löydämme rahoitusratkaisun uudelle vaalikaudelle, koska muuten olemme aivan mahdottoman tilanteen edessä. Ja kun sanoin, että koko Suomen kannalta tärkeä asia, niin minä lähdän siitä, että ei kaikkien teiden pidä tulla tänne Helsinkiin, vaan liikenteellä on todellakin asumisen, yrittämisen, aluekehittämisen kannalta poikkeuksellisen tärkeä merkitys näinä aikoina.

Sitten, arvoisa puhemies, kysyn, mistä on lyhyin tie Eurooppaan? Vastaa itse: se on Turusta. Turusta on lyhyin tie Eurooppaan, ja sen takia on tärkeätä, että väylät sinne ovat kunnossa. Me kannatamme näitä tunnin juna -ratkaisuja, mutta sitä ennen on kuitenkin Suomessa, siinä on aikaakin, tärkeä hoitaa nämä vientiväylät ja liikenneturvallisuusväylät kuntoon. Jos nyt menen tuonne Lounais-Suomeen, niin esimerkkinä juuri ystie, kasitie, ohikulkutie, Paraisten väylä, kaikki suomalaisen elinkeinoelämän kannalta tärkeitä korjaus-, kehittämishankkeita, jotka pitää toteuttaa. Kun me puhumme tunnin junasta ja pika-Tampere-junasta, niin kuitenkin niitä ei ole tarkoitettu Helsinkiä yksin hyödyttämään. Sen takia on tärkeätä, että siellä Tampereen suunnalla, Pirkanmaalla, lounaassa ja muualla tämä seudullinen liikenne toimii. Silloin niistä saadaan hyöty. [Eduskunnasta: Mites itärata?] — Ja itärata, totta kai. Olin juuri tulossa itärataan, jonka haluan tässä mainita. Se on tärkeä asia.

Arvoisa puhemies! Liikenne on paitsi pääväyliä, niin se on myöskin alemman tason tietä ja seudullista liikennettä, joita kaikkia on tärkeä yhdessä kehittää, ja tässä suhteessa tämä vaalikausi on ollut hyvä vaalikausi. On aloitettu nyt tällainen uudenlainen voimakkaampi liikenteen kehittäminen, mutta nyt tämän jatko on erittäin tärkeä, ja keskustan johdolla se menee eteenpäin. Ja kiitän myöskin tästä vinjettimaksusta. Keskusta joutui siinä lyömään nyrkkiä pöytään, jotta se tänne eduskuntaan saatiin, mutta saatiin kuitenkin, ja se on hyvä asia.

20.31 Simon Elo sin: Arvoisa puhemies! Tällä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla on paljon tärkeitä pieniä parannuksia: tiestön talvikunnossapitoon ja kelirikon hoitamiseen 25 miljoonaa euroa, lisärahoitusta tasoristeysohjelmaan 10 miljoonaa euroa — jota kyllä pitää seuraavankin hallituksen hyvin voimallisesti ja suuremmillakin summilla jatkaa. Paljon on ollut näitä tasoristeysvaaratilanteita. Ne ovat inhimillinen kysymys ja todellakin turvallisuuskysymys.

Lisäksi laivaliikenteeltä perittävien väylämaksujen puolitus jatketaan seuraavina vuosina. Seuraavan hallituksen olisi kyllä syytä ottaa pidemmällä tähtäimellä väylämaksun poistaminen kokonaan hallitusohjelmaan tavoitteeksi.

Myös tunnin rata Turkuun Helsingistä on otettu tässä esille. Miljoonan euron määräraha suunnittelulle on hyvä alku, mutta kyllä näkisin, että järkevää olisi ensimmäiseksi vaiheeksi siinä konkretiassa ottaa ratayhteys Espoon Leppävaarasta Kauklahteen. Se olisi semmoi-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

nen realistinen alku sille koko tunnin radan lopulliselle hankkeelle. Summa olisi käsittääkseni arviolta noin 275 miljoonaa euroa tosiaan tälle kaupunkiradalle, oikoradalle Espoon Leppävaarasta Kauklahteen, jota on, myönnän täysin, kotikaupungissani pitkään jo toivotu ja nähty tärkeäksi Länsimetron ohella — raidehankkeeksi, jolla olisi merkittävää vaikutusta myös työmatkalaisiin ja sitten tietysti elinkeinoelämään.

Arvoisa puhemies! Kyllä tässä yhteydessä, kun puhutaan liikenteestä ja kun liikenne- ja viestintäministeriöstäkin on puhe, täytyy ottaa esille tämä ilmastoraportti, joka varmasti täälläkin on jo puhututtanut. Helsingin Sanomat kuvaili tätä raporttia niin, että ”asiantuntijat tekisivät autoilusta niin kallista, että kaikki vaihtaisivat menopeliä”. Tämä on minusta suorastaan kauhukuva siitä ajattelusta, mitä jollakin todella voi olla, että tehdään autoilusta, sujuvasta liikkumisesta, niin kallista, että kaikki vaihtaisivat menopeliä.

Tietysti herää kysymys, että mihin vaihtaisivat menopeliä. Ei siellä selkosilla pitkospuiden päässä jokaisella ole mahdollisuutta sitä bussia ottaa, ja vaikka olen VR:n hallintoneuvoston puheenjohtaja, niin eipä sitä VR:ääkään ihan nyt kaikkialla mailla halmeilla ole tarjolla järkevänä vaihtoehtona, joten mihin se menopeli vaihdetaan, sähköautoonko? No, tästä St1:sen Mika Anttonen pääministerin ilmastopoliittisessa keskustelussa sanoi, että jos halutaan globaalisti ottaa sähköautot todella massiivisesti käyttöön, niin se tarkoittaisi kaikeksen sen koboltin käyttöönottoa, mikä maailmassa tällä hetkellä tunnetaan. Ei sekään kuulosta kauhean realistiselta ilmastovaihtoehdolta, varsinkin kun tiedetään, että ei se akkujen valmistaminenkaan mitään päästötöntä ole, vaan itse asiassa joissain tutkimuksissa on osoitettu, että sähköauto pidemmällä elinkaarella saattaa olla jopa päästöiltään haitallisempi ratkaisu kuin nykyiset, sinänsä koko ajan tehostuvat polttomoottoriautot.

Tämän hallituksen linjahan on ollut aivan oikea. Autoveroa on kevennetty sadoilla miljoonilla euroilla. Ja täytyy ihmetellä, että kun tämä on tehty, niin silti sekä sosiaalidemokraatit että vihreät vastustavat tätä kevennystä, vaikka esimerkiksi vihreiden vaihtoehtobudjetissa ja ymmärtääkseni seuraavien vaalien tavoitteissa on, että vähänpäästöisiltä autoilta poistettaisiin autovero kokonaan. Miksi sitten tätä on pitänyt koko ajan vastustaa, mitä hallitus juuri tekee, sanotaanko, asteittain?

Siniset haluaisivat poistaa autoveron kaikilta autoilta, eivät pelkästään vähäpäästöisiltä vaan kaikilta autoilta. Jos katsotaan päästöjä, niin keskimääräinen auto nykyään itse asiassa on varsin vähäpäästöinen. Lisäksi ajoneuvoverohan kevenee vuonna 2020. Se on tärkeää myös niille, jotka sanovat sinänsä oikeutettuna kritiikkinä, että te kevennätte autoveroa, mutta entäs me ihmiset, joilla ei ole varaa ostaa uutta autoa. No, tämä hyödyttää sitten tietysti sitä ihmisryhmää.

Haluan vielä ottaa, arvoisa puhemies, kyllä hieman lähempään tarkasteluun vihreiden vaihtoehtobudjetin ja sen esitykset autoilijan kannalta. Vihreät korottaisivat dieselin verotusta 100 miljoonalla eurolla, peruisivat hallituksen tekemän miljoonan euron korotuksen kuljetustukeen, rajoittaisivat omalla autolla tehtyjen työajojen kilometrikorvauksia 140 miljoonalla eurolla ja nostaisivat työmatkavähennyksen omavastuuta ja pienentäisivät enimmäismäärää, minkä vaikutus olisi yhteensä 57 miljoonaa euroa. Tämä on hyvin erikoinen linja siinäkin mielessä, että pelkästään Raahan terästehdas ja Helsingin Energiana tunnetun Helenin toiminta tuottavat suuremmat hiilidioksidipäästöt kuin koko henkilöliikenne. Miksi me demonisoimme koko henkilöliikenteen, joka on meidän haja-asutussa maassa niin tärkeä kuin se on?

Täytyy sanoa, että Antti Rinteen, Pekka Haaviston ja Li Anderssonin [Puhemies koputtaa] Trio Töykeille en kyllä valtaa näissä liikennepoliittisissa kysymyksissä antaisi. Puna-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

vihreiden ikiaikaisena tavoitteena on ollut siirtää maalaiset kaupunkeihin, laittaa meidät maksamaan Kallion ratikkakiskoilla kolistelevien viiksihipstereiden ilmaiset juna- ja ratikkaliput. Ei käy! [Naurua — Timo Heinonen: Tuota olisin kuunnellut pidempäänkin!]

20.36 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edellä kuultu puheenvuoro on varsin oikeaan osunut arvio tilanteesta, mihin tässä liikenteen demonisoinnissa ollaan menossa, jos ei siinä pidetä malttia, ja taas itse toivon, että malttia tähän keskusteluun pitää saada.

Laajakaista-asioista haluaisin vielä mainita, että laajakaista pitää saada ulotettua koko Suomeen tulevalla hallituskaudella, jotta maakuntauudistuksen ja lähinnä sosiaali- ja terveyshuollon asiat saadaan järjestettyä, kuntalaisille ja kaikille tasavertaiset palvelut. Se edellyttää hyvää ja toimivaa laajakaistaverkostoa koko maahan.

Liikenteen talvikunnossapidosta täällä on kannettu vielä huolta, ja nyt kun osalla alueista urakkakilpailu on kilpailutettu uudelleen ja uusien pelisääntöjen mukaan, niin toivon, että tulevan vuoden ja talven kokemuksista oppineina sitten hyödynnetään niitä tietoja, jos ne ovat myönteisempiä kuin vanhan järjestelmän. Näin ainakin uskon, koska myös koneurakoitsijoitten kanssa käytyjen keskustelujen kautta on annettu ymmärtää, että tuleva kilpailuttaminen ja urakointisopimuksien teko olisi selkeästi parempi kuin tämä nykyinen järjestelmä, jossa on toki ollut hiukan toivomisen varaa.

Vielä tuohon sähköautojen ja dieselautojen demonisointiasiaan. Toivon, että siinä todellakin keskustelu menee sitä rataa, että biodieselin ja semmoisten polttoainevaihtoehtojen, mitä kaikilla suomalaisilla on mahdollisuus jo nyt käyttää, arvo tunnistettaisiin ja lähdettäisiin siltä pohjalta liikkeelle, että tehtäisiin kaikki lähes 3 miljoonaa autoa ympäristöystävällisemmiksi, eikä pohdita muutamaa kymmentätuhatta tai muutamaa tuhatta autoa ja niihin satsata valtavia verotukirahoja. Minä ainakin toivon, että suomalainen liikenne kaiken kaikkiaan lähtee puhtaammalle, ilmastoystävällisemmälle linjalle, ja se lähtee sieltä polttoaineitten kautta, kun sekoitevelvoitetta ja näitä biokaasu- ja etanolivaihtoehtoja vain lisäilläään.

Lopuksi haluan mainita vielä tämän päivän parhaan uutisen eli hallituksen esityksen vinjetistä eli tienkäyttöverosta, missä keskusta vahvasti ajoi tätä asiaa loppuun asti, että saadaan vielä tämän vuoden puolella tämä esitys hallitukselle. Tämä on erinomainen asia suomalaiselle liikenteelle ja suomalaisille. Saadaan ulkolaiset maksamaan siitä käytöstä, kun he suomalaisia väyliä käyttävät, ja toisaalta suomalaisille sitten tämä korvataan jollakin, kompensoidaan ajoneuvoveroa alentamalla, niin kuin tuossa esityksessä on, se on yksi hyvä vaihtoehto. [Puhemies koputtaa] Kauan odotettu vinjettimaksu tulee voimaan.

20.39 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Liikkumisen on oltava sujuvaa eri kulku-
muodoilla. Kun haluamme tehdä kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, korostan vaikuttavuusarvioiden ja kustannuslaskelmien tärkeyttä, kun vertailemme eri keinoja ja toimenpidevalikoimaa.

Kokoomuksen kannattamia keinoja liikennepolitiikassa päästöjen vähentämiseksi on esimerkiksi se, että siirrämme uusien autojen verotusta kokonaan auton hankinnan verotuksesta autoilun päästöjen verotukseen. Tässä tavoitteena on, että sähköä tai biokaasua käyttävä ajoneuvo on suomalaiselle aina fossiilista polttoainetta käyttävää autoa kilpailukykyisempi vaihtoehto hankkia viimeistään 2030-luvulla.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Toinen hyvä keino on raideliikenteen kehittäminen, nopeat yhteydet. Jos välillä Helsinki—Tampere saataisiin junamatkan aika nopeutettua alle tuntiin, siirtymisestä oman auton käytöstä raiteille tulisi varsin kilpailukykyinen vaihtoehto. Työmatkaa tuolla välillä moni vielä omalla autollakin taittaa.

Toisaalta on otettava huomioon se, että omalla autolla liikkumisen pitkien etäisyyksien Suomessa on oltava jatkossakin mahdollista tarpeen mukaan kaikille. Ei kaikilla edes ole mahdollisuutta hankkia kovin nopeasti uutta sähköautoa ja siirtyä uuteen autoon. Toisaalta on varmasti myös ympäristön näkökulmasta järkeä tasapainoilla siinä, että olemassa oleva autokantakin ajetaan tarkoituksenmukaisessa määrin loppuun. Korostan vaikuttavuusarvioita ja kustannusten laskemista siinä, mikä on tehokkainta mahdollista ilmastopolitiikkaa, ja ilmastopolitiikassa on onnistuttava kuitenkin kunnianhimoisissakin ratkaisuissa.

20.42 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Aivan aluksi haluan kiittää ministeri Berneriä sinnikkyudesta ainakin kahden asian osalta. Tämä vinjetituutinen oli erinomainen asia, mikä nyt saatiin lävitse, ja myös valtiovarainministeriö saatiin asian taakse käännettyä.

Toinen asia oli aiemmin tässä, eli ministeri Bernerhän on myös Pohjoismaiden yhteistyöministerinä, ja näissä neuvotteluissa saatiin myös Ruotsin pää käännettyä siihen, että myös Ruotsi lähti kannattamaan tätä TEN-T-raideverkon viemistä eteenpäin Tukholmasta Tornioon, ja me suomalaiset viemme sitten taas Tornioista Helsinkiin päin. Tämä hakuhan on menossa meillä EU:ssa, ja toivottavasti saamme tämän TEN-T-raideverkkorahoituksen myös tälle pääratahankkeelle, mitä tässä erinomaisesti on jo aiemmin pohjustettu. Se olisi noin 20 prosenttia. Me tarvitsemme sen rahoituksen siihen, ja meidän tulee tutkia myös muita rahoitusvälineitä.

Tämänhetkisen LVM:n suunnittelukortin mukaan pääradan rakentaminen Helsingistä Tampereelle olisi valmis vasta 2039. Jos me löydämme siihen uusia rahoitusvälineitä, kuten EU-rahoitusta ja rahoitusyhtiön kautta mahdollisia muita sijoittajia, niin voimme nopeuttaa sitä prosessia. Hieno asia, että siihen on miljoona nyt suunnittelurahaa laitettu, mutta se vaatii sen 10 miljoonaa vähintään siihen suunnitteluun, ja toivottavasti seuraavassa hallitusohjelmassa rahoitusasia tullaan selkeästi viemään tästä maaliin.

Pääradalla kulkee Tampereelle asti asiakkaita noin 4,5 miljoonaa matkustajaa vuosittain, ja lähempänä, Riihimäki—Helsinki-välillä, kulkee noin 6,5 miljoonaa. Se on hyvin liikennöity rataväli, ja se on todella tukkoinen. Kun tähän vielä yhdistetään nämä metsäteollisuuden tuotekuljetukset muun muassa Äänekoskelta, niin siihen välille ei saa uutta liikennettä. Mehän yritimme Allegron saada Tampereelle kääntymään, kun tehdään tämä Riihimäen oikaisu, mutta ei ole tilaa. Aikaslottia ei löydetty näille junille, joten on pakko tämä kolmas raide saada.

Kolmas asia on Kolmostien kunnostus Pirkanmaan osalta. Se on edennyt Hämeenkyrön liikenneympyröihin, ja kun siellä on kaivinkone käynnissä, niin minun mielestäni olisi järkevää jatkaa Kolmostien uudistusta siitä eteenpäin kohti Seinäjokea.

Ysitien kunnostaminen. Olemme varmaan Ala-Nissilän kanssa samaa mieltä, että Ysitie tulee saada kuntoon Turusta ylöspäin. Erittäin tukkoinen väli on juurikin Tampereelta Jyväskylään, ja varsinkin kun lähdetään Tampereelta liikkeelle. Siinä on suunnitelmat tehty, ja toivottavasti siihen saadaan rahoitusta aika pian. Tässä on ihan turhia kuolemantapauksia tullut tällä hetkellä. Se on hyvin tukkoinen ja vaarallinenkin tie.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Pitää kiittää hallitusta siitä, että yksityisteille on tullut nyt 17 miljoonaa vielä ensi vuodelle yksityistierahoitukseen. On erittäin tärkeää, että meidän puutavarat, materiaalit, teollisuuden tuotteet pääsevät sieltä tiloilta, taloista, yrityksistä, maailmalle ja vientiin. Edellisellä hallituksella ei tainnut olla kuin 3 miljoonaa siinä, ja niistäkin meni 2 losseille, niin että tämä on iso edistys, ja toivon, että myös tämä rahoitus tulee säilymään.

Yksi asia tulee muuttumaan. Maakuntauudistuksen kautta maakunnille tulee tämä tievastuu ja myös raideliikenteen vastuuasioita. Erilaisia hankepilotteja ja ratapilotteja on menossa, ja minä toivoisin ainakin, että pääsisivät eteenpäin meidänkin, Pirkanmaan, pilotit, joissa käsiteltäisiin niin henkilöliikennettä, lähiliikennejunaa kuin myös sitten tämän Tampereenkin raideliikenteen yhtymistä tähän junaverkkoon.

Arvoisa puhemies! Saavutettavuus on tärkeä asia maaseudulle ja myös muillekin alueille, ja tämän valokuituverkon, laajakaista-asian, edistäminen on erittäin tärkeää. Hienoa, että se lakimuutos saatiin, että näitä käytettävissä olevia rahoja voidaan vielä pidempään käyttää, mutta toivoisin näihinkin asioihin uutta rahoitusta.

Autoista ja liikenteestä. Meillä on talousvaliokunnassa menossa jakeluvaikeus, ja näen, että tämän jakeluvaikeuden kautta itse kannustan sitä, että haetaan uusia biopolttoaineita, käytetään polttomoottoritekniikkaa niin pitkälle kuin mahdollista ja haetaan sitä kautta myös puhtaampaa ilmastoa näissä päästöasioissa.

20.47 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! On tosiaan hieno asia, että liikenteen osalta on saatu isoja uudistuksia tehtyä tällä kaudella ja myös ihan sitä konkreettista rahaa saatu väylillemme lisää. On syytä toivoa, että seuraavat hallitukset ovat yhtä kunnianhimoisia sen osalta, että meidän korjausvelkaamme todellakin saadaan maksettua samalla tahdilla kuin tälläkin kaudella ja päästään siitä rahoitusuudistuksestakin sitten sopimaan. On aika surullista, että olemme Kreikan kanssa enää harvoja maita, jotka budjetista maksavat näitä meidän laajojen teitten korjauksia ja investointeja. Jokainen kansalainen ymmärtää, että tällä tiellä ei voida jatkaa, vaan me tarvitsemme uuden rahoitusmallin ja sitä laajaa näkemystä ja sitä vastuunkantoa koko Suomen väylien hoitamisesta sitten jatkossa.

Arvoisa puhemies! Tästä ensi vuoden budjetista on todettava, että on hyvä, että myös näihin meidän yritysinvestointeihimme ympäri Suomea panostetaan, ja kun työpaikat lisääntyvät, niin huolehdimme tästä hyvästä kehityksestä. Esimerkiksi pohjoisessa olevan vastuullisen kaivosteollisuuden osalta myös valtio kantaa vastuunsa, ja Kainuuseen tulee sekä Terrafamelle että uudelle Sotkamo Silver -kaivokselle myöskin tätä tierahoitusta, niin että saadaan sinne asianmukaiseen ja turvalliseen kuntoon nämä tiet paikallisille asukkaille ja yritykselle ja työntekijöille.

Arvoisa puhemies! Sitten tästä talvitienhoidosta: Tuli todellakin asiallista ja aivan ymmärrettävää palautetta varsinkin viime talvena, jolloin tuli näitä erityisiä ongelmia esiin tienhoidon osalta. Myös ilmastonmuutos siihenkin vaikuttaa. Tein silloin myös itse kirjallisen kysymyksen hallitukselle koskien teiden talvikunnossapitoa, koska palautetta aiheesta tuli niin paljon kansalaisilta ja myös itse tieurakoitsijoilta myös Kainuusta ja tuolta pohjoisemmasta. Viime talvena liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner päättikin toimenpideohjelmasta talvitienhoidon tehostamiseksi. Lisärahoitusta talvitienhoitoon tuli heti 2 miljoonaa euroa vuoden alussa ja 15 miljoonaa euroa lisää täksi talveksi. Tämä näkyy myös budjetissa nyt sitten selvästi, että rahaa laitetaan tähän tästä talvesta eteenpäin. Myös talvitienhoidon kriteerit, hoitoluokitukset ja toimenpideaajat päivitettiin sekä tienhoidon urakkamallia kehitettiin vastaamaan alueiden muuttuvia tarpeita. Urakoitsijat pystyvät nyt

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

paremmin lähtemään tienhoitoon silloin, kun on se tarve. Ei tarvitse enää odotella lupia ylempää, vaan tässä on otettu myös maalaisjärki käyttöön, ja tämän parantuneen tilanteen ja tämän uuden urakointimallin on tarkoitus näkyä tästä talvesta eteenpäin teillämme.

Arvoisa puhemies! Haluan kommentoida myös tätä pääväyläasetusta, josta on paljon ollut liikkeellä vääriä huhuja, ja aika paljon on joutunut oikaisemaan myös oppositioedustajien kirjoittelua alueellamme sen osalta, mitä tämä pääväyläasetus tarkoittaa. Tämä asetus koskee siis nimenomaan tienhoitoa ja näitä tienhoitoluokituksia, joista jo aikaisemmin on ely linjannut, ja nyt tämä tuotiin ensi kerran poliittisen päätöksenteon piiriin asetuksen kautta. Tämä on sekoitettu tien korjauksiin, investointeihin, joista päätetään aivan eri keinoin ja eri kohdassa. Tulevassa 12-vuotisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa maakuntien ja valtion yhteistyöllä tullaan linjaamaan sitten näistä tien korjauksista, väyläverkoistoin investoinnista ja sen kehittämisestä, ja näitä ei todellakaan pidä sekoittaa.

Ja nyt kun tätä tienhoitoa on sitten parannettu, niin on syytä korostaa sitä, että kaikkia maamme väyliä hoidetaan ja pitää hoitaa liikennemäärien ja keliolosuhteiden mukaan, myös niitten alueitten yritysalamän tarpeiden mukaan niiden teiden vaatimalla hoitotasolla. Näin tulee myös tapahtumaan. Hyvä tienhoito ei edellytä pääväylän hoitotasoa, jota ei ole esimerkiksi myöskään Kehä ykkösellä. Hoitoluokkia myös nostettiin tarvittavilla teillä jo viime keväänä. Tämä asetus varmistaa sen, että tienhoidon taso ei heikkene, ja sitä tarvittaessa edelleen nostetaan, esimerkiksi yritystoiminta lisää liikennettä alueella. Tämä on tärkeä huomio, ja toivon, että tätä väärää tietoa ei enää jaeta siltä osin, sillä tosiaan tien investoinnista tullaan päättämään eri kohdassa ja eri päätöksillä. — Kiitos.

20.52 Antti Kaikkonen kesk: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Oikein mukava nähdä, että myöskin edustaja Gustafsson on tullut tänne saliin. Hetken jo pelkäsin, etteikö pääoppositiopuoluetta kiinnosta nämä liikennepolitiikan asiat, mutta onneksi edustaja Gustafsson vastaa 10—15:tä edustajaa hyvinkin. [Jukka Gustafsson: Kuuntelin kyllä työhuoneessani pitkään!] — Joo, kyllä uskon sen.

Mutta, arvoisa puhemies, asiaan. Tässä on käyty mielenkiintoista, polveilevaa ja hyvää keskustelua liikenneinfrahankeista, ja niitähän on pöydällä melkoinen määrä. Tällä vaalikaudella on saatu katapultit liikkumaan ja teitä rakentumaan, korjaushankkeita, parannuksia enemmän kuin vuosikausiin ja korjausvelkaa viimeinkin lyhennettyä, mikä on erittäin merkittävä saavutus sen jälkeen, kun hyvin pitkään korjausvelka paheni, mutta näkyvä on se, minkä tiedämme, ja tämä asia pysyy ajankohtaisena varmasti myös tulevalla hallituskaudella.

Myöskin näitä rautatien isoja hankkeita on pöydällä useampia, varmasti perusteltuja, mutta tietysti on selvää, että kovin montaa isoa hanketta ei varmaan seuraavakaan hyvä hallitus saa liikkeelle, on siellä sitten kuinka hyvä kokoonpano tahansa. ”Rahhoo” ei käytännössä kuitenkaan ole. Täytyy hyvin tarkkaan punnita, mitä voitaisiin kenties laittaa liikkeelle. Sinänsä on esitetty hyviä perusteluja sekä Turun suuntaan että Tampereen suuntaan. Pidän myöskin tätä itäratahanketta hyvin perusteltuna ja tärkeänä. Muitakin hankkeita on eri puolella Suomea, ja on kyllä toivottavaa, että ainakin näissä joissakin päästään eteenpäin ja muissa sitten ehkä vähän myöhemmin. Tarkkoja kustannus—hyöty-laskelmia tässä tietysti täytyy tehdä ja sen jälkeen tehdä näitä päätöksiä.

Nämä Tallinnan tunnelihankkeet ovat mielenkiintoisia. Ne ovat kyllä hintalapultaan hyvin massiivisia, oikein erityisen massiivisia, ja siinä mielessä kyllä mielenkiinnolla seuraan, miten tämä liikemies Vesterbackan hanke etenee. Kyllähän se tietysti valtiontalou-

den kannalta kuulostaisi vähintäänkin tutkimisen arvoiselta, jos todella tunnelin voisi rakentaa pääsääntöisesti yksityisrahoitteisena, eikä se nyt ehkä ihan utopiaa ole. Mutta katsotaan, miten hanke etenee ja voisiko se olla vaihtoehto. Totta kai, jos se on mahdollista, niin sitten mielestäni sille voi näyttää vihreää valoa. Mutta se, löytyykö valtiolta yhtäkkiä 10—15 miljardia euroa siihen hankkeeseen, on jo paljon vaikeampi kysymys. Mutta selvitetään ja katsotaan, ja ratkaisuja tehdään sitten varmasti ensi hallituskaudella tässäkin kysymyksessä.

Arvoisa puhemies! Sitten on tämä muu liikenne. Viime viikolla tuli liikenneministeriöltä mielenkiintoinen raportti, jossa pyritään sähköistämään liikennettä. Se on varmasti hyvä tavoite, että henkilöautoliikennettä pyritään viemään ilmastoystävällisempään suuntaan, mutta kyllä siinä pitää pitää kansalaiset mukana, myös pieni- ja keskituloiset kansalaiset. Ja realiteetti nyt vain on se ainakin vielä tällä hetkellä, että ei ihmisillä pääsääntöisesti ole varaa, suomeksi sanottuna ei ole varaa, ostaa sähköautoja. Ne ovat hyvin kalliita vielä tässä vaiheessa. Voi olla, ja toivottavasti, ne halventuvat lähivuosien aikana, ja silloin ne tulevat useamman kansalaisen ulottuville ja yleistyvät. Mutta tässä vaiheessa autoverotuksessa pitää edetä asteittain. Täytyy muistaa, että suomalaisen auton keskihinta on aika matala, jollen väärin muista, niin taitaa olla alle 4 000 euroa. Nyt en ole ihan varma tästä, mutta tämänmoisen numeron muista. [Lasse Hautala: 3 600!] — 3 600. No, kyllä se mittaluokka oli sitten oikea, kun edustaja Hautalakin näin todistaa. — Elikkä kun tämä on realiteetti, niin kylähän siihen, että ihmisillä olisi varaa yli kymmenen kertaa enemmän maksaviin sähköautoihin, on vielä matkaa.

Paljon tolkumpi ja nopeampi tapa on tämä sekoitevelvollisuus. Siinähan on otettu askelia ja otetaan edelleenkin askelia eteenpäin. Se on ympäristöystävällistä, parantaa Suomen omavaraisuutta, luo työpaikkoja. Siinä on monia hyviä puolia, ja sillä osaltaan vastaamme myös tähän ilmastohaasteeseen.

Päivän hyvä uutinen, allekirjoitan senkin, on tämä vinjettiasia. Keskustan eduskuntaryhmälle ollut hyvin tärkeä, että sitä pusketaan eteenpäin, että ulkomaalainen rekkaliikenne, raskas liikenne osallistuu meidän kotimaisen tieverkon ylläpitoon edes jonkinlaisella maksulla tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Jatkossa, ensi kaudella, liikenteen verotusta pitää edelleen uudistaa. Autokantaa pitää uudistaa. Siihen on ennen muuta kaksi syytä: ilmastosyyt ja toisaalta myöskin liikenneturvallisuus. Mitä uudempi autokanta, sen parempi se on sekä ilmastolle että liikenneturvallisuudelle. Eli niitä askeleita, mitä tällä vaalikaudella on otettu, pitää ensi kaudellakin jatkaa.

20.57 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tänään on puhuttu paljon eri raidehankkeista, ja hyvä niin. On puhuttu Turun tunnin junasta, pääradasta, kuinka pitkälle se sitten olisikaan. On erittäin hyvä, että näitä on nostettu esille, mutta erittäin hyvä on myöskin se, että Itärata on nostettu keskustelussa esille ja se on nostettu samalle viivalle näiden kahden muun suuren ratahankkeen kanssa. Itärata tulee palvelemaan koko Kaakkois-, Itä- ja myöskin Pohjois-Suomea. Itse toivon, että se selvitys, mikä nyt on tekeillä, osoittaa myöskin sen tarpeellisuuden ja se otetaan tulevien vuosien ohjelmaan.

Haluan nostaa esille myöskin yhden ratahankkeen, joka on jo päätetty ja käytännössä työtkin aloitettu, nimittäin Karjala-radan kunnostuksen nimenomaan kaksoisraide-nimikkeellä Luumäki—Imatra-välillä. Siitä oikeastaan haluaisin sanoa sen, että toivoisin, että nämä ratahankkeetkin menisivät suunnitelmallisesti. Tällä hetkellä, kun puhutaan kaksois-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

raiteesta Luumäki—Imatra ja kun lähdetään täältä Helsingistä päin menemään, niin käytännössä se on tällä hetkellä suunnitelmissa Luumäki—Lappeenranta—Joutseno-välillä tavallinen yksiraiteinen rata ja sitten Joutsenosta Imatralle se vaihtuu kaksiraiteiseksi. Itse toivon, että saadaan toteutettua tämä ensimmäinen vaihe, mikä on näin suunniteltu, ja jatkossa nopeasti saadaan myös se kokonaisvaihe toteutettua eli se kakkosvaihe siitä rathankkeesta, ja myöskin toivon, että se siellä Imatralla jatkuu aina sinne rajanylityspaikalle asti. Se on erittäin tärkeää, että tätä viedään eteenpäin.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan nostaa esille hallituksen liikenneturvallisuuspaketin. Siinä on tämän tasoristeysohjelman jatkaminen, 10 miljoonaa euroa, erittäin tärkeä asia, ja tässä tulisi myöskin huomioda se, että kaupunkien ja kuntien alueella on niitä parannettavia tasoristeyskohtia, että kunnat ottaisivat tämän huomioon. Samoin tässä liikenneturvallisuuspaketissa talvikunnossapito ja kelirikon hoito, 25 miljoonaa euroa, on erittäin tärkeä asia. Viime talvi jo osoitti sen tarpeellisuuden ja samoin myöskin jo tänä talvena, tässä alkutalvesta on tapahtunut paljon onnettomuuksia, muun muassa valtatie 13:lla tuolla Savitaipaleella Myttilmäen kohdalla on jo neljä rekkaa ajautunut ojaan, ja toivon, [Puhemies koputtaa] että tämä Myttilmäen kohta saadaan myöskin korjaukseen.

21.01 Simon Elo sin: Arvoisa rouva puhemies! Jos tämä liikenne- ja viestintäministeriön ilmastoraportti on jossain onnistunut, niin sähköistämään tämän salin. Kyllä tämä herättää paljon tunteita sekä tässä salissa että kansalaisten keskuudessa.

Tässähän esitetään kiteytettynä, että autoilumaksuja korotettaisiin ja polttomoottoriautot kielletäisiin jopa hyvin nopealla aikataululla, sanotaanko aivan lähivuosina. Tämä on se perusasia, joka ihmisiä ihmetyttää ja hieman pelottaakin. Kysymyksen on siitä, niin kuin usein, kuka maksaa, kuka hyötyy. Tässä on jonkinlainen rahan uusjako ilmastonmuutokseen liittyvissä kysymyksissä joka tapauksessa käynnissä. Siinä pitää olla hyvin tarkka, koska jos mennään väärällä tavalla, niin maksaja on nykyinen haja-asutusalueella tai pienemmässä kaupungissa asuva, polttomoottoriautolla — bensiini- tai dieselkäyttöisellä — ajava suomalainen ja voittaja olisi siinä punavihreiden mallissa ainakin juurikin siellä kantakaupungissa Kallion ratikkakiskoilla kolisteleva, joka saisi ilmaisen joukkoliikenteen ja ei käyttäisi polttomoottoriautoa. ”Kielletään vain se, koska en minä sitä kuitenkaan käytä enkä tarvitse” ja niin edespäin. Eli pitää olla nyt hyvin tarkka siinä, kuka voittaa ja kuka häviää, kuka maksaa ja kuka hyötyy. Tässä juuri on se suuri vaara, että pienituloisen, joka siellä haja-asutusalueella asuu, on se häviö. Se todennäköisesti suurituloisempi kantakaupungissa asuja on sitten voittaja.

Sitten jos ajatellaan tätä sähköautoa: Sinänsä ihan hyvä tavoite, mutta jos ajatellaan sitä, mitä tässä raportissa esitetään, sähköautojen lisäämistä, niin Autoliitto esitti tässä viikolla laskelman, jonka mukaan — mihin edustaja Kaikkonen tässä viittasi — keskihinta autolla on tällä hetkellä 3 600 euroa. Ja jos ajatellaan, että veroton hinta uudella sähköautolla olisi 30 000, niin jos tästä hankintahinnasta valtio maksaisi vaikkapa puolet — kun monesti kuulee, että pitäisi maksaa enemmän tukea, niin sitten ihmiset ostavat — se tarkoittaisi, että autokannan sähköistäminen maksaisi 800 miljoonaa euroa joka vuosi kymmenen vuoden ajan. Kuinka realistinen ajatus tällainen on, kun pitäisi vielä latausinfraankin sitten ruveta panostamaan, mikä on sitten ehkä se helpompi osa tässä kysymyksessä?

Kun ajatellaan, että henkilöautoliikenteen päästöt ovat kaikista päästöistä 9 prosenttia, niin pitäisikö kuitenkin miettiä, että päästöjen osalta jokin muu kohde on tärkeämpi kuin nyt sitten henkilöautoliikenne, joka kuitenkin Suomen kaltaisessa maassa on hyvin oleel-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

linen osa meidän jokapäiväistä elämäämme ja sujuvaa liikkumista ja tietysti myös meidän elinkeinoelämäämme.

Vielä lopuksi, arvoisa puhemies, ajatuksena se, että vuoden 90 jälkeen liikenteen päästöt ovat pysyneet suurin piirtein samalla tasolla, vaikka meidän talous on kasvanut, vaikka autojen määrä on kasvanut. Tämähän johtuu tietysti tekniikan kehitymisestä: pienemmät päästöt nykyisillä autoilla. Ei tässä kaikki ole huonosti todellakaan mennyt. Ja Suomi on myös niitä harvoja maita, joilla talous on viime vuosina kasvanut ja silti päästöt ovat pienentyneet. Siksi katson, että pitäisi miettiä jotain muuta kuin henkilöautoliikenne, [Puhemies koputtaa] jota lähdetään tarkastelemaan ilmastomuutoksen näkökulmasta.

21.04 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Elo puhui ihan totuuden sanoja siitä, että ei todellakaan ole mitään järkeä siinä, että esimerkiksi dieselautot äkki-päättä kiellettäisiin. Meidän tulee nähdä polttomoottoriautot erittäin tehokkaana päästöjen vähentämisenä, kun siirrymme biopolttoaineisiin. Joka sanoo, että se ei ole pitkässä juoksussa kestävä, niin esimerkiksi Nesteen biodieselistä yli 80 prosenttia tulee kierrätysmateriaalista, eli silläkin puolella on paljon vielä mahdollisuuksia. Samoin meillä biokaasuautoilu on aivan alkutekijöissään. Siinä voidaan aika nopeaakin etenemistä tehdä muuttamalla autokantaa pienillä muutoksilla ja nyt konversiotuella biokaasuautoiksi. Minusta se on erittäin järkevää toimintaa, ja on hienoa, että erityisesti Keski-Suomi on lähtenyt tähän asiaan panostamaan ja kannustaa myös jakeluverkon tekemisiin erilaisin hankkein.

Oli huikea saavutus, että tämä hallitus linjasi miljardin korjausvelan poiston. Tämän saman teeman täytyy jatkua myös seuraavilla hallituksilla niin, että saamme tieverkkomme kuljettavaan kuntoon. Saavutettavuus on kaiken elinkeinoelämän ja asumisen edellytys. Samoin tämä edellytys on tietysti muussa saavutettavuudessa eli laajakaistassa. Harvaan asutun maaseudun parlamentaarinen työryhmä linjasi laajakaistahankkeessa yleispalveluvetoa 20 megabitin sekunnissa vuoteen 2020, ja mielestäni tämä on tavoite, joka pitää kirkkaana pitää mielessä myös seuraavalla hallituskaudella.

Haluaisin vielä sanoa erityisesti Keski-Suomen osalta kiitokset tiehankkeista, joita sinne on tullut, sekä isommista Nelostie-hankkeista että nyt pienemmistä eduskunnan määrärahoista, mitä sinne lisäksi tuli. Sen sijaan en ole tyytyväinen siihen, että hallitus ei ole kantanut vastuutaan laajakaistasta Keski-Suomen valokuituhankkeen osalta. Valtio aikanaan houkutteli kunnat osallistumaan yhteiseen hankkeeseen, jolla laajakaista kaikille saadaan, ja nyt kun siihen kunnat ovat osallistuneet, valtio ei kanna vastuutaan.

21.07 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Liikenneinfrahankkeet ja tien kunnossapito ovat tärkeitä — tienrakennusmestarin tyttärenä ja kunnossapidossakin työskennelleenä tämän tiedän kyllä. Myös raideyhteyksien parantaminen ja nopeuttaminen ovat tarpeellisia ja tärkeitä tässä pitkien etäisyyksien ja myös vaihtelevien keliolosuhteiden maassa. Jo yksin liikenneturvallisuus edellyttää tien kunnossapidon resurssitarpeiden kattamista. Säästöt talvikunnossapidosta ovat hengenvaarallisia.

Liikkuminen on meille välttämätöntä, ja meidän päättäjien on myös välttämätöntä huolehtia siitä, että sujuva ja tulevaisuudessa yhä vähäpäästöisempi liikkuminen on kaikille suomalaisille mahdollista ja tulee mahdolliseksi. Tarvitaan vähäpäästöistä joukkoliikennettä, tarvitaan vähäpäästöistä henkilöautoliikennettä. Se edellyttää muun muassa kokonaan kattavaa biokaasulaitosten ja biokaasun jakeluasemien verkostoa. Biokaasulla ajaminenhan on muuten tätä nykyä kaikkein edullisin henkilöautoliikenteen muoto. Se edellyt-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

tää myös sähkölatauspisteverkon laajenemista, ja se edellyttää hintakehitystä vähäpäästöisissä automalleissa sellaiseksi, että se tulee kaikille suomalaisille mahdolliseksi, mitä se ei tätä nykyä ole.

Arvoisa rouva puhemies! Tuosta ilmastopolitiikasta, johon tässä paljon on viitattu: Viime vuoden keväällä joukko nimekkäitä tutkijoita julkaisi Science-lehdessä arvion siitä, mitä pitää tehdä globaalisti ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Sen jälkeen olemme saaneet selvän viestin — tai voisiko sanoa hälytysraportin — myös IPCC:n 1,5 asteen muodossa ja vielä toistamiseen ilmastoasiantuntijoiden ollessa koolla Puolan Katowicessa viime viikolla. Viestihän on, että kymmenen vuoden välein pitkälle tulevaisuuteen globaalit päästöt pitää puolittaa, jotta Pariisin sopimuksen ilmastotavoite voitaisiin saavuttaa. Tässä on siis toimittava ripeästi, emmekä me rikkaat länsimaiset kulutusyhteiskunnat, joissa hiilijalanjälki asukasta kohden on maailman huippua, todellakaan voi olla hidastelijoiden joukossa. Meidän vastuullamme on näyttää mallia, kehittää parhaat keinot ja teknologiat etunenässä ja viedä tätä osaamista muihinkin maihin — sehän on myös bisnestä. Tästä näkökulmasta on erittäin hyvä asia, että hallitus on tukenut sitä, että EU:ssakin tiukennetaan päästötavoitteita, myös liikenteen päästövähennystavoitteita. Tässä pitää nyt olla pää kylmänä ja pysyä linjassa, vaikka kehuja ei tässäkään salissa kaikilta suunnilta sada, kun päästövähennystoimia kiristetään.

Arvoisa puhemies! Maailmassa on hyvin vähän sellaisia maita, joiden kansalliset päästötavoitteet ovat linjassa Pariisin sopimuksen tavoitteiden kanssa. Olemme tottuneet pitämään Euroopan unionia globaalina priimuksena, mutta myöskään EU:n tähän mennessä hyväksymät päästövähennystavoitteet, joissa Suomi on mukana, eivät vastaa Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitetta, vaan on arvioitu, että niillä päädytään ilmastomuutoksen hillinnässä noin 3 lämpenemisasteen paikkeille — se on siis puolet liikaa. Se on lämpenemiskehityksessä niin paljon liikaa, että se tarkoittaisi erittäin laajoja ja erittäin tuhoisia muutoksia satojen miljoonien ihmisten elämässä, eniten tietysti juuri köyhissä maissa, mutta ilmastohan lämpenisi eniten juuri pohjoisissa ja arktisen alueen maissa. Vastuullisena maana Suomi ei voi sellaista skenaariota hyväksyä. Niskan päälle päästessään ilmastomuutos on vastuksena niin massiivinen, niin ylivoimainen, että hallitusta on ilmastotyössä kannustettava nyt yhä parempiin ja nopeampiin suorituksiin, myös seuraavia hallituksia.

Arvoisa puhemies! Meidän aikamme ongelma ilmeisesti on, että liian moni vielä tuntuu ajattelevan, ettei kulutustottumuksia, liikennetottumuksia ja koko tuntemaamme yhteiskuntaa tarvitsisi muuttaa. Näin ei ole. Tämä pallo ei kestä sellaista jatkuvan kasvun ideologiaa, jossa harvojen hyödyt ajavat aina yhteisen edun edelle. Liikennepolitiikan olennainen osa liittyy päästövähennyksiin. Ne ovat osa, eivät suinkaan aivan merkittävin osa mutta tärkeä osa, päästövähennyksiämme, ja tässä tarvitaan kaikki osat. [Puhemies koputtaa] Nyt on vain hyvä tunnustaa [Puhemies koputtaa] ei vain talouden realiteetit vaan myös tämän planeetan realiteetti.

21.12 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Haluan tähän heti alkuun korjata omaa puheenvuoroani, jonka hetki sitten pidin. Siteerasin siinä valtiovarainministeriön tiedotetta, ja siinä luki, että vero kompensoitaisiin ajoneuvoveroa alentamalla. Tietääkseni ajoneuvoveroa ei olla alentamassa, vaan kysymys on käyttövoimaveron alentamisesta tai jostakin muusta toimenpiteestä, mutta kuitenkin vinjetmaksun kompensointi ei tapahdu ajoneuvoveroa alentamalla. Haluan sen tähän korjata, jotta tulee oikein pöytäkirjoihin merkityksi.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Täällä on puhuttu myös raideliikenteestä, ja haluan muistuttaa — täällä nostettiin esiin TEN-T-verkosto — että ensimmäinen suomalainen TEN-T-verkostohanke on todellakin jo hankkeena etenemässä. Se on Kouvolan logistiikkakeskukseen tuleva TEN-T-hanke, ja toivon, että valtiovalta suhtautuu siihen myönteisesti. Siitä on EU:lle muutama hakemus jo tehty, ja jälleen on yksi hakemus menossa. Vielä sitä rahaa ei ole sieltä myönnetty, ja täällä edustaja Pirttilahti käytti ansiokkaan puheenvuoron, että 20 prosenttia olisi mahdollisuus saada sitä EU-rahoitusta. Toivon, että tähän Kouvolan logistiikkakeskukseen rahaa saadaan. Siinä on kysymys konttijunaliikenteestä, joka on nyt noin vuoden verran toiminut Kouvolan ja Kiinan välillä. Kerran viikossa keskimäärin tavoitteena on junan lähteä, ja se on jotakuinkin tavoiteaikataulussaan edennyt. Siellä viedään tällä hetkellä erilaisia metallijalosteita ja massaa ja muita tuotteita. Siinä pitäisi päästä tietenkin siihen, että vähän korkeamman jalostusasteen tuotteita saataisiin junaan. Mutta yhteys, raideyhteys, Suomen ja Kiinan välillä on jo, ja tämä logistiikkakeskus on syntymässä Kouvolaan Tehontien alueelle. Siinä on kysymys isosta raidehankkeesta, ja siinä tämä TEN-T-verkko olisi tärkeä päänavaus.

Vielä tähän ilmastomuutostavoitteeseen. Täällä on puhuttu paljon erilaisista uudistuksista, millä siihen päästäisiin, mutta jos lähtökohtaisesti voisimme jokainen katsoa peiliin ja vähentää omaa kulutusta elämässämme 5 prosentilla, niin uskoisin, että tämä pallo olisi pelastettu. Meidän ei tarvitsisi pohtia mitään eri liikennemuotoja eikä energialähteitä, vaan jos kaikesta elämän kulutuksesta otettaisiin miinus 5 prosenttia, niin eiköhän tämä maailma pelastuisi jo silläkin.

21.15 Sofia Vikman kok: Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa on puhuttu paljon hallituksen liikenneturvallisuutta parantaneista panostuksista. Hyvä niin, liikenneturvallisuus on tärkeä asia. Hyvä jatke näille liikenneturvallisuuspanostuksille on myös se, että viimein nopeusrajoitettujen henkilöautojen myötä pystymme korvaamaan mopoautot liikenteessä. Helpotamme nuorten liikkumista ja parannamme näin liikenneturvallisuutta. Mopoaution korvaaminen on tulossa mahdolliseksi 1.11. ensi vuonna, ja se on sikälikin hyvä liikenneturvallisuushanke, että se ei ole edes suoraan mikään massiivinen panostus suoraan valtion budjetista mutta sopii erinomaisesti tämän budjetin jatkumoon siinä, että liikenneturvallisuutta halutaan parantaa.

21.16 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Eilen illalla myöhään täällä käytiin ilmastopoliittista keskustelua, ja siinä yhteydessä aika kiivaastikin vaihdoin ajatuksia. Nyt on ilo todeta, että täällä kokoomuksen eduskuntaryhmän varapuheenjohtaja Kopra ja ryhmäpuheenjohtajat Kaikkonen ja Elo olivat tulleet perussuomalaisten ilmastopoliittiselle linjalle liikennepoliitiikan osalta eli tyrmäävät dieselautojen kiellon, jota tämä työryhmä esitti. Sehän ei todellakaan ole hallituksen esitys vielä, mutta jos vihreät ja tuo vasen puoli tulevat hallitukseen keväällä, niin varmasti hyvin pian on realismia. Se on hyvä kuulla, että ainakin nämä kolme puoluetta täällä ovat sen tyrmäämässä — niin minäkin meidän puolestamme, ja sehän on ollut jo pitkään selvä.

Paniikissa ei näitä ratkaisuja pidä tehdä, vaikka ilmastomuutos on tosiasia. Jokainen toimenpide pitää harkita: onko se järkevä, onko se kannattava ja, niin kuin eilen illalla pohdimme, kuka sen maksaa. Ja tämä malli, mikä nyt tässä näissä on ollut esillä, menee maaseudun pienituloisten ihmisten maksettavaksi aivan kohtuuttomasti ja monien pienten yrit-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

täjien myös, ja sitä emme voi missään tapauksessa hyväksyä. Eli realismia tähän keskusteluun, ja hyvä näin, että sitä on nyt löytynyt näin arvovaltaiselta joukolta.

Arvoisa puhemies! Vinjetin osalta totean, että erinomaista, että se on nyt saanut esityksen, ja ilmeisesti tämä korvausmallikin suomalaisille kuljetusliikkeille on se, mikä on järkevä.

Arvoisa puhemies! Sitten minulla on ehdotus. Tutkin eilen tätä elinkeinotukiasiaa, mistä kävimme keskustelua, ja löysin tiedot, että niin kokoomus, keskusta kuin sosiaalidemokraatit viime eduskuntavaalien alla lupasivat noin 300 miljoonan elinkeinotukien vuotuisen leikkauksen. Kaikki lupasivat vaaleissa. No, tiedämme, mikä on tilanne. Tämä työryhmä oli koolla varapuhemies Pekkarisen johdolla, ja tulos oli nolla, kun mukana olivat etujärjestöt myös söhräämässä, etujaan valvomassa. Nyt ehdotan, että otetaan ensi kaudella tämä 300 miljoonaa elinkeinotuista ja käytetään vastaava summa liikenneväylien korjausvelan lyhentämiseen ja painotetaan elinkeinopolitiikkaa näissä kohteissa. Elinkeinoelämä, työllisyys ja kaikki hyödynne, jos näin teemme. Kelpaako tämä esitys kokoomukselle, sosiaalidemokraateille, keskustalle? Minä uskon, että meille kelpaa. Kyllä se 300 miljoonaa voidaan löytää sellaisista kohteista, jotka ovat vahingollisia tai ainakin tehottomia, [Puhemies: Aika!] jopa kilpailua vääristäviä.

21.19 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tuosta ajoneuvojen käyttövoimasta vielä: Todellakin hallituksellakin oli aika haasteellinen esitys, että meillä olisi 250 000 sähköautoa vuonna 2030, ja sekin aika on hyvin nopeasti, mutta tämä uusi esitys, että meidän täytyisi 60 000 autoa vuodessa uudistaa, on kyllä aika kaukana. Mutta todellakin jollain aikajänteellä liikenne sähköistyy ja digitalisoituu, ei siitä sen enempää.

Itse näen tämän jakeluvelvoitteen kautta, ja se, että haetaan biopolttoaineita, biokomponentteja polttoaineisiin, on erinomainen asia. Ja tuolla edustaja Torniaisen kotipaikkakunnalla Lappeenrannassa on hyvää tutkimusta muun muassa synteettisten polttoaineitten kehittämisestä. Meillä on hydrolyysi, meillä on vetymahdollisuus, eli meidän ei tulisi rajoittaa ainakaan lainsäädännöllä näiden uusien polttoainemahdollisuuksien tutkimusta, selvitystä eikä myöskään niitä investointeja, joita tällä hetkellä siihen ollaan tekemässä. Esimerkiksi tämä biokaasupuoli on merkittävän mittava, ja itse näen, että raskaan liikenteen osalta biokaasu tai bio-LNG tulee olemaan yksi tuote. Esimerkkinä: meillä on Pirkkanmaan Jätehuolto tehnyt päätöksen, että heidän kaikki kuorma-autonsa kahden vuoden päästä käyvät biokaasulla. Näkisin, että julkisen liikenteen ja näitten osalta se olisi hyvin järkevä polttoainemuoto.

Sitten pari sanaa taksiasiasta: Se ei tässä salissa ehkä niin keskusteluttanut, mutta kylläkin toreilla ja turuilla ja varsinkin, kun taksiin istuu. Se nyt ei mennyt ihan niin kuin Strömsössä moneltakaan osin, mutta ainakin taksiyrittäjät itse sanovat, että itse uudistus ainakin oli monellakin paikkakunnalla ihan kohdallaan. Mutta kun siihen kytkettiin tämä Kelan kilpailutus, joka meni osaltaan kanssa vähän pieleen, ja sitten kun otetaan tämä aluetaksien toiminta, niin siinä tulivat hyvinkin vastakkain ainakin maakuntakeskusten taksit ja haja-asutusalueitten taksit. Taksikisa oli ihan selkeä. Ainakin siellä keskussairaalan piha-alueella näki tätä kisailua sitten asiasta. Ehkä nämäkin tulehtuneet välit hiljaksen paranevat. Ja aika lailla osoittaisi sinne maakuntiin sen, että niiden pitäisi itse aluetaksien toimintaa kehittää ja viedä eteenpäin. Yhtenä sopankeittäjänä on myös Kilpailu- ja kuluttajavirasto. Eli kun puhutaan, että maaseudulta ei saa yöaikaan taksia, niin ei ole laillista, nähdään, että se on kartelli, jos sinne taksin seinään laitetaan jonkinlainen jonotus- tai vuorolista siitä, kuka

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

vuorotellen olisi siellä yövuorossa. Tätä ei saa tehdä, se on kilpailun vääristämistä. Eli on monennäköisiä kummallisuuksia tullut tämän kilpailutuksen avaamiseen. Toivottavasti tähän löytyy oikeat linjaukset. Eivät nämä kaikki Anne Bernerin syytä missään tapauksessa ole. Tässä on kyllä ihan omaa keitosta tuolla maakunnissakin.

21.23 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Pirttilahti nosti esille tärkeän asian, taksien toimivuuden koko maassa. On tärkeää, että ne saadaan toimimaan, on kyse sitten ihan tavallisesta maaseudun taksiliikenteestä tai sitten Kela-takseista tai vammaispalvelulain alaisista taksikuljetuksista. Nyt kun ne kaikki tulivat tähän samaan kokonaisuuteen, niin näyttää siltä, että se kokonaisuus ei vain toimi. Ja on uskomatonta, jos tämä todella pitää paikkansa, että esimerkiksi tämäntyyppinen rajoite kilpailulle on olemassa, että taksit eivät voisi tehdä omia vuoroja, miten he päivystävät ja takaavat näin liikennöinnin tuolla maaseudulla. Se pitää kyllä korjata, jos tästä on kyse. Samanlainen on kuulemma se, että takseja, vaikka ne kulkisivat Lähitaksin nimellä, ei voi kuitenkaan velvoittaa ajamaan samalla hinnalla, jos auto otetaan tolpalta, ja on tämäkin tietysti täysin kohtuutonta.

Aika tärkeänä painopisteenä on ollut nyt liikenneturvallisuus. Täällä on puhuttu tasoristeyksistä. Meillä on edelleen siinä paljon tehtävää. Ensi vuonna saadaan parannuksia, mutta tällä tahdilla vie liian kauan ennen kuin nämä vaaralliset tasoristeykset on kaikki saatu korjattua.

Ensi vuonna tehdään myös pyöräteitä. Ne ovat itse asiassa jopa parhaimpia lähiliikunta-paikkoja silloin, kun ne ovat hyviä ja yhdistävät esimerkiksi kouluja, päiväkoteja ja vaikkapa työpaikkoja. Silloin pyörätiet ovat erittäinkin arvokkaita tuolla maaseudulla, kuten myös kaupungeissa.

Liikenneturvallisuuteen erittäin iso ratkaisu tältä hallitukselta oli myös mopautojen rinnalle tuotavat kevytautot tai nuorisautot, jotka todennäköisesti tulevat hyvinkin nopeasti korvaamaan mopautot, sillä oikean auton, jonka nopeus rajoitetaan, hinta on kutakuinkin saman verran kuin nykyisen mopauton, ja tässä oikeassa autossa on kuitenkin vakiovarusteina tänä päivänä useampi airbag, lukkiutumattomat jarrut, luistonestot ja niin poispäin, tulevaisuudessa myös kaistavahdit näissä pienemmissä autoissa ja niin poispäin. Pidän myös erittäin myönteisenä sitä, että eduskunta paransi liikenneturvallisuutta myös korottamalla maksiminopeuden 60:een. Se poistaa liikenteestä ohituksia merkittävästi. Se poistaa myös sen, että jo nyt sallituilla mönkijöillä ei toinen samanikäinen ohita sitten tällaista, vaan niillä on sama maksiminopeus siellä, ja toisaalta risteyksistä päästään nopeammin siihen liikenteen virtaan mukaan. Ja toisaalta, kun vielä totean sen, että taajamissa ja kaupungeissa on joka tapauksessa maksiminopeus, 40 kilometriä tunnissa tai monissa paikoissa jopa 30 kilometriä tunnissa, niin silloin tämä maksiminopeus ei tietysti sielläkään vaikuta. [Puhemies koputtaa] Tämä on erittäin tervetullutta. Ihmettelen, että kevytautoja nuorille eduskunnassa vastustivat vihreät [Puhemies: Aika!] ja vastustusta tuli myös sosiaalidemokraattien riveistä.

21.26 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Kuuntelin keskustelua pitkään työhuoneestani ja ajattelin, että haluan tulla ihan tänne päänäyttämölle. Ihan aluksi haluan kiittää kollegoja. Minulla on tässä oikein nimet: edustajat Kaikkonen, Pirttilahti, Vikman, Elo, voisi olla muitakin nimiä, Kankaanniemi osin. [Toimi Kankaanniemi: Osin joo!] — Kyllä me loppujen lopuksi näistä peruslinjauksista olemme varsin paljon samaa mieltä. Ja

kun jotkut nyt ovat kantaneet huolta sosiaalidemokraattien linjasta, niin kyllähän tämmöisissä isoissa historiallisissakin kysymyksissä on aina pyritty hakemaan se kultainen keskitie, että päästään näitten päästöjen vähennyksissä riittävälle tasolle ja huomioidaan pienien keskituloisten ihmisten [Simon Elo: Oikein!] tilanne niin pääkaupunkiseudulla kuin sitten koko maassa. Ja erityisesti ajattelen silloin tietysti Itä-Suomen, pohjoisen Suomen ihmisiä, joille tietysti auto on enemmän välttämättömyys kuin konsanaan sitten Tampereella tai Helsingissä. Mutta pakkohan tässä on ottaa rohkeita askeleita, jotta sitten lapseni ja lapsenlapseni pääsevät uimaan puhtaaseen Näsijärveen ja Pyhäjärveen silloin, kun meitä ei enää ole.

Pidän itseäni nyt liikennepolitiikassa erityisesti tämmöisenä kokemusasiantuntijana, kun olen nyt 30 vuotta kulkenut edustajan roolissa niin Itä-Suomessa, Helsinki—Turku—väliä kuin tietysti Tampere—Helsinki—väliä lähes päivittäin. Kun minähän kuljen sitä väliä tosi aktiivisesti, niin täytyy tietysti objektiivisuuden nimessä sitten kuitenkin sanoa se, että en halua asettaa näitä kolmea isoa hanketta vastakkain. Minulla ei ole riittävää tuntemusta Itä-Suomen kohdalta, sitten Helsinki—Turku, mutta niin paljon olen nyt kuitenkin saanut informaatiota, että kyllähän tämä Helsinki—Tampere—Seinäjoki—Oulu—Rovaniemi, kun se tavoittaa melkein 5 miljoonaa ihmistä, on eri suuruusluokassa kuin nämä muut. Mutta niin kuin sanottu, jos rahoitusjärjestelmät saadaan kuntoon ja näin, niin mikä ettei. Mutta jos ja kun pitää priorisoida, niin kyllä yhteys Helsingistä Rovaniemelle kuitenkin sitten palvelee isänmaata, liikennettä, teollisuutta, yritystoimintaa ja niin edelleen [Puhemies koputtaa] ihan toisessa potenssissa kuin nämä muut. [Puhemies: Aika!] — Joko aika meni? [Puhemies: Kyllä meni!] — Niin, aika on sellaista.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: 3 minuuttia täytyi, näin se menee.

21.29 Jani Mäkelä ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt kun taksiuudistuksen yllättäviksi koetuista haattavaikutuksista käytiin puhumaan, niin itse ainakin voin sanoa, ettei niissä kyllä ollut yhtään mitään yllättävää. Tämä taksiuudistus oli oman hallitusaikani ehkä kaikkein ikävin yksittäinen lakikokonaisuus, koska sitä tehdessä tiesi varmasti tekevänsä huonoa lainsäädäntöä ja sen puolesta äänesti pelkästään sen vuoksi, kun oli hallituksessa. Itse suoraan sanottuna hieman häpeän tätä menneisyyden episodina, mutta tulevaisuudessahan sitten nähdään, mikä kansan mielipide tästä taksiuudistuksesta on, ja arvelen, että keskustapuolue varsinkin tulee sen nahoissaan tuntemaan.

Haluan vielä tähän keskustelun loppuun hieman puolustaa suomalaista autoilijaa. Nämä keskustelut polttomootoriautojen kieltämisestä ja rajuista hinnankorotuksista ovat olleet omiaan suuttuttamaan ja pelottamaan ihmisiä, jotka tarvitsevat autoa jokapäiväisessä elämässään. Nämä liikenneministeriön virkamiesten esitykset ovat hyvin raflaavia, ja mielestäni on vastuutonta tuoda tuollaisia esille ja aiheuttaa suorastaan markkinahäiriöitä ja levottomuutta.

Autoilu on jo nyt valtion lypsylehmä. Autoilusta kerätään yli 8 miljardia veroa, välillisesti enemmänkin, ja vain noin 2 miljardia siitä palautuu teiden ylläpitoon. Autoilu on itse asiassa näin ollen merkittävä hyvinvoinnin tuottaja, sillä jos noita noin 6:tä miljardia ei olisi valtion kassassa, niin mistä ne 6 miljardia sitten leikattaisiin? Nyt jos tämän verotuksen ja veropohjan suhteen tehdään äkkiliikkeitä, hätiköidään tai luodaan markkinahäiriöitä tällaisilla harkitsemattomilla lausunnoilla, seuraukset voivat olla taloudelle hyvinkin vakavia.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Erityisen pahana pidän tätä ideologista tarvetta tuoda sähköautoja väkisin Suomeen. Ne autot ovat kalliita, ja edullisemmat sähköautot, joita ihmiset ehkä voisivat ostaa, eivät sovellu Suomen etäisyyksille ja olosuhteisiin. Kokonaisuudessaan sähköauto elinkaarensa aikana tuottaa päästöjä varsin verrattavasti mihin tahansa muuhun autoon eikä ole sitä kautta ympäristölle ystävällisempi, koska jollakinhan se sähkö pitää tuottaa.

Sitten: Millä kerätään autoverot, jos autovero poistetaan sähköautojen osalta tai kokonaan, ja kun sähköautoon ei kerran tankata polttoainetta, niin millä sitten korvataan korkean tuoton polttoainevero, kun sitä polttoainetta sinne ei mene? Paljon on kysymyksiä vailla vastauksia. Epäilisinpä, että liikenneministeriön virkamiesten pöytälaatikosta löytyy taas seuraavalle kaudelle satelliittiseurantasuunnitelmat autoilijoiden seuraamiseksi ja rahastamiseksi.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Varapuhemies Pekkarinen.

21.32 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Kun edustaja Kankaanniemi ainakin kaksi, kenties kolme kertaa nimeni mainiten muistuttaa yritystukityöryhmästä ja antaa ymmärtää, että perussuomalaiset tuossa yritystukityöryhmässä olisivat löytäneet paljon sellaista, mikä voitaisiin ottaa pois, sellaisia yritystukia, joita pitäisi karsia, niin vaikka en periaatteessa toisten kannanottoja tuosta työryhmästä juuri ulos kertoisi, niin nyt minun on ihan pakko se kyllä kertoa.

Perussuomalaiset eivät esittäneet tuossa työryhmässä ensimmäistäkään sellaista tukea, yritystukea, joka perussuomalaisten mielestä pitäisi vähentää. Lisäyksiä kylläkin tuli. Kun esitin ensimmäisen vaihtoehdoni karsinnaksi, joka oli noin 150 miljoonaa, työmies Putkonen haukkui minut julkisuudessa, että kun tällaisia leikkauksia nyt tehdään näihin ja näihin elinkeinotukiin ja niin poispäin. Ei tullut tukea silloin eikä myöskään siinä kaksoisvaihtoehdossa, jossa leikkaukset yritystukiin olisivat olleet huomattavasti pienempiä. En jatka tätä keskustelua, mutta tämän verran nyt kuitenkin pitäisi totuudessa pysyä. Siitähän tässä pohjimmiltaan on kysymys.

Toinen asia, mikä täällä tulee saman poliittisen ryhmän, perussuomalaisten, toimesta kerta toisensa jälkeen esille, perustuu siihen ajatukseen tai sen mielikuvan rakentamiseen, että ne, jotka ovat sitä mieltä, että Suomen pitää kantaa oma vastuu maailmanlaajuisesta ilmastokysymyksestä, ikään kuin automaattisesti olisivat kaikki sitä samaa mieltä kuin liikenne- ja viestintäministeriön työryhmä autoilun verottamisesta olisi. Emme me ole ainaakaan sitä mieltä, mitä tuo työryhmä on sanonut. Esimerkiksi eilen illalla kerroin, että en ehdottomasti kannata, niin kuin edustaja Kankaanniemi muistaa, tuon tapaisia esityksiä.

Meillä on kaikki mahdollisuudet Suomessa, aivan erinomaiset mahdollisuudet, vastata ilmastohaasteeseen tavalla, joka tuntuu ja näkyy. Se on hyvä asia monessa mielessä meidän kannaltamme. Ja myös nimenomaan autoilun osalta, niin kauan kuin sähköauto ei ole todellinen vaihtoehto, me voimme jatkaa tietä, jonka aikaisemmin aloitin, kun lakisääteisesti määriteltiin, että sekoitusvelvoite otetaan käyttöön ja vähitellen lisätään uusiutuvaa komponenttia polttoaineen joukkoon.

Ja niin kuin edustaja Kalmari hyvin vähän aikaa sitten kertoi täällä, nyt eivät ole vain nämä erilaiset biojätteet ja puupohjaiset raaka-aineet, vaan myös muovijäte on syntymässä entistä merkittävämmäksi raaka-aineeksi liikenteen biopolttoaineiden rakentamiseen. Meillä on myös liikenteessä mahdollisuus edetä pitkin ja nopein askelin, nopeamminkin kuin mitä hallitus nyt esittää. Tähän astihan muuten hallitus ei ole vielä, ei edellinen halli-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

tus eikä tämä hallitus, voimaan saakka saattanut oikeastaan ensimmäistäkään sellaista asiaa, joka merkitsee uusiutuvien lisäämistä, mutta nyt hallitus on saanut toimia eduskuntaan ja osa niistä toimista on jo täällä hyväksyttykin.

Arvoisa puhemies! Täällä on erinomaisen tärkeään asiaan kiinnitetty useissa puheenvuoroissa huomiota, kun on puhuttu näistä laajakaistahankkeista. Ja nyt, arvoisa puhemies, minun täytyy kyllä surullisin mielin sanoa, että hallitus ei ole vastannut huutoihinsa. 2008 säädettiin lailla laajakaistaa kaikille. Lähtökohta oli se, että kaupalliset toimijat rakentavat keskuksiin, niiden piti rakentaa, ja että kannattamattomille alueille valtio ja EU tukevat ja kunnat myös omalta osaltaan ovat näitä rahoittamassa. Eri puolilla Suomea, myös Keski-Suomessa, näin tapahtui, mutta eivät nämä kaupalliset toimijat tulleet sinne kilpailutukseen mukaan, eivät tulleet. Kuuskaista, pieni nakkikioski, tuli mukaan, joutui vaikeuksiin. Sen jälkeen kunnat siellä perustivat yhteisen yhtiön, joka toteutti näitä kunta-kohtaisia hankkeita, mutta sille oli kertynyt niin paljon lastia, että sitten kun tuli se vaihe vastaan, jolloin liikenne- ja viestintäministeriön piti maksaa se valtion tuki ja EU:n tuki, niin siellä TEMiä kuunnellen katsottiin, että ei tätä voi maksaa, että tulee liikaa valtion tukea. Niin kuin Pylkönmäen taikka Multian tai Kivijärven kylille, haja-asutuskylille, koskaan joku yksityinen yrittäjä tulisi kilpailemaan sen sinne rakenteilla olevan laajakaistahankkeen kanssa.

Arvoisa puhemies! Minä joudun moittimaan omaa hallitustani ja omia ministereitani, mutta minun pitää se tehdä. Minun pitää se tehdä. [Kari Kulmala: Anna tulla vaan!] He eivät rohjenneet tehdä sitä, mitä heidän piti tehdä, elikkä lähtivät menemään EU:n selän taakse, ikään kuin EU kilpailusäädöksiin, valtiontukisäädöksiin nojaten jollakin tavalla voisi estää tämän rahan maksatuksen. Vielä kertaalleen: sitä rahaa on varattu näihin tarkoituksiin, mutta sitä ei makseta, kun nyt on tehty tulkinta, että se on ylimääräistä, laitonta valtion tukea, ja nyt nämä kunnat ovat vaarassa joutua maksamaan miljoonia ja miljoonia niitä kustannuksia, niitä tappioita, mitä tästä hankkeesta syntyy. [Jukka Gustafsson: Hyvä! Pekkarinen takaisin riviedustajaksi!]

21.37 Anne Kalmari kesk: Arvoisa puhemies! Allekirjoitan kaikki, mitä edustaja Pekkarinen tuossa totesi. Itse hyvin lyhyesti vain tähän asiaan puutuin.

Vielä haluaisin nostaa tämän sähköautoilun autuuden. Siis sähköautot ovat varmasti tulevaisuutta, mutta täytyy muistaa, että lyhyen aikavälin ilmastopoliittisten ratkaisujen tekijäksi niistä ei ole. Ensinnäkään ne eivät voi levitä niin nopeasti, että niillä ratkaisuja saataisiin aikaiseksi. Toiseksi, pitää ajaa 100 000 kilometriä, ennen kuin sähköauto muuttuu päästölähteestä positiiviselle puolelle. Ja kolmanneksi, on erittäin merkityksellistä, millä se sähkö on tuotettu. Esimerkiksi Helsingin Energia tuottaa 10 prosenttia maan sähköstä, mutta 42 prosenttia Suomen sähköntuotannon päästöistä. Mitä hyötyä siitä on, jos siirrymme kivihiihellä tuotettuun sähköön sen sijaan, että käyttäisimme vaikkapa uusiutuvaa polttoainetta, joka ei nykypäivänä onneksi juurikaan kalliimpaa ole? Ja on oikeastaan aika koomista, että kotitalouksissa juuri sähköön käytöstä on pyritty siirtymään muihin energiamuotoihin, ja nyt sitten tämä sähkö tässä olisikin jotenkin autuaaksi tekevä. Se on hyvä asia, jos sähkö on tuotettu uusiutuvilla, mutta ei muussa tapauksessa.

Vielä unohdin tuossa ensimmäisessä puheenvuorossani kehua hallitusta siitä, että tämä hallitus on muistanut perustienpidon ohella myös yksityistiet. Jos mietitään sitä lähtökohtaa, mistä tämä hallitus lähti: yksityisteihin ei ollut oikeastaan kuin miljoonan verran rahaa. Pääluokka sentään oli olemassa. Siitä lähdettiin tasaisesti nostamaan, ja nyt meillä on

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

17 miljoonaa per vuosi tarjolla yksityisteiden kunnossapitoon. Toki täytyy muistaa, että suunnilleen sama summa sieltä yksityisteistä maksetaan arvonlisäveroina yhteiskunnalle, eli käytännössä tukea ei tälläkään hetkellä oikeastaan sinne ole, mutta edellisellä kaudella ei saatu minkäänlaista apua valtiolta ja vielä kaiken hyvän päälle verot maksettiin.

Tämä on asia, josta täytyy huolehtia myös seuraavalla hallituskaudella. Esimerkiksi kaikki puuliikenne lähtee sieltä metsäautoteitten ja yksityisteitten varsilta, ja jos puu ei liiku, tämä Suomi ei pysy pystyssä.

21.40 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja, varapuhemies Pekkarinen käytti tärkeän puheenvuoron. Oli kiinnostavaa kuulla kertaus tästä Laajakaista kaikille -hankkeesta. Muistan itsekin, kun tämä vuonna 2008 käynnistyi, ja siitä asti on pidetty huolta hankkeen tärkeydestä ja oltu harmissaan sen hitaasta etenemisestä. Ruotsissa on onnistuttu huomattavasti paremmin kuin Suomessa edistämään laajakaista-asioita. Sieltä voimme ottaa mallia ja oppia. Laajakaista kaikille on kaikesta huolimatta tärkeä hanke. Monet elinkeinot ovat riippuvaisia tietotekniikasta, ja se myös mahdollistaa etätyötä, mikä on ekologista. Edustaja Pekkarinen kertoi niiden kuntien tilanteesta ja ahdingosta, jotka ovat lähteneet tätä laajakaistahanketta toteuttamaan. On tosi tärkeää, että selvitetään tämä kuntien kannalta tukala tilanne ja se, millä tavalla siinä voisi valtio auttaa ja edistää asiaa.

Tuosta valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä: Kiinnitin huomiota siihen, että Kyberturvallisuuskeskuksen rahoitus on mahdollisesti riittämätön. Tämä on seikka, johon täytyy ehdottomasti panostaa tulevalla kaudella.

Edustaja Kalmari pohdiskeli sähköautoja, ja itse asiassa olen itsekin miettinyt sitä, että me tarvitsemme selvityksen siitä, missä määrin sähköautoja kannattaa edistää. Toki sähköautot ovat energiatehokkaita. Norjassa niitä on onnistuttu edistämään niin, että hyvin moni auto on siellä juuri sähköauto. Mutta näen myös huolia siinä, mitä kaikkia kaivannaisia käytetään akkuteknologiassa ja akkukemikaaleja. Ja toki on niin, että sähköä on oltava sitten uusiutuvaa sähköä, että sähköauto olisi riittävän ekologinen. Mutta yhtä kaikki, kyllä näen, että sähköautot ovat yksi osa autoilun ekologisuutta ja sitä asiaa sopii myös edistää, niin kuin hallitus onkin tehnyt, ja vihreätkin tätä kannattavat. Mutta itse haluan puhua lämpimästi myös siitä, että meidän täytyy saada enempi tukea biokaasuautoilulle ja biokaasun tuotannolle ylipäänsä. Tässä meillä on valtavasti potentiaalia, ja se myös parantaisi maaseudun elinkeinomahdollisuuksia.

21.43 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Liikenne on yksi suurimmista hiilidioksidipäästöjen aiheuttajista ja ehkä haastavimpia kokonaisuuksia, joihin meidän täytyy puuttua, niin kuin ehkä tämä liikenne- ja viestintäministeriön selvityskin ja siitä aiheutunut niin sanottu mekkala mediassa sitten ilmaisee. Meidän on fossiilisesta siirryttävä uusiutuvaan energiaan, ja se voidaan tehdä esimerkiksi polttoaineen sekoitevelvoitteen, liikenteen sähköistymisen, palvelullistamisen ja sitten tehokkaamman julkisen liikenteen avulla. Varmasti on näin, että kaikki nämä ratkaisut on otettava käyttöön, yksittäinen keino ei tule riittämään.

Mutta kun tässä aikaisemmissakin puheenvuoroissa — edustaja Kalmari ja edustaja Karimäki — on tuotu esille nämä sähköistymisen haasteet, niin siellä on muun muassa ihan nykyiseen teknologiaan liittyen akkujen käyttöikä ja niihin tarvittavien mineraalien saataavuus, latauspisteiden määrä, ja myös muun muassa äärimmäiset sääolosuhteet ja kylmyys saattavat tuoda ihan uudenlaisia haasteita sähköautoille. Ja markkinathan ne loppujen lo-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

puksi sitten tulevat määräämään sen, kuinka sähköautojen hinta tulee alenemaan ja ne sitten mahdollisesti tulevat mahdolliseksi tavallisille kansalaisille ja ihmisille niin, että se hinta on sitten ihan normaalien autojen tasolla.

Tässä edustaja Karimäki hyvin toi esiin tätä kaasuautojen mahdollisuutta, ja kyllä toivon, että siihen voitaisiin varsinkin ensi kaudella sitten erityisesti panostaa, koska siihen ei ole vielä sillä laajuudella puututtu kuin voitaisiin puuttua. Siinä on valtavat mahdollisuudet myös ihan sen polttoaineen edullisuuden suhteen, mutta se vaatii sitten juurikin taas niitä kaasutankkauspisteitä kyllä paljon enemmän tänne Suomeen, että pystytään biokaasuautoilla kulkemaan ympäri Suomen täällä meidän isojen etäisyyksien maassa. Nythän tähän autojen kaasukäyttöiseksi muuntamiseen on jo muuntotukea, ja se ei ole kovin kallista, eli se on sillä tavalla hyvä mahdollisuus näitten päästöjen vähentämisessä.

21.46 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Varapuhemies Pekkarinen tässä äsken nosti erittäin tärkeän asiakokonaisuuden esille liittyen Laajakaista kaikille -hankkeeseen ja siinä ilmenneisiin ongelmiin nimenomaan Keski-Suomessa. Allekirjoitan kaiken, mitä Pekkarinen tästä asiasta sanoi. Viestintävirasto ei ole siinä mielestäni toiminut asiallisesti, ja siinä olisi syytä kyllä vielä ratkaisu saada aikaan, etteivät nämä muutenkin taloudellisesti hankalassa asemassa olevat pienet kunnat joutuisi kohtuuttomiin vaikeuksiin, jopa kriisikunniksi, tästä tilanteesta johtuen.

Edustaja Kalmari tässä nosti esille tärkeän asian: yksityistiet ja puuhuollon tulevaisuuden. Tämän meidän laajan, paljolti metsänomistajien omilla varoillaan ylläpitämän yksityistie- ja metsänhoitotieverkon ohella tärkeä asia on tietysti myös tämä meidän rataverkkomme, hiljaisemmat rataosuudet ja niiden kautta hoidettava puuhuolto metsäteollisuuteen. Nythän tässä on ilmennyt viime vuosina, että Liikennevirasto pyrkii karsimaan puuterminaleja, puunkuormauspaikkoja, varsinkin hiljaisempien rataosuuksien varrelta. Tämä on mielestäni täysin epäjohdonmukaista kaikkiin ilmastotavoitteisiin nähden. Päinvastoin puukuljetuksia pitäisi siirtää kumipyöriltä sinne raiteille aina, kun se on mahdollista, koska se on ilmaston kannalta edullista ja se on tietenkin myös puumarkkinoiden toimivuuden ja metsänomistajien kannalta mahdollisuus saada oikeudenmukainen markkinaehtoinen hinta siitä omasta, itse toimittamastaan puusta, jalostuspuusta. Jotta se voisi toteutua, niin on tärkeää, että tehokkaasti rataverkkoa pitkin voidaan ympäri maata kuljettaa puuta jalostettavaksi metsäteollisuuden yksiköihin. Tosiaan Liikennevirasto on tätä toteuttanut vähän omin päin. Liikenneministeri Berner on todennut, että poliittista ohjausta ja painetta tähän ei ole, joten mielestäni nämä kuormauspaikat on säilytettävä käytössä, niitä on kunnostettava, jotta voidaan puuhuolto ja puunkuljetukset ympäri maata riittävällä tavalla turvata ja näin taata myös puumarkkinoiden reilu toiminta.

21.48 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Tämä laajakaista-asia taitaa olla viidellä alueella Suomessa erittäin kriittinen. Keski-Suomi on — ei pelkästään pohjoinen, siellä on muun muassa Luhanka melko etelästä — tässä todella hankalassa tilanteessa, ja tässä mielessä kyllä yhdyn tähän varapuhemiehen ja edustaja Honkonenkin esittämään kritiikkiin. Hallitus ei ole käyttänyt niitä mahdollisuuksia, mitkä sillä olisi, hoitaa tämä asia näissä kunnissa, jotka ovat hallituksen linjaa ja päätöksiä noudattaen toimineet ja ajautuneet sitten siihen valtavan syvään ahdinkoon, joka uhkaa niitä ihmisiä taloudellisella ahdingolla, jotka näissä kunnissa asuvat. Se on jo ennestään paha, ja tämä tilanne vielä kärjistää sitä.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Arvoisa puhemies! Näistä elinkeinotuista. Mainitsin tämän työryhmän nimen vetäjän mukaisesti. En syytä siitä sen enempää sinänsä. Kaikki puolueet olivat mukana. Perussuomalaisen linjaa ei kuitenkaan tehdä puolue toimiston työmiehen toimesta, vaan eduskuntaryhmä on siinä vahvasti mukana. Meillä oli hieman ongelmia jäsenyyden suhteen, edustaja Vähämäki oli varajäsenenä siellä mukana, ja tietysti oli omat ongelmansa siinä suhteessa, mutta kun esimerkiksi itse kävin edustaja Vähämäen kanssa keskustelua asiasta, niin totesimme, että pitäisi tehdä esimerkiksi 3—5 vuoden ohjelma, jolla tasaisesti leikataan elinkeinotukia niin, että päästään johonkin tiettyyn sovittuun tasoon ja esimerkiksi siihen vaalilupaukseen, jonka keskusta ja kokoomus ja SDP olivat kansalle antaneet. Meidän eduskuntaryhmästä se ei olisi jäänyt kiinni, ja näin olisi syytä tehdä. Ja sillä esityksellä, minkä tein aikaisemmin, olisivat näin säästyvät varat, jos käytettäisiin elinkeinoelämän hyväksi liikenneväylien parantamiseen, erinomainen sijoitus tulevaisuuteen ja kansakunnan elinvoimaan. Nyt jää tietysti auki se kysymys, onko näiden puolueiden lupaus tästä elinkeinotukien leikkauksesta vielä voimassa, ja mikä on sitten linja tulevien vaalien jälkeen.

21.50 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Aivan lyhyesti haluan todeta noista kevytautoista, jotka tässä keskustelussa tuli mainittua erityisesti edustaja Heinosen taholta moitteiden kera vihreälle eduskuntaryhmälle, että emme näiden kevytautojen käyttöönottoa kannattaneet.

Tässä on hyvä todeta se, että ymmärrän sen näkökulman, että siirtymistä mopoautoista henkilöautoon, joka on rajoitettu kulkemaan vain 45 tai 60 kilometriä tunnissa, voidaan perustella liikenneturvallisuudella. Mutta aivan samalla tavalla, arvoisa puhemies, liikenneturvallisuudella voidaan perustella sitäkin, ettei kannata koko kevytautoa ajatuksenaan. Olen aikaisemmassa ammatissani kuullut niin monia liikenneturvallisuusalan, poliisin, pelastuslaitoksen esitelmiä nuorille siitä, kuinka hengenvaarallinen vekotin on mopoauto. Henkilökohtaisesti ajattelen, että ne pitäisi kieltää lailla, mutta en pidä oikein järkevänä sitä, että 16-vuotiaat siirretään monta tonnia taikka ainakin satoja kiloja painavamman henkilöauton rattiin. Pitkäaikaiset tilastomme osittavat, että kaikkein vaarallisim — sekä itselleen että muille — kuljettaja liikenteessä on 18 vuotta täyttänyt, juuri ajokortin saanut nuori, yleensä mies, ja näitä nuoria liikenteessä kuolee tänäkin vuonna ja kuoli viime vuonna ja valitettavasti varmaan kuolee tulevinakin vuosina kaikkein eniten.

No, nämä nerokkaat nuoremme ovat kautta aikain osanneet kaikki menopelinsä virittää kulkemaan melkeinpä niin lujaa kuin haluavat. En oikein luota siihen arvioon, että oikea henkilöauto, rajoittimellakaan, kulkisi maksimissaan vain sitä 60:tä kilometriä tunnissa, enkä oikein luota siihen, että 16-vuotias tuon nopeusrajoittimella varustetun auton ratissaakaan olisi turvallinen liikenteessä muille liikkujille. Pienessä kylässä, jossa Pohjois-Pohjanmaalla asun, ei ole kevyen liikenteen väyliä läheskään kaikilla niillä teillä, joilla pienet koululaiset ja kuusivuotiaat jo kulkevat. Ja jos sillä samalla tiellä kulkisivat 16-vuotiaat, jotka nyt kulkevat mopolla tai polkupyörällä, autolla, joka kulkee 60 kilometriä tunnissa, niin minä en valitettavasti tätä yhtälöä pidä liikenneturvallisuuden kannalta parhaana.

On olemassa siis myös aivan järkeviä ja perusteltavissa olevia syitä sille, miksi tuota kevytautoa ei kannata, vaikka ymmärrän varsin konkreettisesti ne paineet, jotka kohdistuvat erityisesti maaseudulla asuvien nuorten liikkumisongelmiin. Mopootosta sen sijaan on todettava, että niitähän näkee hämmästyttävän paljon aivan taajamien ja lyhyiden välimatkojenkin paikkakunnilla, joten jos nekin korvataan autoilla, niin kyllä siinä vaiheessa kyse on myös liikennepäästöongelmasta.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

21.54 **Thomas Blomqvist r:** Värderade fru talman! Ledamot Pirttilahti pratade här tidigare om utfallet av taxilagen och konstaterade att allt inte gick som på Strömsö, och det är lätt att hålla med om den saken. Vi har i dag en situation där den så kallade FPA-taxin inte fungerar. Det är inte enbart den nya taxilagens fel, men i alla fall finns det stora brister där, lika som i tillgången till taxi på glesbygden.

Det var helt klart att vi behövde förnya taxilagen, men nu när man kan konstatera att det finns klara brister tycker jag att regeringen borde se på den här saken och vidta åtgärder för att korrigera de här bristerna.

Arvoisa puhemies! Oli aivan totta, että taksilakia piti uudistaa, mutta kuten tässä aikaisemmin edustaja Pirttilahti sanoi, niin kaikki ei ehkä mennyt ihan niin kuin Strömsössä, vaan nyt ilmenee aika pahojakin puutteita. Muun muassa Kela-taksi — vaikka niihin ongelmiin ei nyt ehkä pelkästään tämä taksilaki ole syyllinen vaan myös tämä kilpailutus — ei tällä hetkellä toimi sillä tavalla kuin sen pitäisi toimia, ja haja-asutusalueilla on isoja ongelmia ylittäänsä saada taksia ainakaan viikonloppuisin, iltaisin ja öisin. Näiden asioiden hoitamiseen kaipaisin nyt hallitukselta korjaavia liikkeitä.

21.55 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Useimmat henkilöautoilla liikutut matkat ovat ihan parin kilometrin mittaisia, joten pyöräily tai kävely voisi olla varsinkin kaupunkialueella paljon järkevämpi ja nopeampikin tapa liikkua. Kävelyn ja pyöräilyn edellytyksien tukemisella päästään jälleen tähän liikenteen kasvihuonepäästöjen vähentämiseen, mutta myös hyvään kuntoon ja iloiseen mieleen. Mikäpä mukavampaa kuin tuolla rätäsateessa polkea pyörällä. [Naurua] Pyöräily pitää kuitenkin tehdä todella houkuttelevaksi ja mahdollisimman helpoksi, koska sillä tavalla saadaan pyöriä liikkeelle. Esimerkiksi tämä kaupunkipyörien suosio kertoo siitä, että kun se vaihtoehto on oikeasti tehty helpoksi, niin pyöräilemään lähdetään helposti ja pyöriä käytetään paljon. Sähköpyörien hankintatukeakin pitää minun mielestäni miettiä, mutta erityisesti pyöräteitä on lisättävä kaupunkialueille ja maanteille, ja myös reunaviivan viereen on jätettävä riittävän leveä kaista pyöräilijöille, jotta se olisi turvallista.

21.57 **Pertti Hakanen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Minä innostuin edustaja Halmeenpään puheenvuoron jälkeen käyttämään puheenvuoron tästä kevytautosta. Toissa yönä, muistaakseni kello oli 1.40, kun täällä tätä asiaa käytiin toisen käsittelyn osalta läpi. Silloin tätä argumentoitiin aika monellakin tavalla. Tämä vihreän ryhmän ajatus siitä, että koko kevytautoa ei tulisi laillistaa, oli täällä aikamoisessa keskustelufoorumissa. Oli monenlaisia argumentteja.

Kyllä minä nyt edustaja Halmeenpäästä vähän vielä haastan, että kyllä tämä on käsittämätöntä, että meidän pitäisi nyt nuoria sillä tavalla holhota, että he eivät saa tehdä yhtään mitään. He kulkevat tällä hetkellä mopoilla, traktoreilla, mopoautoilla, ja hyvänä aikana, kuka meistä noudattaa aina sääntöjen mukaisesti liikennenopeuksia, kahdeksaakymppiä, sataa? Joskus saattaa lipsahtaa vähän ylitse. Mitä sitten tapahtuu? Sitten kamera välähtää, tulee sakko. Samaa, hyvät kollegat, tapahtuu näille mopoautoille, mopoille ja varmaan tulevaisuuden liikenteessä näille kevytautoillekin. Jos niillä ajetaan ylinopeutta, sakotetaan. Jos ne ovat laittomia, rankaistaan sitten siitä, että ne on viritetty. Samalla tavalla mopokin pistetään rekisteröintiin, kun löydetään tuolta mopo, mikä kulkee seitsemääkymmentä. Ei tässä voida nyt lähteä lähtökohtaisesti siitä, että kun ne kuitenkin eivät pysy hollillansa ne veh-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

keet. Kyllä tämä on käsittämätöntä holhoamista. Ja millä tavalla voidaan perustella sitä, että ennemmin annetaan ajaa kaksipyöräisellä mopolla taikka nelipyöräisellä mopoautolla, kun me kuitenkin saisimme, taikka onneksi saadaan, huomattavasti turvallisempia autoja? Nuori opettelee sillä ajamaan liikenteessä. Siellä on ABS:t, siellä on turvatyyny, monenlaista sivutyynyä. Se on paljon turvallisempi.

Minä tiedän, hyvät kollegat, sen, miten turvaton tämä mopoauto on. Oman perheen nuorien ystävät, kaksi kaveria, menehtyi toissa talvena. Olisiko kevytauto heidät pelastanut? Todennäköisesti olisivat ainakin jääneet henkiin. Tämä on tärkeä asia, että me ymmärrämme sen, että tässä on turvallisuudesta kyse eikä siitä, että meidän pitää kieltää nykyajan nuorilta kaikki. Annetaan heidän liikkua, olla niissä omissa ympyröissään. Mahdollistetaan myöskin maaseudun ihmisille, niille nuorille, entistä turvallisempi liikkuminen sinne kaupunkiin.

Minä toivon, että tässä huomioidaan myös se, että kun 45 kilometriä tunnissa nousee kuuteenkymmppiin, niin tulee huomattavasti sujuvammaksi liikenteessä se auton ohittaminen ja myöskin päästöt kevenevät. On selvitetty tuossa mietinnössäkkin, että kun ei tarvitse koko aikaa ajaa tapissa, kaasua pohjassa, niin päästään myöskin hieman päästöjä vähentämään. Totta kai nuoretkin monta kertaa ajavat sen, mitä ajoneuvo kulkee, mutta sitten täytyy muistaa vielä se, että ajatellaan turvallisuus edellä.

Tämä on oikeasti iso hanke, ja onneksi meillä on tällainen liikenneministeri kuin Berner, [Puhemies koputtaa] joka ajoi maaliin tämän asian.

22.00 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toivon, että tunteisiin menevästä aiheesta huolimatta edustajat ja myös edustaja Hakanen malttoivat kuunnella sen, että totesin heti puheenvuoroni alkuun äsken, että minä ymmärrän ne perustelut, minkä vuoksi mopoautoista henkilöautoon rajoitetulla nopeudella siirtyminen katsotaan liikenneturvallisuuskohdaksi. Mutta pyydän, että osoitatte jonkunäköistä sielunsivistystä sille ymmärrykselle, että kun nuori, 16-vuotias, ei kokemukseltaan tieliikenteessä ole aivan sitä turvallisuustasoa kuin vaikkapa jo 20 tai 30 vuotta liikenteessä liikkumista harjoitellut henkilö, niin kun se nuori ajaa monta sataa kiloa painavammalla vempелеellä siellä liikenteessä, niin hän itse on kyllä paremmassa turvassa turvatyynyillä varustetussa autossa, mutta entäs ne muut tielläliikkijat? Siitä minä en ole vakuuttunut, onko se kokonaisturvallisuuden kannalta sitten parempi vai ei.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Tästä halutaan nähtävästi käydä lyhyt debatti. Annan kolme vastauspuheenvuoroa.

22.01 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä tässä totean vain edustaja Halmeenpäälle sen, että minä kyllä kuulin sen alkupuheenvuoron osalta teidänkin näkemyksenne, mutta ne asiat eivät ihan olleet yks yhteen, menneet rinta rintaan sitten enää loppua kohden. Kun tässä puhutaan nyt turvallisuudesta, niin kun 45 kilometriä tunnissa nousee 60:een, niin kyllä se on sellainen juttu, että siellä taajamamerkin sisällä, missä on jalankulkijoita enemmän, niin siellä kuljetaan nytkin alta viittäkymppiä, ja jos siellä kuljetaan kuuttäkymppiä henkilöautolla, liikenneturvallisuus jalankulkijoilla heikkenee. Jos kuljetaan kevytautolla kuuttäkymppiä, jalankulkijoiden liikenneturvallisuus heikkenee. Ei tässä ole nyt kyse siitä, että siellä kuuttäkymppiä mennään kulmasta kulmaan katuja, jolla on neljäkymppin nopeusrajoitus, mutta se sujuvoittaa isommalla tiel-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

lä sitä liikennettä ja tuo turvallisuutta sinne. Kyllä minä luotan siihen nuoreen myöskin siinä kohtaa, koska hehän ajavat kuitenkin niillä ajoneuvoilla siellä — traktorilla, mopolla, mopoautolla — ja se on kotikasvatuksesta paljon kiinni myöskin, millä tavalla valmenneen siihen auton rattiin.

22.02 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nopeusrajoitettu henkilöauto eli kevytauto on mopoautoa turvallisempi. Totta kai sille nuorelle siellä auton sisällä on parempi ajaa turvavarustellulla nopeusrajoitetulla henkilöautolla kuin mopoautolla, mutta kyllä tässä pitää jalankulkijankin näkökulma ottaa huomioon. Nimittäin mopoautolta ei myöskään edellytetä jalankulkijan törmäystestiä toisin kuin henkilöautoilta edellytetään. Henkilöautoilta edellytetään jalankulkijan suojelua muun muassa puskurin ja konepellin ominaisuuksissa ja muotoilussa. Mopoautojen suunnittelussa näitä ei ole otettu samalla tavoin huomioon. Eli kyllä jalankulkijankin turvallisuus on otettu paremmin huomioon henkilöautojen kohdalla.

Toisaalta ympäristönkin näkökulmasta on parempi se, että nopeusrajoitettu henkilöauto, kun se perheeseen ostetaan, voidaan nuoren täytettyä 18 vuotta muuntokatsastuksen kautta muuttaa henkilöautoksi, [Puhemies koputtaa] ja näin perheeseen ei tarvitse ostaa uutta henkilöautoa, kun nuori täyttää 18 vuotta, eli myös ympäristö voittaa.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt mennään puhujalistaan.

22.04 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä tuli jo näille rajoitetuille autoille paljon hyviä perusteluja. En siihen asiaan sen enempää palaa, paitsi parlamentaarisen työryhmän puheenjohtajan näkökulmasta haluan todeta, että tämä asia on merkityksellinen, mutta olisin toivonut, että olisimme päässeet vielä yksimielisyyteen siitä, että myös rajoitettu ajo-oikeus olisi voitu ottaa käyttöön, sillä harvaan asutuilla alueilla ei ole julkisia kulkuneuvoja, joilla esimerkiksi nuori voi mennä taajamaan tai ikääntynyt ihminen voisi mennä taajamaan, jos ei ajokyky enää ihan timmissä ole.

Erittäin monissa muissa maissa on tällainen rajoitettu ajo-oikeusmenettely. Siellä voi olla ajo-oikeuden rajoittamista esimerkiksi päiväsaikaan tai tiettyyn paikkaan liikkumisessa ja sieltä palaamisessa. Kauimmin tämä on ollut käytössä Yhdysvalloissa, Kanadassa ja Australiassa, mutta useissa Euroopankin maissa tätä rajoitettua ajo-oikeutta on. Mielestäni se edistäisi myös ikäihmisten kotona asumista pidempään ja näin vähentäisi yhteiskunnan kustannuksia.

Tällainen positiivinen syrjiminen ei oikein tuntunut minkään ministeriön mielestä olevan mahdollista, mutta nyt olen mielissäni siitä, että Euroopan neuvostossa saimme linjauksen siitä, että positiivinen syrjintä erityisesti harvaan asutuilla alueilla on suotavaa ja kannatettavaa, joten haluaisin, että tähänkin asiaan vielä voidaan sitten myöhemmin palata ja ottaa oppia niiltä mailta, missä tämä on onnistunut. Siis tämä olisi nimenomaan linjaus, joka arvioitaisiin tapauskohtaisesti, ja esimerkiksi erittäin harvaan asutulla alueella tämä olisi sitten hyvä peruste sille rajoitetun ajo-oikeuden myöntämiselle.

22.06 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Täällä aikaisemmin edustaja Blomqvist otti esiin taksilainsäädännön uudistuksen. Itse asiassa sattumalta olen itse tehnyt siitä lopputyöni kauppakorkeakoulusta valmistuessani. Silloin jo 2000-luvun alussa oli selvitetty tak-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

silainsäädännön vapauttamista ja silloin päädyttiin siihen ratkaisuun, että ei vapauteta lainsäädäntöä, mutta nyt sitten vihdoinkin, yli 10 vuotta myöhemmin, tämä ratkaisu tehtiin.

Se oli tietysti erittäin valitettavaa, että Kelan kilpailutus samanaikaisesti meni mönkään, ja siinä, aivan oikein, olisi ollut paljon tehtävissä paremmin. Sen sijaan uskon kyllä, että vähitellen markkinat sopeutuvat tähän uuteen lainsäädäntöön. Esimerkiksi se, mikä vielä tuntuu olevan melko paljon hyödyntämättä, on se, että nythän henkilö- ja tavarakuljetuksia pystyy aivan eri tavalla yhdistelemään. Se luo aivan uudenlaisia mahdollisuuksia myös syrjäseutujen henkilö- ja tavarakuljetukselle, sille liiketoiminnalle, ja uskon, että kyllä tästä, vähän aikaa kun eteenpäin mennään, tämä markkina kehittyy aivan entistä ehommaksi.

22.07 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Arvostan edustaja Halmeenpään tapaa kantaa huolta nuorten ja tielläliikkujien turvallisuudesta. Siitä me kaikki olemme kiinnostuneita.

Tässä kevytautoasiassa, kun sitä liikennevaliokunnassa käsitelimme, meille oli erityisen tärkeää se, että tuleva kevytauto on mahdollisimman uusi auto, ja lakiesityksessähän esitetään ja olemme jo päättäneet, että kevytauto voi olla vanhimmillaan vuosimallia 2014 ja jatkossa maksimissaan 10 vuotta vanha. Tämä on juuri sen takia, että näiden vuosimallien autoissa on lähes kaikki modernin teknologian turvavarusteet: on automaattiset hätäjarrutustehostimet ja niin edelleen ja jatkossa myös jalankulkijatunnistukset ja hätäjarrutustoiminnot siltä varalta, että joku pomppaa auton eteen. Tämä oli se syy, miksi pantiin nämä ikärajat näille autoille, ja uskomme, että se osaltaan auttaa ylläpitämään nuorten tielläliikkujien turvallisuutta ja myöskin jalankulkijoiden turvallisuutta.

22.08 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! En malttanut olla tulematta takaisin vielä tähän kevytautokeskusteluun, sillä nimenomaanhan tämä kokonaisuus ja uudistus on lähtenyt liikkeelle siitä, että me haluamme nuorille turvallisempia kulkuvälineitä tien päälle.

Tällä hetkellä nuorten käytössä ovat olleet erittäin vaaralliset, turvattomat mopootot. Meillä on kohtalokkaita onnettomuuksia sattunut useita. Sen lisäksi tällä hetkellä vaihtoehtona nuorilla ovat olleet perinteiset mopot ja skootterit mutta sitten myös erilaiset mönkijät, jotka itse asiassa jo tänä päivänä kulkevat 60 kilometriä tunnissa. Nyt tämä uudistus hyväksyttiin eduskunnassa hallituspuolueiden yksimielisellä tuella, mutta myös oppositiosta tämä uudistus sai tukea. Ainoastaan vihreät vastustivat nuorille turvallisempia kulkuvälineitä eli kevytautojen tuloa, ja vastustusta tuli myös sosiaalidemokraattien riveistä. Ihmettelen toki sitä, että tällaista uudistusta ei oltaisi hyväksymässä.

Kevytautothan — itse puhun mieluummin nuorisoautoista, se antaa ehkä realistisemman ja oikeamman kuvan niistä — ovat oikeita autoja, kokonaismassaltaan pienempiä, mutta niiden nopeus rajataan siis 60 kilometriin tunnissa. Tämä muutos, joka eduskunnassa tehtiin maksiminopeuden osalta, nimenomaan parantaa liikenneturvallisuutta esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, kun kuljetaan taajaman tai kyläkeskuksen tai maalaiskunnan ja seutukaupungin väliä vaikkapa jääkiekkoharjoituksiin taikka lukioon tai ammattikouluun tai balettitunnille, ja silloin, kun sieltä risteyksestä lähdetään tälle kehätielle taikka kantatielle, niin päästään risteyksen yli sujuvammin, kun auton kiihtyvyys on parempi, kun maksiminopeus on 60 kilometriä tunnissa.

Tämä on merkittävä asia siinäkin mielessä, että kun viittasin jo edellä siihen, että meillä tällä hetkellä nuoret voivat ajaa niillä mönkijöillä kuuttakymppiä, niin olisi ollut järjetön ti-

lanne, että avonaisella mönkijällä pörhalletään sitten ohi näistä kevytautoista tai nuorisoautoista. Nyt ne kulkevat jatkossa samaa nopeutta. Ja näissä on myös ne huomiota lisäävät kolmiot takana, jotka kertovat sitten muulle liikenteelle, että nyt auto on kevytauto eli nuorisauto, joka kulkee siis 60 kilometriä tunnissa.

Itse toivon, arvoisa puhemies, että tulevaisuudessa näihin autoihin saadaan myös niin sanottu my key- tai smart key -järjestelmä, niin että kun isä lähtee siellä kaupassa käymään, auto voisi kulkea sitä kahdeksakymppiä tai sataa tai sataakahtakymppiäkin, [Puhemies koputtaa] ja kun sillä lähtee talon poika ajamaan, niin silloin auto kulkisi tuota rajattua nopeutta, kuuttakymmentä. [Puhemies: Aika!] Silloin se olisi sellainen auto, mitä sen pitää parhaimmillaan olla.

22.12 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Tänään on puhuttu tässä salissa paljon ratahankkeista. Paljon huomiota ovat saaneet tunnin juna Turun suuntaan ja pääratahanke. Onneksi on kuitenkin monessa puheenvuorossa tuotu esiin tämä nopea itärata, joka on erittäin tärkeä hanke itäisen Suomen ja pohjoisen Suomen kannalta. Toivon, että se etenee suotuisasti tässä ratahankkeiden suunnittelussa, kun niitä asioita pohditaan. Erityisesti sitten Kouvolaan eteenpäin välillä Luumäki—Lappeenranta on käynnissä niin sanottu kaksoisraideparannustyö välillä Luumäki—Lappeenranta—Imatra. Ja toivon, että tämä etenisi myöskin suunnitelmien mukaan suotuisalla tavalla eteenpäin. Erityisen tärkeää olisi se, että Imatralla tämä rata tehdään siten, että tämä Imatran ja Venäjän välinen rautatie-rajanylityspaikka olisi mahdollisimman moderni ja se voitaisiin kansainvälistää ja avata rajat ylittävälle rautatieliikenteelle täydessä laajuudessaan. Kun nämä kaikki suuret strategiset ratahankkeet Suomessa toteutetaan, niin kulkuyhteydet ovat olennaisesti paremmat kaikkien suomalaisten kannalta.

Näiden lisäksi tietysti tässä vaiheessa lienee syytä muistuttaa valtatie 13:n Myttilmäen mutkasta, jossa tänäkin talvena on tapahtunut lukuisia onnettomuuksia. Olisi erittäin tärkeää, että Myttilmäen mutka Savitaipaleella saataisiin oikaistua ja turvallisemmaksi kaikille tiellä liikkujille.

22.13 Sofia Vikman kok: Arvoisa rouva puhemies! Tienkäyttäjien turvallisuus on tärkeä tavoite, ja siksi palaan vielä keskusteluun kevytautoista. Nimittäin kun teemme päätöksiä, turvallisuusarviointi on tehtävä aina oikean tiedon pohjalta, ja kyllä faktojen punnitseminen on selvästi osoittanut sen, että mopautojen korvautuminen nopeusrajoitetuilla henkilöautoilla eli kevytautoilla lisää kaikkien tienkäyttäjien turvallisuutta.

Jalankulkijan törmäystestien pakollisuudesta henkilöautoille jo mainitsinkin, ja lisäksi nämä perinteiset törmäystestit ovat pakollisia henkilöautoille, mutta mopautoilta niitä ei vaadita ollenkaan. Mopautoissa kuljettajaa suojaa vain heppoinen muovikori ja putkirunko, joiden törmäystilanteessa antama suoja on aivan olematon verrattuna henkilöauton törmäysturvallisuuteen. Mopautoista puuttuu myös kuljettajan ohjausvirheitä korjaava ESC-ajonvakautusjärjestelmä, joka parantaa auton hallittavuutta ja vähentää onnettomuuksia merkittävästi.

Mopautojen ja henkilöautojen jarruissa on suuria eroja. Mopautoissa lukkiutumattomat jarrut eivät ole pakolliset, uusissa henkilöautoissa sen sijaan ABS-jarrut ovat olleet pakolliset vuodesta 2005 lähtien. ABS-jarrut mahdollistavat auton ohjattavuuden jarrutuksen aikana, jolloin parhaassa tilanteessa törmäys voidaan kokonaan väistää huomattavasti paremmin edellytyksin kuin jos alla on vaikkapa mopauto. Lisäksi huomattavaa

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

on se, että hätäjarrutusjärjestelmä on yleistynyt pienimmissä henkilöautoissa vakiovarusteena vuodesta 2014 lähtien, ja tämä kuljettajasta riippumaton hätäjarrutusjärjestelmä aloittaa henkilöauton jarruttamisen parhaimmillaan selvästi ennen kuin mopoauton kuljettaja edes ehtii jarrupolkimelle.

Kyllä tältäkin kannalta valiokunnan punninta siitä, että näiden rajoitetuksi hyväksyttävien henkilöautojen on oltava riittävän uusia, jotta niissä on nämä uudet turvallisuusominaisuudet käytössä, oli tärkeä. Näin päästään siihen tavoitteeseen, että tämän uudistuksen kautta, joka on hyvä uudistus, myös kaikkien tienkäyttäjien turvallisuus paranee merkittävästi.

22.16 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tähän keskusteluun kevytautoista haluan tuoda vielä uudelleen tässä yhteydessä esille sen näkökulman, mikä vaikutus näillä kevytautoilla saattaa olla kaksipyöräisten ajoneuvojen näkökulmasta. Nythän on niin, että moottoripyöräkauppa on ollut maassamme jo vuosikausia alavireessä. Ajokorttivaatimusten tiukentaminen on vaatinut siinä oman veronsa, ja nyt kun tuodaan nämä kevytautot markkinoille, itse asiassa korvaamaan juurikin mopoja — tosiasiasahan on niin, että mopoauto ei ole tilastojen valossa läheskään yhtä vaarallinen kuin monet hieman populistisestikin kuvittelevat, vaan kevytautolla pyritään korvaamaan mopoja — niin jos mopojen määrä vähenee ja mopokorttien ajaminen vähenee, niin on todennäköistä, että se johtaa jollain aikavälillä myöskin moottoripyöräkorttien ajamisen vähenemiseen ja moottoripyörämarkkinoiden kurjistumiseen entisestään. Jos näin tapahtuu, siihen pitäisi puuttua esimerkiksi verotuksen keinoin, moottoripyörien maksuja vähentämällä ja moottoripyörien veroja keventämällä. Meidän täytyy turvata edellytykset moottoripyöräilylle Suomessa jatkossakin.

Edustaja Kopralle kommentoin tästä vt 13 -asiasta ja Myttiömäestä, että olisi erittäin toivottavaa, että sille tielle ylipäänsäkin saataisiin rahaa parannustöihin. Nämä riskipaikat tietysti ensimmäisinä täytyisi saada kuntoon. Se on tärkeä tie puuteollisuuden kuljetustenkin kannalta.

Ja tähän kaksoisraideasiaan täytyy sanoa, että tämä Kaakkois-Suomen kaksoisraidehan ei enää varsinaisesti ole kaksoisraide, koska siellä rahoitus putosi alle puoleen. Nyt se on itse asiassa osittainen kaksoisraide ja osittainen raiteen perusparannus, ja sen suhteen on tällä hetkellä sellainen se tilanne, että valtio rahastaa sen melusuojauksia kunnilta, jotenka sinnekin tarvittaisiin kyllä vielä lisää rahaa, että se rautatie saataisiin kaksoisraiteeksi kunnialla loppuun saatettua.

22.18 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Raideliikenne on Suomessa vielä sellainen kokeilematon liikennemuoto siinä mielessä, että meillä on varmasti paljon siinä tehtävää. Tuolta Moskovasta Pietariin pystyy matkustamaan 800 kilometriä reilussa neljässä tunnissa. Miksi ei Suomessakin saataisi vähän nopeampia raideliikennemahdollisuuksia käyttöön? Tällä kaudella valmistuu Taavetti—Imatra-kaksoisraide, ja se on erinomainen muutos ja uudistus, ja myös tämä itärata, joka tuli tässä keskustelussa esiin, on nyt suunnittelupöydällä, ja se on erittäin tärkeä asia, vaikka kuulostaa siltä, että se ei niin paljon ole ollut esillä kuin muun muassa tunnin juna tuonne Turkuun ja tämä pääradan väylä. Mutta jos mietitään itäradan merkityksellisyyttä, niin siinä on sitten saman tien sen saman radan päässä 5 miljoonan asukkaan Pietari ja myös Pietarin yhteydet suoraan Helsinki-Vantaan lentoasemalle. Tämä saattaisi myös kiinnostaa Vantaan päättäjiä. Ja tämä Porvoo—Kouvola-reitti lyhentäisi itäväylää reilusti, joten siellä ovat kuitenkin sitten ne Itä-

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

Suomen kaikki kaupungit ulottuvilla. Tämä olisi erittäin tärkeä asia saada mahdollisimman nopeasti myös eteenpäin ja noille investointilistoille.

22.20 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä tässä edustaja Kososen ja edustaja Kopranksin puheisiin edellä siitä, miten tämä itärata olisi merkittävä ja tärkeä hanke, ja toivon, että sitä laajasti yhdessä viedään eteenpäin.

Ihan yhtä lailla meillä on niitä muita isoja ratahankkeita, niin pääradan kehittäminen sinne pohjoiseen kuin sitten myös tunnin juna -hanke, ja kaikki ovat sen tyyppisiä, että jos me saamme raideliikenteen kuntoon, entistä nopeammaksi, niin näiden isojen kaupunkien välillä kuin siinä matkan varrella olevien kaupunkien välillä, niin me paremmin pystymme vähentämään liikenteen päästöjä. Ja toivon todella, että vaikka me tiedämme, että näitä hankkeita on nyt aika paljon yhtä aikaa liikkeellä, niin me voisimme myös miettiä niitä semmoisia innovatiivisia rahoituskeinoja, joilla me varmistamme, että me saamme nopeasti nämä hankkeet etenemään emmekä joudu odottelemaan jopa vuosikymmeniä. Me kaikki tiedämme, että niitä investointirahoja, joita tarvittaisiin, on valtava määrä suhteessa siihen, mitä meillä on käytössä, ja kun me tiedämme myös, että perusinfran osalta ihan tietön korjaukseenkin uppoaa valtavasti rahaa, niin meidän pitäisi pystyä kehittämään semmoisia uudenlaisia innovatiivisia ratkaisuja siihen, miten me näitä rahoitamme.

Mutta näitten ratahankkeiden lisäksi haluan myös muistuttaa poikittaisjunayhteyksistä. Meillä Suomessa poikittaisjunayhteydet ovat valitettavasti aika heikot. Junan käyttö olisi varsin kätevää, jos lähdetään vaikka Joensuusta Jyväskylään tai sieltä sitten Tampereelle ja Turkuunkin, niin että olisi tärkeää, että me pidämme huolta myös näistä poikittaisyhteyksistä. Ja vaikkapa opiskelijoitten näkökulmasta on äärimmäisen tärkeää, että junaliikenne toimii ja esimerkiksi Itä-Suomen yliopistoon päästään tulemaan ja toisaalta sieltä meiltä Itä-Suomesta päästään sitten vaikka Jyväskylään, Tampereelle tai Ouluun opiskelemaan. Meillä on onneksi tämä veloiteliikennejärjestelmä, että valtio ostaa tiettyjä junavuoroja siellä, missä matkustajamäärät muuten ovat vähäisiä. Tähän pitää kyllä panostaa, sillä emme voi myöskään pelkästään vertailla absoluuttisia liikennemääriä, vaan täytyisi miettiä, miten suhteellisesti tärkeitä ne yhteydet ovat alueen asukkaille, eli miettiä sitä veloiteliikenteen ostoa myös siitä näkökulmasta eikä vain laskea niitä absoluuttisia käyttäjiä.

22.23 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan tästä Mikkosen puheenvuorosta on hyvä jatkaa siihen, mikä ensi kaudella pitää saada vielä tätäkin kautta tehokkaammin toimimaan: maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimukset. Tällä hallituskaudella ne avattiin nyt ensimmäistä kertaa myös näille niin sanotuille kasvukäytävillä, jotka hyvin pitkälti noudattelevat myös keskeisten ratojen kehittymistä, ja nyt pitää huolehtia siitä — ja se ehkä osittain avaa myös tätä rahoituskanavaa ja rahoitusmallia, jota Mikkonenkin peräänkuulutti — että tehdään tarpeeksi velvoittavia MAL-sopimuksia radanvarsikaupunkien kanssa. Silloin näihin juniin saadaan myös matkustajia riittämiin ja saadaan myös varren alueet tehokkaampaan käyttöön.

Aika paljon tässäkin keskustelussa on käyty keskustelua siitä, pääseekö Tampereelta nyt vajaassa tunnissa Helsinkiin tai Turusta vajaassa tunnissa Helsinkiin, mutta sitten pitää muistaa, että sillä matkalla asuu merkittävästi myös ihmisiä, ja itse asiassa he ovat isossa kuvassa myös tämän maan menestymisen kannalta. Silloin pitää saada myös nopeita toimivia liikenneyhteyksiä. Omasta maakunnastani vaikkapa Hämeenlinna on yksi esimerkki, Riihimäki on toinen esimerkki, jotka ovat tietyllä tavalla vähän siellä välissä, eli vielä

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

paikallisliikenne ei palvele niitä alueita riittävän hyvin, ja sinne pitää saada nopeampia junayhteyksiä, sieltä pitää päästä vajaassa tunnissa Helsinkiin ja niin pois päin. Silloin me saamme tämän kokonaisuuden toimimaan.

Olen kyllä edustaja Mikkosen kanssa täysin samaa mieltä myös tästä poikittaisliikenteestä. Yksi aika keskeinen pala, joka sieltä puuttuu, on Riihimäeltä Forssaan ja siitä Poriin ja Turkuun menevä yhteys, joka kannattaisi tehdä myös tällaisella linjauksella mieluummin kuin Helsingistä Forssaan ja siitä eteenpäin. Silloin junayhteys menisi neitseellisellä maalla, mikä antaisi tilaa kasvulle mutta toisaalta synnyttäisi tähän maahan aidon itä-länsi-suuntaisen raideyhteyden, mikä puuttuu. Tämän yksi VR:n ammattilainen minulle useampi vuosi sitten piirsi ja esitti hyvin tarkasti, ja Poriin se tarkoitti muistaakseni noin 10 minuuttia pidempää matkaa, jos se meni tätä vaihtoehtoista reittiä. Eli sen hyödyt ovat merkittävät, eikä se Porin matkaa pidentäisi oikeastaan nimeksikään.

22.25 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Minulla on tuosta poikittaisesta junaliikenteestä kokemusta, kun meillä on mökki tuolla Itä-Suomessa ja SuomiAreenaan parin vuoden aikana olen sieltä kulkenut, ja voin vakuuttaa, että kyllä on parantamista niissä yhteyksissä. Matka ei todellakaan ole nopea, ja autolla itse asiassa, vaikka nopeusrajoitukset ovat kohtuullisen matalat, se menee jopa nopeammin monista vaihdoista ja hitaista ratayhteyksistä johtuen.

Mutta haluan nyt ottaa vähän koppia edustaja Kososen pallosta. Meitä Vantaalla toki kiinnostavat kaikki liikennehankkeet, ja niin pitäisi muuten kiinnostaa koko muutakin Suomea. Vantaalle pitää päästä nopeasti, sillä meillä Vantaalla on ainoa aidosti kansainvälisen tason lentokenttä, ja uskoisin, että on koko Suomen etu, että joka puolelta Suomea pääsee lentokentälle vauhdikkaasti ja toivottavasti mahdollisimman päästöttömästi, eli nopeat raideyhteydet myös lentokentälle ovat erittäin tärkeitä. Ja me kyllä aiomme Vantaalla panostaa ensi vaalikaudella toivottavasti myös valtion ja MAL-sopimusten avustuksella myös sisäisiin raideyhteyksiimme ja uskomme, että sen avulla pystymme myös estämään ja vähentämään segregatiokehitystä. Raideyhteydet ovat siis tärkeitä niin kaupunkien välillä ja kaupunkiseutujen ja isompien kaupunkien välillä kuin sitten kaupunkien sisälläkin.

22.27 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Lopuksi: Todellakin pitkittäiset tieyhteydet tuovat elinvoimaa erityisesti pääkaupunkiseudulle, mutta poikittaiset tieyhteydet tuovat elinvoimaa maakuntiin. Ehkä tärkein poikittaiset tieyhteys on sittenkin Ysiväylä, jossa on siis sekä Ysitie että rata, joka yhdistää siis viisi yliopistokaupunkia: Turku, Tampere, Jyväskylä, Kuopio, Joensuu, miksei Petroskoikin vielä. Ja sitä on myöskin tärkeää kehittää, koska se tuo elinvoimaa tänne muualle Suomeen ja samalla myöskin luo yhteyden Sisä-Suomesta Eurooppaan Turun kautta. Itsekin olen Pro Ysitie -yhdistyksessä ollut pitkään nyt mukana, ja minusta se olisi yksi hanke, joka on tärkeä tiedostaa silloin, kun puhutaan poikittaiset tieyhteyksistä.

Yleiskeskustelu päättyi ja pääluokan käsittely keskeytettiin.

Asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 134/2018 vp

3. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 20.12.2018 klo 10.00. Täysistunto lopetettiin klo 01.56.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen